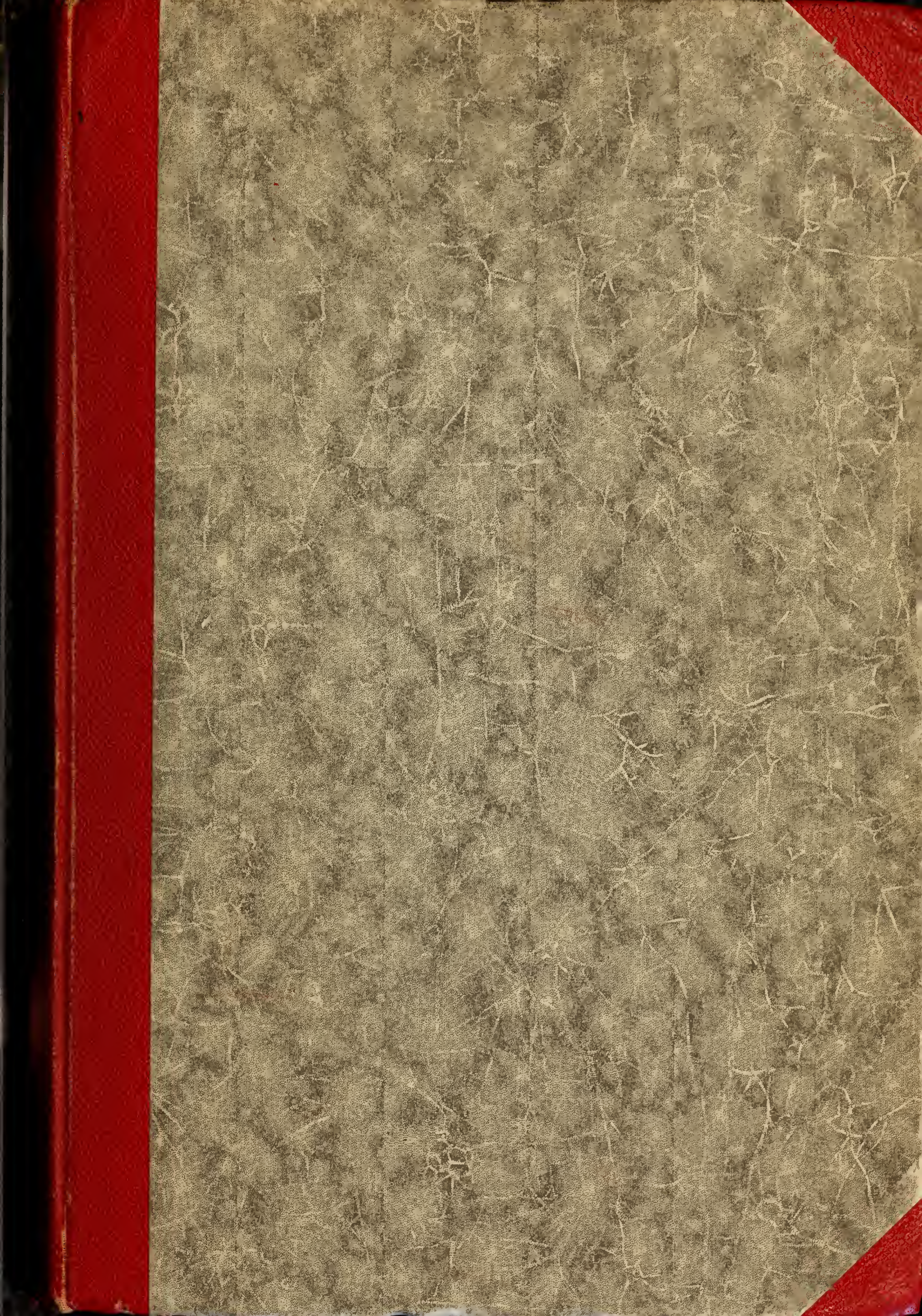
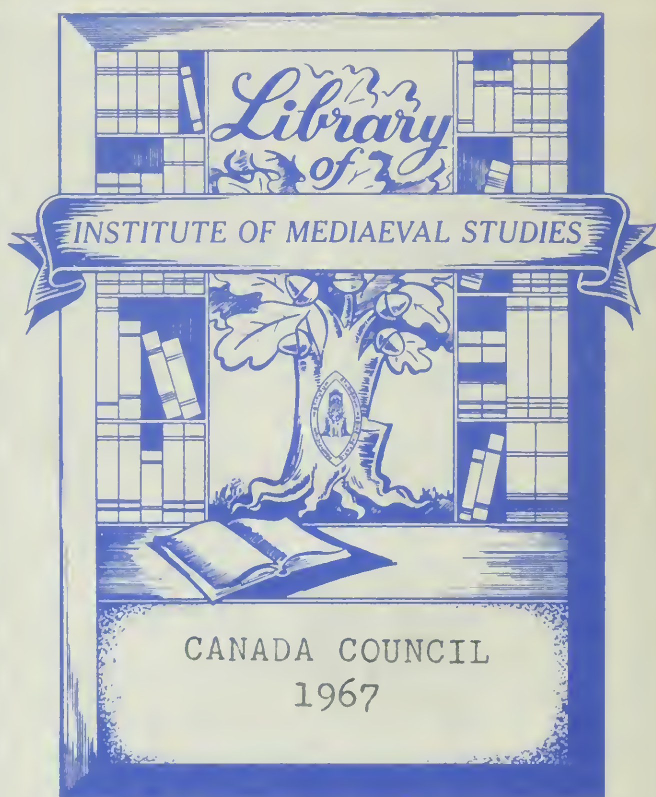

Library
of
INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
CANADA COUNCIL
1967

2-598

ACTA PONTIFICUM DANICA

PAVELIGE AKTSTYKKER VEDRØRENDE DANMARK

1316—1536

VI BIND

1513—1536
OG TILLÆG

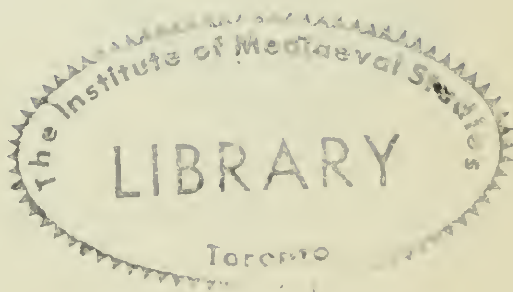
UDGIVET AF

ALFR. KRARUP OG JOHS. LINDBÆK

UDGIVET PAA CARLSBERGFONDETS BEKOSTNING

KØBENHAVN
I KOMMISSION HOS G. E. C. GAD
1915

AUG 4 1967

29012

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)

INDLEDNING.

Med dette Bind afsluttes Acta pontificum Danica og dermed et Arbejde, som har staaet paa i mere end 20 Aar. Hvad Vatikanets Arkiv yder af Bidrag til Danmarks Historie for Tiden fra Johannes XXII til Reformationen, skulde dermed i alt væsentligt være fremdraget. Derimod er der for Tiden 1198—1316 endnu adskillige utrykte Bidrag at hente fra Vatikanet; P. A. Munch har langtfra taget alt med, og danske Benyttere har ikke synderlig Glæde af, at de danske Breve findes spredte rundt om i de franske Regestudgaver, som for Størstedelen endnu ikke er afsluttede og i Reglen ingen Registre har. En Udgave af Pavebreve, trykte og utrykte, fra de ældste Tider til 1316 vil derfor være et naturligt Supplement til Acta pontificum Danica.

Vatikanets Arkiv[1]) blev først aabnet for Forskningen af Leo XIII (1881). Allerede i 18. Aarh., efter at Arkivar *Garampi* (1749—72) havde bragt Arkivet i Orden og lavet de Brevuddrag, som endnu er til saa megen Nytte, lykkedes det dog lejlighedsvis Fremmede at faa Adgang. *Gustav III* fik saaledes under sit Ophold i Rom 1783 Tilladelse til at lade tage Afskrifter af Breve vedrørende Sverige; disse (saakaldte Fredenheimske) Afskrifter har givet meget Stof til de første Bind af Diplomatarium Svecanum og indeholder ogsaa adskilligt til Danmarks Historie, særlig fordi Lunde Stift er regnet med til Sverige[2]).

---

[1]) Se herom især den nyttige Haandbog af Gisbert Brom: Guide aux archives du Vatican (2 ed. Roma 1911).

[2]) Afskrifterne bevaredes i Åbo Universitet og brændte med det 1827. Samme Aar var der dog taget Afskrifter af dem, som opbevares i Vitterhetsakademien i Stockholm.

Allerede tidligere var det lykkedes den schweiziske Litterat *P. H. Mallet* at faa Forbindelser i Rom, hvor han havde opholdt sig 1762—63 som Hovmester for en ung Lord Bute. 1766 modtog Langebek gennem ham c. 170 Afskrifter af Pavebreve for Tiden 1200—1227[1]). Et andet vigtigt Bidrag til Nordens Historie var et Brev fra Nicolaus V om Forholdene i Grønland 1448, som blev trykt i Schlegels Samml. I, 174—79.

I Aarene nærmest før Revolutionen opholdt mange Danske sig i Rom, hvor de fik megen Støtte hos *Stefano Borgia*, som 1780—88 var Sekretær i Propagandaen og 1789 blev Kardinal; Mænd som Georg Zoëga og Frederik Münter stod ham særlig nær. 15. April 1785 henvendte P. F. Suhm sig til ham og bad om hans Hjælp til at faa Afskrifter af Breve fra Vatikanets og Engelsborgs Arkiver til Oplysning om Danmarks og Norges Historie i Tiden før Innocens III. Pave Pius VI gav sit Samtykke, men det viste sig, at Vatikanerarkivets Kopibøger først begyndte med Innocens III, hvis Breve allerede var trykte. Borgia lovede da (27. Aug. 1785) Suhm i Stedet nogle Afskrifter af Honorius III's Breve og overlod dem til *Frederik Münter* til videre Forsendelse. Münter opholdt sig i Rom 1784—85, men fik ikke Lejlighed til selv at komme i Arkivet eller Biblioteket. Andre Afskrifter fra Vatikanet blev bragt Suhm af *Torkil Baden*, som var i Rom 1790—91. Af Borgias Breve til Münter fremgaar det, at Suhm 1793 spurgte Kardinalen, om det vatikanske Arkiv kunde give Oplysninger om Striden mellem Biskop Tyge Klerk i Børglum og Christoffer II; Svaret blev nægtende, men Kardinalen sendte ham i Stedet andre Bidrag til Danmarks Historie[2]). — De Afskrifter, som Langebek og Suhm saaledes havde erhvervet, findes nu i Langebeks Diplomatarium og er benyttede i Suhms Danmarks Historie.

1819—20 opholdt Prins Christian Frederik sig i Rom samtidig med *H. N. Clausen*. Gennem Kardinal *Consalvi* lykkedes det at faa Arkivar *Marino Marini* til at udfærdige Afskrifter af

---

[1]) Langebeks Breve 410, 414, 416, 421. 30. Maj 1766 fik Mallet sit Udlæg godtgjort med 133 Daler Kurant (Partikulærkassens Regnskaber).

[2]) Suhms samlede Skrifter XV, 137—41. Af de »mange tusinde« Breve til Suhm har Rasm. Nyerup kun givet et lille Udvalg, og Originalerne synes at være forsvundne. Borgias Breve til Münter findes i Rigsarkivet. Jfr. ogsaa Münters Selvbiografi i Personalhist. Tidsskr. 4. R. III, 157—74, særlig 161.

28 Breve vedrørende Danmarks Historie; desværre var de 18 allerede afskrevne af Mallet og benyttede af Suhm. De andre 10 tryktes i Skandin. Litteraturselskabs Skrifter XXI, 1—98[1]). Afskrifterne findes i Langebeks Diplomatarium. Ogsaa Norge fik samtidig gennem Marini en Række Afskrifter, som er trykte i Dipl. Norv. I.

Langt større Betydning for Nordens Historie fik den norske Historiker *P. A. Munchs* Rejse til Rom, hvor han opholdt sig i Aarene 1858—61 og 1863, da han døde dernede[2]). Ved Arkivaren Pater *Theiners* Velvilje fik Munch Tilladelse til selv at afskrive Pavebrevene og endog til selv at fremtage Protokollerne. Hans systematiske Undersøgelser strakte sig fra 1198 til Slutningen af Avignontiden; for de senere Tider slog han ned paa tilfældige Steder, i Reglen med en lykkelig Haand; saaledes fandt han en lang Række Breve om Christiern I's Besøg i Rom 1474.

Munch delte sine Afskrifter mellem de nordiske Lande. Det meste overlodes det norske Rigsarkiv og blev trykt i Dipl. Norv. VI og VII, desværre sammenblandet med andre Breve. Af de svenske Breve blev nogle trykte i de sidste Bind af Dipl. Svec. til 1350; vistnok Flertallet henligger imidlertid endnu utrykt (i Vitterhetsakademien). Den danske Del af Afskrifterne, som var den mindste, blev skænket til Rigsarkivet og for Størstedelen trykt af L. Helveg i Ny kirkehist. Saml. III—VI. Ved Udgaven af Acta pont. Dan. har vi medtaget, hvad der (efter 1316) var utrykt af Munchs danske og svenske Afskrifter.

I sine Afskrifter regnede Munch Skaane til Sverige og tog ikke meget Hensyn til Slesvig Stift. Følgen heraf er, at der har kunnet gøres en rig Efterhøst for Sønderjylland i Avignontiden, og at der blandt hans svenske Afskrifter findes ikke faa utrykte Breve vedrørende Skaane for Tiden før 1316.

Efter at Vatikanets Arkiv var blevet aabnet 1881, var det cand. theol. (nu Dr. phil., Folketingsmand) *L. J. Moltesen,* der,

---

[1]) I Allens Saml. I, 1 findes en Fortegnelse over en Del vatikanske Dokumenter, meddelt ham 1846 af Arkivar Marino Marini, formodentlig under hans Ophold i Rom. Fortegnelsen er afskrevet efter Garampis Sedler, som ingen af dem formaaede at tyde.

[2]) P. A. Munchs Virksomhed i Vatikanet vil blive skildret udførligere i et Tillæg til Dipl. Norv. XVII.

som den første danske Forsker, i Februar 1894 begyndte den regelmæssige Gennemgang af Arkivet fra 1316[1]). I Efteraaret samme Aar kom fra Sverige Biblioteksamanuensis, Dr. *K. H. Karlsson* (død 1909), som blev i Rom lige til Juni 1900 og hele Tiden arbejdede sammen med de danske Udsendinge, hvorved der blev vundet megen Tid. Efter Dr. Karlssons Hjemrejse blev hans Afskrifter deponerede i Riksarkivet i Stockholm, og af dem er endnu kun en ringe Del (Aarene 1401—07) udgivne i Svenskt Dipl. IV.

1895 rejste Moltesen hjem; hans Vatikanstudier satte sig næste Aar Frugt i Arbejdet »De avignonske pavers forhold til Danmark«. Carlsbergfondet paatog sig fra nu af Udgifterne med de danske Udsendinges Ophold i Rom. Moltesens Afløser blev mag. art. (nu Dr. phil., Museumsdirektør) *M. Mackeprang*, som opholdt sig i Rom 1895—97. Samtidig var der to norske Udsendinge i Rom, 1895—96 Professor *Gustav Storm* (død 1903) og 1896—97 cand. mag. (senere Professor) *Alex. Bugge.*

Mackeprang efterfulgtes 1897 af undertegnede *Krarup,* og denne 1898 af undertegnede *Lindbæk.* Da det viste sig, at Antallet af Bind var langt større, end man tidligere havde beregnet, anmodede Lindbæk i Efteraaret 1898 Carlsbergfondet om, at der i de følgende Aar maatte arbejde to Danske sammen. Carlsbergfondet gik villigt ind herpaa, og 1899 kom cand. mag. (nu Bibliotekar ved Landbohøjskolen) *Raphael Meyer* til Rom. 1899—1900 var der altsaa igen tre nordiske Vatikanarbejdere.

1901 rejste Lindbæk hjem og afløstes af cand. mag. (nu Rektor i Ribe) *Julius Nielsen,* og 1902 blev Meyer afløst af *Krarup.* De danske havde efter 1900 optegnet baade de norske, svenske og finske Breve og lod dem 1903 afskrive og sende til de respektive Lande.

1903 rejste baade Krarup og Nielsen hjem, og den systematiske Gennemgang af Vatikanets Arkiv var dermed afsluttet. Man var standset med Aaret 1527, da Forbindelsen mellem Danmark og Rom i Tiden 1527—36 var meget svag, og Antallet af Bulle- og Supplikbind til Gengæld saa stort, at en Gennemgang vilde kræve alt for lang Tid i Forhold til det magre Udbytte, det vilde give. Hvad dette Bind bringer af Breve efter 1527, er alt-

---

[1]) Se herom nærmere Indledningen til Acta pont. Dan. I.

saa mere tilfældige Fund, som man er kommet til væsentlig efter Garampis Sedler.

Straks i Efteraaret 1903 begyndte Forberedelsen af Udgivelsen af Afskrifterne; 1904 udgav Dr. Moltesen 1. Bind; derefter gik Udgivelsen over til os undertegnede. Da en Revision syntes nødvendig, bevilgede Carlsbergfondet de nødvendige Penge til, at Lindbæk kunde opholde sig i Rom fra 1. Februar til 27. Juni 1906. Han traf der sammen med Prof. Alex. Bugge, og det lykkedes dem at forøge Antallet af fundne Breve meget betydeligt, særlig for Sixtus IV's Tid. Brevene blev afskrevne af nuværende Arkivsekretær Dr. *Emilio Ranuzzi,* som for de følgende Bind (til 1503) læste en Originalkorrektur. Da hans Tid ikke længere tillod ham at fortsætte hermed, foretog Rektor Nielsen i Efteraaret 1912 en Rejse til Rom for at revidere Resten af Materialet.

Værkets andet Bind udkom 1907 (samme Aar som et Arbejde af Lindbæk, der var bygget paa Afskrifterne fra Rom — Pavernes forhold til Danmark 1448—1513), tredje Bind 1908, fjerde Bind 1910 og femte Bind 1913.

Foruden Vatikanafskrifterne indeholder det foreliggende sjette Bind, hvad der findes af Pavebreve og dermed beslægtede Aktstykker i Rigsarkivet og Bibliotekerne i København samt Arkiverne i Slesvig, Lund og Stockholm. Desuden har vi som ovenfor nævnt benyttet Munchs svenske Afskrifter, de svenske Bullarier af Örnhielm og Peringsköld og faaet enkelte Bidrag fra Upsala Universitetsbiblioteks Samlinger; de store svenske Afskriftsamlinger fra Middelalderen, særlig Vadstenakopibøgerne, er det dog ikke lykkedes at gennemgaa fuldstændigt. Der paatænkes imidlertid en samlet Udgave af svenske Pavebreve. De norske Vatikanafskrifter er nu udgivne i Dipl. Norv. XVII.

Brevene vedrørende Skaane er dels (1421—1485) allerede udgivne af Dr. *L. Weibull* i Dipl. dioc. Lund. III—IV, dels vil de blive udgivet i dette Værks 5. og 6. Bind (til 1519). For Aarene 1421—1519 har vi derfor (efter Prof. Edv. Holms Ønske) ladet os nøje med Regester, men for Tiden efter 1519 har vi trykt de skaanske Breve med.

De interessante Breve fra Christiern II's Udsendinge i Rom er alle optrykte, skønt en Del af dem var trykte i Forvejen.

Foruden Brevenes Tekst, et Tillæg til alle seks Bind, Re-

gister og Begyndelsesformler har vi af praktiske Grunde trykt en Fortegnelse over Findestederne til Vatikanafskrifterne i 1. Bind. Endvidere har Professor, Dr. *Reimer Hansen* i Oldesloe været saa elskværdig at meddele os en Række Berigtigelser til hele Værket, hvorfor vi bringer ham vor bedste Tak.

Nu ved Afslutningen af dette Værk har vi da kun tilbage at gentage vor ærbødige Tak til Carlsbergfondet for de betydelige Pengemidler, det i 20 Aar har ofret paa dets Forberedelse og Udførelse, og da især til dets tidligere Formand, Professor Edv. Holm, hvis varme Interesse det fremfor alt skyldes, at der blev taget fat paa det store og langvarige Arbejde. Som ved de tidligere har ogsaa ved dette Bind Arkivar Thiset ydet os sin værdifulde Hjælp til Bestemmelse af de danske Adelige og Rektor Nielsen hjulpet os med den latinske Tekst, ligesom endelig ogsaa Professor Gertz har ofret et betydeligt Arbejde for at gøre Teksten saa god og paalidelig, som det er muligt. Dem alle beder vi modtage vor oprigtige Tak.

København, i April 1915.

Alfr. Krarup. *Johs. Lindbæk.*

LEO X

valgt 9. Marts 1513, viet 19. Marts 1513, død 1. Dec. 1521.

4345. **19. Marts 1513.**

Paven giver Zutfeld Wardenberg ny Provision paa Beneficier i Stralsund, Rostock og Rambin.

Zutpheldo Wardenberg clerico perpetuo beneficiato in parrochiali ecclesia in Rambin, alias in Rodekerke, Roskildensis diocesis, decretorum doctori, archivii Romane curie scriptori, familiari nostro. Rationi congruit [etc.]. Quodam perpetuo simplici beneficio ad altare s. Blasii situm in parrochiali ecclesia s. Nicholai oppidi Sundensis Zwerinensis diocesis vacante, ac predecessori [nostro] exposito, quod, orta alias inter te et Clementem Grote et Johannem Pape super quodam alio perpetuo etiam simplici beneficio in ecclesia s. Spiritus opidi Rostock dicte diocesis . . . materia questionis . ., Clemens . . omni juri sibi in beneficio in ecclesia s. Spiritus . . competenti . . cessisset, dictus predecessor te in omni jure, quod . . Clementi in beneficio huiusmodi competebat . . ., surrogari et de illo . . ac de beneficio s. Blasii [tibi] provideri concesserat; cumque postmodum dictus Johannes etiam . . omni juri sibi in dicto beneficio competenti cessisset et quod[d]am aliud perpetuum etiam simplex beneficium in Rambin, alias in Rodenkerke, Roskildensis diocesis vacaret, tunc, sub data videlicet 13. kal. nov. anno 9, in Rambin tibi contulit, s. Blasii vero primodicte et in (!) s. Spiritus ecclesiarum beneficia huiusmodi univit, non obstantibus, si Zwerinensi et Roskildensi episcopis ab eadem esset sede indultum, quod ad receptionem et provisionem alicuius minime tenerentur, ... quodque de huiusmodi vel aliis beneficiis ad eorum dispositionem spectantibus nulli valeret provideri per litteras apostolicas

non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Ne autem de collatione et unione predictis pro eo, quod littere confecte non fuerunt, valeat hesitari, volumus, quod collatio et unio de dicta die perinde suum sortiantur effectum, ac si ipsius Julii pape littere confecte fuissent . . . Datum Rome 14. kal. aprilis[1]) anno 1.

Gratis pro scriptore archivii.
Reg. Vat. 992 fol. 289 v.

4346. **19. Marts 1513.**

Paven, som har til Hensigt at udnævne Klerken Didrik Slagheck fra Münster Stift, Kong Christierns Sekretær, til Ærkebiskop i Lund, og som tidligere har givet ham Dispensation til, 1) skønt han var Præstesøn, at blive præsteviet og faa et Beneficium, 2) at opnaa tre ellers uforenelige og to simple Beneficier samt hvilke som helst forenelige Beneficier, hvorefter da Didrik Slagheck er bleven præsteviet, — tillader ham nu motu proprio at forene Besiddelsen af en anden Bispestol med Lunde Stift eller ombytte dem begge med to andre Stifter. Han behøver i Fremtiden, naar han ønsker en pavelig Bevilling, ikke at nævne noget om sin uægte Fødsel.

Theodorico Slacheck clerico Monasteriensis diocesis. Divina supereminens largitas *(Hist. Tidsskr. 4. R. IV, 74—77; Reg. *10542).* Datum Rome 14. kal. aprilis anno 1.

Reg. Vat. 1202 fol. 141.

Brevet er antedateret og stammer sandsynligvis fra Sommeren 1521, men det er ganske vilkaarligt med Paludan-Müller at rette Datoen til 19. Marts 1521. Jfr. Lindbæk, Pavernes forhold til Danmark 1448—1513, 178 f.

4347. **19. Marts 1513.**

Dekanen i Ribe, Magister Gunde Nielsen (Lange) faar Dispensation til med dette Embede at forene to ellers dermed uforenelige Embeder.

Supplicat Gundo Nicolai decanus Ripensis, de nobili militari genere, etiam magna nobilitate, regni Dacie procreatus, artium magister, quatenus secum, ut una cum dicto decanatu quecumque duo et sine illo quecumque tria curata aut alias invicem incompatibilia beneficia . . ., dummodo inter ipsa tria plures

---

[1]) Samme Dag: Paven befaler Biskopperne i Cavaillon og Schwerin samt Officialen i Schwerin at overdrage Zutfeld Wardenberg to Beneficier i Krempe (Bremen Stift) og Meghedebeck (Lübeck Stift); Paven befaler de samme Biskopper samt Officialen i Lübeck at overdrage ham Kanonikat og større Præbende i Lübeck; Paven befaler Biskopperne i Melito og Cavaillon samt Officialen i Schwerin at overdrage ham to Beneficier i Schwerin og Camin Stifter (Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 1305—07).

quam due parrochiales ecclesie vel earum perpetue vicarie [non] fuerint . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et, quoad vixerit, retinere cum clausula permutandi totiens, quotiens etc., dispensare sibique, quoad vixerit, ut in Romana curia aut predicto decanatu aut altero beneficiorum . . residendo aut litterarum studio, ubi illud vigeat generale, insistendo omnes fructus beneficiorum, que obtinet, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, libere percipere valeat et ad residendum interim in eisdem minime teneatur, concedere dignemini, non obstantibus, quod orator in eisdem ecclesiis primam non fecerit residentiam personalem consuetam, ac Bonifacii pape VIII, per quam concessiones huiusmodi sine prefinitione temporis fieri prohibentur, ac aliis constitutionibus apostolicis . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et cum deputatione judicum, qui assistant, etiam sub censuris, etiam cum invocatione brachii secularis, si oratori videbitur . . . Datum Rome 14. kal. aprilis anno 1.

Suppl. 1399 fol. 43.

4348. **19. Marts 1513.**

Dekanen Gunde Nielsen (Lange) faar Kanonikat og Præbende samt Kantoriet i Aarhus.

Supplicat Gundo Nicolai decanus Ripensis, de nobili militari genere ex utroque parente procreatus, quatenus sibi de cantoria, canonicatu et prebenda ecclesie Arusiensis, per obitum Petri Andetsen (!) vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 14. kal. aprilis anno 1.

Suppl. 1400 fol. 127.

4349. **19. Marts 1513.**

Klerken Gunde Nielsen (Lange) fra Ribe faar Kanonikat og Præbende i Viborg og en (unævnt) Sognekirke i Viborg Stift.

Supplicat Gundo Nicolai clericus Ripensis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ecclesie Vibergensis ac parrochiali ecclesia N. cum illius annex[is] Vibergensis diocesis, per obitum Jacobi Petri vacantibus [fructus insimul 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 14. kal. aprilis anno 9.

Suppl. 1400 fol. 126 v.

4350. **19. Marts 1513.**

Paven stadfæster Julius II's Brev af 14. Aug. 1512 (Nr. 4298), hvorefter det erklæredes for ulovligt, at Biskoppen i Odense havde indlagt Provstiet i Odense under Bispestolen, og Provstiet genoprettedes.

Ad perpetuam rei memoriam. Rationi congruit etc. Dudum siquidem Julio pape II pro parte Johannis regis Dacie exposito, quod, licet antea ipse Johannes rex divini cultus augmentum desiderans suppressioni et extinctioni prepositure ruralis b. Marie Ottoniensis diocesis, que de jure patronatus pro tempore existentis regis Dacie existebat, ad effectum dumtaxat, ut ex eius fructibus quatuor perpetua beneficia erigerentur et dotarentur, consensisset, tamen modernus episcopus Ottoniensis preposituram predictam ordinaria auctoritate postmodum de facto suppresserat et extinxerat [ac][1]) fructus predictos pro enormi quantitate ac jurisdictionem prepositure huiusmodi contra providam ipsius Johannis regis ordinationem mense episcopali Ottoniensi appropriaverat, beneficia huiusmodi juxta eiusdem regis ordinationem minime erigendo et illis fructus et alia premissa non applicando, quare pro parte eiusdem Johannis regis eidem predecessori supplicato, ut suppressionem et extinctionem predictas nullas et invalidas . . esse decernere ac preposituram ipsam in pristinum et eum statum, in quo ante suppressionem et extinctionem predictas erat, restituere dignaretur, idem predecessor, sub data videlicet 8. id. aug. anno 9, suppressionem et extinctionem necnon fructuum et jurisdictionis appropriationem mense episcopali huiusmodi . . . nullas et invalidas esse decrevit ac preposituram predictam in pristinum et eum statum, in quo ante suppressionem, extinctionem et appropriationem predictas quomodolibet erat, quoad omnia restituit . . . Ne autem de decreto [et] restitutione predictis pro eo, quod super illis ipsius predecessoris eius superveniente obitu littere confecte non fuerint, valeat quomodolibet hesitari, ipseque Johannes rex illorum frustretur effectu, volumus et decernimus, quod decretum [et] restitutio huiusmodi perinde a dicto die 8. id. aug. suum sortiantur effectum, ac si super illis eiusdem predecessoris littere sub eiusdem diei dato confecte fuissent, quodque presentes littere ad probandum plene decretum [et] restitutionem predictos ubique sufficiant . . . . Datum Rome 14. kal. aprilis anno 1.

XXXX.

Reg. Vat. 1031 fol. 6.

---

[1]) add. Gz.

4351. **19. Marts 1513.**

Paven giver Kardinal Marcus (Vigerius) af Palestrina Bekræftelse paa Pave Julius II's Brev af 16. April 1510, hvorved han havde faaet Kanonikater og Præbender i Ribe, Viborg og Aarhus og Provstierne i Ribe og Mors og Hanherred.

Marco episcopo Penestrino. Rationi congruit [etc.]. Dudum siquidem, cum tu, cui antea Julius papa II Ripensis et Vibergensis ac Arusiensis canonicatus et prebendas necnon eiusdem Ripensis ecclesiarum ac ruralem in Morssen et Hanherde in ecclesia Burglanensi Premonstratensis ordinis per clericos seculares teneri solitam prepósituras, tunc per obitum Johannis Schogard in loco a Romana curia ultra duas dietas legales non distante defuncti vacantes, per te, quoad viveres, gubernandos commendari concesserat, concessioni commende huiusmodi, litteris apostolicis desuper non confectis, in manibus eiusdem predecessoris cessisses, et dictus predecessor cessionem huiusmodi admittens de canonicatibus ac prebendis ac prepositaris adhuc tunc vacantibus et antea dispositioni apostolice reservatis quondam Detleno (!) Langhebeck clerico, scriptori et familiari suo, per suas litteras providisset, idem predecessor, volens tibi, tunc tituli s. Marie in Transtiberim presbitero cardinali, . . . de alicuius subventionis auxilio providere, sub data videlicet 16. kal. maji anno 7 tibi, quod, dicto Detlevo cedente vel decedente seu canonicatus et prebendas ac prepósituras quomodolibet dimittente, liceret tibi ad canonicatus et prebendas ac, que inibi dignitates non tamen post pontificales maiores existebant, prepósituras [fructus insimul 8 mr.], etiam si ad easdem prepósituras consuevissent qui per electionem assummi (!), eisque cura immineret animarum, litterarum desuper conficiendarum vigore, quas vim valide et efficacis commende habere decrevit, liberum habere accessum illorumque possessionem propria auctoritate apprehendere et in commendam, etiam unacum eiusdem s. Marie in Transtiberim, que titulus tui cardinalatus existebat, et Senogalliensi [ac] Theanensi, quibus preesse dinoscebaris, necnon omnibus ecclesiis, monasteriis [etc.], que obtinebas, ac pensionibus annuis, quas percipiebas, quoad viveres, retinere . . . ., alienatione tamen quorumcunque immobilium et pretiosorum mobilium canonicatuum et prebendarum ac prepositurarum tibi penitus interdicta, indulsit. Ne autem de indulto predicto pro eo, quod super illo littere confecte non fuerunt, valeat quomodolibet hesitari, tuque illius frustreris effectu, volumus et decernimus, quod indultum huiusmodi perinde a dicta die 16. kal.

maji suum sortiatur effectum, ac si super illo dicti predecessoris littere sub eiusdem diei data confecte fuissent, quodque presentes littere ad probandum plene indultum predictum ubique sufficiant. Quocirca Cavallicensi et Asculano episcopis ac officiali Burglanensi mandamus, quatenus faciant te . . . possessione canonicatuum et prebendarum ac prepositurarum huiusmodi pacifice gaudere . . . Datum Rome 14. kal. aprilis anno 1.

Reg. Vat. 1014 fol. 234.

4352. **6. April 1513.**

Klerken Johannes Magni fra Linköping Stift faar motu proprio Dekanat og Præbende i Lund, Provstiet i Linköping og en Sognekirke i Åbo Stift samt Dispensation til at forene Besiddelsen af alle disse Embeder.

Motu proprio Johanni Magno clerico Lincopensis diocesis *(Dipl. dioc. Lund. VI).* Fiat motu proprio. J. . . . Datum Rome 8. id. aprilis anno 1.

Suppl. 1399 fol. 173.

4353. **28. April 1513.**

Præsten Zutfeld Wardenberg[1]) fra Schwerin Stift faar ny Provision paa et Beneficium i Rostock, hvorom han havde ført Proces ved Kurien mod Klerken Claus Holste fra Slesvig Stift.

Lite et causa in tertia instantia vertentibus coram Mercurio rote auditore inter Zutfeldum Wardenbergh presbiterum Zwerinensis diocesis, scriptorem archivii Romane curie, actorem et Nicolaum Holten clericum Slesvicensem super simplici beneficio in ecclesia sive cappella s. Spiritus Rostockcensi dicte Zwerinensis diocesis, quod prefatus Zutfeldus auctoritate apostolica assecutus possidet, prefatus Mercurius Tortiani conformam (!) diffinitivam adjudicatoriam pro dicto Zutfeldo et contra Nicolaum tulit et promulgavit sententiam et eundem Nicolaum in expensis, videlicet summa 75 duc., condempnavit et desuper executoriales litteras in forma decrevit; et similiter alia lite et causa vertente inter eundem Nicolaum et Andream Sonencken plebanum dicte ecclesie s. Spiritus coram curie causarum camere apostolice generali auditore super pensis (!), injuriis rebusque aliis etc., in prima instantia etiam pendentibus, dictus auditor camere sententiam

---

[1]) 25. April befaler Paven Biskop Dominicus (de Jacobatiis) i Nocera at overdrage Zutfeld Wardenberg Beneficier i St. Jakobs Kirke i Stralsund og i Kirken i Byen »Thomhagen« i Camin Stift (Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 2269).

absolutoriam pro eodem Andrea contra prefatum Nicolaum tulit diffinitivam, que nulla provocatione suspensa in rem transivit judicatam, expensas [ↄ: -is] similiter taxates [ↄ: -atis] et executorialibus decretis contra eundem Nicolaum et sibi personaliter intimatis; ob quarum non paritionem idem Nicolaus declaratus, aggravatus et reaggravatus etc. fuit usque ad brachium seculare inclusive, vigore cuius brachii prefatus Nicolaus captus et incarceratus fuit et cum executorialibus dicti Zutfeldi in carcere huiusmodi arrestatus. Cum autem postmodum idem Nicolaus ad effectum parendi sententiis et rebus judicatis huiusmodi medio bonorum virorum cum dictis Zutfeldo et Andrea † seu procuratoribus eorundem amicabiliter et coram ordinario loci concordaverit et in huiusmodi concordia pro summa 75 duc., in † quibus eidem Zutfeldo condempnatus fuit, summam 40 fl. Renensium in certis locis et terminis in huiusmodi concordia latius expressis pronunc, residuum vero ducatorum 75, postquam ad pinguiorem fortunam devenerat (!), ipsi Zutfeldo, Andree vero prefatis, cui in 44 duc. similibus ratione expensarum, ut prefertur, condempnatus fuit, summam 17 duc., etiam in locis et terminis tunc express[is], respective et successive solvere etiam judicialiter coram eodem ordinario promiserat (!) et desuper fidejussores dederat (!) et tam ipse quam fidejussores huiusmodi in solidum etiam in forma et sub penis camere apostolice etiam in manibus dicti ordinarii se obligarunt (!), et tam idem Nicolaus quam Detleuus Danckquardi unus ex fidejussoribus prefatis omnes pensas (!) et offensas et injurias, si que forsan occasione premissorum ipsis aut eorum alteri dici possint esse facte, etiam in manibus dicti ordinarii respective remiserunt (!) et [ab]solvere[1]) desuper juramento tactis scripturis sacrosanctis juraverunt (!) omniaque premissa auctoritate ordinaria confirmari . . . obtinuerunt (!), prefatusque Nicolaus litibus et causis huiusmodi ac omni juri sibi in dicto beneficio s. Spiritus competenti . . sponte cedere ac in advocatione causarum et extinctione litium predictarum consentire paratus existat, dictique oratores respective cupia[n]t huiusmodi concordiam, prout ipsos respective concernit, etiam per s. v. confirmari, supplicant oratores prefati, quatenus . . . . ., cessionem huiusmodi admittentes, causas huiusmodi advocantes et lites prefatas extinguentes, concordiam ac, prout illam concernunt, omnia in dictis publicis instrumentis contenta, quatenus

---

[1]) Gz. — Cod. solvere

sint licita et honesta, auctoritate apostolica confirmantes ac partes hincinde ad illius observantiam etiam sub dictis penis et obligationibus in forma camere pleniori, ut prefertur, teneri decernentes . . ., eidem Zutfeldo de dicto beneficio [fructus 4 mr.] in forma nove provisionis aut gratie [etc.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 4. kal. maji anno 1.

Suppl. 1401 fol. 229.

4354. **29. April 1513.**

Paven lykønsker Kong Christiern til hans Tronbestigelse og anmoder ham indtrængende om ikke at føre Krig med Henrik VIII i England, da det er Pavens Ønske, at alle kristne Fyrster skal holde sammen mod Tyrkerne.

Dacie regi. Perlatum est ad me *(Petri Bembi epist. Leon. X, (1540), 39—40*[1]*); Reg. 5555).* Datum Rome 3. kal. maji anno 1.

4355. **1. Maj 1513.**

Klerken Gunde Nielsen (Lange) fra Ribe Stift faar Dekanatet i Ribe, som Præsten Zutfeld Wardenberg fra Schwerin Stift, med hvem han havde ført Proces ved Kurien, nu opgiver.

Cum, lite et causa in Romana curia coram certo sacri palatii apostolici causarum auditore inter Sutfeldum Wardenberch [presbiterum] Swerinensis diocesis, cui alias de decanatu ecclesie Ripensis apostolica fuit auctoritate provissum (!), et Guidonem [ɔ: Gundonem] Nicolai clericum Ripensis diocesis de decanatu predicto rebusque aliis indecisis pendentibus, dictus Sutfeldus . . . omni juri sibi in dicto decanatu competenti in manibus s. v. sponte cedat, supplicant igitur oratores prefati, quatenus . . ., cessionem huiusmodi admittentes . . ., dicto Guidoni de omni jure, quod dicto Sutfeldo in dicto decanatu competit, providere et nichilominus decanatum predictum [fructus 4 mr.] eidem Gundoni conferre et de eodem providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome kal. maji anno 1.

Suppl. 1402 fol. 49 v.

---

[1]) I forkortet Form trykt Raynaldus, Annales eccl. XII, 26. Jfr. Pastor, Gesch. d. Päpste IV, 2, 658, som gør opmærksom paa, at Bembo vilkaarligt har ændret Pavebrevenes Form. Brevet findes i Westphalens Monumenta II, 980—81 med den urigtige Dato 3. kal. martii anno 1 ɔ: 27. Febr. 1514 (Reg. *9956).

4356. **5. Maj 1513.**

Dekanen Gunde Nielsen (Lange) i Ribe faar Sognekirken i Aal i samme Stift.

Supplicat Gundo Nicolai decanus Ripensis, de nobili genere ex utroque parente procreatus, quatenus sibi de parrochiali ecclesia in Aal Ripensis diocesis, per obitum Michaelis N. vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 3. non. maji anno 1.

Suppl. 1402 fol. 70.

4357. **7. Maj 1513.**

Paven tildeler Skriveren ved det pavelige Arkiv Zutfeld Wardenberg Kanonikat og Præbende samt et perpetuum beneficium simplex i Slesvig, hvilke Embeder dog efter ham ikke maa tildeles een og samme Person.

Zutpheldo Wardenberg canonico Slesvicensi, decretorum doctori ac archivii Romane curie scriptori, familiari nostro. Grata devotionis obsequia [etc.]. Dudum siquidem omnes canonicatus et prebendas ceteraque beneficia apud sedem [apostolicam] tunc vacantia et inantea vacatura dispositioni nostre reservavimus. Cum itaque postmodum canonicatus et, maior et capitularis nuncupata, prebenda ecclesie Slesvicensis per Sebastiani de Platen Brandeburgensis diocesis per Gotfredum van Oede clericum Coloniensis diocesis procuratorem suum et quoddam perpetuum simplex beneficium sub invocatione s. Jacobi in eadem ecclesia per Christofori de Rino Ispalensis clericorum liberas resignationes de illis, de quibus alias, videlicet canonicatu et prebenda per Henrici de Minda Sebastiano et beneficio predictis per Henrici Lundt obitus vacantibus Cristoforo fuit apostolica auctoritate respective provisum, et super quibus quilibet ex Sebastiano et Cristoforo predictis contra certos suos adversarios in canonicatu et prebenda ac beneficio predictis respective intrusos in dicta curia litigando diffinitivam pro se et contra eosdem adversarios reportavit sententiam, que nulla provocatione suspensa in rem transivit judicatam, litteris executorialibus desuper in forma solita decretis, illorum per eos possessionibus nondum habitis, in manibus nostris sponte factas et per nos admissas apud sedem eandem vacent, et, sicut exhibita nobis nuper pro parte tua petitio continebat, si dictum beneficium eisdem canonicatui et prebende, quamdiu illos obtinueris dumtaxat, uniretur, ex hoc profecto commoditatibus tuis non parum consuleretur, nos, qui dudum inter alia voluimus, quod semper in unionibus

commissio fieret ad partes, vocatis, quorum interesset, ... beneficium eisdem canonicatui et prebende, quamdiu illos obtinueris dumtaxat, tenore presentium unimus, canonicatum vero et prebendam predictos [insimul fructus 4 mr.] cum annexis tibi conferimus et de illis etiam providemus, decernentes te ad executionem sententiarum et prosecutionem litterarum executorialium huiusmodi quoad possessionem ipsorum canonicatus et prebende ac beneficii tibi tradendam dumtaxat, perinde ac si sententie late et executoriales huiusmodi decrete pro te fuissent, admitti debere, ... et nichilominus Cavallicensi et Lucerino episcopis ac scolastico ecclesie b. Marie Hamburgensis Bremensis diocesis mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum te in corporalem possessionem canonicatus et prebende ac uniti beneficii predictorum inducant . . . . . . Volumus autem, quod, te cedente vel decedente seu canonicatum et prebendam predictos alias quomodolibet dimittente, unio predicta dissoluta sit, dictumque beneficium extunc tibi dicta auctoritate collatum et de illis provisum fore censeatur eo ipso . . . . Datum Rome non. maji anno 1.

Gratis pro scriptore archivii.
Reg. Vat. 996 fol. 136.

4358. 7. Maj 1513.

Zutfeld Wardenberg faar et tidligere bevilget Brev ændret til, at han maa besidde nogle Beneficier i Slesvig og Lübeck, selv om han opgiver Kanonikater og Præbender sammesteds.

Reformatio Zutpheldi Wardenberch, cuius supplicatio preinserta est sub data Rome 11. kal. aprilis anno 1.

Quia Zutpheldo prefato alias auctoritate apostolica provisum fuit de canonicatu et prebenda ecclesie Lubicensis, quorum possessionem nondum obtinet, et super quibus inter oratorem et eius adversarium intrusum in rota s. v. lis pendet indecisa, utque eiusdem oratoris commoditatibus magis consulatur, dignetur s. v. simplex beneficium ecclesie Lubicensis in preinserta expressum eisdem canonicatui et prebende ad vitam oratoris aut, quamdiu illos obtinebit, unire, quodque in eventum, in quem dictus orator huiusmodi Lubicensis et alios similes canonicatum et prebendam Slesvicensis ecclesiarum in preinserta etiam expressos assequi non posset, aut, postquam illos assequatur [ɔ: -queretur], dimitteret, nichilominus s. Jacobi Slesvicensis in preinserta et aliud Lubicensis ecclesiarum beneficia huiusmodi,

in titulum videlicet et commendam (?) sibi vigore litterarum super preinserta et presentibus conficiendarum respective collata, libere ad vitam obtinere . . . ac illorum fructus percipere . . . diocesani licentia minime requisita . . . possit, decernentes, beneficia Slesvicensis et Lubicensis ecclesiarum predictarum exnunc, prout extunc, et e contra dicto Zutpheldo collata et de eisdem sibi provisum fore [declarare][1]) litterasque desuper ac aliter juxta eiusdem preinserte et presentium continentiam ac simul vel separatim et in forma gratiosa ac [cum] regule de unionibus expressa et latissima derogatione expediri mandare dignemini . . . Concessum. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome non. maji anno 1.

Suppl. 1401 fol. 285.

4359. 12. Maj 1513.

Paven befaler efter Indstilling af Kardinalbiskop Marcus (Vigerius) af Palestrina Ærkebiskop Erik (Valkendorf) i Trondhjem og Biskop Lage (Urne) i Roskilde at undersøge Sagen vedrørende Biskop Karl i Hamars Fængsling. Kong Christiern havde fremstillet Sagen saaledes, at Biskoppen havde stiftet en Sammensværgelse imod ham, derfor var bleven fængslet og senere døde hos Biskoppen i Oslo. Sagen var af Julius II overgivet to tyske Biskopper til Undersøgelse; nu befaler Paven de to førstnævnte Biskopper at give Kongen og dem af hans Tjenere, der har deltaget i Fængslingen, Absolution for de Kirkestraffe, de maatte være ifaldne.

Erico archiepiscopo Nidrosiensi et Laghoni episcopo Roskildensi vel eorum alteri. Cum, sicut Marcus *(Dipl. Norv. IX, 428—30; Reg. *9890).* Datum Rome sub annulo piscatoris die 12. maji 1513 pontificatus anno 1.

Indtaget i Eksekutionsbrev fra Lage Urne af 12. Aug. 1513 (Norge Nr. 69, R. A.; trykt Dipl. Norv. IX, 446 f.).

4360. 16. Maj 1513.

Dekanen Gunde Nielsen (Lange) i Ribe faar Dekanatet i København og Sognekirken i Toreby (paa Lolland) og Dispensation til i et halvt Aar at beholde begge Dekanater sammen.

Cum decanatus ecclesie b. Marie virginis in Haffnia Roskildensis diocesis et parrochialis ecclesia Torbij Ottoniensis diocesis ex eo, quod quidam Laurentius Michaelis illos insimul per aliquos annos ac etiam prepondituram ecclesie Roskildensis per annum et ultra sine dispensatione apostolica contra constitutionem *Execrabilis* dettinuit (!) et dettinet (!) occupatos, vacent, supplicat Gundo Nicolai decanus Ripensis, in artibus magister,

---

[1]) add. Gz.

de magno nobili et militari genere ex utroque parente procreatus de regno Dacie, quatenus sibi de decanatu et parrochiali ecclesia predictis, qui de jure patronatus regis Dacie existunt [fructus insimul 10 mr.], de consensu regis providere . . secumque, quod decanatum predictum, qui inibi dignitas principalis existit, unacum decanatu predicto, quem obtinet, ad sex menses insimul retinere possit, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et quod exprimi possit, per quot annos dictus Laurentius beneficia huiusmodi detinuerit, cum oportuna derogatione regule de † annali possessore, quatenus opus sit . . . Datum Rome 17. kal. junii anno 1.

Suppl. 1403 fol. 250 v.

4361. **17. Maj 1513.**

Klerken Nicolaus Velcken fra Roskilde Stift, Sognepræst i Babbin paa Rügen, faar endnu eet Aars Forlængelse paa en tidligere given Dispensation til ikke at lade sig indvie til nogen af de gejstlige Grader.

Dudum Julius papa II cum Nicolao Valeken clerico Roskildensis diocesis, ut ratione quorumcunque beneficiorum curatorum . . sacros ordines requirentium . . usque ad biennium a fine anni a jure sibi concessi computandum ad aliquem ex sacris ordinibus promoveri non teneretur . . ., dispensavit . . ., et deinde biennium supradictum ad aliud biennium a fine primi biennii huiusmodi computandum prorogavit, prout in litteris apostolicis eiusdem Julii II in forma brevis desuper confectis plenius continetur. Cum autem non speret infra dictum secundum biennium prorogatum, in quo adhuc existit, ad huiusmodi ordines se commode promoveri facere posse, supplicat idem Nicolaus, parrochialem ecclesiam ville Bebbin dicte diocesis inter alia obtinens . . ., quatenus . . dictum secundum biennium ad alium annum a fine dicti secundi biennii prorogati computandum prorogare dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et per breve s. v. attenta materia. Datum Malliani Portuensis diocesis 16. kal. junii anno 1.

Suppl. 1406 fol. 100 (= 97).

4362. **20. Maj 1513.**

Dekanen Gunde Nielsen (Lange) i Ribe faar Fristen til at lade sig indvie til de gejstlige Grader forlænget med to Aar.

Supplicat Gundo Nicolai decanus Ripensis, in artibus magister, de nobili genere ex utroque parente procreatus, in Romana curia presens, cum quo dudum, ut ratione dicti decanatus et

aliorum quorumcunque beneficiorum . . . ad aliquem ex sacris, etiam presbiteratus, ordinibus ad triennium se promoveri facere minime teneretur, apostolica fuit auctoritate dispensatum, prout in litteris in forma brevis desuper concessis latius continetur, quatenus dictum triennium . . . ad aliud biennium prorogare sibique, quod biennio prorogato huiusmodi durante ad aliquem [ex] subdiaconatus et aliis ordinibus . . . se promoveri facere minime teneatur . . ., concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod orator est presens in curia. Datum Rome 13. kal. junii anno 1.

Suppl. 1404 fol. 128 v.

4363. **20. Maj 1513.**

Herman Wesselinck, evig Vikar ved Domkirken i Slesvig, fritages for at residere der, da han ogsaa har et andet Beneficium.

Cum perpetua sine cura vicaria ad altare ss. Bartholomei et Pauli situm in ecclesia Slesvicensi, quam Hermannus Wesselinck obtinet, et que de jure patronatus laicorum existit, juxta tenorem illius fundationis personalem residentiam requirat, ipseque orator, qui in alio beneficio suo, cui quottidie in divinis deservit, in loco suo natali personaliter residet, in dicta vicaria sine maximo suo incommodo personaliter residere non potest (!), supplicat igitur, quatenus sibi, quod, donec et quousque in dicto suo beneficio personaliter resederit, ad personaliter residendum in prefata vicaria ecclesie Slesvicensis minime teneatur, concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 13. kal. junii anno 1.

Suppl. 1412 fol. 1.

4364. **21. Maj 1513.**

Klerken Johan Wulf fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Heiligenstedt i Bremen Stift og flere evige Vikariater i Lübeck Stift.

Alias parrochiali ecclesia in Hilgensteden Bremensis diocesis ac perpetuis sine cura vicariis ecclesie Lubicensis . . . . vacantibus, Johannes Wulff clericus Slesvicensis vel alterius diocesis illius [ɔ: -as] vigore certi indulti apostolici sive reservationis sibi per sedem apostolicam sive Julium papam II [concesse] infra tempus debitum acceptavit et de illis sibi provideri obtinuit, possessionibus forsan subsecutis. Sed quia dubitet acceptationem et provisionem predictas viribus non subsistere, supplicat, qua-

tenus sibi de eisdem vicariis et parrochiali [cuiuscumque fructus 4 mr.] per viam nove provisionis, etiam gratie [etc.] vel alio modo providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 12. kal. junii anno 1.

Suppl. 1421 fol. 178.

4365. Før 23. Maj 1513.

Enken Gertrud Hansen, hendes Søn Bartold Hansen, hans Hustru og Børn fra Slesvig Stift faar Lov til at vælge en Skriftefader, der kan give dem Absolution, for de reserverede Tilfælde een Gang i Livet og i Dødsøjeblikket, for andre Tilfælde saa ofte, de ønsker, tillade dem at ombytte de fleste fromme Løfter med andre, løse dem fra deres Ed og give dem plenaria remissio peccatorum een Gang i Livet og i Dødsøjeblikket. Desuden faar de Lov til at have Rejsealter, hvor de maa lade holde Messe før Daggry selv under Interdikt; endvidere faar de ved at besøge nogle Kirker eller Altre i deres Hjemstavn samme Aflad, som de vilde opnaa ved at besøge Valfartskirkerne i Rom. Endvidere maa de paa Fastedage spise Æg, Smør, Ost, Mælke- og Kødretter. Endelig maa Kvinderne fire Gange om Aaret besøge Nonneklostre.

Ut animarum saluti Gertrudis *(Dipl. Flensborg. II, 88—91; Reg. *9893).* Et quod presentium transsumptis . . . plena fides adhibeatur. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. *Uden Dato.*

Optaget i en Vidisse af Kardinal Petrus (de Accoltis) af 23. Maj 1513, som fandtes i Flensborg Klosters Arkiv og derefter blev trykt i Bibl. Lubec. VI, 253—260.

4366. 23. Maj 1513.

Dekanen Gunde Nielsen (Lange) i Ribe faar Fritagelse for at residere ved sine Embeder og maa ikke af den Grund berøves Embederne.

Supplicat Guido [ɔ: Gundo] Nicolai decanus et canonicus Ripensis, in artibus magister, de magno nobili et militari genere regni Dacie ex utroque parente procreatus, quatenus sibi, ut, quoad moram traxerit in Romana curia, aut litterarum studio, ubi illud vigeat generale, vel in ecclesia Ripensi sive altero beneficiorum per eum obtentorum aut obtinendorum residendo, † omnes fructus etc. decanatus ac canonicatus et prebende predictorum necnon quorumcunque aliorum beneficiorum . . . per dictum oratorem obtentorum vel obtinendorum . . . ., quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, recipere libere valeat, . . . quodque domo sua canonicali, Pugaard vulgariter nominata, que personalem residentiam requirit, necnon etiam prediis et bonis, Zermin [ɔ: Bjerrum] vulgariter nominatis, vel aliis qui-

buscunque, que ipse orator residendo possidere consuevit, dicto studio vel obsequiis durantibus nunc et in futurum in Romana curia vel altero beneficiorum residendo per capitulum Ripense vel quemcunque alium minime privari valeat ....., concedere dignemini. Fiat. J. . . . Datum Rome 10. kal. junii anno 1.

Suppl. 1406 fol. 177.

4367. **23. Maj 1513.**

Klerken Johan Wulf fra Slesvig Stift faar ny Provision paa en Kommende i Hamburg og et evigt Vikariat i Lübeck.

Nuper, quadam commenda in ecclesia s. Spiritus Hamburgensi Bremensis diocesis ac perpetua sine cura vicaria in ecclesia b. Marie virginis Lubicensi tunc per obitum Reynoldi Egherdi vacantibus, Johannes Wulff clericus Slesvicensis seu alterius diocesis illas vigore cer[t]e reservationis sive indulti sibi per sedem apostolicam sive Julium papam II . . concesse acceptavit et de illis sibi provideri obtinuit. Sed quia dubitet provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat igitur, quatenus sibi de eisdem [fructus 3 mr.] providere dignemini per viam nove provisionis, gratie [etc.]. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 10. kal. junii anno 1.

Suppl. 1406 fol. 121.

4368. **23. Maj 1513.**

Klerken Niels Friis fra Ribe Stift faar Ærkedegneembedet i Viborg og Sognekirken i Nibe.

Cum archidiaconatus ecclesie Vibergensis ac parrochialis ecclesia Nibe Vibergensis diocesis ex eo, quod quidam Jacobus Krumpen assertus clericus archidiaconatum et parrochialem ecclesiam predictos una cum parrochiali ecclesia N. dicte diocesis per aliquos annos contra constitutionem *Execrabilis,* nulla desuper dispensatione apostolica suffultus, detinuit et detinet de presenti, vacent ad presens, supplicat Nicolaus Fris clericus Ripensis diocesis, de nobili genere ex utroque parente procreatus, quatenus sibi de archidiaconatu et parrochiali ecclesia prefatis [fructus insimul 10 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et quatenus parrochialis ecclesia prefata fuerit de jure patronatus laicorum, etiam nobilium, cum oportuna illius derogatione. . . . Datum Rome 10. kal. junii anno 1.

Suppl. 1406 fol. 212.

4369. **23. Maj 1513.**

Klerken Niels Friis fra Ribe faar Provstiet i Skallerup i Børglum Stift.

Cum prepositura ruralis in Solrendup (!) Burglanensis diocesis, quam Nicolaus Fris episcopus Vibergensis tempore promotionis sue in episcopum Vibergensem obtinebat, per promotionem [huiusmodi] et munus consecrationis sibi impensum vacet, supplicat igitur Nicolaus etiam Fris clericus Ripensis diocesis, de nobili ac militari genere ex utroque parente procreatus, quatenus sibi de prepositura predicta [fructus 6 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 10. kal. junii anno 1.

Suppl. 1406 fol. 212 v.

4370. **Maj 1513 (?).**

Roskildekanniken Johan Wulf faar ny Provision paa forskellige Beneficier i Hamburg samt Sognekirken i Heiligenstedt.

Alias quadam parrochiali ecclesia, in Hylgensteden nuncupata, ac uno perpetuo beneficio in ecclesia collegiata b. Marie aut aliqua ex parrochialibus opidi Hamburgensis . . . necnon alio simili beneficio in eadem ecclesia . . ac reliquo simili beneficio, perpetua commenda nuncupato, in ecclesia s. Spiritus eiusdem opidi Hamburgensis Bremensis diocesis necnon duobus aliis similibus simplicibus beneficiis in maiori sive cathedrali ac parrochiali s. N. ecclesiis . . . vacantibus, Johannes Wulff canonicus Roskildensis quarundam litterarum reservationis alias per Julium papam II sibi, tunc nuntio Johannis Dacie regis ad sedem apostolicam destinato, concessarum et processuum desuper habitorum vigore . . . illa acceptavit et de illis provisus (!) fuit, possessione aliquorum ex eisdem subsecuta vel non forsan subsecuta. Cum autem dubitet premissa viribus non subsistere, supplicat, quateuus sibi de dictis parrochiali et beneficiis [fructus insimul 12 mr.] [de novo providere dignemini] . . . . . [1])

Suppl. 1403 fol. 239 v.

4371. **3. Juni 1513.**

Kurfyrstinde Elisabet af Brandenburg faar Tilladelse til at opnaa den samme Aflad, som ellers opnaas ved en Pilgrimsrejse til Rom, naar hun blot ydmygt anraaber Helgenbillederne i sit eget Værelse.

Alias Julius papa II, Elisabet regis Dacie Svecie Gottorum et Norvegie filiam et Joachim marchionis Brandeburgensis prin-

---

[1]) Fortsættelsen af Brevet, ogsaa Datoen, mangler, da de to folgende Blade er bortskaarne. I Margen staar: Nova pro[visi]o.

cipis et electoris imperii uxorem specialibus gratiis prosequens, sibi, ut singulis quadragesimalibus ac aliis diebus et temporibus totius anni, in quibus stationes Urbis et extra eam celebrantur, unam, duam [ɔ: duas] vel tres ecclesias seu capellas aut unum, duo vel tria altaria, quas seu que ipsa oratrix in quibuscunque locis, ubi eam pro tempore residere contingeret, duceret eligendas [seu eligenda], devotę visitando ac in illis aut ante illa flexis genibus quinquies orationem dominicam [et] totiens salutationem angelicam recitando singulis diebus et temporibus predictis tot et similes indulgentias et peccatorum remissiones consequatur [ɔ: -queretur], quas consequeretur, si in eisdem diebus et temporibus singulas dicte Urbis et extra eam ecclesias ad id deputatas, que a Christi fidelibus propter stationes huiusmodi visitari solent, personaliter visitaret, per suas in forma confessionalis litteras concessit et indulsit. Cum autem cupiat in singulis diebus et temporibus predictis dictarum indulgentiarum et peccatorum remissionum semper et frequenter particeps fieri illasque consequi, et pro illis consequendis singulis diebus et temporibus huiusmodi extra arcem seu locum, in quo pro tempore residet, ad visitandum ecclesias seu capellas aut altaria predicta exire ei non expediat, supplicat igitur, quatenus . . sibi loco unius, duarum vel trium ecclesiarum seu capellarum aut altarium huiusmodi unam, duas vel tres dei omnipotentis vel sanctorum eius imagines in camera seu cubiculo arcis seu loci, in quo illam pro tempore residere contigerit, existentes per ipsam oratricem eligendas seu per loci ordinarium ad hoc deputandas visitando et ante illas flexis genibus quinquies orationem dominicam et totiens salutationem angelicam recitando dictas indulgentias et peccatorum remissiones singulis diebus et temporibus predictis consequatur, quas consequeretur, si eisdem diebus et temporibus juxta divi Julii concessionem et indulgentiam predictas ecclesias seu capellas aut altaria, ut prefertur, seu singulas dicte Urbis et extra eam ecclesias predictas ad id deputatas personaliter visitaret, concedere dignemini. Fiat. J. Et per breve s. v., attenta materia. Fiat. J. Datum Rome 3. non. iunii anno 1.

Suppl. 1405 fol. 281 v.

4372. **3. Juni 1513.**

Paven giver Provsten og Kapitlet i Slesvig Stadfæstelse paa nogle Gaver og Tiender, Kapitlet har faaet af tidligere Biskopper i Slesvig.

Preposito et capitulo ecclesie Slesvicensis. Cum a nobis petitur [etc.]. Sane pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod bone memorie Nicolaus et Tucho episcopi Slesvicenses quasdam curtes cum suis pertinentiis ac postmodum Johannes successor eorum quasdam decimas spectantes ad eos communibus usibus mense vestre, que tunc nullos aut modicos habebat redditus, deliberatione provida contulerunt, ac prepositus tunc existens et vos capitulum prefati concessiones predictas, sicut provide facte erant, tam per sedem apostolicam quam per tunc archiepiscopum Lundensem loci metropolitanum confirmari obtinuistis, ... fuistisque postea tam vos quam predecessores vestri, qui interea pro tempore fuerunt, prout adhuc vos estis, a centum sexaginta annis citra et ultra in pacifica possessione vel quasi curtium et decimarum predictarum, que omnia a nobis apostolico petiistis munimine roborari. Nos igitur . . . ., que super hiis provide facta sunt, ac curtes et decimas huiusmodi, in quarum pacifica possessione vel quasi estis, vobis auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Datum Rome 3. non. junii anno 1.

IIII.

Orig. med Bulle i Silkesnor i Bisthum Schleswig Nr. 54 (Statsarkivet i Slesvig). L. Dipl.

4373. **6. Juni 1513.**

Gunde Nielsen (Lange) faar Suppliken af 19. Marts (Nr. 4347) bevilget paany med en Ændring.

Reformatio Gundo[nis] Nicolai, cuius copia preinseritur sub data Rome 14. kal. aprilis anno 1.

Quia per inadvertentiam preinsertam conficientis fuit neglectum exprimere, quod forsan in dictis beneficiis sit annalis possessor in illis intrusus, dignetur igitur s. v. litteras super preinsertis conficiendas cum oportuna derogatione regule de annali † ac alias juxta illius tenorem expediri mandare . . Concessum. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 8. id. junii anno 1.

Suppl. 1407 fol. 141 v.

4374. **11. Juni 1513.**

Ærkedegnen i Aarhus Morten Krabbe faar Sognekirken i Koldt forenet med Ærkedegneembedet, saa længe han har det.

Cum parrochialis ecclesia Kaalte Arusiensis diocesis vacet ad presens et forsan tanto tempore vacaverit, quod eius collatio

juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, et, si dicta ecclesia archidiaconatui ecclesie Arusiensis, qui inibi dignitas post pontificalem maior et principalis existit, et quem Martinus Krabbe inter alia obtinet, quamdiu illam obtinuerit dumtaxat, uniretur, profecto ex hoc ipsius oratoris commoditatibus non parum consuleretur, supplicat igitur prefatus orator, qui de nobili genere ex utroque parente procreatus et decretorum doctor existit, quatenus . . . parrochialem ecclesiam predictam [fructus 4 mr.] dicto archidiaconatui, quamdiu prefatus orator illam obtinuerit dumtaxat, ita quod liceat sibi corporalem possessionem diocesani etc. minime requisita [apprehendere], unire dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 3. id. junii anno 1.

Suppl. 1407 fol. 235 v.

4375. **18. Juni 1513.**

Klerken Zutfeld Wardenberg[1]) fra Schwerin faar Kanonikat og Kantoriet samt en Præbende i Ribe og tillige nogle nordtyske Embeder.

Supplicat Zutpheldus Wardenberch clericus Zwerinensis diocesis, decretorum doctor ac scriptor archivii Romane curie ac familiaris vester, quatenus sibi de decanatu [ɔ: canonicatu] et prebenda necnon cantoria ecclesie Ripensis per Johannis Kaas vacantibus [fructus 6 mr.] necnon simplicibus beneficiis in b. Marie et s. Nicolai et s. N. parrochialibus ecclesiis opidorum Peseualck et Treptow et N. loci Caminensis seu alterius diocesis per Conradi Lubenans (!) obitus vacantibus [fructus etiam 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 14. kal. julii anno 1.

Suppl. 1408 fol. 146.

4376. **22. Juni 1513.**

Dekanen Gunde Nielsen (Lange) i Ribe faar Sognekirken i Aal i Ribe Stift.

Cum parrochialis ecclesia in Aal Ripensis diocesis, quam Iuarius episcopus Ripensis tempore promotionis ad ecclesiam

---

[1]) 6. Juni udsteder Paven et Værnebrev, rettet til alle Biskopper og Prælater, for Zutfeld Wardenberg, Dekan ved St. Cecilies Kirke i Güstrow (Camin Stift); de skal beskytte Wardenberg og hans Ejendomme mod uberettigede Overfald (Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 3009).

Ripensem obtinebat, propter promotionem et munus consecrationis eidem creature impensum aut alias vacet et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio ad sedem apostolicam est legitime devoluta, supplicat Gundo Nicolai decanus Ripensis, de nobili militari genere ex utroque parente procreatus, quatenus sibi de ecclesia predicta [fructus 4 mr.], sive ut premittitur sive adhuc per obitum Michaelis N. vacet, providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 10. kal. julii anno 1.

Suppl. 1408 fol. 85 v.

4377. **25. Juni 1513.**

Ribekanniken Poul Andersen faar Sognekirkerne i Rindom i Ribe Stift og Toreby paa Lolland og Dispensation til at forene Besiddelsen af disse Kirker med Kanonikatet.

Cum Petrus Cristiani b. Anscharii in Runby (!) et Johannes [ɔ: Laurentius][1]) Michaelis s. Michaelis in Toruby Ripensis [et] Ottoniensis diocesium ecclesiarum rectores ecclesias predictas, quas respective obtinent, in manibus s. v. sponte resignent, supplicant [ɔ: -cat] Paulus Andree canonicus ecclesie Ripensis, quatenus resignationem huiusmodi admittentes sibi de ecclesiis predictis [fructus insimul 8 mr.] providere dignemini secumque, ut ecclesias predictas, si sibi vigore litterarum super presentibus conficiendarum conferantur . . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere una cum obtentis libere possit, dispensare dignemini . . . Fiat. J. . . . Datum Rome 7. kal. julii anno 1.

Suppl. 1408 fol. 77.

4378. **9. Juli 1513.**

Johan Wulf faar en Supplik af 22. Dec. 1512 bevilget paany med en forlænget Frist.

Reformatio Johannis Wolff, cuius preinserta supplicatio est sub data Rome 11. kal. jan. anno 10 pontificatus Julii pape II.

Cum prefatus orator[2]) prefate creature obsequiis insistendo se ad ordines predictos infra annum ultimo in preinserta prorogatum, et cuius finis instare noscatur [ɔ: -citur], commode promoveri facere non potest (!), dignetur igitur s. v. annum ultimo prorogatum huiusmodi ad † sex menses a fine anni pro-

[1]) Jfr. Suppl. af 16. Maj 1513 (Nr. 4360). [2]) Gz. — Cod. orator qui

rogati huiusmodi computandos . . . . prorogare . . . . Concessum. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 7. id. julii anno 1.

Suppl. 1409 fol. 109.

4379. **12. Juli 1513.**

Klerken Balthasar Rantzau fra Lübeck Stift, som af Hertug Frederik var bleven præsenteret til Provstiet i Slesvig og havde faaet udvirket et Pavebrev om sin Indsættelse i Embedet, faar nu Indsættelsen overdraget til andre Eksekutorer, som hørte hjemme i Provinsen Westfalen, hvor han selv opholdt sig.

Alias prepositura ecclesie Slesvicensis per obitum Egerdi Hayngk vacante, ad eam[1]) Baltasser Rantzowi, clericus Lubicensis diocesis et de nobili genere ex utroque parente procreatus, per Fridericum Slesvicensem et Holsatiensem etc. ducem, aliquod [ɔ: ad quem] jus presentandi ad ipsam prepositura . . . ex privilegio apostolico pertinet, . . presentatus fuit; et deinde, premissis pro parte dicti oratoris exposito [ɔ: -tis], s. v. certo judici in partibus commoranti mandavit, quatenus dicto Baltesaro, si alias ad hoc repertus fuerit habilis, dictam preposituram conferret et provideret etiam de eadem ac eundem Baltesarum, recepto prius ab eo solito juramento fidelitatis, in possessione[m] dicte prepositure induceret; sed, quia dictus Baltasar litteras [ɔ: -is] in provincia sive terra Westwalie in civitate Monasteriensi vacat, et judex, cui dicte littere apostolice directe fuerunt, in civitate Lubicensi, que per spatium duarum dierum et ultra ab eadem distet, residet, vigetque bellum in dicta provincia sive terra Weswalinck, unde dictus orator extra dictam provinciam procedere et judex eundem Baldesarum oratorem sine periculo propter viarum discrimina adire non potest, ne igitur dictus orator dictarum litterarum frustretur effectu et diu absque provisione apostolica permaneat, recurrit ad pedes s. v. idem orator supplicans, quatenus . . . aliquibus probis viris in partibus in dicta provincia commorantibus mandare dignemini, ut juxta dictarum litterarum apostolicarum formam . . . dicto Baltasari . . dictam preposituram, que dignitas in dicta ecclesia maior existit, ac cui cura jurisdictionalis etiam imminet animarum, conferant et provideant etiam de eadem ac eundem Baldassarum in corporalem ecclesie et actualem dicte prepositure possessionem inducant . . . omniaque alia exequantur, perinde ac si dicte littere non illi, cui directe sunt, sed eisdem judicibus deputandis directe

---

[1]) Gz. — Cod. quam

fuissent. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et per breve s. v. . . . hac supplicatione introclusa. Datum Rome 4. id. julii anno 1.

Suppl. 1410 fol. 136.

4380. 15. Juli 1513.

Paven udsender Kardinal Thomas (Bakocz)[1], Ærkebiskop i Gran og Patriark af Konstantinopel, som sin Legatus de latere til Kong Wladislav af Ungarn og Bohmen og Kong Sigismund af Polen, til Vallakiet, Schlesien, Lausitz, Mähren, Siebenbürgen, Slavonien, Kroatien, Dalmatien, Preussen, Livland, Litauen, Rusland, Moskva samt til Kongerne i Danmark, Norge og Sverige for at faa stiftet et Forbund mod Tyrker og Tatarer, der hjemsøger særlig Ungarn og Polen. Beskikkelsen gælder for tre Aar.

Thomæ tituli s. Martini in montibus presbitero cardinali . . . . Deum optimum maximum regnum *(Raynaldus, Annales eccl. XII, 31; Reg. 5583; Theiner, Monumenta Hungariæ II, 594—96).* Datum Rome id. julii anno 1.

Reg. Vat. 1006 fol. 53 v.

4381. 19. Juli (25. Nov.) 1513.

Ribekanniken Peder Andersen faar en Pension af Harsyssel Provsti, hvorom han havde ført Proces med Dekanen i Bergen Hans Reff, som nu mod at betale ham Pensionen skal beholde Embedet.

Cum alias Petrus Andree canonicus Ripensis liti et cause *(Dipl. Norv. XVII, 709—11).* Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 14. kal. aug. anno 1[2]).

Suppl. 1412 fol. 109 og (II) 1429 fol. 173.

4382. 23. Juli 1513.

Klerken Johannes Schuman fra Münster faar Provstiet i Roskilde, Dekanatet i København og Sognekirken i Toreby (paa Lolland).

Cum prepositura ecclesie Roskildensis, que inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existit, et decanatus ecclesie collegiate Hafnensis Roskildensis diocesis, qui inibi dignitas principalis esse dignoscitur, necnon parrochialis ecclesia s. Mi-

---

[1]) 15., 17. og 18. Juli en lang Række Breve vedrørende Kardinal Thomas Bakocz's Udsendelse, hvorved Paven tilstaar ham vidtstrakte Rettigheder indenfor hans Legations Omraade, bl. a. Ret til at visitere i Klostre og Universiteter, promovere 25 Gejstlige til Magister- og Doktorgraden, tildele Rejsealtre, uddele Aflad etc. (Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 3637, 3687—3703, 3706).

[2]) II: 7. kal. dec. anno 1.

chaelis in Torby Ottoniensis diocesis certis modis . . . vacent, supplicat igitur Petri tituli s. Eusebii s. Romane ecclesie presbiteri cardinalis, de Ancona vulgariter nuncupati, servitiis insistendo familiaris et continuus commensalis ac in artibus magister Johannes Schumanus clericus Monasteriensis, quatenus sibi de prepositura et decanatu predictis [singulorum fructus 4 mr.] providere, parrochialem vero ecclesiam predictam [fructus etiam 4 mr.] eidem decanatui ad ipsius oratoris vitam, seu quamdiu illam obtinuerit, unire ita, quod liceat sibi de fructibus etc. et possessionem etc. apprehendere et in utilitatem etc. convertere, ordinarii loci etc. dignemini. Fiat motu proprio. J. Datum Rome 10. kal. aug. anno 1.

Suppl. 1412 fol. 148 v.

4383. **24. Juli 1513.**

Klerken Oluf Bang fra Odense Stift faar Sognekirkerne i Tavlov og Kongsted i Ribe Stift med Tilladelse til siden at opgive dem igen; den forrige Indehaver af Kirkerne, Niels Friis faar en aarlig Pension af Embedet.

Cum Nicolaus Frijs rector parrochialium ecclesiarum locorum de Taffle et Rongestedt ad invicem unitarum Ripensis diocesis . . . parrochiales ecclesias predictas resignet, supplicat s. v. familiaris continuus commensalis Olauus Bangh clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de parrochialibus ecclesiis predictis [fructus insimul 4 mr.] providere . . necnon sibi, ut, postquam dictarum ecclesiarum possessionem assecutus fuerit, easdem in manibus ordinarii loci seu persone in dignitate ecclesiastica constitute per eum eligende resignare possit, ac ordinario predicto sive persone in dignitate ecclesiastica constitute resignationem predictam admittendi et de dictis parrochialibus persone idonee providendi facultatem concedere, necnon dicto Nicolao Frijs pensionem annuam 10 fl. Renensium liberam et exemptam ab omni speciali onere et subsidio, et que transferri possit in quamcunque personam ecclesiasticam cum consensu dicti Olaui Bang, super fructibus dictarum parrochialium ecclesiarum, quorum medietatem ipsa pensio non excedit, per dictum Olauum et eius successores annis singulis in locis et terminis statuendis quoad vixerit, [solvendam], reservare dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 9. kal. aug. anno 1.

Suppl. 1414 fol. 30 v.

4384. **30. Juli 1513.**

Den cismontane og den ultramontane Vikar for Franciskanerobservanterne faar tilstaaet, at en pavelig Bevilling angaaende Valget af Vikar i Observanternes Provins Dacia af 11. (15.) Juni 1486 (Nr. 3039) maa blive udvidet til at gælde for alle Provinsialvikarer, der i Fremtiden ikke skal behøve at vente paa Provinsialministrenes Samtykke, men kan fungere straks efter Valget. Dog skal de søge Konfirmation 4—6 Maaneder, efter at de er bleven valgt.

Cum predicte *(Dipl. Norv. XVII, 711—13)*. Fiat. J. Et per breve s. v. attento quod pro mendicantibus. Datum Rome 3. kal. aug. anno 1. Videat protector. J. Videtur concedendum. D. cardinalis s. Marci protector manu propria.

Suppl. 1411 fol. 281 v.

4385. **1. Aug. 1513.**

Klerken Oluf Bang fra Odense Stift faar Dekanatet i København og Sognekirken i Toreby og Dispensation til at beholde de to Embeder sammen, saa længe han lever.

Supplicat Olauus Bangk clericus Ottoniensis diocesis s. v. familiaris continuus commensalis, quatenus sibi de decanatu ecclesie collegiate b. Marie Haffnensis Roskildensis diocesis, qui inibi dignitas principalis existit, et ecclesia Torbit (!) Ottoniensis diocesis, per obitum Laurentii N. vacantibus [fructus insimul 8 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. Et cum dispensatione dictorum decanatus et parrochialis ecclesie insimul obtinendorum ad vitam . . . Et cum derogatione juris patronatus, quatenus laicorum tantum ex fundatione vel dotatione pro medietate, alias in totum . . . Datum Rome kal. aug. anno 1.

Suppl. 1419 fol. 114.

4386. **3. Aug. 1513.**

Laurens Bon faar Sognekirken i Fjelstrup i Slesvig Stift.

Cum parrochialis ecclesia ville Felstoepp (!) Slesvicensis diocesis vacet et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio seu provisio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam legitime devoluta [existat], supplicat Laurentius Bon, quatenus sibi prefatam ecclesiam [fructus 4 mr.], quovismodo et [ɔ: aut] ex cuiusdam Petri Anckersen resignatione aut ipsius Petri infra tempus debitum ad sacerdotium non promotione . . vacet, conferre et illi etiam providere de eadem dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et cum derogatione

juris patronatus laicorum, etiam ducum, comitum, principum, attenta devolutione . . . Datum Rome 3. non. aug. anno 1.

Suppl. 1413 fol. 164 v.

4387. **17. Aug. 1513.**

Kardinal Marcus (Vigerius) anbefaler Pavens Sendebud Johannes Mantuanus til Kong Christiern.

Serenissime et invictissime domine rex, domine mi colendissime, cum devoto et prompto obsequendi desiderio salutem. Sanctissimus dominus noster dominus Leo X mittit ad serenissimam vestram majestatem presentium exhibitorem dominum Joannem Mantuanum sue sanctitatis mazerium et commissarium pro rebus, quas ipse coram latius exponet. Quanquam cognosco serenissimam majestatem vestram omnium servitorum predicte sanctitatis amantem et studiosam, quia tamen idem dominus Joannes antiqua benivolentia diu mecum unitus est, et eum quasi fratrem semper dilexi, dum presertim . . Julii II . . . obsequiis una insisteremus, visum est mihi litteris etiam meis commendare ipsum dominum Joannem serenissime majestati vestre, quam oro et obsecro, dignetur eundem benigne suscipere et in omnibus commissionem suam concernentibus illi adesse et favere; quicquid enim vero benignitatis, favoris et commodi in eum contulerit majestas vestra serenissima, in me collatum existimabo. Et sit diu felix. Rome 17. aug. 1513.

Ejusdem vestre serenitatis humilis servitor Marcus episcopus Prenestinus cardinalis Senegaliensis.

Udskrift: Serenissimo et invictissimo domino meo colendissimo domino Cristerno Dacie, Svecie, Norvegie etc. regi.

Orig. paa Papir med Spor af et Segl i Reg. 10, Chr. II, 48 Nr. 14. L. Dipl.

4388. **23. Aug. 1513.**

Præsten Claus Gjordsen fra Ribe Stift faar Kanonikat og Præbende samt Kantoriet i Ribe, skønt han forud har et andet Kanonikat og Præbende sammesteds og Sognekirken i Højer.

Supplicat Nicolaus Goertze presbiter canonicus ecclesie Ripensis, de nobili genere procreatus, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ac, que inibi dignitas non tamen maior post pontificalem seu officium existit, cantoria dicte ecclesie Ripensis [quorum ac certe parrochialis ecclesie eidem cantorie ac aliorum forsan illis annexorum fructus 4 mr.], per obitum Johannis Karss (!) vacantibus, providere, secumque, ut unacum canoni-

catu et prebenda ac cantoria predictis alios canonicatus et prebend[as] eiusdem ecclesie Ripensis, quos obtinet, ad sex menses a die habite illorum pacifice possessionis computandos necnon unacum eadem cantoria parrochialem ecclesiam Hoder Ripensis diocesis, quam obtinet, seu cum eorum altero unum et absque illis duo alia quecunque incompatibilia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et, quoad vixerit, cum potestate permutandi totiens, quotiens etc., retinere libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. . . . Datum Rome 10. kal. sept. anno 1.

Suppl. 1422 fol. 289 v.

4389. **26. Aug. 1513.**

Slesvigklerken Mathias Skeel faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder samt to forenelige Embeder i samme Kirke.

Supplicat Mathias Schele clericus Slesvicensis, quatenus . . . secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia necnon quecunque duo alia dissimilia vel similia simplicia sub uno eodemque tecto consistentia, alias se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia beneficia . . . . . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum facultate resignandi et permutandi toties, quoties etc., retinere libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 7. kal. sept. anno 1.

Suppl. 1415 fol. 270 v.

4390. **28. Aug. 1513.**

Paven befaler Biskopperne i Cavaillon og Faenza og Ærkedegnen i Viborg at overdrage Kanonikat og Præbende samt Kantoriet i Ribe til Klerken Zutfeld Wardenberg[1]) fra Schwerin Stift.

Cavallicensi et Faventino episcopis ac archidiacono ecclesie Vibergensis. Grata devotionis et familiaritatis obsequia [etc.] necnon litterarum scientia, vite ac morum honestas [etc.]. Cum itaque canonicatus et prebenda ac maior [dignitas] aut officium vel cantoria ecclesie Ripensis, quos Johannes Kaas obtinebat, per obitum eiusdem Johannis vacent, nos . ., Zutpheldo Wardenborg clerico Zwerinensis diocesis, decretorum doctori et archivii

---

[1]) 17. Aug. tildeler Paven Zutfeld Wardenberg Dekanatet i Schwerin (Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 4136). — 26. Aug. tillader Paven ham at forene flere ellers uforenelige Embeder (Hergenröther Nr. 4255).

Romane curie scriptori et familiari nostro, qui etiam in artibus magister existit, specialem gratiam facere volentes, discretioni vestre mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum canonicatum et prebendam et, que inibi dignitas non tamen maior post pontificalem seu officium existit, cantoriam [quorum et illis forsan annexorum fructus 8 mr.] eidem Zutpheldo auctoritate nostra conferre curetis . . . . . Datum Rome 5. kal. sept. anno 1.

Gratis pro scriptore archivii. 4. id. nov. anno 1. de Campanis.

Reg. Lat. 1280 fol. 364 v; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii) i Suppl. 1415 fol. 59[1]).

4391. 30. Aug. 1513.

Zutfeld Wardenberg faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende samt et Beneficium i Slesvig til Trods for urigtig Indtægtsangivelse i den tidligere Supplik.

Nuper quibusdam canonicatu et prebenda ecclesie Slesvicensis per Sebastiani de Platen Brandenburgensis et quodam perpetuo simplici beneficio sub invocatione s. Jacobi in eadem ecclesia Slesvicensi per Christophori de Rino Hispalensis clericorum respective liberas resignationes factas et receptas vacantibus, s. v. dictum beneficium s. Jacobi prefatis canonicatui et prebende, quamdiu Zutpheldus Wardenberch clericus Zwerinensis diocesis, scriptor archivii Romane curie et familiaris s. v., illos obtineret, univit, canonicatum vero et prebendam predictos cum annexo huiusmodi eidem Zutpheldo contulit et providit etiam de eisdem . . . . Cum autem in dictis litteris apostolicis sic Zutpheldo concessis expressum fuerit, quod fructus canonicatus et prebende ac uniti beneficii predictorum insimul 4 mr. non excedunt, et a nonnullis credatur tempore date harum litterarum fructus huiusmodi plus valuisse et valere de presenti, videlicet 7 mr., et propterea dictus Zutpheldus orator dubitet litteras predictas surreptionis vitio subjacere illarumque effectu frustrari posse tempore procedenti, supplicat, quatenus litteras predictas et illarum vigore unionem necnon collationem et provisionem factas seu fiendas valere plenamque roboris firmitatem obtinere, perinde ac si in dictis litteris, quod fructus non 4, sed 7 mr. non excederent, expressum fuisset, decernere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 3. kal. sept. anno 1.

Suppl. 1415 fol. 262 v.

---

[1]) Her med følg. Tilføjelser: . . Et cum derogatione regule de idiomate pro hac vice . . . in forma nove provisionis.

4392. **3. Sept. 1513.**

Paven udsteder en Korstogsbulle, hvori han angriber Tyrkerne og deres Sultan Selim, som med sine Forbundsfæller Tatarer og Moskovitter overfalder Polen og Ungarn. Han opfordrer alle, særlig Indbyggerne i Danmark, Norge og Sverige, til at støtte den af ham udsendte Legat, Kardinal Thomas (Bakocz). Han lover Deltagerne fuld Syndsforladelse og samme Aflad som i Jubelaarene og paalægger Gejstligheden i Ungarn, Bøhmen, Polen, Danmark, Sverige, Norge, Preussen, Livland og Dalmatien at støtte Legaten ved at betale Tiendedelen af deres Indtægter. Kardinal Thomas indsættes til Indsamler af denne Tyrkertiende.

Ad futuram rei memoriam. Nos, qui pontificatus dignitate (*Raynaldus, Annales eccl. XII, 47—50; Reg. 5634*). Datum Rome 3. non. sept. anno 1.

Reg. Vat. 1006 fol. 34.

4393. **6. Sept. 1513.**

Befolkningen i Ditmarsken faar Tilladelse til i Stedet for det Nonnekloster, de havde lovet at grundlægge til Tak for Sejren over de Danske, at grundlægge et Franciskaner-Observantkloster, som skal besættes af Munke fra Slesvig og Holsten.

Exponunt gubernatores ac universitas hominum et populi provincie Dithmartie Bremensis diocesis, quod, licet olim tempore invasionis eorum et dicte provincie Dithmartie ab hostibus et belli tunc commissi ipsi tunc in angustia constituti, ut divina eis assistente gratia ab hostibus huiusmodi liberarentur, prout liberati fuerant [ɔ: -runt], deliberato concilio (!) voverint pro eorum facultatibus in dicta eorum provincia Dithmartie construi facere unum monasterium monialium, et votum eorum huiusmodi omnipotenti deo redderent libenter, si ad hoc eis a sede apostolica licentia concederetur, et ex illo adimpleto speratus fructus animarumque salus cum divini cultus incremento expectaretur, tamen, prout dolenter referunt, docente hoc experientia id ad effectum demandare nullatenus animarum saluti expediret, provincie Dithmartie ac populi predictorum conditionibus et qualitatibus attentis, ex quibus elicuit, quod in eorum provincia seu terris monasterium monialium nec construi nec constructum nec fundatum personis honestis et ad hoc idoneis suppositari et in esse conservari deberet. Verum si in dicta terra seu provincia Dithmartie, in qua nulla domus ordinis fratrum de observantia existit, loco monasterii monialium una domus s. Francisci ordinis fratrum Minorum de observantia huiusmodi per ipsos gubernatores et universitatem hominum et

populi, accedente ad hoc licentia v. s., in aliquo loco ad hoc apto et convenienti construeretur, illaque vicario generali ipsius ordinis ac sub eo illius commissario ultramontano in ducatibus Slesvicensi et Holtzatie pro tempore constituto aut substituto subjiceretur, et in eadem domo construenda fratres dicti ordinis, ex domibus dictorum Slesvicensis et Holtzatie ducatuum dumtaxat assumendi, a quibus divini verbi semina frequenter et salubriter eatenus receperunt et peramplius in virtutibus et lege domini proficere posse sperant, introducerentur, et quoad hoc dictum votum gubernatorum et populi commutaretur, profecto id in specialem eorum consolationem animarumque salutem et divini cultus augmentum cederet. Quare pro parte ipsorum gubernatorum et populi e. s. v. supplicatur, quatenus . . ipsis domum predictam in dicta provincia seu terra Dithmartie loco ad id convenienti et honesto cum ecclesia, cimiterio, humili campanili, campana, claustro, dormitorio, refectorio, ortis, ortalitiis et aliis necessariis officinis pro usu et habitatione perpetuis dictorum fratrum Minorum de observantia instruendi [ɔ: construendi] ipsisque fratribus domum predictam recipiendi et perpetuo inhabitandi licentiam concedere [et][1]) quoad hoc dictum votum de construendo monasterium monialium emissum eis commutare ac illud, etiam si juramento aut quavis alia firmitate roboratum sit, dummodo tamen domum fratrum Minorum de observantia huiusmodi cum effectu construi faciant, relaxare ipsosque ab illius observantia absolvere necnon in dicta domo construenda fratres ipsius ordinis ex domibus dictorum ducatuum Slesvicensis et Holtzatie dumtaxat introduci ac eandem domum construendam vicario generali ipsius ordinis ac sub eo commissario ultramontano in eisdem ducatibus Slesvicensi et Holtzatie pro tempore constituto aut substituto subjici mandare, et nichilominus, si licentiam huismodi concedi contigerit, eidem sic constructe domui ac fratribus pro tempore in ea commorantibus, quod omnibus privilegiis aliis domibus et fratribus dicti ordinis per sedem apostolicam seu alias quomodolibet in genere concessis et concedendis gaudere libere valeant, indulgere dignemini, premissis ac Bonifacii pape VIII, prohibentibus, ne quivis ordinum mendicantium fratres loca ad habitandum de novo recipere presumant absque sedis predicte licentia speciali, . . . aliis-

---

[1]) add. Gz.

que constitutionibus apostolicis non obstantibus . . . Fiat. J. Et de erectione sine prejudicio. Fiat. J. Datum Rome 8. id. sept. anno 1.

Suppl. 1416 fol. 89.

4394. 24. Sept. 1513.

Klerken Peder Madsen fra Odense Stift faar ny Provision paa Landprovstiet i Odense.

Alias, prepositura rurali Ottoniensi tunc vacante, de illa Petro Mathie clerico dicte seu alterius diocesis provisum fuit, possessione forsan subsecuta. Sed quia dubitet provisionem huiusmodi viribus non subsistere dictamque preposituram adhuc vacare, supplicat, quatenus sibi . . . de eadem, que dignitas inibi forsan maior post pontificalem existit, ac cui cura jurisdictionalis etiam imminet animarum [fructus 10 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et quod littere in forma simplicis seu nove provisionis seu in eventum litis, cuius status exprimi possit, gratie [etc.] expediri possint . . . Datum Rome 8. kal. oct. anno 1.

Suppl. 1419 fol. 258.

4395. 3. Okt. 1513.

Klerken Joakim Crassow fra Roskilde Stift, som opholder sig ved Kurien, faar Lov til sammen med en anden, han selv vælger, at læse de kanoniske Tider efter Romerkirkens Ritus.

Supplicat Joachim Crassow clericus Roskildensis diocesis, in Romana curia presens, quatenus sibi, ut, ubicunque eum residere vel morari pro tempore contingat, una cum quovis alio, quem ad hoc eligendum sive assumendum duxerit, horas canonicas juxta ritum Romane ecclesie dicere, legere et recitare ac ritum huiusmodi in dicendis horis predictis observare possit, quodque Joachim predictus et ille, quem eligendum ad se duxerit, alium ritum in dicendis horis canonicis predictis observare minime teneatur, concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et quod presentis supplicationis [sola] signatura sufficiat, quatenus orator sit in Romana curia presens, alioquin per breve . . . Datum Rome 5. non. oct. anno 1.

Suppl. 1419 fol. 240 v.

4396. **20. Okt. 1513.**

Paven overdrager Poul Andersen Sognekirkerne i Rindom og Ringkobing og tillader ham at forene flere ellers uforenelige Embeder samt fritager ham for at residere.

Paulo Andree rectori parrochialis ecclesie s. Anscharii in Ryndone Ripensis diocesis, magistro in artibus. Litterarum scientia, vite ac morum honestas [etc.]. Dudum siquidem omnia beneficia apud sedem apostolicam tunc vacantia et inantea vacatura dispositioni nostre reservavimus. Cum itaque postmodum parrochialis ecclesia s. Anscharii[1]) in Ryndone Ripensis diocesis per liberam resignationem Petri Crestierni per Carstianum van der Hoe[2]) clericum Bremensis diocesis procuratorem suum in manibus nostris sponte factam et per nos admissam apud sedem eandem vacet, . . . nos, volentes tibi, qui magistri Walteri Copis scriptoris et familiaris nostri familiaris continuus commensalis existis, gratiam facere specialem, ... ecclesiam predictam [cuius et illi perpetuo annexe parrochialis ecclesie in Ryndkeping[3]) fructus 4 mr.] cum annexa predicta tibi conferimus et de illa etiam providemus . . . . Nos enim tecum, ut una cum dicta ecclesia s. A[n]scarii curatum seu alias incompatibile forsan obtentum huiusmodi et cum eorum altero unum et sine illis duo alia quecunque dissimilia aut simplicia similia sub singulis tribus tectis quarumcunque trium ecclesiarum consistentia, alias se invicem et cum predictis incompatibilibus compatientia beneficia, etiam si alterum ex ipsis beneficiis cum cura aut canonicatus et prebenda . . . . fuerit, si tibi alias canonice conferantur, recipere et insimul, quoad vixeris, retinere illaque . ., quotiens tibi placuerit, dimittere et loco dimissorum alia beneficia duo dumtaxat invicem incompatibilia ac duo alia sub singulis tribus tectis consistentia dissimilia aut simplicia similia alias, ut prefertur, compatientia, dummodo inter ea plura quam duo incompatibilia et ipsa duo sub eodem tecto consistentia duo canonicatus et due prebende aut totidem dignitates, personatus, administrationes vel officia non existant, similiter recipere et insimul, quoad vixeris, retinere libere valeas, quodque in Romana curia aut altero beneficiorum per te obtentorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, etiam quoad vixeris, omnes fructus tam dicti forsan obtenti quam quorumcunque aliorum beneficiorum, que obtines et obtinebis,

---

[1]) II: Eustacharii [2]) II: Hoc [3]) II: Ryndepinus (senere Ryndkoping)

quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, percipere valeas et ad residendum interim in eisdem minime tenearis, dispensamus. Quocirca episcopo Cavallicensi et Arusiensis et Vibergensis ecclesiarum archidiaconis mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum te vel procuratorem tuum tuo nomine in corporalem possessionem ecclesie s. Anscerii (!) et annexe huiusmodi inducant auctoritate nostra . . . . . . Datum Rome 13. kal. nov. anno 1.

Gratis pro familiari scriptoris.

Reg. Vat. 998 fol. 306; ogsaa (II) Supplik (Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii) i Suppl. 1422 fol. 28.

4397. 22. Nov. 1513.

Klerken Gerardus Hassen fra Køln Stift faar Provstiet i Thyholm i Børglum Stift.

Cum Johannes Severini clericus Ripensis diocesis prepositurain ruralem in Tyrholm Burglanensis diocesis, de qua alias, per obitum Wilgadi Frijss vacante, cum omnibus annexis eiusdem prepositure [sibi provideri obtinuit], possessione per eum non habita, in manibus s. v. sponte resignet, supplicat Gerardus Hassen clericus Coloniensis diocesis, magistri Wilhelmi Enkenuort litterarum apostolicarum scriptoris familiaris continuus commensalis, quatenus resignationem huiusmodi admittentes sibi de prepositura predicta [cuius et illi annexarum fructus 7 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et quatenus inter prefatum Johannem et seu quosvis alios in dicta curia vel extra eam super dicta prepositura lis sive causa in secunda vel tertia instantia pendeat, ipseque Johannes unam vel duas forsan conformes sententias pro se et contra eius adversarios reportaverit, id ac nomina et cognomina judicum et collitigantium ac titulus exprimi possint ita, quod cause status habeatur pro expresso, littere in forma surrogationis, etiam quoad possessionem, etiam gratie [etc.], expediri possint. Et quatenus aliqua sententiarum predictarum in rem transiverit judicatam, littere cum oportuno decreto de admittendo oratorem ad prosecutionem litterarum executorialium decretarum vel decernendarum quoad possessionem dicte preposituire dumtaxat consequend[am] in omnibus, perinde ac si sententie pro oratore late et executoriales etiam pro oratore decrete fuissent . . . Cum derogatione regule de idiomate latissime extendenda . . . Datum Rome 10. kal. dec. anno 1.

Suppl. 1437 fol. 56.

4398. **22. Nov. 1513.**

Ærkedegnen Jakob Krumpen i Viborg faar ny Provision paa Sognekirken i Vokslev i Viborg Stift.

Alias parrochiali ecclesia in Vaxloff Vibergensis diocesis, que de jure patronatus laicorum, videlicet regis Dacie forsan ratione regni Dacie seu alicuius dominii, existit, vacante, tunc rex Dacie et dominus dicti dominii ad illam Jacobum Kruwmpen archidiaconum Vibergensem, de nobili genere ex utroque parente procreatum, infra tempus debitum presentavit, institutione et possessione forsan subsecutis. Cum autem dubitet presentationem et, si que sit, institutionem huiusmodi viribus non subsistere ipsamque parrochialem ecclesiam adhuc vacare, et, si dicta parrochialis ecclesia archidiaconatui dicte ecclesie Vibergensis, qui inibi dignitas non tamen post pontificalem maior aut personatus, administratio vel officium existit, et quem dictus orator obtinet, quamdiu illum obtinuerit dumtaxat, uniretur, profecto ex hoc ipsius oratoris commoditatibus oportune consuleretur, supplicat igitur, quatenus . . . parrochialem ecclesiam predictam [fructus 5 mr.] dicto archidiaconatui, quamdiu prefatus orator illam obtinuerit dumtaxat, ita quod liceat sibi corporalem possessionem etc. dicte etc. [ɔ: ecclesie apprehendere, licentia ordinarii] minime requisita, unire dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et de consensu patroni. Et quod littere in forma nove provisionis, surrogationis, etiam quoad possessionem, gratie [etc.], etiam cum expressione invaliditatis prioris tituli, . . . expediri possint . . . Datum Rome 10. kal. dec. anno 1.

Suppl. 1427 fol. 5.

4399. **25. Nov. 1513.**

Paven tilstaar Ribekanniken Poul Andersen, der er familiaris hos den pavelige Skriver Walterius Copis, en aarlig Pension paa 100 danske Mark = 24 Kammerdukater af Provstiet i Harsyssel, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Dekanen i Bergen Hans Reff; tillige stadfæster Paven en Bestemmelse af Kapitlet om, at Poul Andersen ved Processioner o. lign. skal have Rang over alle andre Kanniker og straks efter Kantoren. Pensionen skal betales hver Mortensdag i Ribe. Biskoppen i Cavaillon og Ærkedegnene i Aarhus og Viborg indsættes til Eksekutorer.

Paulo Andree canonico Ripensi. Vite ac morum honestas *(Dipl. Norv. XVII, 713—16)*. Datum Rome 7. kal. dec. anno 1.

Fe. Gratis pro familiari scriptoris.

Reg. Vat. 1008 fol. 40; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii) i Suppl. 1429 fol. 173.

4400. **25. Nov. 1513.**

Paven giver Dekanen i Schwerin Zutfeld Wardenberg Tilladelse til sammen med sin Moder og sine Søskende at grundlægge et Kapel i Drigge (?) paa Rügen og bevilger Aflad til dem, der paa bestemte Dage besøger dette Kapel.

Ad perpetuam rei memoriam . . . Sane pro parte Zutpheldi Wardenberg decani ecclesie Zwerinensis, accoliti capellani ac archivii Romane curie scriptoris et familiaris nostri, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipse, pia devotione ductus et pro augmento divini cultus cupiens terrena in ecclestiastica [ɔ: celestia] et transitoria in[1]) eterna commutare, ex bonis sibi a deo collatis desiderat in quadam sua et Margarite matris ac fratris et sororum . . villa, Deigis nuncupata, sita in insula Rugie sub parrochia Gustow Roskildensis diocesis, . . . unam capellam cum altari sub invocatione ss. Blasii et Rochi aliorumque sanctorum tempore consecrationis eiusdem capelle exprimendorum de novo a fundamentis construere et dotare, si sibi et Margarete ac fratri et sororibus ac eorum heredibus jus patronatus reservaretur. Quare pro parte dicti Zutpheldi nobis fuit supplicatum, ut sibi in dicta villa unam capellam cum altari et sub invocatione huiusmodi construendi licentiam concedere necnon illam in perpetuum beneficium sine cura perpetuo erigere ac jus patronatus . . Zutpheldo, matri, fratri et sororibus et post eorum obitum eorum heredibus, institutionem vero persone presentate infrascripto et nominato archidiacono reservare dignaremur. Nos igitur . . . eidem Zutpheldo in dicta villa unam capellam cum altari et sub invocatione huiusmodi construendi licentiam concedimus, et nichilominus predictam capellam in perpetuum beneficium sine cura pro uno clerico, qui inibi festivis ac aliis diebus missas et alia divina officia celebrare possit et debeat, erigimus . . . ac eidem capelle omnia bona temporalia per Zutpheldum et matrem ac fratrem, sorores, heredes et successores ac alios Christi fideles assignanda perpetuo applicamus . . . ac jus patronatus ac presentandi . . . Zutpheldo, matri, fratri, sororibus, heredibus et successoribus utriusque sexus, institutionem vero persone presentate archidiacono Tribucensi in dicta ecclesia Zwerinensi, in oppido Zundis dicte Zwerinensis diocesis residenti, pro tempore existenti, qui apud dictam villam vicinior ac ordinarius existit, perpetuo reservamus; et insuper, ut quasdam venerabiles reliquias, quas Zutpheldus de licentia eiusdem

[1]) Cod. et in

sedis ex aliquibus ecclesiis alme Urbis necnon civitatis Coloniensis aut aliis locis sibi donari obtinuerat aut obtinebit, in eadem capella reponere [valeat][1]), indulgemus; et nichilominus omnibus utriusque sexus Christi fidelibus vere penitentibus et confessis, qui . . capellam predictam . . in singulis videlicet ss. Blasii et Rochi ac Cosme et Damiani necnon s. Margarite ac ipsius capelle dedicationis festivitatibus et diebus a[2]) primis vesperis usque ad occasum solis sequentis diei inclusive . . . visitaverint annuatim et ad conservationem . . manus adjutrices porrexerint, pro singulis festivitatibus sive diebus predictis, quibus id fecerint, quindecim annos et totidem quadragenas de injunctis eis penitentiis relaxamus . . . Datum Rome 7. kal. dec. anno 1.

XXX.

Reg. Vat. 1030 fol. 201.

4401. **25. Nov. 1513.**

Klerken Johan Wulf fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Heiligenstedt i Bremen Stift.

Lite et causa in Romana curia inter Johannem Wulff clericum Slesvicensis diocesis reum et conventum et quosdam Didacum Andree, Johannem de Cedelhono et Henricum Brandis ac Christoforum Scripenus assertos clericos adversarios actores et etiam reos et conventos respective de parrochiali ecclesia in Hilgensteden unacum annexis Bremensis diocesis . . . in prima instantia indecis[a] penden[te], a nonnullis asseritur neutri aut nulli dictorum collitigantium ad dictam ecclesiam jus competere. Supplicat igitur Johannes, quatenus auditori seu locumtenenti aut surrogato vel surrogando auditori mandare dignemini, ut prefatam ecclesiam unacum annex[is] [fructus 4 mr.] eidem oratori conferat. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . . Datum Rome 7. kal. dec. anno 1.

Suppl. 1426 fol. 137.

4402. **25. Nov 1513.**

Klerken Hartvig Linge fra Roskilde Stift faar Dekanatet i Roskilde.

Cum decanatus ecclesie Roskildensis, qui in dicta ecclesia dignitas maior post pontificalem et de jure patronatus, videlicet regis Dacie pro tempore existentis, non tamen ex fundatione vel dotatione existit, . . . vacet ad presens et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii

---

[1]) add. Gz. [2]) Cod. ac

est ad sedem apostolicam legitime devoluta, supplicat igitur Hartiwicus Limgen clericus Roskildensis diocesis, quatenus sibi decanatum predictum [fructus 6 mr.], quovis modo sive per resignationem bone memorie Johannis Jacobi episcopi Roskildensis in manibus Alexandri pape VI vel alterius predecessoris sponte factam et admissam aut per promotionem de persona sua ad ecclesiam Roskildensem olim auctoritate apostolica factam . . vacet, . . . conferre et de eodem etiam providere dignemini. Fiat. J. . . . Datum Rome 7. kal. dec. anno 1.

Suppl. 1426 fol. 153.

25. Nov. 1513.

Se Nr. 4381 (Supplik af 19. Juli 1513).

4403. 30. Nov. 1513.

Roskildekanniken Jens Lucassen (Luce), Sognepræst i Taastrup, faar Kantoriet i Roskilde mod at give den afgaaede Kantor Johan Wulf en Pension af Embedet; tillige faar han Dispensation til at forene Kantoriet med Sognekirken.

Cum Johannes Wlff cantor et canonicus ecclesie Roskildensis . . cantorie dicte ecclesie Roskildensis . . in manibus s. v. resignet, supplicant tam dictus Johannes orator quam etiam orator Johannes Luce canonicus dicte ecclesie Roskildensis ac rector parrochialis ecclesie in Testorpp dicte Roskildensis diocesis, quatenus huiusmodi resignationem admittentes de dicta cantoria, que in dicta ecclesia dignitas non tamen post pontificalem maior seu personatus aut officium, etiam forsan curatum aut electivum, existit [cuius et illi forsan annexarum fructus 4 mr.], dicto Johanni Luce providere . . . ac, ne Johannes Wulff ex . . huiusmodi resignatione nimium dispendium patiatur, pensionem annuam 15 duc. auri de camera super fructibus tam cantorie quam parrochialis ecclesie in Testurpp huiusmodi, quarum insimul fructuum forsan tertiam partem pensio excedit, licet medietatem non excedat, eidem Johanni Wulff, quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo per dictum Johannem Luce et successores suos annis singulis in civitate Lubicensi aut oppido Haderslewensi Slesvicensis diocesis, prout idem Johannes Wulff alterum huiusmodi locorum duxerit nominandum, in qualibet festivitate resurrectionis domini nostri Jesu Christi annis singulis sub sententiis in similibus apponi solitis [integre persolvendam][1]) reservare, quodque, prefato Johanne Luce aut successoribus in solutione pensionis in termino et loco prefatis deficientibus, liceat dicto

[1]) add. Gz.

Johanni ad ipsam cantoriam liberum regressum et ad parrochialem ecclesiam predictam liberum ingressum habere illarumque corporalem possessionem per se vel alios tam prioris tituli quam presentium vigore litterarum apprehendere et retinere absque aliqua alia provisione desuper facienda concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et quod littere pro Johanne Luce expediri poterint (!) in forma nove † provisionis, perinde ac etiam valere aut surrogationis, gratie [etc.], et, si opus fuerit, cum oportuna dispensatione pro Johanne Luce, ut dictam cantoriam una cum prefata parrochiali ecclesia in Testorpp insimul ad vitam obtinere possit, quatenus jam non sit dispensatus ad duo incompatibilia. Et cum simili dispensatione, ut prefatus Johannes Wulff dictam pensionem cum canonicatu et prebenda dicte ecclesie Roskildensis, quos ibidem obtinet, ad vitam sub eodem tecto obtinere possit, et in eventum regressus ad cantoriam et accessus ad parrochialem predictas cum oportuna dispensatione, ut illas insimul ad vitam obtinere possit, quatenus super hoc secum sufficienter dispensatum non sit. Datum Rome pridie kal. dec. anno 1.

Suppl. 1426 fol. 202.

4404. **4. Dec. 1513.**

Zutfeld Wardenberg faar Kanonikater og Præbender i Schwerin og Viborg.

Alias quibusdam canonicatu et prebenda in ecclesia Zwerinensi per Eggerdi Bukow obitum vacantibus, fuit de illis . . . Jacobo Lesten clerico Roskildensis diocesis auctoritate apostolica provisum, qui litteris concessionis huiusmodi nondum expeditis omni juri sibi ad huiusmodi canonicatum et prebendam competenti cessit in manibus Julii pape II, qui huiusmodi admissa cessione de eisdem canonicatu et prebenda Henrico Busch clerico Zwerinensis diocesis providit, et dictus Henrichus similiter litteris concessionis huiusmodi minime expeditis nec possessione per eum habita diem suum clausit extremum, et propterea prefati canonicatus et prebenda vacare dinoscuntur. Supplicat igitur Zutpheldus Wardenberg clericus Zwerinensis diocesis, scriptor archivii et familiaris vester, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda [fructus 4 mr.] necnon quibusdam aliis canonicatu et prebenda ecclesie Vibergensis, quos Johannes Kaas obtinebat, per eiusdem Johannis Kaas obitum vacantibus [fructus 6 mr.], providere secumque, ut canonicatum et prebendam dicte ecclesie Zwerinensis una cum quibusdam aliis canonicatu et prebenda,

quos ibidem jam obtinet, usque ad sex menses a die habite possessionis pacifice . . . insimul obtinere possit, dispensare dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et de huiusmodi canonicatibus et prebendis etiam in forma nove provisionis, gratie [etc.]. Et cum derogatione regule de idiomate. Datum Rome pridie non. dec. anno 1.

Suppl. 1426 fol. 202.

4405. 10. Dec. 1513.

Slesvigkanniken Johan Schuldorp faar et evigt Vikariat i Slesvig, som Zutfeld Wardenberg opgiver, forenet med sit Kanonikat, saa længe han lever.

Alias quodam simplici beneficio ad altare sub invocatione s. Jacobi in ecclesia Slesvicensi per liberam resignationem Christoffori de Riuio clerici Hispalensis in manibus s. v. aut alterius ad id potestatem habentis factam et receptam vacante, s. v. dictum beneficium certis canonicatui et prebende eiusdem ecclesie Slesvicensis, de quibus alias Zutpheldo Wardenberch clerico Zwerinensis diocesis, scriptori archivii et familiari vestro, auctoritate apostolica provisum extitit, ad vitam ipsius Zutveldi, vel donec huiusmodi canonicatum et prebendam obtineret, univit ita, quod, eodem Zutveldo cedente vel decedente seu canonicatum et prebendam predictos dimittente, unio dissoluta existeret, dictumque beneficium extunc in eventum cessionis vel dimissionis Zutveldo apostolica auctoritate collatum et de illo provisum fore censeretur eo ipso, prout in litteris apostolicis desuper confectis plenius continetur. Cum autem Zutpheldus, qui vigore dictarum litterarum et processuum desuper habitorum possessionem beneficii sic uniti adeptus est, dissolutioni huiusmodi unionis consentiat prefatumque beneficium sic unitum omneque jus sibi in eodem competens in manibus s. v. resignet, et, [si] predictum beneficium quibusdam aliis canonicatui et prebende, quos Johannes Schuldorp canonicus dicte ecclesie Slesvicensis, Sixti tituli s. Petri ad Vincula presbiteri cardinalis s. Romane ecclesie vicarii servitiis insistendo, in dicta ecclesia Slesvicensi pacifice obtinet, de novo eidem Johanni ad vitam dumtaxat uniretur, ex hoc profecto commoditatibus ipsius Johannis non parum consuleretur, supplicat igitur prefatus Johannes, quatenus . . . . consensum et resignationem huiusmodi admittentes dictum beneficium s. Jacobi [fructus 3 mr.], etiam si [per obitum] Henrici Lundit . . . vacet . . ., prefatis canonicatui et prebende secundo loco dictis, quos orator obtinet, ad vitam

eiusdem oratoris dumtaxat unire . . . ita, quod liceat sibi corporalem possessionem dicti beneficii propria auctoritate libere apprehendere et, quoad vixerit, retinere ac de fructibus disponere, etiam diocesani loci aut cuiusvis alterius licentia minime requisita, quodque, eodem Johanne resignante aut alias quomodolibet dimittente canonicatum et prebendam suos predictos, extunc huiusmodi beneficium sic unitum apostolica auctoritate sibi collatum et de illo provisum fore censeatur . . ., concedere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et cum derogatione regule de insordescentibus quoad omnes eius partes, quatenus opus sit, . . . non obstante regula de committendis unionibus ad partes . . . . Datum Rome 4. id. dec. anno 1.

Suppl. 1428 fol. 141 v.

4406. **13. Dec. 1513.**

Ditlev Reventlow fra Slesvig Stift faar Kanonikat og Præbende i Slesvig, hvorom han havde ført Proces for Rotadomstolen i Rom.

Alias canonicatu et prebenda maiori et capitulari ecclesie Slesvicensis per Henrici de Mynden obitum seu alias tunc vacantibus, fuit de illis Sebastiano de Platen clerico Brandenburgensis diocesis auctoritate apostolica provisum . . .; et cum quidam Johannes van der Woysk filius Hennekini pro clerico se gerens in huiusmodi canonicatum et prebendam intrudi se fecisset . . ., dictus Sebastianus causam in Rota certo palatii causarum auditori super dictis canonicatu et prebenda [committi obtinuit et sententiam][1]) pro se adjudicatoriam, que in rem transivit judicatam, reportavit, litteris executorialibus desuper decretis et prefato intruso legitime intimavit [ɔ: -tis], ob quarum executorialium non paritionem idem Johannes intrusus declaratus, aggravatus et reaggravatus et interdictus fuit, ac brachium seculare per dictum auditorem contra eundem intrusum decretum successive extitit; et quia nuper . . Sebastianus in manibus s. v. huiusmodi canonicatum et prebendam . . . resignavit ac omni juri litique et cause sibi competentibus in eisdem manibus cessit . . ., e.[2]) s. v. resignatione huiusmodi admiss[a] dictos canonicatum et prebendam Zutpheldo Wardenberg clerico Zwerinensis diocesis, scriptori archivii et familiari vestro, contulit et de illis providit ipsumque Zutpheldum ad exequutionem et per-

---

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — Cod. et

sequutionem executorialium necnon omnium sententiarum et censurarum et brachii secularis huiusmodi quoad possessionem eorundem canonicatus et prebende sibi tradendam, perinde ac si executoriales ac censure necnon brachium seculare . . . pro eodem Zutpheldo decreta et fulminata fuissent, admisit, surrogavit et adjudicanda fore decrevit eisdemque[1]) canonicatui et prebende quoddam simplex beneficium ad altare s. Jacobi in dicta ecclesia Slesvicensi situatum, de quo eidem Zutpheldo alias simili auctoritate apostolica provisum fuit, ad vitam eiusdem Zutpheldi univit ita, quod ipso Zutpheldo prefatos canonicatum et prebendam dimittente possit retinere in titulum prefatum beneficium . . . Cum autem prefatus Zutpheldus solum et dumtaxat canonicatum et prebendam huiusmodi absque dicto beneficio sic unito, illorum forsan possessione habita sive non habita, [sponte dimittit][2]) omnique juri et brachii necnon sententiarum et censurarum predictarum prosecutioni, ut prefertur, sibi competentibus exnunc resignat, supplicat Ditleuus Reventlowe clericus Slesvicensis diocesis, de nobili genere ex utroque parente procreatus, quatenus resignationem huiusmodi admittentes sibi de dictis canonicatu et prebenda [fructus 4 mr.] providere eundemque Detlevum ad brachii et sententiarum et censurarum in illo contentarum prosecutionem et executionem, quoad dictam possessionem sibi tradendam dumtaxat, perinde ac si brachium et censure predicta pro eodem fulminata et decreta fuissent, admittere, decernere et declarare dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et in forma nove provisionis, gratie [etc.]. Datum Rome id. dec. anno 1.

Suppl. 1427 fol. 178 v.

4407. **21. Dec. 1513.**

Provsten Joachim Clitzing i Hamburg faar bevilget, at Brevet Nr. 4393 (6. Sept. 1513) kasseres, saa der ikke maa grundlægges noget Franciskanerkloster i Ditmarsken[3]).

Reformatio gubernatorum et universitatis hominum et populi provincie Dithmartie etc., cuius data Rome 8. id. dec. [ɔ: sept.] anno 1 [*jfr. Nr. 4393*].

Si per gubernatores et communitatem seu universitatem prefatos s. v. propositum fuisset, quod ipsi, obtenta divino auxilio victoria votum huiusmodi adimplere volentes, nunc preposito

[1]) Gz. — Cod. eisdem [2]) add. Gz. [3]) Teksten paa flere Punkter korrupt.

ecclesie Hamburgensis, ipsius terre Dithmartie [ordinario][1]), monasterium monialium per eos, donec congruam dotem pro illo assecurassent, erigi differente, a tunc in partibus illis apostolice sedis legato obtinuissent monasterium predictum sine prejudicio ordinarii erigi et, ipsis apud Joachim Cluzingh modernum prepositum dicte ecclesie Hamburgensis, ut erectioni huiusmodi consentiret, instantibus, dictus Joachim prepositus et ordinarius id recusasset, nisi assecurata sufficienti dote, qua monasterium ipsum erigi posset, dicti gubernatores et universitas eidem Joachim preposito 4000 mr. Lubicensium super pratis, pascuis et aliis ex eorum bonis per diversas eorum litteras obtulissent, et ipse ordinarius ad eorum instantiam erectioni huiusmodi consensisset, monasterium ipsum erectum et instauratum fuerat, prout existit, non creditur, quod s. v. preinsertam concessisset; sed cum reddituarii prefati monasterii ad solutionem censuum per censuram ecclesiasticam compellerentur et ob non solutionem excommunicarentur, prefatus Joachim prepositus universitatem prefatos monuisset sub censuris ecclesiasticis et penis pecuniariis observandum et complendum[2]) dictum votum ac assecurandum dotem premissam et reddendum rationem de perceptis, universitas et gubernatores prefati dotem monasterii huiusmodi sibi ap[pro]priare subagendo (!) quibusdam dicti ordinis Minorum de observantia fratribus conventionem faciendo eisdemque fratribus locum pro constructione unius domus eorum ordinis promittendo etiam ipsi fratres gubernatoribus et communitati predictis se absque redditibus et aliis (!) monasterium construi et erigi facere velle promisissent, preinsertam supplicationem a s. v. extorserunt, ut sic dicti monasterii summa 4000 mr. Lubicensium cum redditibus non persolutis apud ipsos remaneat, que preinserta effectum sortiretur nedum in animarum periculum ipsorum viventium, sed etiam desolationem et destructionem monasterii et ecclesie predictorum ipsiusque ecclesie prepositure et illius prepositi necnon rectorum parrochialium ecclesiarum dicte terre et illius territorii, quod pluribus ecclesiis parrochialibus et prebendis referctum existit, ac etiam in dicta terra domus fratrum Predicatorum consistit, et propterea prefati viventes non augmentum divini cultus procurantes, sed perversitatibus consulentes, ut, dum tales fratres de observantia haberent, nec censuras ecclesiasticas nec deum timerent. Cum autem mendax procur[at]or

---

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — Cod. compellendum

debeat carere procurat[ione], supplicat igitur s. v. prefatus Joachim orator, quatenus in premissis oportune providendo preinsertam supplicationem et desuper forsan confectas litteras et processus forsan habitos per easdem et inde secuta quecunque cassare, revocare, irritare et annullare nulliusque roboris vel momenti fore ac pro nullis et non concessis ac viribus vacuis habere illisque nullam fidem in judicio vel alibi adhiberi debere decernere ipsamque supplicationem et desuper forsan confectas litteras de registris supplicationum et litterarum apostolicarum, in quibus registrate reperirentur, cassari [ac] annullari mandare dignemini . . . Fiat. J. . . . Et quod littere desuper in forma brevis expediantur cum deputatione executorum et ex[ecuti]va etiam sub censuris, si opus fuerit, et littere expediantur, quod committatur † causa surreptionis litterarum dumtaxat preposito Lubicensi. Et per breve. Fiat. J. Datum Rome 12. kal. jan. anno 1.

Suppl. 1428 fol. 163.

4408. 21. Dec. 1513.

Paven tilstaar Zutfeld Wardenberg Pensioner af Dekanatet i Ratzeburg, Kanonikater og Præbender i Slesvig og Hamburg og et evigt Vikariat i Rendsborg, hvorom han havde ført Proces ved Kurien.

Zutpheldo Wardenberg clerico Zwerinensis diocesis, decretorum doctori, archivii Romane curie scriptori et familiari nostro. Grata devotionis et familiaritatis obsequia . . . necnon litterarum scientia [etc.]. Cum itaque hodie tu liti et cause inter te et Joachim Nijeman decanum ecclesie Ratzeburgensis super decanatu eiusdem ecclesie, quem idem Joachim obtinebat, indecis[e] pendenti ac omni juri tibi ad decanatum predictum quomodolibet competenti cesseris ac canonicatum et prebendam necnon quoddam perpetuum simplex beneficium sub invocatione s. Jacobi in ecclesia Slesvicensi, que tunc obtinebas, resignaveris hodie in manibus nostris, nosque cessionem et resignationem huiusmodi duxerimus admittendas, [et][1]) canonicatum et prebendam Ditlevo Reventlow canonico ecclesie b. Marie Hamburgensis Bremensis diocesis necnon beneficium per huiusmodi resignationem apud sedem [apostolicam] vacantia et antea dispositioni apostolice reservata Johanni Schuldorp canonico eiusdem ecclesie Slesvicensis contulerimus et de illis etiam providerimus, nos tibi, cum quo dudum, ut quecunque duo dissimilia aut simplicia similia sub singulis et eisdem quinque tectis quarumcunque

[1]) add. Gz.

quinque, etiam cathedralium, etiam metropolitanarum, ecclesiarum consistentia, alias se invicem compatientia, si tibi alias canonice conferantur (!), recipere, etiam si duo canonicatus et due prebende forent, [et][1]) ad sex menses a die illorum adepte pacifice possessionis computandos, si vero alia beneficia aut due annue pensiones super fructibus quorumcunque duorum beneficiorum huiusmodi auctoritate apostolica reservate . . . essent, quoad viveres, retinere valeres, apostolica fuit auctoritate dispensatum, ne nimium dispendium patiaris, pensionem annuam ab omnibus decima, subsidio seu quovis alio onere quacunque, etiam apostolica, auctoritate pro tempore impositis et imponendis liberam 28 fl. Rhenensium auri in auro, 21 duc. auri de camera vel circa constituentium, 8 videlicet super decanatus et 12 super resignatorum Slesvicensis et aliorum b. Marie Hamburgensis ecclesiarum canonicatuum et prebendarum, quos Detlevus obtinet, necnon aliorum 8 fl. similium super dicti reservati et alterius perpetuorum beneficiorum in capella b. Marie opidi Rensborgensis dicte Bremensis diocesis necnon aliorum canonicatus et prebende ecclesie Slesvicensis, quos et que dictus Johannes obtinet, illisque respective annexorum fructibus, quorum medietatem pensio huiusmodi respective non excedit, tibi, quoad vixeris, vel procuratori tuo per Joachim, Ditlevum et Johannem, quorum ad hoc expressus accedit assensus, et successores suos . . annis singulis in festo epiphanie domini in civitate Lubicensi integre persolvendam, tenore presentium reservamus, decernentes pensionem huiusmodi, etiam si illa et quecunque alia vel alie pensiones similes super eisdem fructibus . . eadem auctoritate reservate tertiam partem fructuum huiusmodi excedant, ad illam vel aliam minorem partem quam tertiam[2]) ad instantiam Joachimi, Detleui et Johannis ac successorum vel quorumvis aliorum seu motu proprio reduci non posse ac Joachim, Ditleuum et Johannem successoresque . . . ad integram solutionem pensionis . . . fore efficaciter obligatos, ac statuentes, quod ille, qui in dicto festo vel saltem infra triginta dies illud immediate sequentes pensionem debitam non persolverit, sententiam excommunicationis incurrat, a qua, donec tibi . . satisfactum aut . . . tecum . . concordatum fuerit, absolvi non possit preterquam in mortis articulo constitutus, si vero per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes sententiam ipsam . . . . animo, quod absit,

---

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — Cod. etiam

sustinuerit indurato, eisdem canonicatibus et prebendis ac beneficiis perpetuo privati [ɔ: -tus] existant [ɔ: -stat], illaque vacare censeantur eo ipso, liceatque tibi extunc ac in eventum, in quem pensionem . . . minime assignari aut . . nullam vel invalidam dici posse . . . contigerit, etiam si Detleuus canonicatus et prebende ac Johannes predicti beneficii resignatorum . . . possessionem minime assequantur, ad decanatum, qui inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existit, etiam si ad illum consueverit quis per electionem assumi, eique cura immineat animarum, ac canonicatus et prebend[as] necnon beneficia [quorum et illis forsan annexorum fructus insimul 20 mr.] liberum habere regressum illorumque . . . corporalem possessionem auctoritate propria per te vel alios tam priorum titulorum tuorum quam presentium litterarum, quas vim valide et efficacis provisionis habere decernimus, vigore libere apprehendere et ut prius ac absque aliqua alia provisione retinere . . ., perinde ac si resignationem huiusmodi minime fecisses illaque per triennium et ultra pacifice possedisses, tibique, ut loci ordinarius aut canonicus alicuius ecclesie cathedralis seu persona in dignitate ecclesiastica constituta per te vel procuratorem tuum . . . eligendus vel eligenda pensionem in toto vel in parte de tuo consensu cassare penitus . . . et aliam similem pensionem, quibusvis aliis clericis per te nominandis, . . etiam, quoad vixeri[n]t, vel procuratoribus suis annis singulis in loco et termino ac sub sententiis ac alias modo et forma premissis per Joachim, Ditleuum, Johannem et successores . . persolvendam, absque aliquo Joachimi, Detleni et Johannis in hoc expresso consentientium et successorum consensu reservare . . possit, eisdem auctoritate et tenore indulgemus. Quocirca episcopo Cavallicensi et abbati monasterii Novi Campi Zwerinensis diocesis et officiali Zwerinensi mandamus, quatenus faciant auctoritate nostra tibi vel procuratori tuo pensionem huiusmodi persolvi . . . . . Datum Rome 12. kal. jan. anno 1.

Gratis pro scriptore archivii.

Reg. Vat. 1009 fol. 93; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii) i Suppl. 1428 fol. 95 v.

4409. **22. Dec. 1513.**

Klerken Laurens Bojesen fra Slesvig Stift, som har fort Proces ved Kurien om Sognekirken i Fjelstrup i Slesvig Stift, faar ny Provision derpaa.

Lite et causa in vestro sacro pallatio causarum apostolico coram Martino de Spinosa eiusdem pallatii causarum auditore

inter Laurentium Boij clericum Slesvicensis diocesis actorem et quendam Petrum Ancklezen assertum clericum adversarium de parrochiali ecclesia ville Felstorpp dicte Slesvicensis diocesis in prima indecis[a] pendente instantia et coram eo quoad decretum etiam unacum inhibitione inserta inclusive processo, ab aliquibus asseritur neutri litigantium predictorum in dicta parrochiali ecclesia jus competere ipsamque adhuc vacare. Supplicat igitur idem Laurentius, quatenus prefato Martino vel eius in hac parte surrogato aut surrogando auditori mandare dignemini, ut, si per eventum litis et cause huiusmodi vel alias sibi constiterit neutri dictorum litigantium jus competere, prefato Laurentio eandem parrochialem ecclesiam [fructus 4 mr.] per modum nove aut † provisionis, surrogationis, gratie si neutri [etc.] conferat sibique provideat de eadem. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 11. kal. jan. anno 1.

Suppl. 1429 fol. 116 v.

4410. **22. Dec. 1513.**

Klerken Hemming Sønniksen fra Slesvig Stift faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Flensborg, hvorom han førte Proces ved Kurien.

Vacante alias perpetua sine cura vicaria sita in capella b. Barbare parrochialis ecclesie s. Nicolai oppidi Flensborg Slesvicensis diocesis per obitum Alberti Guide, Hemmingus Sinneke clericus diocesis Slesvicensis per patronos laicos ad eandem vicariam loci ordinario per eorum patentes litteras presentatus et ab eodem loci ordinario rite extitit institutus, possessione subsecuta et per eundem Hemingum oratorem per plures annos continuata, ipseque deinde in Romana curia presens per quendam Johannem Eigilli assertum clericum in partibus spoliatus fuit et causas, quas contra dictum Johannem spoliatorem omnesque alios sua interesse putantes super dicta vicaria et eius spolio movere intendebat, Bartholomeo de Porta sancta, vestri sacri palatii apostolici causarum auditori, committi obtinuit, et citatione una cum inhibitione inserta decreta et concessa et forsan executa aliasque coram eodem auditore ad nonnullorum terminorum observationem, citra tamen cause conclusionem, est processum. Cum autem idem orator dubitet premissa viribus subsistere ipsamque vicariam adhuc vacare et ab aliquibus asseritur (!) neutri collitigantium jus competere, supplicat idem orator, quatenus sibi de dicta vicaria, que de jure patronatus laicorum existit [fructus 4 mr.], per modum nove aut † provisionis, gratie

[etc.] providere dignemini, dicte vicarie fundatione, qua teneri [ɔ: caveri] dicitur, quod illam obtinens personaliter in eadem residere teneatur et nullum aliud habere debeat beneficium, cui pro hac vice attenta exiguitate eiusdem vicarie derogare placeat, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 11. kal. jan. anno 1.

Suppl. 1429 fol. 250 v.

4411. 19. Jan. 1514.

Ribeklerken Poul Andersen faar ny Provision paa Sognekirken i Rindom og Ringkobing med Tilføjelse af, at Embedet var ledigt ved Resignation og af, at der ikke skulde tages Hensyn til, om den resignerende siden afgik ved Døden.

Nuper parrochiali ecclesia in Rindom cum eius annexa in Rindkoping Ripensis diocesis per liberam resignationem Petri Cristophori in manibus s. v. factam vacante, s. v. illam . . ., antea dispositioni apostolice reservatam, . . . Paulo Andree clerico Ripensi, magistri Walteri Copis litterarum apostolicarum scriptoris familiari continuo commensali, contulit et de illa etiam providit. Cum autem in quadam constitutione s. v. in cancellaria apostolica publicata inter alia caveatur expresse, quod quecunque beneficia in Romana curia resignat[a], nisi de eis facte resignation[es] infra sex menses extunc, ubi dicta beneficia consiste[re]nt, publicate et possessio illorum ab eis, quos id contigerit, petita[1]) forent, si resignantes illa postmodum in eorundem resignatorum beneficiorum possessione decederent, non per resignationem, sed per obitum huiusmodi vacare censerentur, collationesque de illis tamquam per resignationem vacan[tibus] et inde secuta quecunque nullius essent roboris vel momenti, et dictus orator resignationem in favorem suum de ecclesia predicta sibi factam huiusmodi in dicta ecclesia infra sex menses predictos, infra quos adhuc existit, et quorum finis instare dinoscitur, publicare et possessionem illorum petere commode posse non speret, supplicat, quatenus . . . sex menses predictos ad semestre ab illorum fine computandum prorogare et, quod, si forsan interim dictum Petrum, etiam resignatione non publicata et possessione predicta per dictum oratorem non petita, decedere contingat, nichilominus provisio et illius possessio predicte valide et efficaces existant, ipsaque ecclesia non per obitum, sed per resignationem ipsius Petri vacare censeatur, indulgere dignemini. Concessum in pre-

[1]) Gz. — Cod. perita

sentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat . . . Datum Canini Castrensis diocesis 14. kal. febr. anno 1.

Suppl. 1433 fol. 138 v.

4412. **23. Jan. 1514.**

Præsten Laurens Pedersen fra Odense Stift faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder.

Supplicat Laurentius Petri presbiter Ottoniensis diocesis, quatenus . . . secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia beneficia . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum potestate permutandi totiens quotiens etc. retinere libere valeat, dispensare dignemini. . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Corneti 10. kal. febr. anno 1.

Suppl. 1432 fol. 73.

4413. **29. Jan. 1514.**

Pavens familiaris og Skriver, Klerken Walterius Copis fra Lüttich Stift, faar Kanonikat og Præbende i Roskilde, ledige ved Erik Valkendorfs Valg til Ærkebiskop i Trondhjem, samt Landprovstiet i Assens og en Sognekirke i Sorde (?) eller Forde (?) i Ribe Stift (ↄ: vistnok paa Før), hvilke sidste en vis Hans (Hansen) nu sidder inde med.

Cum canonicatus et prebenda *(Dipl. Norv. XVII, 719—21)*. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Pali Portuensis diocesis 4. kal. febr. anno 1.

Suppl. 1433 fol. 140 v.

4414. **6. Febr. 1514.**

Paven udnævner Revalkanniken Christianus Zervekow til Biskop sammesteds. Blandt Følgebrevene er ogsaa et til Ærkebiskoppen i Lund.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 6620.

4415. **10. Febr. 1514.**

Klerken Hemming Bunnecke [ↄ: Sønniksen] fra Slesvig Stift faar Sognekirkerne i Heils og Vilstrup i Slesvig Stift og Kantoriet i Haderslev; tillige faar han Dispensation til at forene disse Embeder.

Cum in Hegelsse et Wisdorp Slesvicensis diocesis parrochiales ecclesie invicem sive alteri perpetuo unite ex eo, quod quidam Nicolaus Petri olim dictas ecclesias obtinens cantoriam ecclesie collegiate Hadersleuensis dicte diocesis, que inibi dignitas principalis seu maior et curata existit, tunc vacantem ordinaria sibi auctoritate collatam existit pacifice assecutus, et

dicta cantoria ex eo, quod ipse Nicolaus illam et parrochiales ecclesias predictas extunc insimul nulla dispensatione per eum super hoc obtenta per mensem et ultra contra constitutionem Johannis pape XXII, que incipit *Execrabilis,* detinuit, vacent ad presens, licet dictus Nicolaus illas sic vacantes assecutus, nullo sibi de novo quesito titulo nullove juris adminiculo sibi desuper suffragante, sed temeritate propria et de facto, per certum tempus detinuerit, prout adhuc detinet, indebite occupatas, supplicat Henningus Bunnecke (!) clericus dicte diocesis, quatenus . . . sibi de unitis ecclesiis et cantoria [fructus insimul 20 duc. auri de camera] providere . . . . secumque, ut dictas unitas ecclesias et cantoriam, si sibi vigore litterarum etc. conferantur, recipere etc. et insimul, quoad vixerit, retinere libere valeat, dispensare dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et cum clausula permutandi totiens, quotiens etc. . . . Datum Rome 4. id. febr. anno 1.

Suppl. 1435 fol. 220.

4416. 12. Febr. 1514.

Klerken Hemming Sønniksen fra Slesvig Stift faar evige Vikariater i Slesvig og Flensborg og et Kapel i Flensborg.

Cum perpetue sine cura vicarie, una videlicet in ecclesia Slesvicensi et alia in parrochiali ecclesia b. Marie virginis, et[1]) capella s. Spiritus opidi Vlesburgensis Slesvicensis diocesis respective site . . . vacent ad presens et tanto tempore vacaverint, quod earum collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, supplicat Henningus Sunneke clericus dicte Slesvicensis diocesis, quatenus sibi dictas vicarias [et capellam] [fructus insimul 4 mr.], quovis modo aut per liberas quorundam Nicolai Ebonis, Nicolai Hixtede et Johannis Andree resignationes vacent, conferre et de illis etiam providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome pridie id. febr. anno 1.

Suppl. 1435 fol. 80.

4417. 13. Febr. 1514.

Paven befaler Ærkedegnene i Aarhus og Viborg og Aarhuskanniken Jens Olufsen at overdrage den pavelige Skriver, Klerken Walterius Copis fra Lüttich Stift, Kanonikat og Præbende i Viborg samt Sognekirkerne i Samso og Skive og i Vesterassels og Flade paa Mors.

---

[1]) Cod. virginis ecclesiis et

Arusiensis et Vibergensis archidiaconis ac Johanni Olaui canonico eiusdem Arusiensis ecclesiarum. Grata devotionis et familiaritatis obsequia [etc.]. Dudum siquidem Julius papa II omnes canonicatus et prebendas ceteraque beneficia, que promovendi per eum ad quarumcunque cathedralium regimina . . . obtinerent, dispositioni sue reservavit . . Cum itaque postmodum canonicatus et prebenda ecclesie Vibergensis, quos Ericus[1]) episcopus Vibergensis tempore promotionis per ipsum predecessorem de persona sua ad dictam ecclesiam facte obtinebat, per promotionem huiusmodi et munus consecrationis eidem Erico episcopo de mandato ipsius predecessoris extra Romanam curiam impensum et de Frouel ac de Vesterassels alias in Maarsz et, que de jure patronatus laicorum et forsan regis Dacie pro tempore existentis existunt, de Sampso ac de Schive locorum Vibergensis ac Arusiensis respective diocesium parrochiales ecclesie vacent ad presens, ipseque parrochiales ecclesie tanto tempore vacaverint, quod earum collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem predictam legitime devoluta, ... et, sicut exhibita nobis nuper pro parte Walteri Copis clerici Leodiensis diocesis scriptoris et familiaris nostri petitio continebat, si de Sampso et de Schive parrochiales ecclesie . . . eisdem canonicatui et prebende, quamdiu ipse Walterus illos, si sibi vigore presentium conferrentur, obtinuerit, unirentur, ex hoc profecto suis, postquam eosdem canonicatum et prebendam assecutus fuerit, comoditatibus non parum consuleretur, pro parte eiusdem Walteri, asserentis canonicatus et prebende ac de Sampso et de Schive necnon de Flouel et de Vesterassels alias in Morsz parrochialium ecclesiarum et illis forsan annexorum insimul fructus 10 mr.[2]) non excedere, nobis fuit supplicatum, [quatenus] de Sampso et de Schive ecclesias . . eisdem canonicatui et prebende, quamdiu Walterus illos obtinuerit, unire dignaremur; nos [igitur], qui dudum inter alia voluimus, quod in unionibus vocarentur, quorum interesset, ac etiam ordinavimus, quod, quicunque beneficium tunc per annum immediate precedentem pacifice possessum et quod certo modo vacare pretenderet extunc deinceps impetraret, gradum et nobilitatem possessoris eiusdem, et quot annis ipse possessor illud possedisset, in huiusmodi impetratione exprimere teneretur, alioquin impetratio et inde secuta nullius existerent firmitatis, volentes dicto Waltero,

---

[1]) II: Ericus Kaesz [2]) II: 80 duc. auri de camera

asserenti Mathiam Nicolai, qui se gerit pro clerico, canonicatum et prebendam ac parrochiales ecclesias predictas, nullo titulo sive juris adminiculo sibi desuper suffragante, sed temeritate propria et de facto per certum tempus detinuisse et detinere indebite occupatos, . . . gratiam facere specialem, ... discretioni vestre mandamus, quatenus, si, vocatis dicto Mathia et aliis, qui fuerint evocandi, canonicatum et prebendam ac parrochiales ecclesias predictas vacare repereritis, canonicatum et prebendam ac de Flouel et Vasterassels eidem Waltero assignare, de Sampso vero et de Schive ecclesias predictas . . . . canonicatui et prebende, quamdiu ipse Walterus illos obtinuerit dumtaxat, unire auctoritate nostra curetis . . . . . Nos enim, qui similiter dudum . . voluimus, quod, si contingeret nos alicui persone de parrochiali ecclesia providere . ., nisi dicta persona intelligeret et intelligibiliter loqui sciret idioma loci, ubi ecclesia huiusmodi consisteret, provisio desuper nullius esset roboris, . . . cum eodem Waltero, ut de Flouel et de Vesterassels ecclesias predictas recipere valeat, posteriori voluntate predicta, quodque predictus Walterus idioma, quod communiter homines in locis parrochialium ecclesiarum huiusmodi loquuntur, non intelligat nec loqui sciat, nequaquam obstantibus . ., dispensamus. Datum Rome id. febr. anno 1.

Reg. Vat. 1006 fol. 20; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii) i Suppl. 1437 fol. 59 v.

27. Febr. 1514.

Se 29. April 1513.

4418. 28. Febr. 1514.

Kong Christiern anmoder Paven om i en Strid mellem Kong Sigismund af Polen paa den ene, Markgrev Albrecht af Brandenburg og den tyske Orden i Preussen paa den anden Side ikke at unddrage Ordenen sin Beskyttelse, men lade den nyde sine gamle Privilegier.

Post devota pedum oscula beatorum reverentiam debitam et obedientiam filialem accipere. Beatissime pater clementissime . . . . .[1]) inter illustrissimum Polonie regem dominum Sigismundum ex una et illustrem principem dominum Albertum marchionem Brandenburgensem etc. consanguineum meum, ordinis Teutonicorum in Pruscia supremum magistrum, parte ex altera graves admodum differentias eo potissimum incurrisse,

[1]) Hul i Munchs Afskrift.

quod dictus illustris princeps dominus Albertus assertum quendam veterem contractum vi, ut ferunt, extortum, qui privilegiis et libertatibus dicti ordinis detrahere visus . . . .[1]) eret . . . .[1]) causam ipsam ad s. v. devolutam fore. Licet autem ordo ipse Teutonicorum in . . . .[1]) gloriosissimi . . . .[1]) in quam[2]) universe christiane rei publice utilitatem atque salutem egregie admodum fundatus . . . .[1]) nis semper pontific . . . .[1]) munera (?) gratissimus extiterit et mea commendatione videatur non egere, ne tamen illustri domui Brandenburgensi . . . .[1]) michi origo est, inofficiosus videar, s. v. dictum illustrem principem dominum Albertum prefati ordinis supremum magistrum et, quas juste fovet causas, his litteris meis facio commendatos, instantissime rogans, ne e. s. v. sepedictum ordinem antiquis privilegiis et libertatibus destitui patiatur, sed salvis rebus et juribus incolumem potius tueri dignetur et velit, rem gratiosissime virgini Marie, ut pie confido, placentissimam, universe quoque christianitati non inutilem factura. Valeat ac reg . . . .[1]) sanctitas vestra feliciter. Ex arce mea Haffnensi pridie kal. martias anno a virginis partu 14 supra millesimum quingentesimum meo sub secreto.

Eiusdem vestre sanctitatis [3])devotus filius Christiernus electus in regem Dacie Svecie Norvegie etc.[3]).

Udskrift: Sanctissimo in Christo patri domino Leoni sacrosancte Romane ac universalis ecclesie pontifici summo domino meo clementissimo.

P. A. Munchs Afskrift (R. A.) efter Orig. paa Perg. (meget medtaget) »in Arch. Vat.« uden nærmere Stedsangivelse.

4419. 1. Marts 1514.

Ribekanniken, Magister Poul Andersen faar Dispensation til i Rom at lade sig indvie til de gejstlige Grader, dog først efter at være bleven eksamineret af Ærkebiskoppen af Durazzo.

Cum Paulus Andree canonicus Ripensis, in artibus magister, qui de legitimo matrimonio procreatus et in etate legitima constitutus et ratione dictorum canonicatus et prebende . . . ad sacros, etiam presbiteratus, ordines arctatus existit, zeloque [ɔ: zelo] devotionis accensus cupiat . . ad omnes sacros et[iam] presbiteratus ordines promoveri et in illis promotus altissimo famulari, supplicat igitur, quatenus sibi gratiam facientes, ut a quocunque

---

[1]) Hul i Munchs Afskrift. [2]) inque Gz. [3—3]) Egenhændigt.

catholico antistite in Romana curia residente . . . aliquibus tribus dominicis vel festivis diebus, etiam extra tempora a jure statuta, se promoveri facere possit, ipsique [ɔ: ipsi] antistiti ordines huiusmodi conferendi et oratori recipiendi licentiam concedere sibique, † ut horas canonicas diurnas pariter ac nocturnas solus seu cum uno [vel] duobus † clericis vel presbiteris ad hoc per eum pro tempore eligendis secundum usum s. Romane ecclesie, quoad vixerit, dicere valeat, ita quod ratione dictorum canonicatus et prebende et aliorum quorumcunque beneficiorum secularium . . in quibusvis ecclesiis et aliis cathedralibus, etiam metropolitanis, per quemcunque ordinarium aut alium ad illas secundum alium usum recitandum cogi non valeat, licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . . Et quod examinetur in camera apostolica, ubi docere teneatur se esse arctatum . . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento, quod orator est presens in curia et diu in ea resedit, et facta prius fide, quod sit idoneus, per archiepiscopum Dirachiensem. Datum Rome kal. martii anno 1.

Suppl. 1438 fol. 94.

4420. **15. Marts 1514.**

Zutfeld Wardenberg faar det overdraget til Biskop Johannes af Sebenico at give ham ny Provision i Formen si neutri paa Kantoriet og Kanonikat og Præbende i Ribe, hvorom han førte Proces ved Kurien med Peder Andersen og Mourits Worm.

Cum, lite et causa in vestro sacro palatio causarum apostolico coram Johanne Staphileo electo sive episcopo Sibenicensi unius [ex vestri sacri palatii apostolici causarum auditoribus] locumtenente inter Zutpheldum Wardenberg clericum Zwerinensis diocesis, archivii Romane curie scriptorem et familiarem vestrum, actorem et quosdam Petrum Andree in cantoria et Mauritium Worm in canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis respective intrusos, assertos clericos, reos et conventos de eisdem cantoria ac canonicatu et prebenda rebusque aliis in prima instantia indecisa pendente, a nonnullis asseratur neutri seu nulli dictorum collitigantium ad huiusmodi cantoriam et canonicatum et prebendam respective jus competere, sed illam et illos adhuc forsan vacare, supplicat igitur dictus Zutpheldus, quatenus . . dicto Johanni locumtenenti mandare dignemini, ut, si per eventum litis huiusmodi sibi constiterit neutri seu nulli dictorum

Zutpheldi ac Petri et Mauritii jus aliquod competere, dictam cantoriam, que in eadem ecclesia Ripensi forsan dignitas non tamen post pontificalem maior seu personatus aut officium existit, necnon canonicatum et prebendam [quorum et illis respective forsan annexorum fructus insimul 8 mr.], etiam si ex obitu Johannis Kaes adhuc aut ex cuiusdam Nicolai Gortze asserti clerici, cui de dictis cantoria, canonicatu et prebenda provisum . . asseritur, qui tamen absque canonica dispensatione antea parrochialem ecclesiam in Hoder ac preposituram in Jellincksyssel Ripensis diocesis, curam animarum etiam habentes, insimul per plures menses et annos pacifice obtinuit ac hodie insimul forsan obtinet reddens se execrabilem, sive cuiusvis alterius persona, etiam si per liberam resignationem dicti Nicolai . . . vacent, eidem Zutpheldo in forma gratie [etc.] cum clausula gratificationis latissime extenden[da] . . conferat. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Cum derogatione regule de insordescentibus . . . Datum Rome id. martii anno 1.

Suppl. 1439 fol. 58 v.

4421. **31. Marts 1514.**

Slesvigkanniken Jens Schuldorp, som er Subdiakon, faar Dispensation til i Rom at lade sig indvie til de gejstlige Grader, dog først efter at være bleven eksamineret af Ærkebiskoppen af Durazzo.

Cum Johannes Scheldorp canonicus ecclesie Slesvicensis, in subdiaconatus ordine constitutus, . . . cupiat ad omnes sacros, etiam presbiteratus, ordines promoveri [*etc. som Nr. 4419; dog staar* duobus dominicis vel festivis diebus *i Stedet for* tribus . .]. Fiat. J. Et quod examinetur ab archiepiscopo Durachiensi . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat . . ., attento quod orator est presens in curia et diu in ea resedit. Datum Rome pridie kal. aprilis anno 2.

Suppl. 1440 fol. 290 v.

4422. **6. April 1514.**

Klerken Hartvig Linge fra Roskilde Stift faar et evigt Vikariat i Frue Kirke i Odense.

Supplicat Heritvicus Lengen clericus Roskildensis diocesis, quatenus sibi de vicaria ad altare s. Jacobi in ecclesia b. Marie virginis in Ottonia, per obitum Petri Mule vacante [fructus 2 mr.], cum oportuna gratificatione providere dignemini . . . Concessum

in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et quatenus dicta vicaria de jure patronatus laicorum existat ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum latissime derogari possit . . . . Et quod littere in forma simplicis vel nove aut alterius utilioris provisionis, gratie [etc.] expediri possint . . . . Datum Rome 8. id. aprilis anno 2.

Suppl. 1468 fol. 67 v.

4423. 10. April 1514.

Priorinden og Nonnerne i Dalum Kloster faar det overdraget til Ærkebiskoppen i Lund og Biskoppen i Odense at skride ind med gejstlige Straffe mod en vis Otto Henriksen (Gyldenstjerne), som havde bemægtiget sig Klostrets Gods.

Exponitur pro parte Dorothee priorisse et monialium monasterii Delim [ɔ: Dalum] ordinis s. Benedicti Ottoniensis diocesis, quod quidam Otto Henrici laicus eiusdem diocesis iniquitatis filius, a cuius oculis timor dei ab[s]cessit, nonnulla bona et res ad dictum monasterium legitime pertinentia usurpat et occupat et, quod peius est, laicali potentia et favore fretus fructuum administrationem contra justitiam exercet dictis oratricibus reclamantibus, excommunicationis sententiam et anathematizationis penam contra talia perpetrantes per litteras s. v. in die cene domini publicari solitas promulgatas damnabiliter incurrendo in eius anime grave periculum, perniciosum exemplum et scandalum plurimorum. Cum autem predicta pessimi sint fomenta exempli et deceat themerariorum ausus reprimere et in eos talem exercere penam, ut ab aliis similibus abstinere discant, supplicant predicte oratrices, quatenus Lundensi archiepiscopo et Ottoniensi episcopo mandare dignemini, quatenus predictum Ottonem Henrici usurpatorem bonorum huiusmodi in grave damnum dictarum oratricum et divini cultus detrimentum et diminutionem, constito illis legitime de premissis, ut infra certum competentem terminum per eosdem † archiepiscopum vel episcopum prefigendum a similibus cesset, hortentur et, si [h]ortationi predicte infra dictum terminum non paruerit, illum excommunicationis et anathematizationis et alias sententias in dictis litteris contentas, quarum transsumptum dicte oratrices coram camere apostolice generali auditore in publica forma extrahi curaverunt, incidisse declarent et publicent et ulterius cum potestate citandi et inhibendi dictasque censuras aggravandi et reaggravandi, interdictum ponendi et auxilium brachii secu-

laris invocandi, donec et quousque supradictus Otto ab usurpatione bonorum et rerum predictorum cessaverit et eadem bona [et] fructus dicto monasterio libere et expedite restitue[ri]t ...... Concessum de commissione, in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa. Datum Rome 4. id. aprilis anno 2.

Suppl. 1441 fol. 281.

4424. 17. April 1514.

Kong Christierns Sekretær, Klerken Johan Wulf fra Bremen Stift faar Provstiet samt Kanonikat og Præbende i Ribe og Dispensation til i et halvt Aar dermed at forene Besiddelsen af et andet Kanonikat og Præbende sammesteds.

Supplicat Johannes Vulf clericus Bremensis seu alterius diocesis, regis Dacie secretarius, quatenus sibi . . de prepositura ecclesie Ripensis, que ibidem dignitas post pontificalem maior existit, ac canonicatu et prebenda eiusdem ecclesie, per Johannis Reff . . obitum vacantibus [fructus insimul 12 mr.], providere secumque, ut una cum canonicatu et prebenda eiusdem ecclesie, quos ibidem jam obtinet, . . predictos alios canonicatum et prebendam ad sex menses dumtaxat a die habite pacifice possessionis illorum [computandos] insimul habere possit, cuiusvis alterius licentia ad hoc minime requisita, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et cum absolutione etiam in casibus regule de insordescentibus . . ., ac cum oportuna gratificatione inter quoscunque concurrentes, etiam in casu paris gratificationis . . . Et quatenus dicta prepositura fuerit reservata Marco cardinali Senogaliensi aut sibi jus competat in illa, quod hoc exprimi possit, et tunc de consensu eiusdem cardinalis. Datum Rome 15. kal. maji anno 2.

Suppl. 1468 fol. 292ᵛ(294).

4425. 17. April 1514.

Klerken Iver Kjeldsen (Juel) fra Ribe Stift faar Kanonikat og Præbende i Ribe.

Supplicat Ivarus Ketilli clericus Ripensis diocesis, ex nobili genere procreatus, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis [fructus 4 mr.], per obitum Johannis Reff vacantibus, sive premisso sive alio quovis modo vacent, etiamsi devolut[i], affect[i] specialiter vel alias etiam ex eo, quod dictus Johannes illos obtinens vel ad illos jus habens alicuius Romani

pontificis seu cardinalis defuncti familiaris continuus commensalis, etiam forsan apostolice sedis notarius seu capellanus, extitit, generaliter reservati existant, providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebi. . . . Datum Rome 15. kal. maji anno 2.

Suppl. 1468 fol. 291.

4426. **18. April 1514.**

Klerken Franciscus Dyman i Lübeck faar ny Provision i Formen Si neutri paa et evigt Vikariat i Lübeck, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Godske Ahlefeld.

Cum, lite et causa coram certo palatii apostolici auditore seu locumtenente inter Franciscum Dyman clericum Lubicensem actorem et quendam Godschalcum de Alevelde, dum in minoribus esset, nunc vero episcopum Slesvicensem, reum et possessorem super perpetua sine cura vicaria sita in ecclesia Lubicensi, quam Gerhardus Sluter obtinebat, et que de jure patronatus laicorum seu clericorum etiam mixtim existit, in prima instantia indecisa pendente et in illa ad aliquorum forsan terminorum observationem processo, a nonnullis asseratur neutri dictorum . . in dicta † perpetua vicaria jus competere, supplicat dictus Franciscus, quatenus, juri patronatus huiusmodi derogantes, eidem auditori seu locumtenenti mandare dignemini, ut, si per eventum litis huiusmodi sibi constiterit neutri dictorum in dicta vicaria jus competere, vicariam [fructus 4 mr.], quovis modo sive ex eo, quod ipse Godscalcus episcopus, eandem ex concessione et dispensatione apostolica in commendam obtinens, commende huiusmodi cessit, aut per promotionem de persona Godscalci ad ecclesiam Slesvicensem [factam vacet], eidem Francisco conferat. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et in forma gratie si neutri [etc.]. . . . . cum oportuna derogatione juris patronatus attenta lite . . . Datum Rome 14. kal. maji anno 2.

Suppl. 1468 fol. 291.

4427. **19. April 1514.**

Klerken Mauritius Farver fra Wloclawek Stift, som er Notar ved Kurien, faar Kanonikat og Præbende i Ribe samt Provstiet i Jellingsyssel og Sognekirken i Højer.

Cum prepositura ruralis in Rellingsyssel (!) ac parrochialis ecclesia Hoderi Ripensis diocesis necnon canonicatus et pre-

benda ecclesie Ripensis vacent ad presens et tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, licet quidam Nicolaus Grotsse clericus Ripensis illos per certum tempus nullo titulo illi desuper suffragante, sed temeritate propria et de facto per certum tempus detinuerit, prout detinet, indebite occupatos, supplicat Mauritius Farwer clericus Vladislaviensis diocesis, palatii apostolici causarum notarius, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ac prepositura et parrochiali ecclesia predictis [quorum et illis annexorum fructus 12 mr.] providere secumque, ut preposituram ac parrochialem ecclesiam predictas, si sibi vigore litterarum super presentibus conficiendarum conferantur . . . ., recipere et insimul, etiam unacum quibusvis aliis beneficiis curatis seu alias incompatibilibus per eundem oratorem, etiam cum quibusvis[1]) aliis apostolicis dispensationibus nunc et pro tempore obtentis, usque ad sex menses a die illorum per eum habite pacifice possessionis computandos retinere libere valeat, dispensare dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et cum oportuna derogatione juris patronatus, etiam principum et illustrium aut nobilium, quatenus prepositura et parrochialis ecclesia predicte de illo sint, videlicet, si ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum. Datum Rome 13. kal. maji anno 2.

Suppl. 1442 fol. 49 v.

4428. 19. April 1514.

Klerken Franciscus Dyman i Lübeck faar Provstiet i Harsyssel i Ribe Stift, skønt han ikke kan dansk.

Supplicat Franciscus Dyman clericus Lubicensis, quatenus sibi de prepositura ecclesie in Haresussel Ripensis diocesis, que inibi dignitas forsan principalis ac forsan curata seu electiva existit [cuius et illi annexorum fructus 8 mr.], per obitum Johannis Reff vacanti providere dignemini, non obstantibus constitutionibus apostolicis, illa presertim, qua caveri dicitur beneficia curata non nisi idioma illius provincie intelligentibus et intelligibiliter scire loquentibus [ɔ: loqui scientibus] commendari. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 13. kal. maji anno 2.

Suppl. 1443 fol. 164 v.

---

[1]) Gz. — Cod. quibusvis seu

4429. **20. (27.) April 1514.**

Provsten Jakob Krumpen i Thyholm faar ny Provision paa Embedet og Sognekirken i Vokslev med et Kapel i Nibe forenet dermed for sin Levetid; til Gengæld lover han at betale den tidligere Provst Jens Sørensen en aarlig Pension.

Cum Johannes Severini canonicus ecclesie Ripensis omni juri sibi ad prepositturam ruralem in Tusholm Burglanensis diocesis quomodolibet competenti in manibus s. v. . . sponte cedit, supplicant tam dictus Johannes quam Jacobus Krumpen prepositus dicte prepositure in Turholm, quatenus . . . prepositturam huiusmodi, que in ecclesia Burglanensi vel extra eam forsan dignitas, non tamen post pontificalem maior, seu personatus vel officium existit [cuius et illi annexorum insimul fructus 8 mr.], eidem Jacobo conferre . . nec non prefate prepositure quandam parrochialem ecclesiam in Wexlove cum eius filiali capella in Nibe Vibergensis diocesis, quam . . . Jacobus . . . obtinet . ., ad vitam eiusdem oratoris dumtaxat unire, ita quod liceat sibi per aliquem idoneum vicarium dictam parrochialem unitam gubernare . ., diocesani loci vel alterius licentia super hoc minime requisita, et, ne prefatus Johannes nimium dispendium patiatur, pensionem annuam 15. duc. auri de camera super fructibus dicte prepositure ac illius annexorum, quorum tertiam partem[1]) licet dicta pensio excedat, tamen medietatem[2]) non excedit, per dictum Jacobum et eius successores singulis annis in civitate Ripensi ac in quolibet festo pasche resurrectionis domini Jesu Christi predicto Johanni, quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo sub penis, sententiis et censuris in similibus apponi solitis integre persolvendam . ., reservare dignemini . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et cum derogatione regularum de viginti diebus [3])et publicandis resignationibus latissime extendenda[3]), attento quod resignans est absens. Datum Rome 12. kal. maji[4]) anno 2.

Suppl. 1468 fol. 281 (283) og (II) 292 (294).

4430. **20. April 1514.**

Paven bevilger Ribekanniken Jens Sørensen en aarlig Pension af Provstiet i Thyholm, som han har resigneret, og befaler Biskopperne i Ribe og Faenza og Officialen i Lübeck at sørge for, at Pensionen udbetales ham.

---

[1]) Saaledes II. Cod. (I) medietatem

[2]) Saaledes II. Cod. (I) tertiam partem

[3—3]) Mangler i II. [4]) II: 5. kal. maji

Johanni Severini canonico Ripensi. Cum hodie tu preposituram ruralem in Turholm Burglanensis diocesis, de qua alias apostolica tibi fuit auctoritate provisum, et super qua in Romana curia contra certum adversarium litigando diffinitivam pro te sententiam, que nulla provocatione suspensa in rem transiverat judicatam, . . . reportaveras, litteris executorialibus desuper in forma solita decretis, illius possessione per te non habita, per certum procuratorem tuum . . in manibus nostris resignaveris, nosque, resignationem huiusmodi admittentes, preposituram predictam, . . antea dispositioni apostolice reservatam, . . Jacobo Bannupen (!) rectori parrochialis ecclesie in Wexloue Vibergensis diocesis conferri . . . per alias litteras mandaverimus, nos tibi, qui canonicatum et prebendam ecclesie Ripensis inter alia obtines, ne ex resignatione huiusmodi nimium dispendium patiaris, pensionem annuam 15 duc. auri de camera super dicte prepositure et illi annexorum fructibus, quorum tertiam partem pensio non excedit, tibi, quoad vixeris, vel procuratori tuo . . per dictum Jacobum, cuius ad hoc expressus accedit assensus, et successores suos . . annis singulis in festo resurrectionis domini nostri Jesu Christi et in civitate Ripensi integre persolvendam . . ., reservamus . . . Datum Rome 12. kal. maji anno 2.

Simili modo Ripensi et Faventino episcopis ac officiali Lubicensi mandamus, quatenus vos . . . . . pensionem predictam Johanni . . . vel procuratori suo persolvi [curetis]. Datum ut supra.

M. XII. X. de Campania.
Reg. Lat. 1309 fol. 119.

4431. **21. April 1514.**

Haderslevkanniken Jakob Jensen faar Tilladelse til ikke at residere ved et evigt Vikariat, han har i St. Nikolai Kirke i Flensborg.

Supplicat Jacobus Johannes [ↄ: -nis] canonicus ecclesie Hadessloveznensis (!) Slesvicensis diocesis, quatenus, ipsum, qui ducis Holsatie obsequiis insistit, specialibus favoribus prosequentes, sibi, ut † in dicta ecclesia Haderslavensi in eventum, quod inibi canonicatum et prebendam eiusdem ecclesie obtinuerit, vel aliquo beneficiorum per eum pro tempore obtentorum residendo et perpetue vicarie ad altare b. Marie virginis ac ss. Johannis baptiste et evangeliste situatum in ecclesia s. Nicolai oppidi [F]lensborg dicte diocesis, que de jure patronatus laicorum existit et, ut asseritur, ex fundatione personalem [re]sidentiam

requirit, et quam obtinet, per presbiterum idoneum in divinis deserviri faciendo apud ipsam vicariam, quoad vixerit, personaliter residere contigerit [ɔ: non teneatur] nec ad id a quoquam invitus compelli possit, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome . . 11. kal. maji anno 2.

Suppl. 1449 fol. 296 v.

4432. 23. April 1514.

Slesvigkanniken Ghise Usler faar Dispensation til med Kanonikatet at forene Besiddelsen af et andet ellers dermed uforeneligt beneficium.

Supplicat Giso de Useler canonicus Slesvicensis, quatenus secum, ut una cum canonicatu et prebenda ecclesie Slesvicensis, quos inter alia obtinet, ac pensione annua 30 fl. auri in auro Renensi super fructibus aliorum canonicatus et prebende seu dignitatis vel alterius beneficii dicte ecclesie sibi apostolica auctoritate reservata, et quam percipit, unum aut sine illis duo alia quecunque dissimilia vel simplicia similia sub singulis tribus eisdem tectis predicte aut quarumcunque predictarum duarum seu trium aliarum ecclesiarum consistentia, alias tamen se invicem compatientia, beneficia, . . . si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi totiens quotiens etc. retinere libere valeat, dispensare dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . dummodo duo canonicatus et prebende aut eedem dignitates † seu duo officia non sint, . . . in litteris, que etiam, si videbitur, ad duo dumtaxat sub uno tecto expediri possint. Datum Rome 9. kal. maji anno 2.

Suppl. 1455 fol. 262.

4433. 23. April 1514.

Klerken Ghiso Usler fra Mainz faar bevilget Pensioner af Sognekirken i Sterup i Slesvig Stift og af et evigt Vikariat i Haderslev.

Cum alias . . Giso de Useler clericus Maguntine diocesis parrochialem ecclesiam s. Laurentii ville Selostorff Slesvicensis diocesis, quam tunc obtinebat, in manibus illius ordinarii collatoris sponte resignaverit, ipseque collator ecclesiam predictam Petro Sucherseye ipsius ecclesie rectori contulerit, possessione subsecuta, supplicat . . Giso predictus, quatenus sibi, ne ex resignatione huiusmodi nimium dispendium patiatur, pensionem annuam 20 fl. auri in auro Renensi, 8 videlicet super dicte ecclesie et aliorum 12 fl. huiusmodi super † perpetue vicarie ad

altare s. Anne situm in ecclesia s. Marie virginis Hadersleuensi Slesvicensis diocesis, que de jure patronatus laicorum existit, et de qua propter huiusmodi resignationem seu alias ipso oratore procurante et per resignationem dicti Petri vacante . . Clementi Severini ad ipsum altare perpetuo vicario dicta auctoritate ad presentationem patronorum eiusdem provisum . . fuit, fructibus, quorum, videlicet parrochialis ecclesie, medietatem, et vicarie huiusmodi duas tertias partes pensio ipsa respective non excedit, sibi, quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo per Petrum et Clementem prefatos et successores suos . . annis singulis in locis et terminis statuendis ac sub censuris etc. integre persolvendam, reservare . . dignemini . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 9. kal. maji anno 2.

Suppl. 1455 fol. 267 v.

4434. **27. April 1514.**

Klerken Christoffer Nielsen fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Haderslev og Tilladelse til sammen med dette Embede at beholde et evigt Vikariat sammesteds.

Nuper, quibusdam canonicatu et prebenda collegiate ecclesie s. Marie Haderslewensis Slesvicensis diocesis tunc vacantibus, Christophorus Nicolai clericus dicte vel alterius diocesis auctoritate ordinaria de illa sibi provideri obtinuit, possessione forsan illorum subsecuta. Cum autem dubitet premissa viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda, qui in dicta ecclesia forsan maiores et capitulares aut medii vel † minores, quod exprimi possit, existunt [fructus 4 mr.], in forma nove provisionis, gratie [etc.] providere secumque, ut una cum huiusmodi canonicatu et prebenda quoddam simplex beneficium, perpetua[m] vicaria[m] nuncupatum, quod in eadem ecclesia Haderslevensi obtinet, insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi ac alia duo beneficia dissimilia aut simplicia similia sub uno et eodem tecto etiam ad vitam recipiendi . . . † totiens quotiens recipere [ɔ: retinere] libere valeat, dispensare dignemini . . ., non obstantibus fundationibus, etiam si in illis caveatur expresse, quod cum aliquo ex illis nullum aliud beneficium obtineri possit . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. In forma nove provisionis, gratie [etc.], dummodo non sint duo canonicatus et totidem prebende aut due dignitates . . . Datum Rome 5. kal. maji anno 2.

Suppl. 1468 fol. 292 v (294 v).

4435. **27. April 1514.**

Præsten Peder Hjort fra Odense Stift, som er Forstander for Hospitalet i Aarhus, faar Sognekirken i Maarslet i Aarhus Stift.

Cum Hermannus Flemink rector parrochialis ecclesie in Morsledt Arusiensis diocesis dictam parrochialem ecclesiam, quam obtinet, in manibus s. v. sponte resignat, supplicat Petrus Hiorht presbiter Ottoniensis diocesis et administrator seu provisor hospitalis s. Catherine Arusiensis †, quatenus sibi dictam parrochialem ecclesiam, que de jure patronatus regis Dacie existit [fructus 4 mr.], de consensu dicti regis patroni conferre † dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et cum derogatione regularum de viginti diebus, † attento quod resignans est absens. Cum concessione hospitalis predicti in administrationem secundum constitutionem Clementis ad vitam oratoris latissime extendenda. Datum Rome 5. kal. maji anno 2.

Suppl. 1468 fol. 290 v (292 v).

4436. **27. April 1514.**

Paven bevilger Aarhusprovsten Herman Fleming en aarlig Pension af Sognekirken i Maarslet og befaler Biskopperne af Cavaillon og Faenza og Ribekanniken Johan Wulf at sørge for, at Pensionen udbetales ham.

Hermanno Fleminck preposito ecclesie Arusiensis. Cum . . hodie tu parrochialem ecclesiam in Mordslet Arusiensis diocesis in manibus nostris libere resignaveris, nosque dictam ecclesiam antea dispositioni apostolice reservatam Petro Biorth (!) presbitero Ottoniensis diocesis conferri et de illa etiam provideri mandaverimus, nos tibi, qui preposituram ecclesie Arusiensis inter alia obtines, ne ex resignatione huiusmodi nimium dispendium patiaris, pensionem annuam 9 duc. auri de camera, 12 fl. Renenses constituentium, super dicte ecclesie fructibus, quorum medietatem ipsa pensio non excedit, tibi, quoad vixeris, per dictum Petrum, cuius ad hoc per Zutpheldum Wardenberg . . procuratorem suum . . expressus accedit assensus, et successores suos annis singulis in vigilia resurrectionis domini nostri Jesu Christi [in civitate][1]) Arusiensi integre persolvendam, . . tenore presentium reservamus . . . Datum Rome 5. kal. maji anno 2.

Simili modo Cavallicensi et Faventino episcopis ac Johanni Wolff canonico ecclesie Ripensis mandamus, quatenus, si et

[1]) Staar i H.

postquam . . littere vobis presentate fuerint . ., Hermanno predicto pensionem huiusmodi efficaciter persolvi [curetis].

C. XII. X. Banotineus.

Reg. Lat. 1304 fol. 27; ogsaa (II) Supplik (Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii) i Suppl. 1468 fol. 291 (293).

27. April 1514.

Se Nr. 4429 (20. April 1514).

4437. 28. April 1514.

Paven giver Sognepræsten Peder Pedersen i Nyborg Dispensation til med denne Kirke og Annekskirken i Hjulby at forene Besiddelsen af et andet ellers dermed uforeneligt beneficium.

Petro Petri rectori parrochialis ecclesie in Nuberch Ottoniensis diocesis. Vite ac morum honestas [etc.]. Hinc est, quod nos, te, qui parrochialem ecclesiam in Nuberch ac ei annexam loci de Hwolbi Ottoniensis diocesis inter alia obtines, gratioso favore prosequi volentes, tecum, ut unacum ecclesia et annexa huiusmodi unum et sine illis duo alia quecunque curata seu alias invicem incompatibilia beneficia . . . . ., si tibi alias canonice conferantur, recipere et insimul, quoad vixeris, retinere illaque, . . quotiens tibi placuerit, dimittere et alia duo dumtaxat invicem incompatibilia recipere et, quoad vixeris, retinere libere valeas, . . . dispensamus . . . . Datum Rome 4. kal. maji anno 2.

Jo. A. XXXX. Nardinus.

Reg. Lat. 1331 fol. 282.

4438. 5. Maj 1514.

Pavebrev mod dem, der forurretter gejstlige. »Hvilken Straf, Band oc Forbud vaar nu i Rom udi den hellige obenbare generali concilio Lateranensi fornyet, kundgiort oc ofver al Christenheden confirmerit oc stadfestit anno 1514 3. non. maji pontificatus anno 2.«

Citeret i Ærkebiskop Birger Gunnersens Bandbrev mod Sten Sture og hans Tilhængere, udstedt i Lund 30. Maj 1517 (trykt: Hvitfeld 1126. Fol. = VII, 77—79, Kvartudgaven). — Selve dette Dekret findes hos Raynaldus, Annales eccl. XII, 60, 71.

4439. 16. Maj 1514.

Klerken Franciscus Dyman i Lübeck faar Provstiet i Jellingsyssel og Sognekirken i Højer.

Cum prepositura in Gellingksusel, que jurisdictionalis, non tamen principalis existit, Ripensis diocesis ac parrochialis ec-

clesia in Hoder eiusdem diocesis ex eo vacent, quod quidam Nicolaus Gortze, illas per annum vel ultra obtinens seu in eis jus habens, quandam aliam preposituram in Hartsusel eiusdem diocesis cum eius annexis, et que inibi forsan dignitas existit, assecutus fuit dispensatione apostolica desuper non obtenta, cum autem per assecutionem prepositure in Hartsusel prepositura in Gellingksusel ac parrochialis in Hoder vacare censeantur, supplicat Franciscus Dyman clericus Lubicensis, quatenus sibi de dictis prepositura in Gellinksusel ac parrochiali in Hoder [fructus insimul 8 mr.] providere, quodque [secum, ut] preposituram in Gellinksusel et parrochialem predictas consequi et insimul, quoad vixerit, retinere possit, dispensare cum facultate resignandi et permutandi totiens quotiens etc. dignemini . . ., non obstantibus regulis, illa presertim, qua caveri dicitur, [quod] beneficia curata non nisi idioma illius patrie intelligentibus et intelligibiliter scire loquentibus [ɔ: loqui scientibus] concedantur, cui pro hac vice derogare placeat. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Datum Rome 17. kal. junii anno 2.

Suppl. 1457 fol. 58.

4440. 17. Maj 1514.

Pavens familiaris, Klerken Rotgerus Huess fra Bremen Stift faar det overdraget nogle Gejstlige i de Egne at give ham Provision paa evige Vikariater i Lübeck og Lüneburg og Sognekirken i Brekling i Slesvig Stift, som Indehaverne havde forbrudt.

Cum iniquitatis filii Johannes Smollingk ad s. Johannis in b. Marie virginis Lubicensi et Theodericus Prawest ad s. Barbare altaria in s. Johannis baptiste opidi Luneborgensis Verdensis diocesis respective situata parrochialibus ecclesiis perpetui vicarii seu beneficiati, excommunicationis sententiis rite innodati et pro talibus publice denuntiati, missas et alia divina officia in contemptum clavium celebrare non expaverint, necnon Theodericus Tammessen ratione parrochialis ecclesie in Brekelingh Slesvicensis diocesis, ad dictam ecclesiam ambitiose aspirans, cum quondam Philippo von deme Broke, suo in dicta parrochiali antecessore, et nonnullis aliis illicite pepigendo, ita ut in assecutione dicte ecclesie cum certis pactis et conditionibus in litteris latissime extendendis, [si eam] per resignationem dicti Philippi assequeretur, quandam pecuniarum summam persolveret, simonie labem commiserit, ex quibus omnibus et simoniaco

pacto huiusmodi parrochialem illiusque possessionem assecutus fuerit, prout possidet de presenti, excommunicationis sententiam, censuras et penas ecclesiasticas in simoniacos latas damnabiliter incurrendo, . . et propterea dicta ecclesia adhuc per resignationem eandem vacare noscatur; cum autem Johannes Smollingk, Theodericus Prawest et Theodericus Thammessen propter premissa et alia in litteris deducenda vicariis seu beneficiis et parrochiali predictis se respective reddiderint indignos . ., supplicat Rotgerus Huesz clericus Bremensis diocesis, s. v. familiaris continuus commensalis, quatenus aliquibus probis viris in partibus illis committere dignemini, ut se super premissis informent et, si per informationem huiusmodi premissa vera esse repererint, Johannem, Theodericum et Theodericum respective predictos vicariis et beneficiis ac etiam parrochiali prefatis generaliter privent et nichilominus vicarias et beneficia ac parrochialem predictas [cuiuslibet ipsarum fructus 3 mr.] eidem oratori conferant. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. . . . Datum Malliani Portuensis diocesis 16. kal. junii anno 2.

Suppl. 1446 fol. 27 v.

4441. **18. Maj 1514.**

Paven opfordrer Enkedronning Christine til ikke at understøtte Otto Henriksen (Gyldenstjerne), som sagdes paa hendes Bud at have bemægtiget sig Gods, der tilhørte Priorinden og Nonnerne i Dalum Kloster.

Christine regine Dacie illustri. Intelleximus quendam Ottonem Henrici laicum tibi subjectum nonnulla bona et res ad Dorotheam priorissam et moniales monasterii Dalim ordinis s. Benedicti Ottoniensis diocesis pertinentia et pertinentes usurpasse et occupasse, quibus[1]) sustentari debeant, ac favore et potentia laicali administrationem fructuum eiusdem monasterii exercere non cessasse et premissa ex commissione et mandato tue maiestatis fecisse. Quare, cum non credamus commissionem et mandatum huiusmodi contra prohibitionem sacrorum canonum a mente tua, cum catholica mulier et regina existas, processisse, hortamur maiestatem tuam plurimum in domino atque attente requirimus, ut pro tua in hanc sanctam sedem reverentia et devotione ac justitiæ debito commissionem et mandatum huiusmodi velit revocare ac episcopo Mitoniensi (!) loci ordi-

[1]) Cod. quibus se

nario, cui etiam premissa significavimus atque commisimus, omnes favores opportunos præstare, quo eædem priorissa et moniales huiusmodi bonis et rebus dicti monasterii pacifice gaudere ac in premissis justitiam consequi possint et manuteneantur in illis. In quo maiestas tua rem se dignam et nobis pergratam effecerit. Datum in villa nostra Manliana die 18. maji 1514 anno 2.

Ja. Sadol.

Arm. 39 vol. 30 fol. 319. Afskrift fra 17. Aarh.

4442. 18. Maj 1514.

Paven befaler Biskoppen i Odense, hvis han ikke kan bevæge Otto Henriksen (Gyldenstjerne) til at tilbagegive, hvad han har røvet fra Dalum Kloster, og tilmed give en Bøde, at skride ind mod ham med Exkommunikation efter den kanoniske Rets Bestemmelser.

Episcopo Ottoniensi. Significavimus Christine regine Dacie, qualiter intelleximus quendam Ottonem Henrici laicum jurisdictioni sue subjectum ex commissione eiusdem regine nonnulla bona et res ad Dorotheam priorissam et moniales monasterii Dalimi ordinis s. Benedicti tuæ diocesis pertinentia et pertinentes usurpasse et occupasse ac etiam administrationem fructuum contra earundem voluntatem potentia et favore laicali exercere, quod tamen de ipsa regina non credamus contra prohibitionem sacrorum canonum fore factum, hortantes maiestatem suam atque requirentes eam, ut premissa revocet tibique, qui ordinarius loci existis, favores opportunos præstet, quibus ita exigente justitia præfate priorissa et moniales bonis et rebus huiusmodi, quibus sustentari debeant, pacifice frui valeant, prout in litteris nostris, [quas] in forma brevis præsentibus tibi maiestati suæ presentandas[1]) dirigimus, plenius continetur. Et quia nemini liceat ignorare, quod ex antiquo et solenni more omnes, qui fructus ad ecclesiasticas personas pertinentes usurpant vel rapiunt, per bullam *In Cœna Domini* singulis annis legi ac publicari solitam excommunicari et anathematizari consueverint, prout nos excommunicavimus et anathematizavimus, quocirca te hortamur atque requirimus, quod, si nonnulli iniquitatis filii sint in tua jurisdictione constituti, censuras et penas huiusmodi non verentes, premissa aut similia perpetrantes, illos ad desistendum et condignam emendam prestandam justitia mediante compellas, prout

[1]) Gz. — Cod. presentandis

cognoveris expedire et ex debito tenearis [ɔ: teneris]. In quo rem tua professione dignam et nobis gratam facies. Datum ut supra.

Ja. Sad.

Arm. 39 vol. 30 fol. 321. Afskrift fra 17. Aarh.

4443. **19. Maj 1514.**

Odenseprovsten Anders Glob faar ny Provision paa Provstiet og paa et evigt Vikariat i Frue Kirke i Odense.

Lite et causa in Romana curia coram Johanne Staphileo episcopo Sibinicensi, unius etc. locumtenente, inter Andream Glob prepositum prepositure b. Marie Ottoniensis reum et quondam Petrum Mole tunc actorem adversarium de et super, quod idem Petrus defunctus pretendebat quandam perpetuam vicariam sine cura ad altare sub invocatione s. Jacobi in ecclesia eiusdem b. Marie Ottoniensi ex dimembratione seu sectione fructuum ad dictam preposituram spectantium auctoritate ordinaria licet de facto erectam et sibi collatam licet etiam de facto [esse], aut super ipsa prepositura rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deductis in prima indecisa pendente instantia, dictus Petrus, sicut deo placuit, diem vite sue clausit extremum. Ne autem dicto Andree oratori in lite et causa huiusmodi novus detur aut surrogetur collitigans, supplicat, quatenus . ., litem . ., quatenus non sint alii collitigantes, penitus extinguentes . . ., prefatum oratorem in omni jure, si quod dicto Petro . . in prepositura aut vicaria predictis . . quomodolibet competere poterat, etiam quoad possessionem, si qua apud eundem defunctum existebat, surrogare et nihilominus tam de dicta vicaria quam eadem prepositura, que prepositura dignitas † aut personatus extra vel intra ecclesiam Ottoniensem forsan existit, et de qua prefatus orator ad presentationem quondam Johannis Dacie regis Julio pape II factam per eundem Julium provisus fuit [cuius et aliorum sibi annexorum fructus 8 mr.], prefato Andree in forma surrogationis aut nove † provisionis, gratie [etc.] cum clausula oportuna gratificationis . . providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. . . . Datum Malliani Portuensis diocesis 14. kal. junii anno 2.

Suppl. 1445 fol. 109.

4444. **19. Maj 1514.**

Klerken Niels Torkildsen fra Ribe Stift faar Sognekirkerne i Toreby og Nakskov og Tilladelse til ikke at residere der.

Alias parrochiali ecclesia de Thordeby Ottoniensis diocesis, que de jure patronatus pro tempore existentis regis Dacie existit, vacante, Nicolaus Korchilli (!) clericus Ripensis diocesis ad dictam ecclesiam infra tempus debitum presentatus vel forsan ordinaria auctoritate institutus existit, possessione etiam forsan subsecuta. Cum autem dubitet presentationem et institutionem predictas viribus non subsistere, et Paulus Andree clericus eiusdem diocesis, cui alias de eadem ecclesia . . . apostolica fuit auctoritate provideri concessum, concessioni gratie huiusmodi litteris apostolicis desuper non confectis in manibus s. v. sponte cedat, supplicat prefatus Nicolaus orator, quatenus sibi de dicta ecclesia de Thordeby [fructus 3 mr.] in forma nove provisionis, perinde et etiam valere, gratie [etc.] providere . . . secumque, ut una cum dicta ecclesia de Thordeby ecclesiam in Nuskopp predictam (!), quam ibidem obtinet, seu cum certa altera unum et absque ill[is] duo alia quecunque curata seu alias invicem incompatibilia beneficia . . . . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum potestate permutandi quotiens etc. retinere libere valeat, dispensare sibique, ut in Romana curia vel aliquo beneficiorum per eum pro tempore obtentorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo omnes fructus etc. dictarum ecclesiarum et quorumcumque aliorum beneficiorum, etiam ex statutis vel fundatione seu alias personalem residentiam requirentium, que obtinet et in posterum obtinebit, . . . quottidianis distributionibus dumtaxat exceptis, quoad vixerit, libere valeat percipere, . . et ad residendum interim minime teneatur, concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. . . . Datum Malliani Portuensis diocesis 14. kal. junii anno 2.

Suppl. 1445 fol. 275.

4445. **22. Maj 1514.**

Sognepræsten Niels Antonsen i Sikow paa Rügen faar indsat Dommere til at afgøre en Sag, han agter at rejse imod Roskildebiskoppens Officialer Henricus Crassow og Martinus Siske, der har plaget ham med uretmæssige Paalæg.

Licet omnes ecclesie parrochiales per insulam sive terram Rugie Roskildensis diocesis sint rurales, ita quod plebani sive rectores earum propter opus rusticum et agriculture eisdem parrochialibus incumbens de maxima necessitate cogantur habere familiam utriusque sexus, sine qua agriculturam et opus rusticum huiusmodi exercere animaliaque ad ipsos spectantia guber-

nare oneraque sibi necessario incumbentia supportare non possunt, tamen nuper quidam Henricus Krassow, gerens se pro officiali sive commissario, prepositus [ɔ: -to] nuncupato, episcopi Roskildensis, novam speciem exactionandi dictis plebanis imponere illosque pro suo libito exactionare cupiens, per quoddam pretensum eius mandatum penale precepit et mandavit in genere dictis rectoribus de procul ab eorum domibus expellendis famulabus et hoc infra spatium unius mensis aut de solvenda sibi dicta pena; et cum mediante huiusmodi genere questus a pluribus dictorum plebanorum sive rectorum nonnullas pecuniarum summas extorsisset et similes summas pecuniarum a Nicolao Antonii plebano et rectore parrochialis ecclesie in Sukow dicte insule Rugie se extorquere sperasset, idem orator, licet latam parrochiam haberet et magnam agriculturam supportare teneretur ratione familie et ecclesie sue predicte, tamen potius decrevit dimittere familiam suam quam huiusmodi pecuniam ita a se non ex bono zelo, sed fomite avaritie per prefatum assertum officialem injuste exactionari; et postquam idem assertus officialis, prepositus nuncupatus, videbat huiusmodi pecunias se non posse reportare a prefato oratore, ipsum citari fecit ad videndum eum excommunicari et contra eum ad reliquas ecclesiasticas censuras procedi. Et cum prefatus orator comparendo in loco et termino citationis huiusmodi non reperisset ibidem prefatum Henricum assertum officialem commissarium, sed quendam Martinum Ciske assertum clericum, se gerentem pro locumtenente eiusdem asserti officialis, cum tamen de aliqua commissione eidem Martino facta non constaret saltem legitime, et idem orator certas legitimas et relevantes exceptiones ibidem proposuisset, etiam cum protestatione de non consentiendo neque prorogando eiusdem pretensam jurisdictionem, alias vero de gravamine appellando et[1]) protestando, prout protestatus fuit et ad s. v. et sedem apostolicam appellavit et eisdem ac eius protectioni se submisit, tamen premissis non attentis prefatus Martinus post et contra huiusmodi appellationem ipsum oratorem dicitur excommunicasse et declarasse etiam quoad penas in dicto pretenso exorbitante mandato contentas et in publicum locum eundem oratorem per proclamationes et publica † epitaphia affigi fecisse, licet perperam, injuste, temere et de facto, in gravem ignominiam, lesionem et verecundiam dicti oratoris et eius status pres-

[1]) Cod. et appellando protestando

biteralis et contemptum apostolice sedis, a quibus gravaminibus huiusmodi et aliis exact[ionibus] colligibilibus (!)[1]) rite per dictum oratorem fuit et est ad s. v. et sedem apostolicam in scriptis appellatum, prout in dictis appellationibus latius continetur. Dignetur igitur s. v. causas appellationum huiusmodi ac nullitatis, iniquitatis et injustitie dicti pretensi processus pretensarumque censurarum[2]) et aliorum inde secutorum necnon attemptatorum et innovatorum quorumcunque ac, quas dictus orator habet habereque vult contra prefatos Martinum Ciske et Henricum Krassow omnesque alios in citatione decernenda aut eius executione nominandos suaque interesse putantes, de huiusmodi indebitis molestationibus, vexationibus, perturbationibus necnon vituperiis, lesionibus et ignominiis injustaque innodatione pretensarum censurarum et illarum publicatione, ut prefertur, oratori illatis, dictis quoque[3]) expensis et interesse propterea quomodolibet passis rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius exprimendis, una cum toto negotio principali † aliquibus probis viris in partibus illis, etiam summarie simpliciter et de plano et prout in brevibus, committere audiendas, cognoscendas, decidendas et fine debito terminandas . . . cum potestate citandi prefatos Martinum et Henricum omnesque alios predictos sibique ac omnibus aliis quacunque facultate aut potestate pollentibus et, quibus opus fuerit, districtius inhibendi, etiam sub excommunicationis maioris[4]) et aliis sententiis et censuris ecclesiasticis ac pecuniariis penis arbitrio judicum imponendis, et quoscunque contravenientes et rebelles huiusmodi sententias et penas incidisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum apponendi et auxilium brachii secularis invocandi . . . . prefatumque oratorem simpliciter vel ad cautelam, si opus fuerit, absolvendi . . . et alia faciendi, que in premissis erunt quomodolibet necessaria et oportuna, non obstantibus Bonifacii pape VIII de una et duabus dietis in concilio generali edita, dummodo non ultra tres, et aliis constitutionibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscunque. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa. Datum Malliani Portuensis diocesis 11. kal. junii anno 2.

Suppl. 1444 fol. 130.

---

[1]) illegalibus Gz. [2]) Gz. — Cod. causarum [3]) damnis quoque et Gz.
[4]) Gz. — Cod. excommunicationis citationis

4446. **27. Maj 1514.**

Paven tilstaar dem, der besøger Kirken St. Clemens Danes i London, Aflad.

Visitantibus parrochialem ecclesiam s. Clementis Dacorum extra barras novi templi Lundonensis et capellam s. Johannis Baptiste in ea sitam, in qua confraternitas sub invocatione s. Clementis instituta existit, indulgentias concedit.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 9085.

4447. **27. Maj 1514.**

Christiern Lange faar Dekanatet i Bergen, ledigt ved Hans Reffs Død.

Supplicat Christigernus Longus *(Dipl. Norv. XVII, 721—22)*. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 6. kal. junii anno 2.

Suppl. 1446 fol. 197 v.

4448. **29. Maj 1514.**

Klerken Mads Jensen fra Roskilde Stift, som er Præst ved Helligaandshospitalet (i Næstved), faar Lov til at lade sig indvie af en hvilkensomhelst Biskop ved Kurien.

Supplicat Mathias Johannis clericus rectorque capelle ad altare b. Marie virginis situm in hospitali s. Spiritus Roskildensis diocesis, quatenus . . ., ut a quocunque catholico antistite in Romana curia residente et aliquibus diebus dominicis vel festivis, etiam extra tempora a jure statuta, promoveri libere valeat, antistiti huiusmodi ordines conferendi et oratori recipiendi licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et quod examinetur per archiepiscopum Dirachiensem seu per eum deputatum, coram quo doceat se arctatum. Datum Rome 4. kal. junii anno 2.

Suppl. 1446 fol. 93.

4449. **29. Maj 1514.**

Klerken Mads Jensen fra Roskilde, som opholder sig i Rom, faar Lov til at anvende Romerkirkens Ritus.

Supplicat Mathias Johannis clericus Roskildensis, quatenus sibi, qui ex magno devotionis fervore cupiat ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines promoveri, postquam ad dictos ordines promotus fuerit, ut officia et horas canonicas ad ritum Romane ecclesie solus [aut] etiam cum quocunque alio † presbitero aut clerico per eum pro tempore eligendo dicere et recitare ubilibet valeat, . . . auctoritate apostolica, quoad vixerit,

concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento, quod orator est presens in Romana curia. Datum Rome 4. kal. junii anno 2.

Suppl. 1446 fol. 92 v.

4450. **29. Maj 1514.**

Præsten Laurens Pedersen fra Roskilde Stift, som opholder sig i Rom, faar Lov til at anvende Romerkirkens Ritus.

Supplicat Laurentius Petri presbiter Roskildensis diocesis, quatenus sibi, ut officium et horas canonicas ad ritum Romane ecclesie . . . . .[1]) dicere et recitare ubilibet possit, concedere dignemini . . . . .[1])

Suppl. 1448 fol. 24 v.

4451. **30. Maj 1514.**

Klerken Walterus Copis fra Lüttich Stift faar Fristen for at stævne en anden, der har indtrængt sig i Besiddelsen af Kanonikat og Præbende i Viborg, Sognekirkerne i Flade, Skive, Vesterassels og Samsø i Viborg og Aarhus Stifter, forlænget med et halvt Aar.

Dudum siquidem, postquam s. v. inter alia statuerat, quod, quicunque beneficium tunc per annum immediate precedentem pacifice possessum, et quod certo modo vacaret, extunc deinceps impetraret, infra sex menses possessorem ipsius beneficii ad judicium evocari facere causamque extunc desuper infra annum usque ad sententiam diffinitivam inclusive prosequi teneretur, alioquin impetratio huiusmodi et quecunque inde secuta nullius existerent firmitatis, canonicatu et prebenda ecclesie Vibergensis ac de Flouell et de Ekuwe et de Vesterassels ac in Sampso locorum Vibergensis et Arusiensis diocesium parrochialibus ecclesiis tunc vacantibus, s. v. illas . . familiari vestro, magistro Waltero Copis clerico Leodiensis diocesis . . [conferri et de illis] provideri mandavit. Cum autem prefatus orator in canonicatu et prebenda ac parrochialibus ecclesiis huiusmodi intrusum predictum nondum ad judicium evocari fecerit nec ad [ɔ: id] infra dictos sex menses, infra quos existit, sic commode facere posse speret, supplicat, quatenus eidem oratori, quod, licet infra sex menses ipsum intrusum dictarum litterarum vigore ad judicium evocari non fecerit et causam huiusmodi infra annum usque ad sententiam diffinitivam non prosequatur, dummodo infra

---

[1]) Som foregaaende Brev; ogsaa Resolutionen, Tilføjelsen og Dateringen.

alios sex menses a fine primorum sex mensium, infra quos adhuc existit, computandos ipsum ad judicium evocari faciat et infra aliud semestre secundo dictos sex menses huiusmodi immediate sequens causam usque ad sententiam diffinitivam inclusive prosequatur, littere predicte et collatio et provisio et seu unio etc. valide et efficaces existant, perinde ac si orator . . intrusum infra sex menses ad judicium evocari fecisset ac causam huiusmodi usque ad sententiam diffinitivam inclusive infra dictum annum prosecutus fuisset, concedere . . dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Datum Rome 3. kal. junii anno 2.

Suppl. 1447 fol. 132.

4452. **1. Juni 1514.**

Klerken Poul Andersen i Ribe faar Kantoriet sammesteds, som er ledigt ved Zutfeld Wardenbergs Resignation.

Cum Zutpheldus Wardenberg cantor ecclesie Ripensis cantoriam dicte ecclesie, de qua olim per obitum Johannis Roes vel alias vacante apostolica [sibi] extitit auctoritate provisum, et super qua idem Zutpheldus, alias contra certum eius adversarium aliquamdiu litigans, diffinitivam dicte cantorie adjudicatoriam pro se et contra dictum adversarium sententiam reportavit, que nulla provocatione suspensa in rem transivit judicatam, litteris executorialibus desuper decretis et eiusdem cantorie possessione per eum forsan non habita, in manibus s. v. sponte resignet, supplicat Paulus Andree clericus Ripensis, magister in artibus ac scriptoris et familiaris vestri Walterii Copis familiaris continuus commensalis, quatenus sibi de cantoria predicta, que in dicta ecclesia dignitas non tamen post pontificalem maior ac personatus, administratio † electiva existit [fructus 4 mr.], providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. . . . Et cum decreto de admittendo oratorem ad prosecutionem dictarum litterarum executorialium, perinde ac si sententia lata et executoriales littere huiusmodi pro dicto Paulo decrete fuissent, latissime extendendo. Et littere in forma surrogationis, etiam quoad possessionem etc., gratie [etc.] et cum derogatione regule de non surrogando non collitigantem †, attento quod non in potentiorem, latissime extendenda expediri possint . . . Datum Rome kal. junii anno 2.

Suppl. 1447 fol. 111 v.

4453. **3. Juni 1514.**

Paven tilstaar Zutfeld Wardenberg Pensioner af Kanonikat og Præbende i Ratzeburg, Kantoriet i Ribe og evige Vikariater i Rostock og Wismar.

Zutpheldo Wardenberg clerico Zwerinensis diocesis, decretorum doctori, archivii Romane curie scriptori, familiari nostro. Cum . . . hodie tu canonicatum et prebendam Ratzeburgensis, quos Albertus Make[1]) . . . obtinebat, et super quibus contra Balthasarem Schmydt[2]) ipsius ecclesie Ratzeburgensis canonicum, necnon cantoriam Ripensis ecclesiarum, super qua contra certum alium tuum adversarium in Romana curia coram certis causarum palatii . . auditoribus seu eorum locumtenentibus litigando diffinitivas pro te et contra Balthasarem et alium adversarium . . sententias respective reportaveras, que nullis provocationibus suspens[e] in rem transiverant judicatam, litteris executorialibus desuper in forma solita decretis, ipsorum canonicatus et prebende et cantorie possessione per te non habita, in manibus nostris resignaveris, nosque resignationem huiusmodi admittentes de canonicatu et prebenda Balthasari, de cantoria vero predictis Paulo Andree ecclesie Ripensis canonico concess[er]imus provideri, nos tibi, qui pensionem annuam 8 fl. Renensium super fructibus decanatus ecclesie Ratzeburgensis percipis, et alias in eadem curia coram certo auditore litigando diffinitivam pro te et contra certum tuum adversarium super certis canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis reportasti sententiam, que etiam nulla provocatione suspensa in rem transivit judicatam, litteris executorialibus desuper decretis, ne ex resignatione huiusmodi nimium dispendium patiaris, . . . pensionem annuam 31 fl. Renensium aureorum[3]) justi valoris et ponderis, 24 duc. auri de camera non excedentium, 16 videlicet super primo dictorum canonicatus et prebende et unius ad altare pistorum situm in b. Marie Rostoccensi et alterius in eiusdem b. Marie ac reliqui in s. Georgii oppidi Wismariensis Zwerinensis et Ratzeburgensis diocesium parrochialibus ecclesiis perpetuorum simplicium beneficiorum, que Balthasar, et aliorum 15 similium, 8 videlicet super dicte cantorie et illius annexorum et reliquorum 7 fl. super aliorum canonicatus et prebende ecclesie Ripensis, quos Paulus prefati inter alia obtinent, et illis etiam annexorum fructibus, quorum medietatem ipse pensiones respective non excedunt, tibi, quoad vixeris, per Balthasarem et Paulum predictos, quorum ad hoc

[1]) II: Machar [2]) II: clericum Slesvicensis diocesis [3]) Gz. — Cod. eorum

expressus accedit assensus, ac successores suos annis singulis in festo epiphanie domini in civitate Lubicensi integre persolvendam ac ab omni decima, subsidio seu quovis alio onere, etiam auctoritate apostolica imposito, liberam et exemptam tenore presentium reservamus . . . . Nos enim tecum, ut pensionem 8 fl. predictorum etiam unacum per presentes assignata pensione percipere et in eventum dicti accessus ultimo dictos canonicatum et prebendam recipere et unacum eis usque ad sex menses dumtaxat secundo dictos canonicatum et prebendam retinere valeas, dispensamus. Volumus autem, quod . . . tu infra dictos sex menses unum ex canonicatibus et unam ex prebendis ipsius ecclesie Ripensis, quos malueris et quos extunc vacare decernimus, dimittere omnimodo tenearis . . . Datum Rome 3. non. junii anno 2.

Gratis pro scriptore archivii.

Reg. Vat. 1032 fol. 34; ogsaa (II) Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus) i Suppl. 1447 fol. 130 v.

4454. **5. Juni 1514.**

Poul Andersen faar bevilget en Tillægsbestemmelse til Suppliken af 19. Jan. 1514 (Nr. 4411).

Reformatio Pauli Andree clerici Ripensis, cuius ultima preinserta est sub data Canini Castrensis diocesis 14. kal. febr. anno 1.

Quia finis trimestris in preinserta supplicatione prorogati instat, et ut Paulus Andree in eadem preinserta nominatus maiorem et uberiorem gratiam a s. v. recepisse fateatur, dignetur e. s. v. dictos ultimos tres menses prorogatos ad alium † mensem a fine dictorum trium mensium computandum prorogare ita, quod interim resignationem in sui favorem de parrochiali ecclesia in Rindom cum eius annexa, de quibus in preinserta fit mentio, sibi factam in eadem ecclesia publicare et possessionem illarum petere minime teneatur. Et quod, si forsan interim dictum Petrum etiam ex (!) resignat[ione] huiusmodi non publicat[a] et possessione [per] predictum oratorem non petita decedere contingat, nichilominus provisio seu illius concessio predicte valide et efficaces existant, ipsaque ecclesia non per obitum, sed per resignationem Petri prefati vacare censeatur, indulgere dignemini . . . Concessum. Jo. Boncianus. Datum Rome non. junii anno 2.

Suppl. 1447 fol. 60 v.

4455. **12. Juni 1514.**

Johan Wulf faar Fristen for Suppliken af 9. Juli 1513 (Nr. 4378) yderligere forlænget.

Reformatio Johannis Volf sub data Rome 7. id. julii anno 1. In supplicatione, cuius copia preinseritur, fuit cessatum ad unum annum et additum ad sex menses. Verum, cum prefatus orator presens in Romana curia existit, qui ut prefate creature obsequiis et aliis diversis arduis suis negotiis in dies insistendo se ad ordines prefatos infra sex menses ultra in preinserta prorogatos, et cuius [ɔ: quorum] finis instare noscitur, commode se promoveri facere non potest et deo altissimo, postquam promotus fuerit, stantibus prefatis servitio et negotiis devote famulari non posse [ɔ: potest], ut decet, dignetur igitur s. v. sex menses ultra prorogatos huiusmodi ad alios sex menses † a fine sex mensium, qui adhuc durant prorogat[i], computandos extendere ita, quod [interim][1]) ad dictos ordines se promoveri facere minime teneatur. Concessum. Jo. Boncianus. Datum Rome pridie id. junii anno 2.

Suppl. 1448 fol. 108 v.

4456. **16. Juni 1514.**

Præsten Hinricus Treghel fra Halberstadt faar to evige Beneficier i Slesvig Domkirke og i Ruppin i Havelberg Stift.

Supplicat Hinricus Treghel presbiter Halberstadensis, quatenus sibi de duobus perpetuis beneficiis, uno videlicet in cathedrali Slesvicensi et alio in Roppinensi Havelbergensis diocesis ecclesiis et capellis sitis respective, per obitum Simonis Franckendorp vacantibus [fructus insimul 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . . Cum derogatione juris patronatus, videlicet si ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum etc. Datum Rome 16. kal. julii anno 2.

Suppl. 1449 fol. 98.

4457. **17. Juni 1514.**

Kardinal Marcus (Vigerius) skriver til Kong Christiern angaaende Aflad for en paatænkt Ekspedition til Grønland, om Indsættelsen af en Koadjutor for Ærkebiskoppen i Lund og om, at Kongen bør sende et Gesandtskab til Paven.

---

[1] add. Gz.

Serenissime et invictissime domine, Dacie rex etc. dignissime, domine mi observantissime, cum prompto obsequendi desiderio salutem. Nunc quia super tribus petitionibus serenissime maiestatis vestre contentis in litteris, quas tulit dominus Joannes Joannis, voluntatem sanctissimi domini nostri plenius intellexi, rescribam apertius. Et primo de indulgentiis navigantibus ultra mare glaciale ad insulas concedendis idem sanctissimus dominus noster propter multas rationes, quas in medium adduxi, acquievit copiosam concedere indulgentiam, quem [ɔ: quam] plenius intelliget serenissima maiestas vestra.

De expectanda sententia serenissime maiestatis vestre in provisione fienda metropolitane ecclesie Lundensis, quando illam vacare contigerit, sanctissimus dominus noster per breve superiori anno respondit serenissime maiestati vestre se libenter expectaturum, et hoc ipsum nuperrime confirmavit. Sed quia idem dominus Joannes Joannis hodie colloquendo mecum dixit esse periculum, ne archiepiscopus Lundensis resignet et inscia serenissima maiestate vestra ad curiam mittat resignationem in favorem alterius, quam velit serenissima maiestas vestra, nescio, quomodo huic periculo occurri possit et provideri, nisi serenissima maiestas vestra petat a sanctissimo domino nostro et a sacro reverendissimorum dominorum cardinalium collegio dari dicto archiepiscopo Lundensi coadjutorem cum successione, et petat inprimis personam serenissime maiestati vestre fidam, deinde tante auctoritatis et gratie apud sanctissimum dominum nostrum et sacrum reverendissimorum dominorum cardinalium collegium, quod huiusmodi coadjutoria persone petite verisimiliter negari non possit. Hoc, serenissime domine mi rex, a me scriptum putet serenissima maiestas vestra sincera fide et desiderio satisfaciendi voluntati serenissime majestatis vestre et nulla alia de causa.

De jure patronatus aliisque privilegiis confirmandis sanctissimus dominus noster pro more suorum predecessorum rationem habebit, prout habiturum se respondit, quando serenissima maiestas vestra mittet solennes oratores ad prestandam obedientiam sue sanctitati more maiorum serenissime maiestatis vestre. Que sit felix. Rome 17. junii 1514.

Serenissime vestre maiestatis humilis servitor M[arcus] episcopus Prenestinus cardinalis Senogaliensis.

Udskrift: Serenissimo et invictissimo domino Christierno

Dacie Svecie Norvegie regi etc. dignissimo, domino meo observandissimo.

[Orig.]. Afskrifter i L. Dipl. og i Arnemagn. Afskriftsamling fasc. X. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1259—60. Udtog trykt i Grønlands historiske Mindesmærker III, 192—93 (Reg. 5750 = *9982).

4458. **18. Juni 1514.**

Akolyterne fra Slesvig Stift Claus Clausen, Kapellan i Vedsted, og Johan Simonsen, Kapellan i Klægsbøl, samt Akolyten fra Roskilde Stift Mads Jensen, Kapellan i Næstved, som alle opholder sig ved Kurien, faar Tilladelse til at lade sig indvie til de gejstlige Grader i Rom.

Cum Nicolaus Nicolai accolitus Slesvicensis diocesis, capellanus ad altare s. Dionysii in ecclesia Nedesthe eiusdem diocesis ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines, Johannes Simonis accolitus dicte diocesis, capellanus ad altare s. Laurentii in ecclesia Clixbum eiusdem diocesis, ad diaconatus et subdiaconatus, ... Mathias Johannis accolitus, capellanus capelle b. Marie in hospitali s. Spiritus opidi Niestvedensis diocesis Roskildensis, ad omnes sacros, etiam presbiteratus, ... ordines fervore devotionis accensi cupiant promoveri et . . altissimo perpetuum famulari, supplicant igitur, quatenus . . . ., ut a quo cunque antistite catholico . . . in Romana curia residente aliquibus tribus dominicis vel aliis festivis diebus, etiam extra tempora a jure statuta, ad dictos ordines se promoveri facere libere possint, antistiti ordines huiusmodi conferendi et oratoribus recipiendi licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod oratores sunt in Romana curia. . . . . Datum Rome 14 kal. julii anno 2.

Suppl. 1448 fol. 276.

4459. **20. Juni 1514.**

Paven befaler Ærkebiskoppen i Lund og Biskoppen i Odense at søge at bevæge den udvalgte Kong Christiern til at tilbagekalde et Brev, hvorved han ligesom tidligere Kong Hans havde forbudt Bønderne i Gamborg at betale deres Afgifter til Provsten Peder Madsen og Sognepræsten Christian Pedersen ved Frue Kirke i Odense.

Archiepiscopo Lundensi et episcopo Ottoniensi vel eorum alteri. Intelleximus alias litteras inhibitorias a Joanne rege Dacie tunc in humanis agenti ad instantiam cuiusdam Andree Globi secretarii sui contra Petrum Mathie prepositum Ottoniensem et

Cristianum Petri rectorem parrochialis ecclesie b. Marie virginis in Ottonia emanasse et in placitis generalibus et specialibus terre Fionie publicatas fuisse, per quas inquilinis et rusticis de Gamburgi et alibi Lundensis provincie et Ottoniensis diocesis consistentibus mandabatur, ne ipsi de cætero prefatis Petro Matthie preposito et Cristiano rectori de juribus, pensionibus et aliis emolumentis eorundem beneficiorum suorum responderent, sed predicto Andree Glob, suo tunc secretario, qui pro clerico se gerit et nostrarum (!)[1]) litterarum vigore contra libertatem ecclesiasticam laicali favore et potentia jurisdictionem eiusdem prepositure ac pensiones et alia jura illius et dicte parrochialis ecclesie usurpaverit (!), dictos prepositum et rectorem non conventos neque vocatos spoliando. Et cum idem rex, sicut altissimo placuit, ab hoc sæculo migraverit, tu quoque, archiepiscope, dicto regno vacante, [postquam] ad electionem alterius regis prefuisti, predictas litteras inhibitorias contra justitiam publicatas fere revocasti ac supradictis inquilinis et rusticis, quatenus prefatis preposito et rectori de pensionibus et juribus eorundem beneficiorum suorum responderent, mandasti, prout tibi ex pastoris officio tuo incumbebat. Nunc accepimus non sine animi displicentia alias similes litteras a Cristierno in regem Dacie electo in favorem eiusdem Andree Glob extortas et publicatas esse in locis eisdem. Et cum premissa non solum vergant in prejudicium dicti prepositi et suæ jurisdictionis et dicti rectoris seu beneficiorum eorundem, sed etiam in manifestam ecclesiastice libertatis lesionem et conculcationem, quare, cum non credamus litteras inhibitorias huiusmodi de mente sua, cum catholicus princeps existat, processisse, ideo hortamur vos atque attente requirimus, quantum in vobis erit, ut maiestatem suam in premissis informare curetis, quatenus pro sua in hanc sanctam sedem apostolicam reverentia et devotione ac justitiæ debito huiusmodi litteras inhibitorias velit revocare ac supradictis preposito et rectori una vobiscum omnes favores opportunos præstare, quibus in dictis beneficiis et juribus suis debitis tueri possint et manuteantur in illis, quousque justitia mediante per rem judicatam fuerint [adju]ti. In quo rem vestris professionibus[2]) dignam ac nobis gratam facietis. Datum Rome die 20. junii 1514 anno 2.

Arm. 39 vol. 30 fol. 598.

---

[1]) nominatarum Gz. [2]) Gz. — Cod. profectionibus

4460. **24. Juni 1514.**

Zutfeld Wardenberg faar to evige Vikariater i Slesvig Domkirke og i Pasewalk i Camin Stift.

Cum Herbordus Wynthem perpetuus vicarius in ecclesia Slesvicensi quandam perpetuam vicariam sine cura ad altare sub invocatione s. Jacobi in dicta ecclesia fundatum, et quam alias tunc per liberam resignationem Timmonis Struck vacantem ordinaria seu alia auctoritate sibi conferri obtinuerat, resignare ac Martinus Janeke clericus Caminensis diocesis cuidam alteri perpetue vicarie site in parrochiali ecclesia b. Marie oppidi Pasewalk dicte Caminensis diocesis . . . . . . cedere in manibus s. v. seu alterius ab ea ad id potestatem habentis sponte intendant . . ., supplicat Zutpheldus Wardenberg clericus Zwerinensis diocesis, scriptor archivii Romane curie, familiaris vester, quatenus sibi dictas vicarias [fructus insimul 4 mr.], sive ut premittitur sive per ingressum religionis approbate et professionis emissionem per ipsum Herbordum factos vacent, in forma † aut nove provisionis vel surrogationis aut gratie [etc.] cum oportuna gratificatione inter concurrentes . . conferre dignemini, non obstante jure patronatus, etiam laicorum, si quod sit, illis [ɔ: -li] pro hac vice videlicet, si laicorum tantum et ex fundatione vel dotatione competat, pro medietate, alias in totum latissime derogando . . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . . Et si orator habeat possessionem dictarum vicariarum et alterius ex eisdem et quo titulo, si orator fuit surrogatus in jure cuiusdam Christophori de Rino, qui brachium seculare in Rota decretum reportaverat contra dictum Herbordum super prefata vicaria in ecclesia Slesvicensi, etiam ad prosequentiam dicti brachii et censurarum in illo contentarum, maior et verior expressio . . fieri possit in litteris . . . Datum Rome 8. kal. julii anno 2.

Suppl. 1449 fol. 99.

4461. **6. Juli 1514.**

Klerken Ditlev Reventlow fra Slesvig Stift faar et Vikariat i Domkirken i Slesvig.

Supplicat Detlevus de Teuentlaw (!), ex utroque parente nobilis procreatus, clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de simplici sine cura vicaria sive commenda ad altare s. Nicolai extra chorum cathedralis ecclesie situata, per obitum Simonis

Frankendorpis vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Datum Rome . . pridie non. julii anno 2.

Suppl. 1452 fol. 206 v (166 v).

4462. **9. Juli 1514.**

Væbneren Oluf Holgersen (Ulfstand) til Bonnet faar Lov til at vælge en Skriftefader, der kan give ham Absolution for forskellige Drab, han har udført i Kongens Tjeneste, samt Plenaraflad een Gang i Livet foruden i Dødsøjeblikket.

Ut anime saluti nobilis viri Olaui Holgerson in Benet Ottoniensis diocesis armigeri, qui capitanei officium servitiis regis Dacie spatio 32 annorum exercendo in multis et diversis conflictibus et bellis, ubi multorum hominum cedes, membrorum mutilationes, villarum et terrarum depopulationes et incendia ac quamplurima alia mala perpetrata fuere, interfuit et quamplurima homicidia tam tempore belli quam pacis, non tamen contra sedem apostolicam bellando, perpetravit seu perpetrari fecit, de quibus postmodum doluit et dolet ab intimis, salubrius consulatur, supplicat igitur idem orator, qui senio gravatus et confectus existit, quatenus, ipsum specialibus favoribus prosequentes, ut confessor idoneus secularis vel cuiusvis ordinis regularis presbiter, quem duxerit eligendum, ipsum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque † ecclesiasticis sententiis, censuris et penis a jure vel ab homine quavis occasione latis ac votorum quorumcunque et ecclesie mandatorum transgressionibus, perjuriorum et homicidii casualis vel mentalis ac premissis voluntariis, et tunc habita pace ab heredibus defunctorum, reatibus, manuum violentarum in quasvis personas ecclesiasticas, non tamen prelatos, de preterito injectionibus, jejuniorum horarumque canonicarum ac divinorum officiorum et penitentiarum injunctarum in toto vel in parte omissionibus necnon ab omnibus eius peccatis et delictis, quantumcunque gravibus et enormibus, de quibus corde contritus et ore confessus fuerit, etiam si talia forent, propter que sedes apostolica merito foret consulenda, de reservatis videlicet exceptis contentis in bulla *Cene domini* semel in vita et in mortis articulo, de aliis vero eidem sedi non reservatis casibus totiens, quotiens opus fuerit, absolvere, vota vero quecunque, Jherosolimitano, liminum apostolorum Petri et Pauli de Urbe ac s. Jacobi in Compostella, religionis et castitatis votis dumtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare et juramenta quecunque

sine juris alieni prejudicio relaxare necnon semel in vita et in mortis articulo plenariam omnium peccatorum suorum remissionem et absolutionem auctoritate apostolica impendere valeat, concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Et in forma concessionis. Jo. Boncianus. Datum Rome 7. id. julii anno 2.

Suppl. 1452 fol. 203 v (163 v).

4463. **13. Juli 1514.**

Klerken Gotfredus van Oed fra Køln Stift faar Kanonikat og Præbende i Ribe og et evigt Vikariat i Aarhus.

Supplicat Gotfredus van Oed clericus Coloniensis diocesis, in artibus magister, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ecclesie Tippensis (!) necnon perpetua vicaria in ecclesia Arusiensi, per obitum Christierni Longhe † in Romana curia defuncti vacantibus [fructus insimul 5 mr.], providere dignemini . . . . Fiat. J. . . . . Et cum clausula gratificationis inter quoscunque concurrentes etiam in casu prioris gratificationis . . . Et cum derogatione regule de idiomate, quatenus opus fuerit; et quatenus prefata vicaria de jure patronatus laicorum aut clericorum aut eorum mixtim fuerit, hoc exprimi possit. Et tunc cum illius necnon fundatione [ɔ: ^-nis] dicte vicarie, quatenus in aliquo obstet, derogatione in totum, attenta vacatione apud sedem . . . . Datum Rome 3. id. julii anno 2.

Suppl. 1453 fol. 30.

4464. **19. Juli 1514.**

Klerken Mauritius Ferver fra Wloclaweck Stift faar Fristen for Indstævningen af sine Medansøgere til Provstiet i Jellingsyssel og Sognekirken i Højer samt Kanonikat og Præbende i Ribe forlænget med et halvt Aar.

Alias prepositura rurali in Relingsyssel (!) † ac parrochiali ecclesia loci de Huder Ripensis diocesis necnon canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis vacantibus, fuit de illis Mauritio Ferwer clerico Vladislavensis diocesis, vestri sacri palatii causarum notario, apostolica auctoritate provisum. Dubitat tamen idem orator in dicta prepositura, parrochiali ecclesia necnon[1]) canonicatu et prebenda predictis respective intrusos infra tempus sex mensium juxta tenorem regule cameralis desuper edite ad judicium evocari facere posse et sententiam contra illos infra

[1]) Cod. nec

annum reportare. Supplicat igitur, quatenus dictum semestre, infra quod adhuc existit, ad alios sex menses a fine dictorum sex mensium immediate sequentes computandos quoad dictos respective intrusos evocandos et sententiam, ut prefertur, reportandam prorogare . . dignemini . . cum decreto, quod diligentie infra semestre sibi prorogatum huiusmodi perinde valeant, ac si infra tempus per eandem regulam sibi prefixum facte fuissent . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. . . . Datum Rome 14. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1453 fol. 292 v (352 v).

4465. **19. Juli 1514.**

Klerken Poul Andersen fra Ribe Stift faar Sognekirken i Hjerting i Ribe Stift.

Licet quidam Petrus Andree rector parrochialis ecclesie loci in Herdinck Ripensis diocesis dictam parrochialem ecclesiam pacifice possidendo et fructus etc. percipiendo cantoriam ecclesie Ripensis, que inibi dignitas seu curam animarum habens annexa et alias cum prefata parrochiali ecclesia incompatibilis existit, fuisset et esset assecutus nulla desuper sedis apostolice dispensatione suffultus, dictaque parrochialis ecclesia propterea ipso facto juxta apostolicas constitutiones vacare noscatur, supplicat Paulus Andree clericus Ripensis diocesis ac Walteri Copis litterarum apostolicarum scriptoris familiaris continuus commensalis, quatenus sibi dictam parrochialem ecclesiam [fructus 4 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Et cum absolutione a censuris ad effectum presentium etiam in casu regule de insordescentibus, cui placeat derogare quoad omnes eius partes . . . Datum Rome 14. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1453 fol. 290 v (350 v).

4466. **22. Juli 1514.**

Kong Christierns Sekretær, Provsten ved Frue Kirke i Odense Anders Glob faar ny Provision i Formen si nulli paa Provstiet, hvorom han havde ført flere Processer ved Kurien.

Lite[1]) et causa coram Jheronimo de Genuchiis, episcopo Asculano et curie causarum camere apostolice generali auditore, seu eius locum tenente vigore specialis concessionis per s. v. sibi desuper facte inter Johannem Andree episcopum Ottonien-

---

[1]) Cod. Cum lite

sem et Andream Bleb [ɔ: Glob] prepositum prepositure b. Marie Ottoniensis, regis Dacie secretarium, super eadem prepositura et rebus aliis etc. tunc in prima et [inter][1]) eundem Andream oratorem et quosdam Petrum Mathie, Christianum Petri et quosdam alios assertos clericos de dicta prepositura et illius pretensa suppressione, ut asseritur, seu dimembratione per dictum episcopum de facto facta rebusque aliis etc. latius in actis deductis coram Johanne Staphileo episcopo Sibinicensi unius etc. locumtenente etiam in prima pendente instantia, dictus dudum auditor camere seu eius locum tenens cognit[ione habita] inter prefatos episcopum Ottoniensem et oratorem huiusmodi causa meritorum eius diffinitivam in favorem dicti Andree oratoris et contra prefatum Johannem Andree episcopum tulit et promulgavit sententiam, a qua pro parte eiusdem Johannis episcopi appellato causa pretense appellationis prefato Johanni episcopo Sibenicensi et locum tenenti, coram quo causa inter dictum oratorem et Petrum Mathie et alios adversarios prefatos restabat indecisa, etiam commissa extitit. Cum autem a nonnullis asseratur nulli omnium dictorum collitigantium in dicta prepositura jus competere, sed eandem adhuc fortasse vacare, supplicat igitur Andreas orator, quatenus predicto Staphileo episcopo et locum tenenti seu alteri in eius locum surrogato vel surrogando auditori committere dignemini, ut, si ei per eventum litis huiusmodi constiterit nulli dictorum . . . . in eadem prepositura jus aliquod competere, huiusmodi preposituram, que de jure patronatus regis Dacie pro tempore existentis existit, et dignitas extra cathedralem ecclesiam reputatur [cuius ac aliorum annexorum fructus 6 mr.], etiam si per liberam quondam Johannis Urno seu Martini N. liberam resignationem vacet, prefato oratori in forma gratie [etc.] conferat. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Et cum derogatione regule de insordescentibus quoad omnes eius partes, si opus sit . . Et quod dicta prepositura sit de jure patronatus dicti regis Dacie, ad cuius presentationem Julius papa II oratori illam contulit et quandam dimembrationem per episcopum Ottoniensem ante tempora factam de dicta prepositura annullavit, et quod orator sit secretarius et familiaris dicti domini regis, maior et verior specificatio fieri possit in litteris . . . Datum Rome 11. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1453 fol. 187 (= 327).

[1]) add. Gz.

4467. **28. Juli 1514.**

Klerken Peder Madsen fra Odense Stift faar ny Provision paa Odense Landprovsti, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Klerken Anders Glob.

Lite et causa inter devotum s. v. oratorem Petrum Mathie clericum Ottoniensis diocesis et quendam Andream Glob assertum clericum de prepositura rurali Ottoniensis diocesis et rebus aliis in actis etc. coram Johanne Stafileo episcopo Sebinicensi, unius ex vestri sacri palatii apostolici causarum auditoribus locumtenente, in prima instantia indecisa pendente et ad fere omnium terminorum substantialium observationem, citra tamen cause conclusionem, processo, a nonnullis asseritur neutri ex eis in dicta prepositura jus competere; supplicat igitur dictus orator, quatenus dicto episcopo et locumtenenti, ut, si per eventum litis huiusmodi sibi constiterit neutri ex oratore et eius adversario predictis in dicta prepositura jus competere et eam adhuc vaccare (!), illam, que prepositura ruralis, Ottoniensis communiter nuncupata, forsan curata seu electiva existat, etiam jurisdictionem spiritualem sive temporalem aut administrationem bonorum quarumcunque ecclesiarum vel beneficiorum habeat [fructus 10 mr.], . . . eidem oratori conferat, . . committere . . et nichilominus eidem oratori de illa in forma nove provisionis, si neutri [etc.] providere dignemini . . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Et quod, si lis super titulo ipsius prepositure mota non sit, sed super spolio aut molestationibus fructuum sive jurisdictione aut administratione illorum dumtaxat, exprimi possit in litteris. Datum Rome 5. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1455 fol. 30.

4468. **28. Juli 1514.**

Klerken Hartvig Lange fra Roskilde Stift faar Kantoriet ved Frue Kirke i København.

Supplicat Hartvicus Langen clericus Roskildensis diocesis, quatenus sibi de cantoria in collegiata ecclesia b. Marie virginis Haffnensi Roskildensis diocesis, que in dicta ecclesia dignitas non tamen principalis existit, per obitum Johannis N. vacante [fructus 4 mr.], cum oportuna gratificatione providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Et quod premissorum omnium . . et fructuum augendo ad 4 mr. similes maior et verior specificatio fieri possit . . . Et quatenus orator obtinuerit aliquod beneficium curatum seu alias incompatibile et seu sibi jus ad aliquod competeret, exprimi possit.

Et tunc cum oportuna dispensatione ad duo incompatibilia in forma latissime extendenda . . . Datum Rome 5. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1455 fol. 31.

4469. **28. Juli 1514.**

Klerken Hartvig Lange fra Roskilde Stift faar Kantoriet i Roskilde og Sognekirken i Taastrup.

Cum cantoria Roskildensis et parrochialis ecclesia Tostorp Roskildensis diocesis vacent ad presens et tanto tempore vacaverint, quod earum collatio juxta Lateranensis statuta concilii sint (!) ad sedem apostolicam legitime devolut[a], supplicat Hartvicus Langen canonicus dicte ecclesie, quatenus sibi cantoriam predictam, que in dicta ecclesia dignitas non tamen principalis sive officium existit [fructus 4 mr.], ac parrochialem ecclesiam predictam [fructus etiam 4 mr.] conferre dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Et cum derogatione regule de annali possessore ac constitutionis Bonifacii de una et duabus dietis, dummodo non ultra tres . . . Et quod fructuum augendo vel minuendo usque ad alias 4 mr. similes maior et verior specificatio fieri possit . . . Et quatenus orator obtinuerit curatum seu alias incompatibile beneficium seu jus sibi competeret ad aliquod, super quo lis mota esset, exprimi possit, et tunc cum oportuna dispensatione illud cum predictis ad vitam obtinendi. Et littere dentur dispositive per devolutionem cum expressione detentoris . . . Datum Rome 5. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1455 fol. 31.

4470. **28. Juli 1514.**

Christiern Pedersen faar ny Provision paa Vor Frue Kirke i Odense.

Cum Cristianus Petri rector parrochialis ecclesie b. Marie virginis Ottoniensis et in possessione eiusdem ecclesie existens illam resignare non proposuit (!), nichilominus tamen quidam Andreas Glob assertus clericus, ipsius oratoris rivalis, jactitat se habere quoddam pretensum instrumentum resignationis . . ipsius parrochialis ecclesie contra eundem oratorem fabricatum seu institutionis ad resignandum eandem ecclesiam. Quod tamen ipse orator nunquam facere[1]) cogitavit, sed illam retinere intendit et ad cautellam de eadem parrochiali ecclesia sibi ordinaria auctoritate de novo provideri obtinuit et, quatenus dicta parrochialis

---

[1]) Cod. facere et

ecclesia adhuc vacaret, supplicat, quatenus sibi illam[1]) [fructus 4 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Datum Rome 5. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1455 fol. 31 v.

4471. **29. Juli 1514.**

Klerken Hans Hansen fra Odense Stift faar Kanonikat og Præbende i Ribe og et evigt Vikariat i Aarhus.

Alias canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis et quadam perpetua vicaria in ecclesia Arusiensi tunc per obitum Christierni Lange apud sedem apostolicam defuncti apud eandem sedem vacantibus, s. v. illos antea dispositioni apostolice reservatos Gotfredo van Oed clerico Coloniensis diocesis, sub data videlicet 3. id. julii anno 2, concessit conferri. Cum autem dictus Gotfredus concessioni gratie huiusmodi, litteris apostolicis super ea non confectis, in manibus s. v. sponte cedat, supplicat Johannes Johannis clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ac, que sine cura est, vicaria [fructus insimul 6 mr.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Et cum absolutione a censuris ad effectum presentium etiam in casu regule de insordescentibus, cui placeat expresse derogare . . Et cum derogatione . . fundationis vicarie ac juris patronatus etiam laicorum seu eorum et clericorum mixtim, quatenus opus sit, videlicet, si laicorum tantum et ex fundatione vel dotatione sint, pro medietate, alias in totum, attenta vacatione apud sedem . . . Datum Rome 4. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1453 fol. 199 v (339 v).

4472. **29. Juli 1514.**

Paven overdrager Hans Hansen Kanonikat og Præbende i Ribe.

Johanni Johannis canonico Ripensi. Vite ac morum honestas [etc.]. Dudum siquidem omnes canonicatus et prebendas ceteraque beneficia apud sedem apostolicam vacantia et inantea vacatura dispositioni nostre reservavimus. Et deinde, canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis, quos Cristianus Lange obtinebat, per obitum dicti Cristiani, qui apud sedem predictam diem clausit extremum, apud sedem eandem vacantibus, nos illos . . Gotfrido van Oed clerico Coloniensis diocesis sub data 3. id. julii anno 2 conferri concessimus. Cum autem concessioni gratie

---

[1]) Cod. illamque

huiusmodi, litteris apostolicis super ea non confectis, hodie in manibus nostris cesserit . ., nos tibi canonicatum et prebendam predictos [fructus 4 mr.] conferimus . . . Datum Rome 4. kal. aug. anno 2.

Simili modo episcopo Cavallicensi et archidiacono Hasbanie in ecclesia Leodiensi ac officiali Ripensi.

Jo. A. XIII. XI. 19. kal. sept. anno 2. Nardinus.
Reg. Lat. 1310 fol. 1 v.

4473. **29. Juli 1514.**

Paven overdrager Hans Hansen et evigt Vikariat i Aarhus.

Johanni Johannis perpetuo vicario in ecclesia Arusiensi. Dudum siquidem [*etc. ganske som forrige Brev, ogsaa Indtægtsangivelse, Datering og Eksekutorer*].

Reg. Lat. 1310 fol. 4.

4474. **31. Juli 1514.**

Klerken Gotfridus van Oed fra Køln Stift faar bevilget en Pension af Kanonikat og Præbende i Ribe og et evigt Vikariat i Aarhus.

Cum alias Gotfredus van Oed clericus Coloniensis diocesis, cui s. v. olim, sub data 3. id. julii anno 2, de canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis et quadam perpetua vicaria in ecclesia Arusiensi, tunc per obitum Cristierni Langhe apud sedem apostolicam defuncti apud sedem eandem vacantibus, provideri concesserat, concessioni gratie huiusmodi, litteris apostolicis super ea non confectis, in manibus s. v. sponte cessisset, ac s. v. canonicatum et prebendam ac vicariam predictos Johanni Johannis clerico Ottoniensis diocesis contulerit, supplicat idem Gotfredus, quatenus, ne ex cessione huiusmodi nimium dispendium patiatur, pensionem annuam 10 fl. auri in auro Renensi monete electorum imperii super vicarie necnon canonicatus et prebende predictorum fructibus etc., quorum medietatem ipsa pensio non excedit, sibi, quoad vixerit, per dictum Johannem et successores suos annis singulis in civitate Lubicensi et in nativitatis salvatoris nostri Jesu Christi festivitate sub solitis censuris integre persolvendam, de dicti Johannis consensu reservare . . et eidem Gotfredo, quod, Johanne aut aliquo ex successoribus in solutione pensionis huiusmodi cessante et propterea privationis penam incurrente, liceat eidem Gotfredo ad vicariam, canonicatum et prebendam [fructus etc. 7 mr.] vigore litterarum super presentibus conficiendarum, quas vim valide et efficacis provisionis habere decernere placeat, liberum habere accessum absque

alia sibi desuper facienda provisione, [concedere dignemini][1]). Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Datum Rome pridie kal. aug. anno 2.

Suppl. 1453 fol. 200 (340).

4475. **16. Aug. 1514.**

Præsten Joachim Runge fra Schwerin Stift faar bevilget, at der skal udstedes et Breve til probi viri in partibus med Befaling til at bandlyse Franciskanerne i Odense, som har begravet Henrik Pogwisch i indviet Jord, skønt han skændig havde mishandlet Ansøgeren; dog kan de undgaa Bandlysningen, hvis de optager Liget af den indviede Jord og paa ny begraver det i uindviet Jord.

Non sine querela gravissima exponitur pro parte Joachim Runghen presbiteri Zwerinensis diocesis, quod, cum alias ad instantiam Armegardis de Ratlowben ad certas litteras executoriales auctoritate apostolica contra quosdam Annam et Joachim de Bockwolten ac Wolffgangum et quondam Henricum de Poggewisck adversarios decretas exequendum requisitus fuisset easque intimasset, et cum propter intimationem huiusmodi per dictos adversarios eorumque complices et adherentes apprehensus, ligatus, verberatus ac teterrimis carceribus mancipatus inibique per plures dies et menses tamquam publicus et manifestus latro et malefactor detentus fuisset in status clericalis opprobrium et sancte sedis apostolice vilipendium et contemptum, ipsique adversarii propter dictum sacrilegii crimen et alia demerita ad comparendum Rome personaliter et se de huiusmodi excessibus per se, et non procuratorem, legitime excusandum sub excommunicationis majoris et aliis censuris ecclesiasticis ac pecuniariis penis moniti fuissent, qui (!) cum propter dicti monitorii non paritionem in vestro sacro palatio causarum apostolico per certum illius auditorem dictas sententias, censuras et penas dampnabiliter incidisse sententialiter declarati et deinde aggravati, reaggravati et interdicti cum auxilii brachii secularis invocatione et pro talibus publice denuntiati extitissent, ac postea dictus quondam Henricus Poggewisck unus adversariorum vita functus fuisset, nichilominus fratres monasterii ordinis Minorum civitatis Ottoniensis, nescitur quo spiritu ducti, sed, ut creditur, diabolica pravitate instigati, in contemptum clavium et mandatorum s. v. et sedis apostolice corpus dicti quondam Henrici majori excommunicatione innodati, aggravati, reaggravati et in-

---

[1]) add. Gz.

terdicti in loco sacro et dicti monasterii ecclesia sepelire non erubuerunt in plurimorum perniciosissimum exemplum. Verum cum similibus decedentibus, antequam penituerint, ecclesiastica denegetur sepultura, ac illegitimum factum retractationem mereatur, quod, si clausis oculis omittetur, verisimile est plures in eandem labi protervitatem, nulleque censure ecclesiastice timerentur in plurium animarum perditionem et maximum s. v. sancteque sedis apostolice jurisdictionis et mandatorum vilipendium et contemptum, recurrit igitur ad pedes e. s. v. idem orator humiliter supplicando, quatenus aliquibus probis viris in partibus existentibus cum clausula *quatenus vos vel duo etc.* mandare dignemini, ut, constito sibi premisso, prefatos fratres omnesque alios sua interesse putantes ad dicti Henrici cadaver exhumandum illudque in loco non sacro juxta sacrorum canonum sanctiones sepeliendum sententiis, censuris et penis ecclesiasticis monendo, prout juris fuerit, compellant et in eventum non paritionis sententias, censuras et penas predictas dampnabiliter incidisse declarent, aggravent, reaggravent, interdictum ecclesiasticum apponant auxiliumque brachii secularis invocent aliaque in premissis oportuna faciant cum potestate citandi et inhibendi . . . . . Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa. Datum Rome 17. kal. sept. anno 2.

Suppl. 1455 fol. 138 v (= 218 v).

4476. **17. Aug. 1514.**

Klerken Hans Hansen fra Odense Stift faar Kanonikat og Præbende i Aarhus og Dispensation til at forene Besiddelsen deraf med et evigt Vikariat, han i Forvejen havde.

Supplicat Johannes Johannis clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ecclesie Arusiensis, per Nicolai Neuen obitum vacantibus [quorum et illis forsan annexorum fructus 6 mr.], providere necnon cum eodem oratore, quod quandam perpetuam sine cura vicariam seu simplex beneficium, de qua auctoritate apostolica sibi provisum existit, possessione illius nondum obtenta, una cum huiusmodi canonicatu et prebenda, si illa assequetur, insimul ad vitam obtinere ac fructus etc. recipere, cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, possit, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Datum Rome 16. kal. sept. anno 2.

Suppl. 1459 fol. 111.

4477. **18. Aug. 1514.**

Klerken Hans (Hansen) fra Odense Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Ribe og et evigt Vikariat i Aarhus trods en urigtig Indtægtsopgivelse i en tidligere Supplik.

Alias canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis necnon quadam vicaria sive capellania perpetua in ecclesia Arusiensi, quos Cristernus Lange obtinebat, per obitum eiusdem Cristerni apud sedem apostolicam defuncti vacantibus, s. v. de illis Go[t]fredo Oed clerico Coloniensis diocesis concessit provideri, prout in supplicatione desuper signata plenius continetur, qui quidem Gudefridus provisioni huiusmodi in manibus e. s. v. in favorem Johannis clerici Ottoniensis diocesis, litteris apostolicis desuper minime confectis, sponte cessit, et sic insuper s. v. prefato Johanni [eos] per suas diversas litteras contulit . . ., prout in eisdem litteris, in quibus, quod fructus predictorum canonicatus et prebende 4 et vicarie sive capellanie predicte etiam 4 mr. argenti puri non excedunt, expressum fuit, plenius continetur. Cum autem a nonnullis asseratur fructus eorundem canonicatus [et prebende] 5 et vicarie predicte 6 mr. non excedere, et propterea dictus orator dubitet litteras predictas subreptionis vitio subjacere et provisionem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi, quod littere et processus habiti seu habendi . . . valeant, ac si in litteris, quod fructus canonicatus et prebende 5 ac vicarie 6 mr. non excedere[nt], expressum fuisset[1]), concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Datum Rome 15. kal. sept. anno 2.

Suppl. 1459 fol. 109 v.

4478. **21. Aug. 1514.**

Paven befaler sin Kapellan og Auditør Hugo de Spina at overdrage Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift Sognekirken i Heiligenstedt i Bremen Stift, ledig ved Johan Wulfs Resignation.

Magistro Hugoni de Spina, capellano nostro et causarum palatii apostolici auditori. Vite ac morum honestas [etc.]. Exhibita nobis nuper pro parte Henrici Brandis clerici Bremensis diocesis petitio continebat, quod, orta dudum inter Johannem Wulff clericum Slesvicensis diocesis et Christoforum Zweng, qui se gerit pro clerico, super parrochiali ecclesia in Hilgensteden

[1]) Cod. fuisset eidem Johanni in forma perinde etiam valere ac nove provisionis, gratie [etc.] concedere

eiusdem Bremensis diocesis, de qua alias vacante Johannes sibi provisum seque illam assecutum fuisse ac dictum Christoforum provisioni huiusmodi contra justitiam se opposuisse impedivisseque, quominus provisio predicta debitum consequeretur effectum, et ipse Johannes dictam ecclesiam posset pacifice de jure possidere, Cristoforus vero prefati ecclesiam predictam ad se de jure spectare asserebant, materia questionis, nos causam huiusmodi, non obstante quod ad Romanam curiam legitime devoluta et apud eam de juris necessitate tractanda et finienda non esset, tibi ad Christofori instantiam audiendam commisimus et fine debito terminandam, tuque in illa ad decretum citationis executioni forsan demandatum ac forsan alios actus, citra tamen conclusionem, diceris processisse. Cum autem, lite coram te sic indecisa pendente, Johannes liti et cause ac omni juri hodie per Sutpheldum Wardembdich (!) clericum Swerinensis diocesis procuratorem suum in manibus nostris cesserit, nosque cessionem huiusmodi duxerimus admittendam, nos discretioni tue mandamus, quatenus eundem Henricum, dummodo in dicta ecclesia intrusus non fuerit, in omni jure, si quod dicto Johanni in dicta ecclesia competebat, surroges et de [eo][1]) illi etiam provideas, et nichilominus, etiam si tibi constiterit neutri ipsorum Johannis et Christofori in dicta ecclesia jus competere, ecclesiam predictam [fructus 4 mr.] . . . . eidem Henrico conferas . . . Datum Rome 12. kal. sept. anno 2.

XX.
Reg. Vat. 1034 fol. 80.

4479. **22. Sept. 1514.**

Klerken Jesper Brochmand fra Roskilde Stift, familiaris hos den pavelige corrector litterarum Johannes Copis, faar Dekanatet i Bergen, ledigt ved Hans Reffs Død udenfor og Christiern Langes Død ved Kurien.

Supplicat Caspar Brokman *(Dipl. Norv. XVII, 722—24)*. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Datum Rome 10. kal. oct. anno 2.

Suppl. 1478 fol. 76 v.

4480. **19. Okt. 1514.**

Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift faar St. Michaelis Kirke udenfor Slesvig og evige Vikariater i Slesvig, Haderslev og Flensborg samt Dispensation til at forene Besiddelsen heraf med de Embeder, han forud har.

---

[1]) add. Gz.

Supplicat Hinricus Brandis clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia s. Michaellis prope civitatem Slesvicensem ac perpetuis sine cura vicariis, una ad altare s. Joannis baptiste in ecclesia Slesvicensi [1])et alia ad altare s. Marie Magdalene ad capellam Staken in ecclesia Harkslenensi [ↄ: Haderslevensi][1]) et alia ad altare trium regum in parrochiali s. Nicholai oppidi Flensborch dicte diocesis, aut [ↄ: que] de jure patronatus laicorum esse dicitur, per obitum Joannis Gamber et presbiteri Mathie Nicolai vacantibus [cuiusque fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. . . . Cum dispensatione illas obtinendi una cum obtentis et obtinendis. Et cum derogatione juris patronatus, videlicet, si ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum. Datum Corneti 14. kal. nov. anno 2.

Suppl. 1463 fol. 97 v.

4481. **19. Okt. 1514.**

Klerken Johan Wulf fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Haderslev.

Supplicat Johannes Wulff clericus Slesvicensis diocesis seu alterius, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria ad altare s. Marie Magdalene ad capellam Stuben in ecclesia Haderslevensi, per obitum presbiteri Mathie Nicolai vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Cum dispensatione illam obtinendi una cum obtentis . . . Datum Corneti 14. kal. nov. anno 2.

Suppl. 1463 fol. 240 (= 220).

4482. **27. Okt. 1514.**

Klerken Nicolaus Bustorp fra Bremen Stift faar Kanonikat og Præbende i Hamborg, som Biskop Godske Ahlefeld resignerer; Klerken Frans Ahlefeld (?) fra Slesvig Stift faar Kanonikat og Præbende i Slesvig, som Klerken Henricus Meyer fra Bremen Stift resignerer.

Cum G. episcopus Slesvicensis certos canonicatum et prebendam minores ecclesie b. Marie virginis Amburgensis Bremensis diocesis et Hinricus Meyer clericus dicte diocesis Bremensis perpetuam sine cura vicariam in ecclesia Slesvicensi, quos respective obtinent, in manibus s. v. resignent, supplicant igitur tam prefati G. episcopus et Hinricus quam etiam Nicolaus Bustorp et Franciscus de Alverda clerici dicte Bremensis et Slesvicensis diocesium, quatenus Nicolao de canonicatu et prebenda

[1—1]) Overstreget af Skriveren i Cod.

et Francisco de vicaria [cuiusque fructus 4 mr.], sive premisso sive alio quovis modo vacent vel ex eo, quod dictus Henricus alicuius Romani pontificis familiaris seu cardinalis existit, providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Boncianus. Et cum suspensione quarumcunque gratiarum expectativarum . . . . . Datum Rome 6. kal. nov. anno 2.

Suppl. 1465 fol. 105.

4483. **30. Okt. 1514.**

Paven udnævner Breslaukanniken Johannes Blanckenfeld til Biskop i Reval. Blandt Følgebrevene findes ogsaa et til Ærkebiskoppen i Lund.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 12416.

4484. **3. Nov. 1514.**

Klerken Rudolf Pedersen fra Slesvig Stift, som opholder sig ved Kurien, faar Tilladelse til at lade sig præstevie af en hvilkensomhelst Biskop ved Kurien.

Cum Rodolfus Petri Slesvicensis diocesis in Romana curia presens cupiat ad omnes sacros et presbiteratus ordines promoveri, qui etiam ratione sui beneficii, quod obtinet in ecclesia parrochiali Zunder Ripensis diocesis ad altare s. Gerdrudis, ad faciendum se ad omnes ordines promoveri astrictus existit, supplicat, quatenus sibi, ut a quocunque catolico antistite in Romane curia residente aliquibus tribus diebus dominicis seu festivis ad omnes sacros et presbiteratus successive ordines se promoveri facere possit, etiam extra tempora a jure statuta, eidemque antistiti ordines huiusmodi conferendi et oratori recipiendi licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod orator est presens iu curia. Datum Rome 3. non. nov. anno 2.

Suppl. 1467 fol. 204 v.

4485. **4. Nov. 1514.**

Klerken Franciscus Dyman fra Lübeck faar to evige Vikariater i Slesvig og Flensborg.

Supplicat Franciscus Dyman clericus Lubicensis, quatenus sibi de perpetuis sine cura vicariis, una in cathedrali Slesvicensi et alia in s. Nicolai in Flenssborch dicte Slesvicensis † diocesis ecclesiis [fructus insimul 6 mr.], per obitum Johannis succentoris vacantibus, providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome pridie non. nov. anno 2.

Suppl. 1464 fol. 118.

4486. **11. Nov. 1514.**

Paven befaler Officialen i Lübeck at overdrage Haderslevkanniken Johan Wulf Provstiet i Barvidsyssel.

Officiali Lubicensi. Cum prepositura ecclesie b. Marie in Hadersleffen, alias in Maricksusel, Slesvicensis diocesis, que inibi dignitas principalis existit, per liberam resignationem Ghisonis de Usler per Zutfeldum Wardenberg archivii Romane curie scriptorem procuratorem suum . . . in manibus nostris sponte factam et per nos admissam apud sedem apostolicam vacet, nos, volentes Johannem Wulff, qui canonicatum et prebendam ecclesie predicte inter alia obtinet, favore prosequi gratioso, discretioni tue mandamus, quatenus, si Johannem predictum ad id idoneum esse reppereris, preposituram, que etiam in ecclesia Slesvicensi dignitas non tamen maior post pontificalem existit [cuius et illi annexorum fructus 4 mr.] eidem Johanni conferas . . ., non obstantibus litteris fundationis eiusdem prepositure, quibus inter alia caveri dicitur expresse, quod nullus dictam preposituram obtinere nec illa cuiquam conferri possit, nisi eiusdem ecclesie Slesvicensis canonicus et prebendatus aut alias certo modo qualificatus existat . . . . Datum Rome 3. id. nov. anno 2.

M. XXXX. 8. id. febr. anno 2. de Campania.

Reg. Lat. 1309 fol. 116 v; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1464 fol. 210[1]).

4487. **13. Nov. 1514.**

Kong Christierns Sekretær, Anders Glob, faar Dekanatet i Roskilde mod at erstatte sin Modpart, Klerken Hartvig Lange fra Roskilde Stift, hans hidtil under Processen hafte Udgifter; tillige faar han Dispensation til eventuelt at beholde Dekanatet sammen med Provstiet i Odense, hvorom han ogsaa fører Proces, og med et tredie ellers dermed uforeneligt Embede.

Nuper lite et causa coram Hugone de Spina vestri sacri palatii apostolici causarum auditore inter s. v. oratorem Andream Glob decanum ecclesie Roskildensis, Cristierni regis Dacie Svecie et Norvegie secretarium domesticum, reum et possessorem, ex nobili genere ex utroque parente procreatum et in artibus magistrum, et Hardenicum Langhe clericum Roskildensis diocesis

---

[1]) Her med følgende Tilføjelse: sive . . vacet . . ex eo, quod dictus Ghiso alicuius predecessoris s. v. aut s. Romane ecclesie cathedralis [ɔ: cardinalis], cuius nomen et titulus exprimi poterint (!) in litteris, familiaris continuus commensalis fuerat.

de decanatu dicte ecclesie [indecisa pendente], prefatus auditor suam diffinitivam absolutoriam cum perpetui silentii impositione et expensarum condemnatione in favorem dicti oratoris [Andree] et contra prefatum Hardenicum promulgavit sententiam; a qua pro parte dicti Hardenici ad s. v. et sedem apostolicam appellato, Guilelmo Cessador alteri ex auditoribus pro parte dicti Hardenici in secunda instantia per s. v. iterum commissa et inter dictas partes seu earum procuratores ad omnium substantialium terminorum[1]) observationem, citra tamen cause conclusionem, processum extitit. Verum prefatus Hardenicus principalis et Zutpheldus Wardenberg scriptor archivii Romane curie, dicti Andree sui principalis procurator, ad absolvendum se ac dictas partes ab huiusmodi litibus et ad parcendum superfluis laboribus et expensis, . . . salvo s. v. et sedis apostolice beneplacito, inter se convenerunt, ita videlicet, quod prefatus Hardenicus dicte appellationi renuntiaret ac juri, liti et cause . . cederet, et e contrario ipse Zutpheldus prefati Andree procurator prefato Hardenico omnes expensas usque ad presens factas, et in quibus condemnatus existit seu condemnari poterit in futurum, remitteret, et, quatenus idem procurator ad hoc mandatum non haberet sufficiens, quod tunc de omnibus expensis predictis et damnis et interesse premissorum occasione patiendis dictum Hardenicum indemnem relevaret, obligando se hincinde desuper sub pena 100 duc. de camera et alias in pleniori forma camere cum clausulis in eadem forma apponi consuetis, prout etiam ad effectum complendi huiusmodi concordiam et alia premissa apud acta cause huiusmodi dictus Hardenicus nuper cessit . . ., ac dictus procurator remisit . . ac desuper hincinde modo premisso obligavit, prout in documentis publicis desuper apud eadem acta confectis plenius continetur. Cum autem prefati oratores cupiant concordiam predictam aliaque exinde sequuta pro illorum subsistentia firmiori auctoritate apostolica approbari, prefatusque Hardenicus pro complemento premissorum de novo dicte appellationi renuntiare ac omni juri in dicto decanatu sibi competenti in manibus e. s. v. cedere ac omni beneficio [ↄ: -cii] restitutioni ad dictam causam et litem renuntiare, Zutpheldus vero in remissionem omnium expensarum predictarum et alias, quatenus non haberet ad id mandatum, eundem Hardenicum super illis indemnem relevare parati existunt (!), supplicant, qua-

[1]) Gz. — Cod. tenorum

tenus Andream in omni jure, quod prefato Hardenico ad dictum decanatum competebat, surrogare et nichilominus decanatum huiusmodi, qui in dicta ecclesia Roskildensi dignitas post pontificalem maior existit [cuius ac illi annexorum fructus 12 mr.], Andree oratori in forma surrogationis, nove aut simplicis provisionis, gratie [etc.] conferre et de eodem etiam providere dignemini . . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et in forma gratiosa, attento quod uterque supplicat, quoad quas presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod super provisione predicta littere expedientur . . . . Et cum oportuna dispensatione, ut orator dictum decanatum una cum prepositura b. Marie Ottoniensi inter oratorem et quosdam alios litigiosa, de qua eidem oratori etiam auctoritate apostolica provisum, et [que] dignitas sive personatus etiam curatus et forsan cura jurisdictionalis existat, et tertio incompatibili, si quod forte obtinet vel in futurum obtinebit, ad vitam insimul obtinere possit, attento gradu et nobilitate et quod secretarius regis [existit], dummodo inter hec tria incompatibilia non sint nisi due parrochiales ecclesie, et quatenus secum desuper non sit dispensatum . . . Datum Rome id. nov. anno 2.

Suppl. 1464 fol. 213.

4488. **16. Nov. 1514.**

Skolarerne Johan Wullensen og Meinhard Lonssen fra Slesvig Stift, som opholder sig ved Kurien, faar Tilladelse til at lade sig indvie til de lavere gejstlige Grader af en hvilkensomhelst Biskop dèr.

Cum Johannes Wullenssen et Meynardus Lonssen scolares Slesvicensis diocesis, in Romana curia presentes, zelo devotionis accensi cupiant militie clericali ascribi ac ad omnes minores ordines promoveri, supplicant, quatenus . . . . ., ut a quocunque catholico antistite in Romana curia residente aliquo die dominico seu festivo, etiam extra tempora a jure statuta, ad primam tonsuram clericalem ac ad omnes minores ordines se promoveri facere possint, eidemque antistiti ordines huiusmodi conferendi et oratoribus recipiendi licentiam concedere dignemini . . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . Quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat . . . . Datum Rome 16. kal. dec. anno 2.

Suppl. 1465 fol. 93 v (= 173 v).

4489. **20. Nov. 1514.**

Klerken Jens Andersen fra Odense Stift faar St. Albani Kirke i Odense.

Cum parrochialis ecclesia s. Albani Ottoniensis per assequutionem cuiusdam alterius beneficii in litteris exprimendi cuiusdam Hemmingi Andree . . vacet, supplicat Johannes Andree clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia predicta [fructus 4 mr.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. . . . Et in forma simplicis aut nove provisionis, gratie [etc.]. Et cum derogatione juris patronatus in totum, quatenus tempus ad presentandum patronis concessum sit lapsum, et alias, quatenus ex dotatione vel fundatione laicorum, pro medietate, alioquin in totum . . . Datum Rome 12. kal. dec. anno 2.

Suppl. 1465 fol. 233.

4490. **21. Nov. 1514.**

Kanniken Claus Pedersen fra København faar Tilladelse til at høre juridiske Forelæsninger i Bologna; Tilladelsen gælder for et Tidsrum af 5 Aar.

Cum Nicolaus Petri presbiter et canonicus ecclesie Haffnensis Roskildensis[1]) diocesis propter[2]) certi sui negotii expeditionem in Romana curia moram trahere statuit, attendens, quod negotia ecclesiastica in partibus sive solo canonicatus salutariter sine legum adminiculo plerumque expediri non valeant, cupit propterea prefatus orator pro maiori lumine et introductione in jus canonicum hos excellentes doctores legum secularium interpretes in ginasio Bononie curie publice legentes per quod tempus audire dubitatque id facere posse sine s. v. licentia speciali; supplicat igitur, quatenus lectionibus juris civilis interesse licentiam sibi concedere dignemini, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, presertim Honorii pape III . . . non obstantibus. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quod sola signatura presentis supplicationis sufficiat, attento quod orator est presens. Et ad quinquennium dumtaxat. Datum Rome 11. kal. dec. anno 2.

Suppl. 1467 fol. 41 v.

4491. **23. Nov. 1514.**

Johan Wulf faar Brevet om Provstiet i Barvidsyssel (Nr. 4486) udstedt med en Tilføjelse.

---

[1]) Cod. Rasbulensis [2]) Cod. propter se

Reformatio Joh. Wolff sub data Rome 3. id. nov. anno 2. Quia dictus Ghiso resignans est absens, supplicat Johannes Wulff, quatenus dignetur s. v. litteras super presentibus et preinserta cum derogatione regularum de infirmis beneficia resignantibus et decedentibus infra viginti dies ac publicanda resignatione aliasque juxta eandem preinsertam expediri mandare . . . Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 9. kal. dec. anno 2.

Suppl. 1465 fol. 198.

4492. **27. Nov. 1514.**

Klerken Knud Valkendorf fra Roskilde Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende samt Dekanatet i København, Klerken Hans Hansen fra Odense Stift faar Kanonikat og Præbende i Aarhus og Dispensation til dermed at forene Besiddelsen af et andet Embede (beneficium simplex) i Aarhus.

Nuper decanatu ac canonicatu et prebenda ecclesie collegiate oppidi Haffnensis Roskildensis diocesis per Nicolai Urne obitum vacantibus, Canuto Valckendorff clerico dicte vel alterius diocesis de illis ad presentationem regis Dacie, ad quem jus presentandi ex fundatione aut privilegio apostolico, cui non est derogatum, seu de consuetudine pertinet[1]), auctoritate ordinaria seu apostolica provisum fuit, possessione forsan subsequuta. Cum autem dubitet premissa et inde sequuta viribus non subsistere, supplicant tam orator quam Johannes Johannis clericus Ottoniensis diocesis, quatenus dicto Canuto de decanatu, qui in dicta ecclesia dignitas et forsan principalis existit, ac canonicatu et prebenda eiusdem ecclesie Haffnensis [fructus insimul 8 mr.], Johanni vero de aliis canonicatu et prebenda ecclesie Arusiensis, per dicti Nicolai Urne obitum similiter vacantibus [fructus 6 mr.], Canuto videlicet in forma nove, Johanni vero in forma simplicis provisionis respective providere, necnon cum eodem Johanne Johannis, quod una cum canonicatu et prebenda dicte ecclesie Arusiensis, si et postquam illos assequetur, quoddam simplex beneficium, de quo alias auctoritate apostolica sibi provisum extitit, possessione subsequuta, ad vitam insimul in eadem ecclesia Arusiensi obtinere . . . possit, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Si opus fuerit, pro utroque in forma gratie [etc.] . . . . Datum Rome 5. kal. dec. anno 2.

Suppl. 1471 fol. 166 v.

---

[1]) Cod. consuetudine vel pertinet

4493. **2. Dec. 1514.**

Paven tildeler stor Aflad[1]) til alle Troende i Koln, Trier, Salzburg, Bremen, Besançon og Upsala Ærkestifter m. m., som giver Bidrag til Peterskirkens Bygning; Kollektor i de nævnte Egne er Mag. Johannes Angelus de Arcimboldus, utriusque juris doctor, pavelig Notar og Referendar[2]).

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 13053.

4494. **3. Dec. 1514.**

Provsten Hans Hansen i Tofte faar bevilget, at Sognekirkerne i Kjærum og Assens maa forenes med Provstiet, saa længe han lever, og at han dermed maa forene 3 ellers uforenelige Embeder, samt faar Fritagelse for at residere; han skal dog saa give den tidligere Indehaver Peder Berntsen en Pension af de to ovennævnte Kirker.

Cum Petrus Bernhardi rector parrochialis ecclesie in Korningk Ottoniensis diocesis ecclesiam predictam una cum illi annexa ecclesia in Aszzensz eiusdem diocesis, quas obtinet, . . . in manibus s. v. sponte resignet, et, si dicta ecclesia cum huiusmodi et aliis illi annexis, que de jure patronatus regis Dacie fore dinoscitur, preposituire rurali seu parrochiali ecclesie, prepositure nuncupate, opidi Tefftensis [ɔ: Toftensis] dicte diocesis, quam Johannes Johannis . . eiusdem regis secretarius inter alia obtinet, quamdiu illam obtinuerit, uniretur . . ., ex hoc eiusdem oratoris commoditatibus non parum consuleretur, supplicant oratores prefati, quatenus . . parrochialem ecclesiam in Korningk una cum annexis predictis [fructus 6 mr.] . . . dicte prepositure rurali Tefftensi ad vitam eiusdem Johannis dumtaxat unire, ita quod liceat sibi corporalem possessionem dicte ecclesie in Korningk et annexarum suarum propria auctoritate libere apprehendere et, quoad vixerit, retinere, diocesani vel cuiusvis alterius licentia minime requisita, et cum eodem Johanne oratore, qui etiam magister in artibus existit, ut una cum dicta prepositura et annexis huiusmodi duo et absque illis tria alia quecunque curata seu alias invicem incompatibilia necnon quecunque duo alia dissimilia vel simplicia similia sub singulis et eisdem

---

[1]) indulgentia plenaria, adjungens licentiam confessorem eligendi, qui amplis facultatibus gaudeat.

[2]) 5. Dec. anbefaler Paven Arcimbold stærkt til Kejseren og fortæller om den Aflad, der tildeles i Anledning af Peterskirkens Bygning. — 7. Dec. giver Paven en personlig Bevilling til Arcimbold, Provst for St. Victors Kirke i Arcizate i Milano Stift, idet han for Livstid faar Lov til at forene St. Martins Sognekirke i Beluscho og den dertil annekterede St. Andreas's Kirke med Provstiet. (Hergenröther Nr. 13090, 13114.)

tribus tectis consistentia, alias se invicem et cum eisdem incompatibilibus compatientia beneficia . . . ., si sibi alias canonice conferantur, . . . recipere et insimul, quoad vixerit, cum clausula quoque permutandi retinere libere valeat, dispensare sibique, ut in Romana curia vel altero beneficiorum per eum pro tempore obtentorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo . . . fructus etc. quorumcunque beneficiorum, etiam . . personalem residentiam requirentium, que in quibusvis ecclesiis sive locis obtinet vel in posterum obtinebit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, quoad vixerit, libere percipere valeat, indulgere, et, ne dictus Petrus resignans ex resignatione predicta nimium dispendium patiatur, eidem Petro pensionem annuam 30 duc. auri de camera super fructibus etc. parrochialis et illi annexarum ac ruralis prepositure predictarum, quarum fructuum licet tertiam partem dicta pensio excedat, tamen medietatem non excedit, ipso Petro, quoad vixerit, per Johannem et successores suos . . . annis singulis in civitate Ottoniensi in festo paschali resurrectionis domini sub sententiis, censuris et penis etc. apponi solitis de consensu dicti Johannis integre persolvendam, reservare . . dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus . . . . in forma gratiosa . . . et cum derogatione regule de viginti diebus . . . et cum dispensatione . . . de tribus incompatibilibus, attento gradu et quod secretarius regis [existit] . . ., dummodo duo canonicatus et prebende aut totidem dignitates vel duo curata sub eodem tecto non fuerint . . . Datum Rome 3. non. dec. anno 2.

Suppl. 1467 fol. 226 v.

4495. **5. Dec. 1514.**

Paven anbefaler Arcimbold til Sten Sture.

S[tenoni] regni Svecie gubernatori. Mittimus ad presens Johannem Angelum de Arcimboldis, juris utriusque doctorem, notarium et referendarium, ad partes Germanie nuntium et commissarium nostrum in favorem fabrice immensi operis basilice Principis Apostolorum de Urbe, ad quam perficiendam propter operis magnitudinem ingenti sumptu opus est. Quapropter nobilitatem tuam hortamur in domino, ut pro tua et maiorum tuorum in sedem apostolicam devotione et reverentia ipsum Johannem Angelum seu alium, quem in huiusmodi negotio ad te duxerit nomine nostro mittendum, libenter audire et sibi opportunos et fructuosos favores impendere velis. Facies in hoc

rem deo acceptam et nobis admodum gratam nosque in tui et personarum tibi gratarum beneficentiam invitabis. Datum Rome sub annulo piscatoris die 5. dec. 1514 pontificatus anno 2.

Ja. Sadoletus.

Orig. paa Perg. uden Segl i Sten Sture den Yngres Arkiv (R. A.).

4496. Før 8. Dec. 1514.

Paven reserverer for Ribekanniken Poul Andersen en Pension paa 40 Guldgylden, som skal betales ham aarlig paa Mortensdag af enhver Indehaver af Provstiet i Ribe.

Refereret i en Protest afgivet overfor Kapitlet 8. Dec. 1514 af Provsten Claus Gjordsen (Nicolaus Gortze), som erklærer, at Bullen er tilsneget (surreptitia), »cum in ea nullam fecit mentionem, quod . . . cardinalis Senogalliensis post mortem Johannis Skoffgord et Johannis Reff prepositorum habuit semper regressum«.

Supplement til Ribe Stiftskistes Diplomer Nr. 47 (R. A.).

4497. 15. Dec. 1514.

Klerken Jakob Krumpen fra Aarhus Stift faar Sognekirken i Vokslev i Viborg Stift.

Vacante parrochiali ecclesia in Voxsloff Vibergensis diocesis per obitum Petri Theodorici, fuit ad illam Jacobus Teumpen (!) clericus Arusiensis diocesis ac in artibus magister per illustrem principem regem Dacie presentatus. Cum autem dubitet presentationem huiusmodi cum inde secutis viribus non subsistere dictamque ecclesiam adhuc vacare, supplicat prefatus Jacobus, qui de nobili genere ex utroque parente procreatus existit, quatenus . . . oratorem ad dictam ecclesiam [fructus 6 mr.] instituere et de illa providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et in litteris, que in forma † aut nove provisionis, gratie [etc.] expediri possint . . . Datum Rome 18. kal. jan. anno 2.

Suppl. 1469 fol. 10 v.

4498. 15. Dec. 1514.

Cisterciensermunken Jørgen Andersen fra Ryd Kloster, som paa Grund af Klostrets Fattigdom, efter at flere Dele af det var nedbrændte, er traadt ud af Klostret og rejst til Rom, faar nu Tilladelse til alligevel at nyde Ordenens Privilegier.

Exponitur pro parte Georgii Andree monachi monasterii Ruris regii Cisterciensis ordinis Slesvicensis diocesis, quod, cum

alias causantibus nonnullis sinistris eventibus fructus dicti monasterii adeo diminuti essent, quod monachi in eodem monasterio degentes, etiam illius edificiis in pluribus eorum partibus concrematis, se sustentare non possent, propterea plures eorum, ne inedia et fame deperirent, illud exire et aliunde sibi victum acquirere coacti sunt. Quo fit, quod dictus orator, ut sibi suis[que] necessitatibus per s. v. oportune consuleret, de licentia superioris dicti monasterii ad Romanam curiam, in qua presens est, se contulit. Supplicat, quatenus . . sibi, quod, donec dictum monasterium ad pristinum seu aliquem feliciorem et prosperiorem statum redactum fuerit, ita ut illius monachi ex fructibus ipsius monasterii commode se sustentare possent, etiam extra dictum monasterium ac alia regularia loca eiusdem ordinis sub habitu regulari honeste vivendo alicui beneficio per clericos seculares teneri solito de illius rectoris licentia et sui superioris licentia et ea durante in divinis deservire et curam animarum illius parrochianorum, si qua illi immineat, exercere aliaque ecclesiastica sacramenta ministrare, quodque etiam in totum omnibus privilegiis, quibus alii fratres in dicto monasterio degentes gaudent ac gaudere poterunt quomodolibet in futurum, gaudere valeat, indulgere ac executores, qui sibi in premissis efficacis defensionis presidio assistant, contradictores etc. compescendo, deputare dignemini . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et per breve s. v. . . . Datum Rome 18. kal. jan. anno 2.

Suppl. 1469 fol. 11.

4499. **22. Dec. 1514.**

Paven reserverer motu proprio Kanonikat og Præbende i Roskilde for sin familiaris og Staldmester Sebastianus Bender samt giver ham Ventebrev paa et Beneficium i Strassburg.

Sebastiano Bender canonico Roskildensi, familiari nostro. Grata familiaritatis obsequia [etc.]. Hinc est, quod nos tibi, qui etiam parafrenarius et continuus commensalis noster existis, motu proprio canonicatum ecclesie Roskildensis conferimus et de illo etiam providemus, prebendam vero ac dignitatem, personatum, administrationem vel officium eiusdem ecclesie necnon beneficium . . . . . ad episcopi et prepositi, archidiaconorum, decani, cantoris, capituli singulorumque canonicorum et personarum ecclesie Argentinensis collationem [etc.] pertinentia, si que vacant ad presens aut cum, etiam in mensibus ordinariis colla-

toribus per constitutiones nostras aut cancellarie apostolice regulas alternativas aut concordata principum incliti [ɔ: -te] nationis Germanice seu alia privilegia et indulta concessis, vacaverint [*etc. som Nr. 860*], donationi apostolice reservamus .... Quocirca episcopo Cavallicensi et Roskildensi et Argentinensi officialibus motu simili mandamus, quatenus faciant te vel procuratorem tuo nomine in dicta ecclesia Roskildensi in canonicum recipi et in fratrem, ... non obstantibus ... cancellarie .. regulis preterquam in favorem eorundem oratorum, etiam si in eis caveatur, quod nullus vigore cuiusvis gratie expectative beneficium .. dispositioni apostolice generaliter reservatum ... acceptare et de illo sibi provideri facere possint [ɔ: -sit], ac de certo Roskildensium canonicorum numero ac aliis eiusdem nec non alterius, in qua beneficium huiusmodi forsan fuerit, ecclesiarum juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus privilegiisque, indultis et litteris apostolicis eisdem ecclesiis ac illarum capitulis concessis, illis presertim, quibus caveri dicitur, quod nullus inibi canonicatum et prebendam ac dignitatem ... obtinere possit, nisi de generali [ɔ: nobili] genere ex utroque parente procreatus aut alias certo modo qualificatus existat, necnon quibusvis aliis gratiis expectativis .... Datum Rome 11. kal. jan. anno 2.

Gratis de mandato pape.
Reg. Vat. 1020 fol. 276 v.

4500. **22. Dec. 1514.**

Johan Wulf faar Fristen til at lade sig indvie til de højere Grader forlænget med eet Aar.

Reformatio reformationis Joannis Volf sub data Rome pridie kal. junii anno 2.

Idem Joannes Volf, qui post obitum domini sui cardinalis Ebor[ac]ensis, olim tituli s. Praxedis, variis agitatus curis adhuc non potuit nec potest se promoveri facere ad aliquos sacros ordines, videlicet subdiaconatus et aliorum etc., et in curia Romana residet, in qua diu dicto olim cardinali Ebor[ac]ensi suo domino et usque ad obitum servivit, desiderat igitur propter impedimenta sibi nunc imminentia ex morte domini sui terminum unius anni sibi prorogari a die [ultima] instantis et sibi concessi, ne compellatur aliquo jure juxta preinsertarum supplicationum seriem et tenorem promoveri ad alios sacros or-

dines, et sic supplicat sibi concedi. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 11. kal. jan. anno 2.

Suppl. 1469 fol. 255 v.

4501. **30. Dec. 1514.**

Haderslevkanniken Johan Wulf faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Haderslev og Dispensation til at forene det med Besiddelsen af Kanonikatet.

Nuper quadam perpetua sine cura vicaria ad altare b. Marie Magdalene situm in capella, vulgariter Staken nuncupata, in collegiata ecclesia Haderslevensi Slesvicensis diocesis per Mathie Nicolai obitum vacante, Johannes Vulff clericus Bremensis diocesis per patronos eiusdem ad eandem infra tempus debitum ordinario presentatus et per eundem ordinarium canonice institutus fuit, possessione eiusdem forsan subsequuta. Cum autem dubitet premissa viribus non subsistere, supplicat igitur, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 4 mr.] in forma nove provisionis, gratie [etc.] providere . . ., et nichilominus vicariam huiusmodi ad canonicatum et prebendam dicte ecclesie Hadersleuensis, quos orator inibi obtinet, quoad vitam eiusdem oratoris dumtaxat unire vel, si magis placet oratori, cum eodem, ut vicariam predictam cum canonicatu et prebenda huiusmodi sub eodem tecto . . ad vitam tenere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum gratificatione oportuna inter quoscumque concurrentes etiam in casu paris gratificationis . . . . Datum Rome 3. kal. jan. anno 2.

Suppl. 1469 fol. 250.

4502. **2. Jan. 1515.**

Klerken Nicolaus Bussart fra Bremen Stift faar Kanonikat og mindre Præbende i Hamburg, ledige ved Biskop Godske Ahlefelds Resignation.

Cum Gotscalcus episcopus Slesvicensis certos canonicatum et minorem prebendam ecclesie collegiate b. Marie virginis opidi Ambergensis Bremensis diocesis, quos obtinet, resignat de presenti, supplicant igitur tam dicta creatura quam Nicolaus Bustero clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda [fructus 4 mr.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . . Et quod, quatenus dicti canonicatus et prebenda alias litigiosi fuerint inter ipsam creaturam et alios eius adversarios et idem adversarii defuncti sint, tunc cum advocatione et extinctione litis in totum quoad

illos, qui cesserint vel decesserint, dumtaxat, aliorumque necessariorum maior et verior specificatio fieri possit in litteris ..... Datum Rome 4. non. jan. anno 2.

Suppl. 1470 fol. 244.

4503. **2. Jan. 1515.**

Paven befaler Lübeckerkanniken Johannes Brandis at overdrage Kanonikat og mindre Præbende i Hamburg, ledige ved Biskop Godske Ahlefelds Resignation, til Klerken Nicolaus Bussart fra Bremen Stift.

Johanni Brandis canonico Lubicensi. Dignum arbitramur etc. Dudum siquidem beneficia apud sedem apostolicam vacantia et inantea vacatura dispositioni nostre reservavimus. Cum postmodum canonicatus et, minor nuncupata, prebenda ecclesie b. Marie virginis oppidi Hamburgensis Bremensis diocesis per liberam resignationem Gotscalci episcopi Slesvicensis de illis, quos tunc ex concessione ac dispensatione apostolica obtinebat, per Henricum Brandis clericum dicte diocesis procuratorem suum in manibus nostris sponte factam et per nos admissam apud sedem predictam vacent, nos, volentes Nicolaum [Bussart clericum dicte diocesis] favore prosequi gratioso, discretioni tue mandamus, quatenus canonicatum et minorem prebendam predictos [fructus 4 mr.] eidem Nicolao conferas .... Datum Rome 4. non. jan. anno 2.

Jo. A. XX. 3. kal. febr. anno 2. Nardinus.
Reg. Lat. 1317 fol. 32 v.

4504. **2. Jan. 1515.**

Klerken Nicolaus Vandenberg fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Hamburg, som Klerken Johan Wulf fra Slesvig Stift har opgivet.

Cum Johannes Voulff clericus Slesvicensis vel alterius diocesis, cui alias de quadam perpetua sine cura vicaria ad altare s. Anne in parrochiali ecclesia s. Petri Hamburgensi Bremensis diocesis situm, tunc per obitum Hemmingi Holsten vacante, provisum fuit, dictam vicariam, possessione illius per eum non habita, resignet de presenti, supplicant igitur tam dictus Johannes quam Nicolaus Vandenberg clericus Bremensis diocesis, quatenus de dicta vicaria [fructus 4 mr.], sive premisso sive alio quovis modo seu per cuiusdam Henrici Bakhus in dicta vicaria alias intrusi resignationem vacet, seu ex eo, quod dictus Johannes ad dictam vicariam jus habens collector seu subcollector fructuum camere apostolice extiterit, .. [eidem Nicolao providere dig-

nemini]. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 4. non. jan. anno 2.

Suppl. 1472 fol. 232.

4505. **20. (eller 29.) Jan. 1515.**

Paven giver sin Nuntius og Kommissær Johannes Angelus Arcimboldus, der er udsendt til forskellige Dele af det tyske Rige samt til Upsala Kirkeprovins, Ret til at afgøre gejstlige Retssager i alle Instanser, til i hvert Stift indenfor hans Omraade at udnævne 10 Personer til Notarer, een til comes Palatinus, een til Protonotar, een til pavelig Akolyt, samt til i hvert Stift at bortgive tre Beneficier, hvis Værdi dog ikke maa overstige 4 Mark Sølv.

Magistro Johanni Angelo Arcimboldo, referendario ac ad nonnullas provincias, civitates et dioceses partium ultramontanarum nuntio et commissario nostro. Cum nos te *(Dipl. Norv. XVII, 1157—58).* Datum Rome sub annulo piscatoris die 29. jan. 1515 pontificatus anno 2.

Indtaget i et Brev fra Arcimbold, udstedt i Lübeck 19. Nov. 1516 (Div. Cam. 67 fol. 105), ligeledes i et Brev fra Arcimbold fra Skara 18. Juli 1518, hvor Pavebrevet dog er dateret 20. Jan. 1515, i et Brev fra A. udstedt i Vesterås 26. Dec. 1518 (Pavebrevet dateret 20. Jan. 1515) og i et lignende Brev fra Upsala 21. Jan. 1519 (Pavebrevet dateret 29. Jan. 1515). (L. Dipl., Reg. 53, Tillæg II, 1—3).

4506. **5. Febr. 1515.**

Paven overdrager Didrik Slagheck et Kapellani i Antwerpen.

Theodorico Slachheck capellano in ecclesia b. Mariæ oppidi Antwerpiensis Cameracensis diocesis capellaniam dictæ ecclesiæ confert.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 13997 efter Reg. Vat. 1069 fol. 327.

4507. **5. Febr. 1515.**

Paven overdrager Didrik Slagheck et Kapellani ved en Sognekirke i Utrecht Stift.

Eidem beneficium parrochialis ecclesiæ in Porflit Trajectensis diocesis confert.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 13998 efter Reg. Vat. 1069 fol. 332.

4508. **11. Febr. 1515.**

Magister Johannes Moller faar Kanonikat og Præbende i Roskilde.

Supplicat Johannes Moller, in artibus magister et legum licentiatus, Leonardi tituli s. Susanne presbiteri cardinalis obsequiis insistendo, s. v. familiaris, quatenus sibi de canonicatu et

prebenda ecclesie cathedralis Roskildensis, per obitum Petri Theoderici vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum clausula gratificationis. Datum Rome 3. id. febr. anno 2.

Suppl. 1436 fol. 37 v.

4509. **23. Febr. 1515.**

Klerken Jakob Krumpen fra Aarhus Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Vokslev i Viborg Stift og Tilladelse til dermed at forene to ellers dermed uforenelige Embeder, hvoraf dog kun det ene maa være en Sognekirke.

Vacanti parrochiali ecclesia in Vogsloff Vibergensis diocesis per resignationem Petri Theoderici, fuit ad illam Jacobus Kremepen (!) clericus Arusiensis diocesis per regem Dacie presentatus. Supplicat igitur orator prefatus, qui de nobili genere ex utroque parente procreatus existit, quatenus oratorem predictum ad dictam ecclesiam [fructus 4 mr.] instituere . . . dignemini, ut una cum dicta parrochiali ecclesia alia duo curata quecunque seu alias invicem incompatibilia, dummodo tamen ultra duas parrochiales non sint, beneficia, dignitates aut personatus retinere possit. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum clausula gratificationis, quatenus non [ɔ: opus] sit . . in litteris, que [in] forma † aut nove provisionis, gratie [etc.] expediri possint. Datum Rome 7. kal. martii anno 2.

Suppl. 1477 fol. 129.

4510. **26. Febr. 1515.**

Optegnelse om, at Kong Christiern tiltræder Laterankonciliet.

[In sessione duodecima et ultima sacri Lateranensis concilii, 16. mensis martii 1517] predictus Andreas [ɔ: Piperarius secretarius concilii] legit mandatum procurationis serenissimi Christierni Dacie etc. regis in persona . . . Laurentii de Puciis tituli ss. Quattuor Coronatorum presbiteri cardinalis ad consentiendum prefato concilio Lateranensi sub dato in arce Haffnensi 4. kal. martii 1515.

Arch. Consist. Acta Cancel. tom I fol. 2 v. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1160.

4511. **7. Marts 1515.**

Paven meddeler, at han til Bedste for Indsamlingen til den nye Peterskirke har suspenderet alle andre Afladsrettigheder, deriblandt ogsaa dem, der tilkom det romerske Helligaandskloster og de dette underlagte Hospitaler. Efter nærmere Overvejelse og Henstilling fra Helligaandsordenens Stormester Alexander de Neronibus erklærer han nu, at Suspensionen kun delvis skal

gælde for denne Orden, og at dens Klostre vedvarende maa uddele Plenaraflad i Pinseugen, desuden maa de allevegne lade prædike det af Sixtus IV oprettede Broderskab og optage alle Kristne i det, endelig maa de terminere i deres sædvanlige Distrikter. Hvor Peterskirkens Afladshandlere ikke optræder, gælder Helligaandsordenens Afladsrettigheder i deres fulde Omfang.

Ad futuram rei memoriam. Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis. Postquam ad apostolatus apicem *(Pontoppidan, Annales eccl. Dan. II, 746—52).* Datum Rome sub annulo piscatoris die 7. martii 1515 pontificatus anno 2. P. Bembus.

Optaget i en Rundskrivelse af 1. Jan. 1516 fra Alexander de Neronibus til Helligaandsklostrene i København, Aalborg, Malmø, Faaborg og Randers (Orig. paa Perg. med Rester af Stormesterseglet i Danske Selskabs Membraner).

4512. 8. Marts 1515.

Klerken Jørgen Skodborg fra Ribe Stift, som er Kannik i Roskilde, faar Tilladelse til at lade sig indvie til de højere gejstlige Grader af en hvilkensomhelst Biskop ved Kurien.

Cum Georgius Scodberg clericus Ripensis diocesis, ecclesie Roskildensis canonicus, in Romana curia presens, zelo devotionis accensus cupiat ad sacros diaconatus et presbiteratus ordines promoveri, supplicat, quatenus sibi, ut a quocunque catholico antistite in Romana curia residente . . . aliquibus duobus diebus dominicis vel aliis diebus, festivis sive non festivis, ubi et quando collatorem ad hoc benevolum invenire poterit, ad dictos sacros diaconatus et presbiteratus ordines se promoveri facere libere valeat, etiam extra tempora a jure statuta, eidemque antistiti ordines conferendi et oratori recipiendi licentiam concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Carsertanus. . . . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et examinetur in curia[1]), in qua doceat, quod est arctatus, et approbetur per archiepiscopum Dirachiensem. Datum Rome 8. id. martii anno 2.

Suppl. 1436 fol. 245 v.

4513. 29. Marts 1515.

Københavnerkanniken Claus Pedersen faar Tilladelse til at besøge det hellige Land.

Cum Nicolaus Petri canonicus ecclesie Haffnensis Roskildensis diocesis pro sui devotione cupit sanctum sepulchrum salvatoris nostri Jesu Christi in Iherosalem et alia sancta loca

---

[1]) Cod. curia, qualiter est arctatus, camera, in qua

in terra sancta visitare dubitatque id fieri non posse sine licentia s. v., supplicat igitur, quatenus [sibi] cum debita reverentia et devotione sanctum sepulchrum et alia loca in Hierusalem in terra sancta visitandi licentiam concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Datum Rome 4. kal. aprilis anno 3.

Suppl. 1481 fol. 208 v.

4514. **4. April 1515.**

Paven giver sin Nuntius hos Kong Christiern, Biskop Johannes (Blankenfeld) i Reval Ordre til at overvære Kongens Bryllup, velsigne Brud og Brudgom i Pavens Navn og give alle, der er til Stede ved Brylluppet, fuld Syndsforladelse. Hvis Biskoppen ikke selv kan være til Stede, maa han overdrage sit Hverv til en anden.

Johanni episcopo Reualiensi, nostro et apostolice sedis nuntio. Cum fraternitatem tuam *(Dipl. Norv. XVII, 1260--61).* Datum Rome sub annulo piscatoris die 4. aprilis 1515 pontificatus anno 3. P. Bembus.

Orig. paa Perg. med paatrykt Segl i Kongl. Ægteskabssager Nr. 6 (R. A.). L. Dipl.

4515. **15. April 1515.**

Paven tilstaar sin Legat til Tyskland og Norden, Biskop Johannes (Blankenfeld) i Reval forskellige Begunstigelser.

Johanni episcopo Revaliensi, prælato suo domestico, quem eadem die ad universas provincias Maximiliano in imperatorem electo et Cristierno Daciæ regi subjectas necnon Prussiam, Livoniam, Sveciam, Norvegiam etc. pro nonnullis s. Romanæ ecclesiæ arduis negotiis suum et apostolicæ sedis cum plena potestate legati de latere nuntium per alias litteras in forma brevis destinandum duxit, ut erga incolas dictarum provinciarum se gratiosum reddere valeat, facultates et privilegia concedit.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 14997 efter Reg. Vat. 1198 fol. 410.

4516. **16. April 1515.**

Paven opfordrer alle troende i Danmark, Sverige, Norge, Preussen, Lifland og Kong Christierns Riger og Lande til at give Bidrag til Peterskirken og tilstaar alle dem, der i de tre Aar, i hvilke Afladskommissionen varer, bidrager til Kirken, fuld Forladelse for deres Synder samt Tilladelse til at vælge en Skriftefader, der een Gang i Livet foruden i Dødsøjeblikket kan give dem Ab-

solution for alle Pavestolen reserverede Forseelser og, saa ofte de ønsker, for alle andre Forseelser; Nuntierne kan tillade dem at ombytte fromme Løfter med andre og give dem Dispensation for Simoni m. m., maa videre give dem Absolution, der har tilegnet sig Legatmidler, naar de kun betaler noget deraf til Peterskirken, samt give Dispensation for at være bleven Præst i for ung en Alder og for Ægteskab i forbudte Grader. Nuntierne kan afgøre alle Tvivlstilfælde m. H. t. Opnaaelse af Afladen. Paven suspenderer for tre Aar al Aflad, der tidligere er tilstaaet alle andre Kirker og Klostre, ogsaa Helligaandsklostret i Rom, og forbyder alle kirkelige Myndigheder at hindre Publikationen af Afladen for Peterskirken. Nuntierne maa fritage for Opfyldelsen af alle Løfter om at tilhøre et gejstligt Broderskab eller lign. og maa forkynde deres Aflad med Processioner og under Klokkeklang. Paven fastsætter, at Afladen ogsaa gælder for Sjælene i Skærsilden.

Universis etc. in Dacie, Svecie et Norvegie regnis ac universa Prussia, Livonia ac partibus scanignalibus (!) necnon illorum et regis Dacie temporali dominio mediate vel immediate ac directe vel indirecte subjectis civitatibus, terris et locis constitutis et ad ea confluentibus. Sacro etc. *(A. Schulte, Die Fugger in Rom II, 144, jfr. 135—43)* ut in premissa *(Afladsbulle for Provinserne Mainz og Magdeburg af 31. Marts 1515)* et Johannes episcopus Revalliensis deputatur commissarius ad tres annos dumtaxat. Datum Rome 16. kal. maji anno 3.

Reg. Vat. 1196 fol. 64 v = Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 15010.

4517. **27. April 1515.**

Biskop Johannes (Blankenfeld) af Reval, pavelig Nuntius i Danmark, faar Provstiet i Brandenburg.

Supplicat Johannes episcopus Revaliensis, s. v. et sedis apostolice ad Dacie regem etc. nuntius et commissarius, quatenus sibi prepposituram ecclesie Brandeburgensis [fructus 100 duc. auri de camera], per obitum Friderici Brutzick vacantem, commendare dignemini . . . Fiat. J. . . . . Datum Rome 5. kal. maji anno 3.

Suppl. 1483 fol. 149 (her kun som Regest).

4518. **2. Maj 1515.**

Ribekanniken Claus Gørtze (Gjordsen) faar Provstiet i Ribe mod at betale en Pension til Kardinal Marcus (Vigerius), som havde resigneret Embedet.

Cum Marcus episcopus Prenestinus, cardinalis Senogalliensis, qui preposituram ecclesie Ripensis ex concessione et dispensatione apostolica in commendam obtinet, seu cui alias, quod,

cedente vel decedente quondam Johanne Reff preposito dicte ecclesie seu preposituram ipsam alias quomodolibet dimittente et illa quomodolibet vacante, liceret sibi ad preposituram ipsam liberum habere regressum seu accessum illamque in commendam, quoad viveret, retinere, apostolica fuit auctoritate concessum, quique nuper ad dictam preposituram per obitum eiusdem Johannis . . . regressum seu accessum habuit, possessione subsecuta, commende huiusmodi in manibus s. v. sponte cedit, supplicant s. v. tam Marcus cardinalis quam orator Nicolaus Gortze canonicus dicte ecclesie, quatenus cessionem huiusmodi admittentes de dicta prepositura, que inibi dignitas forsan maior post pontificalem existit [cuius et illi annexorum fructus 7 mr.], eidem oratori providere . . . ac Marco cardinali, ne ex cessione huiusmodi nimium dispendium patiatur, pensionem annuam 20 duc. auri de camera super prepositure et illi annexorum huiusmodi fructibus, quorum medietatem ipsa pensio non excedit, sibi, quoad vixerit, vel procuratori suo . . . per dictum Nicolaum, cuius ad id expressus accedit assensus, in festo resurrectionis domini nostri Jesu Christi . . . in dicta curia seu alias locis et terminis in litteris exprimendis ac sub sententiis, censuris et penis in talibus apponi solitis integre persolvendam, reservare sibique, quod, dicto Nicolao cedente vel decedente aut alias preposituram quomodolibet dimittente et illa quovismodo vacante, liceat sibi ad preposituram habere liberum regressum et accessum illiusque corporalem possessionem propria auctoritate apprehendere et vigore sue prioris commende seu etiam absque alia sibi desuper facienda nova commenda in commendam, quoad vixerit, sicut prius retinere in omnibus, perinde ac si cessionem predictam minime fecisset, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 6. non. maji anno 3.

Suppl. 1482 fol. 183 v.

4519. **Før 6. Maj 1515.**

»Doctor Zutpheldus vor procurator uti Rom hafver os [ɔ: Christiern II] tilskrefvit, at han hafver først forværfvit af vor helligste fader paven oc siden emod noghen hans gienpart foæt dom oc forfølinge poæ thet cantorie ther i Ribe domkirke.«

Af et Brev fra Kong Christiern til Ribe Domkapitel af 6. Maj 1515 (Ribe Stiftskistes Breve Nr. 493. R. A.).

4520. **6. Maj 1515.**

Kong Christierns Sendebud i Rom, Hans Hansen skriver til Kongen, at Biskoppen af Reval som Legat efter Pavens Befaling vil give ham den ønskede Ægteskabsdispensation og søge at mægle mellem ham og Svenskerne samt undersøge Kongens Strid med Biskoppen i Odense; han anbefaler derfor Legaten varmt.

Myn ydmygelige underdanige plictige tro tienneste altid foresendt met vor Herre. Hogboren førstæ, kæreste nadige herre, verdis ethers nade at vide, at thenne verduge fader biscop af Reffuell hafver merkelige verf och befalning af vor helgeste fader paven til ethers nade och er fuldmectig legate over al Tysland, Danmarck, Suerige och Norge, och hafver jeg formerkt paa hannem, at han hafver och sønderlige befalning at handle til fred oc endrect emellom ethers nade och the Svenske etc. Hafver han oc fuldmact at dispensere met ethers nade oc hogboren fravken Eliszabet etc. in quarto gradu, som ethers nade oc hafver gifvet mig i befaling at forhverfve, om ethers nade teckis at nøgis thermet. Han acther self at vare hos ethers nade paa samme ethers nadis hogtids dag, eller om svo skede, at han paa samme dag icke kunne komme, tha vil han thet forskrifve til erkebispen af Trw[n]dhem och bispen af Sielandt oc gifve en af them fuldmact at dispensere met ethers nade. Men jeg vil dog tage dispen[sationem] af paven therpaa efther docther Sutfeldi raad, om alting felde, oc sende ethers nade then per bancam. Item jeg hafde och raad met hannem om sancti Knuds kirke, tha hafver han gifvet mig gode raad thertil, svo thet skal gaa efther ethers nadis vilge nest Guds hielp, men ethers nade maa vare her fortenkt udi, at jeg fangher up strax ufortøfvit trytusindt rinske gylden thertil, tha vil jeg nest Guds hielp bestille alle ærende, jeg hafver i befalning af ethers nade efther ethers nadis egen vilge, och hafde Jacob Fugger holdit ethers nade met lofve, som han icke hafver, tha hafde jeg snarligen ænd myne ærende.

Kæreste nadige herre, jeg beder ethers nade och ydmygeligen, at ethers nade nu beviser sig førstligen emod thenne gode herre, thi thet kan gøre ethers nade oc ethers nadis land oc rige storære hos vor helgeste fader paven, och ær han ethers nade meghet nyttelige udi the ærende, ethers nade acther at handlæ met bispen af Fyn oc kan han meghet tienne ethers nade i mange [andræ sagher], som ethers nade skal self forfare af hannem. [Ex opido Klwsszen] sexta mensis maji anno etc. 1515 sub signeto. Ethers nadis fattige tienner Hanss Hanssen.

Udskrift: Hogboren førstæ och stormectugæ herre, her Cristiernn met Guds nade Danmarckis, Norgis, Vendis och Gotis konning, udvald konning til Suerige, hertug udi Sleszuig, i Holsten, Stormarn och Ditmersken, grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst, sin kæreste nadigste herre.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. L. Dipl., hvorfra det i [ ] satte. Trykt i Dipl. Norv. XVII, 1261—62.

4521. **11. Maj 1515.**

Paven giver Nicolaus Francke Ret til atter at faa Ærkedegneembedet i Rostock, hvis Zutfeld Wardenberg skulde opgive det.

Nicolao Francke (Francken) præposito ecclesiæ s. Jacobi Rostockcensis, Zwerinensis diocesis, concedit regressum ad archidiaconatum Rostockcensem, cedente aut decedente Zutpheldo Wardenberg.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 15411.

4522. **11. Maj 1515.**

Paven tildeler Zutfeld Wardenberg Provstiet i Rostock, ledigt ved Nicolaus Franckes Resignation, men giver samtidig denne Ret til atter at faa Embedet, hvis Zutfeld Wardenberg skulde opgive det.

Zutpheldo Wardenberg clerico Zwerinensis diocesis, decretorum doctori et archivii Romanæ curiæ scriptori ac familiari suo [dat] accessum ad præposituram s. Jacobi Rostockcensis dictæ diocesis, de qua, Nicolao Francken cedente, ipsi erat provisum, et de qua, ipso juri suo renuntiante, iterum eidem Nicolao providetur.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 15412.

4523. **12. Maj 1515.**

Paven giver Zutfeld Wardenberg Ret til atter at faa et Beneficium i Rostock, naar det bliver ledigt.

Zutpheldo Wardenberg decano ecclesiæ Zwerinensis et archivii Romanæ curiæ scriptori regressum ad beneficium ad altare s. Erasmi situm in ecclesia s. Spiritus Rostockciensi Zwerinensis diocesis concedit.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 15430.

4524. **22. Maj 1515.**

Klerken Ditlev Reventlow fra Slesvig Stift, som er Skriver ved Kurien, paatager sig en Kautionsforpligtelse.

Die 22. maji 1515 Detleuus Reuentlaus clericus Slesvicensis, archivii Romane curie scriptor, societati duc. 200 super officio dicti archivii in favorem Petri Dominici, alias Jo[hanni] Petro

Mantuano de Trantinis ad eidem responden[dum] duc. 2 mense quolibet juxta formam supplicationis desuper signate sub data Rome pridie id. maji anno 3 sponte consensit. Juravit etc. . . .

Liber officialium 1515—21 fol. 1 v (Archivio di Stato).

4525. **31. Maj 1515.**

Paven giver efter Ansøgning fra Kardinal Marcus (Vigerius) Kong Christiern og Isabella (Elisabeth), Datter af Kong Filip af Kastilien, Tilladelse til at indgaa Ægteskab, skønt de er beslægtede i 4de Grad.

Christierno Daciæ etc. regi et Isabellæ clare memorie Philippi regis Castellæ filie. Oblata nobis nuper *(Dipl. Norv. XVII, 1262—63)*. Datum Rome sub annulo piscatoris die ultimo maji 1515 pontificatus anno 3. P. Bembus.

Orig. paa Perg. med Spor af Segl i Kgl. Ægteskabssager Nr. 5 (R. A.). L. Dipl.

4526. **3. Juni 1515.**

Kong Christierns Sendebud i Rom Hans Hansen skriver til Kongen om det Rygte, at Ærkebiskop Birger skulde være død, og om Embedets Besættelse efter ham; om Kongens Ægteskabsdispensation; om Striden med Biskoppen i Odense; om, at Kongen bør sende Gesandter til Paven; om, at Kongen bør anvende Biskoppen i Slesvig til de Hverv, han ønsker at faa udrettet i Rom; om Ærkebispevalget i Upsala og om Kongens Indkøb af Juveler i Firenze.

Myn ydmygelige velvillige underdanige plictige tro tiennestæ ethers nadis høgmectighed altid foresendt met vor herre. Høgboren første, kæreste nadige herre, tisdagen nest fore pintsdag, tha kom jeg hid ind i Rom karsk, Gud thes lof hafve, och komme her strax annen dagen skrifvelse fraa Lubech, at erkebispen af Lundt[1]) skulle vare død oc bispen af Sleszuigh skulle være udvald af capitel, tha hafver jeg thet svo bestyrdt hos cardinalen, som ethers nade skal finde udi hans skrifvelse, at Lunde kirke forsees met enghen biscop, om svo er, at han er død, førend ethers nadis skrifvelsæ komer fore then, som ethers nade thet gerne unne vil.

Then dispensatz[2]), ethers nade befol mig at forhverfve, then sender jeg ethers nade nu per bancam, och hafver vor helgeste fader paven af synderlige gunst dispenseret met ethers nade, svo at hvad heller ethers nade fangher henne fore ethers nadis brullup eller efther, tha er ethers nade lige vel ther met forvaret, som hun udi sig selv bevisæ kan.

---

[1]) *Randbemærkning* af Brevskriveren: Om erkebispen død af Lundt.

[2]) *Randnote:* Om then dispensatz, myn herre befol mig at forhverfve.

Item om Otthense domkirke[1]) hafver cardinalen och haft ord met helgeste fader paven, svo thet vel fanger framgang met tiden, som ethers nade och skal finde udi cardinalens bref. The penninge, jeg skulde haft af Jacob Fugger i Awsburgh, them fik jeg icke, ther maa ethers nade och vare fortenkt udi at forsende them met thet første, om ethers nade vil, thet skal hafve framgang met samme kirke.

De obedientia prestanda[2]) och andre merkelige verf, ethers nade gaf mig i befaling til cardinalen, them vilde han icke end svo snart foregifve, och formoder jeg, at han och rører saghen i sin skrifvelse. Och kan [ɔ: har] jeg formerket i sandhed, at vil ethers nade, at paven skal fuldburde ethers nadis vilge och begere udi alle the merkelige artickel, som ethers nade hafver mig metgifvet och underskrefven ære met ethers nadis eigen hand, tha er thet gantse nytteligt, at ethers nade gør Gud och then helge Rommer kirke then ære[3]), som mestædelen andre herrer over kristendommen gøre, och skicker ethers nadis fuldmectuge oratores met thet førstæ hid up til Rom, tha maa ethers nade visseligen forlade sig thertil, at al then del, som ethers nade begerendis er af vor helligste fader paven, thet mueligt er, lader han sig finde velvillig til, och er thet ethers nade self en stor ære, och tesligest kan ethers nade forhverfve the privilegier, nader och friheder af then helge Rommer kirke, som ethers nadis land och undersattæ kan komme til stoer nytte och løksalighed.

Kæreste nadige herre[4]), jeg hafver och forfaret i sandhed, at bispen af Sleszuig skal self personligen hid up til Rom udi syne egne ærende, och om svo er, tha tycker mig nytteligt vare, at ethers nade gafve hannem udi befaling alle the artickel, som ethers nade gaf mig up met mig, tha kan ethers nade formiddelst hannem bestyre al thet, ethers nade af then helge Rommer kirke begerendis er, met en muelig bekostning, och vil ethers nade retteligen besynne then ære, nytte och gafn, ethers nade kan hafve theraf, tha lader ethers nade thet engelunde, och hvor thet icke sker, tha blifver ethers nade betenkt thermet bode hos paven och cardinalerne, svo at om svo skede, thet Gud forbiude, at ethers nade komme til nogen yttermere tve-

[1]) *Randnote:* Om Otthense domkirke. [2]) *Randnote:* De obedientia etc.
[3]) *Randnote:* at forskicke ethers nadis sendebud
[4]) *Randnote:* Om bispen af Slesuig.

dract herefter met the Svenske eller nogre andre ethers nadis undersatte, och ethers nade i svo made hafde then helge Rommer kirke behof, tha matte komme, at hun blefve ethers nade icke svo villige udi ethers nadis begere, som hun vel nu er.

Kæreste nadige herre, jeg hafver och forfaret, at alle the ærende, ethers nade hafver mig met gifvet, them vil pafven gerne sambtycke, men han er i sandhed først begerendis, at ethers nade up skicker fuldmectige sendebud ad prestandam obedientiam och at fuldburde oc sambtycke consilium Latranense, ther maa ethers nade forlade sig til. Item, om svo er, at ethers nade forskicker samme sendebud, tha maa ethers nade betenke paven met en muelige skenk, met it sobel foder, om ethers nade teckis.

Cardinalen hafver och gantse vel svaret mig paa alle ethers nadis ærende, jeg hafver i befaling til hannem, och nar Gud vil, ethers nade forsender synæ oratores, tha maa ethers nade sønderlige skrifve hannem til och storlige tacke hannem fore sin tienneste och umage och sammeledis betenke hannem och met noghet, hvad ethers nade teckis.

Item maa ethers nade och vide, at her Erich Trollis søn[1]) er nu en viet erkebiscop til Vpsall, och vare alle hans ærende beslutthet therom, før jeg kom, och er thet svo, at ethers nade icke fordragis met the Svenske i thenne tilkomende herredag, tha maa ethers nade vide, at samme erkebiscop acther at drage her af Rom och ned til Lubech innen 14 dage, ther maa ethers nade vare fortenkt udi. Kæreste nadige herre, andre merkelige tidinge ved jeg icke at skrifve ether til, men ethers nadis sel, lif, staet och hogmectighed befaller jeg then almectugstæ Gud til evig tid. Skrefvit udi Rom the helgetrefoldigheds søndag aar efther Guds burdt 1515 under signete.

Ethers nadis fattige capellan Hanss Hanssen.

Item then diemant, ethers nade skref om til Florentz til Jacob Twriszani, then lofvede han mig at velæ forsende til ethers nade innen sancti Hanss dag, men han beklaget sig, at han therom fik ethers nadis bref icke betymelige, och nar ethers nade svodant bestille vilde, tha skulle ethers nade skrifve hannem therom til en fierdingaars tilforn, tha kunne han købe ethers nade svodanne stenæ udi Konstantinopell och fore bedræ

---

[1]) *Randnote:* De episcopo Vpsalensi.

køb end i Florentz eller Ffenedij. Therpaa kan ethers nade betenke sig en annen tid.

Udskrift: Illustrissimo principi ac potentissimo domino, domino Cristierno dei gracia Dacie Noruegie, Slauorum, Gothorumque regi, electo in regem Suecie, duci Sleszuicensi, Holsacie, Stormarie et Ditmercie, comiti in Oldenborgh et Delmenhorsth, domino suo gratiosisissimo.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli (R. A.). L. Dipl.

4527. **5. Juni 1515.**

Paven befaler Biskop Franciscus (Berthelay) af Mylopotamos at give Diakonen Jens Laurenssen i Roskilde Absolution for at have celebreret Messen, inden han var bleven præsteviet.

Francisco episcopo Millopotamensi, in Romana curia residenti. Johannes Laurentii diaconus Roskildensis diocesis apud sedem apostolicam constitutus proponi fecit coram nobis, quod olim ipse, cupiens ad ordinem presbiteratus se promoveri facere, ut, antequam ad huiusmodi ordinem promoveretur, in celebratione et decantatione missarum experientiam haberet ac in dicto presbiteratus ordine postea promotus ministrare sciret, sacerdotalibus indutus in ecclesia cum quodam puero clausis dicte ecclesie januis omnia, que ad misse celebrationem et decantationem pertinent, absque tamen intentione hostiam consecrandi et verborum consecrationis expressione ac etiam absque ipsius hostie adoratione, legit et fecit; sed quia bonarum mentium [sit] culpam timere, ubi culpa non est, dubitat idem Johannes se premissorum occasione a nonnullis juris ignaris et forte suis emulis molestari ac fame et rerum suarum dispendiis affici indebite posse; quare pro parte ipsius Johannis nobis fuit supplicatum, ut providere ei super his paterna diligentia curaremus. Quocirca fraternitati tue mandamus, quatenus, si per dicti Johannis assertionem medio eius juramento tibi constiterit rem ipsam ita esse repereris (!), prout superius enarratur, eundem Johannem premissorum occasione nullam irregularitatis aut infamie maculam sive notam contraxisse, sed ad presbiteratus ordinem huiusmodi promoveri et in illo, postquam promotus fuerit, ministrare et beneficia cum cura et sine cura alio non obstante canonico impedimento obtinere posse auctoritate

nostra judices et declares, prout juxta casus huiusmodi successum fuerit de jure faciendum. Datum Rome non. junii anno 3.

[Orig. med Bulle i Hampesnor i Arnemagn. Dipl. XXIX, 26, tabt]. Afskrift i et Brev af 7. Juni 1515 fra Biskop Franciscus af Mylopotamos, Penitentiar ved Peterskirken, hvori han meddeler, at han i Følge Pavebrevet har forhørt Jens Laurenssen, der paa Knæ har aflagt Ed paa, at hans Forklaring var rigtig, og derefter givet ham Absolution. Brevet, der savner Segl og Notarmærke og følgelig kun synes at være Koncept eller Kopi, findes i Arnemagn. Dipl. XXIX, 27.

4528. **10. Juni 1515.**

Klerken Jesper Brochmand fra Roskilde Stift faar Sognekirken i Brønshøj.

Supplicat Gaspar Brochman clericus Roskildensis vel alterius diocesis, quatenus sibi . . de parrochiali ecclesia s. Laurentii in Brondso Roskildensis diocesis, quam Nicolaus N. . . . obtinebat, per obitum eiusdem Nicolai vacante [fructus 24 duc. auri de camera], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quatenus de jure patronatus laicorum vel clericorum aut illorum mixtim, si laicorum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum, existat, tunc cum opportuna illius derogatione . . Datum Rome 4. id. junii anno 3.

Suppl. 1486 fol. 64.

4529. **10. Juni 1515.**

Klerken Jesper (Brochmand) fra Roskilde Stift faar Kanonikat og Præbende ved Frue Kirke i København og et evigt Vikariat i Roskilde.

Supplicat Gaspar clericus Roskildensis vel alterius diocesis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ecclesie b. Marie virginis opidi Haffnensis Roskildensis diocesis [fructus 24 duc. auri de camera] ac [fructus etiam 24 duc.] perpetua vicaria ad altare N. situm in ecclesia Roskildensi, quos Nicolaus N. obtinebat, per obitum eiusdem Nicolai vacantibus, providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . .[1]) Datum Rome 4. id. junii anno 3.

Suppl. 1486 fol. 64.

4530. **21. Juni 1515.**

Zutfeld Wardenberg tilskriver Kong Christiern, at han har sendt ham 3 pavelige Brever samt Ægteskabsdispensationen, og at en Bulle, der tidligere var tilstaaet Kong Hans, var forfalsket og derfor uden Gyldighed. Endvidere meddeler han politiske Nyheder og Rygter.

---

[1]) Samme Tilføjelse som i foregaaende Brev.

Serenissime ac invictissime domine rex. Post humilem meam oblationem maiestati vestre transmitto tria brevia apostolica, que sanctissimus dominus noster per eius secretarium mihi presentari fecit, ut illa mitterem quamtocius ad manus maiestatis vestre, prout facio. Unum concernit eandem maiestatem vestram, in quo pontifex scribit novitates ex Oriente; alia duo brevia alligata scribuntur reverendo patri domino episcopo Reualiensi. Rogavit idem secretarius sanctissimi domini nostri, ut, si prefatus dominus episcopus a maiestate vestra jam recessisset versus diocesim Reualiensem aut alia loca, ut ob amorem sanctissimi domini nostri dignaretur maiestas vestra cum proprio nuntio mittere dicta duo brevia, quamtocius fieri poterit, ad eundem dominum episcopum.

Preterea, serenissime domine rex, misi 28. maji maiestati vestre breve dispensationis juxta memoriale et scripta maiestatis vestre super quarto gradu ad contrahendum matrimonium etc. et cum illo novitates de ultima sessione in concilio Laterano et aliis tunc occurrentibus. Omnia iverunt per postam et banchum Fugg[eri], et scripsi G. Wiggerinck bancario in Lubech, quod pro huiusmodi posta et nuntiis solveret et scriberet exposita maiestati vestre. Spero, quod huiusmodi litteras et nova habuerit maiestas vestra, que de sua clementia dignetur committere domino Andree Glob eius secretario, ut juxta scripta eiusdem bancarii ipse pro posta et banco satisfactionem habeat.

In negotiis maiestatis vestre dominus Johannes Hansen et ego solicitamus apud reverendissimum dominum cardinalem Senogallie juxta memoriale, quod comportavit idem dominus Johannes Johannis, et omnia, que expediri poterunt ante adventum oratoris maiestatis vestre, omnino expedientur pro omni possibilitate. Forsan scripsit maiestati vestre dictus dominus Johannes Johannis, quod bulla pro illustris memorie genitore vestro Johanne super absolutione juramenti est per malum hominem expedita, quia sine dubio, qui eam expedivit, decepit eundem genitorem vestrum, dando ei falsam bullam pro vera. Nam cum gratia et venia maiestatis vestre hec scribo, cui veritatem nolo tacere: certo certius est eandem bullam esse false fabricatam, quod tam ex stilo quam forma clare in ea apparet; nec in illa sunt manus officialium nec est registrata in registris pape; ideoque consului domino Johanni secretario maiestatis vestre (qui mecum hospitatur), ut illam cardinali non ostenderemus, quia deberet mirari de tanta simplicitate, quod huius-

modi falsitas non fuerit deprehensa, ac alias etiam ob causas, de quibus dictus dominus Johannes forsan latius scripsit maiestati vestre. Tamen, quantum idem illustris memorie genitor vester de illa bulla confisus fuisset et sit illius tenorem sequutus, esset bonum pro securitate anime sue ad habundantiorem cautelam recipere in penitentiaria aliquam absolutionem, de quo maiestatis vestre responsum expectabo.

Hic est rumor, quod exercitus regis Francie conflixit cum duce Mediolani et Suitensibus, et quod multa milia remanserunt hinc inde mortua, tamen dux et Suitenses campum obtinuerunt. Dicitur etiam, sed nescio si satis verum, quod imperator noster conclusit personaliter pacem super terra Prutie cum rege Hungarie tamquam procuratore fratris sui regis Polonie, qui propter moram Cesaris discedere coactus commisit totum negotium fratri regi Hungarie, et quod imperator contraxit sponsalia cum filia eiusdem regis Hungarie. Hec scribo maiestati vestre ex rumore publico, non tamen pro evangelio. Et cum his me humillime eidem maiestati commendo. Ex Urbe die 21. junii 1515.

Eiusdem maiestatis vestre humillimus servitor et capellanus
Zutphel[dus] Wardenberg, doctor et decanus Zuuerinensis.

Udskrift: Serenissimo ac invictissimo domino domino Cristierno Datie Suuetie et Noruegie regi ac Slesuicensi, Holsatie etc. duci, domino suo gratiosissimo.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli (R. A.). L. Dipl. Ovenfor gengivet fuldstændigt. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1263—65.

4531. 21. Juni 1515.

Haderslevkanniken Johan Hamburg faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Haderslev og Dispensation til at forene Besiddelsen heraf med Kanonikatet.

Nuper quadam perpetua sine cura vicaria ad altare s. Spiritus et b. Marie virginis sita in ecclesia collegiata Haderslevensi Slesvicensis diocesis per liberam Jacobi Scroder ad manus loci ordinarii resignationem vacante resignationeque per eundem ordinarium admissa, Johanni Humberch (!) canonico dicte ecclesie Haderslevensis de illa auctoritate ordinaria provisum extitit, possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet provisionem et alia premissa viribus non subsistere dictamque vicariam adhuc fortasse vacare, supplicat igitur, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 4 mr.] in forma nove provisionis, gratie [etc.]

providere, necnon cum eodem oratore, ut una cum canonicatu et prebenda predictis, quos in eadem ecclesia obtinet, prefatam vicariam insimul ad vitam obtinere ac fructus exinde provenientes recipere possit, dispensare dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 11. kal. julii anno 3.

Suppl. 1486 fol. 84.

4532. **23. Juni 1515.**

Paven forener tre Beneficier i St. Georgs Kirke i Wismar med et fjerde sammesteds, som Zutfeld Wardenberg besidder.

Tria beneficia in parrochiali ecclesia s. Georgii oppidi Wismariensis Ratzeburgensis diocesis obitu Johannis Bruggen vacantia in favorem Zutpheldi Wardenberg decretorum doctoris et in artibus magistri cuidam beneficio eiusdem ecclesiæ, quod dictus Zutpheldus obtinet, unit.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 16092.

4533. **23. Juni 1515.**

Paven forener eet Beneficium i Frue Kirke og eet i Nikolai Kirke i Wismar med et andet Beneficium i Frue Kirke, som Zutfeld Wardenberg besidder.

In favorem præfati Zutpheldi cuidam beneficio, quod idem Zutpheldus in parrochiali ecclesia b. Mariæ prædicti oppidi Wismariensis obtinet, unum eiusdem ecclesiæ et alterum parrochialis ecclesiæ s. Nicolai eiusdem oppidi beneficia obitu supradicti Johannis Bruggen vacantia unit.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 16093.

4534. **24. Juni 1515.**

Paven giver Klerken Godske Eriksen (Rosenkrantz) fra Slesvig Stift Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder.

Gotscalco Erici clerico Slesvicensis diocesis. Vite ac morum honestas [etc.]. Hinc est, quod nos . . tecum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia beneficia, si tibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixeris, retinere illaque . ., quotiens tibi placuerit, dimittere et alia recipere et insimul retinere libere valeas, dispensamus . . . Datum Rome 8. kal. julii anno 3.

Jo. A. XXXX. Nardinus.
Reg. Lat. 1333 fol. 133.

4535. **29. Juni 1515.**

Akolyten Erik Jakobsen fra Slesvig Stift, evig Vikar i Ladelund, faar Dispensation til at lade sig indvie til de gejstlige Grader af en Biskop ved Kurien.

Cum Ericus Jacobi accolitus Slesvicensis diocesis ecclesieque parrochialis s. Petri ville Ladelunde ad altare b. Marie virginis perpetuus beneficiatus sive vicarius, in Romana curia presens, cupiat ad omnes sacros, etiam presbiteratus, ordines promoveri et in altaris ministerio altissimo famulari, qui etiam ratione dicti sui beneficii ad faciendum se promoveri sit astrictus, supplicat igitur, quatenus . . ., ut a quocunque catholico antistite in Romana curia residente . . . aliquibus tribus diebus dominicis seu festivis, etiam extra tempora a jure statuta, ad omnes sacros, etiam presbiteratus, ordines se promoveri facere, et quod dicto oratori [horas] canonicas ad vitam suam juxta ritum Romane curie legere et continuare possit, eidemque antistiti ordines huiusmodi conferendi et oratori recipiendi licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et quod examinetur per archiepiscopum Dirachiensem, sacri palatii apostolici sacristanum, ubi doceat se arctatum. Et quod promoveatur per episcopum Vestanum . . . Datum Rome 3. kal. julii anno 3.

Suppl. 1488 fol. 4 (83).

4536. **2. Juli 1515.**

Klerken Jens Laurenssen fra Roskilde Stift, som af Lage Urne er bleven viet til Diakon, faar Tilladelse til at lade sig indvie til Presbyter af en hvilkensomhelst Biskop.

Cum Johannes Laurentii clericus Roskildensis a suo ordinario Lagone eiusdem diocesis ad titulum s. Lucii statutis temporibus ad subdiaconatus et diaconatus ordines in partibus fuerit promotus et de eiusdem episcopi licentia devotionis causa ad Vrbem [se] transtulerit ac in curia presens zelo devotionis accensus cupiat ad ordinem presbiteratus promoveri, supplicat, quatenus secum, ut a quocunque antistite in Romana curia et extra eam residente . . . . aliquo die dominico seu festivo ad ordinem presbiteratus se promoveri facere possit, etiam extra tempora a jure statuta, [dispensare] eidemque antistiti ordines huiusmodi conferendi et oratori recipiendi licentiam concedere digne-

mini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . .[1]) Datum Rome 6. non. julii anno 3.

Suppl. 1487 fol. 76 v.

4537. **5. Juli 1515.**

Kong Christiern faar det overdraget til »probi viri in partibus« at undersøge og paadømme den Sag, han vil rejse mod Biskop Jens Andersen (Beldenak) for uden Fuldmagt at have forpligtet Hertug Frederik til at betale Lübeckerne en større Sum Penge, som Kongen har maattet tilbagebetale Hertugen.

Licet illustris memorie Johannes Dacie etc. rex nullo unquam tempore dederit in mandatis Johanni Andree moderno episcopo Ottoniensi ad obligandum prefatum regem seu dominum Fredericum ducem Holsacie fratrem ipsius regis eorumque vasallos, dominia et bona proconsulibus, consulatui et civibus Lubicensibus pretextu alicuius concordie aut pretensorum damnorum, tamen dictus Johannes episcopus sub specie pretense concordie sive pacis, quam pretendebat se velle facere inter dictos Johannem regem et prefatos proconsules, consules et civitatem Lubicenses, dictum dominum Fredericum ducem et quosdam vasallos eiusdem induxit, quod se ac nonnulla eorum res et bona dictis proconsulibus, consulatui et civibus Lubicensibus pro summa octuaginta (!) milium fl. Renensium nomine prefati Johannis regis occasione dicte concordie obligarent et ipothecarent, prout inducti per eundem Johannem episcopum cum effectu se obligaverunt, litterasque sigillatas et documenta desuper prefatus Johannes episcopus dictis proconsulibus et civibus fecit et consignavit ac per ducem et vasallos etiam fieri[2]) curavit Qui dux quia suum honorem et fidem ducalem eisdem proconsulibus et civibus Lubicensibus obligaverat, a quibus [ɔ: ab iis] sub huiusmodi honore et fide ita importune requisitus fuit, quod cogebatur eisdem proconsulibus et civibus solvere prefatas summas. Deinde vero, prefato Johanne rege mortuo et succedente sibi Cristierno moderno Dacie Svecie et Norvegie etc. rege, idem Cristiernus rex, ut evitaret maxima bella inter eum et dictum ducem ac eorum subditos, ac ne Christi fideles incendiis et devastationibus, que imminebant, vexarentur, sed pacis et tranquillitatis federa inter eum et dictum ducem eorumque subditos conservarentur, compulsus est dictum ducem et alios, qui per dictum Johannem episcopum sic inducti fuerant, de prefata

[1]) Tilføjelsen som i forrige Brev. [2]) Cod. dici

summa dictorum octuaginta (!) millium fl. Renensium indemnes relevare seu de illis satisfacere eisdem. Et quamvis idem Cristiernus rex sepius requisiverit dictum Johannem Andree episcopum, ut eum de meritis dicte obligationis ac viribus mandati sui informaret, et quare tot tantisque incommodis regem prefatum afficere conatus esset, formamque et copiam litterarum seu documentorum per eum fabricate obligationis huiusmodi traderet aut exhiberet, idem episcopus frivolo et superbo animo regem prefatum de premissis instruere copiamque mandati obligationis huiusmodi sibi exhibere aliaque premissa facere contempsit, prout contemnit usque in hodiernum. Et licet ipse rex, cuius predecessores ecclesiam sive diocesim Ottoniensem fundaverunt et in cuius regno diocesis ipsa situata existit, potuisset ac posset superbias dicti episcopi simili via reprimere damnaque ex premissis passa ab eo consequi, tamen volens, ut catholicum principem decet, via juris cum eodem experiri, supplicat s. v., quatenus dignemini aliquibus prelatis seu probis viris in partibus illis appellatione postposita mandare, ut, constito eis summarie et extrajudicialiter, quantum ipsis sufficere videbitur, de premissis, dictum Johannem episcopum omnesque alios sua interesse putantes tempore executionis presentium nominandos nomine s. v. moneant et sub interdicti ecclesiastici ac divini et pontificalis officii suspensionis, etiam maioris excommunicationis sententiis aliisque censuris ecclesiasticis et penis, etiam pecuniariis, eorum arbitrio tempore decernendi monitorii apponendis ad comparendum coram eis infra certum competentem terminum per illos prefigendum necnon copiam dictarum litterarum pretense obligationis per eum, ut premittitur, facte ac mandati prefati tenorem, si quod habeat desuper, exhibendum et ostendendum causasque rationabiles, quare huiusmodi damnis et incommodis eundem regem ac eius regna afficere conatus sit, allegandum prefatoque regi de damnis, expensis et interesse premissorum occasione per eundem regem passis seu patiendis satisfaciendum vel causam rationabilem, quare ad premissa minime teneatur, allegandum desuperque se excusandum, et, si non comparuerit vel se legitime non excusaverit, ut prefertur, procedendum [ɔ: -dant] contra eundem episcopum ad dictas penas in eodem monitorio decernendo contentas illasque eundem episcopum incidisse declarandi [ɔ: -rent] et successive aggravandi [ɔ: -vent], reaggravandi [ɔ: -vent], interdictum apponendi [ɔ: -nant] brachiique secularis auxilium invocandi [ɔ: -cent], et nichilominus

causas, quas prefatus Cristiernus rex movet et movere intendit contra dictum Johannem Andree episcopum omnesque alios sua interesse putantes et in executione citationis presentium vigore decernende nominandos super omnibus predictis rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius exprimendis, etiam summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura judicii et, prout in brevibus, mandare audiendas, cognoscendas, decidendas et fine debito terminandas . . . et cum potestate dictum episcopum omnesque alios supradictos in executione nominandos citandi sibique et quibusvis aliis, quibus opus fuerit, etiam sub dictis sententiis, censuris et penis, etiam pecuniariis, eorum arbitrio apponendis inhibendi et in eventum contraventionis declarandi et iteratis vicibus aggravandi etc. usque ad brachium seculare inclusive ceteraque omnia faciendi, que in premissis fuerint opportuna, non obstantibus Bonifacii pape VIII de una et concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres, et aliis constitutionibus apostolicis . . . . Concessum de commissione cause in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa. Datum Rome 3. non. julii anno 3.

Suppl. 1487 fol. 181 v.

4538. **10. Juli 1515.**

Kongens Udsending i Rom, Hans Hansen beder Kongen nu anvende Biskop Godske (Ahlefeld) i Slesvig som sit Sendebud ved Kurien; melder ham, at Monitoriet mod Jens Andersen (Beldenak) (Nr. 4537) er udfærdiget og vil blive ham overdraget ved Zutfeld Wardenberg samt at Sagen angaaende St. Knuds Kirke nok kan bringes i Orden, hvis Kongen vil ofre 2000 Dukater derpaa snarest muligt.

Myn ydmygelige, underdanige, plictige, tro tienneste altid foresendt met vor herre. Høgboren første, kæreste nadige herre, som jeg ethers nade tilforne tilskrefvet hafver, hvorledis at bispen af Sleszwiig maa nu self personligen fore syne egne merkelige sagher skyld gifve sig hid up til Rom etc., svo raader jeg ethers nade fultkomeligen, at ethers nade hafver ord met hannem, før han up drager, om alle the ethers nadis ærende, som ethers nade gaf mig met mig i befalning, bode om sancti Knuds kirke och tesligeste om the andre artickel, jeg fik met mig, som underskrefne ære met ethers nadis egen hand, och at ethers nade gør hannem therudi fuldmectug samme ærende at verfve til vor hellige fader paven, efther som cardinalen Senogaliensis ethers nade therom tilforne tilskrefvit hafve[r], thi

thet er ethers nade bode ærligt oc nytteligt fore mange sagher skyld, och maa ethers nade forlade sig visseligen thertil, at ethers nade fanger al then vilge, ethers nade begerer af paven, om svo er, at ethers nade nu vil koste en føige penninge at upsende forskrefne biscop udi svodanne ethers nadis verf och ærende, som ethers nade vel self skal merke udi cardinalen[s] skrifvelse, han ethers nade therom tilforne tilskrefvit hafver.

Item, kæreste nadige herre, verdis ethers nade och vide, at thet conquest och monitorium, som bispen af Roskyldt gaf mig i befalning paa ethers nadis vegne udi Sønderborg om bispen af Fyn etc., thet hafver jeg nu bestillet och fangher commissionen therpaa signeret innen en dag eller tvo etc., och vil then strax met thet aller første skicke ethers nade met ethers nadis egen procuratore doctore Sutfeldo Wardenberg, som vil self personligen drage her af Rom och ned til Rostock innen 14 dage, och vil jeg tha skrifve ethers nade til met hannem, hvorledis ethers nade skal hafve sig thermet, och vil ethers nade alfvorlige forfølge sin ret emod samme bisp af Fyn, tha kan han meghet tienne ethers nade therudi, thi han er en meghet vis och forfaren man udi svodan handling, och er ethers nade therudi meghet nytteligt, och blifver ethers nade meghet tro udi the ærende. Ther maa ethers nade sig aldelis til forlade.

Item vil ethers nade och, at thet skal hafve framgang met sancti Knuds kirke i Ottense, tha hafver cardinalen thet nu svo drefvet hos paven, at han thertil hafver gifvet sit sambtycke, och vil ethers nade undsette os met tutusind ducater thertil, som ethers nade mig tilsagde, tha hobes mig nest Guds hielp alting therom efther ethers nadis egen vilge at bestille innen sancti Morthens dag at allerseneste, och vore thet nytteligt, at svo kunne ske snarligen, før at monkenne finge røghen heraf, at the ei skulle forkomme enkthen clenodia eller annen vis rente, som nu snarligen tilstander.

Kæreste nadige herre, hves ethers nade nu herudi gøre vil, at ethers nade ville verdis til oc gøre thet snarligen, thi at drectighed er stondom meghet skadelig. Hafver Gud thet svo forseet, at ske kan, tha maa ethers nade aldelis forlade sig thertil, at jeg och andre dandemen, som fange forlæning i samme kirke, vele aldelis svo betale ethers nade sin forlegning (!), at ethers nade skal aldelis blifve skadeløs, ther tørf ethers nade inthet tvifle paa. Kæreste nadige herre, jeg vil ytthermere skrifve ethers nade myn leigelighed til met doctore Sutfeldo, som vil self hafve

sit eget bud hos ethers nade, strax han kommer til Rostock. Meg hobes en god ænde at fange paa myn sag emellom bispen af Fyn oc mig, endog thet icke ske kan innen sancti Morthens dag, tha jeg kom for sillig hid up, oc skader thet mig stor ting paa myn tæring. Dog hobes mig til en løgsalig [ænde]. Kæreste nadige herre, jeg raader ethers nade fuldkomelige, at ethers nade icke lader sig haste at forlige sig met bispen af Fyn, uden svo er, at ethers nade kan fange then vander af hannem, som tilbørlig er efther svodan skade oc hofmod, som ethers nade skeet er, thi ethers nade hafver gantse god orsage emod hannem, om ethers nade ellis vil alfvorlige forfølge sin ret. Doctor Sutfeldus, ethers nadis procurator, skal och skrifve ethers nade sit raad oc mening til, hvorledis ethers nade best oc lempeligst skal forfølge sin ret emod hannem, nar som han sender ethers nade thet monitorium, jeg emod samme forhverfvit hafver, svo jeg troer nest Guds hielp, han icke skal undgaa ethers nade i retthen. Hermet ethers nadis stormectughed then almectugste Gud befallendis til evig tid. Skrefvit udi Rom sancti Knudt konnings dag aar etc. 1515 under signete.

Ethers nadis fattige capellan Hanss Hanssen.

Udskrift: Høgboren første och stormectig herre, her Cristiernn, met Guds nade Danmarckis, Norgis, Vendis och Gøtis konning, udvald konning til Suerige, hertug i Sleszuig, i Holsten etc., grefve i Oldenborgh och [Del]menhorsth, sin [kæreste nadig]e herre.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. L. Dipl. Trykt: Ny danske Mag. III, 210—12. Reg. 5916.

4539. 15. Juli 1515.

Zutfeld Wardenberg faar Kantoriet i Ribe.

Cum cantoria ecclesie Ripensis ex eo, quod quidam Nicolaus Gorzen illam obtinens seu in ea jus habens preposituram ipsius ecclesie, que inibi dignitas non tamen maior post pontificalem existit, apostolica vel ordinaria auctoritate aut alias canonice sibi collatam, prout in litteris exprimetur, extitit pacifice assecutus, vacet ad presens, supplicat Zutpheldus Wardenberg clericus Zwerinensis diocesis, decretorum doctor et archivii Romane curie scriptor ac familiaris vester, quatenus sibi cantoriam predictam, que etiam inibi dignitas non tamen maior post pontificalem existit [cuius ac illi forsan annexorum fructus 8 mr.], sive ut premittitur sive adhuc per Johannis Kaas illius ultimi

possessoris obitum vacet, conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et [quod] littere, si videbitur, in forma nove provisionis aut gratie [etc.] expediri possint . . . . Datum Rome id. julii anno 3.

Suppl. 1487 fol. 139.

4540. 23. Juli 1515.

Kong Hans's Sekretær, Klerken Johan Wulf fra Bremen Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende og Kantoriet i Greifswald og to Beneficier i Camin og Schwerin Stifter[1]).

Nuper canonicatu et prebenda ac, que inibi forsan dignitas non tamen principalis seu personatus vel officium existit, cantoria ecclesie s. Nicolai Brijiswaldensis (!) Caminensis diocesis ac uno in Caminensi et reliquo beneficiis simplicibus in parrochialibus sive non parrochialibus ecclesiis N. et N. locorum dicto et Zwerinensis diocesium . . . vacantibus, Johannes Wulff clericus Bremensis vel alterius diocesis et Johannis Dacie regis secretarius vigore mandati de providendo vel litterarum apostolicarum reservationis a s. v. sibi concessarum de illis sibi provideri obtinuit . . . Cum autem dubitet premissa viribus non subsistere dictaque beneficia adhuc vacare, supplicat, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ac canonicatu [ɔ: cantoria] et aliis beneficiis prefatis [fructus insimul 6 mr.] in forma simplicis aut nove provisionis providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 10. kal. aug. anno 3.

Suppl. 1488 fol. 16 v (= 95 v).

4541. 8. Aug. 1515.

Klerken Ditlev Reventlow fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Schwerin, hvorom der havde været ført Proces ved Kurien.

Lite et causa in vestro sacro palatio causarum apostolico coram certo illius auditore sive locumtenente inter Johannem Bruggen clericum Raceburgensis diocesis actorem et Mathiam Hacke et Simonem Pirchim assertos clericos adversarios super quadam perpetua sine cura vicaria in ecclesia Zwerinensi, quam quondam Johannes Secher obtinebat, rebusque aliis in actis litis

[1]) Samme Dag faar Zutfeld Wardenberg motu proprio alle de her omhandlede Embeder, hvis Indtægt angives til 8 mr. (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus). — Suppl. 1488 fol. 16 v (= 95 v).

et cause latius deductis prima et ulteriori instantiis indecisa pendente, et prefato Mathia primo et dicto Johanne Bruggen secundo et successive vita functis, et ne lis et causa huiusmodi legitimo careat defensore, [ac ut] nemini detur ad dictam vicariam vitiosus ingressus, supplicat igitur Detleuus Reuentlow clericus Slesvicensis diocesis, archivii Romane curie scriptor ac s. v. familiaris continuus commensalis, quatenus dicto auditori vel locumtenenti mandare dignemini, ut eundem Detleuum in omni jure, quod prefato Johanni Brugghen ad dictam vicariam tempore obitus sui competierat, surroget et provideat de eodem ipsumque Ditleuum ad litis et cause prosecutionem, sicut Johannes Brugghe tempore obitus, si non obiisset, admissus fuisset, admittat eidemque Detleuo de dicta vicaria [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quod littere in forma surrogationis, si neutri [etc.] expediri valeant . . . . Datum Rome 6. id. aug. anno 3.

Suppl. 1491 fol. 124.

4542. **13. Aug. 1515.**

Sognepræsten Hans Hansen paa Før faar Sognekirken i Snet (Nørre Snede) i Aarhus Stift forenet med Kirken paa Før, saa længe han lever.

Cum parrochialis ecclesia in Snet Arusiensis diocesis vacet et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio ad sedem apostolicam legitime devoluta existit, supplicat Johannes Johannis rector parrochialis ecclesie in Foer Slesvicensis diocesis, quatenus eandem parrochialem ecclesiam[1]) in Snet [cuius et illi annexorum fructus 4 mr.], sive ut premittitur aut ex cuiuscunque persona, etiam si per liberam Nicolai episcopi Arusiensis de illa factam resignationem vacet, . . . parrochiali ecclesie in Foer secundo loco dicte, quam idem orator obtinet, ad vitam eiusdem oratoris dumtaxat unire, ita quod liceat sibi corporalem possessionem primodicte ecclesie propria auctoritate apprehendere et, quoad vixerit, retinere, diocesani loci vel alterius ad id licentia minime requisita, dignemini . . ., regula s. v. de unionibus committendis et exprimendo valorem vacaturi etiam beneficii, cui fit unio etc., cui pro hac vice placeat latissime derogare, non obstant[e]. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quatenus dictus orator habeat possessionem dicte ecclesie ex resignatione vel dimissione dicti episcopi, hoc et, quo titulo

[1]) Cod. de eadem parrochiali ecclesia

possessionem habuerit, possit exprimi. Et tunc in forma nove provisionis etiam fatendo, si opus sit, titulum suum invalidum, narrando causas infect[ivas] et quare. Et quatenus opus sit, in forma gratie [etc.] littere expediri poterunt[1]) . . . Datum Rome id. aug. anno 3.

Suppl. 1490 fol. 50.

4543. 19. Aug. (10. Sept.) 1515.

Klerken Thomas Clausen fra Slesvig Stift faar Sognekirken i Fjelstrup i samme Stift.

Cum parrochialis ecclesia in villa Folston[2]) Slesvicensis diocesis vacet ad presens et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, licet quidam pro clerico se gerens Petrus Anckerszen nullo titulo sibi desuper suffragante, sed temeritate propria et de facto, ecclesiam ipsam per certum tempus detinuit (!) et detinet (!) indebite occupatam, etiam inhabilis ex eo, quod ipsam pacifice obtinens infra tempus a jure statutum impedimento cessante legitimo ad sacerdotium se promoveri non fecit, supplicat Thomas Nicolai clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de dicta ecclesia [fructus 4 mr.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Caser[tanus]. Datum Rome 14. kal. sept.[3]) anno 3.

Suppl. 1491 fol. 83 v og (II) 1494 fol. 213.

4544. 24. Aug. 1515.

Paven befaler Biskopperne i Cavaillon og Ascoli og Officialen i Schwerin at overdrage Klerken Ditlev Reventlow fra Schwerin Stift, som er Skriver ved Arkivet i Rom, et evigt Vikariat i Antoniterklostret i Tempzin i Schwerin Stift[4]).

Cavallicensi et Asculano episcopis ac officiali Zeuerinensi. Grata devotionis et familiaritatis obsequia [etc.]. Cum itaque quedam perpetua vicaria in ecclesia monasterii s. Antonii loci Thempsin ordinis s. Augustini Zwerinensis diocesis per clericos seculares teneri solita, quam Johannes Brugghen obtinebat, per obitum eiusdem Johannis vacet ad presens, nos, Detleuo Reuentlouuw clerico Zwerinensis diocesis, archivii Romane curie scrip-

---

1) Cod. poterint 2) II: Fellstorp 3) II: 4. id. sept.

4) Paven befaler ved to andre Breve samme Dag (Reg. Lat. 1336 fol. 133 v og fol. 127) de to samme Biskopper og Officialen i Ratzeburg at overdrage Ditlev Reventlow to evige Vikariater uden Sjælesorg i Vor Frue Kirke og Nicolai Kirken i Wismar.

tori, familiari nostro, qui etiam continuus commensalis noster et de nobili genere ex utroque parente procreatus existit, specialem gratiam facere volentes, discretioni vestre mandamus, quatenus vicariam ipsam, que sine cura est [fructus 3 mr.], eidem Deltlew conferre curetis. Datum Rome 9. kal. sept. anno 3.

Jo. A. Gratis pro scriptore archivii. 5. id. oct. anno 3. Nardinus.
Reg. Lat. 1336 fol. 163 = Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 17178.

4545. 24. Aug. 1515.

Ditlev Reventlow faar Provisionsbrevet paa et Vikariat i Kirken i Antoniterklostret i Tempzin udstedt med en Tilføjelse.

Reformatio Ditleui Reuentlow, cuius preinserta est sub data Rome 13. kal. julii anno 3.

Ab aliquibus asseritur fratribus monasterii s. Antonii in Thempsin Swerinensis diocesis a sede apostolica indultum, quod nulla possit fieri provisio de beneficiis in ecclesia dicti monasterii existentibus nisi facta totali indultorum et privilegiorum expressione. Dignetur igitur s. v. ad preces e. s. v. familiaris continui commensalis et scriptoris archivii Detleui Reuentlow in preinserta nominati mandare litteras super beneficio, de quo in preinserta fit mentio, in dicta ecclesia prefati monasterii situato, cum totali dictorum privilegiorum derogatione et eorundem latissima expressione, ita ut totaliter tollantur, expediri ... Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 9. kal. sept. anno 3.

Suppl. 1492 fol. 46.

4546. 26. Aug. 1515.

Hertug Frederik anbefaler til Paven sin Raad Biskop Godske (Ahlefeld) i Slesvig, hvem han har sendt til Pavestolen som sin Orator, og beder Paven støtte ham i at opnaa, hvad han ønsker paa Hertugens, Stiftets og egne Vegne.

.... Leoni X .. sacrosancte Romane et universalis ecclesie summo pontifici, domino meo clementissimo Fredericus heres regni Norvegie, dux Slesvicensis, Holsatie, Stormarie et Dithmarcie, comes in Oldenborch et Delmenhorst. Post devota pedum oscula beatorum paratissimum in singulis obedientie animum *(Ny kirkehist. Saml. VI, 569—70; Reg. *10085).* Datum Gottorp ex arce mea ducali die dominica 26. mensis aug. anno 1515 meo sub sigillo presentibus appenso.

Eiusdem vestre sanctitatis devotissimus filius Fredericus heres et dux, qui supra subscripsi.

Orig. paa Perg. med Segl i rødt Voks i Arm. 14 capsa 6 Nr. 65 (Vat. Arch.).

4547. **30. Aug. 1515.**

Ditlev Reventlow forpligter sig til at betale Klerken Franciscus de Calciatis fra Vercelli Stift en Sum Penge.

Die 30. aug. 1515 Dethleuus Reuentleim (!) clericus Slesvicensis scriptor archivii societati dicti archivii cum Francisco de Calciatis clerico Vercellensis diocesis pro centum duc. pro uno anno et mensibus tribus ad eidem Francisco responden[dum] duc. 15 pro uno anno et pro tribus mensibus pro rata juxta formam supplicationis sub data Rome etc. 6. kal. sept. anno 3 sponte consensit. Juravit etc.

Liber officialium 1515—21 fol. 13 (Archivio di Stato).

4548. **3. Sept. 1515.**

Paven befaler Officialerne i Camin og Roskilde at overdrage Klerken Johannes Nitze fra Camin Kanonikat og Præbende samt Kantoriet i Stettin og tillige Sognekirken i Garz paa Rügen.

Caminensi et Roskildensi officialibus. Vite ac morum honestas [etc.]. Ad audientiam siquidem nostram Johanne Nitze clerico Caminensi referente pervenit, quod . . Johannes Otto canonicus ibi antiquior et cantor ecclesie b. Marie virginis opidi Stettin Caminensis diocesis in dicta ecclesia una cum toto populo[1]) tunc ecclesiastico interdicto supposito coram certis suis familiaribus, ex eo, quod in quendam clericum manus atrociter ingessera[n]t [et] violenter eumque enormiter leserant, excommunicationis sententia a jure irretitis, et Matheo Lubbytz, ex eo, quod quendam ad Romanam curiam venientem spoliaverat, et quia rei judicate super spolio huiusmodi contra eum obtente litterisque executorialibus desuper decretis parere contempserat, auctoritate apostolica excommunicato . . et interdicto, in divinis participando missas et alia divina officia sepius scienter, publice et solempniter celebrare, immo verius prophanare ac certos alios dicte ecclesie canonicos et decanos et dicti opidi presbiteros . . ad divina celebrandum inducere non expavit, irregularitatem ac alias sententias in talia perpetrantes a jure statutas temere incurrendo et in eisdem sententiis insordescendo, prout celebrat, prophanat, seducit, facit, incurrit quothidie et sordescit de presenti . . .; nos [igitur], attendentes, quod, veris existentibus premissis, prefatus Johannes Otto canonicatu et prebenda et cantoria dicte ecclesie necnon parrochiali ecclesie ville Gartz Roskildensis diocesis, que obtinet, merito reddidit se indignum illisque pri-

---

[1]) Gz. — Cod. apulo

vandus existit, ac volentes dicto Johanni Nitze gratiam facere specialem, discretioni etc. mandamus, quatenus vos vel alter vestrum, si Johannes Nitze Johannem Ottonem super premissis coram vobis accusare et se in forma juris inscribere voluerit, postquam illum accusaverit et se inscripserit, ut prefertur, vocatis dicto Johanne Ottone et aliis, qui fuerint evocandi, super eisdem relatis inquiratis auctoritate nostra veritatem et, si per eandem inquisitionem inveneritis relata ipsa veritate fulciri, prefatum Johannem Ottonem canonicatu et prebenda ac cantoria et parrochiali ecclesia predictis sententialiter privetis et amoveatis realiter ab[1]) eisdem, prout de jure fuerit faciendum, et nichilominus, si[2]) privationem et amotionem huiusmodi per vos vigore presentium fieri contigerit, ut prefertur, canonicatum et prebendam ac, que inibi dignitas non tamen principalis vel officium existit, cantoriam et parrochialem ecclesiam predictas [fructus insimul 12 mr.] eidem Johanni Nitze conferre eadem auctoritate nostra curetis . . . Nos enim cum dicto Johanne Nitze, ut cantoriam et parrochialem ecclesiam predictas, si sibi vigore presentium conferantur, recipere et insimul, quoad vixerit, retinere libere valeat, dispensamus. Datum Rome 3. non. sept. anno 3.

M. LX. 6. kal. nov. anno 4. de Campania.
Reg. Lat. 1330 fol. 46.

4549. 11. Sept. 1515.

Vikaren Skjalm Berntsen fra Lund, som opholder sig i Rom, faar Lov til at medføre til Lunde Domkirke de Relikvier, han kan skaffe sig fra Tre Fontane og andre Steder.

Cum Schelmerus Bernardi vicarius metropolitane Lundensis ecclesie regni Dacie *(Dipl. dioc. Lund. VI)*. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et quoad reliquias de ecclesia ad Tres fontes de consensu moderni commendatarii monasterii s. Anastasii ad Tres fontes . . . Et quoad alias reliquias de consensu, quorum interest . . . Datum Rome 3. id. sept. anno 3.

Suppl. 1493 fol. 65 v.

4550. 11. Sept. 1515.

Paven tillader Arcimbold, der er Nuntius i Tyskland og Norden m. m., at anvende Dele af de indkomne Afladspenge til sig selv og sine Subkollektorer.

---

1) Cod. absque 2) Cod. si per

Johanni [Angelo Arcimboldo], qui in Maguntina, Coloniensi, Treverensi, Magdeburgensi, Salzburgensi, Bremensi, Bisuntina et Upsalensi provinciis et Cameracensi, Tornacensi, Morinensi, Atrebatensi et Caminensi diocesibus fructuum cameræ apostolicæ, etiam ratione denarii s. Petri debitorum, collector deputatus est, eiusque subcollectoribus quartam partem citra mare Balticum, ultra vero idem mare medietatem fructuum prædictorum assignat, ut onera expensarum in negotio collectoriæ perferre valeant; plura statuit de pecuniis ad Romanam curiam transmittendis.

Uddrag i Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 17556 efter Brev. T. 3 Nr. 84 og T. 31 fol. 173.

4551. **Før 17. Sept. 1515.**

Præsten Oluf Nielsen fra Roskilde Stift faar Lov til at vælge en Skriftefader, der kan give ham Absolution een Gang i Livet foruden i Dødsøjeblikket i de Pavestolen forbeholdte Tilfælde, i alle andre saa tit, han ønsker; endvidere maa Skriftefaderen give ham Lov til at ombytte visse fromme Løfter med andre og Plenaraflad een Gang i Livet og i Dødsøjeblikket. Oluf Nielsen faar videre Tilladelse til at have Rejsealter, hvor han maa lade holde Messe selv under Interdikt, til ved Besøg af Kirker eller Altre i sin Hjemstavn at opnaa samme Aflad, som han vilde faa ved at besøge Pilgrimskirkerne i Rom, samt til at spise Æg, Smør o. lign. i Fasten. Indulgenserne gælder Livet igennem.

Ut anime saluti Olaui Nicolai *(Rørdam, Kjøbenhavns Kirker og Klostre, Tillæg 144—47; Reg. *10087).* Fiat. Et quod presens indultum durante vita oratoris non censeatur esse revocatum. Et quod presentium transsumpto . . . . plena fides ubique adhibeatur. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. *Uden Dato.*

[Optaget i et Notarialinstrument, udstedt af Notaren Poul Andersen i København 17. Sept. 1515, derefter i] L. Dipl.

4552. **30. Sept. 1515.**

Klerken Detlevus Kordes fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Slesvig.

Supplicat Detleuus Kordes clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de perpetua vicaria in cathedrali ecclesia Slesvicensi ad altare N. sita, per obitum Johannis Petri vacante [fructus 4 mr.], in forma gratie [etc.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 3. kal. oct. anno 3.

Suppl. 1499 fol. 21 v.

4553. 30. Sept. 1515.

Paven medgiver sin Udsending, Klerken Johannes Heytmers de Zonullem [ɔ: Zonhoven] i Lüttich Stift Anbefaling til Kejseren og Nordens Fyrster, for at han af Bibliotekerne kan udtage og nedsende til Rom Haandskrifter af klassiske Forfattere.

Universis patriarchis, archiepiscopis, episcopis et quibuscunque in dignitate ecclesiastica constitutis presbiteris et clericis necnon ducibus, principibus, baronibus, comitibus, nobilibus, communitatibus, hominibus et particularibus personis inclitarum nationum Germanie, Dacie, Svecie, Norvegie et Gothie, ad quos presentes pervenerint. Rempublicam litterariam diu antea periclitantem et pene intermortuam, a quibusdam vero annis citra reviviscentem, volentes deo propitio fovere, ut non modo presentibus, verum etiam[1]) posteris litterarum specimina[2]) et ornamenta conserventur atque amplificentur, indeque studiosorum animi ad preclara ingenii monumenta inflammentur, duximus quosque illustrissimos libros et probatissimos utriusque lingue authores undique conquirendos esse, ut in lucem editi studiosis ipsis commodo et splendori sint. Certiores itaque facti, quam plurimos vetustissimos libros in diversis locis provinciarum et regnorum predictorum non sine ingenti rei litterarie injuria occultatos esse eosdemque a studiosis omnibus desiderari, idcirco destinamus istuc in presentiarum magistrum Joannem Heytmers de Zonullem clericum Leodiensis diocesis, commissarium nostrum, ut bibliothecas omnes dictarum provinciarum et regnorum perlustret librosque huiusmodi omni quidem studio et diligentia conquirat et illos vel eorum exempla ad nos transportari faciat. Quare devotionem vestram et imprimis Maximilianum Romanorum electum imperatorem [sem]per Augustum paterna hortamur caritate et maiori, quo possimus, studio et affectu requirimus, ut pro nostra et huius sancte sedis reverentia atque virtutis et doctrine intuitu velitis dictum magistrum Johannem commissarium nostrum benigne recipere sinceraque in domino caritate tractare ac permittere, ut quascunque bibliothecas ingredi possit, eidemque, si sic videbitur, de oportunis salvis conductibus providere, demumque in exequenda huiusmodi commissione nostra circa tam laudabile opus ita fovere atque adesse, ut, quod nos de re literaria ac de commodo et ornamento studiosorum omnium mente concepimus, id ipsum auctore domino

[1]) Gz. — Cod. etiam et [2]) Gz. — Cod. specimen

perficere valeamus. Detentoribus autem et occupatoribus nonnullorum librorum ad nos et dictam sedem pertinentium atque [secum][1]) habentibus detentores et occupatores huiusmodi et non revelantibus sub excommunicationis pena late sententie, quam ferimus in his scriptis, districte precipiendo mandamus, quatenus visis presentibus dictos libros vel exhibeant vel manifestent, ut censuras et penas predictas [effugiant] ac de obedientia et promptitudine sua a nobis et dicta sede atque ab omnibus litterarum studiosis merito commendari et a deo bonorum omnium remuneratore immortale premium sperare et consequi possint. Datum Rome sub annulo piscatoris die ultima sept. 1515 pontificatus anno 3. Ja. Sadoletus.

Örnhielms Bullarium II efter en Papirskopi. — Jfr. Pastor, Gesch. der Päpste IV, 2, 711 f., hvor det samme Brev er trykt i noget udvidet Form og dateret 30. Nov. 1517.

4554. 30. Sept. 1515.

Paven udsteder Pas og Anbefalingsskrivelse for sin Udsending, Klerken Johannes Heytmers med 4—6 Ledsagere.

Universis, ad quos presentes nostre littere pervenerint. Cum Joannem Heytmers de Zonulben *(Dipl. Norv. VII, 530; Reg. *10088)*. Datum Rome sub annulo piscatoris die ultima sept. 1515 pontificatus anno 3.

Arm. 40 vol. 3 Nr. 115 og vol. 31 fol. 257.

4555. 30. Sept. 1515.

Paven anbefaler Johannes Heytmers, der som pavelig Kommissær drager til Norden for at hente, hvad Legaten Kardinal Raymundus (Peraudi) har efterladt der, til Kong Christiern.

Christierno Dacie regi. Cum alias bone memorie Raymundus *(Dipl. Norv. VII, 530—31; Reg. *10089)*. Datum [*som forrige Brev*].

Arm. 40 vol. 3 Nr. 116 og vol. 31 fol. 258.

4556. 30. Sept. 1515.

Paven opfordrer Dronning Christine til at understøtte hans Udsending, Klerken Johannes Heytmers, som er sendt til Danmark for at faa fat paa de Summer, Kardinal Raymundus (Peraudi) havde indsamlet og anbragt her i Landet.

Cristinae Daciae reginae. Scribimus ad Cristiernum Daciæ regem natum tuum, ut maiestas sua commendatum habere velit

---

[1]) add. Gz.

Joannem Heytmers de Zonulben clericum Leodiensis diocesis, commissarium nostrum, quem ad istas partes misimus pro recuperandis nonnullis pecuniarum summis et vasis argenteis ad cameram apostolicam spectantibus, alias per bone memorie Raymundum cardinalem Gurcensem per Alemaniam et Daciam tempore sacri jubilei preteriti sedis apostolice legatum in diversis locis regni Daciae relictis, tam in huiusmodi recuperatione quam aliis occasionibus, quibus ei prodesse poterit. Cum autem omnino credamus nobilitatem tuam ex solita devotione et affectu erga sedem apostolicam in hoc nobis non parvo adjumento fore, illam propterea hortamur et paterne requirimus, ut una etiam cum Christierno rege eius nato predicto ita probe se gerat, ut nostro huic desiderio satisfiat. Quod si factum fuerit, erit profecto nobis gratissimum. Datum Rome sub annulo piscatoris die ultima sept. anno 3.

Ja. Sad[oletus].
Arm. 40 vol. 3 Nr. 117.

4557. **30. Sept. 1515.**

Paven anbefaler Arcimbold til Biskoppen i Meissen.

Episcopo Misnensi mandat, ut publicari faciat in sua civitate et diocesi litteras apostolicas, quibus Johannes Angelus de Arcimboldis juris utriusque doctor, nuntius ac commissarius destinabatur ad universam Germaniam in favorem fabricæ [basilicæ][1]) *principis apostolorum de Urbe, eidemque Johanni Angelo vel personæ ab eo deputandæ opportunos favores impendat.*

Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 17844 efter Arm. 40 vol. 3 Nr. 118 og vol. 31 fol. 259.

4558. **30. Sept. 1515.**

Paven giver Arcimbold Fuldmagt til at stævne Gejstlige, som fører Processer, for sig.

Johanni Angelo de Arcimboldis referendario et ad certas partes ultramontanas nuntio et commissario suo. Cum ipsi ad Coloniensem, Treverensem, Salzburgensem, Bremensem, Bisuntinam etc. provincias et civitates et dioceses in commodum fabricæ basilicæ principis apostolorum de Urbe nuntio et commissario suo per alias litteras facultatem cognoscendi et terminandi per se vel alios causas

[1]) add. Gz.

ad forum ecclesiasticum pertinentes tribuerit, etiam partes litigantes per edictum publicum citandi sub certo modo facultatem concedit.

Hergenröther, Leonis X Regesta Nr. 17860 efter Arm. 40 vol. 3 Nr. 122 og vol. 31 fol. 267.

4559. Efteraaret 1515.

Paven meddeler sin Nuntius Arcimboldus, som har pavelig Myndighed til at udstede Indulgenser, Dispensationer m. m., at han har forøget hans Myndighedsomraade, da der hos flere er opstaaet Tvivl om Udstrækningen deraf.

Joanni Angelo de Arcimboldis referendario ac ad certas partes ultramontanas nuntio et commissario nostro. Cum te nos nuper *(Dipl. Norv. XVII, 724—25). Uden Dato*[1]).

Arm. 40 vol. 31 Nr. 114 fol. 267.

4560. 1. Okt. 1515.

Paven befaler sin Udsending Johannes Heytmers at nedsende til Rom med fornøden Specifikation, hvad han kan faa fat paa af Kostbarheder, der er indsamlede af Raymundus (Peraudi).

Magistro Johanni Heitmers de Zonulben clerico Leodiensis diocesis accoluto et commissario nostro . . . Cum alias bone memorie Raymundus cardinalis Gurcensis tunc apostolice sedis legatus de latere ex sacro jubileo in ducatu Gelrie ac civitate Monasteriensi reliquerit diversas summas pecuniarum, et ultra hoc nonnulle ipsius Raymundi cardinalis vestes, vasa argentea, libri et res alie in diversis partibus ultramontanis consistere reperiantur, que omnia ad cameram apostolicam spectant, nos, qui in mente habemus pecuniarum summas, vasa argentea, libros et res alias huiusmodi fabrice basilice principis apostolorum de Urbe applicare aut in aliquem alium honestum usum convertere, prout nobis magis expediens videbitur, motu proprio et ex certa nostra scientia te, de cuius fide . . plurimum confidimus, presentium serie nostrum et apostolice sedis nuntium et commissarium facimus . . . . ad petendum . . . et recipiendum tam pecunias, vasa argentea, libros et res alias huiusmodi quam etiam omnes pecunias per Johannem Lochorst decanum s. Salvatoris et Petrum Willenhoc canonicum s. Petri Trajectensium ecclesiarum ab Idzardo Gravio tunc nuntio et commissario nostro substitutos ex indulgentiis et facultatibus in favorem dicte fabrice in oppido Groningensi Trajectensis diocesis collectas nec-

[1]) Mellem Breve af Sept. og Dec. 1515.

non quascunque alias pecunias in regno et dominiis Christierni Dacie, Svecie, Norvegie et Gothie regis ac in civitatibus et diocesibus Upsalensis et Nidrosiensis archiepiscoporum ac Scarensis et Arosiensis et Lincopensis aliorumque eorum regnorum episcoporum per quoscunque nuntios et collectores apostolicos et in Norvegia per Andream episcopum Osloensem et Johannem Blanchefelt collectores nostros nomine camere et sedis apostolice ratione cathedratici seu etiam denarii b. Petri collectas, cum potestate tam predictos omnes quam quoscunque alios, quos tu duxeris oportunos, quoquo nomine nuncupatos ac cuiusvis ordinis et dignitatis existentes citandi, monendi, requirendi et compellendi ad reddendam tibi rationem et computum exactorum et receptorum in premissis et de illis tibi nostro ac dicte camere nomine satisfaciendum ac de receptis eodem nomine solventes quitandi et absolvendi in forma juris valida, ut tibi magis videbitur oportunum, omnia faciendi, . . . que in premissis et illorum occasione fore conspexeris oportuna, contradictores [etc.], invocato etiam auxilio bracchii secularis totiens, quotiens opus fuerit, et, ut facilius et rectius ea exequi valeas, etiam substituendi unum vel plures ad premissa cum pari aut limitata potestate illos revocandi et ab eisdem rationem exactorum et administratorum exigendi et cogendi, super quibus plenam harum serie tibi concedimus facultatem ac potestatem. Volumus tamen, ut que ex premissis exigas, non nisi in presentia notarii publici et testium capias et de illis instrumentum cum testimonio legalitatis reportes, quod consignari[1]) una cum ipsis pecuniis ac ratione administratorum et exactorum nobis volumus. Datum Rome sub annulo piscatoris die 1. oct. 1514 (!) pontificatus anno 3.

Örnhielms Bullarium II efter Kopi paa Papir (under Aaret 1514). — Under 1. Okt. 1515 findes Afskrift af et Pavebrev til Ærkebiskoppen af Upsala, hvori han anbefaler Johannes Heytmers, der i Upsala Kirkeprovins skal opkræve »cathedraticum« og Peterspenge.

4561. 8. Nov. 1515.

Johan Wulf faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Slesvig Domkirke.

Alias perpetua sine cura vicaria ad altare N. situm in cathedrali ecclesia Slesvicensi per obitum Johannis Petri deffor [ɔ: de For] vacante, Johannes Wulff dictam vicariam in vim

[1]) Gz. — Cod. consignare

specialis reservationis sibi per s. v. concesse acceptavit ac sibi de eadem provideri obtinuit, possessione minime subsecuta. Cum autem dubitet acceptationem et provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 4 mr.] in forma nove provisionis, gratie [etc.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et cum augmentatione valoris usque ad 2 mr. similes. Datum Viterbii 6. id. nov. anno 3.

Suppl. 1498 fol. 142.

4562. 11. Jan. 1516.

Klerken Johannes Schuldorp fra Bremen Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Haderslev og et evigt Vikariat i Slesvig Domkirke og Dispensation til med Vikariatet at forene Kanonikat og Præbende sammesteds.

Cum alias canonicatus et prebenda ecclesie collegiate b. Marie virginis oppidi Hadersleuensis ac perpetua sine cura vicaria ad altare N. sit[a] in cathedrali et diocesi respective Slesvicensi per obitum Johannis Theodorici ac Gisonis Wsseler vacantibus [ɔ: vacarent], fuit [de illis] Johanni Schuldorpp clerico Bremensis diocesis ordinaria auctoritate provisum, possessione forsan minime subsecuta. Cum autem dubitet provisionem huiusmodi . . . viribus subsistere, supplicat . ., quatenus sibi de canonicatu et prebenda ac vicaria predictis [fructus insimul 8 mr.], sive premisso sive alias quovismodo sive per liberam dictorum Johannis et Gisonis sive cuiusdam Hermanni Weslingk resignationem vacent, etiam ex eo, quod supradictus Hermannus tunc dicte vicarie possessor eandem vicariam, que de jure patronatus laicorum existit, in favorem dicti Gisonis absque expresso dictorum patronorum consensu ad manus dicti ordinarii resignavit[1]), reservat[is], per modum nove provisionis [etc.] [providere] dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . . . Et cum oportuna derogatione juris patronatus quoad vicariam, quatenus ex fundatione vel dotatione, pro medietate, quatenus autem litigiosa vel alias devoluta, in totum . . . Et quod liceat eidem oratori dictam vicariam una cum canonicatu et prebenda, quos in eadem ecclesia obtinet, insimul sub eodem tecto, quoad vixerit, possidere vel ad sex menses, prout oratori placuerit . . . Datum Caregii Florentine diocesis 3. id. jan. anno 3.

Suppl. 1504 fol. 185.

[1]) Cod. eandem vicariam resignavit

4563. **14. Jan. 1516.**

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar et »evigt Beneficium« i Mildsted Kirke i Slesvig Stift.

Cum quoddam perpetuum simplex beneficium ad altare s. Erasmi in parrochiali ecclesia Mylstebi Slesvicensis diocesis, quod de jure patronatus laicorum ex quadam donatione existit, vacet et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam est legitime devoluta, supplicat Paulus Hinseman clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de dicto beneficio [fructus 4 mr.], sive per devolutionem . . sive per obitum Martini Petri vacet, providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Florentie 19. kal. febr. anno 3.

Suppl. 1509 fol. 97 (= 77).

4564. **19. Jan. 1516.**

Klerken Mathias Scholen fra Hamburg Stift faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Haderslev.

Nuper vacante perpetua vicaria sive capellania ad altare b. Anne situm in collegiata ecclesia Hadersbenensi (!) Slesvicensis diocesis per obitum Gisonis de Vszeler . . ., de illa Mathie Scholen clerico Hambergensis (!) diocesis auctoritate ordinaria provisum extitit, cuius provisionis pretextu possessionem dicte vicarie forsan assecutus est. Verum quia dubitat provisionem huiusmodi viribus subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 3 mr.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Podi Caiani Florentine diocesis 14. kal. febr. anno 3.

Suppl. 1506 fol. 56 v.

4565. **11. Febr. 1516.**

Klerken Johannes Vohelen fra Osnabrück faar Kanonikat og Præbende i Haderslev og Sognekirkerne i Vilstrup i Slesvig Stift og Gudum i Ribe Stift samt et evigt Vikariat i Lübeck, alle ledige ved Mikkel Pedersen (Hostorp)s Død.

Cum canonicatus et prebenda in Hadersleve ac parrochialis ecclesia in Wilstorp Slesvicensis et Gueke Ripensis ac perpetua sine cura vicaria in ecclesia s. Jacobi Lubicensis civitatis et diocesis respective, que quondam Michael Petri clericus dicte Slesvicensis diocesis alias pacifice obtinuit, vacent ad presens ac tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio . . . ad sedem apostolicam devoluta est, supplicat Johannes Vohelen clericus

Osnaburgensis, quatenus sibi de dictis beneficiis [fructus insimul 12 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quatenus aliquod ipsorum beneficiorum seu ipsa [parrochialis ecclesia] de jure patronatus clericorum vel laicorum, etiam nobilium, aut mixtim existant, hoc exprimi possit, et tunc littere cum derogatione dicti juris patronatus, si laicorum et ex fundatione, pro medietate, alias in totum. Et quatenus sint dictorum beneficiorum annales possessores seu detentores aut super eisdem inter dictum Michaelem et quoscunque alios lis . . pendeat, ac dictus Michael sententias et litteras executoriales reportasset, nomina, cognomina, gradus nobilitatis et alie qualitates, si que sint, detentorum tempusque detentionis ac cause, quare jus eis non competat, statusque litis ac nomina, cognomina judicum et collitigantium exprimi possint. Et tunc littere in forma surrogationis quoad possessionem, nove provisionis, si neutri, si nulli, si alteri cum admissione ad prosecutionem sententiarum et litterarum executorialium, quoad possessionem adipiscendum tantum, perinde ac si sententie late et littere executoriales minime decrete pro dicto Johanne oratore fuissent. Ac cum derogatione regule de annali possessore ac dispensatione duo curata ad vitam obtinendi. Et quod omnium premissorum fructuum augendo, dummodo non ultra 3 mr., maior et verior specificatio fieri possit in litteris . . . . Datum Florentie 3. id. febr. anno 3.

Suppl. 1500 fol. 122 v.

4566. **6. Marts 1516.**

Klerken Hemming Sønniksen fra Slesvig Stift, som opholder sig i Rom, faar et evigt Vikariat i Flensborg, som han maa forene med et andet Vikariat, han har sammesteds.

Supplicat Hemmingus Sunneke clericus Slesvicensis diocesis, in Romana curia presens, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria ad altare s. Martini situm in parrochiali ecclesia s. Nicolai opidi Vlensburgensis Slesvicensis diocesis, per obitum Johannis Riggilli vacante [fructus 4 mr.], providere necnon secum, ut vicariam predictam una cum alia vicaria ad altare s. Barbare situm in eadem ecclesia, quam obtinet, recipere et, quoad vixerit, retinere cum clausula permutandi etc. totiens quotiens etc. libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quod littere in forma simplicis aut nove provisionis [etc.] expediri possint . . . . Et cum derogatione

regule de annali possessore. Et cum derogatione fundationis ac juris patronatus, videlicet si ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum . . . Datum Rome pridie non. martii anno 3.

Suppl. 1499 fol. 63 v.

4567. **11. Marts 1516.**

Klerken Jacobus Beyer fra Verden Stift faar Sognekirken i Betzendorf og 4 evige Vikariater i Bremen og Verden Stifter samt et evigt Vikariat i Erfde (?) i Slesvig Stift.

Cum Johannes de Thisis clericus Vticensis diocesis, familiaris continuus commensalis cardinalis ss. Quatuor Coronatorum, cui alias de parrochiali ecclesia in Betzendorff ac perpetua in parrochiali s. Johannis ad altare s. Matie et una in sacello s. Benedicti ac alia in ecclesiis s. Nicolai in Linborch ac alia in Alerndorf nec non reliqua in Erpninghen vicariis Bremensis, Verdensis et Slesvicensis respective diocesium, quas Valerius Huys clericus Vticensis diocesis obtinebat, auctoritate apostolica concessum fuit provideri, concessioni gratie huiusmodi litteris apostolicis desuper forsan non confectis in manibus s. v. resignare proponat, supplicat Jacobus Beyer, utriusque juris licentiatus, clericus Verdensis diocesis, quatenus resignationem huiusmodi admittentes sibi de parrochiali ecclesia et capellaniis predictis [fructus insimul 5 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 5. id. martii anno 3.

Suppl. 1509 fol. 33.

4568. **14. Marts 1516.**

Klerken Kjeld Nikkelsen fra Slesvig Stift faar det overdraget til »probi viri in partibus« at undersøge og paadømme en Sag, han har rejst mod Lægmændene Junge Harre og Laurens Meses, som havde myrdet hans Fader Nikkel Topsen.

Exponitur pro parte Ketilli Nicolai clerici Slesvicensis diocesis, quod alias quondam Ase Nickels, filia Nicolai Topsen laici Slesvicensis diocesis, per eundem Nicolaum eiusdem patrem cuidam Junge Harre laico Slesvicensis diocesis nuptui tradita et post proles [ɔ: -lis] ab eodem in huiusmodi matrimonio in facie ecclesie contracto susceptionem in partu eiusdem e vivis decedente et predicto Nicolao dotem et res alias ad eum ex causa successionis aut alias legitime spectantes post obitum dicte filie a prefato Junge Harre petente, postquam dictus Junge

Harre ad restitutionem premissam arctaretur, statim, ut ex infrascriptis conicitur, idem Junge Harre, intendens morte dicti Nicolai restitutionem predictam effugere et nece eiusdem satisfacere, in mortem ipsius Nicolai conspiravit, ipseque Nicolaus per quatuor facinorosos homines ex ducatu Slesvicensi ob demerita eorum bannitos ad dicti Junge Harre probabilem sollicitationem latrocin[al]iter[1]) pluribus inflictis eidem vulneribus interemptus extitit. Cumque dictum latrocinium, per prefatum Junge Harre medio assassinorum procuratum, aliquamdiu latuisset, et frater [unius][1]) ex assassinis deinde alium hominem, dicti Nicolai consanguineum, necaret et propterea captus ipsum latrocinium per dictum Junge Harre et quendam Laurentium Meses laicum Slesvicensis diocesis procuratum detexisset, et huiusmodi facinoris tam sevi et horrendi ipsi Junge Harre [ac] Laurentius Meses auctores comperti fuissent, idem Junge Harre et Laurentius, crimen huiusmodi per eorundem fugam attestati, ad diversa loca ex paterno solo metu judicii [se] contulerunt et super crimine huiusmodi cum justitiariis postmodum pepigerunt, ipsique perfidi homicide per mortem dicti Nicolai et tam dirum et hor[r]endum latrocinium ipsi Ketillo Nicolai et Wilhelmo Nicolai presbiteris ac Topii Nicolai laico Slesvicensis diocesis, dicti Nicolai filiis et heredibus, graves et intollerabiles injurias intulerunt, gravissime damnificarunt et dicta bona, propter que dictus Nicolaus experiebatur et actionem habebat, detinuerunt et detinent indebite occupata, ipsique Wilhelmus et Topii fratres actionem ipsis propterea competentem prefato Ketillo oratori cesserunt. Cum autem sacri canones huiusmodi tam execrabile scelus acerrime jubeant puniri, talesque absque alicuius [ɔ: aliqua] prolatione sententias incurrent [ɔ: -rant] excommunicationis et cum omnibus bonis suis mundanis tamquam christiane religionis emuli a toto christiano populo perpetuo diffidati existant, et propterea dicte pene merito debeant per sedem apostolicam contra predictos facinorosos homines declarari, recurrit igitur ad pedes s. v. dictus Ketillus supplicando, quatenus s. v. . . . aliquibus probis viris in partibus illis mandare dignemini, ut omnes, quas ipse Ketillus contra predictos Junge Harre et Laurentium Meses et alios eorum in hac parte complices et adherentes ac in executione citationis nominandos super vulneratione, homicidio, interemptione, injuriis, damnis et interesse

---

[1]) add. Gz.

propterea passis et estimatis ac bonis predictis occupatis rebusque aliis in actis cause huiusmodi deducendis movere intendit, causas huiusmodi cum omnibus suis incidentiis, dependentiis, emergentiis, annexis et connexis etiam summarie etc. preterquam in causa injuriarum audiant et in hiis, que penam sangvinis non contingunt, fine debito terminent et decidant cum potestate citandi adversarios et alios supradictos omnesque alios sua interesse putantes, etiam per edictum publicum, constito summarie etc. de non tuto accessu, eisque et quibusvis aliis, quibus et quotiens inhibendum fuerit, sub penis et censuris et pecuniariis summis inhibendi necnon eosdem adversarios omnes censuras atque penas in homicidas et delinquentes huiusmodi per canonicas et imperiales constitutiones latas incidisse, prout juris fuerit, declarandi, contradictores quoque censuris similibus et aliis juris remediis compescendi eosque aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum ponendi, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, omniaque alia faciendi in premissis necessaria et oportuna, non obstantibus Bonifacii pape VIII de una et concilii generalis de duabus dietis, attenta potentia adversarii, dummodo non ultra tres, et aliis constitutionibus, . . . privilegiis quoque, . . . quibus caveri dicitur, quod incole ducatus Slesvicensis extra vel ultra certa loca et non nisi coram certis judicibus ad judicium evocari . . non possint . . . Concessum. L. cardinalis Agennensis. . . . Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa . . . Et quod summarie preterquam in causa injuriarum . . . Concessum. L. cardinalis Agennensis. Datum Rome pridie id. martii anno 3.

Suppl. 1508 fol. 279 v.

4569. **15. Marts 1516.**

Klerken Jakob Smidt fra Slesvig Stift, som opholder sig i Rom, faar et mindre Kanonikat og Præbende i Haderslev.

Supplicat Jacobus Snyde (!) clericus Slesvicensis diocesis, in Romana curia presens, quatenus sibi de minori canonicatu et prebenda in collegiata ecclesia Hadersleuensi eiusdem diocesis, per obitum Johannis van der Wysche vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et in forma nove et simplicis vel nove provisionis, gratie [etc.]. Datum Rome id. martii anno 3.

Suppl. 1508 fol. 154 v.

4570. **18. Marts 1516.**

Kong Christierns Sekretær, Klerken Henrik Conradsen fra Slesvig Stift faar ny Provision paa to evige Vikariater i Kiel og i Burg paa Femern, hvortil Kongen havde Patronatsret og havde præsenteret ham.

Cum alias quondam Wolffangus Gacerssen (?) clericus N. diocesis unam in ecclesia parrochiali ad altare bb. Petri et Pauli apostolorum de Cilone Bremensis diocesis, aliam vero ad altare b. Teobaldi in ecclesia parrochiali vborch [ɔ: in Borch] insule Imbrie Ottoniensis diocesis perpetuas vicarias, que de jure patronatus pro tempore existenti[s] regi[s] Dacie existunt, coram notario publico et testibus sponte resignasset, Cristianus Dacie rex seu ad hoc facultatem habens Enricum Conradi clericum Slesvicensis diocesis ac dicti regis secretarium ad vicarias predictas . . . loci ordinario infra tempus debitum presentavit, institutione et possessione forsan subsecutis. Cum autem dubitet presentationem et institutionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus resignationem, quatenus admissa non sit, admittentes sibi de vicariis predictis [fructus insimul 6 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quod littere in forma simplicis aut nove provisionis [etc.] expediri possint. Et cum derogatione juris patronatus quoad alios patronos, si qui sunt, videlicet si laicorum, tunc ex fundatione vel dotatione pro medietate, alias in totum, et si regis, tunc de illius consensu . . . Et cum gratia, quod possit duo beneficia sub uno et eodem tecto possidere . . . Datum Rome 15. kal. aprilis anno 3.

Suppl. 1499 fol. 165 v.

4571. **5. April 1516.**

Klerken Jakob Smidt fra Slesvig Stift, som opholder sig ved Kurien, faar et evigt Vikariat i Lübeck.

Supplicat Jacobus Smod (!) clericus Slesvicensis diocesis, in Romana curia presens, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria ad altare s. Anne aut alterius in ecclesia s. Johannis Lubicensi, per obitum Hemminghi Helmstede vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et in forma simplicis aut nove provisionis, gratie [etc.]. Datum Rome non. aprilis anno 4.

Suppl. 1519 fol. 4 v.

4572. 14. April 1516.

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar Sognekirken i Katharinenherde (?) i Slesvig Stift.

Nuper Theodoricus Brus parrochialem ecclesiam Kochering Havel terre Slesvicensis diocesis in manus s. v. libere resignavit. Supplicat igitur Paulus Hynseman clericus Bremensis diocesis, quatenus resignationem huiusmodi admittentes sibi de parrochiali ecclesia predicta [fructus 3 mr.], etiam si per privationem per judicem apostolica auctoritate ad hoc deputatum in litteris specificand[am] etiam in Romana curia factam vacet, providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et cum derogatione juris patronatus, si ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum. . . . Datum Rome 18. kal. maji anno 4.

Suppl. 1514 fol. 49 v.

4573. 16. April 1516.

Biskop Godske Ahlefelds Kreditorer faar Stadfæstelse af en Overenskomst, de har sluttet med Biskoppen om, at en Del af Bispestolens Indtægter skulde pantsættes til dem.

Exponitur pro parte creditorum seu fidejussorum moderni episcopi Slesvicensis seu mense episcopalis Slesvicensis, quod, cum ecclesia seu mensa episcopalis Slesvicensis per bone memorie Detleuum episcopum Slesvicensem et nonnullos eius predecessores episcopos Slesvicenses ere alieno in summa duodecim vel tredecim millium duc. auri de camera vel circa obligata esset, idem Detleuus episcopus de consensu capituli dicte ecclesie census et redditus annuos ex immobilibus bonis dicte mense [provenientes][1]) creditoribus dicte summe cum pacto de revendendo et reluendo vendidit et cum hoc certos fidejussores eius amicos vel consanguineos pro dicta summa eisdem[2]) creditoribus assignavit. Et deinde, dicto Dethleuo episcopo vita functo ac moderno episcopo ad prefatum episcopatum Slesvicensem assumpto, idem modernus episcopus prefatos fidejussores pro dicta summa indempnes conservare promisit eisque alios fidejussores, qui eos indempnes conservarent, dedit dictisque secundis fidejussoribus ratione secunde fidejussionis promisse huiusmodi bona mense prefate de consensu capituli huiusmodi obligavit, prout in litteris moderni episcopi et capituli huiusmodi sigillis munitis de-

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — Cod. eiusdem

super confectis dicitur plenius contineri. Cum autem dicti secundi fidejussores fide juben[do] et ipsos primos fidejussores indempnes conservare promitten[do] ecclesie et moderni episcopi Slesvicensis huiusmodi rem utiliter[1]) gesserunt seque dicto episcopo fide jubendo obsequiosos et officiosos exhibuerunt, justumque sit, quod ipsi secundi fidejussores ex eorum fidejussione et obsequio dampnum pati non [debeant], cum obsequium et officium cuiquam da[m]pnosum esse non debeat[2]), supplicant dicti secundi fidejussores et creditores moderni episcopi et mense predictorum, quatenus . . . . obligationem bonorum huiusmodi . . et inde secuta quecunque rata et honesta . . . de consensu dicti moderni episcopi confirmare eique perpetuo inviolabilis firmitatis robur adjicere, et nichilominus pro potiori cautela obligationem bonorum huiusmodi de novo facere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum . . nova obligatione predict[a], attento quod ambe partes supplicant. Et in forma gratiosa. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Malleani Portuensis diocesis 16. kal. maji anno 4.

Suppl. 1514 fol. 32 v.

4574. 25. April 1516.

Paven stadfæster en Overenskomst, Biskop Godske Ahlefeld havde sluttet med Bispestolens Kreditorer, hvorved han havde pantsat en Del af Bispestolens Indtægter til dem som Løn for Laan, de tidligere havde ydet Biskop Ditlev (Pogwisch).

Ad futuram rei memoriam. Romanum decet pontificem votis illis gratum prestare assensum, per que fidelium quorumlibet indempnitatibus consulitur, et hiis, que propterea facta fuisse dicuntur, ut solidum robur obtineant, cum ab eo petitur, apostolici libenter adjicere muniminis firmitatem. Sane pro parte Godscalci episcopi Slesvicensis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias, cum mensa episcopalis Slesvicensis per Detleuum et nonnullos alios episcopos Slesvicenses ere alieno in summa duodecim vel tredecim milium duc. auri de camera vel circa gravata esset, idem Detleuus episcopus de consensu capituli ecclesie Slesvicensis nonnullos annuos redditus sive census ex quibusdam bonis immobilibus dicte mense provenientes nonnullis ipsius mense creditoribus cum facultate illos reluendi vendidit certis fidejussoribus, qui de summa pecuniarum huius-

[1]) Gz. — Cod. utilem [2]) Cod. debeatur

modi in certos tunc expressos eventus se dictis creditoribus satisfacturos [et] in premissis indempnes conservare promiserunt, [eisdem creditoribus assignatis. Et deinde, dicto Detleuo episcopo vita functo, idem Godscalcus modernus episcopus prefatos fidejussores pro dicta summa indempnes conservare promisit eisque alios fidejussores, qui eos indempnes conservarent, dedit,][1]) dictisque secundis fidejussoribus per eum datis pro illorum securitate fructus bonorum dicte mense sub certis tunc expressis modo et forma de simili consensu obligavit, prout in quibusdam patentibus Godscalci episcopi et capituli predictorum desuper confectis litteris plenius dicitur contineri. Quare pro parte tam Godscalci episcopi quam posteriorum fidejussorum et creditorum predictorum, asserentium se per promissionem per ipsos posteriores fidejussores factam huiusmodi rem ecclesie et Godscalci episcopi predictorum utiliter gessisse, nobis fuit supplicatum, ut obligationi predicte pro illius subsistentia firmiori robur apostolice confirmationis adjicere aliasque in premissis oportune providere dignaremur. Nos igitur . . . . obligationem predictam et, prout illam concernunt, omnia in dictis litteris contenta et inde secuta quecunque licita et honesta tenore presentium confirmamus ac pro potiori cautela dicta bona eisdem posterioribus fidejussoribus ad eorum indempnitatem in premissis, prout per dictum Godscalcum episcopum obligata fuerunt, obligamus . . . . . Datum Pali Portuensis diocesis 7. kal. maji anno 4.

Jo. A. XXXX. Nardinus.
Reg. Lat. 1346 fol. 104.

4575. **29. April 1516.**

Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Flensborg, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Klerken Ove Honnesen fra Slesvig Stift.

[Cum], lite et causa in Romana curia coram certo illius auditore seu ipsius locumtenent[e] inter Henricum Brandes clericum Bremensis diocesis actorem et Ouonem Hunnens clericum Slesvicensis seu alterius diocesis reum et conventum de perpetua sine cura vicaria ad altare trium regum in parrochiali s. Nicolai oppidi Flensburgensis dicte Slesvicensis diocesis, per obitum Johannis Glanter vacante, in prima pendente instantia, dictus Ouo liti necnon omni juri sibi ad dictam vicariam competenti

[1]) add. Gz.

in manibus s. v. cedere proponat, prout cedit de presenti, supplicat igitur dictus Henricus, quatenus . . . sibi de dicta vicaria [fructus 4 mr.] providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . [Et quod,][1]) quatenus dicta vicaria non ad trium regum, sed ss. Petri et Pauli altare situata existat . . ., verior specificatio fieri possit in litteris . . Et quod littere per modum surrogationis [etc.] expediri possint . . . Datum Rome 3. kal. maji anno 4.

Suppl. 1517 fol. 27 v.

4576. **Før 19. Maj 1516.**

Kong Christiern meddeler Paven, at hans Kansler, Magister Ove Bille, som er Provst i Viborg, og Magister Anders Glob, der er Dekan i Roskilde, i Nærværelse af ham, som har Patronatsret til begge Embeder, har ombyttet dem. Han anmoder derfor Paven om at stadfæste denne Ombytning bl. a. af Hensyn til de store Tjenester, som de to Gejstlige har gjort baade hans Fader Kong Hans og ham selv.

Ad summum pontificem rex Daniæ . . . . Certis rationabilibus de causis *(Ny danske Mag. I, 203—04; Reg. 6779)*[2]). Ex arce mea Haffnensi etc.

Bartholin D, 831 »ex membraneo chartaceo in 4to capsæ Cypriani ord. A. sub titulo Adskillige gamle latinske missiver«.

4577. **19. Maj 1516.**

Paven befaler Biskoppen i Viborg, Abbeden i Sorø Kloster og Ærkedegnen i Rostock at overdrage Ove Bille Dekanatet i Roskilde, som han havde tilbyttet sig ved at overlade Anders Glob, som sad inde med Embedet, Provstiet i Viborg.

Episcopo Vibergensi et abbati monasterii Sorensis Roskildensis diocesis ac archidiacono Rostockensi in ecclesia Zwerinensi. Apostolice sedis circumspecta benignitas [etc.]. Cum hodie Andreas Glob magister in artibus decanatum Roskildensis et Auo Bilde preposituram Vibergensis ecclesiarum, qui de jure patronatus Christierni et pro tempore existentis regis Dacie ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, existunt, et quos tunc temporis obtinebant, desiderantes illos invicem permutare, per Aphricanum Severolum Sviliscum nostrum procuratorem substitutum a Zutpheldo de Vardenberg decano ecclesie Zwerinensis procuratore ad hoc ab eis specialiter constituto in manibus nostris ex causa permutationis huiusmodi

---

[1]) add. Gz. [2]) Her under Aaret 1520 vel ante.

sponte resignaverint, nosque resignationes ipsas duxerimus admittendas, nos, votis prefati Auonis, qui de nobili genere ex utroque parente procreatus existit, et cum quo dudum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia beneficia . . . recipere et insimul, quoad viveret, retinere valeret, apostolica fuit auctoritate dispensatum, quique prepositurам ecclesie Lundensis[1]), que inibi dignitas [2])post pontificalem maior[2]) existit, et cui cura imminet animarum, inter alia obtinet, in hac parte favorabiliter annuentes . . ., discretioni vestre mandamus, quatenus . . . decanatum predictum, qui inibi dignitas maior post pontificalem existit [cuius et illi annexorum fructus 6 mr.[3])], eidem Auoni, cum ad hoc prefati Christierni regis, prout per eius patentes litteras extitit nobis legitime facta fides, expressus accesserit assensus, auctoritate nostra conferre curetis . . . . . . Datum Rome 14. kal. junii anno 4.

C. XXX. 9. kal. julii anno 4. Barotinus.
Reg. Lat. 1346 fol. 239.

4578. **19. Maj 1516.**

Paven befaler Biskoppen i Roskilde, Abbeden i Sorø Kloster og Ærkedegnen i Rostock at overdrage Anders Glob Provstiet i Viborg, som han havde tilbyttet sig ved at overlade Ove Bille, som sad inde med Embedet, Dekanatet i Roskilde.

Episcopo Roskildensi et abbati monasterii Sorensis Roskildensis diocesis et archidiacono Rostokensi in ecclesia Zwerinensi [*ganske som forrige Brev; Afvigelserne er betegnede i Fodnoterne med II*]. Datum Rome 14. kal. junii anno 4.

C. XXX. 9. kal. julii anno 4. Barotinus.
Reg. Lat. 1346 fol. 240 v; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1516 fol. 114 (fælles for dette og forrige Brev) med Tilføjelsen: Et nichilominus, si opus sit, ad tria incompatibilia pro quolibet oratore.

4579. **23. Maj 1516.**

Klerken Ditlev Reventlow fra Slesvig Stift anerkender en Gældsforpligtelse ved Kurien.

[1516] Die 23. maji Detleuus Reuentlow clericus Slesvicensis diocesis scriptor archivii Romane curie presens etc. sponte etc. societati dicti officii cum Francisco de Calciate clerico Vercellensis diocesis pro centum duc. auri de camera per annum et menses tres a die habitorum centum duc. predictorum per eum

[1]) II: b. Marie Ottoniensis diocesis [2] [2]) II: principalis [3]) II: 5 mr.

computandos duraturos . . ad eidem respondendum mense quolibet ad rationem 15 duc. similium quolibet anno pro rata de emolumentis dicti officii, prout in supplicatione sub data Rome 6. non. maji anno 4 continetur; consensit, juravit etc.

Liber officialium 1515—21 fol. 37 v (Archivio di Stato).

4580. **7. Juni 1516.**

Paven befaler Ærkebiskoppen i Lund, Biskoppen i Cavaillon[1]) og Dekanen i København at skaffe Claus Jensen Dene, Forstander for St. Annas Hospital ved København, Ret overfor dem, der har tilvendt sig hans og Hospitalets Ejendomme, og eventuelt bandlyse dem.

Archiepiscopo Lundensi et episcopo Cavallicensi ac decano ecclesie Hauenensis. Significavit nobis *(Rørdam, Kjøbenhavns Kirker og Klostre, Tillæg 149—50; Reg. *10137; Kbhs. Dipl. IV, 350—51).* Datum Rome 7. id. junii anno 4.

Orig. med Bulle i Kristianstads Arkiv. L. Dipl.

4581. **7. Juni 1516.**

Klerken Jakob Smidt fra Slesvig Stift faar en Kommende i Lübeck.

Supplicat Jacobus Smydt clericus Slesvicensis diocesis, in Romana curia presens, quatenus sibi de commenda sive elemosinaria ad altare s. Anne in monasterio monialium ecclesie s. Johannis Lubicensis civitatis, per obitum Hennighi Hillenstede vacante [fructus 4 mr.], sive premisso modo seu per liberam quondam Mathie resignationem vacet, providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . in forma † vel nove provisionis, gratie [etc.]. Et cum derogatione regule de annali possessore. Et cum derogatione fundationis quoad omnes eius partes ac jure [ɔ: -ris] patronatus laicorum, videlicet, si ex fundatione aut dotatione, pro medietate, alias in totum . . . . Datum Rome 7. id. junii anno 4.

Suppl. 1551 fol. 237.

4582. **9. Juni 1516.**

Paven befaler Ærkebiskoppen i Upsala, Bisper og Abbeder i Sverige at forholde sig rolige og ikke forstyrre den gode Orden i Riget.

Archiepiscopo Vpsalensi et episcopis ac abbatibus, prioribus ceterisque prelatis regni Suecie. Cum in sacra evangelii lectione scriptum habeatur[2]) beatos esse pedes portantis pacem et jure apostolorum summus ait: »Qui seminat in benedictione,

---

[1]) Af Rørdam og andre gengivet som Roskilde. [2]) Rom 10,15; Isai 52,7.

etiam de benedictione commetet vitam eternam«[1]), quod, licet omnibus generaliter dictum esse noscatur, specialius tamen pastoribus ac prelatis utpote quibus potissimum congruit pacis atque virtutis inter infideles semitam custodire, scriptum fuit, videlicet quia, quicquid agunt, quicquid loquuntur, doctrina et norma debet esse populorum (propterea dictum est a Malachia propheta[2]): »Labia sacerdotis custodient scientiam et legem exquirent de ore eius, quia angelus Domini exercituum est«; hinc dictum est prelatis Leuitarum Moysi et Aaron, qui non discedebant de tabernaculo Domini, ut a deo aliquid discerent et subinde populum docerent ad inserviendum Domino potissimam esse debere prelatorum operam, ut ipsi prius a deo discerent legendo et meditando divina scripta et inde populum de hiis, que didicerant et spiritus sanctus eis dederat, instruerent«): Sane non sine magna animi displicentia intelleximus nonnullos ex vobis cum aliquibus complicibus suis, dei timore postposito, dignitatis sue oblitos ac immemores officii pastoralis, omni modestia, omni pietate ac veritate postergata, ad eam venisse audaciam atque proterviam, ut inter principes, nobiles ac communitates istius regni discordias suscitari, inimicitias, simultates et odio [ɔ: odia], que regnorum ac civitatum perniciosissime pestes esse consueverunt, disseminare non vereamini, populos preterea ab obedientia principum, nobilium et communitatum predictorum avocare ac demum contra omne juris debitum et sacrorum canonum velle vos in multis, que ad nos et jurisdictionem et potestatem nostram pertinent, agere et falcem, ut dicitur, in messem mittere alienam, ex quo sepe erratu maxima inter regnicolas discordia et quamplures dissentiones oriuntur in grave eorundem principum, nobilium ac communitatis dampnum, perniciem summi imperii ac regni ipsius detrimentum et periculum non modicum, cum scriptum sit »Omne regnum inter se divisum desolabitur«; que quidem, si vera essent, quod credere non possumus, nos plurimum displicerent ac omnimodis graviter lederent. Eapropter vobis omnibus et singulis virtute sancte obedientie ac sub pena nostro et sancte apostolice sedis arbitrio meditanda et camere apostolice applicanda districte precipiendo mandamus, quatenus vos cum omni mansuetudine, concordia et caritate, quemadmodum decet bonos prelatos, gerere debeatis ac bonum de vobis exemplum ceteris prebere studeatis; siquidem,

[1]) 2. Cor. 9,6. [2]) 2,7.

si secus a vobis, quod non credimus, factum fuerit, ad executionem dicti consilii contra vos et quemlibet vestrum in pene et alia juris remedia preter mentem nostram procedere cogemur. Speramus tamen cooperante domino vos more bonorum pastorum pacem et unitatem inter regnicolas omnes omni studio curaturos ac cum principibus, nobilibus et communitatibus predictis concordiam et amicitiam cum complexionis (?) ut benevolentie et unionis hominum vinculo fortius atque artius communitatis contra infideles et scismaticos istud frequentibus invasionibus molestantes, ut, cum quibus vobis continua est ob fidem Christi dimicatio, securius et felicius contendere ac de bono et admodum cum vestro honore unito opere vestro apud deum ubera premia consequi, apud nos vero merito commendari valeatis. Datum Rome sub annulo piscatoris die 9. junii 1516 pontificatus nostri anno 4.

Meget daarlig Afskrift i Hogenskild Bjelkes Kopibog (E. 132 fol. 182 v). Upsala Univ. bibl. — Af den paa mange Punkter ganske ulæselige og ofte misforstaaede Tekst har Prof. Gertz ved et stort Arbejde rekonstrueret Brevet til den her givne Form.

Jac [ↄ: Sten Sture] sände honom [ↄ: Gustav Trolle] et bref, war heligiste fader pawen honom besynnerlige tilscrifvit hade, hvilkit bref werduge fäder bisperne hørt hafve och hafve ther utscrifter utaf, som hardelige lyder moth erchebispen och alle the, som med honom tilfalle och styrke vele til inbyrdas tvedregt och örlig.

Uddrag af Sten Sture, forelagt Rigets Stænder 1516. Trykt i Handl. rörande Skandinaviens historia XXIV, 80.

4583. 21. Juni 1516.

Klerken Jacobus Britii fra Slesvig Stift, der er evig Vikar i Husum, faar Fritagelse for at residere ved Embedet.

Alias extra Romanam curiam vacante perpetua sine cura vicaria sive altari fraternitatis Calendarum sit[o] in ecclesia parrochiali Insemensi [ↄ: Husemensi?] Slesvicensis diocesis, fuit Jacobo Britii clerico dicte diocesis auctoritate ordinaria provisum de eadem. Et quia . . in fundatione dicte vicarie dicitur caveri, quod eandem pro tempore obtinens penes eam personaliter residere teneatur, cum autem dicte vicarie fructus adeo exigui sunt, ut commendatarius se iisdem comode sustentare non possit, et vix valorem 2 mr. arg. annuatim ascendunt, sup-

plicat prefatus orator, quatenus sibi, ut dictam vicariam retinere illique in Romana curia vel altero beneficiorum per oratorem pro tempore obtentorum residendo aut litterarum studio, ubi illud vigeat generale, insistendo, quoad vixerit, per alium idoneum deservire, adeo ut eadem vicaria debitis obsequiis non defraudetur, libere liceat, indulgere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 11. kal. julii anno 4.

Suppl. 1521 fol. 62.

4584. **8. Juli 1516.**

Pavens familiaris og Kammerherre Carolus de Miltitz, som er Skriver ved Kurien, faar motu proprio Kanonikat og Præbende i Eutin og Vikariater i Travemünde i Lübeck Stift og i Flensborg samt tre andre Vikariater i Lübeck og Bremen Stifter og et Vikariat i Magdeburg.

Motu proprio Carolo de Myltis clerico Misnensis diocesis, litterarum apostolicarum scriptori, camerario et familiari nostro continuo commensali . ., de canonicatu et prebenda collegiate ecclesie Vtinensis Lubicensis diocesis necnon vicaria in parrochiali Tramunde dicte Lubicensis diocesis et vicaria in Flonsborch Slesvicensis diocesis ac tribus aliis sine cura vicariis in dictis Lubicensi et Bremensi diocesibus necnon vicaria in ecclesia Magdeburgensi [fructus insimul 8 mr.], per obitum Benedicti Sestede vacantibus, providemus. Fiat motu proprio. J. Et motu proprio et ex certa scientia . . Et quatenus vicarias [ɔ: -rie] ac canonicatus et prebenda predicti in aliquo ex sex mensibus per nostras regulas cancellarie editas[1]) et illarum vigore sint reservati, tunc cum oportuna derogatione regularum earundem, videlicet unius die 28. nov. anno 2 ac [alius] 19. aprilis anno 3 et [alius] 29. aprilis mensium anno 4, etiam per nos in cancellaria apostolica publicatarum . . . Datum Rome 8. id. julii anno 4.

Suppl. 1521 fol. 282 v.

4585. **9. Juli 1516.**

Kardinal Thomas (Bakocz), Legatus de latere bl. a. til Norden, giver Klerken Peder Jensen Bang fra Middelfart Tilladelse til at besidde to ellers uforenelige samt to forenelige Embeder, Fritagelse for at lade sig præstevie i to Aar og for at residere ved sine Embeder i syv Aar, Tilladelse til at vælge en Skriftefader, der een Gang i Livet samt i Dodsojeblikket kan give ham Absolution i de Pavestolen reserverede Tilfælde, og i alle andre Tilfælde saa ofte,

[1]) Cod. sibi editas

som han ønsker, tillade ham at ombytte visse fromme Løfter med andre samt een Gang i Livet og i Dødsøjeblikket give ham plenaria remissio. Endvidere faar han Lov til at have Rejsealter, hvor han maa lade holde Messe selv under Interdikt og før Daggry samt Tilladelse til at give sine Sogneborn Absolution selv uden Biskoppens Samtykke. Det befales Provsten i Tofte, Dekanen i Ribe og Officialen i Odense at bringe Brevet til Udførelse.

Thomas tituli s. Martini in Montibus, ss. Romane ecclesie presbiter cardinalis Strigoniensis, patriarcha Constantinopolitanus, ad Hungarie, Bohemie, Polonie, Dacie, Norvegie et Svecie regna [etc.] apostolice sedis de latere legatus Petro Johannis dicto Bang de Medelfardia clerico Ottoniensis diocesis. Vite ac morum honestas *(Ny kirkehist. Saml. VI, 756—62; Reg. *10147)*. Datum Strigonii 7. id. julii anno 4.

Bartholin K, 43. L. Dipl.

4586. **9. Juli 1516.**

Klerken Carolus de Miltitz fra Meissen Stift, som er Pavens Kammerherre og familiaris continuus commensalis, faar motu proprio Kanonikat og Præbende i Slesvig og et evigt Vikariat i Haderslev.

Motu proprio magistro Carolo de Miltitz clerico Misnensis diocesis, litterarum apostolicarum scriptori ac cubiculario secreto et familiari continuo commensali nostro, . . . canonicatum et prebendam ecclesie Slesvicensis ac vicariam in ecclesia Hadersleuensi Slesvicensis diocesis [fructus insimul 8 mr.], per Benedicti Sestede obitum vacantes, . . . conferimus, non obstantibus cancellarie regulis et constitutionibus per nos editis, quarum una 28. nov. anno 2 et alia 19. aprilis anno 3 et alia 29. etiam aprilis mensium anno 4 in cancellaria apostolica publicat[e], ac jure patronatus, quibus hac vice motu simili derogamus . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 7. id. julii anno 4.

Suppl. 1523 fol. 147.

4587. **11. Juli 1516.**

Paven sammenkalder Konventualernes General- og Provinsialministre samt Observanternes General- og Provinsialvikarer til et capitulum generalissimum, der skal holdes Pinsedag 1517 i Rom for at fjærne Uenigheden mellem Observanterne og Konventualerne, og anfører som Grund, at mange Konger og Fyrster, deriblandt Kongen af Danmark og Norge, de Venders og Gothers. har beklaget sig over den Forargelse, som Stridighederne foraarsagede.

Generali ac omnibus provincialibus ministris necnon generalibus et provincialibus vicariis fratrum ordinis Minorum, con-

ventualium et de familia seu de observantia nuncupatorum, ultra et citra montes. Romanum pontificem *(Wadding, Annales Minorum XVI, 23—25; Reg. 6060).* Datum Rome sub annulo piscatoris die 11. julii 1516 pontificatus anno 4.

Reg. Ultramont. fol. 21.

4588. **18. Juli 1516.**

Klerken Bartholomæus Wulf fra Bremen Stift, som er evig Vikar i Slesvig, faar Dispensation til med Vikariatet at forene Besiddelsen af eet ellers dermed uforeneligt og to dermed forenelige Beneficier.

Supplicat Conradus Wulff clericus Bremensis diocesis et vicarius perpetuus ad altare s. Bartholomei in ecclesia Slesvicensi, quatenus . . . secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia necnon unacum dicta vicaria . . unum et absque eis quecunque duo alia dissimilia vel simplicia similia sub uno eodemque tecto . . consistentia, alias se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia, beneficia . . . ., si sibi alias canonice conferantur, ... [recipere et] cum potestate permutandi totiens quotiens etc. retinere valeat, dispensare dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 15. kal. aug. anno 4.

Suppl. 1523 fol. 207 v.

4589. **3. Sept. 1516.**

Paven skriver til sin Nuntius og Kommissær Johannes Angelus de Arcimboldis, som han 2. Dec. 1514 havde udsendt til Provinserne Køln, Trier, Salzburg, Bremen, Besançon og Upsala samt Stifterne Cambray, Tournay, Térouanne, Arras og Camin for to Aar og senere endvidere til Meissen, Danmark og Norge, og hvem han har givet Ret til at tilstaa fuldstændig Syndsforladelse (plenissima peccatorum remissio), — at han har erfaret, at der i disse Egne ikke findes Olivenolie. Arcimbold maa derfor give dem, der bidrager til Peterskirkens Bygning, Lov til i Resten af deres Liv at spise Smør og Mælkemad i Fasten; endvidere maa han give dem, der besøger visse Kirker i Hjemlandet, samme Aflad, som de vilde opnaa ved at besøge de romerske Valfartskirker; indrømme gejstlige eller fornemme Mænd Tilladelse til Begravelse under Interdikt og til at have Rejsealter, hvor de maa lade holde Messe før Daggry og under Interdikt. Arcimbold maa endvidere løse alle fra deres Ed og fra de dem paalagte Kirkestraffe samt fra Straffen for Simoni, dispensere Gejstlige for Ungdom og uægte Fødsel, og endelig give Gejstlige Tilladelse til at læse Messe efter Romerkirkens Ritus.

Johanni Angelo de Arcimboldis referendario ac ad nonnullas provincias, civitates et dioceses partium ultramontanarum nuntio et commissario nostro. Comperto per nos nuper *(Dipl. Norv.*

*VI, 693—95; Reg. *10161; A. Schulte, Die Fugger in Rom II, 157—61).* Datum Rome die 3. sept. 1516 pontificatus anno 4.
Duplicatum
L. cardinalis Sanctorum quatuor.

Arm. 40 vol. 3 Nr. 167 (Koncept). — Citeres i Dipl. Norv. som Brev. Leon X an. 1515—18 fol. 536. — Samme Dag Pavebrev til Arcimbold om, at han kan lade sin Aflad prædike uden Hensyn til, at der er udstedt et lignende Afladsbrev for dem, der bidrager til at bygge Havdiger i Karl V's Lande (Dipl. Norv. VI, 691—92; Reg. *10160). Jfr. ogsaa Excerpta diplomatica, Indulgentzbref Nr. 82 (R. A. i Stockholm).

4590. **5. Sept. 1516.**

Haderslevkanniken Jakob Jensen, som staar i Hertug Frederiks Tjeneste, faar Tilladelse til ikke at residere ved et Vikariat, han har i Flensborg, men lade det bestyre af en anden Præst.

Supplicat Jacobus Johannis canonicus ecclesie Hadersleuensis Slesvicensis diocesis, quatenus, ipsum, qui ducis Holtsatie obsequiis insistit, specialibus favoribus prosequentes, sibi, ut in ecclesia Hadersleuensi vel aliquo beneficiorum per eum pro tempore obtentorum residendo et perpetue vicarie ad altare b. Marie virginis ac ss. Johannis baptiste et evangeliste situm in ecclesia s. Nicolai oppidi Fflensborg dicte diocesis, que de jure patronatus laicorum existit et ex fundatione personalem residentiam requirit et quam obtinet, per presbiterum idoneum deserviri faciendo, apud ipsam vicariam, quoad vixerit, personaliter residere minime teneatur, concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome non. sept. anno 4.

Suppl. 1529 fol. 106 v.

4591. **6. Sept. 1516.**

Paven anbefaler Arcimbold til Sten Sture.

Nobili viro Stenoni Sture regni Svecie gubernatori . . . Venit ad nobilitatem tuam et inclitum Svecie regnum Johannes Angelus Arcimboldus referendarius ac cum potestate legati de latere in eodem regno nuntius et commissarius noster, cui inter alia injunximus, ut pacem inter te et quosdam prelatos ac forte alias dicti regni personas ecclesiasticas et seculares seu etiam communitates super differentiis et reipublice christiane pernitiosis dissensionibus, quas cum animi dolore nuper exortas intelleximus, nostro nomine componere studeat indulgentiasque plenarias in comodum fabrice immensi operis Basilice principis apo-

stolorum de Urbe Christi fidelibus eiusdem regni concessas et prorogatas publicet. Quapropter nobilitatem tuam paterne monemus ac hortamur et rogamus, ut pro tua et maiorum tuorum in nos et sanctam sedem apostolicam solita et inveterata devotione dictum Johannem Angelum benigne audire et te pro pace amplectenda vel treugis ineundis nostro nomine bene monentem exaudire favoresque oportunos pro publicatione dictarum indulgentiarum et aliis rebus tibi per eum eodem nomine exponendis, super quibus plenam sibi fidem adhibebis, prestare velis. Facies in hoc rem debitam, nobis admodum gratam. Datum etc. 6. sept. 1516 anno 4. L. cardinalis Sanctorum Quatuor.

Afskrift i Fredenheims Bull. II. 257 efter »Archetyp. Brev. Leo X Tom 3 (= Arm. 40 vol. 3) num. 179«. Trykt: A. Schulte. Die Fugger in Rom II. 163. Martin, Gustave Vasa. 493 f.

4592. **6. Sept. 1516.**

Paven stadfæster de Breve, han tidligere havde udstedt angaaende Arcimboldus: hans Udsendelse som Afladskommissær i Provinserne Køln, Trier, Salzburg, Bremen, Besançon og Upsala m. m. (2. Dec. 1514), et Breve af 29. Jan. 1515 om, at han maatte paakende Retssager, der hørte ind under det gejstlige Forum, samt et Breve af 16. Febr. 1515 om, at han blev udnævnt til Kollektor i de nævnte Provinser, Mainz og Magdeburg.

Johanni Angelo de Arcimboldis referendario ac ad nonnullas provincias, civitates et dioceses partium ultramontanarum nuntio et commissario nostro fructuumque et jurium camere apostolice debitorum collectori. Considerantes nuper *(Dipl. Norv. VI, 696—97; Reg. *10163; Schulte, Die Fugger in Rom II, 161—62).* Datum 6. sept. 1516 anno 4.

L. cardinalis Sanctorum quattuor.

Arm. 40 vol. 3 Nr. 178. Koncept. — I Dipl. Norv. citeret som Brevia 1515—18 fol. 549 ep. 40.

4593. **6. Sept. 1516.**

Paven befaler Arcimboldus, at han i de tre nordiske Riger ikke skal forkynde den tilstaaede Aflad for dem, der bidrager til Peterskirkens Bygning, hvis dette allerede er sket ved Biskop Johannes (Blankenfeld) i Reval. Er det derimod ikke sket, skal Arcimboldus forkynde Afladen.

Johanni Angelo Arcimboldo [*etc. som forrige Brev*]. Cum hodie *(Dipl. Norv. VI, 697—98; Reg. *10164).* Datum [Rome die] 6. sept. 1516 pontificatus anno 4.

Brev. Leon. X an. 1515—18 fol. 637 v ep. 121.

4594. **6. Sept. 1516.**

Paven, som tidligere har udsendt Arcimboldus som Afladskommissær paa to Aar til forskellige Provinser, af hvilke han endnu ikke har besøgt Upsala, og nu har erfaret, at de to Aar udløber i December, forlænger hans Beskikkelse paa to Aar, hvad Upsala Provins og Meissen angaar, og udstrækker den til Danmark og Norge, hvor han tillige beskikkes til Generalkollektor. Tillige udnævner han Arcimboldus til legatus de latere for at faa tilvejebragt Fred mellem Gejstlige og Verdslige i Sverige, og han skal i den Anledning i Løbet af en Maaned drage til dette Land. Skulde Krigen allerede være begyndt, skal han sørge for, at der bliver sluttet Vaabenhvile, og paalægge dem, der ikke vil slutte denne, gejstlige Straffe. Han maa videre modtage Resignationen af gejstlige Embeder og bortgive dem til andre samt fastsætte Pensioner, maa udnævne Gejstlige blandt sine Medhjælpere til Magistre eller Doktorer samt endelig ophæve Interdikt.

Johanni Angelo Arcimboldo referendario ac ad nonnullas provincias ultramontanas nuntio et commissario nostro. Comperto per nos nuper *(Dipl. Norv. XVII, 1265—68; Reg. *10165)*[1]. Datum Rome sub anulo piscatoris die 6. mensis sept. 1516 pontificatus anno 4.

Indtaget i et Brev fra Arcimboldus af 30. Nov. 1516 i Christiern II 68 Nr. 26 (R. A.). Ufuldstændig Kopi i Arm. 40 vol. 3 Nr. 244 og Brevia Leon. X anno 1515—18 fol. 618.

4595. **17. Sept. 1516.**

Biskop Jens Andersen (Beldenak) faar Striden med Kongen henvist til ny Afgørelse af andre Dommere, som maa give ham Absolution og hæve Interdiktet, der var paalagt ham.

Beatissime pater. Licet devota creatura vestra Johannes Andreas episcopus Ottoniensis semper fuerit et sit respective clare memorie Johanni, dum viveret, et serenissimo domino Cristierno eiusdem Johannis filio moderno regibus Dacie tamquam suis principibus temporalibus devotus et fidelis et semper illorum dominiorumque et subditorum eorundem honorem, pacem et utilitatem optaverit et, quantum potuit, bonis mente et fide procuraverit et intendat procurare, nichilominus, postquam alias per bone memorie Raymundum cardinalem Gurcensem, ad Germaniam et Daciam sedis apostolice de latere legatum, tunc in humanis agentem, accepto, quod execrabile bellum per civitatem Lubicensem contra prefatum Johannem regem ac serenissimum principem dominum Fredericum ducem Slesvicensem, eiusdem Johannis regis fratrem germanum, occasione certorum debitorum

---

[1]) Trykt i den ufuldstændige Form Dipl. Norv. VI, 698—70; Schulte, Die Fugger in Rom II, 163 ff.

paternorum Johannis regis et Frederici ducis fratrum germanorum predictorum, in quibus certis edibus sacris et eidem civitati ratione amicabilis mutui tenebantur, et occasione certarum navium mercibus onustarum per quosdam prefectos eiusdem Johannis regis a quibusdam civibus eiusdem civitatis piratice et violenter spoliatarum parabatur seu cominabatur, idem legatus, accersitis secum[1]) dicta creatura, qui tunc eiusdem Johannis regis ad eundem legatum ambasciator secretus missus erat, et diversis aliis illustribus principibus et proceribus ac ecclesiasticis prelatis, quandam concordiam auctoritate apostolica inter Johannem regem, licet tunc absentem, sub spe tamen eius ratificationis, et dictam civitatem conceperat, per quam, ut dicitur, cautum fuerat, quod Johannes rex et Fredericus dux fratres germani prefati debita paterna predicta infra certum terminum tunc expressum solverent, secundum quod ex testimoniis litteralibus genitoris Johannis regis et Frederici ducis fratrum germanorum predictorum liquidari possent, et quod dictus Johannes rex dictas naves et merces infra similem terminum restitueret spoliatis, et, quia predicta Lubicensis et nonnulle alie stagnales sibi adherentes civitates nullo modo erant contente de dicta concordia, immo bellum predictum fortius comminabantur, presertim ex eo, quod dicta concordia sine mandato dicti Johannis regis per eundem cardinalam legatum sic concipiebatur, quod[2]) esset propterea in arbitrio dicti Johannis regis illam adimplere vel non adimplere, prefati dux Fredericus et creatura Johannes Andreas episcopus et alii principes et proceres, ut eidem Johanni regi magis inservirent, ac eius regna et dominia in pace et tranquillitate conservarentur dampnaque vitarentur, se ad penas obsidum dicte civitati Lubicensi super eo, quod idem Johannes rex dicte concordie satisfaceret, obligaverant[3]), ita quod dicta obligatione facta confestim dictum bellum retractum et sedatum fuerat, ipseque Johannes rex postmodum tamquam ille, qui ad debitorum paternorum ac navium et mercium huiusmodi solutionem tenebatur, dictam concordiam suis patentibus litteris eius sigillo munitis approbaverat et confirmaverat, cum postmodum lapso termino dicte concordie non esset illi paritum, ac Fredericus dux et proceres prefati ad penas obsidum, ut premittitur, obligati sub fide publica ab eadem civitate Lubicensi

---

[1]) Gz. — Cod. accersitus se cum [2]) Gz. — Cod. et quod
[3]) Gz. — Cod. obligaverunt

requisiti ipsam civitatem ingressi fuissent, ipseque Fredericus dux debita paterna valoremque navium et mercium huiusmodi et pro illis octuaginta millia fl. persolvisset, ipseque Johannes rex, sicuti domino placuit, de medio sublatus fuisset, nonnulli emuli dicte creature Johannis Andree episcopi prefati detulerunt ipsum Johannem Andream episcopum apud prefatum serenissimum dominum Cristiernum modernum regem de eo et super eo, quod ipse episcopus summam dictorum octuaginta millium fl. eidem civitati Lubicensi nomine prefati Johannis regis promisisset, et quod postmodum eundem Johannem regem ad eandem promissionem approbandum et ratificandum induxisset indebite et dolose; ac sub hoc colore extorserunt sub nomine dicti serenissimi domini Cristierni moderni regis a v. s. litteras in forma brevis quadam supplicatione ibidem introclusa commissionis cause super premissis directas dominis episcopo Roskildensi et abbati monasterii Sorensis Roskildensis diocesis ac Auoni eiusdem Cristierni moderni regis cancellario, pretextu quarum episcopus Roskildensis et abbas prefati dictam creaturam ad comparendum coram eis infra certum tunc expressum et jam forsan effluxum terminum sub certis atrocissimis et diffamatoriis penis, videlicet decem millium fl. Renensium ac interdicti ecclesiastici ac aliarum censurarum, citarunt, licet tamen ad imponendum tales penas nullam haberent nec habeant jurisdictionem; et fuit etiam coram eis pro parte dicti serenissimi Cristierni regis oblatus libellus diffamatorius contra ipsam creaturam Johannem Andream episcopum prefatum; atque ita[1]) dicti pretensi commissarii, volentes ea, que sibi audienda et decidenda commissa erant, absque illorum discussione et decisione velo levato et arrupto exequi, terminum quindecim dierum eidem creature ad comparendum coram eis [statuerunt][2]) et videndum, nisi interim amicabiliter cum dicto serenissimo domino Cristierno rege de dicta summa octuaginta millium fl. concordaret et compareret, a divinis suspendi. Sed quamvis dicta creatura Johannes Andreas episcopus prefatus, cum a tali processu et indesequutis extrajudicialiter coram notario et testibus ad sedem apostolicam provocasset et appellasset, fuerit coram eodem serenissimo domino moderno rege vocatus et comparuerit, ac presentibus oratoribus serenissimi etiam principis domini Caroli archiducis Burgundie fuerit ibidem expresse conclusum, quod dicta crea-

---

[1]) Gz. — Cod. et quia [2]) add. Gz.

tura Johannes Andreas episcopus huiusmodi provocationi seu appellationi et indesequutis renuntiaret, prout extunc statim renuntiaverit et se sua sponte eidem serenissimo domino moderno regi ad super premissis coram illius regni prelatis juristandum pollicitus extiterit, tamen postmodum dicti episcopus Roskildensis et abbas asserti commissarii ad ulteriora in eadem causa contra dictam creaturam indefensam, ut dicitur, processerunt et procedunt, non mediocriter aspirando eidem creature injurias et gravamina inferre et per hoc se gratificare cum eodem serenissimo moderno rege, qui tamen numquam consuevit neque creditur velle, nisi quod justum et sanctum est; unde prefata creatura Johannes Andreas episcopus prefatus, sentiens se et honorem suum per assertos commissarios predictos ex premissis non mediocriter ledi et gravari ac timens ex et ab iis in futurum probris ledi et gravari posse, ab omnibus et singulis processibus et gravaminibus predictis ad s. v. et sedem predictas extrajudicialiter coram certo notario publico et testibus denuo appellavit et tuitioni et defensioni v. s. et sedis predictarum se submisit, protestando tamen non habere, prout non habet, animum aut voluntatem litigandi in Romana curia vel extra eam contra prefatum serenissimum dominum modernum regem, nisi ingentissima necessitate sue defensionis urgente, sed solum sevissimas dictorum commissariorum manus claudendi (!), ne contra ipsam creaturam de cetero sevire audeant, et ut e. s. v. et sedes apostolica de benigno remedio serenissimo domino moderno regi in tanta rerum suarum jactura per piratas, qui naves et merces predictas interceperunt, illata adversus ipsos piratas et Johanni episcopo prefatis adversus violentias, que pro voluntate dictorum emulorum sub nomine dicti serenissimi domini moderni regis [ipsi][1]) inferuntur, paterne consulere et providere dignetur, ipseque modernus rex serenissimus ad plenum informari possit, an ab eadem creatura, ad quam de debitis paternis eiusdem serenissimi regis et piratica interceptione navium et mercium huiusmodi nichil penitus pertinet, an vero ab earundem navium et mercium violenter ablatarum occupatoribus dampna eidem serenissimo domino moderno regi occasione premissorum, ut pretenditur, illata resarcienda sint, offerendo se prefatus Johannes Andreas episcopus predicta appellatione non obstante ad super premissis coram reverendissimo patre domino

[1]) add. Gz.

archiepiscopo Lundensi ac episcopis et prelatis illius regni, ut in similibus fieri consuevit, juristandum, prout in publico desuper confecto instrumento plenius continetur. Supplicat igitur s. v. dictus Johannes Andreas episcopus, quatenus dignetur causam et causas appellationis et appellationum huiusmodi ac attemptatorum et innovatorum quorumcunque nullitatisque et nullitatum, iniquitatis et injustitie omnium et singulorum processuum coram dictis commissariis ac eorum quibuslibet et per eos in premissis quomodolibet habitorum et factorum totiusque negotii principalis[1]) causas cum earum a prefatis commissariis, coram quibus instructe non sunt, oportuna advocatione aliquibus aliis prelatis illarum partium committere, etiam summarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura judicii, audiendas, cognoscendas, decidendas et fine debito terminandas cum omnibus et singulis suis incidentiis, dependentiis, emergentiis, annexis et connexis, et cum potestate dictam creaturam Johannem Andream episcopum prefatum a predictis et suspensionis a divinis ac quibusvis aliis pretensis sententiis, censuris et penis in eum premissorum occasione latis per vel alium seu alios simpliciter vel ad cautelam, prout juris fuerit, absolvendi ac interdicta ecclesiastica tam localia quam personalia similiter premissorum occasione apposita etiam, prout juris fuerit, relaxandi ac eundem serenissimum dominum Christiernum modernum regem omnesque et singulos alios interesse putantes, etiam in executione citationis vigore presentium decernende nominandos, totiens, quotiens opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito de non tuto ad eos accessu, citandi ac prioribus commissariis et aliis quibusvis judicibus et personis sub ecclesiasticis sententiis et censuris necnon pecuniariis arbitrio judicum, quibus presentes diriguntur, adjiciendis penis inhibendi ac eos omnes et singulos, qui tali inhibitioni contravenerint, sententias, censuras et penas predictas dampnabiliter incurrisse declarandi eosque et eas ac processus desuper habendos aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum ponendi et auxilium brachii secularis invocandi ceteraque faciendi, que in premissis et circa illa fuerint quomodolibet oportuna, premissis ac felicis recordationis Bonifacii pape VIII e. s. v. predecessoris de una et in concilio generali de duabus dietis latissime extendenda ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis non

[1]) Gz. — Cod. presentis

obstantibus quibuscunque cum clausulis oportunis. Fiat ut petitur. J. Et cum absolutione a censuris ad effectum presentium. Et de commissione causarum appellationum, nullitatum attemptatorum et negotii principalis huiusmodi etiam summarie etc. ut supra. Et cum potestate absolvendi dictam creaturam simpliciter vel ad cautelam a quibusvis censuris in eam premissorum occasione forsan latis ac relaxandi interdicta tam localia quam personalia simpliciter premissorum occasione quomodolibet apposita, ut supra. Et cum potestate citandi et inhibendi sub sententiis, censuris et penis etc., etiam per edictum, ut supra. Et cum derogatione dictarum constitutionum de una et duabus dietis ut supra latissime, dummodo non ultra tres dietas a fine dominiorum dicti regis, computandas. Et per breve e. s. v. hac supplicatione introclusa. Fiat. J. Datum Rome apud s. Petrum 15. kal. oct. anno 4.

Suppl. 1529 fol. 161. (Trykt fuldstændig.)

4596. **19. Sept. 1516.**

Johan Wulf faar forlænget Fristen til at skaffe sig et ham tidligere tilstaaet Embede med 4 Maaneder.

Reformatio Johannis Johannis (!) Wolf, cuius preinserta est sub data Rome 5. kal. maji anno 4.

Prefatus Johannes Wolf in Romana curia presens hactenus non potuit commode satisfacere concessioni gratie sibi facte per preinsertam. Quare supplicat, quatenus antedictos sex menses nondum elapsos ad alios quatuor menses prorogare ac alias decernere dignemini juxta formam eiusdem preinserte .... Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat ac fidem faciat in judicio et extra .... Datum Rome 13. kal. oct. anno 4.

Suppl. 1529 fol. 255 v.

4597. **24. Sept. 1516.**

Paven befaler Ærkebiskoppen i Lund, Biskoppen i Slesvig og Provsten i Børglum at gaa frem i Overensstemmelse med en vedlagt Supplik (sikkert Nr. 4595).

Archiepiscopo Lundensi et episcopo Slesvicensi ac preposito Burglanensi et eorum cuilibet. Mittimus vobis supplicationem presentibus inclusam manu nostra signatam, volumusque et vobis committimus, ut vocatis vocandis vos vel duo aut unus vestrum ad illius executionem procedatis juxta eius continentiam

et signaturam. Datum Viterbii sub annulo piscatoris die 24. sept. 1516 pontificatus anno 4.

In tergo. Ego Paulus Krogh Ottoniensis diocesis clericus sacra imperiali auctoritate notarius publicus fr. (!) p. d. Birgero archiepiscopo Lundensi Kallundborgis anno domini 1517 4ta die mensis aprilis in suo hospitio inter septimam et octavam horas crepusculi tempore personaliter apprehenso hoc breve apostolicum presentavi et tradidi, testibus ad hoc presentibus honorabilibus viris magistris Cristierno Dacho canonico Lundensi et Johanne Andree presbitero Ottoniensi requisitis.

Orig. paa Perg. i Danske gejstlige Sager 28 b (R. A.). L. Dipl.

4598. **23. Okt. 1516.**

Klerken Luderus Berner fra Hildesheim Stift faar et evigt Vikariat i Flensborg mod at svare en aarlig Pension deraf til Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift, som tidligere havde faaet Embedet, men nu opgiver det.

Cum Henricus Brandis clericus Bremensis diocesis, cui alias de perpetua sine cura vicaria ad altare bb. Petri et Pauli apostolorum in ecclesia s. Nicolai Flensburgensi Slesvicensis diocesis, tunc per obitum Johannis Gumk (!) seu alias vacante, provisum fuit, concessioni gratie huiusmodi litteris apostolicis desuper non confectis in manibus s. v. vel alterius sponte cedere proponat, prout cedit de presenti, supplicant tam dictus Henricus quam Luderus Berner clericus Hildesemensis diocesis, quatenus . . Ludero de dicta vicaria [fructus 4 mr.] providere ac, ne nimium dispendium patiatur, Henrico pensionem annuam 6 fl. Renensium super fructibus dicte vicarie, per dictum Luderum, cuius ad hoc expressus accedit assensus, sive successores suos . . . . annis singulis in Romana curia, quamdiu Henricus in eadem resideret [ↄ: resederit], et deinde in civitate Lubicensi[1]) in domini nostri Jesu Christi nativitatis festivitate sub sententiis, censuris et penis in similibus apponi solitis . . . Henrico integre persolvendam, reservare . . . dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Pali Portuensis diocesis 10. kal. nov. anno 4.

Suppl. 1534 fol. 123.

4599. **31. Okt. 1516.**

Johannes Michaelis faar Kanonikat og Præbende i Ratzeburg, som Johan Wulf opgiver mod at beholde en Pension deraf.

---

[1]) Cod. Lutsicensi

Alias certis canonicatu et prebenda ecclesie Ratzeburgensis per obitum Reynoldi Horner vacantibus, Johannes Wolff clericus Slesvicensis vel alterius diocesis illos vigore cuiusdam reservationis specialis seu mandati de providendo sibi auctoritate apostolica concessi acceptavit, possessione per eum non habita. Cum autem Johannes . . omni juri sibi ad dictos canonicatum et prebendam quomodolibet competenti cedat, supplicat Johannes Michaelis canonicus dicte ecclesie Ratzeburgensis, possessor canonicatus et prebende prefatorum, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda [fructus 6 mr.] providere et, ne Johannes Wolff nimium dispendium patiatur, eidem pensionem annuam 12 fl. auri in auro Renensi boni et justi valoris super canonicatus et prebende fructibus, quorum ipsa pensio forte tertiam partem excedat, medietatem tamen non excedit, eidem Johanni Wolff, quoad vixerit, vel procuratori suo per dictum Johannem Michaelis, cuius expressus accedit assensus, et successores suos annis singulis in festo pascharum resurrectionis domini nostri Jesu Christi in civitate Lubicensi vel alio loco in litteris pensionis huiusmodi per ipsum Jo. Wolff specificando sub sententiis, censuris et penis in talibus apponi solitis integre persolvendam, reservare, quodque, Johanne Michaelis in solutione pensionis huiusmodi quomodolibet deficiente, liceat eidem Johanni Wolff ad canonicatum et prebendam predictos liberum habere regressum, indulgere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome pridie kal. nov. anno 4.

Suppl. 1534 fol. 23 v.

4600. **3. Nov. 1516 (21. Marts 1517).**

Klerken Thomas Clausen fra Slesvig Stift faar — efter forudgaaende Proces ved Kurien — Sognekirken i Fjelstrup.

Lite et causa in Romana curia coram certo vestri sacri palatii apostolici auditore causarum sive locumtenente inter Thomam Nicolai clericum Slesvicensis diocesis et quendam Petrum Anckerssen assertum clericum adversarium intrusum de parrochiali ecclesia in villa Felstorpp dicte Slesvicensis diocesis . . . . in prima instantia introducta et in ea ad nonnullos actus, citra tamen cause conclusionem, processo, a nonnullis asserebatur neutri dictorum collitigantium in parrochiali ecclesia predicta jus competere illamque adhuc forsan vacare. Supplicat igitur idem Thomas, quatenus prefato auditori seu in eius loco

surrogato vel forsan surrogando, ut, si per eventum litis huiusmodi sibi constiterit neutri ipsorum Thome et Petri collitigantium in parrochiali ecclesia predicta jus competere, dictam parrochialem ecclesiam [fructus 4 mr.], sive premisso sive alio quovis modo . . vel alias vigore constitutionum e. s. v., unius 28. nov. secundo, alterius vero 19. aprilis tertio, et alterius 29. aprilis quarto necnon 4. vel 5. julii editarum quarto annis pontificatus e. s. v. mensium diebus in cancellaria apostolica publicatarum eidem oratori per viam † seu nove provisionis, gratie [etc.], prout utilius fuerit, conferat . . . [mandare dignemini]. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 3. non. nov. anno 4[1]).

Suppl. 1542 fol. 63 v og (II) 1553 fol. 42 v.

4601. **5. Nov. 1516.**

Paven udnævner Hertug Magnus af Meklenburg, som gaar i sit ottende Aar, til, fra han fylder 21, at være Administrator og, fra han fylder 27 Aar, at være Biskop i Schwerin.

Magno ex ducibus Magnopolensibus, clerico Zwerinensis diocesis. Divina disponente clementia [etc.]. Sane ecclesia Zwerinensi, cui Petrus episcopus Zwerinensis presidebat, per obitum eiusdem Petri pastoris solatio destituta, prepositus, decanus et capitulum eiusdem ecclesie, pro futuri episcopi Zwerinensis electione celebranda . . . . . convenientes in unum, te clericum Zwerinensis diocesis, in octavo tue etatis anno et in minoribus ordinibus constitutum ac nobilis viri Henrici ducis Magnopolensis natum, ex cuius laudabilibus puerilis etatis inditiis (!) spes verisimiliter concipi potest, quod succedentibus tibi annis eidem ecclesie etiam pro illius ac civitatis et diocesis Zwerinensium personarum ecclesiasticarum ac bonorum et jurium earundem defensione et conservatione ac distractorum et a diversis personis, etiam secularibus, occupatorum recuperatione necnon tranquillo et felici eiusdem ecclesie ac cleri civitatis et diocesis predictarum statu, etiam favore et presidio prefati genitoris et aliorum parentium tuorum, esse poteris utilis et multipliciter fructuosus, in Zwerinensem episcopum per viam scrutinii concorditer postularunt, tuque postulationi huiusmodi, illius tibi presentato decreto, consensisti et huiusmodi postulationis negotium proponi fecisti in consistorio coram nobis, petens illam

---

[1]) II: 12. kal. aprilis anno 5.

per nos admitti, in hiis omnibus statutis a jure temporibus observatis. Nos itaque postulationem huiusmodi, quam de persona tua invenimus canonice celebratam, de fratrum nostrorum consilio duximus admittendam teque, quamprimum vicesimum primum dicte etatis annum attigeris, administratorem ipsius ecclesie in spiritualibus et temporalibus, donec vicesimum septimum eiusdem etatis annum attigeris, ... deputamus, et deinde cum vicesimum septimum annum etatis huiusmodi attigeris, exnunc prout extunc et econtra de persona tua . . . . . eidem ecclesie providemus teque illi in episcopum preficimus et pastorem . . . . Volumus autem, quod administratione huiusmodi durante dicta ecclesia in spiritualibus non ledatur et in temporalibus detrimentum non sustineat, quodque etiam illa durante, debitis et consuetis mense episcopalis Zwerinensis supportatis oneribus, de residuis illius fructibus disponere libere valeas, sicuti episcopi Zwerinenses, qui pro tempore fuerunt, de illis disponere potuerunt, alienatione tamen quorumcunque bonorum immobilium et pretiosorum mobilium eiusdem mense tibi penitus interdicta, et quod, antequam regimini dicte ecclesie te . . . . in aliquo immisceas, in manibus Hauelbergensis et Ratzeburgensis episcoporum seu alicuius eorum fidelitatis debite solitum prestes juramentum juxta formam in aliis litteris nostris muneris consecrationis annotatam, quibus per alias nostras litteras mandamus, ut a te nostro et Romane ecclesie nomine huiusmodi recipiant juramentum. Datum Rome non. nov. anno 4.

L.

Orig. paa Perg. i Gottorpske Membraner (R. A.); tidligere i Tyske Kancellis Arkiv[1]).

4602. **5. Nov. 1516.**

Abbeden Henrik Christiernsen (Tornekrans) og Munkene i Sorø Kloster faar bevilget, at Klostrets Abbeder maa bære Bispedragt, tildele samme Velsignelse som Biskoppen og 100 Dages Aflad, velsigne de hellige Kar, genindvie vanhelligede Kirker og Kirkegaarde, uddele de mindre gejstlige Grader, spise Æg, Smør og Mælkemad paa Rejser, præstevie Munke og give Klostrets undergivne Afløsning i de Pavestolen ikke reserverede Tilfælde.

Cum monasterium Soranum, alias Soer, Cisterciensis ordinis Roskildensis diocesis inter alia illarum partium monasteria satis insigne existat, supplicant Henricus Cristierni abbas necnon conventus eiusdem monasterii, quatenus dicto Henrico moderno eiusque in dicto monasterio pro tempore successoribus abbatibus

[1]) En Række Paategninger om Betaling af Servispenge.

in perpetuum, ut mitra † necnon almutio griseo, anulo et chirotecis † necnon dalmatica et sandaliis pontificalibus pastoralique baculo ac quibuscunque aliis pontificalibus indumentis, ornamentis et insigniis in prefato aliisque monasteriis et locis † ratione † superioritatis † aut alias quibusvis ex causis sibi subjectis uti, necnon in eisdem monasteriis et locis eorundemque et sibi pro tempore, ut prefertur, [subjectorum] locorum huiusmodi ecclesiis populo utriusque sexus ibidem presenti benedictionem solemnem post missarum, vesperarum[1]) matutinorum ac etiam aliarum horarum divinarum solemnia etiam in dicto habitu seu ornatu pontificali, dummodo in huiusmodi benedictione diocesanus antistes vel apostolice sedis legatus presens non existat, vel eo presente et consentiente, dare, ipseque populus huiusmodi ex tali benedictione centum dierum pro qualibet vice indulgentias et peccatorum suorum remissionem consequi possit, necnon quascumque vestes, pallia seu pallas, indumenta, libros, vasa et alia ornamenta sive clenodia quecunque ad usum misse et divinorum officiorum seu quemcunque alium cultum divinum vel ecclesiasticum necessaria, per quoscunque pro tempore quomodolibet deportata, benedicere, ac dicti monasterii seu quasvis alias ecclesias eidem unitas aut alias sibi subjectas, capellas quoque vel cimiteria earundem semine aut sanguine seu alias quavis ex causa polluta, aqua prius per aliquem catholicum antistitem benedicta, reconciliare, necnon muros ecclesiarum vel capellarum huiusmodi subjectarum ad effectum reparationis[2]) demoliri illosque reparari earundemque ecclesiarum et capellarum altaria pro commodiori ipsorum usu de uno loco ad alium locum transferri illaque translata, prout requirit eorum necessitas, reparari facere, ac rursus pro servitiis dictorum monasteriorum aliisque personis sibi et suo monasterio subjectis ad hoc idoneis quibuscunque dominicis aut aliis festivis diebus primam tonsuram ac omnes minores, etiam accolitatus, ordines conferre et ad illos promovere, quodque idem Henricus modernus et pro tempore successores abbates Sorenses, quotiens pro suis aut sibi subjectorum monasteriorum seu locorum predictorum negotiis extra septa ipsius Sorensis seu aliorum monasteriorum huiusmodi ex honesta vel rationabili causa proficisci vel abesse contigerit, ovis, buttiro et lacticiniis, etiam carnibus, temporibus tamen, quibus a jure Christi fidelibus non prohibentur, et extra

---

[1]) Gz. — Cod. vesperorum [2]) Cod. remparationis

eadem septa una cum personis tunc secum exeuntibus absque conscientie sue scrupulo vesci, et insuper eidem moderno ac pro tempore existenti abbati Sorensi predicto, quod monachos ipsius monasterii in subdiaconatus et diaconatus ordinibus pro tempore constitutos, cum vigesimum secundum eorum etatis annum attigerint, quotiens pro missis inibi celebrandis expedire videbitur, juxta eiusdem moderni ac pro tempore existenti[s] abbati[s] Sorensi[s] predicto [ɔ: -ti] [discretionem][1]) sine aliqua alia dispensatione ad presbiteratus ordines per quemcunque antistitem . . . similiter promoveri facere necnon subditos et parrochianos dicti monasterii, cuius etiam ecclesia forsan parrochialis existit, etiam aliarum ecclesiarum et capellarum, etiam eidem monasterio, etiam non pleno jure, subjectarum, per se † ab omnibus eorum peccatis quantumcunque gravibus, propter que sedes predicta consulenda non foret, absolvere eisque pro modo culpe penitentiam salutarem injungere ac omnibus Christi fidelibus vere penitentibus misse per eundem Henricum modernum et pro tempore existentem dicti monasterii abbatem celebrande pro qualibet vice interessentibus centum dies de injunctis eis penitentiis relaxare † in omnibus et absque cuiusvis, etiam diocesani predicti, in omnibus premissis licentia libere possint perpetuo, facultatem concedere dignemini . . . Fiat. J. . . . Ad perpetuam etiam in forma gratiosa etc. . . . Et cum deputatione judicum seu exequutorum, qui in premissis omnibus assistant faciantque abbatem dicti monasterii pro tempore existentem predictis pacifice gaudere, etiam sub penis et censuris ecclesiasticis, ac facultate censuras et penas huiusmodi aggravandi et reaggravandi ac interdictum ecclesiasticum apponendi, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis . . . Fiat. J. Datum Rome non. nov. anno 4.

Suppl. 1534 fol. 28.

4603. **7. Nov. 1516.**

Klerken Tymmo Loffen fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Domkirken i Slesvig.

Supplicat Tymo Loffen clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi . . de perpetua vacaria ad altare s. N. situm in ecclesia Slesvicensi [fructus 4 mr.], per obitum Johannis Petri . . in mense maji anni ultimo defluxi vita functi vacante, providere digne-

[1]) Cod. predicto quod sine

mini . . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 7. id. nov. anno 4.

Suppl. 1542 fol. 183 (203).

4604. **13. Nov. 1516.**

Præsten Peder Ankersen fra Slesvig Stift faar Sognekirkerne i Odis og Taps, og Haderslevkanniken Henrik Klet faar et evigt Vikariat i Haderslev.

Vacante alias parrochiali ecclesia matrice in villa Odysse una cum eius filiali in Tapper Slesvicensis diocesis per . . Mathie N., necnon quodam alio simplici beneficio sub invocatione s. Laurentii, commenda nuncupato, in collegiata ecclesia oppidi Herdersine (!) dicte diocesis, tunc per Nicolai Senewerber . . obitus etiam vacante, fuit de dicta parrochiali ecclesia in Odysse ac illius filiali annexa Petro Auersthen, presbitero dicte diocesis, ac de altero beneficio Henrico Kloet, canonico dicte collegiate ecclesie Herderstacensis, ordinaria respective auctoritate provisum, possessione etiam subsecuta. Cum autem Petrus et Henricus dubitent premissa viribus forsan non subsistere, supplicant, quatenus . . dicto Petro de parrochiali in Odysse cum eius filiali [fructus 4 duc.], Henrico vero de commenda [fructus 2 duc.] in forma nove aut † provisionis, gratie [etc.], [providere][1]) et nichilominus cum Henrico Klot, ut una cum predicta commenda quosdam canonicatum et prebendam, etiam maiorem et capitularem, quos etiam in collegiata ecclesia Haderslenensi obtinet, . . . insimul ad vitam suam retinere . . . possit, [dispensare] dignemini . . . Concessum in presentia pape. P. Interamnensis. . . . Datum Ostie id. nov. anno 4.

Suppl. 1540 fol. 29 v.

4605. **7. Dec. 1516.**

Zutfeld Wardenberg opfordrer Kong Christierns Kansler, Biskop Lage Urne til at sørge for, at der bliver valgt en ny Kardinalprotektor i Steden for den afdøde Marcus Vigerius; Sagen haster, da Sten Sture arbejder paa at blive udraabt til Konge i Sverige og har faaet Arcimbold paa sin Side. Hidtil er dette dog blevet forhindret, særlig paa Grund af Biskop Johannes (Blankenfeld) i Reval. Brevets Overbringer, Provst Hans Hansen, skal mundtlig forklare Sagen nærmere.

Reverende in Christo pater et domine semper observandissime. Post commendationem et perpetuam salutem notifico paternitati vestre prosperum reditum meum in Urbem, ubi ad vota, laus deo, expedivi confirmationem, deputatus administrator

---

[1]) add. Gz.

in spiritualibus et temporalibus propter defectum etatis postulati. Itaque spero futura estate redire in patriam. Insuper scripsi ex Augusta in ascensu ad paternitatem vestram obitum felicis memorie quondam cardinalis Senogalliensis, qui obiit in augusto preterito. Itaque opus est omnino, ut regia maiestas quam celerrime cogitet de alio protectore cardinali. Reverendissimus dominus Franciscus tituli s. Marcelli presbiter cardinalis, Surrentinus vulgariter nuncupatus, natione Hispanus, vir valde prudens et circumspectus ac in audientia prestanda humanus et benignus, quia talis debet esse protector, esset valde idoneus pro maiestate regia, eo quod ipse est protector regis Hispanie domini Caroli. Itaque bene conveniret, ut idem crearetur protector regis nostri Dacie, qui habet reginam Hispanie uxorem, regis catholici predicti sororem, et ita sub nominibus, auspiciis et umbra utriusque regis negotia apud papam vel alias in curia ad expediendum occurrentia promovere et expedire posset. Et videtur michi plusquam necessarium non dormire in premissis, quia, prout presentium lator dominus Johannes prepositus Tofftensis, quia propterea accelerare debet per viam, latius maiestati regiæ ac paternitati vestre referre habet, Steno gubernator regni Svecie per decanum Lincopensem et quendam prepositum Stregnensem[1]) laborat hic per medium magnorum hominum, per quos papa, ex falsis suggestionibus dicti Stenonis inductus, crearet eundem Stenonem in regem Svecie et committeret domino Arcymboldo nunctio apostolico in partibus coronationem eiusdem Sthenonis in regem Svecie. Et super hoc concepta fuerunt jam multa brevia apostolica, in quorum uno, sicut percepi, fiebat mentio et derogatio litterarum electionis domini regis nostri Dacie. Et conceptus illorum brevium valde cautelose factus erat, ita quod serenissimus dominus noster per dictos perversos sollicitatores istius negotii sub specie et colore boni quasi seductus erat. Sed forte fortuna illa res devenit ad notitiam reverendi patris domini episcopi Reualiensis, paternitatis vestre studiosissimi et domini mei singularissimi, qui desuper fuit cum pontifice et informavit ac effecit in tantum, quod brevia predicta sibi et domino reverendissimo cardinali ss. Quatuor [coronatorum] committerentur revidenda, et illis revisis reversus ad papam sanctitatem suam informavit, quod ista materia esset in totum surreptitia et false narrata, et quod ipse viderat litteras electionis

[1]) Skrevet i Stedet for et overstreget Arusiensem

maiestatis regie de Dacia, per quas ei erat jus quesitum, faciendo in tantum, quod papa mandavit, ut dicta brevia primo facta non transirent, sed commisit cardinali ss. Quatuor [coronatorum] et domino Reualiensi prefato, ut facerent alia brevia tendentia ad exhortationem pacis inter maiestatem regiam et Stenonem, et quod commissarius suus in illis partibus dominus Arcimboldus de huiusmodi pace ageret, et si partes non possent[1]) concordare, quod remitterent causam cum juribus et instructionibus suis ad sedem apostolicam, quia papa eandem causam vellet jure aut concordia penitus planare et terminare. Dominus prepositus presentium lator audivit omnia hec, qui propterea vadit[2]), ut oretenus latius referat audita et visa. Videtur itaque michi omnino opus, ut maiestas regia absque mora deputet protectorem et etiam faciat extendi mandatum procurationis in scripto, in quo committat onus procurationis in istis et aliis quibuscunque negotiis domino Reualiensi, quia ego, ut dixi, non diu hic remanebo; tamen si maiestas regia ponet me, etiam faciam debitum. Et bonum esset, quod rex scriberet pontifici, quod in causis concernentibus maiestatem suam aut regna sua nichil fieret nisi vocato aut avisato cardinali protectore et procuratoribus suis, et quod dictum mandatum subscriberetur manu propria regia et sigillaretur suo sigillo, prout est moris de aliis mandatis, et quod nomina cardinalis et procuratorum in illo exprimantur, ut predixi. Erit etiam necesse, quod aliqua digna propina mittatur pro eodem cardinali pro subarratione, prout de his et aliis latius locutus sum et dedi in commissis domino preposito, ad quem me remitto, et dominus etiam Reualiensis in alligatis latius scribit. Et rogamus ambo, prout etiam prepositus juravit facere velle, quod hec materia secrete habeatur inter maiestatem regiam et paternitatem vestram ac duos vel tres conciliarios, et non ultra, quia Stheno agit istud negotium per dominum Franciscum Cibo, maritum sororis pontificis; quia, si publicaretur hoc pervenisse a nobis, possemus venire in periculum. Non dubito, quin istud negotium cum magnis muneribus et pollicitationibus inchoatum sit, et indubie prosequetur, quia si nunc non procedet hic ad vota Stenonis, tamen expost non cessabunt. Et forte iste dominus commissarius Arcimboldus, si veniet in Sveciam, dabit illis viam et modum. Ideoque maiestas regia et paternitas vestra cum aliis consiliariis

---

[1]) Orig. possint [2]) I Stedet for et overstreget mittitur

fidis non habebitis dormire nec parcere laboribus et expensis pro honore regio. Et pro observantia mea volui premissa paternitati vestre significare, et scribo etiam in alligatis maiestati regie, quam super prefato negotio remitto ad paternitatem vestram. Item die 19. huius erit ultima sessio concilii Lateranensis, et in eodem, ut dicitur, concludetur. De aliis novis Italie ad presentium latorem. Esset etiam bonum, quod maiestas regia haberet semper in banco ad minus 200 duc. ad cautelam propter negotia occurrentia et ad faciendum et expediendum unum bancum et postas, quando opus esset. Et cum his me recommendo paternitati vestre ut bonum filium et servitorem. Ex Urbe 7. dec. anno 16.

Humilis servitor

Cuius nomen scit paternitas vestra, et quod habet in suo memoriali presentium lator.

Udskrift: Reverendo in Christo patri et domino domino Lagoni dei et apostolice sedis gratia episcopo Roskildensi et regni Dacie cancellario dignissimo, domino suo gratioso.

In eius absentia reverendo et magnifico domino Auoni Bild cancellario regio vel ad manus proprias maiestatis regie in Dacia.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. L. Dipl. Trykt: Allen. De tre nordiske Rigers Hist. II, 595—98. Reg. *10175.

4606. 8. Dec. 1516.

Prioren for Antvorskov Johanniterkloster Eskil Thomsen faar Stadfæstelse paa en Bestemmelse af Visitatoren Johannes de Cardona om, at Prioraterne kun skulde besættes med Præstebrødre; endvidere faar han Tilladelse til at bære Bispedragt, tildele samme Velsignelse som Biskopperne og 40 Dages Aflad, genindvie vanhelligede Kirker og velsigne de hellige Kar, uddele de mindre gejstlige Grader, præstevie Munkene og give Klostrets undergivne Afløsning i de Pavestolen ikke reserverede Tilfælde.

Exponitur pro parte Eschili Thome, prioris generalis prioratus in regno Dacie hospitalis s. Johannis Hierosolomitani, in Antewordskow nuncupati, Roskildensis diocesis, quod quondam Johannes de Cardera (!), visitator generalis omnium domorum et locorum dicti hospitalis tam apostolica quam eiusdem hospitalis magistri auctoritate deputatus, in visitationis huiusmodi exercitio existens, provide attendens, quod prioratus dicti hospitalis in Dacie, Svecie[1]) et Norvegie regnis consistentes[2]) melius per clericos et non laicos fratres gubernari deberet, illique cle-

[1]) Cod. Swewie [2]) Gz. — Cod. consistens

rici[s] et non laici[s] fratribus predictis conferrentur, et deinde tunc magister dicti hospitalis in capitulo generali hospitalis eiusdem [juxta] illius morem Rome celebrans, quod ad prioratum generalem huiusmodi nemo ex tunc deinceps assumeretur nisi per illius conventus electionem, inter alia statuerunt; postmodum vero Innocentius papa VIII statuta huiusmodi confirmavit, prout in illius et magistri et visitatoris predictorum desuper confectis litteris . . plenius continetur. Cum autem cupiat dictus prior premissa [apostolice sedis munimine stabiliri, supplicat s. v. quatenus premissa] ac, prout illa respective concernunt, omnia in dictis litteris contenta auctoritate apostolica confirmare illaque perpetuo observari debere decernere ac omnes tam juris quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplere, et nichilominus pro potiori cautela omnia, necnon quod dicti prioratus generalis prior pro tempore existens in presbiteratus ordine constitutus esse deberet, et nullus ad ipsum prioratum generalem eligi vel alias quoquo modo assumi posset, nisi in huiusmodi prioratus [ɔ: presbiteratus] ordine constitutus ac ipsum ordinem dicti hospitalis expresse professus et in eodem ordine secundum tempus debitum et statutum prioratus religiose conversatus existat, quodque idem orator ac pro tempore dicti prioratus prior in perpetuum mitra necnon almutio griseo, anulo et chirothecis necnon dalmatica et sandalis pontificalibus pastoralique baculo ac quibusvis aliis pontificalibus insigniis in prefato aliisque prioratibus et locis ratione superioritatis aut alias sibi subjectis in missarum et aliorum divinorum officiorum celebratione et processione seu publicis ecclesiasticis actibus uti necnon benedictionem solemnem post missarum, vesperarum, matutinorum et aliorum divinorum officiorum celebrationem seu sacras processiones huiusmodi etiam in eisdem pontificalibus, dummodo in huiusmodi benedictione diocesanus antistes vel apostolice sedis legatus presens non existat, vel eo presente et consentiente populo utriusque sexus ibidem presenti elargiri, ipseque populus huiusmodi ex tali benedictione quadraginta dierum pro qualibet vice indulgentiam et peccatorum suorum remissionem consequi valeat, necnon dicti prioratus et alias omnes [sibi] subditas ecclesias, capellas, cimiteria et alia loca ecclesiastica sanguine, semine vel alias pro tempore polluta, etiam si illa pleno jure non subsint, quoties opus fuerit, aqua tamen prius per aliquem catholicum antistitem benedicta, reconciliari necnon muros ecclesiarum, capellarum et locorum huiusmodi

ad effectum reparationis frangi seu demoliri illosque reparari necnon altaria inibi existentia pro ipsorum commodiori usu de uno loco ad alium transferri illaque translata, prout necessitas eorum requisierit, [reponi facere] †, casulas quoque, vestes et paramenta ac vasa necnon ornamenta seu clenodia alia quecunque ecclesiastica pro eisdem ecclesiis benedicere ac quoscunque sibi subditos ad hoc idoneos quibuscumque dominicis aut aliis festivis diebus ad primam tonsuram ac omnes minores, etiam accolitatus, ordines simul vel successive promovere illosque apostolica auctoritate illis conferre libere valeat, perpetuo statuere, et insuper eidem ac pro tempore existenti priori, quod fratres dicti prioratus in subdiaconatus et diaconatus ordinibus pro tempore constitutos, cum vicesimum secundum eorum etatis annum attigerint, quotiens pro missis inibi celebrandis expedire videbitur, juxta eiusdem prioris discretionem sine alia dispensatione et absque licentia cuiuscunque ad presbiteratus ordines per quemcunque antistitem similem gratiam habentem similiter promoveri facere nec non subditos et parrochianos dicti prioratus ac aliarum ecclesiarum et capellarum dicto prioratui etiam non pleno jure subjectarum per se ab omnibus eorum peccatis quantumcunque gravibus, propter que sedes apostolica consulenda non foret, absolvere eisque pro modo culpe penitentiam salutarem injungere ac omnibus Christi fidelibus vere penitentibus misse eiusdem ac pro tempore existentis prioris predicti prioratus interessentibus pro qualibet vice quadraginta dies de injunctis eis penitentiis relaxare, licentia diocesani aut cuiusvis alterius ad id similiter minime requisita, libere valeat, perpetuo facultatem concedere dignemini . . . . Fiat. J. . . . . Et ad perpetuam rei memoriam etc. in forma gratiosa . . . Cum deputatione judicum seu exequutorum, qui in premissis omnibus assistant faciantque pro tempore priorem dicti prioratus predictis omnibus pacifice gaudere, etiam sub penis et censuris ecclesiasticis ac facultate censuras et penas huiusmodi aggravandi et reaggravandi, ac † interdictum ecclesiasticum apponendi, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Et quod premissorum, ... ita quod expressio confirmationis Innocentii, si videbitur, obtineri valeat, maior specificatio fieri possit in litteris, que conjunctim vel divisim poterunt expediri. Fiat. J. Datum Rome 6. id. dec. anno 4.

Suppl. 1548 fol. 155.

4607. **[2. Febr. 1517.]**

Udkast til en Skrivelse fra Kong Christiern til Paven, tilsendt Kongen i et Brev fra Biskop Johan (Blankenfeld) i Reval, dateret Rom 2. Febr. 1517, hvori han indtrængende anmoder om Kongens Støtte til, at Ruma Klosters Ejendomme i Reval Stift maa blive lagt ind under Reval Biskopsbord, helst som Gave fra Kongen, hvis ikke da ved Køb.

Beatissime pater, domine clementissime. Post devota beatorum s. v. pedum oscula. Cum predecessores mei clare memorie Danorum reges incolas ducatus Estonie in Liuonia armis et bello per se subactos, explosis idolatriis, Christi fidem suscipere coegerint et, ut in christiana veritate et lege catholica erudirentur ac in ea perseverarent et continerentur, episcopatum illic erigi curaverint eundemque regia liberalitate dotaverint, quem etiam Reualiensem appellarunt ac ad metropolitanam Lundensem ecclesiam in Dacia pertinere voluerunt, intelligo ecclesiam ac episcopatum predictum in presenti tam esse in suis juribus ac proventibus exilem, ut se juxta episcopalis status decentiam commode sustentare ac se et sua ecclesieque sue jura et libertates ab Ruthenorum scismaticorum infidelium aliorumque incursionibus, molestationibus. perturbationibus, violentiis et injuriis tueri et defendere sine uberiori eius episcopatus augmento non possit. Quare cum piis predecessorum meorum vestigiis inherendo cupiam, quod illi ad dei gloriam ac divini cultus augmentum pia devotione inceperunt, pro anime mee salute et meorum regnorum foelici successu ac incremento eadem devotione perficere ac dicte ecclesie et episcopatui de uberiori subventionis auxilio subvenire, et ut[1]) nonnulle ville, curia [ɔ: -e] ac alia immobilia bona, que monasterium Ruma Cisterciensis ordinis in regno etiam meo Gotlandie situatum sub diocesi Reualiensi obtinet, eidem episcopatui injungantur et incorporentur, s. v. obnixe rogo, cum dicta bona a monasterio prenominato longo mari et intervallo sunt sejuncta dictique episcopatus mense episcopalis bonis vicina, velit gratiose ac clementer annuere, ut mihi bona predicta episcopatui Reualiensi ob causas supra enarratas applicare et incorporare liceat. Constitui enim monasterio predicto de aliis in Gotlandia bonis providere vel interim talem inter monasterium et episcopum Reualiensem contractum erigere, ut episcopus ipse annuam pensionem de bonis predictis monasterio persolvat, donec eandem certa pecuniarum summa in totum vel in partem redimat, ex qua monasterium alia sibi

---

[1]) ita ut Gz.

viciniora bona et etiam in regno predicto situata emere possit, et reverendo patri domino Lagoni episcopo Roskildensi ac venerabili viro domino Agoni Bilde preposito Lundensi cancellario meo conjunctim vel divisim pro huius rei executione commissionem dare et auctoritatem, quod per me, eos vel alios meo vel illorum nomine in hoc negotio actum fuerit, vice et nomine s. v. confirmandi. Qua in re nobis s. v. rem gratissimam, erga s. v. omni studio promerendam, efficiet. Datum . . .

Lifland og Øsel 22 a og b, R. A. L. Dipl.

4608. 6. Febr. 1517.

Hertug Frederik og hans Undersaat, Skipper (capitaneus) Wineke faar bevilget, at en Sag, som Købmanden i Hamburg Hermannus Rover har rejst mod Wineke, fordi denne havde plyndret et af hans Skibe, og som var henvist til Paadømmelse af en Auditor ved Kurien, maa blive unddraget denne og efter Privilegiet de non evocando nu blive afgjort i Hamburg.

Alias quodam Hermanno Rouer asserto mercatore oppidi Hamburgensis Bremensis diocesis falso pretendente, quod, cum proximis tunc lapsis mensibus transmitteret per mare ad alienas provincias pretensa merces et bona valorem trium millium fl., ut etiam falso asserebat, excedentia, illaque [navis] ad certum tunc expressum locum ducatus Holsatie pervenisset, Winike capitaneus Frederici ducis Holsatie cum suis pretensis subditis et sequacibus pretensam navem, in qua pretensa merces et bona erant, invasisset omniaque bona in ea existentia depredatus fuisset, navis ductores et quam plurimos in ea existentes homines crudeliter occidisset ac alios captivos fecisset, ipseque Hermannus adversarius huiusmodi pretensa bona via juris omnino recuperare desideraret et propter pretensam potentiam dicti Wineke et illius apud principes pretensos magnos favores non speraret in partibus posse justitie complementum consequi, prout jurare paratus dicebatur, idem Hermannus adversarius curie causarum apostolice generali auditori, coram quo de premissis querelam se exposuisse et decretum pretensi monitorii ad partes juxta pretensam facultatem sibi per e. s. v. contra similes pretensos delinquentes, ut pretendebatur, traditam obtinuisse[1]) dicebat, committi extorsit, ut, constito sibi summarie et extrajudicialiter de non tuto accessu, dictum pretensum monitorium, etiam per edictum publicum, exequi mandaret ac alias

[1]) Cod. obtinuisset

juxta dictam pretensam facultatem procederet, prefatusque auditor seu locum tenens e complexu (?) pretextu bulle seu litterarum Jovis (!)[1] sancte et pretense commissionis predicte prefatum monitorium contra prefatum Wimike sub pretensis censuris, ut pretendunt, decrevit, quod forsan executioni demandatum fuit. Cum autem dicta expositio prefati Hermanni falsa sit, cum idem Winike nullam navem nisi unam, pice et certis aliis pretensis bonis valorem ducentorum aut ad plus trecentorum fl. Renensium vel circa non excedentibus onustam, etiam mari tunc tempestuoso apud Nortstrande insulam Frisie Slesvicensis diocesis naufragium passam, viderit, quam certe non invasit neque depredatus fuit, sed, videns illam dictum naufragium pati ac illius nautas in periculo vite constitutos esse, mandavit collonis et hominibus eiusdem insule, quod eisdem nautis subvenirent, prout in illo mandato taliter subvenerunt, quod una pars illorum et bonorum predictorum salvata est, cumque jure illius patrie una tertia bonorum modo simili salvatorum ad homines illam [navem ex][2] periculo tempestatis cum dei adjutorio salvantes, alia tertia ad principem et reliqua tertia ad illum, ad quem ante naufragium pertinere noscebatur, pertineant, et Nicolaus papa V per quasdam statuerit, quod extunc inantea nullus ex incolis regni Dacie in quibuscumque causis, etiam pretextu quarumcunque litterarum apostolice sedis vel legatorum eius, etiam si in illis de statuto predict[o] specialis mentio fieret, extra dictum regnum in prima instantia in causam trahi aut conveniri posset, sed huiusmodi cause in prima instantia coram competentibus judicibus in ipso regno decidi deberent, ac decreverit omnes processus, etiam quascunque censuras ecclesiasticas in se continentes, ac quicquid contra statuti huiusmodi tenorem fieri contingeret, irrita et inania, et deinde Calixtus papa III per alias statutum predict[um] confirmaverit ac sententias, censuras et penas post statutum huiusmodi per quosvis judices seu conservatores a predicta sede deputatos contra tenorem statuti predict[i] promulgatas, et quas extunc in posterum [promulgari contingeret][2]), nullas esse illisque nullatenus obediendum esse decreverit ac delegatis et conservatoribus huiusmodi, quibus in posterum contra predictos incolas per sedem predictam causarum cognitio delegaretur, sub excommunicationis late sententie pena, quam contra eos, si contrafacerent, tulit, precipiendo inhibuerit,

---

[1]) litterarum e. v. s. Gz. [2]) add. Gz.

ne in statuti predict[i] prejudicium extunc de cetero incolas extra dictum regnum in prima instantia ad judicium evocare vel citare aut contra eos ad actum aliquem judicialiter procedere presumerent, certis executoribus, qui premissa observari facerent, desuper deputatis, ac successive Innocentius papa VIII ad supplicationem Johannis regis Dacie tunc in humanis agentis et Frederici ducis fratrum germanorum statutum, inhibitionem et mandata predicta ac, prout illa concernebant, omnia in eisdem litteris contenta per reliquas suas litteras approbaverit ac robur perpetue firmitatis obtinere debere decreverit necnon suas litteras huiusmodi cum omnibus in illis contentis clausulis ad incolas Slesvicensis, Holsatie et Stormarie ducatuum, qui ad Johannem regem et Fredericum fratres prefatos communiter spectabant, extenderit[1]) et, quod extunc de cetero perpetuis futuris temporibus incole regni et ducatuum predictorum pro tempore existentes extra regnum et ducatus, alias juxta Nicolai et Calixti litterarum huiusmodi tenorem, ad judicium evocari nequirent, etiam de novo statuerit et, ne contra statuta huiusmodi extra regnum et ducatus huiusmodi traherentur, sub similibus censuris inhibuerit, et propterea, si de statutis ac litteris predictis in eadem commissione eidem auditori camere directa mentio facta fuisset, illa, ut creditur, nullatenus concessa nec causa ipsa, que juxta privilegia predicta in illis partibus, ubi etiam, et non in Romana curia, testes et probationes veritatis rei facilius haberi possunt, cognosci et terminari debet, eidem auditori commissa extitisset, quia frustratorie privilegia principibus et aliis concederentur, si dispositiones illorum postmodum spernerentur, quare pro parte Frederici ducis ac Winneke predictorum e. s. v. humiliter supplicatur, quatenus causas huiusmodi ab eodem auditore et eius locumtenente advocantes et omnes processus per eundem auditorem forsan habitos cassantes causas huiusmodi aliquibus probis viris, non in terris eidem duci subjectis, sed in aliquo loco ibidem vicino, et, si magis placeat, preposito ecclesie b. Marie virginis oppidi Hamburgensis, loci quidem domicilii prefati adversarii seu eius heredum et eidem domino duci non subjecti, judici ibidem ordinario, cum aliquo illi adjuncto in litteris deputando, etiam summarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura judicii, audiendas, cognoscendas et appellatione remota fine debito decidendas cum omnibus suis inciden-

[1]) Cod. aut extenderit

tiis, dependentiis, emergentiis, annexis et connexis, etiam cum potestate citandi et inhibendi ceteraque faciendi, que in premissis fuerint quomodolibet opportuna, committere dignemini ... Concessum in presentia pape. L. cardinalis Agennensis. ... Et cum derogatione regule de insordescentibus ... Et cum potestate procedendi summarie etc., ut supra, necnon prefatum Wineke a pretensis sententiis, censuris et penis predictis toties, quoties opus fuerit, simpliciter vel ad cautellam, prout juris fuerit, absolvendi ac citandi et inhibendi. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa. Et committa[n]tur decano ecclesie b. Marie virginis Amburgensis et cantori eiusdem ecclesie conjunctim vel divisim. Concessum. L. cardinalis Agennensis. Datum Rome 8. id. febr. anno 4.

Suppl. 1545 fol. 99 v.

4609. **13. Febr. 1517.**

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Haderslev, som Henricus Brandis opgiver.

Alias perpetua vicaria ad altare s. Marie Magdalene ad capellam Staken in collegiata ecclesia Haderslevensi Slesvicensis diocesis situm tunc per obitum Mathie Nicolai [vacante], de illa s. v. Henrico Brandis clerico Bremensis diocesis providit. Cum autem certis de causis concessioni gratie sue litteris desuper non confectis sponte cedat, supplicant tam Henricus Brandis quam Paulus Hinseman clericus dicte Bremensis diocesis, quatenus de dicta vicaria [fructus 4 mr.] eidem Paulo providere dignemini, ... statutis .. dicte ecclesie ac fundatione vicarie huiusmodi, etiam [si] in illo [ɔ: -la] cavetur expresse, quod ipsam vicariam pro tempore obtinens actu in sacerdotio constitutus esse debe[a]t vel infra annum ad sacerdotium promoveri ac illi deservire ac personaliter in eadem residere teneatur ..., non obstantibus ... Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. ... Et cum clausula quamcunque generalem reservationem importante etc. aut ex eo, quod vacavit in aliquo ex mensibus, quibus s. v. beneficia extunc vacantia per unam die 28. mensis novembris anno 2, et aliam 19. aprilis anno 3, necnon per tertiam cancellarie regulas die 29. aprilis anno 4 publicatas et in eadem cancellaria ac diebus 18. martii ac 5. julii eiusdem quarti innovatas dispositioni sue reservavit ... Datum Rome id. febr. anno 4.

Suppl. 1536 fol. 288.

4610. **14. Febr. 1517.**

Klerken Ditlev Reventlow fra Slesvig Stift, som er Skriver ved Kurien, faar Dispensation til at opnaa 3 ellers uforenelige og 2 dermed forenelige Embeder, Fritagelse for at residere og for at lade sig præstevie i 7 Aar.

Supplicat Detleuus Reventlow clericus Slesvicensis diocesis, ex utroque parente nobilis procreatus, archivii Romane curie scriptor, s. v. familiaris continuus commensalis, quatenus . . secum, ut quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia nec non quecumque duo alia dissimilia aut simplicia [similia] sub singulis tribus tectis . . . consistentia, alias se invicem et cum predictis incompatibilibus compatientia beneficia . . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi et comende cedendi totiens quotiens etc. retinere ac cum altero cum [ↄ: ex] eisdem sub eodem tecto consistentibus beneficiis unam et sine illis duas pensiones annuas super fructibus etc. quorumcumque beneficiorum . . sub eisdem tribus tectis constituentium [ↄ: consistentium] eidem oratori pro tempore conservatas [ↄ: reservatas] percipere cum simili clausula dimittendi totiens quotiens etc. possit, [dispensare], quodque in Romana curia vel altero beneficiorum per eundem oratorem pro tempore obtentorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, etiam, quoad vixerit, omnes fructus etc. quorumcunque beneficiorum cum cura et sine cura in quibusvis ecclesiis sive locis per eum pro tempore obtentorum, etiam si canonicatus et prebende, dignitates, personatus, administrationes vel officia in cathedralibus, etiam metropolitanis vel collegiatis, ecclesiis huiusmodi et alias, ut prefertur, qualificata sint, etiam si ex statutis, consuetudinibus, fundatione, privilegio vel alias personalem residentiam requirant, cum integritate, quotidianis dumtaxat distributionibus exceptis, percipere possit . ., indulgere ac eidem oratori[1]) quecumque beneficia per eum obtenta cum quibusvis personis secum permutare volentibus ex causa permutationis, in qua tamen nulla illicita pactio seu simoniaca pravitas interveniat, in quorumcunque locorum ordinariorum aut metropolitanarum vel cathedralium ecclesiarum canonicorum seu personarum in dignitate ecclesiastica constitutarum per eundem oratorem pro tempore [eligendorum vel][2]) eligendarum manibus extra [Romanam][2]) curiam apostolice sedis seu cuiusvis alterius licentia super hoc minime requisita resig-

[1]) Gz. — Cod. oratori ut [2]) add. Gz.

nandi, ac eisdem ordinariis, canonicis et personis in dignitate constitutis resignationem ipsam ab eodem oratore simpliciter vel dicta causa et a compermutantibus personis ex eadem causa dumtaxat extra curiam auctoritate apostolica recipiendi, . . necnon illa, que dictus orator simpliciter idoneis per eum nominandis et quecunque etiam beneficia obtinentibus et expectantibus, et que ex dicta causa, compermutantibus personis, que vero ipse compermutantes persone resignaverint beneficia huiusmodi, . . . dummodo dignitates maiores vel principales et ipsarum compermutantium personarum similem facultatem non habentium beneficia dispositioni apostolice generaliter reservata non existant, eidem oratori conferendi . . . omniaque alia circa premissa oportuna faciendi plenam facultatem concedere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . dummodo duo canonicatus aut due prebende vel totidem dignitates insimul non existant . . . Et cum oportuna dispensatione pro eodem oratore, quod ratione quorumcunque beneficiorum . . . presbiteratus ordines requirentium per eum pro tempore obtentorum et in futurum obtinendorum ad aliquem ex ordinibus huiusmodi usque ad septennium a fine anni a jure prefixi computandum se promoveri facere minus teneatur . . ., dummodo infra primum biennium dicti septennii esset subdiaconus, latissime extendenda . . . Datum Rome 16. kal. martii anno 4.

Suppl. 1550 fol. 220.

4611. 23. Febr. 1517.

Sognepræsten Nicolaus Brun i Sagarde paa Rügen faar Fristen til at lade sig indvie til de gejstlige Grader yderligere forlænget.

Dudum alias s. v. cum Nicolao Brun rectore parrochialis ecclesie in Sagerde Roskildensis diocesis, ut ratione dicte parrochialis ecclesie vel cuiusvis alterius beneficii curam animarum habentis vel alias subdiaconatus, diaconatus et presbiteratus ordines requirentis ad biennium a termino sibi a jure prefixo promoveri non teneretur, dispensavit. Cum autem finis dicti biennii de proximo instare noscatur, supplicat, ut dictum biennium ad alium [ɔ: -ud] biennium a fine dicti biennii prorogati nondum elapsi computandum prorogare dictaque [ɔ: et ut dicta] ecclesia durante biennio per non promotionem huiusmodi nullatenus vacare censeatur, decernere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et per breve s. v. hac supplica-

tione introclusa aut extensum, secundum quod oratori videbitur . . . Datum Rome 7. kal. martii anno 4.

Suppl. 1536 fol. 43.

4612. **Før 26. Febr. 1517.**

Biskop Iver (Munk) og Kapitlet i Ribe faar en Sag, der er rejst imod dem af Kanniken Poul Andersen om Besættelsen af Kantoriet i Ribe, henvist til Afgørelse af Biskop Johannes Staphilius i Sibenico som fungerende Auditør ved Kurien.

Cum alias quidam Paulus Andree assertus clericus, asserens se nonnullas pretensas litteras executoriales de cantoria ecclesie Ripensis in Rota s. v. reportasse, non erubuisset[1]) jactitare Iuarum episcopum Ripensem ac etiam canonicos et capitulum ac singulares prelatos et personas dicte ecclesie Ripensis, dictarum pretensarum litterarum executorialium notitiam non habentes, excommunicationis et alias penas, sententias et censuras in dictis litteris executorialibus contentas incurrisse ac comminari contra eos ad presens incursus censurarum et penarum huiusmodi declaratione procedere et excommunicatos et declaratos publicare velle, oratores prefati more piarum mentium timentium, etiam culpam non habentium, a comminationibus et jactationibus predictis ac toto processu forsan habito aliisque gravaminibus in appellatione interposita expressis et quomodolibet colligibilibus ad s. v. sanctamque sedem apostolicam appellarunt. Cum autem creatura et oratores prefati cupiant premissis finem imponere et a comminationibus et vexationibus huiusmodi liberari, [s. v.] supplicant, quatenus dignetur causas appellationum huiusmodi ac nullitatum ac iniquitatis et injustitie singulorum processuum habitorum cum oportuna advocatione illarum a quibuscunque judicibus in partibus forsan deputatis necnon, quas habent habereque volunt contra dictum Paulum omnesque alios sua interesse putantes, de jactationibus et comminationibus ac pretenso incursu censurarum et penarum huiusmodi ac injuriis, dampnis et interesse resultantibus et passis et patiendis, Johanni Staphileo episcopo Sibinicensi, vestri sacri palatii apostolici auditori, a quo dicte executoriales [littere] decrete dicuntur, mandare audiendas, cognoscendas, decidendas fineque debito terminandas . . . . cum potestate Paulum omnesque alios predictos in decreto vel executione citationis presentium vigore forsan decernende nominandos in Romana

[1]) Gz. — Cod. erubuisset se

curia, extra eam et in partibus citandi eisque et quibuscunque judicibus et commissariis, delegatis et subdelegatis et aliis, quibus et quotiens fuerit,[1]) sub excommunicationis aliisque sententiis, censuris et penis inhibendi et in eventum non paritionis declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum apponendi et auxilium bracchii secularis, quatenus opus sit, invocandi, . . . quod cause huiusmodi non sint ad Romanam curiam legitime devolute neque in ea de sui natura aut juris necessitate tractande seu finiende . . . non obstante . . . . . Que quidem commissio binas in eius fine continebat signaturas, quarum prima talis fuit, videlicet *De mandato domini nostri pape audiat idem locumtenens sine prejudicio legitime executionis, citet, inhibeat etiam sub censuris, ut petitur, et in eventum predictum declaret, aggravet etc. etiam cum invocatione, si et prout de jure, et justitiam faciat;* secunda vero talis erat, videlicet *Placet domino nostro pape sine prejudicio legitime executionis. L. cardinalis Agennensis.*

Indtaget i et Eksekutionsbrev af 26. Febr. 1517 fra Johannes Staphilius (Orig. paa Perg. i Gottorpske Membraner. L. Dipl.).

4613. 2. Marts 1517.

Slesvigkanniken Kjeld Nielsen faar Dispensation til med Kanonikatet at forene Besiddelsen af et evigt Vikariat sammesteds.

Supplicat Ketillus Nicolai canonicus ecclesie Slesvicensis, quatenus . . secum, ut una cum canonicatu et prebenda, quos in dicta ecclesia obtinet, unam perpetuam sine cura vicariam in eadem ecclesia, si sibi alias canonice conferatur . . ., etiam si forsan exnunc sibi collata fuerit, recipere et, quoad vixerit, insimul retinere libere valeat, dispensare dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Datum Rome 6. non. martii anno 4.

Suppl. 1550 fol. 231.

4614. 7. Marts 1517.

Klerken Ditlev Reventlow fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Hamburg.

Supplicat Ditlevus Revenlu (!) clericus Slesvicensis diocesis, scriptor archivii Urbis, quatenus sibi de perpetua vicaria in ecclesia s. Catherine Hamburgensi Bremensis diocesis [fructus 4 mr.] . . . . providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . Datum Rome non. martii anno 4.

Suppl. 1550 fol. 231.

---

[1]) Cod. fuerit et[iam] sub

4615. **7. Marts 1517.**

Ditlev Reventlow faar et evigt Vikariat i Lübeck.

Supplicat Detlevus Reventlev (!) [*etc. ganske som foregaaende Brev, dog* perpetua vicaria in parrochiali ecclesia Lubicensi]. Datum Rome non. martii anno 4.

Suppl. 1550 fol. 90.

4616. **9. Marts 1517.**

Optegnelse om, at Kong Christiern tiltræder Laterankonciliets Beslutninger.

Die lunæ 9. martii 1517 pontificatus anno 4 primum consistorium . . .

Eadem die fuit duodecima et ultima sessio sacri concilii Lateranensis, in qua expedita fuerunt infrascripta. Dominus Andreas Piperarius secretarius concilii legit litteras serenissimi domini Maximiliani Imperatoris laudantis propositum sanctissimi de componendis principibus christianis hortando incepta perficere.

Deinde litteras Christierni Dacie etc. regis constituentis procuratorem cardinalem ss. Quatuor Coronatorum ad consentiendum predicto concilio.

Bibl. Barberini 37, 1 fol. 30 (Afskrift fra c. 1600); ogsaa i Arm. XII vol. 122 fol. 2 v.

4617. **11. Marts 1517.**

Paven bevilger Zutfeld Wardenberg Pensioner af en Del nordtyske Embeder samt af Kanonikat og Præbende i Ribe, hvorom han havde ført Processer ved Kurien.

Zutpheldo Wardenberg clerico Zwerinensis diocesis, archivii Romane curie scriptori, familiari nostro. Grata devotionis et familiaritatis obsequia [etc.]. Cum tu alias, que inter te et Henricum Sartoris clericum perpetuum beneficiatum ad altare s. Ursule sive undecim milium virginum in parrochiali ecclesia s. Nicolai Hamburgensi Bremensis diocesis super perpetuo simplici beneficio eiusdem altaris, ac hodie, que etiam inter te ac Mauricium Worm canonicum ecclesie Ripensis[1]) ac Faustinum Petzkolle in s. Nicholai Gripszwaldensi necnon Jasperum Sonemberch clericos ad altare s. Jacobi sive exulium (!) situm in b. Marie in Paszewalk opidorum Caminensis diocesis ecclesiis perpetuos beneficiatos super canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis ac

---

[1]) H: quos quondam Johannes Kaes obtinere solebat.

duobus in s. Nicolai Gripszwaldensi et alio perpetuo simplicibus beneficiis ad altare s. Jacobi, que Mauritius et Faustinus ac Jasperus respective obtinent, in Romana curia coram certis causarum palatii apostolici auditoribus indecise pendebant, litibus et causis ac omni juri tibi quomodolibet competenti in manibus nostris sponte cesseris, nosque cessiones huiusmodi duxerimus admittendas, et alias tu canonicatum et prebendam ecclesie b. Marie Stettinensis ac unum in parrochiali in Gartze et alium in s. Spiritus in Damins ecclesiis oppidorum Caminensis diocesis ac reliquum perpetua beneficia in capella s. Gertrudis insule Rugie Roskildensis diocesis in manibus certarum personarum resignasti, ac persone ipse ultimo dictos canonicatum et prebendam Johanni Otten juniori . . ac in Gartze et Damins ecclesiis Johanni Oppener necnon in capella s. Gertrudis beneficia Henrico Tibis contulerunt, nos tibi unam 6 super canonicatus et prebende ecclesie Ripensis et aliam 10 in moneta currenti et usuali super unius in Damins et alterius s. Crucis in Paszewalk et reliquam 3 super ad altare s. Jacobi sive exulum necnon alia[m][1]) 4 super in capella s. Gertrudis . . ac aliam 6 super ad altare undecim milium virginum pensiones annuas [et aliam][1]) 4 fl. Renensium aureorum super aliorum duorum beneficiorum in s. Nicolai ecclesiis, que Faustinus [ceterique][1]) predicti respective obtinent, fructibus, quorum medietatem dicte, que insimul collate 24 duc. auri de camera, et alie desuper forsan assignate pensiones non excedunt, tibi vel procuratori tuo per Mauricium et Johannem Oppener ac Jasperum et Henricum Tibis ac Henricum Sartoris necnon Faustinum, quorum ad hoc . . . expressus accedit assensus, et successores suos . . annis singulis in nativitatis domini nostri Jesu Christi ac epiphanie eiusdem domini diebus in civitate Lubicensi ac opido Sundensi . . persolvendas reservamus, volentes, quod, si tibi per presentes reservatas pensiones ex quavis causa invalidari aut annullari seu ad minorem summam reduci aut super illis te impediri contingat, liceat tibi ad Ripensis et b. Marie ecclesiarum huiusmodi canonicatus et prebendas ac omnia beneficia predicta [quorum et illis forsan annexorum fructus 14 mr.] regressum et accessum respective liberos habere. Quocirca episcopo Asculano et abbati monasterii Novicampi Zwerinensis diocesis ac officiali Zwerinensi mandamus, quatenus faciant pensiones huiusmodi tibi vel procuratori tuo . . . persolvi

---

[1]) add. Gz.

teque facultate regrediendi ac accedendi frui . . . Datum Rome[1]) 5. id. martii anno 4.

Gratis pro scriptore archivii.

Reg. Vat. 1070 fol. 180 v; ogsaa (II) Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1548 fol. 153 v.

4618. **12. Marts 1517.**

Haderslevkanniken Jakob Jensen faar Dispensation til ikke at residere ved et evigt Vikariat, han har i Flensborg, men lade det bestyre af en Kapellan.

Supplicat Jacobus Johannis canonicus collegiate ecclesie † Haderslevensis Slesvicensis diocesis, quatenus secum, ut in dicta ecclesia collegiata residendo ac canonicatum et prebendam seu aliud beneficium inibi pro tempore obtinendo [et][2]) perpetue sine cura vicarie in parrochiali ecclesia s. Nicolai Flensborgensi dicte diocesis, quam obtinet, . . personalem residentiam forsan requirenti per capellanum idoneum ad eius nutum ponendum et amovendum ordinarii loci ac patronorum dicte vicarie vel cuiusvis alterius licentia minime requisita in divinis deserviri faciendo apud eandem vicariam personaliter residere minime teneatur, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Malliani Portuensis diocesis 4. id. martii anno 4.

Suppl. 1550 fol. 238.

4619. **16. Marts 1517.**

Optegnelse om, at Kong Christierns Tilslutning til Lateranerkonciliet er bleven oplæst i Slutningssessionen.

Romæ die lunæ [16.] mensis martii [1517] habita fuit XII. sessio et ultima sessio sacri Lateranensis concilii, et expedita fuerunt infrascripta.

Deinde prefatus dominus Andreas [Piperarius secretarius concilii] legit mandatum procurationis serenissimi Christierni Daciæ etc. regis in persona L. de Puciis tituli ss. Quatuor Coronatorum presbiteri cardinalis ad consentiendum prefato concilio Lateranensi sub dato in arce Haffnensi 4. kal. martii 1515.

Cod. Barberini lat. 2878 fol. 2.

4620. **7. April 1517.**

Klerken Thomas Nielsen fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Haderslev.

Cum alias perpetua vicaria ad altare s. Ursule situm in collegiata ecclesia b. Marie oppidi Haderslevensis Slesvicensis diocesis, que de jure patronatus laicorum existit, ex eo, quod qui-

[1]) II: Datum Malliani Portuensis diocesis [2]) add. Gz.

dam Nicolaus Tollner eiusdem ecclesie ad altare predictum perpetuus vicarius ad laicalia vota aspirans matrimonium cum quadam muliere per verba legitime de presenti † contraxit †, vacet ad presens, supplicat Thomas Nicolai clericus dicte Slesvicensis diocesis, quatenus sibi vicariam predictam, que sine cura est [fructus 2 mr.], sive ut premittitur sive alias quovismodo seu etiam per liberam resignationem dictorum [ɔ: dicti] Nicolai seu quondam Johannis vacet, eidem oratori providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 7. id. aprilis anno 5.

Suppl. 1554 fol. 49.

4621. **18. April 1517.**

Klerken Peder Ankersen fra Slesvig Stift faar Dispensation til at besidde 2 ellers uforenelige og 2 dermed forenelige Embeder og Fritagelse for at residere.

Supplicat Petrus Anckersen clericus Slesvicensis diocesis, quatenus secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia beneficia . . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere ac duo beneficia simplicia sub singulis tribus tectis quarum[cunque] . . trium ecclesiarum consistentia, quoad vixerit, cum clausula permutandi totiens etc. recipere et retinere libere valeat, dispensare sibique, quoad vixerit, in Romana curia vel altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio [in loco], in quo illud vigeat, insistendo omnes fructus quorumcunque beneficiorum, que in quibusvis ecclesiis et locis obtinet et in posterum obtinebit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, integre percipere valeat, licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 14. kal. maji anno 5.

Suppl. 1554, ufol.

4622. **27. April 1517.**

Præsten Mads Ovesen fra Roskilde Stift faar Tilladelse til at besøge Kristi Grav i Jerusalem.

Cum Mathias Abonis presbiter Roskildensis diocesis in Dacia, Bernardini episcopi Sabinensis s. Romane ecclesie cardinalis s. Crucis [servitiis insistendo], qui Romanam curiam per plures annos secutus fuit et limina apostolorum Petri et Pauli ac alia sancta loca alme Urbis aut illorum maiorem partem devote visitavit, fervore devotionis ductus desideret sanctum sepulcrum Jerosolimitanum domini nostri Jesu Christi et alia loca pia[1]) et

---

[1]) Cod. et pia

sancta ultramarina visitare, supplicat igitur, quatenus . . sibi sanctum sepulcrum et alia loca ultramarina huiusmodi visitandi licentiam concedere et † archiepiscopis, episcopis, abbatibus et aliis ecclesiarum prelatis necnon parrochialium ecclesiarum † rectoribus et personis ecclesiasticis precipere, ut dictum Mathiam recomendatum habentes huiusmodi indulgentiam in eorum ecclesiis et locis publicent ac ipsos fideles ad huiusmodi elemosinas faciendas moneant, dignemini, presentibus post biennium minime valituris . . Concessum in presentia pape. L. cardinalis s. Petri ad Vincula . . . Et quod littere per breve v. s. expediantur. Datum Rome 5. kal. maji anno 5.

Suppl. 1559, ufol.

4623. **2. Maj 1517.**

Ribekantoren Poul Andersen faar en Pension af Provstiet i Thyholm, som Ribekanniken Jens Sørensen havde opgivet.

Cum Johannes Severini canonicus Ripensis, cui alias pensio annua 20 fl. Rhenensium super fructibus prepositure ruralis in Tuyrhollem Burglanensis diocesis, quam Jacobus Brumpen (!) obtinet, eidem Johanni, quoad viveret, vel procuratori suo per dictum Jacobum et successores suos annis singulis locis et terminis tunc expressis sub excommunicationis sententia et deinde privationis pena integre persolvenda, auctoritate apostolica reservata existit, cassationi et extinctioni dicte pensionis in manibus s. v. vel alterius ad id potestatem habentis sponte consentire paratus existat, supplicat Paulus Andree cantor ecclesie Ripensis, quatenus, pensionem predictam cassantes et extinguentes . . . ipsique Paulo, ut comodius sustentari valeat, de alicuius subventionis auxilio providentes, pensionem annuam 20 fl. Rhenensium similium super dicte prepositure fructibus, quorum medietatem pensio ipsa non excedit, eidem Paulo, quoad vixerit, vel procuratori suo . . . per dictum Jacobum, cuius ad hoc expressus accedit assensus, et successores suos annis singulis in terminis et locis in litteris exprimendis ac sub similibus censuris et penis integre persolvendam, reservare dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat et ubique fidem faciat absque litterarum desuper expeditione . . . . . Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 6. non. maji anno 5.

Suppl. 1556 fol. 20 v.

4624. **2. Maj 1517.**

Klerken Gerardus Harsem fra Køln Stift faar Kantoriet i Viborg, som Kjeld Ovesen havde forbrudt.

Cum Betillus (!) Avonis cantor ecclesie Vibergensis suorum status, salutis et honoris immemor deique timore postposito excommunicationis sententia rite innodatus et pro tali publice nuntiatus presens sancta[s] missas et alia divina officia celebrare et illis se immiscere pluries non expaverit irregularitatem contrahendo in anime sue periculum perniciosumque exemplum et scandalum plurimorum, et propterea dictus Betillus cantoria dicte ecclesie, quam obtinet, se indignum reddid[er]it illaque privandus veniat, supplicat Gerardus Harsem clericus Colloniensis diocesis, magistri Guillielmi Enckenvit (!) litterarum apostolicarum scriptoris familiaris continuus commensalis, quatenus aliquibus probis viris in partibus illis, ut accusatione et inscriptione in forma juris precedentibus de premissis se diligenter informent et, si per informationem huiusmodi premissa vera esse repererint, eundem Betillum cantoria predicta sententialiter privent et amoveant realiter ab eadem ac in eventum privationis et amotionis huiusmodi cantoriam ipsam, que inibi dignitas non tamen maior post pontificalem existit [fructus 4 mr.], . . . eidem Gerardo conferant . ., committere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 6. non maji anno 5.

Suppl. 1555 fol. 193.

4625. **2. Maj 1517.**

Kong Christierns Sekretær Styge Krumpen faar Provstiet i Vendsyssel (Skallerup) og Sognekirken i Tranebjerg paa Samsø samt Dispensation til dermed at forene eet ellers dermed uforeneligt og to andre dermed forenelige Embeder og til ikke at residere.

Alias prepositura rurali in Scheldroff Burglanensis diocesis . . vacante, Stigo Krumpen clericus predicte sive alterius diocesis, magister in artibus et Cristierni Dacie regis secretarius, de illa ordinaria obtinuit auctoritate [sibi provideri] . . ., possessione subsecuta. Cum autem . . dubitet provisionem huiusmodi viribus non subsistere dictamque preposituram vacare, et Nicolaus Friiss clericus Ripensis diocesis, cui alias de eadem prepositura tunc . . vacante apostolica fuit auctoritate provideri concessum, concessioni huiusmodi gratie litteris apostolicis super ea non con-

fectis, et[1]), si litigiosa fuerit, etiam liti [ac cause] ac omni juri sibi in dicta prepositura quomodolibet competenti in manibus s. v. sponte cedere proponat, supplicat dictus Stigo, quatenus sibi de dicta prepositura [fructus 4 mr.], quovismodo seu per promotionem Nicolai Friiss episcopi Vibergensis, olim ipsius prepositure possessoris, [vel] cessionem aut liberam dicti Nicolai episcopi resignationem vacet, in forma † vel nove provisionis, gratie [etc.] providere, ac secum, ut unacum parrochiali ecclesia in Trandberen in insula Sampsior Arusiensis diocesis, quam obtinet, duo et sine illis [ɔ: -la] tria alia quecunque curata seu alias invicem incompatibilia necnon quecunque duo alia dissimilia vel simplicia similia sub singulis tribus tectis . . . consistentia, alias se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia, beneficia . . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere cum clausula permutandi etc. totiens quotiens etc. libere valeat, dispensare, ac sibi, ut in Romana curia vel altero beneficiorum suorum . . residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, † insistendo, quoad vixerit, omnes fructus tam prepositure et parrochialis ecclesie obtentarum huiusmodi quam aliorum quorumcunque beneficiorum, que in quibusvis ecclesiis sive locis obtinet et in posterum obtinebit, . . . quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, libere percipere valeat, concedere, necnon eidem Stigoni predicta et quecumque alia beneficia, que obtinet vel in posterum obtinebit . . . ., cum quibusvis secum permutare volentibus ex causa permutationis huiusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio seu simoniaca pravitas interveniat, in quorumcunque ordinariorum, canonicorum seu personarum in dignitate ecclesiastica constitutarum ad id per dictum oratorem eligendorum seu eligendarum manibus extra Romanam curiam . . . . resignandi ac ordinariis, canonicis et personis in dignitate constitutis huiusmodi resignationem extra eandem curiam auctoritate apostolica recipiendi necnon ea, que [ipse],[2]) idonee seu idoneis ad id per eum nominande seu nominandis [personis][2]), ... que vero compermutantes persone resignaverint, beneficia huiusmodi . . . dicto oratori eadem auctoritate conferendi . . . facultatem concedere dignemini . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 6. non. maji anno 5.

Suppl. 1555 fol. 231 (= 271).

---

[1]) Gz. — Cod. etiam [2]) add. Gz.

4626. **29. Maj 1517.**

Paven fastsætter, at Franciskanerne skal deles i to Dele, Observanter og Konventualer, hvilke sidste dog skal staa under den af Observanterne valgte Generalminister, og at alle Franciskanerklostre skal slutte sig til en af de to Retninger. Han anfører som Grund hertil, at mange Konger og Fyrster, deriblandt Kong Christiern af Danmark, har opfordret ham til at skaffe en Afslutning paa Stridighederne indenfor Franciskanerne.

Ad perpetuam rei memoriam. Ite vos in vineam meam *(Wadding, Annales Minorum XVI, 42—48; Reg. 6167)*. Datum Rome 4. kal. junii anno 4.

L. cardinalis sanctorum Quattuor.

Ex autographo i Franciskanerarkivet; ogsaa i Reg. Vat. 1204 fol. 256 v.

4627. **21. Juni 1517.**

Klerken Oluf Bang fra Odense Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Asperup med dens Annekskirke (i Rorslev?).

Vacantibus parrochiali ecclesia in Aspdorp cum N. sua annexa Ottoniensis diocesis per mortem Johannis Nicolai, eas[1]) Olaus Bangh clericus Ottoniensis diocesis vigore cuiusdam reservi sibi per Thomam cardinalem Strigoniensem, s. v. et sedis apostolice in partibus illis legatum, concesse acceptavit et de illis sibi provideri obtinuit. Cum autem acceptationem et provisionem huiusmodi viribus subsistere dubitet, supplicat, quatenus sibi de ecclesia huiusmodi parrochiali in Aspdorp cum N. sua annexa [fructus 24 duc. auri] de novo providere dignemini . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. In forma † nove provisionis [etc.]. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 11. kal. julii anno 5.

Suppl. 1563 fol. 95.

4628. **30. Juni 1517.**

Paven stadfæster Løgum Klosters Privilegier og tager det under sin Beskyttelse.

Abbati et conventui monasterii Loci dei Cisterciensis ordinis Slesvicensis vel Ripensis diocesis. Cum a nobis petitur *(Script. rer. Dan. VIII, 188—89; Reg. 6223)*. Datum Rome 30.[2]) junii anno 5.

Afskrift i Løgumbogen (Ny kgl. Saml. 881 Fol.).

4629. **22. Juli (5. Aug.) 1517.**

Klerken Henricus Kleinsmidt fra Verden Stift faar Kanonikater og Præbender i Ribe og Haderslev og Sognekirkerne i Seem (?) og Vilstrup samt et evigt Vikariat i Lübeck.

---

[1]) Gz. — Cod. quas [2]) Denne Dateringsmaade forekommer ellers ikke i Buller og er rimeligvis urigtig.

Supplicat s. v. familiaris et continuus commensalis Henricus Cleynsmydt clericus Verdensis diocesis, quatenus sibi de canonicatibus et prebendis ecclesiarum cathedralis Ripensis ac collegiate b. Marie oppidi Hadersleue Slesvicensis diocesis ac parrochialibus ecclesiis Sueia[1]) et Wiletorpp[2]) Ripensis et dicte Slesvicensis respective diocesium necnon perpetua sine cura vicaria ad altare s. N. in ecclesia Lubicensi situm, per obitum Michaelis Petri vacantibus [singulorum fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quatenus sint de jure patronatus clericorum aut laicorum, tunc cum illius derogatione, si laicorum tantum ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum, in litteris exprimenda. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 11. kal. aug.[3]) anno 5.

Suppl. 1565 fol. 6 v og (II) 1566 fol. 41 v.

4630. 7. Aug. 1517.

Præsten Didrik Brus fra Slesvig Stift faar det overdraget til Abbeden ved Marie Klostret og Provsten ved St. Georgs Klostret i Stade samt Kantoren i Mariekirken i Hamburg at være Dommere i hans Sag mod Biskop Godske (Ahlefeld) i Slesvig, som har forfulgt og fængslet ham og aftvunget ham store Pengesummer.

Cum, sicut accepimus fidedignorum virorum sermone et relatu, Teodoricum Brus presbiterum Slesvicensis diocesis in Romana curia degentem a Bodscalco (!) episcopo Slesvicensi sine causa et rationabili occasione minime subsistente gravissime injuriatum longisque carceribus detentum, et graves pecuniarum summas, equos aliaque bona et res a dicto Theodorico sive eius fidejussoribus eundem [episcopum][4]) exinde extorsisse et eundem Theodoricum propterea ad sanctam sedem apostolicam omnium oppressorum refugium tamquam maxime gravatum provocasse et appellationis causam certis palatii nostri causarum auditoribus committi ac citationem contra eundem episcopum ac certos eius complices personalem unacum inhibitione inserta obtinuisse, tamen eundem episcopum a comparitione personali occasione pretense legationis excusatum, complices vero ob non comparitionem et contumaciam penas et censuras contra eos fulminatas pertinaciter incurrisse, idem episcopus, ut similiter ad nos pervenit, sub pretextu certe per eundem Theodoricum ac nonnullos alios commisse falsitatis, ut ipse episcopus asseruit, ad instantiam procuratoris fisci nostri sententialiter [eos][4]) condemnari et ad

---

[1]) II: Sueria [2]) II: Wilstorpp [3]) II: non. aug. [4]) add. Gz.

executionem eiusdem sententie procedi obtinuit, eundem tamen Theodoricum et † alios, † a pretensa falsitate absolutos honorique et priori conditioni et ad omnia, ad que prius habiles et idonei extiterant, per Antonium de Monte tituli s. Praxedis presbiterum cardinalem, in hac parte commissarium nostrum, restitutos et reabilitatos, nos . . . a jure eiusdem Bodschalci episcopi et aliorum in diocesi Slesvicensi ordinariorum, ad occur[r]endum futuris scandalis et litibus . . et, ne dictus Theodoricus totiens per eundem episcopum afflictus denuo affligatur, [eundem Theodoricum] eximere eidemque alios judices ordinarios, qui singulas eius causas . . super quibuscunque rebus, in quibus idem episcopus judex ordinarius vel eius officiales aut quicunque per eum deputati quomodolibet essent, audiant atque decidant, [constituimus][1]). Itaque[2]) motu proprio per apostolica scripta vobis, abbati b. Marie virginis et preposito monasterii s. Georgii oppidi Stadis ac cantori b. Marie virginis Hamburgensis Bremensis diocesis, . . . committimus, ut in omnibus causis cum quibuscunque personis pro dicto Theodorico vel contra eundem, in quibus tamen conclusum non sit, vel que per sententiam vel rem judicatam sopite non sint, ordinarie et tamquam ordinarii judices servato tamen juris ordine, procedatis, audiatis atque cognoscatis, nosque vos judices predictos eiusdem Theodorici ordinarios constituimus et simili motu declaramus; damus insuper vobis judicibus predictis plenam facultatem quibuscunque in vestra jurisdictione vos impedire presumentibus sub sententiis et censuris ecclesiasticis, etiam pecuniariis, vestro arbitrio moderandi et infligendi penas, etiam quibuscunque fidejussoribus, si qui forte eandem pecuniarum summam per eundem episcopum a prefato Theodorico extortam vel quascunque alias pecuniarum summas pro eodem Theodorico persolverunt vel pro facienda solutione fidejusserunt, sub similibus penis, ne eundem Theodoricum quavis occasione infra quinquennium a data presentis nostri motus proprii computandum super quacunque pecuniarum solutione, ponderatis maxime et consideratis ipsius incommodis, incarcerationibus et paupertate, ob quam solutionem tam tempestive, prout debuerit, minime facere posse consideravimus, molestent, inhibendi et in eventum contraventionis, quod absit, penas per vos contra tales decretas incurrisse declarandi, interdicendi et auxilium brachii secularis, quatenus opus fuerit, desuper invocandi, etiam si in

---

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — Cod. ita quod

sententia arbitrali . . per easdem partes in eundem facta caveretur, quod idem Theodoricus dictum episcopum in judicem ordinarium quomodolibet in futurum sub certis penis ad hoc appositis . . recognosceret, quamque quoad jurisdictionem vestram et hunc nostrum motum proprium et in hac parte cessare volumus; volumus etiam nullatenus derogatum esse per quascunque nostras litteras huic nostro motui proprio, etiam si de simili nostra scientia et motu a nobis emanate essent, sed donec eum[1]) durare volumus, quoad eundem Godschalcum eandem diocesim obtinere et eundem vitam agere contingat; mandamus insuper super hoc nostro presenti motu proprio officialibus ad hoc deputatis litteras in forma brevis anulo nostro piscatoris signatas expediri ac judicibus predictis per nos deputatis dirigi, non obstantibus dicta arbitrali sententia in ea parte, qua prediximus, ac privilegiis, consuetudinibus et indultis ducatus Holsatie inhabitatoribus eiusdem concessis, quibus caveri dicitur, quod ultra littora et limites Albis fluminis citari et in jus vocari non possint, necnon constitutionibus Bonifacii pape VIII de una et concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres. Fiat. J. Et quoad omnia suprascripta de exemptione durante vita episcopi dumtaxat . . . Datum Rome 7. id. aug. anno 5.

Suppl. 1567 fol. 111.

4631. 7. Aug. 1517.

Roskildekanniken Hartvig Lange faar en Sognekirke i Roskilde Stift.

Supplicat Hartvicus Langen canonicus ecclesie Roskildensis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia loci N. Roskildensis diocesis, per obitum Mathie Jeronimi vacante [fructus 24 duc.], providere dignemini . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et in forma simplicis vel nove provisionis, gratie [etc.]. Et cum derogatione juris patronatus, quatenus de eo existat, etiam laicorum, etiam nobilium, quatenus ex fundatione vel dotatione laicorum, pro medietate, alias in totum. Datum Rome 7. id. aug. anno 5.

Suppl. 1566 fol. 207.

4632. 19. Aug. 1517.

Kantoren Didrik van Krogh i Slesvig faar indsat Dommere imod Slesvigkanniken Bo Honnesen og andre Arvinger efter den tidligere Kantor Didrik Tetens, der havde tilvendt sig Indtægter, som rettelig tilkom Kantoriet.

---

[1]) Gz. — Cod. eas

Licet certe pene ac delinquentie in districtibus Strand et Foer Slesvicensis diocesis commorantium inter cetera in restaurationem domus cantorie dicte ecclesie Slesvicensis per quosdam executores testamenti quondam Theodorici Stomans dicte ecclesie cantoris destinate et postmodum per quendam alium Theodoricum Tetens etiam tunc cantorem ad effectum premissum extitissent exacte, nichilominus dictus Tetens, dictis pecuniis ad effectum premissum [non][1]) exactis vel aliter[2]) ad dictum pium usum erogatis, † relictis post se quibusdam Boetio Hunnessen et certis aliis suis heredibus universalibus . . ., ac quodam Simone Bennessen sui testamenti executore, ab hac luce migravit. Et quia dicta dignitas cantorie propter dictam non exactionem prefatarum pecuniarum et non adimplementum dicte pie voluntatis dicti defuncti maximo afficiatur incommodo et jactura, idcirco Theodoricus van Kroghe modernus cantor saluti anime sue ac indempnitati dicte dignitatis consulere cupiens supplicat, quatenus causas, quas habet habereque intendit contra prefatum Boetium acolitum s. v. ac alios prenominatos et quoscunque alios sua interesse putantes et in executione citationis presentium vigore decernende nominandos de restitutione dictarum pecuniarum et redditione rationis receptorum per dictum olim Tetens rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deducendis, aliquibus probis viris in partibus illis commorantibus committere et summarie etc. audiendas, cognoscendas, decidendas fineque debito terminandas . . . cum potestate omnes suprascriptos citandi ac, quibus et quotiens opus fuerit, inhibendi, premissis necnon constitutionibus apostolicis et presertim Bonifacii VIII de una et in concilio Lateranensi de duabus dietis editis, non tamen ultra tres, ac quibuscunque privilegiis similibus acolitis et quibuscunque incolis †, quibus placeat s. v. pro hac vice solum derogare, non obstantibus quibuscunque. Concessum in presentia pape. L. cardinalis s. Petri ad Vincula. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa. Datum Rome 14. kal. sept. anno 5.

Suppl. 1565 fol. 254 v.

4633. **20. Aug. 1517.**

Paven befaler Ærkedegnen i Viborg at overdrage Provstiet i Vestervig Kloster til Kanniken Jens Mogensen i samme Kloster, som Konventet havde valgt og Børglumbispen bekræftet i Embedet.

---

[1]) add. Gz. [2]) aliter ac Gz.

Archidiacono ecclesie Vibergensis, in diocesi Burglanensi commoranti. Dignum arbitramur [etc.]. Dudum siquidem omnes preposituras aliasque dignitates conventuales tunc vacantes et inantea vacaturas dispositioni nostre reservavimus. Cum itaque postmodum prepositura monasterii s. Theogarii, alias Vestriuig[1]), Burglanensis diocesis ordinis s. Augustini canonicorum regularium, que inibi dignitas conventualis existit, et quam Gregorius Svenonis obtinebat, per obitum ipsius Gregorii vacet ad presens, nos Johannem Magni canonicum dicti monasterii, qui ordinem ipsum expresse professus existit, et quem alias conventus dicti monasterii seu maior pars eorundem monasterio huiusmodi, ut prefertur, vacante . . . . in eorum et dicti monasterii prepositum[2]) concorditer elegerunt quamvis de facto, quique eidem electioni illius sibi presentato decreto consentiens electionem huiusmodi per tunc episcopum Burglanensem confirmari obtinuit etiam de facto ac electionis et confirmationis pretextu preposituram predictam extitit assecutus similiter de facto, nullos tamen fructus percipiens ex eadem . . ., gratioso favore prosequi volentes, discretioni tue mandamus, quatenus, si per diligentem examinationem eundem Johannem ad hoc idoneum esse reppereris, preposituram predictam [fructus 10 mr.][3]) eidem Johanni auctoritate nostra conferas . . . . Datum Rome 13. kal. sept. anno 5.

Phi. XXX. 10. kal. sept. anno 5. de Senis.

Reg. Lat. 1363 fol. 263 v; ogsaa (II) Supplik (Fiat. J.) i Suppl. 1566 fol. 183 v.

4634. **24. Aug. 1517.**

Optegnelse om, at Jens Mogensen betaler Annater af Provstiet i Vestervig.

Die 24. dicti [ɔ: aug.] Franciscus de Mansinis nomine Johannis Magni obligavit se camere pro annata prepositure monasterii s. Theogarii, alias Vestriuig, Burglanensis diocesis, vacantis per obitum Gregorii Svenonis [fructus 10 mr.]. Et provideri mandatur dicto Johanni sub data 13. kal. sept. anno 5.

Overstreget og i Margen: Die 25. dicti solvit duc. 6 sol. 5.

Annate 1517—18 fol. 26 (Archivio di Stato).

4635. **2. (og 11.) Sept. 1517.**

Biskop Johannes (Blankenfeld) i Reval og Abbed Henrik (Christiernsen Tornekrans) i Soro Kloster faar Tilladelse til at hente Relikvier til deres Kirker fra Rom, Tyskland og Danmark.

---

[1]) II: Westerwig [2]) II: priorem (!) [3]) II: 16 mr.

Cum[1]) Henricus Cristierni abbas regalis monasterii Sorensis Roskildensis diocesis in regno Dacie pro honore dei et sanctorum eius necnon Christi fidelium in partibus illis degentium consolatione pia[2]) devotione affectet[1]) nonnullas sanctorum reliquias tam ex [3])monasterio Trium fontium extra Urbem Romanam[3]) quam ex ecclesiis et monasteriis partium Alemannie[4]) ac etiam Dacie ad dictum eius monasterium perpetuo inibi venerandas transportari facere, supplicat propterea, quatenus sibi[5]) de licentia presidentium ecclesiis et monasteriis predictis reliquias sanctorum huiusmodi reverenter recipiendi et ad ecclesiam seu monasterium Sorense predictum deportandi ibidemque perpetuo reponendi et reverenter conservandi licentiam concedere, quodque propterea tam ipse abbas quam alii suo nomine recipientes et deferentes reliquias predictas nullas sententias et censuras ecclesiasticas seu alias penas contra premissa forsan latas aut promulgatas incurrere possit seu debeat, decernere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat et ubique . . fidem faciat. Et quod transscriptis presentium manu notarii publici scriptis et sigillo alicuius persone in dignitate ecclesiastica constitute sigillatis in judicio et extra plena fides adhibeatur . . . Datum Rome 4. non. sept. anno 5.

Suppl. 1568 fol. 275 og (II) 1569 fol. 232.

4636. **11. Sept. 1517.**

Optegnelse om, at Paven reserverer Besættelsen af Lunde Ærkebispestol.

Romæ die veneris 11. mensis sept. [1517] fuit consistorium etc. proponente sanctissimo domino nostro.

Reservavit ad dispositionem sue sanctitatis ecclesiam metropolitanam Laudensem (!) in regno Dacie vacaturam per cessum vel[6]) decessum moderni archiepiscopi.

Bibl. Barberini 37 vol. 1 fol. 36 v; ogsaa (II) i Arm. 12 vol. 122 fol. 12.

---

[1]) II: Johannes episcopus Revaliensis et . . . affectent [2]) II: ex pia

[3—3]) II: ecclesiis et monasteriis Rome

[4]) etiam in Maguntina et Coloniensi seu in aliis civitatibus et diocesibus seu in aliis mundi partibus habere illasque in suis, quibus presunt, vel aliis ecclesiis perpetuo observandas et venerandas presentare, supplicant, quatenus sibi, ut de licentia presidentium in ecclesiis predictis seu ubi sibi ab eisdem benevole ac gratis reliquie huiusmodi largiuntur, easdem reliquias . . recipere et retinere secumque ex Urbe et aliis locis predictis ad partes suas deportare libere valeant, licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 3. id. sept. anno 5.

[5]) Gz. — Cod. sibi ut de [6]) II: seu

4637. **14. Sept. 1517.**

Paven anbefaler til Kurfyrst Joachim af Brandenburg Biskop Johannes (Blankenfeld) i Reval og beder ham hjælpe ham til at opnaa en Bispestol i de brandenburgske Lande. Paven haaber, at Kurfyrsten kan afværge den truende Krig mellem Kong Christiern og Sveriges Rigsforstander og Folk.

Joachim marchioni Brandenburgensi principi electori. Retulit nobis *(Dipl. Norv. VI, 701—02; Reg. *10228; Schulte, Die Fugger in Rom II, 187—88).* Datum Rome 14. sept. 1517 anno 5.
Bembus.

Arm. 40 vol. 3 Nr. 280. Koncept. Citeret i Dipl. Norv. som Brev. Leon. X anno 1515—18 fol. 653 ep. 12.

8. Nov. 1517.

Brev fra Leo X om Haandskriftundersøgelser paa Kallundborg Slot (Reg. 6268*) se Nr. 4640 (28. Nov. 1517).

4638. **19. Nov 1517.**

Slesvigkanniken Henning Kissenbrugge faar Dispensation til at forene 3 ellers uforenelige og 2 dermed forenelige Embeder samt Fritagelse for at residere.

Supplicat Henniguus Kissenbrugghe canonicus Slesvicensis decretorum doctor, quatenus . . secum, ut quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia et duo alia dissimilia aut simplicia similia sub singulis tribus tectis . . consistentia et alias se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia beneficia . . . . ., si sibi alias canonice conferantur . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere libere valeat, cum clausula permutandi totiens quotiens etc., dispensare necnon sibi, ut in Romana curia aut altero beneficiorum per eum pro tempore obtentorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, etiam quoad vixerit, omnes fructus etc. tam canonicatuum et prebendarum ecclesie Slesvicensis, quos orator obtinet, quam aliorum quorumcunque beneficiorum, etiam . . personalem residentiam requirentium . ., que obtinet et in posterum obtinebit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, libere percipere valeat . . . ., indulgere dignemini, non obstantibus, si in eisdem orator primam non fecerit[1]) residentiam personalem consuetam, et Bonifacii pape VIII, per quam concessiones de fructibus in absentia percipiendis sine prefinitione temporis fieri prohibentur, et aliis apostolicis constitu-

[1]) Cod. fecerint

tionibus . . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Pali Portuensis diocesis 13. kal. dec. anno 5.

Suppl. 1577 fol. 281.

4639. **26. Nov. 1517.**

Paven anbefaler til Ærkebiskop Albrecht af Mainz og Magdeburg Klerken Johannes Heytmers de Zonulven fra Lüttich Stift, der er sendt som pavelig Kommissær til Tyskland, Danmark, Sverige, Norge og »Gotia« for at opsøge gamle Bøger. Han har hørt, at Ærkebiskoppen har gamle Haandskrifter, især vedrørende romersk Historie, og beder ham om at sende Afskrifter deraf eller helst selve Originalerne, der skal blive returnerede, naar de er afskrevne. Han beder Ærkebiskoppen særlig sende 33te Bog af Livius, som Heytmers har fundet, til Paven selv eller hans Bibliotekar Philippus Beroaldus. Naar Ærkebiskoppen har modtaget Bogen, skal han af Afladspengene udbetale Heytmers 147 Kammerdukater og i øvrigt støtte ham paa enhver Maade.

. . . . . Mittimus Joannem Heytmers *(Schulte, Die Fugger in Rom II, 188 f.)*. Datum Rome sub annulo piscatoris die 26. nov 1517 pontificatus anno 5. Ja. Sadoletus.

Orig. i Berlin.

4640. **28. Nov. 1517.**

Paven beder Kong Christiern om at udlevere til hans Sendebud Johannes Heytmers de Zonulven de klassiske Haandskrifter, som findes i hans Riger (og særlig et Livius-Haandskrift i Kalundborg), dog kun til Laans, for at han kan lade dem afskrive i Rom; til Gengæld giver han ham Tilladelse til at vælge Skriftefader.

Christierno Dacie Norvegie et Gothie regi illustri. Rettulit nobis Joannes Heytmers de Zonulben [ɔ: Zonulven], clericus Leodiensis diocesis, commissarius noster, quem dudum ad inquirendum libros vetustos ad inclitas nationes Germaniæ, Daciæ, Sveciæ, Norvegiæ et Gothiæ miseramus, in regno tuo in castro videlicet Callemburgensi Ottoniensis (!) diocesis alias repertos libros nonnullos vetustos auctorum clarissimorum, Romanos presertim historias continentes, illosque tuo jussu diligenter custodiri. Magnum nos desiderium invasit et ab ipso primo pontificatus nostri initio viros quovis virtutum genere insignitos, presertim litteratos, quantum cum deo possumus, fovere, extollere et juvare. Ea de causa, licet et nobis nonnihil dispendiosum sit, curamus indies diligentissime, ut nostra impensa antiqui libri, qui temporum malignitate perierunt[1]), in lucem redeant. Quocirca maiestatem tuam ea, qua demum possumus, affectione hor-

---

[1]) Orig. perirent

tamur, monemus et enixius in domino obtestamur, ut, in quantum nobis rem gratam facere unquam animo proponit, tam dictos quam alios quosvis antiquos libros sui regni dignos, et qui desiderentur, ad nos transmittere curet, illos statim receptura, cum exscripti hic fuerint, juxta obligationem per cameram nostram apostolicam factam, seu quam dictus Johannes Heytmers ad id mandatum sufficiens habens nomine dictæ cameræ denuo duxerit faciendam. Quod si maiestas tua fecerit, et ingens nomen apud viros litteratos consequetur et nobis adeo rem gratam faciet, ut nihil supra. Mittimus a[utem] in presentia maiestati tuæ confessionale in forma principum, tam illi quam suæ consorti et duodecim personis per vos nominandis concessum, munus, si ad coelum respicere volueris, maximum. Non minora etiam pollicemur et maiestati tuæ offerimus, quæ illi grata esse indies cognoscemus. Datum Rome sub annulo piscatoris [vigesima] octava nov. 1517 pontificatus anno 5.

Ja. Sadoletus.

Trykt efter en gammel Afskrift i L. Dipl.; i denne er der angivet et Hul foran octava, og det er da rimeligt at antage, at Originalen har haft vigesima octava, da dette findes i to andre Afskrifter i L. Dipl., hvoraf den ene er afskrevet med Langebeks Haand efter Lintrup, og da det er ganske utænkeligt, at senere Afskrivere har tilføjet vigesima, medens det er meget forstaaeligt, at man kan glemme det. Den forlængst tabte Orig. har tilhørt Pastor P. J. Luceppidan, som har meddelt Joh. Moller en Afskrift, der er trykt i Nova literaria maris Balthici for 1699, 348 f. — Senere eller samtidig har Thomas B. Bircherod taget en Afskrift efter Orig.; denne er trykt som Bilag til en Afhandling af ham i Dän. Bibl. IV, 377 og Westphalen III, 690 (Reg. 6268*), allevegne med Datoen 8. Nov.

4641. 30. Nov. 1517.

Paven anbefaler til alle gejstlige og verdslige Myndigheder i Tyskland, Danmark, Sverige, Norge og »Gothia« sin Kommissær Johannes Heytmers de Zonuwen [ɔ: Zonulven], Klerk fra Lüttich Stift, der skal gennemgaa Biblioteker for at finde Haandskrifter af Klassikere. Paven lover Aflad og andre Begunstigelser til dem, der viser Heytmers Velvilje, og truer de Genstridige med Bandlysninger. Heytmers maa antage en Medhjælper.

Universis patriarchis, archiepiscopis, episcopis ac quibuscunque in dignitate ecclesiastica constitutis, presbiteris et clericis necnon ducibus, principibus, baronibus, comitibus, nobilibus, officialibus, communitatibus, hominibus et particularibus personis inclitarum nationum Germanie, Dacie, Svecie, Norvegie et Gothie, ad quas presentes pervenerint. Rempublicam littera-

riam *(Pastor, Gesch. der Päpste IV, 2, 711—12)*. Datum Rome sub annulo piscatoris die ultima nov. 1517 pontificatus anno 5.
Ja. Sadoletus.

Efter en Afskrift i Biblioteket i Wolfenbüttel.

4642. **3. Dec. 1517.**

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Mildsted i Slesvig Stift.

Dudum quadam vicaria sine cura sive commenda ad altare s. Erasmi in parrochiali ecclesia Milstidi Slesvicensis diocesis per resignationem cuiusdam Johannis Tetorii canonici ecclesie Slesvicensis in manibus ordinarii factam vacante, episcopus Slesvicensis Paulo Hinseman clerico Bremensis diocesis illam . . ordinaria auctoritate contulit . . Cum autem dubitet collationem viribus non subsistere et dictam vicariam sive commendam huiusmodi, quam in partibus corporaliter tenet, adhuc vacare, supplicat igitur dictus Paulus, quatenus sibi de vicaria sive commenda huiusmodi [fructus 3 mr.] providere dignemini, non obstant[e] jure patronatus, cui, si † devoluta fuerit, derogare placeat hac vice dumtaxat . . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Et quod littere per modum nove provisionis, . . . gratie [etc.] expediri possint. Et cum derogatione juris patronatus, si quod obstet, si laicorum tantum ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum . . . Datum Rome 3. non. dec. anno 5.

Suppl. 1580 fol. 46 v.

4643. **8. Dec. 1517.**

Klerken Mathias de Hove faar Sognekirken i Roager i Ribe (nu Slesvig) Stift.

Vacante alias parrochiali ecclesia loci Rodaggher Ripensis diocesis, alias s. Pauli, per obitum Petri Lome, Mathias de Hove clericus N. diocesis eandem sibi conferri et de eadem auctoritate ordinaria provideri obtinuit, possessione subsecuta. Cum autem dictus Mathias dubitet premissa viribus non subsistere ipsamque parrochialem ecclesiam adhuc vacare, supplicat igitur, quatenus sibi de dicta parrochiali [fructus 4 mr.] per modum nove provisionis, gratie [etc.] providere dignemini . . Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus, quatenus de dicto existat, et, si laicorum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alioquin in totum . . . Datum Pali Portuensis diocesis 6. id. dec. anno 5.

Suppl. 1580 fol. 84.

4644. **16. Dec. 1517.**

Hand [ɔ: Christiern II] skref strax til Pafven den 16. Dec. [1517], at samme Bisp [ɔ: Jens Andersen Beldenak] opvakte Uenighed imellom hannom oc hans Undersaatte oc vilde giøre dennom oprørsk; hand hafde ladit begange Mord oc Mandslæt. Tilmet skal samme Bisp hafve forskrefvit hans Herre Fader firesindstiufve tusind Gylden at betale de Lybske uden Fuldmact eller Befalning, hvilke hand enten maa erlegge, eller den anden slaar sig til hans Uvenner. Oc for saadan Fryct oc Fare Skyld hafver hand antvordit hannom Erkebisp Byrge udi Giemme udi Angeli Arcemboldi pafvelig Sædis a latere legati Nærverelse, indtil saa lenge hand oc hans Riger derimod i nogle Maade maa blifve forvissit, eller indtil saa lenge hand oc hans Capittel stiller Erkebispen nøiactig Lofven oc Vissen, at hand icke skal undfly eller være hannom oc hans Riger imod udi nogen Maade, eller oc indtil nationale concilium hafver værit holden af hans Bisper, Prelater oc Geistligheden, eller Pafvelig Hellighed derom giørendis vorder tilbørlig Forsiun, hvilken hans Sag hand fremdelis, efter nationale concilium er holdit, ydermere vilde lade hannom vide, begærendis, Pafvelig Hellighed icke vilde sig forføre lade ofver hannom, men hannom forsiune oc forse, saa at Sagen maatte befalis Erkebispen oc andre Bisper eller pafvelig Sendebud at forhøre; hand hafver icke self vild fengslit hannom, at hand icke skulde falde in poenas canonum.

Udi lige Maade skref hand Laurentio s. s. cardinali, vulgariter 4 Coronatorum dicto, videre Beretning til udi denne Sag hos Pafvelig Hellighed at referere, sig til Undskyldning oc Sagen til Beste.

Uddrag hos Hvitfeld (Kvartudg. VII, 62—63, Folioudg. 1119; Reg. *10245).

4645. **17. Dec. 1517.**

Salome v. d. Wisch, Enke efter Henneke v. d. Wisch, og hendes Døtre Christine og Dorothea faar indsat pavelige Dommere mod forskellige gejstlige og verdslige fra Slesvig, Bremen, Verden, Ratzeburg og Lübeck Stifter, som vil berøve dem deres Ejendomme.

Ad Salmen van der Wisch, uxorem legitimam quondam Henneke van der Wisch, necnon eius filias Cristinam et Dorotheam spectant varia bona tam ratione dotum quam hereditatum, etiam paternarum, que tamen a quibusdam Johanne et Anna de Ransoro ac Nicolao Ransoro ac Schakone et Siphrido Sesteden fratribus ac Benedicto Sesteden vassallis et militaribus Slesvicensis necnon quibusdam vicariis opidi Kyk Bremensis diocesium et Bertholdo Parkentin [et] Johanne de Wustrono Race-

burgensis et Verdensis diocesium, Agnete Sesteden, Hemingo et Johanne Powisch, Hairrico et Katerina et eiusdem Katerine filia de Aneflet, Anna Wilstorpp et Theoderico Blome Lubicensis et Bremensis diocesium et nonnullis aliis dictarum et aliarum diocesium diversis modis occupantur in jacturam dictarum oratricum. Et cum s. v. consueverit viduis et pupillis succurrere, desiderant oratrices prefate mediante rescripto s. v. dictos et alios occupatores bonorum predictorum in jus vocare super eisdem bonis seu eorum restitutione. Quapropter dignetur s. v. causas, quas habent habereque intendunt contra occupatores predictos omnesque alios sua interesse putantes super dictis bonis et eorum restitutione ac etiam eorundem bonorum spolio, quatenus illud per aliquos eorum perpetratum esset, rebusque aliis in actis causarum latius exprimendis, aliquibus probis viris, etiam in minoribus episcopali dignitate, committere summarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura judicii audiendas et cognoscendas et secundum justum decidendas cum . . potestate dictos adversarios omnesque alios in executione citationis presentium vigore decernende nominandos, etiam per edictum publicum, constito de non tuto ad illos accessu, citandi necnon eisdem ac quibusvis judicibus, etiam sub excommunicationis maioris aliisque sententiis et censuris appositis necnon pecuniariis penis arbitrio judicum statuendis et partim fabrice s. Petri de Urbe, partim dictis oratricibus ap[p]licandis, inhibendi, ne lite huiusmodi pendente quicquam innovetur vel attemptetur †, ac dictis Cristine et Dorothee oratricibus, quatenus etate minores sint ac opus erit, de curatore ad litem huiusmodi providendi, ac in eventum, quod sententia ferenda in rem transiret judicatam, illam et censuras ecclesiasticas et penas predictas exequendi necnon inobedientes et rebelles censuras et penas predictas ob non paritionem judicii incidisse declarandi illosque aggravandi, reaggravandi, interdicendi et auxilium brachii secularis invocandi ceteraque faciendi, que in premissis necessaria fuerint et opportuna, premissis ac constitutionibus apostolicis, etiam loquentibus de numero dietarum, ultra quas nemo vocari debet, dummodo non ultra tres aliquis in judicium vocetur, ac de certo numero personarum vigore gratiarum clausularum in judicium vocandarum, quibusque forsan dicti adversarii gaudeant, privilegiis et indultis etiam per s. v. et sedem apostolicam concessis et confirmatis ac innovatis, quod ad judicium nisi in certis locis vocari non possint, etiam si illis, nisi certa forma ad unguem

servata, derogari non possit, non obstantibus. Concessum in presentia pape. L. cardinalis s. Petri ad Vincula . . . . Et quod littere super premissis conficiantur in forma brevis s. v. etiam hac introclusa. Et quod judices deputandi conjunctim vel divisim procedere possint . . . Datum Rome 16. kal. jan. anno 5.

Suppl. 1580 fol. 208.

4646. **1517.**

Paven tildeler Biskop Godske (Ahlefeld) i Slesvig Reinfeld Kloster uden Hensyn til Biskoppen af Lübecks Rettigheder.

Anno 1517 Gotscalcus [de Alevelde, episcopus Slesvicensis] monasterium Reinefelde a pontifice impetrat, consentiente Christierno II rege et papa confirmante, episcopo Lubicensi insuper habito et neglecto.

Uddrag af Poul Cypræus (Gl. kgl. Saml. 1047 Fol., fol. 189).

4647. **18. Jan. 1518.**

Klerken Mumotius de Mannoriis fra Ancona Stift faar motu proprio Sognekirkerne i Torum (Torumby) og Junget i Viborg Stift og Kolt i Aarhus Stift.

Motu proprio Mumotio de Mannoriis clerico Anconitano, camerario, familiari continuo commensali nostro, de una in Tornbiy cum illi vel ad invicem unita in Junger et alia in Koke Vibergensis et Arusiensis respective diocesium parrochialibus ecclesiis, per Martini Krabbe obitum vacantibus [fructus insimul 8 mr.], providemus secumque, quod, defectu etatis, quem in vigesimo sue etatis anno constitutus patitur, non obstante, dictas parrochiales ecclesias recipere et retinere cum clausula permutandi totiens quotiens illarumque fructus alienatione etc. tamen etc. libere possit, motu simili dispensamus. Fiat motu proprio. J. Et cum derogatione quorumcunque privilegiorum etiam juris patronatus laicorum, quatenus non ex fundatione †, pro medietate, alias in totum, quatenus de illo existat. Et cum absolutione a censuris ad effectum etc. etiam in casibus regule de insordescentibus, . . . etiam si dictus defunctus nostri [ɔ: noster] aut alicuius predecessoris nostri aut s. Romane ecclesie [cardinalis] mortui aut absentis . . . familiaris continuus commensalis extiterit, et quatenus dictus defunctus fuerit familiaris alicuius s. Romane ecclesie cardinalis presentis in curia, . . et tunc accedente consensu dicti cardinalis. Et cum derogatione regule de idiomate latissime extendenda . . . Et quod littere in forma nove provisionis, gratie [etc.] expediri possint. Datum Rome 15. kal. febr. anno 5.

Suppl. 1584 fol. 6 v.

4648. **3. Febr. 1518.**

Klerken Thomas Nielsen fra Slesvig Stift faar Kanonikater og Præbender i Ribe og Haderslev samt Sognekirkerne i Seem og Vilstrup.

Supplicat Thomas Nicolai clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de canonicatibus et prebendis cathedralis Ripensis et collegiate ecclesiarum b. Marie Haderslevensis dicte Slesvicensis diocesis necnon parrochialibus ecclesiis in Sueia et Wilstorpp villarum Ripensis et eiusdem Slesvicensis diocesium ac perpetua vicaria ad altare N. in ecclesia N. Lubicensi situm, per obitum Michaelis Petri vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quatenus, si sint de jure patronatus clericorum vel laicorum, etiam cum illius derogatione in litteris exprimenda, videlicet si laicorum tantum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum . . . Datum Rome 3. non. febr. anno 5.

Suppl. 1586 fol. 10 v.

4649. **5. Marts 1518.**

Kong Christierns Sekretær, Klerken Jørgen Skodborg fra Ribe Stift faar ny Provision paa Ærkedegneembedet i Aarhus og Dispensation til dermed at forene to ellers dermed uforenelige og to dermed forenelige Embeder.

Nuper archidiaconatu ecclesie Arusiensis in regno Dacie, qui inibi dignitas existit, per obitum Martini Krabbe vacante, Georgius Schotborch clericus Ripensis diocesis, Christierni Dacie etc. regis secretarius, per prefatum regem, ad quem et dicti regni Dacie reges pro tempore existentes jus presentandi personam idoneam ad dictum archidiaconatum spectare dignoscitur, et [ɔ: ad] archidiaconatum ipsum sic vacantem presentatus et ad presentationem eandem sibi de illo per Johannem Angelium de Arsimboldis apostolice sedis in partibus illis nuntium debita facultate suffultum una cum jurisdictione eidem archidiaconatui annexa provisum extitit, possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet provisionem et inde secuta quecunque viribus non subsistere dictumque archidiaconatum adhuc forsan vacare, supplicat dictus Georgius, quatenus sibi archidiaconatum predictum, cui forsan cura etiam jurisdictionalis imminet animarum [fructus 4 mr.], per viam nove provisionis, gratie [etc.] conferre secumque, ut una cum dicto archidiaconatu, si illum assequatur, duo alia vel sine illis quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia secularia aut cum altero illorum seu sine illis unum cuiusvis ordinis regulare beneficia . . . necnon quecunque duo alia dissimilia vel similia simplicia sub singulis duobus tectis

consistentia, se invicem tamen [et] cum dictis incompatibilibus compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et secularia videlicet in titulum, regulare [vero] beneficia huiusmodi in commendam, quoad vixerit, cum potestate permutandi et commende cedendi totiens quotiens etc. retinere libere valeat, dispensare . . . sibique[1]) tam incompatibilia quam sub eisdem tectis consistentia ac omnia alia beneficia per eum nunc forsan et pro tempore obtenta simpliciter vel pro aliis beneficiis cum quibuscunque personis ex causa permutationis huiusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio seu simoniaca pravitas interveniat aut corruptela, in quorumcunque locorum ordinariorum aut canonicorum aut aliarum personarum in dignitate ecclesiastica constitutarum, quos seu quas duxerit eligendos seu eligendas, manibus extra Romanam curiam resignandi ac ordinariis et canonicis ac personis in dignitate constitutis resignationem auctoritate apostolica recipiendi necnon ea, que dictus orator simpliciter, idoneis personis per eum nominandis, etiam quecunque beneficia obtinentibus et expectantibus, et que ex eadem causa, secum permutantibus personis, que vero ipse compermutantes persone ex eadem causa resignaverint beneficia huiusmodi, dummodo compermutantium personarum similem facultatem non habentium beneficia dispositioni apostolice generaliter reservata [non] existant, eidem oratori auctoritate predicta conferendi plenam facultatem concedere dignemini. Fiat. J. Cum oportuna derogatione regule de insordescentibus. Datum Rome 3. non. martii anno 5.

Suppl. 1589 fol. 43.

4650. **10. Marts 1518.**

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Haderslev.

Supplicat Paulus Hinseman clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria s. Trinitatis in collegiata ecclesia Haderslevensi Slesvicensis diocesis, per obitum Andree Lungematren vacante [fructus 2 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quatenus dicta vicaria de jure patronatus laicorum aut clericorum aut mixtim, cum oportuna illius derogatione, videlicet si laicorum tantum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum. Datum Rome 6. id. martii anno 5.

Suppl. 1624 fol. 176 v.

---

[1]) Gz. — Cod. sibique, ut

4651. **18. Marts 1518.**

Paven giver motu proprio Kvittering for 2000 Kammergylden fra Arcimbolds Indsamling, som han har modtaget gennem Huset Fugger.

Motu proprio etc. fatemur habuisse et recepisse in prompta et numerata pecunia a Jacobo Fucher et nepotibus mercatoribus Alemanis Romanam curiam sequentibus duc. auri in auro de camera 2000, quos nobis solverunt vigore unius cedule confessionis, per quam confessus fuit Bochardus Wiggerinch civis Lubicensis se recepisse fl. 2558 et sol. 8 Renenses in Lubeca nomine Johannis Angeli Arcimboldi commissarii nostri pro fabrica [basilice] s. Petri de Urbe. De quibus duc. 2000 dictum Jacobum et nepotes ac dictum Bochardum quietamus . . . et motu simili declaramus presens mandatum pro sufficienti . . . quietantia eis sufficere pro eorum securitate et cautela ac eidem presenti mandato in omni loco et coram quibuscunque judicibus fidem plenissimam adhibendam esse. Datum Rome in palatio apostolico die 18. mensis martii anno 1518 . . pontificatus anno 5.

Ita fatemur et motu proprio mandamus. J.

Div. Camer. 67 fol. 74 v. Trykt: Schulte, Die Fugger in Rom II. 189.

4652. **19. Marts 1518.**

Aarhuskanniken Morten Krabbe faar Lov til at besidde tre uforenelige og to dermed forenelige Beneficier samt Fritagelse for at residere.

Supplicat Martinus Crabbe canonicus Arusiensis, quatenus secum, ut quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia et duo alia dissimilia aut simplicia similia sub singulis tribus tectis consistentia et alias se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia beneficia, si sibi alias canonice conferantur, recipere et insimul, quoad vixerit, retinere valeat cum clausula permutandi totiens quotiens etc., dispensare, necnon sibi, ut in Romana curia aut altero beneficiorum per eum pro tempore obtentorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, etiam quoad vixerit, omnes fructus tam canonicatus et prebende ecclesie Arusiensis, quos etiam obtinet, quam aliorum quorumcunque beneficiorum personalem residentiam requirentium, que etiam in quibusvis ecclesiis obtinet vel in posterum obtinebit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, libere percipere valeat, indulgere dignemini, non obstante, si in eisdem ecclesiis orator primam non fecerit residentiam personalem consuetam. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Dummodo duo canonicatus et due prebende

aut totidem dignitates etc. et inter ipsa tria incompatibilia ultra due parrochiales ecclesie seu earum perpetue vicarie insimul non existant. Datum Rome 14. kal. aprilis anno 6.

Suppl. 1595 fol. 248 v.

4653. **19. Marts 1518.**

Ribekanniken Peder Eriksen faar Provstiet i Mors og Hanherred mod at betale den tidligere Provst, Johan Wulf, en Pension.

Cum Johannes Lupi, alias Wulff, prepositus in Mork (!) et Handherde Burglanensis diocesis, prepositura[m] huiusmodi libere resignat de presenti, supplicant tam dictus Johannes quam Petrus Erici canonicus Ripensis, quatenus de prepositura predicta, que inibi dignitas forsan principalis existit [fructus 4 mr.], Petro providere, Johanni vero pensionem annuam 30 fl. Renensium loco omnium fructuum etc. dicte prepositure per se vel procuratores, quoad vixerit, percipiendam[1]), ipsius Petri ad hoc expresso accedente consensu, que quidem pensio etc. transeat ad successores, reservare, sibique, quod, dicto Petro cedente vel decedente seu preposituram predictam alias quovis modo dimittente, et illa alias quovis modo vacante, etiam apud sedem apostolicam, liceat sibi ad preposituram predictam tam sui prioris tituli quam litterarum super presentibus conficiendarum vigore liberum habere regressum, indulgere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et de reservatione pensionis 30 fl. Renensium, etiam si ad verum et integrum valorem fructuum etc. prepositure huiusmodi ascendit, sub penis, terminis et locis predictis (!) per Johannem etc. et de consensu coadjutorias cum derogatione statutorum necnon, attento, quod resignans est absens, regularum de infirmo resignante et infra viginti dies decedente. Et quatenus super prepositura predicta lis pendeat, tunc littere per viam surrogationis etiam quoad possessionem, etiam gratie [etc.], et cum derogatione regule de surrogandis collitigantibus expediri possint. Datum Rome 14. kal. aprilis anno 6.

Suppl. 1626 fol. 162 v.

4654. **20. Marts 1518.**

Klerken Claus Dene fra Slesvig Stift faar Tilladelse til at lade sig indvie til de højere gejstlige Grader ved Kurien.

Supplicat Nicolaus Deve, clericus Slesvicensis diocesis, perpetuus commendatarius ecclesie Slesvicensis, quatenus sibi,

[1]) Cod. percipere

postquam ad hoc repertus fuerit idoneus ac sufficienti titulo beneficiali suffultus, aliudque canonicum non obsistat impedimento [ɔ: -tum], ut a quocunque maluerit catholico antistite in Romana curia tribus diebus dominicis aut festivis, etiam extra tempora a jure statuta, ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines se promoveri facere et in illis, etiam in altaris ministerio, perpetuo ministrare possit, antistiti conferendi et oratori ordines recipiendi licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Attento, quod orator est presens in curia. Et examinetur ab archiepiscopo Dirachiensi, coram quo doceat de eius idoneitate et titulo. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et promoveatur per episcopum Ottanensem. Datum Rome 13. kal. aprilis anno 6.

Suppl. 1593 fol. 181 v.

4655. **15. April 1518.**

Klerken Tymme Loft fra Bremen Stift faar Fristen for at stævne Klerken Ove Honnesen, som havde indtrængt sig i Embedet, forlænget med endnu eet Aar.

Perpetua sine cura vicaria ad altare N. situm in cathedrali ecclesia Slesvicensi per obitum Johannis Petri vacante, de illa s. v. Tymoni Loffren clerico Bremensis diocesis providit. Cum autem quidam Auo Hummesen assertus clericus adversarius post obitum dicti Johannis Petri se intrusit, Churm [ɔ: et hunc][1]) ipse orator adhuc non molestavit neque ad judicium evocavit, dubitatque eundem intrusum infra triennium a die habite per eundem possessionis ad judicium evocari minime posse, ne igitur intrusus vicariam huiusmodi sic occupatam injuste detinere valeat, supplicat Tymo, quatenus triennium huiusmodi nondum elapsum ad alium annum a fine eiusdem triennii computandum prorogare dignemini, ita quod ipse orator dictum intrusum citare et ad judicium evocari facere possit infra huiusmodi prorogatum tempus, ac si dictum triennium lapsum non esset. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, et secundum eam judicetur absque aliarum litterarum desuper expeditione facienda, attenta oratoris presentia. Datum Malliani Portuensis diocesis 17. kal. maji anno 6.

Suppl. 1600 fol. 286 v.

---

[1]) Gz.

4656. **21. April 1518.**

Kardinal Laurentius (Pucci) af ss. 4 Coronatorum opfordrer Kong Christiern til Deltagelse i Toget mod Tyrkerne og til at frigive den fængslede Biskop Jens Andersen (Beldenak), for at man ikke skulde sige, at hans Optræden ikke var bedre end Sten Stures overfor Ærkebiskop Gustav Trolle.

Serenissima regia maiestas. Humil[lima] commen[datio]. Ad notitiam maiestatis vestre et multorum litteris et fama previa pervenisse potuit, quam vigili studio atque assidua cura, diligentia et opera sanctissimi domini nostri effectum sit, ut omnes pene christianorum reges et principes non solum consensum suum pro suscipienda contra Christi nominis hostes salutifera et pernecessaria expeditione, matura desuper habita consultatione et deliberatione, prompte et alacriter prestiterint, verum etiam, sanctitate sua ipsos ad hoc tam sanctum tamque gloriosum opus prospere inchoandum et feliciter conficiendum hortante et requirente, facultates suas viresque omnes ac denique se ipsos promptos certatim obtulerint; quorum regum atque principum pio et laudabili animo intellecto sanctitas sua inducias quinquennales sub interminatione tremendarum censurarum ecclesiasticarum previis trium dierum continuorum supplicationibus, ne expeditio ipsa aliquo modo impediri valeat, inviolabiliter servandas indicere curavit, utque negotium hoc celeriorem finem consequi maiorique auctoritate tractari et terminari possit, quatuor ex . . . cardinalium collegio legatos de latere ad reges omnes, hac duntaxat causa, mittendos delegit. Quorum tres iter jam arripuerunt, quartus etiam propediem ad electum imperatorem et maiestatem vestram inde est profecturus. Quare non alienum officio protectionis mee, sed potius debitum fore existimavi pro honore et gloria maiestatis vestre eam ex animo rogare et vehementius hortari, in re hac fidei defensionem et publicam Christi fidelium salutem concernente, quemadmodum pientissimum regem decet, consensum etiam ad hoc suum per publica instrumenta huc quamprimum mittere velit, [quibus][1]) se quoque regnaque sua paratissima polliceri poterit, ut sanctitas sua intelligat eam non minoris esse animi et prompte voluntatis in adjuvando ipsum sanctissimum dominum nostrum in huiusmodi sancto proposito, quam etiam alii christianorum reges reperiantur, prout ex brevi sanctitatis sue maiestas vestra intelliget. Ceterum postquam ad aures sanctissimi domini nostri delatum est quendam episcopum maiestatis vestre, ut dicitur, jussu de-

[1]) add. Gz.

tineri, id certe pro apostolice sedis et gradus episcopalis dignitate non potuit non molesto animo ferre, presertim cum non deceat personas ecclesiasticas et potissimum reverendos episcopos, qui sunt loco apostolorum deputati et in partem solicitudinis sanctitatis sue assumpti, ab alio quam a solo papa, seu quibus a jure permissum est, judicari aut retineri, et propterea dicere solebat Theodosius imperator ad se non pertinere de episcopis judicare, quod etiam amplitudo vestra proximis litteris, quas ad sanctissimum dominum nostrum et ad me scripsit, plene confirmavit, petens instanter archiepiscopum Vpsalensem detentum spirituali gladio relaxari mandari ac pretensum Svecie gubernatorem et complices ita et taliter puniri debere, ut a prelatis et ecclesiasticis personis discant abstinere. Que cum maiestas vestra in aliis damnare ac reprehendere videatur, ea similiter, ne contra se retorqueantur, maxime cavere debet talemque se erga dei ministros exhibere, qualem eius eximia dignitas postulat et locus, quem dei gratia tenet, cuius est dare et auferre regna, requirit, cum scriptum sit »Nolite tangere christos meos, et in prophetis meis nolite malignari«. Circa autem liberationem dicti Vpsalensis ac resignationem per vim et metum ab eo, ut dicitur, extortam amplitudo vestra firmiter sibi persuadere potest sanctissimum dominum nostrum nihil pretermissurum, quod honori et commodo maiestatis vestre conducere intelligat. Scribit enim sanctitas sua nuntio istic suo efficaciter pro ipsius archiepiscopi relaxatione et in pristinum statum restitutione, plenam quoque et amplam circa huiusmodi provisionem ei tribuit facultatem, cum ad eius pastorale officium spectet ostendere potestatem sibi a deo concessam, qua in his et aliis salubriter uti possit et debeat. Ego vero in his et ceteris omnibus quibuscunque officio meo semper satisfacere conabor ac fideliter et sincere pro celsitudine vestra jugiter laborare non cessabo, quam dominus ad vota felicem diu conservare dignetur. Rome, ex palatio apostolico die 21. mensis aprilis 1518.

Eiusdem maiestatis vestre humilis servitor

Laurentius cardinalis Sanctorum Quatuor.

Udskrift: Serenissimo principi et excellentissimo domino domino Christierno Dacie etc. regi inclitissimo.

Nedenunder med en anden Haand: In causa expeditionis contra Turcos.

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Saml. Chr. II, 66, 17. L. Dipl. Et kort Uddrag i Allen, De tre nordiske Rigers Hist. II, 375; Reg. *10275.

4657. **[21. April 1518.]**

Udi fornæfnde Aar befoel Pafven ved hans Monitorial Kong Christen sub poena canonum at restituere oc igien indsætte Bisp Jens Beldenack udi sit Stift, men Kongen vilde der nødig til oc mistrode Angelum Arcemboldum, at hand hafde det tilveiebract, oc de andre Bisper hafde hannem dertil solliciterit.

Uddrag i Hvitfeld VII, 92, Kvart; 1132 Fol. Reg. *10276.

4658. **26. April 1518.**

Optegnelse om, at Paven udsender Kardinalpresbyteren Thomas (Gaetanus) af St. Sixtus som legatus de latere til Kejser Maximilian og Kong Christiern.

Rome die lune 26. mensis aprilis 1518 fuit consistorium et expedita fuerunt infrascripta.

Referente sanctissimo domino nostro creavit reverendissimum dominum Thomam tituli s. Sixti presbiterum cardinalem legatum de latere ad Maximilianum in imperatorem electum in Germania et ad regem Dacie in loco reverendissimi domini cardinalis de Farnesio, qui infirmitate detentus non potuit munus legationis implere, et sine facultatibus.

Arch. Consist. Acta cancell. I, 54 v. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1161. Afskrifter i Arm. XII, 122 fol. 21 og i Coll. Barb. lat. 2932 fol. 41. — I Konsistorium 3. Marts 1518 var det bl. a. bleven bestemt, at Kardinal Alexander Farnese skulde sendes som Legatus de latere »pro sanctissima expeditione contra Turchos« til Kejser Maximilian (sammesteds).

4659. **5. Maj 1518.**

Paven udsender Kardinalen Thomas (Gaetanus) som legatus de latere til Kejser Maximilian og Christiern II for at opfordre dem til at deltage i Korstoget mod Tyrkerne og befaler ham tillige at arbejde for, at Kætteriet i Bøhmen bliver udryddet.

Thome tituli s. Xixti presbitero cardinali, ad Maximilianum in imperatorem electum et Christiernum Dacie, Svecie et Norvegie regem ac universa eorum regna omnesque illorum provincias, terras atque loca illis subjecta et alia eis adjacentia nostro et apostolice sedis legato. Cum hodie circumspectionem tuam *(Raynaldus, Ann. eccl. XII, 209—10; Reg. 6389).* Datum Rome 3. non. maji anno 6.

Lib. bull. 108 fol. 215.

4660. **17. Maj 1518.**

Klerken Joachim Tellrow fra Schwerin Stift faar indsat pavelige Dommere i en Sag, han vil anlægge mod Borgermesteren i København Albrecht Palick de Gertz og dennes Svigerinde, Elisabeth, Enke efter Daniel Palick, som var ham en Del Penge skyldige.

Exponitur pro parte Joachim Tellrow clerici Zwerinensis diocesis, quod, cum quondam Daniel Palick de Gothause faber laicus occasione nonnullorum clenodiorum et mercium argenti et auri facti et non facti ac rerum aliarum mercantilium legitime obligatus fuisset Paulo Tellrow laico Zwerinensis diocesis patruo dicti oratoris in summam 820 mr. Sundensium monete illius patrie constituentium 205 duc. vel circa, prout in documentis publicis sive litteris patentibus desuper confectis latius continetur, et in defalcationem huiusmodi summe Daniel debitor recognoscendo debitum solvisset Paulo 200 mr. constituentes 50 duc. similes, ita quod remanserat debitor occasione totius residui in 620 mr. similibus constituentibus 155 duc., deinde[1]) Daniel de vita † diem suum claudens extremum reliquit universales heredes suos quosdam Albrech[t] Palick de Gertz fratrem suum naturalem et legitimum, laicum et proconsulem opidi Kopenhagen Roskildensis diocesis, et Elizabet relictam ipsius Danielis mulierem eiusdem diocesis, qui bona dicti Danielis tamquam universales heredes apprehenderunt, prefatus vero Paulus creditor residuum debitum 620 mr. Sundensium, quod sibi restat a dicto Daniele defuncto seu illius heredibus, cessit donationi [ɔ: -ne] inter vivos Joachim oratori pro sustentatione status sui clericalis et utilitate studii literarum; qui Joachimus propter potentiam prefatorum heredum in partibus illis timet debitum huiusmodi non posse inibi consequi, nisi via erit[2]) medio s. v. et justitie. Recurrit igitur ad pedes e. s. v. supplicando, quatenus dignetur causas, quas habet habereque vult contra Albrecht Palick van Gortz et Elizabet omnesque alios heredes aut successores Danielis seu eius bona habentes vel de illis se intromittentes suaque interesse putantes et in executione citationis nominandos de dictis 620 mr. Sundensibus dampnisque, expensis et interesse rebusque aliis in actis latius exprimendis, aliquibus probis viris in partibus Almanie inferioris in Zwerinensi vel vicinis diocesibus summarie, simpliciter et de plano ac, prout in beneficialibus, audiendas, cognoscendas, decidendas fineque debito terminandas committere cum potestate citandi Albrecht et Elizabet omnesque alios in executione citationis huiusmodi nominandos illisque aut quibuscunque aliis sub sententiis ecclesiasticis necnon pecuniariis penis, quotiens opus fuerit, inhibendi, aggravandi, reaggravandi, interdictum apponendi et bra-

---

[1]) Cod. et deinde [2]) Gz. — Cod. erat

chium seculare invocandi et, si quid exequendum fuerit, debite execuutioni demandandi ac expensa taxandi executorialesque ac alias in premissis quomodolibet necessarias et oportunas, etiam compulsoriales, litteras, etiam sub censuris similibus, decernendi ac contra non parentes procedendi ad censuras aliaque faciendi, que in premissis fuerint necessaria seu oportuna, Bonifacii pape VIII, ubi de una, et concilii generalis, ubi de duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas a fine diocesium reorum trahetur (!), ac aliis constitutionibus et indultis apostolicis, etiam incolis regni Dacie ac ducatuum Slesvicensis et Holsatie, etiam ad instantiam regis Dacie vel ducis Holsatie aut aliorum dominorum spiritualium vel secularium quorumcunque, eorumque dominiis et subditis, etiam clericis vel laicis, etiam de non trahendo illos extra regnum, ducatus, dominia et terras huiusmodi in prima vel ulteriori instantia sub quibusvis verborum formis et clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, [concessis][1]) non obstantibus quibuscunque. Concessum in presentia pape. L. cardinalis s. Petri ad Vincula. Et per breve s. v., hac supplicatione introclusa, attento quod est pro paupere clerico, qui non habet commoda media (?) propter paupertatem expediendi litteras sub plumbo. Datum Rome 16. kal. junii anno 6.

Suppl. 1601 fol. 204 v.

4661. 24. Maj 1518.

Akolyten Peder Mikkelsen fra Slesvig Stift, evig Vikar i Horsbøl, og Akolyten Michael Sellatorp fra Trier Stift faar Dispensation til at lade sig indvie til de højere gejstlige Grader ved Kurien.

Cum Petrus Michaelis accolitus Slesvicensis diocesis, capellanus perpetuus ad altare b. Marie virginis in Herspoll eiusdem diocesis, et Michael Sellatorp accolitus Treverensis diocesis zelo devotionis accensi cupiant sese ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines promoveri et in illis promoti altissimo perpetuo famulari, supplicant, quatenus . ., ut a quocunque [*etc. som Nr. 4654*]. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod oratores sunt presentes in Romana curia. Et quod examinentur per episcopum Ottanensem ad hoc deputatum et promoveantur, coram quo de sufficienti titulo beneficiali doceant. Datum Rome 9. kal. junii anno 6.

Suppl. 1601 fol. 125 v.

---

[1]) add. Gz.

4662. **31. Maj 1518.**

Paven udsender Kanniken i Sinigaglia Idzardus Gravius og Klerken Johan Weze fra Utrecht Stift som Nuntier og Kollektorer hos Kejseren, Kong Christiern samt i de burgundiske Lande og det tyske Rige, særlig Kirkeprovinserne Mainz, Køln, Trier, Magdeburg, Bremen og Riga og Stifterne Basel, Cambrai, Térouanne, Tournay, Arras, Meissen og Camin. De skal opkræve det pavelige Kammers Tilgodehavende, deriblandt Peterspengene fra Norge og Sverige, Annater og de Penge, der endnu henlaa fra Kardinal Raimundus (Peraudi)s Tid, og skal modtage Penge og Regnskaber fra de tidligere Kollektorer, som i øvrigt afsættes. De maa i hver Provins eller Stift indsætte een eller flere Underkollektorer. Hvert andet Aar skal de aflægge Regnskab og sende, hvad de modtager, paa en sikker Maade til Rom.

Magistris Idzardo Grauio canonico Senogalliensi utriusque juris doctori et Johanni Weze clerico Trajectensis diocesis notariis ac familiaribus nostris ad Maximilianum Romanorum imperatorem electum semper Augustum ac Christianum Dacie, Svecie atque Norvegie regem illustres ac ad gubernatores dominiorum inclite domus Burgundie ceterosque sacri Romani imperii et regnorum principes spirituales et temporales nostris et apostolice sedis nuntiis et commissariis ac in ipso universo imperio et Dacie, Svecie, Norvegie regnis ac dominiis predictis necnon specialiter quoad Germaniam in Maguntina, Coloniensi, Treverensi, Magdeburgensi, Bremensi et Rygensi provinciis ac Basiliensi, Cameracensi, Morinensi, Tornacensi, Attrebatensi, Misnensi et Caminensi diocesibus fructuum camere apostolice collectoribus generalibus. Ex fideli sollicita diligentia *(Dipl. Norv. XVII, 1275—79)*. Datum Rome pridie kal. junii anno 6.

Reg. Vat. 1179 fol. 179. *De curia.*

4663. **7. Juli 1518.**

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar Sognekirken i Hygum i Ribe (nu Slesvig) Stift og et evigt Vikariat i Ribe.

Supplicat Paulus Hinsemenus clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia, Hygum nuncupata, Ripensis diocesis necnon de perpetua sine cura [vicaria][1]) ad altare bb. Filippi et Jacobi in cathedrali ecclesia Ripensi situm, per obitum Petri Floed vacantibus [fructus insimul 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regule s. v. de idiomate quoad parrochialem predictam. Datum Rome non. julii anno 6.

Suppl. 1612 fol. 261.

---

[1]) add. Gz.

4664. **10. Juli 1518.**

Kardinal Christophorus de Numatiis de Forlivio, Ordensgeneral for Franciskanerordenen, giver Borgeren Namen Jensen i Flensborg og hans Hustru Follik Andel i Ordenens aandelige Goder og lover, at ved deres Død skal der holdes samme Sjælemesser for dem som for selve Munkene.

Nos Christophorus de Forluno [ɔ: Forliuio], s. Romane ecclesie tituli s. Marie in Ara Celi presbiter cardinalis ac totius ordinis s. Francisci minister generalis, Namen ac perdilecte consorti sue Vole. Quamvis ex caritatis debito *(Dipl. Flensburg. II, 134—35; Reg. *10290).* Datum in conventu nostro Lugdunensi s. Bonaventure anno 1518 10. die julii tempore nostri generalis capituli ibidem celebrati. In quorum omnium testimonium presentes signo nostro subscriptas sigillo nostri officii precepimus muniri atque roborari.

Frater Christophorus, qui sua manu propria confirmat.

Efter en trykt Formular med Navnene og Underskriften senere tilføjet.

4665. **23. Juli 1518.**

Paven udstrækker Gyldigheden af de Breve, som Johannes Angelus Arcemboldus havde faaet med paa Rejsen til Tyskland og Norden, til yderligere 6 Maaneder fra Brevets Dato, da nogle havde tvivlet om, at de endnu stod ved Magt.

Johanni Angelo Arcembaldo notario, referendario domestico ac ad Dacie, Svecie et Norvegie regna cum potestate legati de latere nuntio et commissario nostro fructuumque et jurium camere apostolice debitorum collectori. Cum nos primum *(Dipl. Norv. VI, 703—04; Reg. *10293).* Datum Rome 23. julii 1518 pontificatus anno 6.

L. cardinalis Sanctorum Quatuor. Evangelista.

Brev. Leon. X anno 5—6 (1517—18) fol. 203 v.

4666. **23. Aug. 1518.**

Sognepræsten Johan Knudsen i Mildsted og Husum i Slesvig Stift faar Dispensation til med dette Embede at forene to dermed ellers uforenelige og to dermed forenelige Embeder.

Supplicat Johannes Knutzen decretorum doctor, rector parrochialis ecclesie in Milstede cum eius filia annexa in oppido Husen Slesvicensis diocesis, quatenus secum, ut una cum ecclesia parrochiali et filia annexa predictis unum et absque illis quecunque duo alia curata seu alias invicem incompatibilia necnon quecunque duo alia dissimilia vel similia simplicia sub uno et eodem tecto consistentia, alias se invicem et cum pre-

dictis incompatibilibus compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur, recipere et insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi totiens quotiens [retinere][1]) libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. . . . Dummodo duo canonicatus et totidem dignitates non existant. Datum Rome 10. kal. sept. anno 6.

Suppl. 1614 fol. 16.

4667. **29. Aug. 1518.**

Klerken Johannes Remekemen (!) fra Bremen Stift faar Kanonikat og Præbende i Eutin efter den tidligere Indehaver Slesvigklerken Benedikt Sehesteds Død.

Cum Karolus Miltiz clericus Misnensis diocesis, cui alias de canonicatu et prebenda collegiate ecclesie oppidi Eutyn Lubicensis diocesis, per obitum Benedicti Szesteden clerici Slesvicensis diocesis vacantibus, provisum extitisset, eosdem canonicatum et prebendam resignare proponat, supplicat Johannes Remekemen clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi canonicatum et prebendam predictos [fructus 4 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 4. kal. sept. anno 6.

Suppl. 1614 fol. 276.

4668. **14. Sept. 1518.**

Klerken Johannes Parper fra Lübeck Stift faar et evigt Vikariat i Ribe.

Supplicat Johannes Parpa clericus Lubicensis diocesis, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria ecclesie Ripensis, per Petri Flet obitum vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini, jure patronatus clericorum et laicorum forsan mixtim, cui, attento, quod clericorum et laicorum, pro hac vice dumtaxat derogare placeat, non obstante. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Montis Rosuli Nepesine diocesis 18. kal. oct. anno 6.

Suppl. 1617 fol. 189.

4669. **14. Sept. 1518.**

Klerken Clemens Grote fra Lübeck faar Sognekirken i Hygum i Ribe (nu Slesvig) Stift.

Supplicat Clemens Grote clericus Lubicensis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia Hygom Ripensis diocesis, per Petri Fledt [obitum] vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini. Conces-

---

[1]) add. Gz.

sum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione fundationis ac juris patronatus interim (?), attento quod clericorum [et] laicorum mixtim. Datum Montis Rosuli Nepesine diocesis 18. kal. oct. anno 6.

Suppl. 1617 fol. 189 v.

4670. **16. Sept. 1518.**

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar Kanonikater og Præbender i Slesvig og Haderslev og to evige Vikariater i Haderslev og Flensborg.

Alias s. v. Carolo Miltiz s. v. cubiculario † et familiari continuo commensali s. v. de canonicatibus et prebendis in cathedrali Slesvicensi † ac perpetuis vicariis ad altaria N. in collegiata Haderslevensi ac parrochiali oppidi Ffblisburgensis [ɔ: Flensburgensis] Slesvicensis diocesis ecclesiis respective sita, per obitum Benedicti Sestede vacantibus, provideri concessit. Cum autem idem Carolus Miltitz concessionem [ɔ: -ni] gratiarum suarum huiusmodi litteris desuper non confectis cedit de presenti, supplicant tam dictus Carolus quam Paulus Hinseman clericus Bremensis diocesis, quatenus cessionem huiusmodi admittentes de canonicatibus et prebendis ac vicariis predictis [singulorum fructus 4 mr.] eidem Paulo providere dignemini, constitutionibus, statutis ac fundationibus dictarum vicariarum, etiam si in eis caveatur, quod dictas vicarias obtinens sit actu sacerdos, non obstantibus. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum facultate permutandi totiens quotiens etc. . . . Et quatenus dicti canonicatus ac vicarie huiusmodi sint de jure patronatus laicorum etiam nobilium, cum opportuna illius derogatione, si sit laicorum tantum ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum pro hac vice dumtaxat. Datum Stimiliani Sabinensis diocesis 16. kal. oct. anno 6.

Suppl. 1618 fol. 144 v.

4671. **24. Sept. 1518.**

Enken Margareta Starkesche fra Lübeck faar indsat pavelige Dommere imod Anna Jurgens, Enke efter Borgmester Jørgen Ankersen i Haderslev, dennes Søn Anker Jørgensen og hans øvrige Arvinger, som ikke vil betale 100 rhinske Gylden, Borgmesteren havde været hende skyldig.

Cum alias Margareta Starkesche vidua incola civitatis Lubicensis quasdam res sive merces quondam Georgio Anckersen opidi Hadersleuensis Slesvicensis diocesis proconsuli pro certo inter eos convento pretio vendidisset, et dictus Georgius pro residuo pretii restantis in summa 100 fl. auri Renensium eidem

oratrici obligatus extitisset, ac, ipso Georgio postmodum vita functo relictis post se quibusdam Anna Jurgens eius uxore et Anker Jurgensen filio ac certis aliis filiis et heredibus, dicti Anna uxor ac filii et heredes, licet sepius requisiti[1]), prefatam summam eidem oratrici solvere tenea[n]tur, pertinaciter[1]) recusarunt hactenus et recusant in animarum suarum periculum et ipsius oratricis prejudicium non modicum et gravamen. Et cum omnes miserabiles persone, vidue et pupilli etiam, ubicunque sint, degant sub protectione et presidio s. v., et oratrix ipsa sit vidua, ut prefertur, et favoribus et amicis destituta et in partibus illis, presertim coram judicibus ordinariis, propter favores adversariorum non speret posse consequi justitie complementum, prout jurare parata existit, ideo s. v. supplicat, quatenus aliquibus probis viris in partibus illis committere dignemini, ut causas, quas habet habereque vult contra supradictos ac quendam Marquardum Holsten proconsulem oppidi Flensburgensis dicte Slesvicensis diocesis omnesque alios sua interesse putantes et in executione nominandos de dicta summa 100 fl. auri Renensium rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deducendis et illorum (!) occasione, cum omnibus suis incidentiis, dependentiis, emergentiis, annexis et connexis tam conjunctim quam divisim etiam summarie, simpliciter et de plano sola facti veritate inspecta audiant, cognoscant et fine debito terminent et decidant cum potestate omnes supradictos, etiam per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, citandi, et quatenus aliqui ex eis minores existant et citati ad comparendum cum legitimo curatore non comparuerint, eisdem de curatore providendi hisque et quibusvis aliis, etiam sub censuris ecclesiasticis, inhibendi omniaque alia faciendi in premissis necessaria et opportuna, contradictores per censuras ecclesiasticas et alia juris remedia compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio bracchii secularis, non obstantibus Bonifacii VIII de una et concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres, ac [aliis] constitutionibus et ordinationibus, privilegiis quoque, etiam apostolicis, dictis adversariis vel quibusvis aliis concessis, quibus forsan caveretur, quod ipsi extra certa loca et nisi coram certis judicibus et personis ad judicium trahi et censuris innodari non possint, quibus hac vice dumtaxat derogare placeat, nisi certa formula prestita ad ungvem prius observata

---

[1]) filii et heredes prefati . . . teneantur, licet sepius requisiti, pertinaciter Gz.

derogari non posset. Concessum in presentia pape. L. cardinalis s. Petri ad Vincula. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa, attenta parva summa, de qua agitur. Datum Viterbii 8. kal. oct. anno 6.

Suppl. 1618 fol. 271 v.

4672. **6. Nov. 1518.**

Klerken Jakob Smidt fra Slesvig Stift faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder og to Pensioner, Fritagelse for at residere og for i de første syv Aar at lade sig præstevie samt Værnebrev.

Supplicat Jacobus Smydt clericus Slesvicensis diocesis, quatenus secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia secularia ac cum uno vel duobus ex eis seu sine illis unum cum cura vel sine cura s. Augustini et s. Benedicti seu Cluniacensis, Cisterciensis aut Premonstratensis vel cuiusvis alterius ordinis regulare ac duo alia similia simplicia vel dissimilia sub singulis tribus tectis dumtaxat consistentia, alias se invicem et cum predictis compatientia, beneficia, ... si sibi alias canonice conferantur . . ., [recipere][1]) et insimul, quoad vixerit, secularia videlicet in titulum, regulare vero beneficia huiusmodi in commendam retinere illaque simpliciter vel ex causa permutationis, quotiens sibi placuerit, dimittere et eidem commende cedere et loco dimissorum alia beneficia duo dumtaxat curata seu alias invicem incompatibilia secularia aut[2]) cum uno vel duobus ex eis sive sine illis unum cuiusvis ordinis regulare aut[2]) duo alia dissimilia [vel][1]) simplicia [similia][1]) sub singulis tribus tectis consistentia, alias se invicem et cum predictis compatientia, similiter recipere et secularia, dummodo inter illa omnia plures quam due parrochiales ecclesie vel earum perpetue vicarie et sub eodem tecto duo canonicatus et due prebende seu totidem dignitates, personatus, administrationes vel officia non existant, [in titulum][1]), regulare vero, quod conventuale vel officium claustrale non sit, beneficia huiusmodi in commendam, quoad vixerit, retinere valeat, dispensare, necnon [ut] quascunque duas pensiones annuas super quorumcunque duorum sub singulis et eisdem tribus tectis consistentium beneficiorum fructibus etc. pro tempore canonice sibi assignatas percipere, quodque in Romana curia vel altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat

[1]) add. Gz. [2]) ac Gz.

generale, insistendo omnes fructus quorumcunque beneficiorum, etiam residentiam personalem requirentium, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, quoad vixerit, percipere valeat, et insuper eisdem (!) beneficiis (!) totiens, quotiens opus fuerit et ei placuerit, extra dictam curiam in ordinariorum locorum aut canonicorum seu aliarum personarum in dignitate ecclesiastica constitutarum, quos duxerit eligendos, manibus, licentia super hoc minime requisita, resignandi aut commende cedendi et unionem dissolvendi ac ordinariis seu canonicis et personis prefatis resignationi [ɔ: -nem] huiusmodi auctoritate apostolica recipiendi necnon ea, que etiam simpliciter resignaverit, idoneis personis per eum nominandis et quecunque beneficia obtinentibus et expectantibus, ac que ex eadem causa, cum dicto oratore compermutantibus personis, que vero ipse compermutantes persone resignaverint beneficia huiusmodi, et [ɔ: etiamsi] tam illa quam, que etiam resignaverit, ex quavis causa dispositioni apostolice reservata et affecta fuerint, dummodo dignitates ipse maiores vel principales non existant, [ipsi] eadem auctoritate conferendi plenam licentiam concedere, postremo vero ut supra, [ut][1]) in Romana curia aut altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo ratione quorumcunque beneficiorum suorum, sacros et presbiteratus ordines requirentium, ad aliquem ex sacris et presbiteratus ordinibus huiusmodi usque ad septennium, dummodo infra primum biennium ipsius septennii sit subdiaconus, computando id septennium a fine anni a jure prefixi concessi sibi non elapsi, se promoveri facere minime teneatur, concedere necnon sibi conservatoriam, quoad vixerit, duraturam in forma *Militantis ecclesie* contra quoscunque occupatores omnium bonorum suorum cum potestate citandi, etiam per edictum publicum, si opus fuerit, constito de non tuto accessu, aggravandi, reaggravandi, interdictum apponendi, auxilium bracchii secularis invocandi indulgere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 8. id. nov. anno 6.

Suppl. 1628 fol. 108.

4673. **28. Nov. 1518.**

Paven giver Kanniken i Ribe og Aarhus Morten Krabbe Dispensation til at forene to forenelige og to ellers uforenelige Embeder.

---

[1]) add. Gz.

Martino Crabbe canonico Ripensi. Vite ac morum honestas [etc.]. Hinc est, quod nos, volentes te, qui Ripensis et Arusiensis ecclesiarum canonicatus et prebendas inter alia obtines, favore prosequi gratioso, tecum, ut que[cunque] duo curata seu alias invicem incompatibilia ac que[cunque] duo alia dissimilia vel similia simplicia sub uno et eodem tecto consistentia, alias se invicem et cum dictis incompatibilibus beneficiis compatientia, beneficia, si tibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixeris, retinere illaque simpliciter vel ex causa permutationis, quoties tibi placuerit, dimittere et loco dimissorum alia beneficia duo dumtaxat invicem tamen compatientia et totidem dissimilia vel similia simplicia sub uno et eodem tecto consistentia, alias se, ut prefertur, compatientia, recipere et, dummodo sub eodem tecto consistentia beneficia huiusmodi duo canonicatus et due prebende aut totidem dignitates, personatus, administrationes vel officia non existant, insimul, quoad vixeris, retinere valeas, dispensamus. Datum Rome 4. kal. dec. anno 6.

Jo. A. LX. Nardinus.

Reg. Lat. 1368 fol. 299 v; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1627 fol. 141 (= 161).

4674. 27. Dec. 1518.

Klerken Gotfridus van Oed fra Køln Stift faar Sognekirkerne i Torum og Junget i Viborg Stift og Koldt i Aarhus Stift samt Dispensation til dermed at forene et tredie Embede.

Vacantibus alias una in Tornwiu cum illi vel ad invicem unita in Junger et alia in Kolte Vibergensis et Arusiensis respective diocesium parrochialibus ecclesiis per obitum Martini Krabbe, s. v. de illis Marmotio de Marmoriis clerico Anconitano, camerario, familiari continuo commensali suo, sub data videlicet 15. kal. febr. anno 5, concessit provideri. Cum autem Marmotius concessioni gratie huiusmodi, litteris apostolicis desuper non confectis nec possessione habita, in manibus s. v. libere cedit de presenti, supplicat Gotfridus van Oed clericus Coloniensis diocesis, in artibus magister ac A. electi Ansarensis, s. v. utriusque signature referendarii prelati domestici, servitiis insistendo, s. v. familiaris continuus commensalis, quatenus, verum et ultimum dictarum parrochialium ecclesiarum vacationis modum, etiam si ex illo quevis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausa, resultet preterquam per obitum apud sedem, pro expresso habentes, dictas parrochiales ecclesias [cuiuslibet fructus 4 mr.] eidem oratori conferre secumque, ut dictas

parrochiales ecclesias una cum decanatu collegiate ecclesie s. Martini Crauenburgensis dicte Colloniensis diocesis, qui inibi dignitas etiam forte curata, non tamen principalis, existit, quem etiam obtinet, aut cum uno eorum quecunque duo aut cum duobus quodcunque tertium et absque illis quecunque alia tria beneficia incompatibilia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere illaque simpliciter vel ex causa permutationis totiens, quotiens placuerit, dimittere et loco dimissorum alia beneficia tria dumtaxat incompatibilia, dummodo inter illa plures quam due parrochiales ecclesie vel earum perpetue vicarie insimul non existant, similiter recipere et insimul, quoad vixerit, retinere valeat, dispensare dignemini, constitutionibus ac juripatronatus laicorum, quatenus ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum [derogando][1]. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum absolutione a censuris ad effectum presentium etiam in casibus regule de insordescentibus. Et quod littere in forma † vel nove provisionis, gratie [etc.]. Et cum suspensione . . . litterarum apostolicarum etiam cum provisione [ɔ: possessione] subsecuta quibusvis, etiam s. Romane ecclesie cardinalibus et familiaribus antiquis et descriptis, quocunque respectu et quacunque de causa concessarum, citra tamen accessus et regressus et de consensu coadjutorias, ad effectum cessionis dumtaxat latissime extendenda. Et cum derogatione dictarum reservationum. Datum Rome 6. kal. jan. anno 6.

Suppl. 1642 fol. 159 v.

4675. **1518—19.**

Midlertid [1518—19] skref Kong Christen Pafve Leoni til, hvorledis Her Steen Suantessøn hafde indtrengt sig udi Sverig imod hannom for en Forstandere, imod hvis Hylding, Forplict, Contracter oc Brefve, baade udi hans oc hans Herre Faders Tid gangit. Item hvorledis hand hafde bestoldit Erkebisp Gustaf paa Domkirkens egit Slaat, fangit gammel Erkebisp Jacob den Alderne oc flere Prelater saavel som andre anseelige Mend, fordi de vilde holde deris Segl oc Brefve som erlige Mend, begærendis af pafvelig Hellighed, hand vilde procedere imod Her Steen tamquam ecclesiasticæ libertatis oppressorem ex canone et constitutione nova Clementis V contra episcoporum persecutores.

[1]) add. Gz.

Cardinalis Sanctorum quattuor hand skal mere oc videre berette hannom den Leilighed; hannom hafver hand tilsend, hves Artikle oc Beskyldning hand hafver til Herr Steen, som vaar først, som forskrefvit staar, om Erkebispen, hand hafde belagt, for det andit, hand hafde fengslit Erkebisp Jacob den Ældre, for det tredie, hand hafde sequestrerit Vpsalle Cannickers Gods, som hulde met deris Bisp, for det fierde, hand hafde indveldigit sig for en Forstandere oc giort hannom Landit oc Folkit oprørsk, begærendis atter saavel som tilforn ofte, Pafven vilde bandsætte hannom oc forbiude, ingen skulle være hannom hørig oc lydig, paa det hand kunde tiltenke at afstaa det Forstanderskaf, oc at Pafven icke vilde løse hannom af Bande[t] uden Kongens Vidskaf.

Uddrag af Hvitfeld VII, 73 f. Kvart = 1124 Fol. Reg. *10324.

4676. **1519.**

Pafvelig Hellighed tilskref saa Erkebisp Byrge af Lund tamquam Sveciæ primati oc Pafvens Legat udi disse Lande, thi det vaar Erkebispen self udi Sverig, dette vaar skeed, at hand skulde forfare derom Leiligheden oc derofver procedere imod Herr Steen. Hvilkit oc skede, at der er holdit it Concilium af Bisperne her udi Rigit, hvor fornæfndt Herr Steen oc hans Anhang ere offentlig bandsætte.

Uddrag i Hvitfeld VII, 74 f. Kvart = 1124 f. Fol. Reg. *10325. — Ligesom det foregaaende Brev urigtig henført til 1517. (Se Allen, De tre nordiske Rigers Hist. III, 1, 163 f. og 382 f.)

Om sommaren therefter, som var anno domini 1519, vardt i Dannemark hållen en romersk rättegång emot herr Sten och them, som met honom höllo, och thet gik så til: Påfven Leo hade budit herr Sten vid bann, at han skulle tilstädia erkiebiskop Göstaf komma til sina domkyrkio igen, upbyggia Stäket, som nederbrutit var, och uprätta honom hans skada. Men efter thet herr Sten icke thet giöra ville, therföre förskickade påfven erkiebiskop Birger i Lund och Lage Urne, biskop i Roskild, til domare, at the skulle efter romersk rättegång döma therom och efter samma dom sättia herr Sten Svanteson och them, som med honom höllo emot erkiebiskop Göstaf, i bann och hela riket i interdict eller förbod, så at ingen kirkiotienist uppehållas skulle öfver hela Sverige, Samma dom fullfölgdes, och herr Sten vardt anklagat, at han hade brutit ned Stäket, tvingat erkiebiskop Göstaf til at upsäija sina kyrkio och fångat herr Erich Trolle. Ther blef tå han och alle the, med

honom höllo, utropade för bansmän, och riket sattes i interdict. Men the Svenske achtade sådana bann och interdict intet.

Uddrag af Olaus Petri i Svenska Crönica (Script. rer. Svec. I. 2. Afd., 340 f.).

4677. **2. Jan. 1519.**

Arcimbold skriver til Paven om Stillingen i Sverige og stiller sig ganske paa Sten Stures Side.

Anno 1519. Johannes Angelus Arcimboldus, partibus Stenonis ob dictam promotionem[1]) *totus adhærens, 2. jan. significat Leoni suum in Svecia successum; Arbogensem cum Gustavo processum; quam archiepiscopo populus regni esset offensus; et quam illius gubernator erga sedem apostolicam observantia succensus, promittens copiosius de his pontificem, ubi reversus esset Romam, se informaturum.*

Uddrag i Joh. Messenius, Scondia illustrata IV, 81.

4678. **21. Jan. 1519.**

Klerken Johannes de Castris fra Palencia Stift faar Kantoriet i Ribe.

Supplicat Johannes de Castris clericus Palentine diocesis, magistri Johannis de Madrigal scriptoris et familiaris s. v. familiaris continuus commensalis, quatenus sibi de cantoria ecclesie Ripensis, que dignitas in dicta ecclesia non tamen maior post pontificalem existit, vacante ex eo, quod quidam Paulus Andree illam obtinens, etiamsi sententiis ecclesiasticis innodatus et[2]) excommunicatus et ut talis publice denuntiatus existens, se divinis officiis immiscere non erubuit [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma simplicis provisionis vel nove aut in eventum litis . . . . gratie [etc.] expediri possint. Et cum derogatione regularum s. v. de idiomate et de annali possessore. Et de privatione in forma juris et prout de jure cum commissione ad partes. Datum Rome 12. kal. febr. anno 6.

Suppl. 1633 fol. 56 v.

4679. **21. Jan. 1519.**

Klerken Johannes Sisebüttel fra Bremen Stift faar Kantoriet i Haderslev og Sognekirkerne i Vilstrup og Heils.

Cum cantoria ecclesie Hadersledensis ac parrochiales ecclesie Wezedorpp et Hegelze Slesvicensis diocesis a tanto tempore

---

[1]) til Ærkebispestolen i Upsala [2]) Cod. et ut

vacaverint et vacent ad presens, quod eius (!) collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam legitime devoluta existit, licet quidam Nicolaus Petri, qui pro clerico se gerit, illas detinuerit et detineat absque canonico titulo, supplicat igitur s. v. familiaris continuus commensalis Johannes Sisebuttel clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de cantoria, que dignitas maior in dicta ecclesia existit, ac ecclesiis parrochialibus predictis [fructus insimul 8 mr.] providere secumque, ut cantoriam cum ecclesiis predictis, si illas vigore presentium assequetur, insimul ad vitam retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma simplicis, nove provisionis aut in eventum litis . . . gratie [etc.] expediri possint. Et cum derogatione regule de annali possessore. Datum Rome 12. kal. febr. anno 6.

Suppl. 1634 fol. 263 (= 243).

4680. **12. Febr. 1519.**

Paven befaler Arcimbold at undersøge en Sag, som Provsten i Lübeck Henricus Bockholdt fører mod Biskop Henricus (Berchmeyer) og Kapitlet i Ratzeburg.

Magistro Joanni Angelo Arcimboldo notario et in Germania nuntio et commissario nostro. Cum, sicut accepimus, [et] magister Henricus Bochelt prepositus ecclesie Lubicensis, legum doctor, notarius noster, nobis nuper exponi fecit, per Henricum episcopum[1]) et capitulum Ratzeburgenses nonnulla monitoria seu mandata apostolica contra ipsum Henricum ad comparendum personaliter in Romana curia et se de nonnullis, de quibus eum culpabilem fore indebite pretendunt, excusandum decreta fore assera[n]tur et illa contra eundem Henricum prepositum exequi comminentur seu forsan executioni demandata fuerint, ipseque Henricus prepositus circa negotium indulgentiarum pro fabrica basilice principis apostolorum de Urbe in eisdem partibus sibi per te commissum intentus et prepeditus ad dictam curiam se in presentiarum personaliter conferre commode nequeat, dictus Henricus nobis supplicari fecit, ut sibi statuique suo super hiis oportune providere dignaremur. Nos igitur, de premissis certam notitiam non habentes, discretioni tue mandamus, quatenus de premissis nobis expositis te diligenter informes et, si per informationem huiusmodi eundem Henricum culpabilem ad compa-

[1]) Cod. fecit. Henricus episcopus

rendum in dicta curia [repereris], eum ad id faciendum moneas, si vero innocentem fore repereris, processum desuper habitum tuo sigillo munitum quantocius destinare procures, ut eo diligenter examinato super hiis mature deliberare possimus, et interim non permittas eum per episcopum et capitulum prefatos indebite molestari. Datum Rome die 12. febr. 1519 anno 6.

L. cardinalis Sanctorum Quattuor

L. 9. Evangelista.

Collationata et concordat. Jo. Weze.

Brevia 33 (Leon. X. Brevia 1519—20 fol. 42 v).

4681. **15. (25.) Febr. 1519.**

Paven befaler Prioren for St. Knuds Kloster i Odense samt Ærkedegnene i Aarhus og Viborg, at de efter Dronning Christines Ønske skal indrette et Clarakloster i Odense i et Hus, som tilhører Kong Christiern. Klostret skal indrettes med Kirke, Klokketaarn, Spise- og Sovesale, Blomster- og Urtehave etc., paa Dronningens Bekostning. Der skal være en Abbedisse og et passende Antal Nonner, som skal følge St. Claras første Regel. Navnet maa Dronningen selv give Klostret. Dette skal holdes strængt aflukket, og kun Dronningen og de danske Kongers Døtre maa faa Adgang med et lille Følge. Paven tildeler Klostret alle Clarissernes sædvanlige Privilegier.

Priori monasterii s. Ranuti (!)[1]) Ottoniensis et Arusiensis ac Vibergensis ecclesiarum archidiaconis. Animas lucrifacere[2]) creatoris *(Wadding, Annales Minorum XVI, 498; Reg. 6497).* Datum Rome 15.[3]) kal. martii anno 6.

Je. XL. de Laporta.

Reg. Cismont. Curiæ fol. 5 og (II) Reg. Lat. 1373 fol. 264. Den tilhørende Supplik særskilt aftrykt Nr. 4683.

4682. **21. Febr. 1519.**

Paven befaler Officialen i Børglum at overdrage Provstiet i Thyholm til Viborgkanniken Morten Krabbe.

Officiali Burglanensi. Dignum etc. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte Martini Crabbe canonici Vibergensis petitio continebat, quod alias, prepositura rurali, Tirholm nuncupata, in eadem Burglanensi diocesi per obitum Jacobi Krumpen vacante, tunc episcopus Burglanensis preposituram predictam eidem Martino ordinaria auctoritate contulit et de illa etiam providit, idemque Martinus collationis et provisionis huiusmodi vigore possessionem ipsius prepositure assecutus extitit. Cum autem dictus Martinus dubitet collationem viribus non subsistere, et, sicut

---

[1]) II: Canuti [2]) II: lucrificare [3]) II: 5. kal. martii

accepimus, dicta prepositura adhuc vacare noscatur, nos, volentes prefatum Martinum, qui canonicatum et prebendam ecclesie Vibergensis inter alia obtinet, favore prosequi gratioso, discretioni tue mandamus, quatenus, si per diligentem examinationem eundem Martinum ad hoc idoneum esse repereris, preposituram predictam [cuius et illi annexorum fructus 8 mr.] cum annexis huiusmodi eidem Martino auctoritate nostra conferas. Datum Rome 9. kal. martii anno 6.

Jo. A. XX. 4. kal. aprilis anno 7. Nardinus.
Reg. Lat. 1373 fol. 288.

4683. **25. Febr. 1519.**

Enkedronning Christine faar Tilladelse til at oprette et Claraklotser i Odense (se ogsaa Nr. 4681).

Cum Cristina Danorum et Gottorum regina ob singularem, quem ad moniales s. Clare ob illarum exemplarem vitam et honestum vivendi modum gerit devotionis affectum, summopere desiderat in certa domo in civitate Ottoniensi consistente ad Cristiernum Danorum et Gottorum regem natum suum legitime [spectante] de ipsius Cristierni regis assensu unum monasterium monialium ordinis s. Clare pro una inibi abbatissa et aliquibus monialibus in decenti numero, que sub prima regula dicte s. Clare vivere debeant, erigi et institui facere illudque de bonis a deo sibi collatis edificare et dotare[1]), supplicat prefata Cristina, quatenus sibi, ut edificia dicte domus pro uno monasterio monialium sub invocatione sancti vel sancte per eam eligendi [vel eligende] cum ecclesia, campanili humili, campana, dormitorio, refectorio, claustro, ortis, ortalitiis et aliis officinis necessariis construi facere possit, concedere ipsamque domum, postquam constructa et perfecta seu edificari incepta fuerit, in monasterium monialium pro una abbatissa et aliquibus monialibus in decenti numero sub prima regula eiusdem s. Clare vivere debentibus erigere et instituere eidemque monasterio sic erecto et instituto omnia bona, mobilia et immobilia per eandem Cristinam reginam assignanda applicare, sibique in monasterio predicto, postquam ad competentem fuerit clausuram reductum, moniales reducendi, ac, ut monasterium perpetuis futuris temporibus debito et proprio regatur ordine, cum consilio aliquorum proborum virorum per eandem Cristinam reginam eligendorum aliquas ordinationes ac statuta laudabilia ac honesta ac sacris canonibus

[1]) Gz. — Cod. dicare

non deviantia, que abbatissa et moniales in dicto monasterio pro tempore degentes perpetuo observare teneantur, tradendi et ordinandi illaque mutandi et in melius reformandi, que, postquam tradita, mutata et reformata fueri[n]t, eo ipso auctoritate apostolica approbata esse censeantur, licentiam et facultatem, et insuper monasterio, abbatisse et monialibus prefatis, quod omnibus privilegiis, peccatorum remissionibus et indulgentiis . . ., quibus alia monasteria, abbatisse et moniales ordinis et regule predicte in genere concessis gaudent seu gaudere poterunt quomodolibet in futurum, gaudere possint, concedere, postremo, ut in eodem monasterio semper regularis observetur clausura, quod persona aliqua monasterium ipsum nisi dicta Cristina regina seu regis Dacie pro tempore existentis filie cum honesta tamen familia seu comitiva intrare non possit, statuere dignemini. Fiat. J. Et in forma gratiosa. Et quod premissorum omnium maior et verior specificatio fieri possit in litteris, que, si videbitur, cum deputatione judicum, qui assistant, invocato etiam auxilio bracchii secularis †, expediri possint. Et in genere dumtaxat. Fiat. J. Datum Rome 5. kal. martii anno 6.

Suppl. 1640 fol. 162 v.

25. Febr. 1519.

Bulle af denne Dato se 15. Febr. 1519.

4684. 25. Febr. 1519.

Klerken Johan Wulf fra Slesvig Stift faar Sognekirkerne i Stenderup og Eltang i Ribe Stift.

Supplicat Johannes Wulff clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de parrochialibus ecclesiis videlicet Stendurpp et Elling Ripensis diocesis, vacantibus ex eo, quod quidam Hemmi[n]gus Ebbonis assertus clericus presbiter illos obtinet [ɔ: obtinens] coram quodam Paulo Andree asserto cantore ecclesie Ripensis, excommunicato et declarato et censuris ecclesiasticis laqueato et ut talis (!) publicato, scienter missas et alia divina officia celebrare non erubuit in anime sue periculum [fructus cuiuscunque 4 mr.], providere secumque, ut ecclesias predictas, si illas vigore presentium assequatur, una cum obtentis † compatibilibus retinere ad vitam valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regularum v. [ɔ: s. v.] de idiomate, quatenus opus fuerit, et de annali possessore. Datum Rome 5. kal. martii anno 6.

Suppl. 1639 fol. 245 v.

4685. 25. Febr. 1519.

Klerken Johan Tymmesen fra Slesvig Stift faar Sognekirken i Husby i Odense Stift og Ullerup i Ribe Stift.

Supplicat Johannes Tymmessen clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de parrochialibus ecclesiis in Haisby et Uldorpp Ottoniensis et Ripensis diocesium, vacantibus ex eo, quod quidam Hemmingus Ebbonis et Petrus curati in Uldorpp [et Haisby] asserti clerici seu presbiteri illas obtinentes coram quodam Paulo Andree [*etc. som foregaaende Brev til*] celebrare non erubuerunt [cuiusque fructus 4 mr.], providere secumque, ut ecclesias predictas, si illas vigore presentium assequetur, retinere ad vitam valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regularum s. v. de idiomate, quatenus opus fuerit, et de annali possesore. Datum Rome 5. kal. martii anno 6.

Suppl. 1639 fol. 246 v.

4686. 25. Febr. 1519.

Klerken Henricus Slotel fra Lübeck Stift faar Sognekirken i Vinderup.

Supplicat Henricus Slotel clericus Lubicensis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia in Wyndrup cum sua cappella annexa Ripensis diocesis, vacante ex eo, quod quidam Theodericus curatus in Windrup huiusmodi assertus clericus seu presbiter illam obtinens coram quodam Paulo Andree [*etc. som Nr. 4684 til*] erubuit [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regularum s. v. de idiomate, quatenus opus fuerit, ac de annali possessore. Datum Rome 5. kal. martii anno 6.

Suppl. 1639 fol. 246.

4687. 2. (eller 10.) Marts 1519.

Paven bestemmer efter Ansøgning af Dronning Christine, at Kong Hans's Lig ifølge hans Testamente skal vedblive at være begravet i St. Katarina Franciskanerkloster i Odense, hvor ogsaa Dronningen ønsker sit Lejersted, skønt Roskilde Biskop og Kapitel paaberaaber sig, at Kong Hans tidligere havde ønsket at blive begravet i deres Kirke, og i den Anledning forulæmper Franciskanerne i Odense. Paven beder endvidere alle gejstlige Myndigheder om at staa disse bi mod eventuelle Forfølgelser.

Christine Danorum et Gottorum regine. Ex superne providentia maiestatis *(Dipl. Norv. VI, 704—05; Ny kirkehist. Saml.*

VI, 571—73; Wadding, Annales Minorum XVI, 82—83; Reg. 6508 = *10428).* Datum Rome die 2. martii[1]) anno 6.

L. cardinalis Sanctorum quattuor

L. 10 g. Evangelista.

Collationata et concordat Johannes Weze.

(I) Brevia 33 (Leonis X Brevia 1519—20) fol. 105 v. (II) Reg. cur. Cismon. fol. 2. — Brevets Dato har givet Anledning til megen Diskussion, da det er dateret 2. Marts 1519 (Dipl. Norv.), 10. Marts 1519 (Wadding) og 2. Marts 1520 (Ny kirkehist. Saml.). Jfr. Pal. Müller i Hist. Tidsskr. 4. R. IV, 81. Aaret 1519 stemmer imidlertid godt nok med Pontifikatsaaret (som begynder 19. Marts), og i *Breverne* begynder Aarsbetegnelsen altid med 1. Jan.; 1519 maa da staa fast. Om 2. eller 10. Marts er den rigtige Dato, er derimod meget tvivlsomt.

4688. **9. Marts 1519.**

Klerken Claus Momensen fra Slesvig Stift faar motu proprio reserveret eet eller to Kanonikater og Præbender.

Motu proprio etc. Nicolao Momens clerico Slesvicensis diocesis obsequiis † Laurentii tituli ss. Quattuor Coronatorum presbiteri cardinalis insistenti, familiari etiam continuo commensali nostro, de uno vel duobus canonicatibus cum reservatione totidem prebendarum, etiam maiorum et pingviorum ac distinctarum, duarum cathedralium, etiam metropolitanarum ac collegiatarum, ecclesiarum ac dignitatis, personatus, administrationis vel officii, etiam curati et electivi, alterius earundem necnon de uno vel duobus beneficiis . . . providemus ac statutis etiam de optando motu simili derogamus. Concessum motu proprio in presentia pape. Jo. Casertanus. Et sub data currentis. Et quod littere perinde valeant, ac si sub data kal. nov. anno 5 concesse fuissent, quoad vacatura, attento quod aliam gratiam expectativam a nobis non obtinuit. Datum Rome 7. id. martii anno 6.

Suppl. 1594 fol. 64 v (= 87 v).

10. Marts 1519.

Brev af denne Dato se Nr. 4687 (2. Marts 1519).

4689. **11. Marts 1519.**

Paven stadfæster den endelige Indførelse af Observansen i de danske Franciskanerklostre. Paa Kapitlet i Aracoeli (1517) var det blevet bestemt, at alle reformerede Brødre skulde kaldes Observanter, og at Observanternes Generalvikar skulde være Generalminister, deres Provinsialvikarer Provinsialministre. Derefter havde Gardianerne og Brødrene i Klostrene i Viborg, Lund,

---

[1]) II: sub anulo piscatoris die 10. martii pontificatus anno 6.

Aalborg, Kolding, Kallundborg, Ystad, Trelleborg, Torkø (Scorocensis) og Visby samt Abbedissen og Nonnerne i St. Clara Kloster i Roskilde, der fulgte St. Claras anden Regel, frivillig antaget Observansen og svoret Lydighed mod Provinsialministeren for Dacia. Paven stadfæster det skete, forbyder Konventualerne at forulæmpe de nævnte Klostre og befaler alle andre Gejstlige at staa dem bi.

Ad perpetuam rei memoriam. Accepimus siquidem *(Wadding, Annales Minorum XVI, 83 f.; Reg. 6509).* Datum Rome sub annulo piscatoris die 11. martii 1519 pontificatus anno 6.

Reg. Cur. Cismont. fol. 5. Evangelista.

4690. **12. Marts 1519.**

Viborgkanniken Anders Skovgaard faar ny Provision paa Ærkedegneembedet i Viborg og Tilladelse til med dette Embede at forene et andet ellers dermed uforeneligt Embede.

Alias archidiaconatu ecclesie Vibergensis vacante, de illo Andree Scawgard canonico Vibergensi ad electionem capituli eiusdem ecclesie ordinaria auctoritate vel alias provisum extitit, possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet electionem et provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicto archidiaconatu, qui inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existit [fructus 4 mr.], in forma nove provisionis, perinde et etiam valere aut alias, prout utilius videbitur, providere secumque, ut una cum dicto archidiaconatu unum et absque illis duo alia quecunque cum cura seu alias invicem incompatibilia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi totiens quotiens etc. retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod omnium maior et verior specificatio fieri, et si electio persone idonee ad dictum archidiaconatum, dum pro tempore vacat, ad capitulum et canonicos dicte ecclesie pertineat, et ipse orator per eosdem capitulum et canonicos seu illorum partem electus fuerit, et sibi ad electionem huiusmodi per ordinarium loci provisum fuerit, verius exprimi possit in litteris, que etiam separatim, etiam non facta mentione de una aut alia, prout oratori videbitur, expediri possint. Datum Rome 4. id. martii anno 6.

Suppl. 1640 fol. 178.

4691. **26. Marts 1519.**

Paven befaler Biskoppen i Viborg, Abbeden i Vitskøl Kloster og Prioren i Helligaandsklostret i Aalborg at paadømme en Sag om Tienderne af Landsbyerne Stenbjerg og Filholm, hvorom Børglumprovsten og Præsten Oluf Olufsen i Tolstrup fører Proces.

Episcopo Vibergensi et abbati Vitescole ac s. Spiritus in Alburgia Vibergensis diocesis priori monasteriorum. Humilibus etc. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte prepositi et capituli ecclesie Burglanensis Premonstratensis ordinis ac universitatis hominum villagiorum in Stegenberge et Felhelm Burglanensis diocesis in hac parte litis consortium petitio continebat, quod, licet decime fructuum infra limites dictorum villagiorum provenientium ad ecclesiam Burglanensem ac illius pro tempore existentes prepositum et capitulum huiusmodi legitime pertineant, fuerintque prepositus et capitulum seu ecclesia predicti per immemorabile tempus in pacifica possessione seu quasi decimas huiusmodi percipiendi, tamen, cum alias Olavus Olavi rector parrochialis ecclesie in Tolscorp dicte diocesis, falso asserens easdem decimas ad se ratione eiusdem parrochialis ecclesie spectare, universitatem huiusmodi super hoc, inter alia petendo eos condempnari et cogi ad dandum et solvendum sibi decimas huiusmodi, coram Johanne Wulff preposito ecclesie Haderslevensis Slesvicensis diocesis, judice super hoc, ut dicebat, per quendam pro nuntio apostolico in illis partibus se gerentem deputato, traxisset in causa, quia idem Johannes prepositus, nonnullis legitimis exceptionibus contra eius jurisdictionem coram eo pro parte universitatis huiusmodi loco et tempore congruis exhibitis, que de jure admittente [ɔ: -de] erant, saltem tacite rejectis, in causa huiusmodi ad ulteriora de facto procedere presumpsit, pro parte eorundem universitatis, sentientium se exinde inter alia indebite gravari, ad sedem fuit apostolicam appellatum; sed idem Johannes prepositus, appellatione huiusmodi, cuius non erat ignarus, et infra cuius prosecutionis tempus, de quo non modicum supererat, universitas adhuc huiusmodi tunc existebant, temere contempta, homines universitatis eiusdem seu saltem aliquos ex eis censuris ecclesiasticis innodavit quamvis de facto et temere attemptando, ipseque Olavus, quod homines universitatis predicte seu saltem aliqui ipsorum metu censurarum huiusmodi compulsi decimas predictas pro certo tempore preterito sibi persolverent, effecit et extorsit minus juste, prepositum et capitulum seu ecclesiam Burglanensem, in cuius possessione sunt predicta, temere et de facto spoliando in anime ipsius periculum ac ipsorum prepositi, capituli et ecclesie Burglanensium prejudicium non modicum et gravamen. Quare pro parte litis consortium predictorum nobis fuit supplicatum, ut appellationis predicte ac post et circum eam attemptatorum et

innovatorum quorumcunque nullitatisque et invaliditatis censurarum predictarum et aliorum omnium per prefatum Olavum in ipsorum litis consortium prejudicium circa premissa gestorum ac spolii predicti totiusque negotii presentis causas aliquibus probis viris in partibus illis committere dignaremur. Nos igitur discretioni vestre mandamus, quatenus vos vel duo aut unus etc., vocatis dicto Olavo et aliis, qui fuerint evocandi, auditisque hincinde propositis, etiam de negotio presenti huiusmodi cognoscentes legitime, quod justum fuerit, appellatione remota decernatis, facientes, quod decreveritis, per censuram ecclesiasticam firmiter observari, non obstantibus Bonifacii pape VIII, qua cavetur, ne quis extra suam civitatem vel diocesim nisi judicii[1]) exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad judicium evocetur, seu ne judices a sede predicta deputati extra civitatem et diocesim, in aliquibus [ɔ: in quibus] deputati fuerint, contra quoscunque procedant aut alii vel aliis vices suas committere presumant, dummodo ultra duas dietas aliquis vigore presentium non trahatur, et aliis constitutionibus apostolicis contrariis quibuscunque. Datum Rome 7. kal. aprilis anno 7.

Jo. A. XIII. Nardinus.
Reg. Lat. 1386 fol. 95.

4692. **26. Marts 1519.**

Klerken Johannes Verss fra Lübeck faar Kanonikat og Præbende i Viborg.

Supplicat Johannes Verss clericus Lubicensis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ecclesie Vibergensis, per Nicolai Schele obitum vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini, jure patronatus, si sit clericorum aut laicorum et clericorum mixtim, alias, si laicorum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum, non obstante. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis gratie [etc.] expediri poterint [ɔ: possint]. Datum Rome 7. kal. aprilis anno 7.

Suppl. 1645 fol. 229.

4693. **6. April 1519.**

Klerken Wilhelmus de Weng fra Lübeck faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Lübeck, hvorom han havde ført Proces med Slesvigkanniken Ditlev Reventlow.

---

[1]) certis Gz.

Cum Detlevus Reuentlow canonicus Slesvicensis, inter quem et Wilhelmum de Wengg [clericum][1]) Lubicensem de perpetua sine cura vicaria ad altare b. Marie virginis ac ss. Andree et Marie Magdalene in parrochiali ecclesia s. Petri Lubicensi situm, quam quondam Petrus Wolkow episcopus Zwerinensis obtinere solebat, et de qua eidem Detlevo provisum extitit, lis et causa coram certo vestri sacri pallatii apostolici causarum auditore seu locumtenente seu surrogato vel surrogando auditore in prima instantia pendet indecisa, huiusmodi liti et cause ac omni juri prefato Detlevo in dicta vicaria quomodolibet competenti cedere ac dictum Wilhelmum illius possessorem in possessione huiusmodi pacifica admittere sponte proponat, prout cedit ac pacifice admittit de presenti, supplicat † Wilhelmus orator prefatus, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 4 mr.] providere dignemini, fundatione [necnon] jure patronatus etiam laicorum, quatenus de illo sit, attenta lite non obstantibus. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma surrogationis, gratie [etc.] expediri possint. Datum Malliani Portuensis diocesis 8. id. aprilis anno 7.

Suppl. 1646 fol. 246 v.

4694. **13. April 1519.**

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift faar eet Aars Forlængelse at Fristen for at stævne dem, han fører Proces med om Kanonikat og Præbende i Slesvig og to Vikariater i Haderslev og Flensborg.

Alias per s. v. Carolo Miltiz, clerico Missinensis diocesis, de canonicatu et prebenda in cathedrali Sleusensi [ɔ: Slesvicensi] necnon duabus vicariis ad altare N., una in collegiata b. Marie virginis Haderslevensi ac [alia in][1]) parrochiali opidi Folinsburgensis (!) Slesvicensis diocesis, per obitum Benedicti Sested vacantibus, proviso, idem Carolus concessioni gratie huiusmodi litteris appostolicis desuper non confectis [necnon] omni juri in dictis canonicatu et prebenda ac vicariis predictis in manibus s. v. cessit, cessioneque huiusmodi admissa s. v. Paulo Hinseman clerico Bremensis diocesis de dictis canonicatu et prebenda ac vicariis huiusmodi providit. Cum autem dictus orator intrusos in canonicatu et prebenda ac vicariis predictis infra triennium ad id per regulam s. v. de triennali possessore designatum ad judicium evocare [ɔ: -ri] facere posse commode minime speret dubitetque propterea suo bono jure frustrari posse, supplicat, quatenus regulam

[1]) add. Gz.

predictam ad annum a fine dicti triennii nondum elapsi computandum prorogare ac interim dictam regulam de triennali possessore eidem oratori minime nocere in possessionibus predictis debere, ita quod dictus orator infra annum huiusmodi eosdem intrusos ad judicium evocare . . . possit, indulgere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attenta oratoris presentia, regula contraria non obstante. Datum Rome id. aprilis anno 7.

Suppl. 1650 fol. 290.

4695. **16. April 1519.**

Claus Pedersen meddeler Kongen, at han har skrevet til Jørgen (Skodborg) og Amelungus om, hvorledes hans Underhandlinger i Rom forløber.

Min villige, beplichtige oc ydmygelige tro tieneste tilforen. Hafver eders nade, kere nadigste herre, vel understandit af the bref, jeg ofverskrefvit hafver tilforen, hvickeledis paven oc cardinalerne sig beviset hafve udi the erende, som eders nade af them begerendis var. Jeg skref mester Jørgen til bode til Antwerpen oc so til Pariis therom, so han motte vide, hvarefther han sig regere oc rette skulle. Jeg kan tro, eders nade er so skyllig at ramme theris beste igen, som the fortiene. Ydermere oc videre jeg Amelongo oc mester Jørgen tesligest i tesse latinsk bref udlegger oc forklarer om alle stycker, oppo thet the thet samme eders nade, Gud til evig tidt befalet, hves jeg forarbeidet hafver i then samme sag, undervise skulle. Datum Rome 16. die aprilis anno a natali christiano 1519.

Vestre maiestatis fidelis et humilis servitor mancipiumque deditissimum Nicolaus Petri.

Udskrift: Illustrissimo ac serenissimo principi et domino, domino Christierno Dacie etc. regi, electo in regem Svecie, duci Slesuicensi et Holsatie etc., comiti in Oldenborg et Delmenhorst, domino suo gratiosissimo.

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1280.

4696. **20. April 1519.**

Ribekantoren Poul Andersen faar Kanonikat og Præbende i Viborg.

Cum Martinus Krab canonicus Vibergensis canonicatum et prebendam ecclesie Vibergensis, quos obtinet, sponte resignat de presenti, supplicat Paulus Andree cantor Ripensis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda predictis [fructus 4 mr.] providere

dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et in forma surrogationis etiam ad possessionem cum derogatione regule de non surrogando non collitigantes, attento quod non in potentiorem etc., aut nove provisionis, gratie [etc.]. Datum Rome 12. kal. maji anno 7.

Suppl. 1649 fol. 161 v.

4697. **20. April 1519.**

Ribekanniken Poul Andersen faar Provstiet i Thyholm og Ærkedegneembedet i Viborg.

Cum prepositura forsan ruralis in Cyrholm (!) Burglanensis diocesis ac archidiaconatus ecclesie Vibergensis tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, supplicat Paulus Andree cantor Ripensis, quatenus sibi de archidiaconatu, qui inibi dignitas non tamen post pontificalem maior [fructus 4 mr.], ac, que forsan dignitas, personatus, administratio vel officium existant (!) [cuius ac illi forsan annexorum fructus 6 mr. arg. puri senensium (!)], prepositura predicta, quibusvis modis sive adhuc per obitum Jacobi Crompen sive alias quovis modo vacent, providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et si litigiosi, tunc in forma surrogationis, gratie [etc.], nove provisionis vel alias, prout sibi utilius fuerit. Et quatenus sit aliquis detentor seu detentores, etiam annales, illorum nomina et cognomina exprimi ac qualitates, tempus detentionis necnon causa, quare sibi jus non competat, pro expressis haberi possint. Et tunc cum oportuna derogatione regule de annali possessore extendenda. [Et quod] littere super quolibet seorsim nulla facta mentione de alio expediri possunt. Datum Rome 12. kal. maji anno 7.

Suppl. 1649 fol. 63 v.

4698. **9. Maj 1519.**

Klerken Mathias Severini fra Bremen Stift faar Kanonikat og Præbende i Slesvig.

Supplicat Matheus Severini clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda cathedralis ecclesie s. Petri Slesvicensis, per obitum magistri Johannis Tolenssien vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini, statutis dicte ecclesie, etiam si in illis expresse caveatur, quod predictam prebendam pro tempore obtinens sit actu doctor et seu magister theologie, necnon

fundatione sive indulto apostolico, si que seu quod sit et in aliquo obstet, in litteris latissime extendendo, quibus pro hac vice attenta forsan devolutione in totum derogari placeat, non obstantibus. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et nomina, cognomina judicum et collitigantium habeantur pro expressis seu exprimi possint in litteris, que tunc per viam surrogationis, etiam quoad possessionem, † ac [cum] expressione et justificatione tituli dicti defuncti expediri possint. Datum Malliani Portuensis diocesis 7. id. maji anno 7.

Suppl. 1653 fol. 129.

4699. **9. Maj 1519.**

Klerken Mathias Severini fra Bremen Stift faar Sognekirken i Ulsnæs i Slesvig Stift.

Supplicat Mathias Severini clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia Ulzenisse Slesvicensis diocesis, per obitum Berbardi Gottbeken vacante [fructus 3 mr.], cum oportuna gratificatione providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et nomina [*etc. som Nr. 4698*]. Datum Malliani Portuensis diocesis 7. id. maji anno 7.

Suppl. 1653 fol. 129.

4700. **9. Maj 1519.**

Klerken Mathias Severini faar et evigt Vikariat ved Frue Kirke i Flensborg.

Cum perpetuum simplex beneficium ad altare b. Marie virginis, situm in ecclesia b. Marie virginis in Flensborg Slesvicensis diocesis, quod quidam Thomas Tam obtinuit, vacet ad presens et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, supplicat Mathias Severini clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi beneficium predictum [fructus 3 mr.] providere [ɔ: conferre] dignemini, fundatione dicti beneficii, cui in litteris latissime extendende hac vice attenta devolutione in totum derogare placeat, non obstante. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod obstantie oratoris, et si aliquis laicus, fructus dicti beneficii in suos damnabiles usus percipiendo et levando, dictum beneficium detine[a]t indebite occupatum, pro expressis habeantur. Et cum derogatione regule s. v. de annali possessore. Et quatenus dictum beneficium sit de jure patronatus clericorum vel laicorum aut mixtim, exprimi possit, et si quis [ɔ: quod] fuerit, cum illius derogatione in totum, attenta devolutione. Et quod omnium premissorum, etiam si perpetua

capellania aut vicaria vel plebania existat, cui cura immineat animarum, maior et verior specificatio fieri possit in litteris. Datum Malliani Portuensis diocesis 7. id. maji anno 7.

Suppl. 1654 fol. 201.

4701. **12. Maj 1519.**

Klerken Mathias Severini faar Sognekirken i Haksted i Slesvig Stift.

Cum quedam parrochialis ecclesia Haxstede Slesvicensis diocesis, que de jure patronatus laicorum existit, ad presens vacare noscatur et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, supplicat Mathias Severini clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de dicta parrochiali ecclesia [fructus 4 mr.], quovismodo . . . seu per liberam resignationem ipsius † Thome Tim clerici Slesvicensis diocesis vacet, cum opportuna gratificatione providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus, si laicorum tantum ex fundatione vel dotatione, tantum pro medietate, alias, si devolutum fuerit, in totum. Et cum derogatione regule de annali possessore pro hac vice. Datum Rome 4. id. maji anno 7.

Suppl. 1653 fol. 105.

4702. **17. Maj 1519.**

Akolyten Peder Samson fra Slesvig Stift, som er evig Vikar i Aabenraa, faar Tilladelse til at lade sig indvie til de højere gejstlige Grader ved Kurien.

Cum Petrus Sampsonis accolitus Slesvicensis diocesis, perpetuus vicarius ad altare b. Marie virginis in ecclesia parrochiali in Apenra eiusdem diocesis, fervore devotionis incensus cupiat ad sacros, etiam presbiteratus, ordines promoveri et, postquam in illis promotus fuerit, altissimo perpetuo famulari, supplicat igitur, quatenus . ., ut a quocunque catholico antistite in Romana curia residente, quem ipse duxerit eligendum, aliquibus tribus diebus dominicis vel festivis, etiam extra tempora a jure statuta, [ad dictos . . . ordines se facere promoveri et, postquam promotus fuerit, in illis libere, etiam in altaris ministerio, valeat ministrare], eidem antistiti conferendi et dicto oratori ordines huiusmodi suscipiendi licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod examinetur per archiepiscopum Dirachiensem seu per alium ad hoc deputatum, coram quo docere teneatur se esse arctatum. Et

quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attenta oratoris presentia in Romana curia. Et quod promoveatur per episcopum Ottanensem. Datum Malliani Portuensis diocesis 16. kal. junii anno 7.

Suppl. 1651 fol. 2.

4703. **8. Juni 1519.**

Ribekantoren Poul Andersen faar ny Provision paa Sognekirken i Hygum i Ribe Stift og et evigt Vikariat i Ribe samt Tilladelse til at inkorporere Sognekirken i Kantoriet.

Cum Paulus Henseman clericus Bremensis diocesis, cui alias s. v. de parrochiali ecclesia in Hygom Ripensis diocesis ac perpetua vicaria ad altare ss. Petri et Pauli apostolorum situm in ecclesia Ripensi, tunc per obitum Petri Floret vacantibus, sub certa data concessit provideri, concessioni gratie huiusmodi, litteris apostolicis desuper non confectis, in manibus s. v. sponte cedit de presenti, supplicat Paulus Andree cantor dicte ecclesie Ripensis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia ac vicaria predictis [fructus insimul 4 mr.], etiam in forma surrogationis, gratie [etc.], nove provisionis vel alias, prout sibi utilius fuerit, providere secumque, ut una cum cantoria ac canonicatu et prebenda dicte ecclesie Ripensis, quos obtinet, vicariam predictam sub eodem tecto recipere et insimul, quoad vixerit, retinere libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et de parrochiali ecclesia et vicaria predictis pro Paulo Andree oratore prefato, etiam in forma surrogationis, cum derogatione regule de non surrogando non collitigantes, quatenus non in potentiorem . . . . Et cum dispensatione cantoriam, que inibi forsan dignitas curata et electiva existit, ac canonicatum et prebendam ac vicariam sub eodem tecto ad sex menses necnon parrochialem ecclesiam predictam insimul † obtinendi. Et, si videbitur, de incorporatione dicte parrochialis ecclesie dicte cantorie, que inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existit, quamdiu prefatus Paulus Andree illam obtinuerit, ita quod liceat sibi corporalem possessionem dicte parrochialis ecclesie propria auctoritate libere apprehendere et retinere. Et an dictus Paulus Henseman litteris apostolicis super concessione gratie sibi facte huiusmodi non confectis causam super parrochiali ecclesia ac vicaria predictis aut earum altera contra dictos adversarios et dictum Paulum Andree certo causarum palatii apostolici auditori seu locum tenenti committi et

in ea ad aliquos actus procedi obtinuerit, ac tenorum commissionis huiusmodi ac dispensationis oratoris ad incompatibilia, necnon in quo mense parrochialis ecclesia et vicaria predicte vacaverint . . . ., vera ac maior et verior specificatio et expressio fieri possit in litteris, que super compatibilibus seorsum nulla facta mentione de alia expediri possint. Datum Rome 6. id. junii anno 7.

Suppl. 1654 fol. 152 v.

4704. 13. Juni 1519.

Paven opfordrer Kong Christiern til at sætte Arcimbold i Frihed og tilbagegive ham, hvad han havde indsamlet, samt befaler Ærkebiskoppen i Lund at søge dette udvirket.

Christiernum Daniæ regem pontifex admonuit datis ad eum 13. junii literis, ut pontificium nuntium libertati opesque sacras restitueret, tum archiepiscopum Lundensem tuendæ ecclesiæ causa navare operam jussit.

Uddrag i Raynaldus, Ann. eccl. XII, 265.

4705. 16. Juni 1519.

Munken Gregers »fra Burg« (de Borch) i Ringsted Kloster, som har forladt sit Kloster og forført en Nonne, faar Absolution og Tilladelse til at besidde tre Embeder.

Alias postquam Gregorius de Borck, monachus monasterii s. Canuti ordinis s. Benedicti Roskildensis diocesis regni Dacie, monasterium predictum ingressus regularem professionem, per monachos eiusdem monasterii emitti solitam, emiserat ac inibi per certum tempus permanserat ac ad sacros ordines promotus fuerat, idem orator, non sperans in predicto vel aliis monasteriis eiusdem ordinis, ad que successive transierat, cum animi sui quiete permanere, monasterium huiusmodi, licentia abbatis seu abbatum monasteriorum predictorum forsan petita, licet non obtenta, exivit et habitu regulari retento ad seculum rediit, in quo extunc permansit, idemque orator alias carnis libidine ductus inimico humane nature suadente quandam conversam ordinis s. Benedicti infra claustra monasterii seu alias actu incestuoso carnaliter cognovit ac prolem procreavit. Cum autem dictus orator de premissis ab intimis doleat ac in predicto vel aliis monasteriis dicti ordinis cum animi sui quiete residere nequeat, supplicat prefatus orator, qui defectum natalium patitur de soluto genitus et soluta, quatenus eundem ab apostasie,

incestus, adulterii, sacrilegii reatibus necnon excommunicationis aliisque sententiis et penis, quas premissorum occasione tam[quam][1]) etiam juxta regularia † instituta dicti ordinis aut alias quomodolibet incurrerit, absolvere secumque super irregularitate, si quam sententiis et censuris huiusmodi ligatus missas et alia divina officia non tamen in contemptum clavium celebrando aut illis se immiscendo contraxit, [et quod][2]) in omnibus per eum susceptis ordinibus, etiam in altaris ministerio, ministrare ac quecunque tria predicti vel cuiusvis alterius, etiam Cluniacensis, ordinis regularia aut cum uno vel duobus ex eis seu absque illis unum seculare curatum beneficia . . . ., si sibi alias canonice conferantur . . . ., recipere et unum ex dictis regularibus, quod maluerit, etiam si conventuale vel claustrale fuerit, in titulum, reliqua vero duo beneficia huiusmodi in commendam, quoad vixerit, cum potestate permutandi et commende cedendi quotiens etc., ita quod liceat sibi de fructibus etc. disponere, etiam retinere necnon extra monasteria dicti ordinis sub illius tamen habitu in aliquibus locis, alias tamen honestis, quoad vixerit, residere et habitare, † de licentia sui superioris et ea durante et nichilominus omnibus privilegiis, quibus alii dicti ordinis monachi in illius monasteriis degentes gaudent ac gaudere poterunt quomodolibet in futurum, gaudere libere valeat, dispensare sibique concedere omnemque inhabilitatis, etiam infamie, maculam sive notam per eum premissorum occasione contractam penitus et omnino abolere dignemini, non obstante defectu natalium et aliis premissis ac Pictavensis concilii ac quibusvis aliis constitutionibus. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum deputatione executorum oportuna, etiam sub censuris et penis ecclesiasticis etc., ac invocatione bracchii secularis, si opus fuerit. Datum Rome 16. kal. julii anno 7.

Suppl. 1656 fol. 118 v.

4706. **20. Juni 1519.**

Optegnelse om, at Paven efter Kong Christierns Anmodning udnævner Franciskanermunken Vincens Pedersen (Kampe) til Biskop i Gardar.

Rome die lune 20. mensis junii 1519 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta referente eodem reverendissimo domino Sanctorum Quattuor.

Provídit in titulum Vincentio Petri ordinis Minorum de ob-

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — Cod. cumque

servantia de ecclesia Gaddensi, que est in insula Gronlandia sub metropoli Nidrosiensi ab infidelibus detenta, certo modo vacante, ad instantiam et preces regis Dacie cum assignatione pensionis 200 duc. auri de camera, 120 super fructibus monasterii monialium b. Nicolai Ripensis ordinis s. Benedicti per clericos seculares teneri soliti et aliorum 80 super certis preposituris et ecclesiis parrochialibus, per modernos prepositos et successores suos integre persolvende.

Redditus ignorantur, cum sint in partibus infidelium.

Arch. Consist. Acta Cancell. I, 98 v. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1167. — Herefter Afskrift i Bibl. Barberini XXXVI, 12 fol. 88 v og (i kortere Form) i XXXVII, 1 fol. 49 v samt i Arm. XII vol. 122 fol. 36. Trykt Dipl. Norv. XVII, 730.

4707. **20. Juni 1519.**

Paven udnævner efter Kong Christierns Bøn Observantmunken Vincens Pedersen (Kampe), der er Præst og Kongens Skriftefader, til Biskop i Gardar, som i 30 Aar har været uden Biskop, men som Kongen nu med en mægtig Flaade vil vinde tilbage fra Hedningene. Paven befaler Vincens straks at begive sig til sit Bispedømme og bestemmer, at han ikke maa udøve biskoppelige Forretninger uden for dette.

Vincentio Petri electo Gadensi. Apostolatus officium *(Dipl. Norv. XVII, 1164—65)*. Datum Rome 12. kal. julii anno 7.

Hie. L. Torrella.
Reg. Lat. 1400 fol. 294.

4708. **20. Juni 1519.**

Paven fritager den udvalgte Biskop Vincens for de Kirkestraffe, som han maatte være ifalden.

Vincentio Petri ordinis fratrum Minorum de observantia professori. Apostolice sedis circumspecta benignitas *(Dipl. Norv. XVII, 1165)*. Datum Rome [12. kal. junii anno 7].

Hie. XX. Torrella.
Reg. Lat. 1400 fol. 294 v.

4709. **20. Juni 1519.**

Paven giver den udvalgte Biskop Vincens Lov til at lade sig indvie, af hviken Biskop han vil.

Vincentio electo Gadensi. Cum nos pridem *(Dipl. Norv. XVII, 1166)*. Datum Rome [12. kal. julii anno 7].

Hie. XX. Torrella.
Reg. Lat. 1400 fol. 295.

4710. **[20. Juni 1519.]**

Paven tildeler den udvalgte Biskop Vincens en Pension fra Børglum.

Pro Vincentio Gadensi electo pensio Burglanensis.

Uddrag af Garampi og (lignende) i Indice 354 efter tabt Brev i Reg. Lat. Leon. X anno 8 lib. 25 fol. 67. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1167.

4711. **25. Juni 1519.**

Paven skænker Arcimbold Forlængelse af Gyldigheden af hans tidligere givne Pas for hele hans Legationstid.

Johanni Angelo Arcimboldo notario et referendario domestico, ac [ad] Dacie, Svecie et Norvegie regna cum potestate legati de latere nuntio et commissario nostro. Cum nos primum ad nonnullas provincias, civitates et dioceses Alemanie pro certis pregnantibus causis et sedis apostolice negotiis te nuntium et commissarium nostrum destinassemus, postmodum pro eisdem et aliis, precipue ad componendum et concordandum Christiernum Dacie et Norvegie regem et Stenonem regni Svecie gubernatorem et illius proceres, ad dicta regna cum potestate legati de latere similem nuntium et oratorem misissemus ac pro securiori ad illas itinere tuo et faciliori tibi commissorum executione certas passus et nonnullarum facultatum litteras successive concessissemus, et ab aliquibus vertatur in dubium, [an] expirato jam tempore commissionis in partibus Alemanie tibi facte, desuper a nobis emanate littere ipse passus expirasse censeantur, nos igitur, huiusmodi dubium amputare et de reditu tuo ad nos securiori cum familia tua, rebus et bonis tuis et ad fabricam principis apostolorum de Urbe spectantibus consulere volentes ac omnia per te facta et gesta vigore facultatum tibi concessarum et sub illis comprehensa approbantes ac rata et grata habentes, litteras huiusmodi passus minime expirasse [declaramus][1]), ita quod illis usque ad reditum tuum ad nos per omnia loca tue commissionis, in quibus res et bona ac pecunia tua et prefate fabrice existunt, uti valeas, concedentes tibi facultatem procedendi contra quoscunque censuris et penis ecclesiasticis et aliis juris remediis ad hoc, ut res et bona huiusmodi facilius assequi et exigere ac levare possis, cum potestate et auctoritate debitores, detentores et administratores eorundem ad reddendum tibi rationem compellendi, etiam contra denegantes, occupantes et indebite detinentes et quoquomodo adversantes, impedimentum tibi et tuis inferentes, quo minus eas exigere possis, censuras

[1]) add. Gz.

ecclesiasticas, penas et interdicta in bulla Cæne domini contentas publicandi, ponendi et levandi, et non obstantibus omnibus, que in dictis singulis litteris voluimus non obstare, publicatione et concessione ac datione indulgentiarum et aliarum facultatum penitus exceptis, universos, ad quos presentes nostre pervenerint, hortantes, subditis vero nostris mandantes, quatenus pro nostra et dicte sedis reverentia te cum omnibus familiaribus equestribus et pedestribus necnon salmis, bulgiis, valigiis et rebus aliis per omnes civitates, terras, passus, portus, pontes et loca quelibet absque alicuius datii, gabelle, portorii aut alterius cuiuslibet oneris solutione ire, transire, morari redireque libere permittant, quin immo de scorta et salvo conductu, ubi per te vel tuo nomine requisiti fuerint, [tibi] ita prompte benigneque provideant ac in exigendis predictis bonis, rebus et pecuniis ab ea detinentibus et occupantibus opportunos favores prebeant, ut a nobis sedeque predicta non immerito possint commendari. Datum Rome sub annulo piscatoris die 25. junii 1519 pontificatus anno 7. Euangelista.

Orig. paa Perg. med Spor af paatrykt Segl i Danske Selskabs Membraner, skænket til Selskabet af Assessor Ramus 1752.

4712. **28. Juni 1519.**

Klerken Kjeld Nielsen fra Slesvig faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder.

Supplicat Ketillus Nicolai clericus Slesvicensis diocesis, quatenus † secum, ut quecunque duo beneficia curata aut alias invicem incompatibilia . . ., etiam si alterum huiusmodi incompatibile beneficium cuiusvis, etiam Cluniacensis, ordinis regulare [existat] . . . ., si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere, videlicet secularia in titulum, regulare vero huiusmodi beneficia in commendam insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi et commende cedendi etc. retinere insimul (!) libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 4. kal. julii anno 7.

Suppl. 1660 fol. 208.

4713. **4. Juli 1519.**

Penitentiaren Gregers fra Burg ved Peterskirken i Rom faar sin tidligere Supplik ændret saaledes, at han maa forblive udenfor sit Kloster, spise Kød og staa under Beskyttelse af Abbeden ved Georgiusklostret i Rom (jfr. Nr. 4705).

Reformatio Gregorii de Borck, cuius preinserta est sub data Rome 16. kal. julii anno 7.

Cum alias frater Georgius in preinserta nominatus una cum tunc priore supradicti monasterii s. Canuti et nonnullis aliis † monasterii et ordinis predictorum monachis nationis Almanie propter certas differentias seu disentiones, que inter eos et tunc prefati monasterii abbatem suborte erant, ab eodem abbate monasterii huiusmodi exeundi et [ad] alia monasteria dicti ordinis se transferendi licentiam petissent, ipseque abbas oratori et aliis monachis prefatis ad hoc licentiam concessisset, tamen, quia propter disentiones huiusmodi aut alias ob inadvertentiam vel incuriam eorundem monachorum super hoc ab eodem abbate litteras auctenticas non obtinuerunt et deinde ad alia monasteria se transtulerunt, dubitat orator prefatus, qui vigore dicte licentie primo ad s. Pauli Traiatensis [ɔ: Traiectensis] et deinde ad s. Catherine in Giuloe partium Frisie Monasteriensis diocesium et successive ad s. Georgii de Urbe monasteria dicti ordinis et postremo ad seculum habitu retento de ipsorum s. Pauli, s. Catherine et s. Georgii monasteriorum tunc abbatum licentia se transtulerit, quia ob locorum distantiam et forsan nonnullorum abbatum predictorum obitum vel alias deles [ɔ: de] licentia huiusmodi ad presens aut forsan tempore procedente docere commode non speret; et quia suprainserte adjuncta fuerint verba de licentia sui superioris et ea durante, dignetur s. v. litteras super eadem preinserta conficiendas cum concessione, ut oratori, qui in basilica principis apostolorum de Urbe penitentarius nationis Almanie substitutus ad presens existit, de licentia moderni abbatis s. Georgii de Urbe et ea durante in seculo habitu retento permanere [valeat][1]) ac de licentiis predictis alias minime docere teneatur ac carnibus et aliis cibariis juxta instituta dicti ordinis, VI. titulum, non tamen temporibus et diebus ab ecclesia Romana prohibitis, vesci absque apostasie vel alicuius alterius † irregularitatis incursione libere possit, expediri mandare; et nichilominus eundem oratorem † dicti abbatis s. Georgii nunc et pro tempore existentis vel durante effectu substitutionis predicte maioris penitentiarii † protectioni cum simili executorum deputatione subicere dignemini. Et de licentia abbatis s. Georgii de Urbe et ea durante sub eiusdem reverentia dictus orator permanere intendit. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 4. non. julii anno 7.

Suppl. 1658 fol. 153.

---

[1]) add. Gz.

4714. **12. Juli 1519.**

Johan Wulf faar Provstiet ved Nonneklostret i Hundslund i Børglum Stift.

Cum prepositura b. Marie virginis monasterii monialium ordinis s. Benedicti Hundeslet, Hundeselind vulgariter nuncupati, Burglanensis diocesis vacet ad presens et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam legitime devoluta existit, licet quidam Cristianus Johannis, qui pro clerico se gerit, illam detinuerit citra tamen annum et detine[a]t de presenti indebite occupatam, supplicat igitur Johannes Wulff clericus Slesvicensis seu alterius diocesis, quatenus sibi de dicta prepositura [fructus 4 mr.] providere secumque, ut preposituram predictam, si illam vigore presentium assequi contigerit, una cum obtentis compatibilibus ad vitam et incompatibilibus ad sex menses dumtaxat a die habite huiusmodi preposture pacifice possessionis computandos retinere libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † vel nove aut in eventum litis, cuius status exprimi possit, gratie [etc.], etiam quoad possessionem, insimul vel separatim expediri possint. Et cum derogatione statutorum, etiam [regule] de annali possessore, que in litteris † extendenda ad effectum etc. Datum Rome 4. id. julii anno 7.

Suppl. 1658 fol. 133.

4715. **25. Juli 1519.**

Provsten Claus Gjordsen i Ribe faar Kanonikat og Præbende samt Kantoriet i Viborg.

Supplicat Nicolaus Gartze prepositus Ripensis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ac cantoria ecclesie Vibergensis, per Johannis Andree Droos obitum vacantibus [quorum et illis forsan annexorum fructus 4 mr.], etiam si devoluta dictaque cantoria dignitas non tamen post pontificalem [maior] aut officium curatum aut electivum existat, providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 8. kal. aug. anno 7.

Suppl. 1661 fol. 105 v.

4716. **25. Juli 1519.**

Anders (Rosenkrantz) faar Provstiet i Vendsyssel.

Nuper prepositura rurali Wendlie Burglanensis diocesis tunc per liberam resignationem Stigonis Krumpen in illius ordinarii

collatoris manibus sponte factam [vacante], de illa Andree N., Nicolai Stigge episcopi Burglanensis nipoti, ordinaria auctoritate provisum fuit, possessione forsan subsecuta. Et quia dictus orator dubitet provisionem predictam viribus non subsistere dictamque prepositeram adhuc vacare, supplicat idem Andreas orator, quatenus sibi de dicta prepositura [fructus 4 mr.] providere dignemini, non obstantibus litteris apostolicis, etiam s. v. contra alienigenas etc., etiam ad instantiam regum etc. seu domino temporali concessis. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere [*etc. som Nr. 4714 til* possint]. Et cum derogatione regule s. v. de idiomate. Datum Rome 8. kal. aug. anno 7.

Suppl. 1661 fol. 128.

4717. 25. Juli (12. Sept.) 1519.

Klerken Mauritius Witte fra Bremen Stift faar Vendsyssel Provsti.

Supplicat Mauritius Witte clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de prepositura rurali Wendle[1]) Burglanensis diocesis, per liberam resignationem cuiusdam Stigonis Krempen[2]) in manibus illius ordinarii collatoris forsan factam vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini, non obstantibus litteris apostolicis, etiam s. v. contra alienigenas etc. etiam ad instantiam regum etc. seu domino temporali concessis, confirmatis et iteratis vicibus innovatis. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere [*etc. som Nr. 4714 til* possint]. Et cum derogatione regule s. v. de idiomate etc. Et cum dispensatione retinendi dictam prepositeram ad sex menses una cum incompatibilibus a die adepte pacifice possessionis computandos. Datum Rome 8. kal. aug. anno 7[3]).

Suppl. 1661 fol. 128 og (II) 1670 fol. 178 v.

4718. 27. Juli 1519.

Optegnelse om, at Styge Krumpen udnævnes til Biskop i Børglum efter Niels Styggesen (Rosenkrantz)s Resignation.

Rome die mercurii 27. julii 1519 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta . . . . . .

Referente cardinali Sanctorum Quatuor.

Admisit resignationem Nicolai Stiggen episcopi Burglanensis de prefata ecclesia Burglanensi in partibus Dacie et de ea pro-

[1]) II: Wendlie [2]) II: Crumpen [3]) II: pridie id. sept. anno 7.

vidit Stigoni Krumphen preposito loci de Vuendelia[1]) Burglanensis diocesis, reservata sibi residentia episcopali et quattuor parrochialibus ecclesiis et jurisdictione temporali et spirituali duorum districtuum ad prefatam ecclesiam pertinentium.

Redditus fl. 200.

Taxa fl. 66.

Arch. Consist. Acta Cancell. I, 101. I kortere Form i (II) Arm. XII vol. 122 fol. 37 og i Bibl. Barberini XXXVII, 1 fol. 50.

27. julii 1519 Stigonus de Vicendelcia (Wendelia) fit episcopus Burglanensis per resignationem Nicolai Stigen.

Uddrag af Garampi efter Cons. 108, 51 v.

4719. [27. Juli 1519.]

Paven udnævner Styge Krumpen til Biskop i Børglum.

Stigonius fit episcopus Burglanensis per cessionem.

Uddrag af Garampi efter Reg. Lat. anno 8 vol. 21 fol. 132 v (tabt).

4720. 27. Juli 1519.

Biskop Styge (Krumpen) lover at betale Servispenge.

6. cal. aug. anno 7 [Leonis pape X] Stigo electus Burglanensis obtulit fl. $66^2/_3$.

Uddrag af Garampi efter S. C. 13 fol. 97 v (tabt).

4721. 16. Aug. 1519.

Paven skriver til Kong Christiern, at han har modtaget hans Brev med Anklagerne mod Arcimbold, og beklager meget, om Beskyldningerne skulde være sande. Der var kommet et Brev til Paven fra Arcimbold, som fortalte, at en af hans Tjenere havde forraadt ham og opdigtet Beskyldningerne overfor Kongen. Paven har derfor tilbagekaldt Arcimbold og befalet ham straks at begive sig til Rom, hvor han skal blive straffet, hvis det er nødvendigt. Paven har befalet Ærkebiskoppen i Lund at undersøge Sagen og indsende Beretning om Undersøgelsens Resultat. Paven har hørt, at Kongen har konfiskeret Udbyttet af Arcimbolds Indsamling til Peterskirken og fængslet Arcimbolds Broder og Tjenere, og beder ham derfor om at give disse fri og lade Varerne blive bragt til Firmaet Fugger i Tyskland. Han vil sluttelig sende Kongen noget Balsam til den hellige Olie i Roskilde.

Christierno Dacie regi. Cum per litteras maiestatis tue *(Dipl. Norv. XVII, 1168—69; Raynaldus, Annales eccl. XII, 265; Reg.*

---

[1]) II: Vendelia

6579; Uddrag i Porthan, Accessio, 111).* Datum Rome die 16. aug. 1519 anno 7.

Papa vidit et legit et approbavit.

L. cardinalis Sanctorum Quattuor.

Arm. 40 vol. 4 Nr. 121 og Arm. 44 [vol. ?] fol. 33. — Hos Porthan angives Arm. 39 vol. 4 Nr. 121.

4722. **[16. Aug. 1519.]**

Paven skriver til Ærkebiskoppen i Lund om Beskyldningerne mod Arcimbold og erklærer, at dennes Opførsel i høj Grad mishager ham. Han beder Ærkebiskoppen anstrenge sig for, at de konfiskerede Varer maa blive frigivne og sendte til Tyskland, og befaler ham at undersøge Arcimbolds Sag og sende Beretning til Rom.

Archiepiscopo Lundensi. Non sine animi nostri displicentia *(Dipl. Norv. XVII, 1171; Uddrag i Porthan, Accessio, 112; Reg. *10426).* Datum . . .

Arm. 44 vol. 8 fol. 356 (hos Porthan angivet som fol. 35).

4723. **[16. Aug. 1519.]**

Paven anmoder [Firmaet Fugger] om at modtage og sælge de Varer, som han haaber, at Kong Christiern vil frigive og lade sende ned til Tyskland, samt sende Paven Pengene.

Dilecti filii. Intelleximus *(Dipl. Norv. XVII, 1170*[1]*); Porthan, Accessio, 112; Reg. *10427).* Datum . . .

Arm. 44 vol. 8 fol. 36.

4724. **[16. Aug. 1519.]**

Paven befaler Arcimbold straks at komme til Rom og forsvare sig i Anledning af de Beskyldninger, der var rettede imod ham.

Quia Christiernus Dacie [rex] *(Dipl. Norv. XVII, 1170).* Datum . . .

Arm. 44 vol. 8 fol. 36.

4725. **27. Aug. 1519.**

Lægmanden Bartoldus Holste fra Bremen Stift, som har ført Proces med en Del andre Lægmænd fra samme Stift og efter en Kendelse af Hertug Frederik har appelleret til Ærkebiskoppen i Bremen, faar nu Sagen henvist til Afgørelse af pavelige Dommere.

Cum quidam Dietemar Vriese, Johannes Hanneman, Petrus Stepheman et Gerardus Schroder laici Bremensis diocesis sub

[1]) 4de Linie fra neden har Dipl. Norv. et Hul i Codex, hvor Fredenheim-Porthan læser allate.

pretextu asserte obligationis certarum pecuniarum, in quibus Bartoldum Holste laicum dicte diocesis obligatum esse pretendebant, eundem oratorem domo ac possessionibus spoliarunt, quare, habito pro oratoris parte recursu ad Fredericum ducem Holzatie judicem temporalem, idem dux certis deputatis judicibus 4 civitatum seu oppidorum dicti sui ducatus Holtzatie causam spolii huiusmodi audiendam et fine debito terminandam commisit. Qui quidem judices assertam obligationem prescriptam[1]) esse pronuntiarunt, et [orator] ad loci ordinarium, videlicet prepositum ecclesie b. Marie Hamburgensis seu illius officialem, pro executione sententie recursum habuit. Qui officialis eandem causam ad prefatum ducem Holzatie remisit, a qua remissione pro oratoris parte ad archiepiscopum Bremensem appellato idem archiepiscopus causam abbati monasterii b. Marie oppidi Stadensis ordinis s. Benedicti dicte Bremensis diocesis commisit; qui abbas sententiam predictam in favorem oratoris latam confirmavit et propter eorum non paritionem ad censuras et penas processit. Nichilominus adversarii prefati obtinuerunt, quod antedictus officialis et nonnulli fratres ordinis sancti Spiritus censuras predictas relaxarunt. Recurrit itaque ad pedes s. v. orator humiliter supplicando, quatenus causam alicui alteri seu aliquibus probis viris in partibus illis committere dignemini audiendam fineque debito terminandam. Concessum . . . L. cardinalis s. Petri ad Vincula. Et per breve s. v. attenta materia. Datum Rome 6. kal. sept. anno 7.

Suppl. 1662 fol. 254.

4726. **31. Aug. 1519.**

Biskop Styge (Krumpen) i Børglum betaler Servispenge.

31. Aug. 1519 Stigonus electus Burglanensis solvit.

Uddrag af Garampi efter S. C. 31 fol. 71 (tabt).

4727. **1. Sept. 1519.**

Den pavelige Auditør, Biskop Hieronymus af Asculum, som af Paven er udnævnt til Dommer i Sagen mellem Ærkebiskop Gustav Trolle og Sten Sture, stiller sig (efter først at have gengivet en Supplik fra Ærkebiskoppen til Paven med en vidtløftig Fremstilling af hele Sagens Gang) fuldstændig paa Gustav Trolles Side og indstævner Sten Sture med Arcimbold og forskellige andre af hans Tilhængere til personlig at møde for hans Domstol og straks frigive Ærke-

---

[1]) Cod. obligationem per prescriptas

biskoppen. Stævningsbrevet skal opslaas paa Kirkedørene i Lund, Lübeck og Frue Kirke i København.

Universis et singulis Christi fidelibus et præsertim Sueci[c]æ[1]) nationis Hieronymus, dei et apostolicæ sedis gratia episcopus Asculanus, sanctissimi domini nostri papæ [familiaris][1]), eiusque camerarius[2]), nec non curiæ causarum cameræ apostolicæ generalis auditor, causæque et causarum a partibus infrascriptis judex et commissarius a sanctissimo domino nostro papa specialiter deputatus, salutem in domino, et præsentibus fidem indubiam adhibere. Noveritis, quod nuper sanctissimus in Christo pater et dominus noster, dominus Leo divina providentia papa X, quandam commissionis sive supplicationis papiri scedulam nobis per certum suum cursorem præsentari fecit, huiusmodi sub tenore:

Beatissime pater. Licet jure caveatur, quod, si quis suadente diabolo in hoc sacrilegii genus proruperit, quod aliquem pontificem injuriose vel temere ceperit aut capi mandaverit seu consilium vel favorem desuper dederit, excommunicationis et anathematis mucrone sit percussus, et, si terra ipsius duas dioceses vel ultra contineat, diocesis eius principalis domicilii et illa etiam, in qua fuerit delictum commissum, si sua sit, et duæ aliae, quæ sub ipso sunt eidem loco magis vicinæ, ecclesiastico subjaceant interdicto, et ut idem anathema[tis][1]) tanto maiori confusione plectatur, quo sua fuerit culpa patentior, quousque dignam satisfactionem præstiterit, per omnes illius loci, in quo commissum est facinus, nec non civitatum et diocesium vicinarum ecclesias, quibuslibet diebus dominicis et festivis, campanis pulsatis et candelis accensis, excommunicatus publico denuntiari debeat, tamen, cum alias, regno Seciæ tunc gubernatore carente, plures tractatus inter proceres et consiliarios dicti regni super electione futuri illius gubernatoris habiti forent, ac maior et gravior pars procerum et consiliariorum prædictorum nobilem virum dominum Ericum Trolle eiusdem regni militem deauratum, licet absentem, in illius gubernatorem elegissent, et tempus acceptandæ per eum huiusmodi electionis penderet, quidam Steno Sture etiam dicti regni miles adversarius, qui tunc ad consilium dicti regni admissus non fuerat, forsan egre ferens, quod præfatus Ericus in eiusdem regni gubernatorem electus esset, ut præfertur, favore et auxilio amicorum suorum et non-

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — L. Dipl. camerarii

nullorum rusticorum potentium, quos sibi promissionibus, persuasionibus, terroribus et minis illexerat, fretus, se in ipsius regni regimen intrusisset [ɔ: -sit], præfatum Ericum per consiliarios regni huiusmodi concorditer electum impediendo; et [cum] reverendissimus pater dominus Jacobus tunc archiepiscopus Upsalensis regimen [ɔ: -mine] et administrationem [ɔ: -ne] ecclesiæ Upsalensis in manibus v. s. sponte et libere cessisset, et s. v. cessione prædicta per eum admissa devotam creaturam vestram Gustavum Trolle modernum archiepiscopum Upsalensem, tunc apud sedem apostolicam constitutum, eidem ecclesiæ in illius archiepiscopum et pastorem de consensu capituli Upsalensis præfecisset,[1]) dictus Steno adversarius in eodem regno, ut præfertur, intrusus et ad illius coronam adspirans ac promotionem dicti Gustavi forsitan egre ferens, formidans, quod idem Gostavus archiepiscopus sibi contrarius foret, eandem ecclesiam et ex consequenti præfatum Gostavum archiepiscopum feudo, Stecksteen nuncupato, per eandem ecclesiam et illius nomine archiepiscopos Upsalenses longo tempore possesso, spoliavit et in illo se intrusit fructus, redditus et proventus exinde provenientes usurpando et in suos usus convertendo. Et cum præfatus Gostavus archiepiscopus, de Romana curia ad partes illas accedens, possessionem dictæ ecclesiæ assequutus fuisset, præfatus Steno adversarius, quærens modum, per quem animos populorum contra præfatum Gostavum archiepiscopum concitare posset, certos libellos famosos et scripturas contra ipsum Gostavum archiepiscopum, continentes eum dicti regni et regis ad eius coronam jus habentis proditorem fore, in diversis eiusdem regni locis, ubi conventus et congregationes populorum fiebant, false publicari et pro tali contra veritatem dolose proclamari fecit. Et cum idem Steno adversarius populos contra præfatum Gostavum archiepiscopum, ut præmittitur, concitasset, ipseque Gostavus archiepiscopus instaret, ut coram consiliariis dicti regni audiretur, et super illis, quæ sic false et dolose contra eum concepta fuerant, coram eis se purgare vellet, præfatus Steno adversarius taliter restitit, quod idem archiepiscopus nunquam in eodem consilio nec ab eisdem consiliariis audiri potuit. Et cum propterea præfatus Gostavus archiepiscopus timeret sibi vim inferri, se cum certis suis amicis et familiaribus, ad numerum ducentarum personarum vel circa, in arcem, Almersteck nuncupatam, dictæ suæ ecclesiæ Upsalensis

[1]) L. Dipl. præfecisset et

cum diversis bonis mobilibus pretiosis, quæ intus portari fecit, pro sua securitate recepit. Quod præfatus Steno adversarius videns, magna satellitum et armigerorum copia stipatus præfatum Gostavum archiepiscopum et eandem arcem, in quam se receperat, certo die mensis octobris anni 1516 obsidione cinxit et ultra integrum annum machinis bellicis et magna armigerorum caterva sub huiusmodi obsidione detinuit, ac bona tam mobilia quam immobilia, possessiones, curias, terras et loca tam dicti Gostavi archiepiscopi quam amicorum, consanguineorum et familiarium suorum invasit et occupavit et eisdem suis satellitibus ac sibi adhærentibus in prædam concessit, possessiones quoque, terras, curias et loca prædicta cum fructibus ex illis provenientibus per se et suos deputatos eius auctoritate seu temeritate abinde usurpavit et, quos ex præfati Gostavi archiepiscopi amicis, consanguineis, affinibus, familiaribus et adhærentibus comprehendere potuit, et inter alios dictum Ericum Trolle militem, ipsius Gostavi archiepiscopi genitorem, in carceribus conjecit. Et cum præfatus Gostavus archiepiscopus ultra annum sub eadem obsidione in eadem arce fuisset, et interim plures ex dictis ducentis personis, quæ cum eo dictam arcem ingressæ fuerant, in obsidione et arce prædictis mortuæ forent, et nonnullæ metu mortis ac aliæ minis præfati Stenonis territæ Gostavum archiepiscopum et arcem huiusmodi reliquissent, adeoque ex dictis ducentis personis quinque tantum personæ secum in eadem arce permanerent, præfatus Gostavus archiepiscopus, videns se omni humano auxilio destitutum et eandem arcem ab una parte igne circumdatam et etiam non posse ab ardore ignis sese defendere nec aliud sibi quam sepulchrum, si arx ipsa per vim caperetur, superesse, arcem eandem, in qua quamplura bona pretiosa, et inter alia aurum, argentum, gemmæ, jocalia, clenodia et vasa plurima etiam argentea, victualia et munitiones existebant, eidem Stenoni vi et metu relaxavit; ipseque Steno dictam arcem, ut præfertur, sibi relaxatam demoliri fecit in maximum ecclesiæ Upsalensis et illius archiepiscopi pro tempore existentis damnum, præjudicium et gravamen. Et de præmissis non contentus, eundem Gostavum archiepiscopum ad renuntiandum seu cedendum eidem ecclesiæ Upsalensi seu illius regimini et administrationi et ad hoc procuratores constituendum et jurandum, quod nunquam veniret contra renuntiationem aut procuratorum constitutionem huiusmodi, per vim et metum coegit; ac capitulum eiusdem ecclesiæ ad postulandum

quendam Matthiam episcopum Strengnensem, qui dicto Stenoni adversario in præmissis adhærebat, in eorum et dictæ ecclesiæ Upsalensis archiepiscopum etiam metu compulit. Et deinde præfatum Gostavum archiepiscopum in domo conventus fratrum Prædicatorum primo, et successive in quadam arce civitatis Arosiensis captivum et incarceratum detineri et ibidem per suos satellites custodiri fecit. Et interim quidam Canutus Schoningh laicus, alter complicum seu satellitum dicti Stenonis, ex ordinatione, ut creditur, eiusdem quadam die in eadem arce, dum præfatus Gostavus archiepiscopus ambulans divinum officium recitaret, de retro ipsum Gostavum archiepiscopum, occulte et proditorie appropinquans, cum quodam malleo ferreo, quem ad modum illarum partium in manu portabat, in capite graviter percussit et percutiendo vulneravit, eum pro morituro, ut creditur, relinquens, taliter quod de capite ipsius Gostavi archiepiscopi, antequam sanari posset, certa ossa confracta et varie ossium peciæ[1]) extractæ[2]) fuerint, ipseque Steno adversarius eundem Canutum abinde citra cariorem quam prius habuit et familiarius pertractavit. Cum vero dictus Matthias episcopus Strengnensis, qui per ipsos capitulum Upsalense in eorum et dictæ ecclesiæ archiepiscopum meticulose, ut præmittitur, postulatus fuerat, poenitentia forsan ductus, dictam postulationem non prosequeretur, et quidam Jo. Angelus Arcimboldus, assertus clericus Mediolanensis, in illis partibus apostolicæ sedis, ut præmittitur[3]), nuntius, ad partes easdem pervenisset, ipseque Matthias postulatus se in negotio postulationis huiusmodi ulterius intromittere non curaret, ut præfertur, ipse Joannes Angelus Arcimboldus, qui operas suas, ut provisiones apostolicæ suum sortirentur effectum, et prælati ecclesiastici ab eadem sede promoti ab injuriis potentium laicorum defenderentur, adhibere debebat, et Steno præfati convenerunt et concordarunt in effectum, qui sequitur, videlicet, quod ipse Steno adversarius faceret eundem Gostavum archiepiscopum de novo eidem ecclesiæ Upsalensi seu illius regimini et administrationi renuntiare et ad hoc procuratores constituere, et quod, mandato procurationis huiusmodi ab eodem Gostavo archiepiscopo desuper habito et dicta renuntiatione facta, idem Jo. An. sollicitaret et procuraret, quod eadem s. v. dictam renuntiationem admitteret ac ipsum Joannem Angelum eidem ecclesiæ Upsalensi in illius archiepiscopum præ-

---

[1]) Gz. — L. Dipl. petræ [2]) Gz. — L. Dipl. contracta [3]) perhibetur Gz.

ficeret et promoveret, ipseque Steno adversarius eidem Jo. Angelo pro expensis in expeditione talis suæ promotionis faciendis persolvi faceret in civitate Lubicensi in argento et rebus aliis usque ad valorem trium millium ducatorum Ungaricalium, ita quod, tali promotione dicti Johannis Angeli facta et litteris apostolicis desuper expeditis, præfatus Steno adversarius fructus eiusdem ecclesiæ seu illius mensæ archiepiscopalis perciperet et pro illis, durante certa pensione, quam præfatus Jacobus olim archiepiscopus Upsalensis percipiebat, quingentos et ipsa pensione cessante septingentos ducatos auri similis eidem Jo. Angelo vel eius procuratori in certis terminis inter eos statutis annuatim persolveret in eadem civitate Lubicensi. Qua conventione sic facta, præfatus Steno adversarius eundem Gostavum archiepiscopum de novo ad renuntiandum eidem ecclesiæ Upsalensi seu illius regimini et administrationi ac[1]) suos procuratores ad hoc constituendos et, quod procuratorum constitutioni et renuntiationi prædictis nunquam contraveniret, jurandum ac instrumentum seu litteras renuntiationis vel procuratorum constitutionis manu sua propria subscribendum et suo proprio sigillo sigillandum compulit; et per eundem Gostavum archiepiscopum in præsentia certorum notariorum et testium tunc astantium metu carcerum et mortis dici fecit, quod ipse Gostavus archiepiscopus sponte et voluntarie omnia præmissa faciebat. Et ut fides procuratorum constitutioni et renuntiationi prædictis dari posset, Steno adversarius et Joannes Arcimboldus præfati, simul in hoc conjurati, quasdam litteras sub nomine personarum capituli ecclesiæ Upsalensis huiusmodi fieri et per personas eiusdem capituli subscribi ac sigillo capitulari Upsalensi sigillari et ad eandem s. v., ut eandem renuntiationem admitteret et ipsum Jo. An. Arcimboldum, quem eis et dictæ ecclesiæ plurimum utilem fore dicebant, in archiepiscopum Upsalensem præficeret, [mitti fecerunt][2]). Ipseque Jo. Ang. eundem Stenonem adversarium et sibi adhærentem [ɔ: -tes] a censuris et poenis occasione præmissorum incursis absolvit, et absolutionem præfati Canuti, qui dictum Gostavum archiepiscopum in suo capite cum malleo ferreo vulneraverat, ut præfertur, sibi impendendam commisit et facultatem desuper concessit, nulla penitus de aut super præmissis satisfactione præcedente vel subsequente. Cum autem, pater sancte, præmissa sint pessimi exempli et non sint oculis

[1]) Gz. — L. Dipl. aut [2]) add. Gz.

perferenda conniventibus, sed animadvertenda, cum sint scandalosa et in maximum præjudicium ecclesiasticæ libertatis cedere dignoscantur, et cum intersit cuiuslibet de populo, quod talia compescantur et perpetrata corrigantur, supplicant eidem s. v. tam dictus Gostavus archiepiscopus quam devotus orator vester Joannes Duncani clericus Glascuensis diocesis, eiusdem Gostavi archiepiscopi benivolus et amicus, tanquam unus de populo, qui in manibus unius ex notariis reverendi patris domini auditoris cameræ nonnullos articulos pro præmissorum clariori verificatione, ad effectum huiusmodi monitorium [ɔ: -rii et][1]) in eventum citatorium [ɔ: -rii][1]) ad partes decernendum [ɔ: -di][1]) produxit testesque tam ad perpetuam rei memoriam quam super eisdem articulis jurari et examinari fecit, ac coram eodem domino auditore de assertis sufficienter, ut creditur, probatum extitit, [quatenus] eidem domino auditori cameræ committere et mandare dignetur, [ut], constito sibi summarie et extrajudicialiter de præmissis, quantum sufficiat, præfatos Stenonem militem et Hemmingum Gad, olim electum Lincopensem, Lubertum præpositum, Petrum Jacobi decanum, Arvidum et Canutum canonicos Arosienses et Joannem Laurentii canonicum Upsalensem et Joannem præbendarium ecclesiæ Stocholmensis Upsalensis diocesis nec non Joannem Erici, Stenonem Christierni milites deauratos, Magnum Green, Olauum Walram, Michaëlem Erici, Matthiam Laurentii, Gunderum Galle nobiles, Stephanum Henrici proconsulem, Olauum Joannis burgimagistrum, Petrum Belnigh præfectum, Amundum civem Upsalensem, Lambertum Mathiæ alias Matsen consulem, Henricum Helsingh opidanum, Olauum Baronis, quondam præfectum castri Stocholmensis Upsalensis diocesis, ac præfatum Canutum Schoningh, clericos et laicos, dicti Stenonis complices et sibi adhærentes, omnesque et singulos alios in præmissis culpabiles, etiam in executione litterarum vigore præsentis commissionis decernendarum nominandos, moneat et requirat ac moneri et requiri faciat in Romana curia et extra eam totiens, quotiens opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito etiam summarie etc. de non tuto ad eos accessu, sub excommunicationis maioris ac aliis ecclesiasticis sententiis et censuris nec non pecuniariis decem milium ducatorum auri in auro de camera pænis, per quemlibet monendorum prædictorum, qui talibus monitionibus minime

[1]) Gz.

paruerint, ipso facto incurrendum [ↄ: -dis] et quoad poenas pecuniarias prædictas, pro una Gostavo archiepiscopo et Johanni Duncani præfatis et pro alia medietatibus poenarum pecuniariarum huiusmodi cameræ apostolicæ integre persolvendis, ac [ↄ: ad][1]) infra unum Gostavum archiepiscopum eiusque genitorem, amicos, consanguineos, affines, familiares et adhærentes ab omnibus reclusionibus, detentionibus, subjectionibus et incarcerationibus, in quibus detinentur, relaxandis [ↄ: -dum][1]) et in plena libertate perpetuo dimittendis [ↄ: -dum][1]), ac relaxari et dimitti faciendis [ↄ: -dum][1]) ac a similibus cessandis [ↄ: -dum][1]), et infra reliquam [ↄ: -quos] peremptorios terminos competentes, arbitrio dicti domini auditoris adjiciendos et moderandos, coram ipso domino auditore in dicta curia personaliter, non autem per procuratorem seu excusatorem, comparendum et se de et super præmissis omnibus et singulis legitime excusandum ac de injuriis, damnis et interesse per ecclesiam et Gostavum archiepiscopum Upsalensem in præmissis et illorum occasione passis integre satisfaciendum ac de [ↄ: se][1]) monitionibus et requisitionibus huiusmodi paruisse docendum et, si non relaxaverint, dimisserint (!) et cessaverint, relaxari et dimitti fecerint, comparuerint, excusaverint, satisfecerint et docuerint, ut præfertur, eos omnes et singulos, qui monitionibus et requisitionibus prædictis minime paruerint, prædictas ac alias in talibus a jure promulgatas sententias, censuras et poenas damnabiliter incurrisse declaret eosque et eas ac processus desuper habendos aggravet, reaggravet, interdictum ecclesiasticum ponat et auxilium brachii secularis invocet cum potestate causam et causas injuriarum, damnorum et interesse huiusmodi audiendum [ↄ: -di][1]) cognoscendum [ↄ: -di][1]) et debito fine terminandum [ↄ: -di][1]), et præfatas personas adversarias in dicta curia [et][1]) extra eam etiam edicto simili citandi ac sibi et aliis, quibus inhibendum fuerit, etiam sub similibus sententiis, censuris et poenis, ut præfertur, incurrendis, inhibendum [ↄ: -di][1]) cæteraque facienda [ↄ: -di][1]), quæ in præmissis et circa illa fuerint quomodolibet oportuna, præmissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, quamquam causa seu causæ huiusmodi non sint forsan ad dictam curiam legitime devolutæ seu in ea de sui natura aut juris necessitate tractandæ et finiendæ, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque.

[1]) Gz.

Huiusmodi namque commissio duas in eius fine habuit signaturas, quarum prima talis erat, videlicet: *de mandato domini nostri papæ audiat idem auditor, constito de assertis, et summarie de non tuto accessu, ad [circa] præmissa personaliter comparendum moneat, etiam sub censuris et aliis præmissis poenis; etiam per edictum terminum præfigat, citet, inhibeat, et sub poenis et edicto similibus procedat, relaxet, ut petitur, declaret, aggravet etc. etiam cum invocatione, si et prout de jure, et justitiam faciat.* Secunda vero talis erat, videlicet: *placet domino nostro papæ, constito de assertis. L. cardinalis s. Petri ad Vincula.*

Pro cuius quidem commissionis et in ea contentorum verificatione nonnullis articulis pro testibus ad perpetuam rei memoriam examinandis pro parte reverendissimi domini Gostavi archiepiscopi Upsalensis et Johannis Duncani in præinserta nominatorum datis, dictisque et attesstationibus (!) testium fide dignorum de et super huiusmodi articulis productorum, juratorum et legitime examinatorum receptis, ac nonnullis aliis testibus fide dignis ad informandum animum nostrum de et super non tuto accessu ad quosdam Stenonem Sture perversum gubernatorem regni Sveciæ, laicum, Joannem Angelum assertum clericum Mediolanensem, Hemingum Gadt electum Lincopensem etc. ut supra, clericos et laicos, dicti Stenonis complices et adhærentes, ex adverso principales, in commissione præinserta ex adverso principaliter nominatos seu comprehensos, respective pro præsentibus nostris litteris in eorum propriis personis vel domiciliis exequendis, coram nobis exhibitis et productis, ipsisque testibus receptis, admissis et in forma juris juratis et examinatis, eorumque dictis et depositionibus in scriptis fideliter redactis et per nos visis, subsequenter fuimus pro parte prædictorum reverendissimi in Christo patris et domini, domini Gostavi, dei et apostolicæ sedis gratia archiepiscopi Upsalensis, et venerabilis viri domini Johannis Duncani clerici Glascuensis diocesis, eiusdem Gostavi archiepiscopi benivoli et amici, tanquam unius de populo, in præinserta commissione principaliter nominatorum seu comprehensorum, debita cum instantia requisiti, quatenus sibi monitorium et in eventum citatorium et citationem cum inhibitione sub censuris ecclesiasticis ac pecuniariis poenis infrascriptis per edictum publicum in Romana curia et in locis circumvicinis legendum, affigendum, publicandum et exequendum, contra et adversus supradictos Stenonem Sture, Joannem Arcimboldum et Hemmingum Gad etc. clericos

et laicos, dicti Stenonis complices et adhærentes, omnesque alios et singulos in præmissis culpabiles, etiam in executione præsentium nominandos, extra Romanam curiam et ad partes juxta et secundum eiusdem præinsertæ commissionis formam et tenorem in forma solita et consueta decernere et concedere dignaremur. Nos igitur, Hijeronijmus de Ghinuciis episcopus, auditor, judex et commissarius præfatus, attendentes requisitionem huiusmodi fore justam et rationi consonam, volentesque in causa et causis huiusmodi rite procedere ac dictam nobis factam et præsentatam commissionem ad effectum debitum deducere, ut tenemur, et quia ex dictis et attestationibus testium, ut supra, super dictis articulis datis coram nobis productorum et per nos admissorum, juratorum et examinatorum, reperimus omnia et singula in præinserta commissione contenta quoad effectum præsentium veritate fulciri, nec non dictis reverendissimo domino Gostavo archiepiscopo Upsalensi et domino Joanni Duncani, principalibus prædictis, aut alteri eorum nomine ad supradictos Stenonem Sture, Joannem An. Arcimboldum et alios omnes præfatos adversarios, ex adverso principales, ad monendum et citandum eosdem in eorum propriis personis sive domiciliis aut alias præsentes litteras nostras contra eosdem in locis consuetis more solito exequendum tutum non patere accessum, idcirco auctoritate apostolica nobis commissa, et qua fungimur in hac parte, per hoc præsens publicum edictum, in Romana curia in acie Campi Floræ et cancellariæ apostolicæ ad instar edictorum publicorum, quæ olim in albo prætorio fieri solebant, cum in audientia literarum contradictarum propter vacationes nuper de mandato domini nostri papæ indictas legi non possint, nec non extra Romanam curiam et in partibus [in][1]) Lundensis et Lubicensis metropolitanæ et cathedralis nec non collegiatæ b. Mariæ Hafniensis Roskildensis diocesis ecclesiarum seu duarum earundem valvis seu portis, tanquam in locis magis convenientibus, et alibi, ubi tute fieri poterit, affigendum et publicandum, præfatos Stenonem Sture etc., ex adverso principales, omnesque alios et singulos supradictos tenore præsentium requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie, eisque nihilominus et eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ et sub excommunicationis maioris ac aliis ecclesiasticis sententiis et censuris nec non pecuniariis decem milium ducatorum auri in

[1]) add. Gz.

auro de camera pænis, per quemlibet eorundem adversariorum prædictorum, qui talibus monitionibus minime paruerint [ɔ: -rit], incurrendis et quoad poenas pecuniarias prædictas pro una Gostavo archiepiscopo et Johanni Duncani prædictis et pro alia medietatibus poenarum pecuniariarum huiusmodi cameræ apostolicæ integre persolvendis, quas ferimus in his scriptis, quasque contrafacientes et inobedientes incurrere volumus, nisi fecerint, quod mandamus, districte præcipiendo mandantes [ɔ: -mus][1]), quatenus infra triginta dierum spatium post legitimam affixionem et publicationem præsentium, in locis supradictis, ut præmittitur, factis [ɔ: -tas], immediate sequentium, quorum triginta dierum decem pro primo, decem pro secundo et reliquos decem ipsis et eorum cuilibet pro tertio et peremptorio termino ac monitione canonica assignamus, ipsi Steno Sture ac Henmingus Gad, Lubertus præpositus, Petrus Jacobi et alii prænominati, ex adverso principales, præfatos reverendissimum dominum Gostavum archiepiscopum Upsalensem eiusque genitorem, amicos, consanguineos, affines, familiares et adhærentes ab omnibus reclusionibus, detentionibus, subjectionibus et incarcerationibus, in quibus detinentur, relaxent et in plena libertate perpetuo dimittant ac relaxari et dimitti faciant et a similibus cessent, et quilibet eorum relaxet, dimittat ac relaxari et dimitti faciat; et nihilominus eosdem monitos et requisitos, si monitionibus et requisitionibus nostris huiusmodi, immo verius apostolicis, in omnibus et per omnia non paruerint cum effectu, per simile edictum modo et forma præmissis exequendum, affigendum et publicandum, peremptorie citamus, quatinus centesima vicesima die dictos triginta dies immediate sequente, si dies ipsa centesima vicesima juridica fuerit, et nos vel alter loco nostri surrogandus auditor seu locum tenens noster ad jura reddendum et causas audiendum pro tribunali sederimus vel sederit, vel alioquin prima die juridica ex tunc immediate sequente, qua nos vel surrogandum seu locum tenentem prædictos Romæ vel alibi, ubi tunc dominus noster papa cum sua Romana curia residebit, ad jura reddendum et causas audiendum pro tribunali sedere contigerit, compareant in judicio coram nobis sive surrogando vel locum tenente nostro prædictis in dicta curia personaliter, non autem per procuratorem seu excusatorem, ad se de contentis in præinserta commissione omnibus et singulis legitime excusandum

---

[1]) Gz.

et de injuriis, damnis et interesse, per ecclesiam et Gostavum archiepiscopum Upsalensem occasione narratorum, contentorum et expressorum in eadem præinserta commissione et illorum occasione passis, integre satisfaciendum ac se monitionibus nostris huiusmodi paruisse docendum et, si non relaxaverint, dimiserint, cessaverint relaxarique et dimitti fecerint, comparuerint, excusaverint, satisfecerint et docuerint, ut præfertur, eos omnes et singulos prædictos censuras ecclesiasticas ac pecuniarum poenas prædictas damnabiliter incidisse et incurrisse declarari eosque et eas ac processus desuper habendos aggravari, reaggravari et auxilium brachii secularis invocari et alias ad graviora procedi, prout justitia suadebit et ordo dictaverit rationis procedi, videndum; et nihilominus eosdem monitos et citatos per simile edictum, modo et forma præmissis affigendum, citamus et citari mandamus, quatinus dicta die centesima vicesima compareant personaliter, ut præmittitur, et non per procuratorem seu excusatorem, si juridica fuerit, ut præfertur, legitime coram nobis sive surrogando aut locum tenente nostro, Romæ, prout supra, de et super causa et causis huiusmodi nec non causa et causis injuriarum, damnorum et interesse, occasione præmissorum passorum et incursorum, et aliis omnibus et singulis in præinserta commissione contentis de justitia responsuri ac in causa et causis huiusmodi ad omnes et singulos actus et terminos gradatim et successive, etiam usque ad declaratoriam et diffinitivam sententiam inclusive, debitis et consuetis terminis præcedentibus, ut moris est, processuri, visuri aliasque dicturi, facturi, allegaturi, audituri et recepturi, quicquid justitia suadebit et ordo dictaverit rationis, certificantes nihilominus eosdem monitos et citatos respective, quod, sive in dictis monitionis et citationis terminis, ut præmissum est, parere et comparere curaverint sive non, nihilominus nos vel surrogandus auditor sive locum tenens noster prædicti ad dictarum sententiarum, censurarum ecclesiasticarum, etiam pecuniariarum poenarum declarationem earumque aggravationem, reaggravationem interdictique appositionem et auxilii brachii secularis invocationem et in causa et causis injuriarum, damnorum et interesse finalem conclusionem [per][1]) nostram diffinitivam sententiam, prout justum fuerit, procedemus seu procedet justitia mediante, dictorum citatorum et monitorum absentia sive contumacia in

[1]) add. Gz.

aliquo non obstante. Et insuper nos, attendentes, quod in causa et causis huiusmodi coram nobis indecise pendentibus nihil sit in partibus per quemcunque innovandum sive attemptandum, idcirco præfatis Stenoni Sture et aliis præscriptis adversariis omnibusque aliis judicibus delegatis, subdelegatis, ordinariis, extraordinariis quibuscunque, quacunque auctoritate fungentibus, aliisque [omnibus][1]) et singulis, quorum interest, intererit aut interesse poterit quomodolibet in futurum, pro parte dictorum reverendissimi domini Gostavi archiepiscopi Upsalensis et domini Johannis Duncani præsentium vigore requisiti[s][1]) sub præfatis censuris ecclesiasticis ac decem milium ducatorum [pœnis][1]) prædictis, ut supra, per quemlibet adversariorum prædictorum incurrendis, per simile edictum modo et forma præmissis affigendum et publicandum inhibemus, ne ipsi vel eorum [nomine][1]) alter in vilipendium litis pendentiæ et jurisdictionis nostræ, directe vel indirecte, quovis quesito colore vel ingenio, [quicquam][1]) attemptare vel innovare præsumat. Quodsi secus factum fuerit, totum id revocare et in statum pristinum reducere curabimus justitia mediante. Loca vero cancellariæ apostolicæ et aciei Campi Floræ ac valvarum seu portarum ecclesiarum prædictarum tanquam publica et idonea pro præsentibus nostris litteris exequendis ad instar edictorum, quæ olim in albo prætorio scribebantur, duximus eligenda, quæ huiusmodi nostras litteras monitoriales et in eventum citatoriales et citatorias cum inhibitione suo quasi sonoro præconio et patulo indicio[2]) publicabunt; in quibus litteras nostras modo præmisso decernimus et decrevimus publicandas et affigendas, ne dicti sic moniti et citati et inhibiti seu eorum aliquis de præmissis aut præmissorum aliquo ignorantiam aliquam prætendere valeant seu etiam quomodolibet allegare, cum non sit verisimile apud ipsos sic citatos remanere incognitum et occultatum, quod tam patenter et notorie omnibus extitit intimatum et publicatum, volentes nihilominus et auctoritate prædicta decernentes, quod præsentes nostræ litteræ sive monitorium [et][1]) in eventum citatorium et citatio cum inhibitione, modo præmisso executæ et publicatæ, dictos monitos, citatos et inhibitos taliter arceant et constringant et perinde valeant, ac si omnes et singuli in eorum propriis personis moniti, citati et inhibiti forent, ac si eisdem et eorum cuilibet monitio, citatio et inhibitio huiusmodi personaliter lectæ fuissent et intimatæ ac publicatæ.

---

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — L. Dipl. judicio

In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium præmissorum præsentes litteras sive præsens publicum instrumentum, monitionem, citationem et inhibitionem nostras huiusmodi per edictum publicum in se continentes sive continens, exinde fieri et per notarium publicum nostrumque et huiusmodi causæ coram nobis scribam infrascriptum subscribi et publicari mandavimus sigillique nostri jussimus et fecimus appensione muniri. Datum Romæ in domo habitationis nostræ solitæ residentiæ, sub anno a nativitate domini millesimo quingentesimo decimo nono, indictione septima, die vero Jovis, prima mensis Septembris, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Leonis divina providentia papæ X anno 7, præsentibus ibidem discretis viris, dominis Panthaleone de Dyonisiis et Anthonio de Alexiis, dictæ curiæ causarum cameræ apostolicæ notariis, testibus ad præmissa vocatis specialiter atque rogatis.

Et ego Johannes Frummeri clericus Tullensis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritatibus curiæ causarum cameræ apostolicæ notarius, quia præmissis omnibus et singulis, dum sic agerentur et fierent, interfui ac in notam sumpsi, idcirco hoc præsens publicum monitorii poenalis instrumentum manu alterius scriptum exinde subscripsi signoque et nomine meis consuetis una cum dicti domini episcopi judicis et auditoris sigilli appensione signavi, in fidem præmissorum rogatus et requisitus.

Overskrift: Monitorium poenale sive citatio contra Stenonem Sture et complices, pro Gostavo Archiepiscopo Upsalensi 1519.

[Orig. i Universitetsbiblioteket, Capsa Cypriani, Ord. 2 fol. Nr. 7, brændt 1728.] To Afskrifter i L. Dipl.

4728. **4. Sept. 1519.**

Klerken Johan Friis fra Odense Stift faar Ventebrev paa eet eller to Præbender.

Motu proprio Johanni Fryss clerico Ottoniensis diocesis, in artibus magistro, de nobili genere ex utroque parente procreato, Laurentii tituli ss. Quatuor Coronatorum presbiteri cardinalis servitiis insistenti, familiari nostro continuo commensali, de uno vel duobus canonicatibus cum reservatione totidem prebendarum ex maioribus et pinguioribus quarumcunque duarum cathedralium vel collegiatarum ecclesiarum in confectione litterarum exprimendarum ac de uno vel duobus beneficiis vacantibus aut vacaturis, ad collationem etc. quorumcunque duorum colla-

torum secularium aut ordinum quorumcunque regularium per Johannem in confectione litterarum eligendorum, etiam ratione dignitatum etc., pertinentibus, providemus. Concessum motu proprio in presentia pape. Jo. Casertanus. Sub data currenti perinde valeant, ac si sub data kal. nov. anno 5 † concesse † et processus desuper habendi sub data 3. mensis julii anno 6 decreti fuissent, quoad vacatura tantum et attento, quod aliam gratiam expectativam a nobis non obtinuit. Datum Rome pridie non. sept. anno 7.

Suppl. 1594 fol. 295.

12. Sept. 1519.

Se 25. Juli 1519 (Nr. 4717).

4729. **16. Sept. 1519.**

Klerken Johannes Hamborg fra Slesvig Stift faar Sognekirken i Tyrstrup.

Supplicat Johannes Humburgh clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia in Tusterp dicte Slesvicensis diocesis, per obitum Henrici Kolt seu Klet vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma simplicis aut nove provisionis etc. expediri possint. Datum Rome 16. kal. oct. anno 7.

Suppl. 1666 fol. 297 v.

4730. **16. Sept. 1519.**

Klerken Johannes Brandis fra Bremen Stift faar Kanonikat og Præbende i Haderslev og Sognekirken i Tyrstrup og Hjerndrup.

Supplicat Johannes Brandis clericus Bremensis diocesis, causarum palatii apostolici notarius, quatenus sibi de certis canonicatu et prebenda ecclesie Hadderslevensis et parrochiali ecclesia in Tustorp cum filia annexa in Herendorp ac perpetua sine cura vicaria in dicta ecclesia Hadderschleue Slesvicensis diocesis, per obitum Henrici Klet alias Kolt vacantibus [cuiusque fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma simplicis provisionis [etc.] expediri possint. Et per viam nove provisionis, quatenus orator dicta beneficia vigore expectative sibi per s. v. concesse acceptaverit, expediri possint. Datum Rome 16. kal. oct. anno 7.

Suppl. 1666 fol. 295 v.

4731. **16. Sept. 1519.**

Johannes Brandis faar ny Provision paa Kanonikater og Præbender i Bremen og Haderslev.

Nuper certis canonicatibus et prebendis ecclesie s. Anscgarii Bremensis et collegiate Hadderslevensis Slesvicensis diocesium per obitum Johannis Iske et Jacobi Johannis vacantibus, Johannes Brandis clericus Bremensis diocesis ac causarum palatii apostolici notarius canonicatus et prebendas predictos vigore gratie expectative acceptavit et de illis sibi provideri obtinuit, possessione eorundem seu alterius eorundem forsan subsecuta. Et quia orator prefatus dubitet acceptationem et provisionem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de eisdem [cuiuslibet fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis s. v. expediri possint. Datum Rome 16. kal. oct. anno 7.

Suppl. 1666 fol. 297.

4732. 16. Sept. 1519.

Paven overdrager Klerken Mauritius Witte fra Bremen Stift Kanonikat og Præbende i Haderslev.

Mauritio Witte canonico ecclesie Haderslenensis Slesvicensis diocesis[1]). Vite ac morum honestas [etc.]. Cum, sicut accepimus, canonicatus et prebenda ecclesie Haderslenensis[2]), quos Henricus Klot[3]) obtinebat, per obitum eiusdem Henrici vacent ad presens, nos canonicatum et prebendam predictos [fructus 4 mr.] tibi conferimus. Quocirca episcopo Casertano et Johanni Brandes ac Francisco Dieman canonicis ecclesie Lubicensis etc. mandamus, quatenus te vel procuratorem tuum in corporalem possessionem canonicatus et prebende huiusmodi inducant, non obstante, si presens non fueris ad prestandum de observandis statutis et consuetudinibus dicte ecclesie Haderslenensis solitum juramentum, dummodo in absentia tua per procuratorem idoneum et, cum ad ecclesiam accesseris, corporaliter illud prestes. Datum Rome 16. kal. oct. anno 7.

XXX.
Reg. Vat. 1164 fol. 262 v; ogsaa (II) Supplik i Suppl. 1669 fol. 156.

4733. 22. Sept. 1519.

Klerken Jens Brodersen fra Slesvig Stift faar ny Provision paa et evigt Vikariat i Slesvig Stift.

---

[1]) II: clericus Bremensis diocesis
[2]) II: et quedam perpetua sine cura vicaria in eadem ecclesia
[3]) II: Kolt alias Klot

Alias perpetua sine cura vicaria in ecclesia Slesvicensi ad altare ss. Pauli et Bartholomei per liberam resignationem Henrici Meyer clerici Bremensis vel alterius diocesis de illa, quam tunc obtinebat, sponte factam vacante, loci ordinarius Johanni Broderi clerico Slesvicensis diocesis providit de eadem, possessione forsan subsecuta. Cum autem idem Johannes dubitet provisionem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 4 mr.], etiam si devoluta specialiter vel ex eo, quod forsan predictus Henricus resignans Innocentii VIII aut tunc viventis et nunc defuncti cardinalis familiaris et continuus commensalis extitit, generaliter reservata, in forma † nove provisionis providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 10. kal. oct. anno 7.

Suppl. 1666 fol. 137.

4734. **22. Sept. 1519.**

Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift faar Provstiet i Aarhus.

Supplicat Henricus Brandis clericus Bremensis diocesis, magistri Johannis de Madrigal scriptoris et familiaris s. v. familiaris continuus commensalis, quatenus sibi de prepositura ecclesie Arusiensis, que dignitas in dicta ecclesia maior et etiam forsan curata existit, per obitum Hermani Flemyngh vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini, non obstantibus constitutionibus ac litteris apostolicis, etiam contra alienigenas. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma simplicis aut nove provisionis [etc.]. Et cum derogatione regule de idiomate. Datum Rome 10. kal. oct. anno 7.

Suppl. 1668 fol. 26 v.

4735. **23. Sept. (7. Okt.) 1519.**

Klerken Thomas Nielsen fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Haderslev.

Nuper canonicatu et prebenda collegiate ecclesie b. Marie oppidi[1]) Haderslevensis Slesvicensis diocesis per obitum Henrici Cloet vacantibus, Thomas Nicolai clericus dicte diocesis illos litterarum gratie expectative ac processuum desuper habitorum vigore acceptavit et de illis etiam sibi provideri obtinuit, possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet provisionem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi canonicatum et

[1]) H: in collegiata ecclesia oppidi

prebendam predictos [fructus 4 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere per viam nove provisionis expediri possint. Datum Rome 9. kal. oct.[1]) anno 7.

Suppl. 1671 [fol. 42] og (II) sammesteds.

4736. 10. Okt. 1519.

Klerken Henricus Vaseman fra Minden Stift faar Kanonikat og Præbende samt Dekanatet i Bardewick og Kanonikater og Præbender i Slesvig og Bremen.

Supplicat Henricus Vaseman clericus Mindensis diocesis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ac decanatu ecclesie ss. Petri et Pauli Bardewicensis Verdensis diocesis ac quibusdam aliis canonicatibus et prebendis Slesvicensis ac s. Anscharii Bremensis ecclesiarum, quos alias quidam Albertus Scmiitz et Johannes ac Nicolaus N. et N. respective † obtineba[n]t [fructus insimul 16 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 6. id. oct. anno 7.

Suppl. 1671 fol. 224.

4737. 11. Okt. 1519.

Kantoren Henricus Meyer i Bremen faar en Pension af et evigt Vikariat i Slesvig, som han har afstaaet til Klerken Jens Brodersen.

Postquam alias Henricus Meyger decretorum doctor, b. Marie virginis Hamburgensis cantor, perpetuam vicariam in ecclesia Slesvicensi ad altare ss. Pauli et Bartholomei, quam idem orator obtinebat, resignasset, de eadem vicaria Johanni Broderi clerico dicte Slesvicensis diocesis ordinaria vel apostolica auctoritate provisum fuit, possessione forsan subsecuta. Supplicat igitur dictus Henricus, quatenus eidem pensionem annuam 12 duc. et dimidii auri in auro de camera, 6 cum dimidio super dicte vicarie et reliquorum 6 duc. similium super prepositure ruralis in Wide Slesvicensis diocesis, quam Andreas Frederici obtinet, fructibus in pasce resurrectionis domini nostri Jesu Cristi festivitate prefato Henrico, quoad vixerit, vel eius procuratori legitimo in dicto oppido Hamburgensi vel civitate Lubicensi, ubi prefatum Henricum pro tempore residere contigerit, sub excommunicationis aliisque sententiis in similibus apponi solitis integre persolvendam de dictorum Johannis et Andree expresso consensu resignare [ɔ: -servare] dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et de pensione predicta ad vitam dicti Henrici,

[1]) II: Datum Malliani Portuensis diocesis non. oct. anno 7.

que pensio transeat ad successores. Et quatenus super fructibus dictarum prepositure et vicarie alia vel alie pensiones reservate reperirentur, hoc[1]) exprimi possit in litteris † et hic habeatur pro expresso, dummodo omnes insimul medietatem fructuum non excedunt (!). Datum Rome 5. id. oct. anno 7.

Suppl. 1668 fol. 227.

4738. **14. Okt. 1519.**

Klerken Claus Pedersen fra Lunde Stift faar St. Nicolai Kirke i Varde.

Cum parrochialis ecclesia s. Nicolai ville Wara Ripensis diocesis vacet ad presens et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, licet quidam Iwarus Keldsen, qui se gerit pro clerico, parrochialem ecclesiam huiusmodi per certum tempus detinuerit et detineat de presenti indebite occupatam, supplicat Nicolaus Petri clericus Lundensis diocesis, Romanam curiam sequens, quatenus sibi de parrochiali ecclesia predicta [fructus 4 mr.] providere dignemini, non obstante regula de annali possessore. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quatenus dicta parrochialis ecclesia de jure patronatus laicorum existat, exprimi possit, et tunc cum illius derogatione, quatenus ex fundatione et dotatione competat, pro medietate, alias in totum. Datum Cerveteri Portuensis diocesis pridie id. oct. anno 7.

Suppl. 1670 fol. 182 v.

4739. **21. Okt. 1519.**

Ribekantoren Poul Andersen og Ratzeburgerkanniken Clemens Grolle faar Bekræftelse paa Aftalen om, at deres Strid angaaende Sognekirken i Hygum og et evigt Vikariat i Ribe henvises til Voldgift af Lübeckerkannikerne Franciscus Dyman og Guillelmus Callieni (!).

Cum lis et causa in Romana curia coram certo palatii apostolici causarum auditore inter Paulum Andree cantorem et canonicum Ripensis et Clementem Grolle canonicum Ratzeburgensis ecclesiarum de parrochiali ecclesia Higon Ripensis diocesis in prima instantia verteretur, et in causa ipsa ad aliquos actus, citra tamen illius conclusionem, processo, cupientes prefati oratores a lite et differentia huiusmodi recedere, devenerint [ɔ: -runt] ad certum compromissum, videlicet quod prefatus Paulus in Franciscum Dyman canonicum Lubicensem et Clemens prefatus

---

[1]) Gz. — Cod. hic

in Guillelmum Callieni scolasticum et canonicum dicte ecclesie Lubicensis absentes etc. tamquam arbitros et arbitratores litem huiusmodi compromitterent, prout compromiserant [ɔ: -runt], et in eventum, quod prefati arbitri non concordaverint, quod tunc possint sibi eligere unum tertium, dantes et concordantes[1]) oratores prefati eisdem arbitris facultatem omnes differentias occasione dicte parrochialis ecclesie et perpetue vicarie ad altare ss. Philippi et Jacobi situm in ecclesia Ripensi, quas parrochialem et vicariam quondam Petrus Ferdt obtinebat, ortas[2]), et que in futurum desuper exoriri quomodolibet possent, [concordandi] ac cum tempore etc. super premissis, et, postquam eisdem arbitris constiterit, fructus etc. parrochialis ecclesie et vicarie predictarum valorem annuum 4 mr., 24 duc. de camera constituentium, deductis oneribus excedere, quod tunc et eo casu arbitri predicti possint omnes causas et differentias huiusmodi concordare, juris ordine servato vel non servato, et hoc spatium [ɔ: -o] decem mensium inchoando a die, quo dictus Paulus ad civitatem Lubicensem venerit; et promiserunt dicti oratores sententiam et laudum ac concordiam huiusmodi perpetuo habere ratum [ɔ: -ta] et ab illo [ɔ: -lis] non appellare et non reclamare etc. sub pena 100 duc. auri de camera, pro una camere apostolice et alia medietatibus parti premissa observanti applicandorum, et in eventum, quod legitime constiterit dictos fructus huiusmodi summam 4 mr. non excedere, prefatus Clemens orator exnunc, prout extunc, promisit et solemniter convenit eidem Paulo presenti etc. ipsum super dicta parrochiali ecclesia ulterius non molestare, sed ipsum pacificum, quantum in eo est, dimittere ac liti et cause huiusmodi cedere et hoc, quatenus predicti arbitri in huiusmodi causa plene de valore fuerunt informati et desuper procedendo diffiniverunt et pronuntiaverunt; et super premissis dicti oratores sese in pleniori forma camere obligaverunt, prout in instrumento desuper confecto latius continetur, ad quod sine prejudicio relatio habeatur. Verum quia privatorum consensus circa premissa, non accedente s. v. beneplacito, confirmatione et commissione, dubitatur in nichilo operari, eapropter supplicant prefati, quatenus eisdem Francisco canonico Lubicensi et Guillelmo scolastico dicte ecclesie canonico mandare dignemini, quatenus, constito sibi de predicto compromisso seu transactione dictarum partium,

---

[1]) concedentes Gz.

[2]) Cod.: obtinebat cum facultate terminandi dictas differentias ortas

et secundum tenorem prefati instrumenti et conventionis inter partes ipsas procedant, terminent et decidant se [ɔ: seu] laudent, testes super predictis et in causa huiusmodi examinandos per censuras ecclesiasticas ad perhibendum testimonium veritatis compescant et alia faciant in premissis necessaria et oportuna, cum potestate citandi et inhibendi omnibus, quibus et quotiens opus fuerit. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum oportuna dispensatione, si ex predicta transactione aliquam culpam commiserint, quoad quas(!) confirmationem, suppletionem et absolutionem † per breve s. v. hac supplicatione introclusa attenta materia, et prout de jure, et attento, quod ambe partes supplicant. Datum Cerveteri Portuensis diocesis 12. kal. nov. anno 7.

Suppl. 1669 fol. 218 v.

4740. **8. (9.) Nov. 1519.**

Klerken Jens Torkilsen fra Aarhus Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende samt Helligaandshospitalet i Aarhus.

Nuper canonicatu et prebenda sive administratione hospitalis s. Spiritus ecclesie Arusiensis, qui forsan de jure patronatus laicorum nobilium sive illustrium[1]) existunt, per obitum Stigoti Krumpen[2]) vacantibus, modernus patronus sive collator Nicolaum sive Johannem Torchilli[3]) clericum eiusdem sive alterius diocesis ad dictos canonicatum et prebendam sive administrationem infra tempus debitum presentavit seu eidem contulit, institutionem, presentationem sive collationem possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet presentationem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de canonicatu et prebenda[4]) predictis, qui forsan ex fundatione seu alias de jure patronatus existunt [fructus 4 mr.], providere secumque, quatenus, [si][5]) aliud beneficium etiam curatum obtinuerit, unacum predictis alteri eorundem deserviendo sive in illis [ɔ: -lo] residendo fructus, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, predictorum libere [ac][5]) integre percipere possit, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus[6]). Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Datum Cerveteri Portuensis diocesis 6. id. nov. anno 7[7]).

Suppl. 1686 fol. 91 v og (II) 1673 fol. 43 v.

---

[1]) II: laicorum etiam forsan nobilium illustrium [2]) II: N. de N.
[3]) II: Joh. Torch. [4]) II: prebenda sive administratione [5]) Gz.
[6]) II tilføjer: Et cum derogatione fundationis seu juris patronatus.
[7]) Datum Civitatis vetule Viterbiensis diocesis 5. id. nov. anno 7.

4741. **14. Nov. 1519.**

Paven tilstaar Klerken Johan Wulf fra Bremen Stift, som til Fordel for Sognepræsten Jens Andersen i Tirsted i Odense Stift har givet Afkald paa Sognekirken i Tostrup i Roskilde Stift, en Pension paa 20 rhinske Gylden og befaler Biskoppen i Ascoli og Officialerne i Slesvig og Lübeck at sørge for, at Pensionen bliver udbetalt.

Johanni Vulff clerico Bremensis diocesis. Vite ac morum honestas [etc.]. Cum itaque hodie tu parrochialem ecclesiam in Tostorpp Roskildensis diocesis, quam tunc obtinebas, per certum procuratorem tuum in manibus nostris resignaveris, nosque resignationem ipsam admittentes de ecclesia predicta inantea dispositioni apostolice reservata Johanni Andree rectori parrochialis ecclesie loci in Tyerstedt Ottoniensis diocesis, secum, ut cum illa, si eam assequeretur, dictam ecclesiam in Tostorpp per eum obtentam, quoad viveret, retinere valeret, dispensando, providerimus, nos tibi, ne ex resignatione huiusmodi nimium dispendium patiaris, pensionem annuam 20 fl. Renensium, 10 videlicet super in Tostorpp, quam idem Johannes Andree inter alia obtinet, et aliorum 10 fl. huiusmodi super in Tyerstedt ecclesiarum fructibus, quorum tertiam partem ipsa pensio respective non excedit, tibi, quoad vixeris, vel procuratori tuo per dictum Johannem Andree, cuius ad id per Paulum Hinszmann clericum Bremensis diocesis procuratorem suum expressus accedit assensus, et successores suos annis singulis in festo pasche in civitate Lubicensi aut oppido Haderslenensi Slesvicensis diocesis integre persolvendam, tenore presentium reservamus. Quocirca episcopo Asculano et Slesvicensi et Lubicensi officialibus mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum faciant auctoritate nostra pensionem predictam tibi, quoad vixeris, vel procuratori tuo integre persolvi et nichilominus quemlibet ex Johanne et successoribus, quem huiusmodi excommunicationis sententiam eis incurrisse constiterit, quotiens pro parte tua fuerit requisitum, tamdiu dominicis et aliis festivis diebus in ecclesiis, dum maior inibi populi multitudo ad divina convenerit, excommunicatum publice nuntient ac ab omnibus arctius evitari [deberi], donec tibi de pensione fuerit satisfactum. Datum Corneti 18. kal. dec. anno 7.

XXII.

Reg. Vat. 1148 fol. 39. (Trykt i ufuldstændig Form i Kirk. Saml. 2. R. VI, 571; Reg. *10413); ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1673 fol. 42 v.

4742. **17. Nov. 1519.**

Paven tilstaar motu proprio Klerken Claus Pedersen fra Lunde Stift, som er licentiatus in decretis, pavelig familiaris, magister in artibus og i Tjeneste hos Kardinal Laurentius (Pucci), Ventebrev paa eet eller to Beneficier i Lund og Viborg Stifter, som dog ikke maa være det højeste Embede i en Dom- eller Kollegiatkirke, og hvis Indtægter ikke maa overstige 30 Mark Sølv, hvis det er forbundet med Sjælesorg, ellers 25 Mark Sølv. Ventebrevet gælder fra 1. Nov. 1517, den dertil hørende Proces fra 3. Juli 1518. Paven befaler Biskoppen i Ascoli, Abbeden i Sorø og Provsten i Børglum at sørge for Brevets Udførelse.

Nicolao Petri clerico Lundensis diocesis, licentiato in decretis, familiari nostro. Grata familiaritatis obsequia *(Dipl. dioc. Lund. VI)*. Datum Corneti 15. kal. dec. anno 7.

Gratis de mandato pape.
Indulgentiarum 11 fol. 53.

4743. **2. Dec. 1519.**

Klerken Sixtus Wolteri fra Bremen Stift faar evige Vikariater i Haderslev og Kalbe i Verden Stift.

Cum Albertus Wulhose canonicus ecclesie b. Marie Hamburgensis Bremensis diocesis unam in collegiata ecclesia b. Marie † Haderslevensi ad altare s. Margarete in capella Staken Slesvicensis diocesis et alteram s. Crucis summi altaris capelle b. Marie infra muros oppidi Inckolb [ɔ: in Kolb] Verdensis diocesis perpetuas sine cura vicarias resignare proponat, prout nunc resignat, supplicat Sixtus Wolteri clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de dictis vicariis sive beneficiis [fructus insimul 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quatenus dicta beneficia seu ipsorum aliquod de jure patronatus clericorum sive laicorum seu mixtim existat, id in litteris exprimi possit. Et tunc, quatenus laicorum tantum ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum, juri patronatus huiusmodi derogetur in litteris . . . Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus [etc.]. Datum 4. non. dec. anno 7.

Suppl. 1674 fol. 17 v.

4744. **6. Dec. 1519.**

Klerken Frands Ahlefeld fra Slesvig Stift faar Kanonikat og Præbende i Slesvig.

Cum Bodschalcus (!) de Aleuelde episcopus Slesvicensis canonicatum et prebendam, quos in cathedrali Slesvicensi ex dispensatione apostolica obtinet, resignat, supplicant tam dicta creatura quam etiam Franciscus de Aleuelde clericus Slesvicensis

diocesis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda predictis [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. In forma surrogationis, etiam quoad possessionem etc., gratie [etc.]. Datum Ostie 8. id. dec. anno 7.

Suppl. 1674 fol. 119.

4745. 10. Dec. 1519.

Copia af Capitels i Lund til Påfven i Rom dominum Adrianum (!) Missive angående Archiebiscop — hval (!) til Dombkyrckien i Lund efter Archiebiscop Børgies Død, dat. d. 10. Decemb. 1519.

Skånebrevsfortegnelsen, Domkirken i Lunds Breve Nr. 506.

4746. 12. Dec. 1519.

Klerken Johannes Aynem fra Hildesheim faar et evigt Vikariat i Süderstapel.

Supplicat Johannes Aynem clericus Hildemsmensis civitatis, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria ad altare b. Marie virginis in parrochiali ecclesia Suderscapell Slesvicensis diocesis, per obitum Hermanni Raymari vacante [fructus 3 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Malliani Portuensis diocesis pridie id. dec. anno 7.

Suppl. 1677 fol. 19 v.

4747. 12. Dec. 1519.

Paven giver Haderslevprovsten Johan Wulf Regress til Kanonikat og Præbende i Lübeck, hvorom han havde ført Proces ved Kurien.

Johanni Vulff preposito ecclesie Haderslenensis Slesvicensis diocesis. Vite ac morum honestas [etc.]. Cum hodie in [ɔ: tu][1]) lite et causa inter te et Gotschalcum Bredemeyer canonicum ecclesie Lubicensis super canonicatu et prebenda, quos Gotschalcus obtinebat, et quos quilibet vestrum ad se de jure spectare asserebat, coram certo palatii apostolici causarum auditore in prima instantia indecisis pendentibus, licet forsan vera litispendentia non fuerit,[2]) omni juri tibi in canonicatu et prebenda quomodolibet competenti ad evitandum ulteriores litium anfractus per procuratorem tuum in manibus nostris sponte cesseris et prefatum Gotschialcum in possessione canonicatus et prebende, in qua existit, quantum in te fuit, pacificum dimiseris, nosque cessionem duxerimus admittendam, nos tibi, qui preposituram ecclesie Haderslenensis Slesvicensis diocesis inter alia

[1]) Gz. [2]) Gz. — Cod. fuerit ac

obtines, quod, dicto Gotschalco decedente seu eius successore cedente vel decedente aut canonicatum et prebendam alias dimittente, etiam ex causa permutationis, liceat tibi ad illos [fructus 3 mr. secundum taxationem decime], etiam [si] dictus Gotschalcus illos ante veram per te motam litem per annum et ultra pacifice possederit, vigore presentium, quas vim valide et efficacis provisionis tibi de eisdem canonicatu et prebenda per nos exnunc prout extunc et e contra auctoritate apostolica facte habere decernimus, liberum accessum et ingressum [habere][1]), ipsius Gotschalci ad hoc per retroscriptum procuratorem suum expresso accedente consensu, indulgemus. Quocirca episcopo Asculano et preposito ecclesie b. Marie Hamburgensis Bremensis diocesis ac officiali Verdensi mandamus, quatenus faciant auctoritate nostra te jure accedendi pacifice frui. Datum Malliani Portuensis diocesis pridie id. dec. anno 7.

XXXX.

Reg. Vat. 1148 fol. 40 v.

4748. **18. Dec. 1519.**

Paven fritager Sognepræsten Laurens Hansen i Kongsbøl (paa Nordstrand) for at lade sig præstevie i de første to Aar.

Laurentio Joannis rectori parrochialis ecclesie in Koningesbull[2]) terre insulari[s] Strandt Slesvicensis diocesis. Cupientes commodis tuis, quantum cum deo possumus, paterna benignitate consulere, tecum, qui in vicesimo vel circa tue etatis anno constitutus existis, ut ratione parrochialis ecclesie in Romingesbulin terre insulari[s] Strandt Slesvicensis diocesis, de qua hodie tibi de novo providimus, et quorumcunque aliorum beneficiorum secularium et regularium curatorum aut alias sacros et presbiteratus ordines quomodolibet requirentium, que obtines et in futurum forsan obtinebis, usque ad biennium[3]) a data presentium computandum ad aliquem ex sacris subdiaconatus, diaconatus et presbiteratus ordinibus te promoveri facere minime tenearis, tenore presentium dispensamus . . . ., proviso, quod parrochialis ecclesia et alia beneficia huiusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, et animarum cura illis imminens nullatenus negligatur. Datum Rome die 18. dec. 1519 anno 7.

Brev. Lat. 7 fol. 81 og (II) se følgende Nr.

---

[1]) add. Gz. [2]) II: Kongesbuttel

[3]) Ansøgningen i II gjaldt: usque ad septennium a data presentium computandum . . . ., dummodo infra primum biennium dicti septennii ad subdia conatus ordinem promoveatur

4749. 18. Dec. 1519.

Paven befaler Provsten i Haderslev at overdrage Klerken Laurens Hansen fra Slesvig Stift Sognekirken i Kongsbøl.

Preposito ecclesie Haderslevensis Slesvicensis diocesis. Dignum etc. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte Laurentii Johannis clerici Slesvicensis diocesis petitio continebat, quod, alias parrochiali ecclesia in Koningesoul terre insularis Strandt dicte diocesis, que de jure patronatus laicorum omnium illius parrochianorum[1]) existit, per obitum Boetii Johannis vacante, dicti patroni seu eorum maior pars, existentes in pacifica possessione vel quasi juris presentandi personam ad dictam ecclesiam, eundem Laurentium, tunc in vigesimo vel circa sue etatis anno constitutum et nulla super hoc dispensatione suffultum, ad eandem ecclesiam tunc episcopo Slesvicensi seu eius in spiritualibus vicario generali, alias infra tempus debitum, presentavit [ɔ: -verunt] quamvis de facto, et dictus episcopus seu vicarius Laurentium ad presentationem huiusmodi in rectorem ipsius ecclesie ordinaria auctoritate instituit etiam de facto, ipseque Laurentius presentationis et institutionis huiusmodi pretextu possessionem dicte ecclesie apprehendit, illam[que] extunc detinuit, prout detinet, nullos tamen fructus percipiens ex eadem. Cum autem secundum premissa presentatio et institutio predicte viribus non subsistant, et, sicut accepimus, dicta ecclesia adhuc vacare noscatur, nos, volentes Laurentium, qui adhuc in vigesimo anno constitutus existit, favore prosequi gratioso, discretioni tue mandamus, quatenus, si per diligentem examinationem Laurentium ad hoc idoneum esse repereris, ecclesiam predictam [fructus 4 mr.], dummodo tempore date presentium non sit in ea alicui specialiter jus quesitum, eidem Laurentio conferas. Datum Rome 15. kal. jan. anno 7.

Jo. A. XXX. 16. kal. martii anno 8. Nardinus.

Reg. Lat. 1305 fol. 343; ogsaa (II) Supplik — fælles for dette og foregaaende Nr. — (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) med Tilføjelsen: ita tamen, quod littere quoad indultum de non promovendo ad biennium tantum, si oratori visum fuerit, per breve s. v. expediri possint) i Suppl. 1675 fol. 12 v.

4750. 21. Dec. 1519.

Klerken Johannes Bentsen, som er evig Vikar i Husum, faar Fritagelse for at residere ved Embedet.

[1]) II: principalium eiusdem parrochie

Cum in fundatione cuiusdam perpetui simplicis beneficii ad altare s. Anne situm in ecclesia Hussemensi Slesvicensis diocesis, quod de jure patronatus laicorum existit, inter alia caveatur expresse, quod illud pro tempore obtinens apud dictam ecclesiam personaliter residere et dicto altari juxta fundationem huiusmodi deservire teneatur et ad deserviendum eidem et apud dictam ecclesiam residendum per patronos ipsius beneficii coartari possit, supplicat Johannes Bentzen clericus dicte diocesis, quatenus sibi, et [ɔ: ut], quoad vixerit, apud dictam ecclesiam residere minime teneatur nec ad id per loci ordinarium ac patronos ipsius beneficii seu quoscunque alios invitus compelli dictoque beneficio per presbiterum idoneum ad eius nutum ponendum et amovendum deserviri facere possit, indulgere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum deputatione executorum, qui assistant et premissa per excommunicationis et alias sententias ecclesiasticas observari faciant, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio bracchii secularis. Datum Rome 12. kal. jan. anno 7.

Suppl. 1677 fol. 41 v.

4751. **22. Dec. 1519.**

Klerken Iver Juel fra Ribe Stift faar et evigt Vikariat i Brakel i Koln eller Utrecht Stift.

Supplicat Ivarus Julius in artibus magister, clericus Ripensis diocesis, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria sita in partibus ecclesie s. N. loci in Brackl Coloniensis vel Trajectensis diocesis, per obitum Gosimne Bastardi vacante [fructus 4 mr.], provideri mandare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 11. kal. jan. anno 7.

Suppl. 1675 fol. 53.

4752. **22. Dec. 1519.**

Iver Juel faar Kanonikat og Præbende i Viborg.

Supplicat Ivarus Julii clericus Ripensis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda ecclesie cathedralis Vibergensis, per obitum Nicolai Magni vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et littere in forma surrogationis, etiam quoad possessionem, gratie [etc.]. Et cum gratificatione oportuna pro ipso Ivaro, etiam contra quoscunque † gratificatos † latissime extendenda. Datum Rome 11. kal. jan. anno 7.

Suppl. 1675 fol. 53 v.

4753. **23. Dec. 1519.**

Iver Juel faar Dispensation til at forene tre ellers uforenelige og to dermed forenelige Embeder, Fritagelse for at lade sig præstevie i 7 Aar og for at residere; endvidere faar han Rejsealter med Tilladelse til at holde Messe før Daggry, ogsaa paa Steder, der er under Interdikt, til at messe efter romersk Ritus, til at spise Æg, Kød og Mælkemad i Fastetiden, til at opnaa samme Aflad ved Besøg i hjemlige Kirker, som ellers opnaas ved at besøge de romerske Pilgrimskirker, samt endelig til at gøre Testamente.

Supplicat Ivarus Julius clericus Ripensis diocesis, magister in artibus, de nobili genere ex utroque parente procreatus ac Christophori tituli s. Marie Araceli presbiteri cardinalis familiaris continuus commensalis, quatenus secum, ut quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia secularia aut cum uno vel duobus ex eis seu absque illis unum cuiusvis ordinis regulare necnon quecunque duo alia dissimilia vel simplicia similia sub singulis tribus tectis consistentia, alias se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia, beneficia . . . ., si sibi alias canonice conferantur . . . ., recipere et secularia videlicet insimul in titulum, regulare vero beneficia huiusmodi in commendam, quoad vixerit, ita quod liceat sibi de fructibus etc. regularis beneficii disponere, alienatione etc. interdicta, cum clausula permutandi et commende cedendi totiens quotiens, retinere libere valeat, quodque ratione quarumcunque parrochialium ecclesiarum aut quorumcunque aliorum beneficiorum curatorum, sacros et presbiteratus ordines requirentium, usque ad septennium a fine anni a jure prefixi computandum, dummodo infra primum dicti septennii sit subdiaconus, ad aliquem ex aliis diaconatus et presbiteratus ordinibus se promoveri facere minime teneatur, dispensare, sibique (!), ut, quoad vixerit, in Romana curia vel altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio in loco, in quo illud vigeat generale, insistendo, omnes fructus quorumcunque beneficiorum suorum, que obtinet et in posterum obtinebit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, quoad vixerit, libere percipere valeat et ad residendum in eisdem minime teneatur, dispensare, necnon sibi confessionale juxta formam Alexandri pape VI, alias juxta formam in quinterno cancellarie annotatam, cum altari portatili pro se † cum clausula celebrandi ante diem, etiam in locis interdicto ordinaria auctoritate suppositis, concedere, quodque horas suas canonicas diurnas pariter ac nocturnas ac alia divina officia solus aut cum uno vel duobus sociis per eum eligendis secundum usum Romane ecclesie extra chorum recitare ac quadragesimalibus et

aliis anni temporibus et diebus, quibus esus ovorum, casei et aliorum lacticiniorum est prohibitus, ovis, butiro, caseo et aliis lacticiniis de consilio utriusque medici absque conscientie scrupulo etiam carnibus uti, vesci et frui libere possit, quodque eisdem quadragesimalibus et aliis anni temporibus et diebus [pro][1]) stationes [ɔ: -nibus][1]) Urbis et extra muros eius unam, duas vel plures ecclesias aut unum, duo, tria seu plura altaria unius, duarum vel plurium ecclesiarum in loco, ubi ipsum oratorem pro tempore morari contigerit, consistentia per ipsum eligenda solus aut cum uno vel duobus sociis visitando omnes indulgentias et peccatorum remissiones consequantur(!), quas consequerentur(!), si eisdem temporibus et diebus ecclesias Urbis et extra muros eius per stationes huiusmodi personaliter visitaret, preterea, ut de quibuscunque bonis suis mobilibus et immobilibus per eum acquisitis juxta formam in eodem quinterno annotatam testari libere valeat, licentiam concedere dignemini, non obstante, si in eisdem ecclesiis sive locis primam non fecerit residentiam. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et de duabus incompatibilibus et duabus prebendis ac totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis quarumcunque duarum ecclesiarum ad sex menses ac de tertia parrochiali vel eius perpetua vicaria ad annum a die illorum habite pacifice possessionis computandum. Et cum derogatione regule de idiomate. Et quoad indultum recitandi officium ad usum Romanum, si videbitur. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Datum Rome 10. kal. jan. anno 7.

Suppl. 1677 fol. 42 v.

4754. **10. Jan. 1520.**

Paven erklærer, efter Ansøgning af Helligaandsordenens Stormester Alexander de Neronibus, at Helligaandsbrødrene er virkelige Munke, og at de i Processioner skal have deres sædvanlige Plads.

Bulla Leonis X, quod ordo et religio hospitalis s. Spiritus sint veri etc., et in quo loco fratres debeant procedere.

Et est registrata in camera apostolica apud Aurelium de Aureria sub die 27. mensis martii 1520. Expedita sub Alexandro Nerone preceptore.

. . . Ad perpetuam rei memoriam. In apostolice dignitatis specula [etc.]. Sane attendentes fidelia obsequia, que Alexander de Neronibus, domus palatii nostri magister modernus et pro

---

[1]) Gz.

tempore existens preceptor domus hospitalis nostri s. Spiritus in Saxia de Urbe ordinis s. Augustini ac totius ordinis eiusdem generalis magister, et alii preceptores, priores, fratres et sorores ipsius ordinis etiam pro tempore existentes pauperibus, infirmis ac miserabilibus personis in hospitalibus ac locis domorum eiusdem ordinis pro tempore degentibus jugiter impendunt, ac pia caritatis opera, que etiam erga infantes in ipsis hospitalibus et locis in numero copioso quotidie expositos misericorditer exercent, nos, volentes eis, ut liberius divinis beneplacitis et huiusmodi operibus caritatis vacare et intendere possint, nos propitios exhibere ac omnem discordiarum, hesitationum et oblocutionum seu detractionum materiam ab eorum emulis seu malivolis submovere, motu proprio . . . .[1]) ordinem et religionem ac regulam s. Spiritus in Saxia de Urbe huiusmodi ac illius fratrum et sororum, dudum ab Innocentio papa III . . sub dicto ordine s. Augustini primo rite et canonice institutam et approbatam, bene, legitime et sancte per eundem predecessorem fuisse erectam, introductam et approbatam tenore presentium decernimus et declaramus ipsamque religionem s. Spiritus, sub predicto ordine s. Augustini canonice, ut premittitur, institutam, veram, canonicam et sanctam religionem et non sectam aliquam ac illius fratres et sorores veros religiosos et non sectatores aut questores semper a principio dicte institutionis extitisse et esse et a sede apostolica atque ab omnibus predecessoribus nostris Romanis pontificibus, qui extunc fuerunt et illam diversis privilegiis et indultis decorarunt ut talem continuis temporibus, prout etiam ex illius regula clare constare dinoscitur, tentam[2]), habitam et reputatam fuisse, prout etiam nos eandem religionem s. Spiritus veram, bonam et sanctam tenemus et ut talem, quatenus opus sit, approbamus atque ab omnibus aliis Christi fidelibus ut veram, bonam et sanctam religionem a prefato Innocentio . . . . institutam et approbatam perpetuo teneri, haberi, reputari et censeri ac ubique ab omnibus Christi fidelibus ut veram et canonicam observari volumus, statuimus, mandamus et decernimus; necnon omnes cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis existentes illi seu contra illam detrahentes et obloquentes, qui de cetero eandem religionem sectam appellare et alias improbare presumpserint, excommunicationis sen-

---

[1]) Tilføjet i Randen: Ordo et religio s. Spiritus est de regula s. Augustini
[2]) Gz. — Cod. tantam

tentia tenore predicto innodamus eosque anatematizatione percutimus, et ab huiusmodi excommunicationis sententia et anathemate ab alio quam nobis et successoribus nostris preterquam in mortis articulo constituti absolutionis beneficium nequeant [ɔ:-unt] obtinere. Et insuper, cum, sicut accepimus, inter quosdam seditionis potius quam religionis sectatores sepenumero in publicis seu privatis actibus de precedendo scandalosa controversia oriatur, ad tollendum omnem huiusmodi scandalorum fomitem, quod de cetero perpetuis futuris temporibus generalis magister, preceptores, priores, fratres et religiosi omnes predicti ordinis s. Spiritus professores in omnibus processionibus et aliis quibuscunque actibus tam publicis quam privatis in quibuslibet mundi partibus imposterum celebrandis in eodemmet loco et gradu inter ceteros quorumvis ordinum tam exemptorum quam mendicantium religiosos stare, sedere, incedere et precedere omnino debeant ubique in toto Christi fidelium orbe et consortio, sicuti secundum locorum consuetudinem hactenus steterunt, sederunt, incesserunt et processerunt in ipsis processionibus et actibus publicis et privatis [et][1]) de presenti stant, sedent, incedunt et precedunt, perpetuo irrefragibili constitutione etiam statuimus et ordinamus ac inviolabiliter observari volumus et mandamus. Quocirca Ostiensi, Argentino et Magalonensi episcopis motu simili mandamus, quatenus . . . . presentes litteras et in eis contenta quecumque . . ., quotiens pro parte Alexandri et pro tempore existentium generalis et aliorum preceptorum, priorum, fratrum et sororum predictorum . . desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes eisque in premissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant auctoritate nostra presentes litteras ac in eis contenta huiusmodi firmiter et inviolabiliter observari . . . . Datum Rome 4. id. jan. anno 7. J. Bernardus.

XXX.

Registrata in camera apostolica ut supra.

Et ego Franciscus Camellus, prepositus Pistoriensis secretarius hospitalis s. Spiritus in Saxia de Urbe, bullam suprascriptam expedivi duplatam, quarum una fuit missa in Daciam et alia retenta in Urbe, ex qua suprascriptam copiam de verbo ad verbum extraxi et ab originali hic copiavi anno 1520 die 13. mensis aprilis.

Liber magnus rubeus fol. 232 (Archivio di s. Spirito i Statsarkivet i Rom).

---

[1]) add. Gz.

4755. **16. Jan. 1520.**

Klerken Joachim Ade fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Süderstapel i Slesvig Stift.

Supplicat Joachim Ade clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria ad altare b. Marie virginis in parrochiali ecclesia Suderscapell Slesvicensis diocesis, per obitum Hermanni Raymeri vacante [fructus 3 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Malliani Portuensis diocesis 17. kal. febr. anno 7.

Suppl. 1678 fol. 208.

4756. **27. Jan. 1520.**

Borgeren Markvard Holste i Flensborg og Anna, Enke efter Jørgen Ankersen i Haderslev, faar indsat pavelige Dommere til Afgørelse af en Proces, de fører mod Margrete Starcke om en Gældsfordring.

Cum alias quedam Margareta Starcken actrix adversaria Marquardum Holsten opidanum opidi Flensborch et Annam relictam Georgii Anchersen oppidanam opidi Hadersleve Slesvicensis diocesis reos et conventos in certa pecuniarum quantitate ad summam quinquaginta et centum fl. Renensium citra vel ultra, ut pretenditur, ascendente ratione nonnullorum equorum aut alterius cause sibi respective debitores esse pretendisset causasque de dicta pretensa summa rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius expressis nonnullis judicibus auctoritate apostolica delegatis committi ac per Albertum Brocker decanum Lubicensem onus assumi et citationem contra ipsos Marquardum et Annam oratores decerni, ut pretenditur, obtinuisset et eiusdem vigore eosdem oratores per quendam Christianum Zernekow assertum notarium citatos fuisse, licet falso, pretendisset et vigore pretense executionis citationis huiusmodi ulterius procedi et ipsos Marquardum et Annam oratores ob pretensam non[1]) responsionem pretensi libelli ac ipsorum pretensam contumaciam excommunicari et forsan ulterioribus pretensis censuris innodari, quamvis nulliter et de facto, fecisset, [ac] pro parte ipsorum Marquardi et Anne oratorum contra pretensam dicte citationis executionem ipsam per dictum Christianum Sernekow assertum notarium et coram pretensis testibus inibi descriptis contra ipsos Marquardum et Annam oratores numquam factam aut ipsos oratores citatos fuisse legitime exceptum ac de ipsius pretense executionis invaliditate et nullitate dictum fuisset, prefatus

[1]) Gz. — Cod. non pretensam

Albertus decanus, judex delegatus, videns huiusmodi exceptiones veritate inniti, ipsos Marquardum et Annam oratores ab huiusmodi pretensis censuris ad cautelam absolvit. Verum cum processus huiusmodi vitio nullitatis subjaceat, decens est, ut via nullitatis revocetur, ne inde forsan ipsa Margareta adversaria commodum reportare possit, unde merito pena temere litigantium et alia condigna puniri veniat. Recurrunt igitur ad pedes e. s. v. dicti Marquardus et Anna oratores supplicando, quatenus causas nullitatum dictarum pretensarum censurarum totiusque pretensi processus, cuius pretextu late pretenduntur, desuper quomodolibet habitorum [ɔ: -ti] et factorum [ɔ: -ti] una cum toto negotio principali aliquibus probis viris in partibus existentibus summarie etc., dummodo non excedat summam 200 duc., prout in beneficialibus mandare sine prejudicio legitime executionis audiendas, cognoscendas, decidendas fineque debito terminandas cum omnibus suis incidentiis, dependentiis [etc.], cum potestate dictam Margaretam adversariam omnesque alios sua interesse putantes et in executione citationis presentium vigore decernende nominandos citandi, sibique et aliis, quibus totiens quotiens videbitur, etiam sub censuris et penis pecuniariis arbitrio judicis imponendis, inhibendi ipsosque Marquardum et Annam oratores a dictis pretensis censuris, quatenus opus sit, simpliciter vel ad cautelam absolvendi ceteraque omnia in premissis necessaria et oportuna faciendi, et que merita causarum huiusmodi de sui natura postulant, constitutionibus apostolicis Bonifacii VIII de una et concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres vigore presentium non trahatur, ac forsan privilegiis apostolicis, quibus caveri dicitur, quod nullus extra civitatem Lubicensem, etiam vigore quarumcunque litterarum apostolicarum, ad judicium evocetur, nisi de indulto huiusmodi de verbo ad verbum et non per clausulas id importantes plena mentio facta fuerit, etiam si indultum huiusmodi derogatoriarum derogatorias clausulas contineret, quibus derogare placeat pro hac vice, illis alias in suo robore permansuris, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Concessum, prout de jure, in presentia pape. L. cardinalis s. Petri ad Vincula. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa, attenta summe modicitate, que non excedit 200 duc. Et si aliquid exequendum fuerit, [cum facultate] exequendi. Datum Rome 6. kal. febr. anno 7.

Suppl. 1678 fol. 132.

4757. **1. Febr. 1520.**

Præsten Jacob Hintze fra Odense Stift, Sognepræst i Spentrup i Aarhus Stift, faar Dispensation til dermed at forbinde Sognekirken i Torslev i Aarhus Stift.

Supplicat Jacobus Hyntzen presbiter Ottoniensis diocesis et plebanus in Spendtorp Arusiensis diocesis, quatenus secum, ut cum dicta parrochiali ecclesia aliam in Todzleff dicte diocesis et absque illis quecunque duo beneficia incompatibilia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et, quoad vixerit, retinere possit, dispensare, cum clausula permutandi totiens quotiens etc., dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome kal. febr. anno 7.

Suppl. 1681 fol. 282.

4758. **1. Febr. 1520.**

Christoffer Rud faar ny Provision paa Provstiet i Aarhus.

Nuper prepositura ecclesie Arusiensis, que inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existit, per obitum Hermanni de N. vacante, Christoforus Ruchsz, nobilis ex utroque parente, de illa per loci ordinarium provideri sibi obtinuit, possessione forsan subsecuta. Verum quia dubitat provisionem viribus non subsistere, supplicat dictus Christoforus, in decimo nono vel circa sue etatis anno constitutus, quatenus sibi preposituram predictam [fructus 24 duc.] de novo providere [ɔ: conferre] secumque, ut preposituram predictam etate predicta non obstante recipere et retinere libere possit, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Datum Rome kal. febr. anno 7.

Suppl. 1681 fol. 281.

4759. **3.—9. Febr. 1520.**

Optegnelse om, at Johan Wulf fritages for at betale Annater af Pensioner af Kirkerne i Tostrup i Roskilde og Tirsted i Odense Stift (jfr. Nr. 4741).

Una bulla pensionis 20 fl. Renensium, 10 videlicet super in Tostorpp et aliorum[1]) 10 [super][2]) in Churstet parrochialium ecclesiarum Rosselline [ɔ: Roskildensis] et Ottoniensis diocesium fructibus, reservate Johanni Gulf sub data 18. kal. dec. anno 7. Restituta, quia fructus uniuscuiusque beneficiorum predictorum non excedant 24 duc., prout ex juramento testium super hoc interrogatorum constat. *Uden Dato*[3]).

Annate 1519—20 fol. 187 (Archivio di Stato).

---

[1]) Gz. — Cod. alia [2]) add. Gz. [3]) Staar mellem Breve af 3. og 9. Febr. 1520.

4760. **6. Febr. 1520.**

Optegnelse om, at Paven udnævner Kardinal Paulus Aemilius de Cesis til Administrator for Lunde Stift.

Romæ in Castro s. Angeli die lunæ 6. mensis febr. 1520 fuit consistorium . . . Expedita fuerunt infrascripta.

Referente sanctissimo domino nostro providit in administrationem cardinali de Cesis de ecclesia Lundensi in Dacia, vacante per obitum Brigerii archiepiscopi Lundensis, cum retentione beneficiorum suorum.

Redditus fl. 7000[1]).

Taxa fl. 4000.

Bibl. Barberini XXXVI, 12 fol. 107 og (II) lignende i Arm. XII, 122 fol. 44.

Leo, ut optime merenti (Paulo Æmilio de Cesis cardinali) consuleret, die 6. febr. Lundensi archiepiscopatu ornavit. Primas iste et legatus in regno Daciæ ad Oceanum Germanicum. Quem tamen in virum optimum transtulit, 500 aureorum pensione contentus, quam semel aut iterum recepit, bello coorto ob tyrannidem regis Christierni.

Io. Palatii, Fasti cardinalium II, 701.

4761. **13. Febr. 1520.**

Klerken Johan Wulf fra Bremen Stift faar Sognekirken i Sønderup i Viborg Stift.

Nuper parrochiali ecclesia in Sundorpp cum suis annexis Vibergensis diocesis per obitum Palnonis Nicolai vacante, Johanni Wulff clerico Bremensis diocesis per Angelum Arcimboldi in illis partibus legatum apostolicum de illa provisum fuit, possessione subsequuta. Et quia dictus orator dubitat provisionem predictam viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta parrochiali cum annexis [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Datum Rome id. febr. anno 7.

Suppl. 1681 fol. 213 v.

4762. **10. Marts 1520.**

Kantoren Didrik v. Krogh i Slesvig faar pavelig Bekræftelse paa sin Domsret.

Licet a tempore, de cuius initio memoria hominum non existit, cantores ecclesie Slesvicensis, qui pro tempore fuerunt,

[1]) II: 7400.

absque aliqua oppositione seu contradictione facultatem habuerint, prout Theodericus van dem Kroghe modernus ipsius ecclesie cantor habet, sine ordine judiciario simpliciter et de plano, etiam tempore feriarum in favorem hominum introductarum, equitate suadente defectus et excessus in divinis commissos emendare et corrigere necnon eos, qui ipso facto in excommunicationis sententiam ob non solutionem mulcte seu pene in statutis ipsius ecclesie expresse incidunt, absolvere, episcopi [et] capituli approbatione et auctoritate intervenientibus, ipsique cantores in dicta ecclesia non solum divinis interesse, sed etiam illorum celebrationi preesse astricti sint, nichilominus, cum ea maioris roboris existant et firmius observentur, que apostolica auctoritate stabiliuntur, supplicat prefatus orator, quatenus consuetudinem huiusmodi seu etiam jurisdictionis executionem, superioritatem seu auctoritatem cantoris dicte ecclesie, prout et quemadmodum hactenus a tempore immemorabili habuit et habet, per modernum et pro tempore existentem eiusdem ecclesie cantorem habendam et per eum seu eius vicecantores exercendam apostolica auctoritate confirmare et illam inviolabiliter observari debere decernere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. In forma gratiosa. Et quatenus sint in usu tantum. Et cum deputatione executorum oportuna etc. sub censuris etc. ac cum invocatione auxilii bracchii secularis, si opus fuerit. Datum Rome 6. id. martii anno 7.

Suppl. 1683 fol. 212.

4763. 11. Marts (12. Maj) 1520.

Copia af Papæ Leonis X, skicket till Angelum Arcimboldum Legatum et Protonotarium, uthi hvilken Copia står sålunda uthi Margine på hvart Blad, først Pag. 1 Christiernus II, Steno Regni Sveciæ Gubernator, Pag. versa Querelæ Christierni II^di^ Regis Daniæ contra Angelum Arcimb[oldum], Fol. 2 Pag. 1 Romæ 1520 11. Martii, Pag. versa Helskenöhr, Fol. 3 Pag. versa står Georg Schotborg, Capit. Lundense, Birgerus Archiepiscopus, Convertus [ɔ: Conventus] ordinis Carmelitarum in Warberg, Henricus Bockholt Præpositus Lubicensis, Fol. 4 Pag. 1 Johannes Hoffman Civis Malmogiensis, Fol. Fol. (!) 5 Pag. 1 Coloniæ 1520 12. Maji, et Pag. versa står, hvarest denna Copien är collationerat, med åthskilliga under samme Nampn, slutad d. 12. Maji 1520.

Skaanebrevsfortegnelsen, Domkapitlet i Lunds Breve, Nr. 166.

4764. **21. Marts 1520.**

Klerken Joachim Knudsen fra Odense Stift faar et evigt Vikariat i Albani Kirke i Odense.

Nuper perpetua sine cura vicaria ad altare s. Catherine in parrochiali s. Albani Ottoniensi situm, que de jure patronatus laicorum existit, per obitum Bertoldi Haardh vacante, ordinarius collator illam Joachim Kanuti clerico Ottoniensis diocesis ad presentationem dictorum laicorum patronorum ordinaria auctoritate contulit, possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet collationem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 3 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † vel nove provisionis, gratie [etc.], expediri possint. Datum Rome 12. kal. aprilis anno 8.

Suppl. 1687 fol. 205 v.

4765. **21. Marts 1520.**

Klerken Johan Friis fra Odense Stift faar en lang Række Bevillinger, først de samme som Iver Juel havde faaet (Nr. 4753), og videre Lov til at lade sig præstevie ved Kurien, til at give Absolution som ellers Biskopper samt endelig Værnebrev.

Supplicat Johannes Fryss clericus Ottoniensis diocesis, magister in artibus, de nobili genere ex utroque parente procreatus ac Laurentii tituli sanctorum Quattuor Coronatorum presbiteri cardinalis familiaris continuus commensalis, quatenus secum, ut quecunque tria curata [*etc. som Nr. 4753 til* regule de idiomate].

Et de licentia promovendi ad dictos ordines extra Romanam curiam a quocunque maluerit catholico antistite extra dictam curiam residente, etiam extra tempora a jure statuta, aliquibus tribus diebus dominicis vel festivis, postquam beneficium obtinuerit, latissime extendenda. Et de licentia absolvendi omnes utriusque sexus parrochianos parrochialium ecclesiarum in omnibus, in quibus locorum ordinarii de jure vel consuetudine absolvere possunt, cum commutatione votorum et relaxatione juramentorum latissime extendenda necnon conservatoria in forma *Militantis ecclesie,* que dirigatur universis patriarchis, tribus etiam archiepiscopis, episcopis seu eorum vicariis seu officialibus necnon abbatibus et canonicis cathedralium et metropolitanarum ecclesiarum, aliis personis tribus in dignitate ecclesiastica constitutis pro se † contra omnes eis [ɔ: ei] inferentes injurias etc. tam super dictis beneficiis [ac] bonis patrimonialibus quam aliis

rebus, etiam ratione personatus et beneficiorum suorum spectantibus, cum potestate citandi per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, inhibendi, etiam sub censuris et penis, aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum apponendi et brachium seculare invocandi, cum derogatione Bonifacii de una et generalis concilii de duabus dietis, dummodo non ultra tres, [constitutionum] latissime extendenda. Quoad indultum recitandi officium ad usum Romane curie, si videbitur, presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod orator est presens. Datum Rome 12. kal. aprilis anno 8.

Suppl. 1688 fol. 182 v.

4766. **26. Marts 1520.**

Præsten Jens Sørensen fra Ribe Stift faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder.

Supplicat Johannes Severini presbiter Ripensis diocesis, quatenus secum, ut quecunque duo beneficia curata seu alias invicem incompatibilia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere necnon illos, quotiens sibi placuerit, dimittere et loco dimissorum alia beneficia duo dumtaxat incompatibilia recipere et insimul, quoad vixerit, retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 7. kal. aprilis anno 7 [ɔ: 8].

Suppl. 1688 fol. 182.

4767. **29. Marts 1520.**

Paven udsender Karteusermunken Hieronymus de Sancto Nazario de la Ripa til Kong Christiern og medgiver ham Anbefalingsskrivelse.

Eidem[1]) Geronimo Mazario. Fidei diligentia ac desteritatis tuæ in agendis spectata sinceritas nos inducunt, ut te ad nonnulla, quæ nobis cordi sunt, agenda evocemus. Mandamus igitur tibi in virtute sanctæ obedientiæ et sub excommunicationis latæ sententiæ poena, ut posthabitis quibuscunque etiam tue religionis negotiis et obsequiis te cum mandatis nostris ad Daciæ regem personaliter conferas et, que injunxerimus, exequaris, quod ut quietiori animo efficere possis, mandamus in virtute et sub poena predictis omnibus prelatis, visitatoribus, prioribus ceterisque tui ordinis personis religiosis quarumcunque

---

[1]) Der synes at være udeladt en Skrivelse til denne Hieronymus. I Bindets Register staar kun Hieronymo Mazario.

provinciarum, ad quos diverteris, ut non modo cum bona venia te mandatum hoc nostrum exequi permittant, sed favoribus et auxiliis prosequantur opportunis ac benigne et charitative hospitentur, quamdiu refectionis et commoditatis gratia tam in eundo quam redeundo duxeris opportunum. Datum Rome die 29. martii 1520 anno 8.

L. cardinalis sanctorum Quattuor.

Reg. Vat. 1214 A. fol. 54 v.

4768. **23. April 1520.**

Christiern II præsenterer den afgaaede Biskop i Børglum Niels Styggesen (Rosenkrantz) til Provstiet sammesteds.

Nicolaus Stigge de Borglom episcopus habuit presentationem ad summum pontificem super prepositura Borglom per cessionem et liberam resignationem doctoris Anthonii de Førstenberg ultimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Haffnie Georgii martiris 1520.

Uddrag i Christiern II's aabne Breve (Suhms Nye Saml. I, 361; Reg. 6715).

4769. **27. April 1520.**

Optegnelse om, at Biskop Vincens Kampe i Gardar fritages for at betale Annater af en Pension fra Nikolai Klostret i Ribe og to andre Embeder sammesteds.

[1520] Die 27. aprilis Africanus Secundus nomine Vincentii electi Ga[r]densis obligavit se [camere] pro annata pensionis annue 200 duc. auri super monasterii s. Nicolai Ripensis et aliorum duorum beneficiorum Ripensis diocesis fructibus etc. Restituta eidem Vincentio sub data 12. kal. julii anno 7.

Overstreget og i Margen: Dicta die solvit pro dicta annata duc. 26. Patet per cedulas.

Annate 1519—20 fol. 172 v. Trykt Dipl. Norv. XVII, 730 med den urigtige Dato 23. April.

4770. **27. April 1520.**

Kantoren Didrik v. Krogh faar fornyet Bevillingen om Kantoriets Jurisdiktion (Nr. 4762) med en Tilføjelse.

Reformatio Theoderici van dem Kroghe, cuius preinserta sub data 6. id. martii anno 7.

Quia vigore preinserte in futurum hesitari posset, an Theodoricus van dem Kroghe modernus ecclesie Slesvicensis cantor et sui dicte ecclesie successores pro tempore existentes in preinserta nominati vigore preinserte rebelles et delinquentes in

eadem preinserta comprehensos in eventum contraventionis et incursus penarum in eadem preinserta contentarum per censuras ecclesiasticas et penas, etiam pecuniarias, mulctare et ad ipsarum penarum in eventum incursus declarationem, aggravationem, reaggravationem, interdicti ecclesiastici appositionem et auxilii bracchii secularis invocationem et respective penarum pecuniariarum applicationem procedere poterint (!), ad igitur dubium huiusmodi tollendum, et ut metu pene ab excessus et defectus committendo in futurum abstineatur, et divinus cultus augeatur [ac] statuta et privilegia vigore preinserte confirmata observationi debite demandentur, supplicat orator prefatus, quatenus, [ut] ipse Theodoricus cantor et successores prefati ac vicecantores pro tempore existentes delinquentes, rebelles et contravenientes in preinserta nominatos et occasione in eadem contentorum comprehenso[s] in eventum contraventionis statutorum et privilegiorum ac penarum in illis appositarum incursus et, quatenus pene in statutis huiusmodi expresse excessibus condigne non essent, aliis condignis penis juxta tamen canonicas sanctiones mulctare necnon penas in statutis comprehensas et alias per oratorem et alios premissos modo predicto mulctandas[1]), quatenus opus fuerit, declarare, aggravare, reaggravare, interdictum apponere et bracchii secularis auxilium invocare valeant, eidem oratori et successoribus ac vicecantoribus prefatis concedere dignemini, attento quod huiusmodi jurisdictionis observantia est in usu. Concessum. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Malliani Portuensis diocesis 5. kal. maji anno 8.

Suppl. 1689 fol. 205 (= 125).

4771. 13. Maj 1520.

Paven befaler Ærkebiskoppen i Lund og Biskoppen i Roskilde, at de skal lægge Beslag paa de Klenodier, som Sten Stures Kansler, Dekanen i Vesterås Peder Jacobson (Sunnanväder) havde bemægtiget sig af Upsalakirkens Gods, og tilbagegive dem til Kirken; tillige skal de nu (efter Sten Stures Død) med Ærkebiskop Gustav Trolles Samtykke suspendere Interdiktet.

Archiepiscopo Lundensi et episcopo Roskildensi et eorum cuilibet. Cristiernus Dacie, Svecie, Norvegie, Sclauorum et Gottorum rex ac Gostawus archiepiscopus Vpsalensis exponi nobis fecerunt, quod, licet quondam Steno Swanteson, alias Sture,

[1]) dictandas Gz.

olim occupator regni Svecie, eiusque complices pro eo inter alia, quod Steno et eius complices prefati bona tam dicti Gostaui archiepiscopi quam etiam eius consanguineorum, affinium, familiarium, amicorum et adherentium, clericorum et laicorum, invaserant ac suis satellitibus publicaverant et in predam concesserant ac arcem ecclesie Vpsalensis, Almersteck nuncupatam, in qua dictus Gostawus archiepiscopus se pro sua securitate receperat, obsederant et obsessam tenuerant ultra annum, ac, cum idem Gostawus vi et metu illam relaxasset, ipsi Steno et complices arcem ipsam demoliri ipsumque Gostawum archiepiscopum in quodam alio loco carcerari fecerant, excommunicationis et anathematis aliasque sententias, censuras et penas in talia perpetrantes a sacris canonibus latas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum ac maximum ecclesie Vpsalensis ac Gostawi archiepiscopi predictorum prejudicium et gravamen[1]), per tunc archiepiscopum Lundensem et episcopum Roskildensem vigore certarum nostrarum in forma brevis litterarum sub excommunicationis maioris et aliis ecclesiasticis sententiis et censuris nec non 100,000 duc. auri de camera pro una camere apostolice et pro alia medietatibus duc. eorundem mense archiepiscopali Vpsalensi applicandorum penis moniti, quatenus infra terminos tunc expressos eundem Gostawum archiepiscopum a dictis carceribus seu aliis locis, in quibus per eundem Stenonem ac eius de mandato vel ordinatione detinebatur, liberum relaxare ac relaxari mandare[2]) facerent cum effectu, necnon arcem similis valoris, sicut erat demolita, seu melioris restaurari et reedificari facerent pro dicta ecclesia Vpsalensi ac eandem ecclesie et Gostawo predictis liberam consignarent et consignari facerent ac de bonis, ut premittitur, ablatis ac injuriis, damnis et interesse per eundem Gostawum archiepiscopum passis tunc et patiendis integre satisfacerent, et, si monitionibus et requisitionibus huiusmodi non parerent cum effectu, eos omnes, qui non parerent, ut prefertur, excommunicationis ac alias sententias et censuras necnon pecuniarias penas huiusmodi incurrisse, prout juris foret, declararent eosque et eas ac processus desuper habendos iteratis vicibus ag[g]ravarent et regnum Svecie huiusmodi ecclesiastico supponerent interdicto ibidem, donec prefati moniti monitionibus et requisitionibus predictis plene parerent, observando, invocato etiam, si opus foret, auxilio

---

[1]) Gz. — Orig. gravamen ac [2]) Gz. — Orig. mandare et

bracchii secularis, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur, excommunicationis maioris ac alias ecclesiasticas sententias, censuras et penas predictas incurrisse declarati et aggravati fuerint, ipsumque regnum Svecie interdicto ecclesiastico suppositum extiterit, invocatione bracchii secularis subsecuta, tamen, cum Steno et eius complices prefati monitionibus huiusmodi parere contempnerent et in regni huiusmodi occupatione obstinata temeritate persisterent ac ad conflictum cum eodem Cristierno rege justam causam fovente devenisset, [et][1]) in eodem conflictu deo permittente vulneratus ac ex vulnere sibi illato paulo post expirasset et debitas penas suo sceleri dedisset, perditionis filius Petrus Jacobi pro decano ecclesie Arosiensis se gerens, olim dicti Stenonis cancellarius et unus ex ipsius Stenonis principalioribus complicibus, varia clenodia et jocalia pretiosa [ac][1]) magnam auri et argenti quantitatem, que prefatus Steno ex regno Svecie et ecclesia Vpsalensi predictis coegerat et ad Cristiernum regem jure dicti regni Svecie ac Gostawum archiepiscopum et eius ecclesiam respective pertinebant, subtraxit et ad alienas partes fugiendo secum asportavit. Quare pro parte eiusdem Cristierni regis [et][1]) tam suo quam eiusdem ecclesie Vpsalensis nominibus Gostawi archiepiscopi predictorum nobis fuit supplicatum, ut eis in premissis oportune providere curaremus. Nos igitur, attendentes premissa quam perniciosa et mali exempli fore et prefatum Petrum cum complicibus suis bona ecclesie Vpsalensis huiusmodi subtrahendo et asportando sacrilegum[2]) ultra alia crimina et sacrilegii crimen perpetrasse[3]) et gravibus penis puniendos fore, fraternitatibus vestris et vestrum cuilibet tenore presentium mandamus, ut, constito vobis etiam summarie extrajudicialiter de premissis, omnia clenodia, jocalia, aurum, argentum, thesaurum et bona, que dictus Petrus habet et habebit pro tempore in quibusvis locis sacris et non sacris et apud quascunque personas ecclesiasticas et seculares, etiam si archiepiscopali, episcopali vel maiori aut etiam imperiali, regali vel ducali aut alia quacunque prefulgeant dignitate, sub similibus sententiis, censuris et penis auctoritate nostra arrestetis ac arrestari faciatis ac singula loca sacra et non sacra, ad que prefatum Petrum eiusque complices declinare contigerit, quamdiu ibidem moram traxerit, et per triduum post eius abinde recessum eadem auctoritate nostra supponatis interdicto ac ar-

---

[1]) add. Gz. [2]) asportando ultra Gz. [3]) Orig. perpetrasset

restum et interdictum huiusmodi observari faciatis, donec prefatus Petrus et complices omnia per eos subtracta et asportata predicta regi et archiepiscopo ac ecclesie predictis realiter et cum effectu restituerint et a sententiis, censuris et penis predictis satisfactione previa meruerint absolutionis beneficium obtinere, et nichilominus eundem Petrum de novo moneatis et requiratis . . . ., etiam per simile edictum, quatenus sub similis excommunicationis maioris ac aliis ecclesiasticis necnon etiam privationis decanatus dicte ecclesie Arosiensis ac omnium aliorum dignitatum et beneficiorum ecclesiasticorum, ... que . . . obtinet, ac inhabilitatis perpetue ad illa et quecunque alia imposterum obtinenda necnon 10,000 duc. similium, pro una dicte camere et pro alia medietatibus duc. eorundem regi et ecclesie Upsalensi huiusmodi solvendorum, penis per ipsum Petrum, si non paruerit, eo ipso incurrendis, quatenus infra terminum peremptorium competentem sibi ad id prefigendum priori monitorio predicto parere et se a censuris, quibus ligatus existit, satisfactione previa absolvi facere et coram vobis aut altero vestrum infra reliquum similiter peremptorium terminum se singulis monitoriis predictis paruisse legitime docere debeat, et, si [ɔ: nisi] docuerit, ut prefertur, extunc eum omnes sententias, censuras et penas predictas damnabiliter incurrisse, prout juris fuerit, declaretis eumque et eas ac processus desuper habendos iteratis vicibus aggravetis, invocato, si opus fuerit, auxilio bracchii secularis. Et insuper, cum prefatus Steno morte obierit, ut prefertur, ipseque Gostawus archiepiscopus dei gratia et beneficio adjutus per illius obitum relaxationem et libertatem recuperaverit, licet bona ablata predicta sibi nondum fuerint integre restituta nec castrum predictum reedificatum, tamen sub spe concordie interdictum in eodem regno per vos ante obitum dicti Stenonis appositum predictum, quando et quotiens oportunum fuerit, de consensu prefati Gostawi archiepiscopi et ad eius beneplacitum ac ad tempus, de quo eidem archiepiscopo videbitur, et non alias, suspendatis, non obstante Bonifacii pape VIII de una ac in concilio generali de duabus dietis editis ac aliis constitutionibus apostolicis. Datum Malliani Portuensis diocesis sub annulo piscatoris die 13. maji 1520 pontificatus anno 8.

Orig. paa Perg. med Spor af paatrykt Segl, tidligere hos Nic. Rabenius, nu i Upsala Universitetsbibliotek. Trykt i Spegels Skriftliga Bewis, 70—74. Reg. 6729.

4772. **22. Maj 1520.**

Kanniken Niels Torkilsen i København faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder og Tilladelse til at opgive sit Kanonikat i København.

Supplicat Nicolaus Trochilli canonicus ecclesie b. Marie virginis Haufenensis Roskildensis diocesis, quatenus secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum potestate permutandi quotiens etc. retinere licite valeat, dispensare sibique canonicatum et prebendam dicte ecclesie b. Marie, quos obtinet, una cum domo seu residentia canonicali, quam ratione dictorum canonicatus et prebende inhabitat, et quam propriis sumptibus edificavit seu restauravit, in manibus ordinarii loci seu alicuius canonici seu persone in dignitate ecclesiastica constitute ad id per eum vel procuratorem suum eligendi seu eligende extra Romanam curiam sponte resignandi ac eidem ordinario, canonico vel persone resignationem huiusmodi admittendi ac illos cuicunque persone ecclesiastice per eundem oratorem seu procuratorem suum nominande dicta auctoritate conferendi facultatem concedere ac juramenta per eum in assecutione canonicatus et prebende predictorum forsan prestita relaxare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione quorumcunque statutorum etiam de optando domos canonicales in litteris latissime extendenda ad effectum presentium. Datum Rome 11. kal. junii anno 8.

Suppl. 1693 fol. 209 v.

4773. **22. Maj 1520.**

Paven overdrager Niels Torkilsen Kanonikat og Præbende i Aarhus og giver ham Fritagelse for at residere.

Nicolao Torchilli canonico Arusiensi. Vite ac morum honestas [etc.]. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat, quod alias, canonicatu et prebenda ecclesie Arusiensis, qui de jure patronatus regis Dacie existunt, et quos Stigotus episcopus Burglanensis tempore provisionis per nos de persona sua ecclesie Burglanensi facte obtinebat, per provisionem huiusmodi ac munus consecrationis eidem Stigoni episcopo extra Romanam curiam de mandato nostro impensum vacantibus, Dacie rex, dictorum canonicatus et prebende patronus, existens in pacifica possessione vel quasi juris presentandi personam idoneam ad canonicatum et prebendam huiusmodi, te ad eosdem tunc episcopo Arusiensi seu eius in spiritualibus vicario

infra tempus debitum presentavit, et dictus episcopus seu vicarius te ordinavit teque [ɔ: tuque] possessionem assecutus fuisti. Cum autem tu dubites presentationem viribus non subsistere, nos canonicatum et prebendam predictos [fructus 24 duc. auri de camera] tibi conferimus ac tibi, ut in dicta curia vel altero beneficiorum per te pro tempore obtentorum residendo omnes fructus canonicatus et prebende, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, quoad vixeris, libere percipere valeas et ad residendum in eadem interim minime tenearis, indulgemus. Quocirca episcopo Lundensi et officialibus Arusiensi et Roskildensi mandamus, quatenus te vel procuratorem tuum in corporalem possessionem inducant, non obstantibus si presens non fueris ad prestandum de observandis statutis et consuetudinibus dicte ecclesie Arusiensis solitum juramentum, dummodo in absentia per procuratorem idoneum et, cum ad ecclesiam ipsam accesseris, corporaliter illud prestes, proviso quod canonicatus et prebenda debitis propterea non fraudentur obsequiis. Datum Rome 11. kal. junii anno 8.

XXX.
Reg. Vat. 1163 fol. 256.

4774. **22. Maj 1520.**

Paven giver Niels Torkilsen, som er Kannik i København, Tilladelse til at opgive sit Kanonikat med den dertil hørende Bolig, som han har opbygget paa egen Bekostning.

Nicolao Trochilli canonico ecclesie b. Marie virginis Haffnensis Roskildensis diocesis. Vite ac morum honestas [etc.]. Hinc est, quod nos *(Ny kirk. Saml. VI, 573*[1]*); Reg. *10472).* Datum Rome 11. kal. junii anno 8.

XXV.
Reg. Vat. 1147 fol. 145 v.

4775. **1. Juni 1520.**

Kardinal Matheus (Lang) af Salzburg anbefaler til Christiern II Karteusermunken Hieronymus de Sancto Nazario de la Ripa, som paa Kardinal Paulus de Cesis Vegne skal forhandle med Kongen om Overtagelsen af Lunde Ærkestift, og anmoder indtrængende Kongen om at lade Kardinalen komme i Besiddelse af Ærkestolen.

---

[1]) Her er Slutningsordene udeladt (efter conferendi): plenam tenore presentium facultatem concedimus

Serenissime rex et domine . . . Proficiscitur *(Allen, Breve og Aktstykker, I, 2—3; Reg. *10474)*. Datum Augustæ 1. die mensis junii 1520.

Eiusdem vestræ serenitatis dedicatissimus servitor
Matheus cardinalis archiepiscopus Salzburgensis.

Orig. paa Papir i Münch. Saml. i Stockholm Nr. 52.

4776. **10. Juni 1520.**

Vestervigkanniken Niels Bodulfsen faar Provstiet sammesteds.

Cum Johannes Magni prepositus monasterii s. Theogari, alias Vesterwigensis, ordinis s. Augustini canonicorum regularium Burglanensis diocesis preposituram dicti monasterii, quam obtinet, resignat de presenti, supplicat Nicolaus Bothulphi canonicus dicti monasterii ordinem ipsum expresse professus, quatenus sibi preposituram predictam, que inibi dignitas forsan conventualis existit [fructus 10 mr.], conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod, an dicta prepositura sit de jure patronatus regis Dacie et absque illius derogatione, id exprimi possit. Et cum derogatione de infirmo resignante et infra viginti dies decedente, quia resignans est absens. Et quod littere in forma gratiosa, surrogationis, etiam quoad possessionem, etiam cum derogatione regule de surrogando, quia non in potentiorem, gratie [etc.], ita quod liceat oratori fateri sibi nullum jus competere ac causas, etiam infectivas, exprimere, perinde aut etiam valere, nove † provisionis, etiam cum advocatione cause et extinctione litis quoad cedentem, aut alia utiliori via expediri possint. Et cum suspensione quarumcunque gratiarum expectativarum, reservationum etiam mentalium, unionum ac uniendi etc. et citra accessus etc. ac de consensu coadjutoris deputationis et quarumvis liarum alitterarum, mandatorum et indultorum, etiam s. Romane ecclesie cardinalibus et s. v. familiaribus, etiam antiquis et descriptis et Romane curie officialibus intuitu imperatorum, regum, reginarum etc. ac alias etiam nominatim de dicta prepositura quomodolibet concessorum. Et cum decreto, quod casu, quo ob regressum, coadjutoriam aut quamcunque aliam gratiam collatio et provisio eidem oratori de dicta prepositura fiende suum non sortirentur aut sortiri non possint plenum effectum, resignatio pro non facta habeatur, liceatque eidem Johanni preposituram predictam ut prius retinere, perinde ac illam minime resignasset. Et quod, an canonici dicti monasterii seu maior pars eiusdem

[ɔ: eorundem] alias futura inibi prepositi electione, vocatis omnibus, qui voluerunt, potuerunt et debuerunt electioni huiusmodi concorditer interesse, die ad eligendum prefixa, ut moris est, convenientes in unum eundem oratorem in eorum et dicti monasterii prepositum concorditer elegerint, quamvis de facto, ac ipse electioni huiusmodi illius sibi presentato decreto forsan consenserit et electionem huiusmodi etiam per loci ordinarium confirmari obtinuerit etiam de facto, nullos tamen fructus percipiens indebite, aut ipse conventus procuratores ad consentiendum resignationi huiusmodi constituerit, maior et verior specificatio fieri possit in litteris. Datum Rome 4. id. junii anno 8.

Suppl. 1694 fol. 279 v.

4777. **11. Juli 1520.**

Klerken Joachim Ade fra Bremen Stift faar Sognekirken i Bjært i Slesvig (nu Ribe) Stift.

Nuper parrochiali ecclesia, in Berthe vulgariter nuncupata, Slesvicensis diocesis tunc per liberam resignationem Johannis Ebbonis vacante, de illa Joachim Ode clerico Bremensis diocesis ordinaria auctoritate provisum fuit, institutione subsequuta. Et quia dubitat provisionem viribus non subsistere, supplicat igitur, quatenus sibi de dicta ecclesia [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus.· Et quod littere in forma † nove provisionis [etc.]. Datum Rome 5. id. julii anno 8.

Suppl. 1700 fol. 292 v.

4778. **11. Juli 1520.**

Klerken Peder Eriksen fra Børglum Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Roskilde.

Nuper certis canonicatu et prebenda ecclesie Roskildensis, qui de jure patronatus seu presentationis laicorum et forsan nobilium existunt, tunc vacantibus, Nicolaus Brock nobilis, ad quem jus presentandi spectat, s. v. Petrum Erici clericum Burglanensis diocesis ad canonicatum et prebendam huiusmodi presentavit. Et quia Petrus dubitat presentationem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove provisionis aut in eventum litis, gratie [etc.]. Et cum derogatione juris patronatus huiusmodi pro medietate. si ex fun-

datione vel dotatione, alias in totum, quatenus aliqui alii patroni existant. Datum Rome 5. id. julii anno 8.

Suppl. 1700 fol. 82 v.

4779. 12. Juli 1520.

Claus Pedersen faar Provisionen paa St. Nikolaj Kirke i Varde (Nr. 4738) bevilget paa ny med en Tilføjelse.

Reformatio Nicolai Petri, cuius preinserta est sub data Cerveteri Portuensis diocesis pridie id. oct. anno 7.

Per inadvertentiam exponentis fuit omissum in preinserta, quod dictus Iwarus Keldsen parrochialem ecclesiam pacifice obtinens infra tempus a jure statutum impedimento cessante legitimo ad sacerdotium se promoveri non fecit. Dignetur igitur s. v. litteras super preinserta conficiendas cum expressione dicti modi vacationis et inhabilitatis dicti Iwari et alias juxta eiusdem preinserte tenorem et formam expediri mandare. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 4. id. julii anno 8.

Suppl. 1699 fol. 77.

4780. 2. Aug. 1520.

Klerken Laurens Mikkelsen faar motu proprio Ventebrev paa to Kanonikater og Præbender og bliver ligestillet med de pavelige familiares continui commensales med Hensyn til at opnaa Ventebreve.

Motu proprio Laurentio Michaelis clerico Roskildensis aut Lundensis diocesis de duobus canonicatibus cum respective totidem prebendis duarum cathedralium, etiam metropolitanarum et collegiatarum, ecclesiarum ac dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis, etiam curatis et electivis, alterius earundem ecclesiarum necnon de uno vel duobus beneficiis .... vacantibus vel vacaturis motu simili providemus, et nichilominus, ut idem Laurentius ex litteris desuper conficiendis et gratia huiusmodi celeriorem consequatur effectum, motu simili volumus et eidem Laurentio concedimus, quod ipse in canonicatuum et prebendarum ac dignitatum etc. et beneficiorum huiusmodi assecutione omnibus antelationum prerogativis, quibus nonnulli familiares nostri continui commensales in certis aliis nostris litteris descripti et describendi circa quasdam eis per nos concessas antelationum prerogativas in simili assecutione beneficiorum, que vigore gratiarum expectativarum per nos eis motu simili concessarum duxerint acceptanda, gaudent ac gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non ad ipsorum familiarium descriptorum et describendorum instar, sed pariformiter ac absque ulla

differentia, sine tamen eorundem descriptorum et describendorum prejudicio, gaudere libere valeat in omnibus, perinde ac si unus de numero eorundem familiarium descriptorum et describendorum in eisdem litteris descriptus et annotatus foret. Concessum motu proprio in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et motu proprio sub data currente, que perinde valeat, ac si littere super presentibus conficiende sub data kal. martii anno 3 in prima expeditione expedite, et processus desuper decernendi, ac si die 15. mensis maji anni et pontificatus predictorum in prima generali fulminatione decreti fuissent quoad vacatura, attento quod aliam gratiam expectativam a nobis non obtinuit. Datum Maliani Portuensis diocesis 4. non. aug. anno 8.

Suppl. 1592 fol. 114.

4781. 3. Aug. 1520.

Niels Pedersen faar ny Provision paa Kantori, Kanonikat og Præbende i Haderslev samt Sognekirkerne i Vejstrup og Heils, og Provsten Johan Wulf, som han havde ført Proces imod, faar Regres til disse Embeder.

Cum, lite et causa in Romana curia coram certo vestri sacri palatii apostolici causarum auditore sive ipsius locumtenente inter Johannem Vuulff clericum Bremensis diocesis et Nicholaum Petri cantorem et canonicum ecclesie Hadersleuensis ac rectorem parrochialium ecclesiarum in Uusedorpp[1]) et Hopeltze[2]) Slesvicensis diocesis de cantoria ac canonicatu et prebenda necnon parrochialibus ecclesiis predictis, quos prefatus Nicholaus obtinet, rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deducendis et illarum occasione in prima pendente instantia, dictus Johannes liti et cause huiusmodi necnon omni juri sibi ad cantoriam ac canonicatum et prebendam et ecclesias predictas quomodolibet competenti cedere et dictum Nicholaum in possessione predictorum, in qua existit, pacificum dimittere proponat, prout cedit [et dimittit] de presenti, supplicant Johannes et Nicholaus predicti, quatenus de cantoria, que dignitas in dicta ecclesia principalis existit, ac canonicatu et prebenda et ecclesiis predictis [omnium insimul fructus 4 mr.] eidem Nicholao de novo providere, quatenus opus [fuerit], ac prefato Johanni, quod, dicto Nicholao cedente vel decedente seu cantoriam ac canonicatum et prebendam et ecclesias predictos alias quomodolibet dimittente vel omittente, et illis quovis modo, etiam apud sedem apostolicam, vacantibus, eidem Johanni ad cantoriam ac cano-

---

[1]) Senere: Westorpp [2]) Senere: Hogelizo

nicatum et prebendam ac ecclesias predictos, etiam si sibi ad illos numquam ullum jus competierit, et lis predicta de facto processerit, vigore litterarum desuper conficiendarum liberum habere regressum illorumque corporalem possessionem per se vel alium seu alios libere apprehendere [liceat], de consensu prefati Nicholai concedere ac huiusmodi regressum revocari, suspendi seu coartari non posse decernere, ac cum prefato Johanne, quod in eventum accessus huiusmodi cantoriam predictam ac canonicatum et prebendam et ecclesias prefatos una cum prepositura dicte ecclesie, que etiam dignitas in dicta ecclesia non tamen principalis existit, ac aliis obtentis sub eodem tecto incompatibilibus beneficiis ad sex menses tantum a die habite pacifice possessionis illorum omnium computandos, etiam sub eodem tecto, retinere possit, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 3. non. aug. anno 8.

Suppl. 1708 fol. 21 v.

4782. **8. Aug. 1520.**

Optegnelse om, at Paven udnævner Ove Bille til Biskop i Aarhus.

Rome die mercurii 8. mensis aug. 1520 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta.

Referente cardinali Sanctorum Quattuor providit ecclesie Arusiensi in regno Dacie vacanti per resignationem Nicolai episcopi Arusiensis de persona Auoni[s] Bilde, canonici dicte ecclesie et regii consiliarii, reservatis certis bonis loco annue pensionis pro cedente et cum retentione beneficiorum suorum.

Redditus fl. 300.

Taxa fl. 63.

Arch. Consist., Acta Cancell. I fol. 137 v. Kortfattede Uddrag i Bibl. Barberini XXXVII 1, fol. 56 v og Arm. XII vol. 122 fol. 51.

4783. **8. Aug. 1520.**

Paven udnævner Ove Bille til Biskop i Aarhus.

Avoni Blyde electo Arusiensi. Divina disponente clementia [etc.]. Dudum siquidem provisiones ecclesiarum omnium apud sedem apostolicam vacantium et in futurum vacaturarum dispositioni nostre reservavimus. Postmodum vero, ecclesia Arusiensi ex eo, quod Nicolaus episcopus nuper Arusiensis, qui, sicut fidedignorum relationibus accepimus, ob eius ingravescentem etatem in illius septuagesimo anno vel circa constitutus adeo viribus sui corporis destitutus existit, ut dicte ecclesie, cui tunc preerat, preesse illiusque regimen gerere de cetero commode

non posset, regimini ecclesie huiusmodi in manibus nostris sponte cessit, nosque cessionem ipsam duximus admittendam, apud sedem predictam pastoris solatio destituta, nos . . . . [*etc. som Nr. 873*] ad te diaconum Roskildensis diocesis, eiusdem sedis notarium, Christierni Dacie et Norvegie regis cancellarium et cubicularium . . . ., dereximus oculos nostre mentis [ac] de persona tua eidem ecclesie Arusiensi providemus. Datum Rome 6. id. aug. anno 8.

Simili modo Archiepiscopo Lundensi.
Christierno Dacie regi.
Clero civitatis et diocesis Arusiensis.
Populo — - — —
Universis vasallis ecclesie Arusiensis.
Capitulo ecclesie Arusiensis.

M. XX. X. X. X. X. X. X. de Campania.
Reg. Lat. 1399 fol. 183 v.

4784. **8. Aug. 1520.**

Paven giver den udvalgte Biskop i Aarhus Ove Bille Absolution for de Kirkestraffe, han maatte være ifalden, for at han kan blive viet til Biskop.

Magistro Avoni Bylde diacono Roskildensis diocesis, notario nostro. Apostolice sedis consueta clementia *(Ny danske Mag. I, 204—05; Reg. 6738).* Datum Rome 6. id. aug. anno 8.

Afskrift i Barth. C, 583.

4785. **[8. Aug. 1520.]**

Paven tillader Ove Bille at beholde Dekanatet i Roskilde.

Pro Avone Arosiensi (!) retentio decanatus Roskildensis.

Uddrag af Garampi efter Reg. Lat. Leon. X anno 7 t. 23 fol. 323 (tabt).

4786. **[8. Aug. 1520.]**

Optegnelse om, at Ove Bille betaler Servispenge til det pavelige Kammer og Kardinalkollegiet.

6. id. aug. anno 8 Auon Blirde electus Arusiensis obtulit fl. 66²/₃.

8. aug. 1520 Auonus electus Arusiensis solvit.

Uddrag af Garampi efter S. C. 13 fol. 128 v og S. C. 31 fol. 78 v (tabte).

4787. **8. Aug. 1520.**

Paven tilstaar Biskop Niels Clausen (Skade) i Aarhus, som paa Grund af Alder (70 Aar) og Svagelighed har taget sin Afsked, som Pension Bispegaarden

i Silkeborg med Tilliggende samt Houlbjærg Herred[1]) (Homelbkigheret), Hids Herred[1]) (Hyscherut) og Lysgaard[1]) Herred (Lursgordecht)[2]), der tilsammen udgør Halvdelen af Bispestolens Indtægter; desuden faar han Regres til Bispestolen.

Nicolao episcopo nuper Arusiensi. Personam tuam *(Ny kirk. Saml. VI, 574 f.*[3]*); Reg. *10491).* Datum Rome 6. id. aug. anno 8.

Reg. Vat. 1201 fol. 217 v.

4788. 8. Aug. 1520.

Paven befaler Biskoppen i Caserta, Abbeden i Sorø og Officialen i Roskilde at overdrage Dekanatet i Roskilde, ledigt ved Ove Billes Udnævnelse til Biskop i Aarhus, til Klerken Didrik Slagheck fra Münster Stift efter Kongens Præsentation.

Episcopo Casertano et abbati monasterii Sorensis Roskildensis diocesis ac officiali Roskildensi. Vite ac morum honestas *(Ny kirk. Saml. VI, 575 f.; Reg. *10492).* Datum Rome 6. id. aug. anno 8.

Gratis de mandato pape.
Reg. Vat. 1164 fol. 234 v.

4789. 8. Aug. 1520.

Paven overdrager Philippus de Prato Kanonikat og Præbende i Aarhus.

Philippo de Prato canonico Arusiensi. Vite ac morum honestas [etc.]. Dudum siquidem omnes canonicatus et prebendas apud sedem apostolicam vacantes dispositioni nostre reservavimus. Cum itaque canonicatus et prebenda ecclesie Arusiensis, quos Auo electus Arusiensis tempore provisionis de persona sua eidem ecclesie tunc pastore carenti per nos hodie facte obtinebat, ex eo, quod nos eosdem canonicatum et prebendam per solam provisionem huiusmodi harum serie vacare decernimus, apud sedem eandem vacent ad presens, nos tibi motu proprio canonicatum et prebendam predictos [fructus 4 mr.] conferimus. Datum Rome 6. id. aug. anno 8.

Simili modo Casertano et Asculano episcopis ac officiali Arusiensi.

Jo. A. XII. X. pridie non. oct. anno 8. Nardinus.
Reg. Lat. 1395 fol. 161 v.

---

[1]) Ligger alle i Viborg Stift. [2]) Munch læser Imspordecht

[3]) Her mangler dog Slutningen: Quocirca Casertano et Ripensi episcopis etiam motu simili mandamus, quatenus faciant auctoritate nostra te, quoad vixeris, bonorum et aliorum predictorum inhabitatione, usufructu necnon jure regrediendi pacifice frui.

4790. **8. Aug. 1520.**

Klerken Jesper Broch fra Roskilde Stift faar motu proprio Kanonikat og Præbende i Lund.

Motu proprio Gaspari Broch clerico Roskildensis diocesis canonicatum et prebendam ecclesie Lundensis, quos Auo electus Arusiensis tempore provisionis per nos de persona sua eidem ecclesie Arusiensi facte obtinebat, ex eo, quod nos canonicatum et prebendam predictos per solam provisionem huiusmodi apud sedem apostolicam vacare decernimus, apud sedem eandem vacantes [fructus 4 mr.], conferimus. Fiat motu proprio. J. De decreto, modo et forma premissis in forma gratiosa ad futuram rei memoriam. Et cum oportuna suspensione quarumcunque gratiarum expectativarum, etiam mentalium reservationum, unionum etc., etiam perpetuarum, necnon sine expresso consensu dicti Auonis electi coadjutorias ac quarumcunque aliarum gratiarum. Datum Rome 6. id. aug. anno 8.

Suppl. 1700 fol. 286 v.

4791. **8. Aug. 1520.**

Klerken Poul Andersen fra Ribe Stift faar Kanonikat og Præbende i Roskilde.

Cum Auo electus Arusiensis canonicatum et s. Catherine de Rota nuncupatam prebendam ecclesie Roskildensis, qui de jure patronatus laicorum, etiam nobilium †, existunt, et quos dictus Auo electus infra tempus consecrationis a jure prefixum adhuc existens obtinet, resignat de presenti, supplicat Paulus Andree clericus Ripensis diocesis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda predictis [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et cum derogatione, quatenus de jure patronatus huiusmodi existant, illius † pro medietate, si sit ex fundatione vel dotatione, alias in totum †, necnon, attento, quod resignat absens, regularum de resignantibus infirmis et infra viginti dies decedentibus a verisimili notitia obitus. Et cum oportuna suspensione quarumcunque gratiarum [etc.]. Datum Rome 6. id. aug. anno 8.

Suppl. 1703 fol. 163.

4792. **10. Aug. 1520.**

Paven giver den udvalgte Biskop i Aarhus Ove Bille, som kun er Diakon, Lov til at lade sig vie til Præst og derefter til Biskop af hvilken anden Biskop, han maatte vælge.

Avoni electo Arusiensi. Cum nos pridem *(Ny danske Mag. I, 205—07; Reg. 6739)*. Datum Rome 4. id. aug. anno 8.

Afskrift i Barth. C fol. 584.

4793. **17. Aug. 1520.**

Paven bestemmer, at Kirkerne i Grenaa og Aalsø maa forenes, saa længe Søren Mortensen er Sognepræst der.

Ad futuram rei memoriam. Romanum decet pontificem [etc.]. Sane pro parte Severini Martini rectoris parrochialis ecclesie in Olsaa Arusiensis diocesis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias, parrochiali ecclesia in Grindaa dicte diocesis, que de jure patronatus regis Dacie pro tempore existentis existit, tunc vacante, tunc episcopus Arusiensis seu eius in spiritualibus vicarius generalis, habens ad id, ut asserebat, specialem ab eodem episcopo potestatem, illius vigore ecclesiam in Gryndaa predictam tunc vacantem ad presentationem seu de consensu Cristiani moderni regis Dacie eidem Severino, etiam tunc in sacerdotio constituto, per eum usque ad sex menses nondum elapsos gubernandam comendavit, ipseque Severinus comende huiusmodi vigore dicte ecclesie in Gryndaa possessionem assecutus fuit. Cum autem [dubitet] dictus Severinus comendam huiusmodi viribus non subsistere, et, si dicta ecclesia in Grindaa, que, ut accepimus, adhuc noscatur (!) vacare, eidem ecclesie in Olsaa, quam idem Severinus inter alia obtinet, quamdiu illam obtinuerit dumtaxat, incorporaretur, profecto ex hoc ipsius Severini commoditatibus oportune consuleretur, pro parte dicti Severini, asserentis fructus dicte ecclesie in Grindaa 4 mr. non excedere, nobis fuit supplicatum, ut dictam ecclesiam in Gri[n]daa eidem ecclesie in Olsaa, quamdiu ipse Severinus illam obtineret, incorporare dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia aliis uniri, teneantur exprimere unius anni valorem etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, et semper in unionibus comissio fieret ad partes, vocatis, quorum interesset, ecclesiam in Grindaa predictam eidem ecclesie in Olsaa, quamdiu dictus Severinus illam obtinet dumtaxat, tenore presentium incorporamus, ita quod liceat eidem Severino per se vel alium seu alios corporalem ecclesie de Grindaa possessionem propria auctoritate libere continuare sive illam de novo apprehendere et, quamdiu dictam

ecclesiam in Olsaa obtinet dumtaxat, retinere. Datum Rome 16. kal. sept. anno 8.

Jo. A. XXXV. Nardinus.

Reg. Lat. 1395 fol. 159 v; ogsaa Supplik[1]) (Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii) i Suppl. 1701 fol. 274 (= 254).

4794. 17. Aug. 1520.

Klerken Lambert Andersen fra Ribe Stift, som er Kong Christierns Sekretær, faar Sognekirken i Bjært, skønt dens tidligere Indehaver Jens Ebbesen havde givet sin Adoptivsøn Joachim Ode Successionsret til den.

Cum Johannes Ebonis rector parrochialis ecclesie in Berder Slesvicensis diocesis ecclesiam predictam, que de jure patronatus regis Dacie et ducis Holsatie existit, et quam obtinet, in manibus s. v. libere resignat de presenti, supplicat Lambertus Andree clericus Ripensis diocesis, Christierni moderni regis Dacie secretarius, quatenus sibi de dicta ecclesia [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et de provisione huiusmodi de consensu dictorum patronorum, seu, si eidem oratori videbitur, cum derogatione juris patronatus huiusmodi pro medietate. Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus et infra viginti dies decedentibus, attento, quod resignans [est] absens. Et quatenus dictus Johannes, postquam procuratores, etiam irrevocabiles, ad resignandum dictam ecclesiam in vestris manibus huiusmodi in favorem ipsius oratoris constituerat, revocatione procuratorum huiusmodi forsan facta, eisdem tamen procuratoribus minime intimata, ecclesiam predictam in partibus forsan coram certis notario publico et testibus fidedignis resignaverit seu juxta illius patrie mores et consuetudinem quendam Joachim Odhe assertum clericum in suum filium adoptatum, ita quod ipse Joachim eidem Johanni in dicta ecclesia immediate succedere deberet, nulla sedis apo-

---

[1]) Her med Tilføjelserne: Quod liceat oratori, si videbitur, fateri in dicta ecclesia de Gryn[daa] jus non competere et causas, etiam infectivas, sui prioris tituli et possessionis sue, forsan etiam ex eo, quod dicta ecclesia de Gryn[daa] eidem oratori ecclesiam de Olsaa predictam obtinenti et ad secundum curatum obtinendum minime dispensato commendata seu collata forsan existit. Et de nova provisione, quatenus opus sit, dicte ecclesie de Olsaa forsan per assecutionem dicte ecclesie de Gryn[daa] vacantis cum aliis modis vacandi conditionaliter dictis predictis, cum oportuna rehabilitatione, quatenus aliquam inhabilitatis maculam ex premissis incurrit, attento, quod ex dicta ecclesia de Gryndaa adhuc nullos fructus percepit, in forma gratiosa.

stolice in similibus requisita ad hoc interveniente auctoritate sive beneplacito, elegerit, exprimi potest. Datum Rome 16. kal. sept. anno 8.

Suppl. 1699 fol. 209 v.

4795. **17. Aug. 1520.**

Paven overdrager Lambert Andersen Sognekirken i Bjært.

Lamberto Andree rectori parrochialis ecclesie in Berdet Slesvicensis diocesis. Vite ac morum honestas [etc.]. Cum itaque parrochialis ecclesia in Berdet Slesvicensis diocesis, que de jure patronatus ducum Holsatie pro tempore existentium fore dinoscitur, per liberam resignationem Johannis Ebonis per Johannem Slachkeker clericum Monasteriensis diocesis procuratorem suum in manibus nostris sponte factam vacet ad presens, nos ecclesiam predictam [fructus 4 mr.], dummodo tempore date presentium non sit in ea alicui specialiter jus quesitum, et, si jus patronatus huiusmodi ex fundatione vel dotatione existat, ut prefertur, alterius medietatis patronorum eorundem ad hoc expressus accedat assensus, tibi conferimus. Quocirca Asculano et Casertano episcopis ac officiali Slesvicensi mandamus, quatenus te vel procuratorem tuum in corporalem possessionem parrochialis ecclesie huiusmodi inducant. Datum Rome 16. kal. sept. anno 8.

XXX.

Reg. Vat. 1160 fol. 168.

4796. **17. Aug. 1520.**

Den afgaaede Biskop i Børglum Niels Styggesen (Rosenkrantz) faar Provstiet sammesteds.

Cum Antonius Forstenberch prepositus ecclesie Burglanensis Premonstratensis ordinis prepossituram dicte ecclesie, que inibi dignitas post pontificalem maior et [de] jure patronatus regis Dacie ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, existit, ac quam obtinet, in manibus s. v. libere resignat de presenti, supplicat Nicolaus episcopus nuper Burglanensis, quatenus prepossituram predictam [fructus 4 mr.] eidem Nicolao episcopo, per eum, quoad vixerit, etiam una cum omnibus ecclesiis, monasteriis . . . . ceterisque beneficiis secularibus et quorumvis ordinum † regularibus, que Nicolaus episcopus in titulum, commendam, administrationem vel alias obtinet et obtinebit, ac pensionibus annuis etc. tenendam, ita quod liceat sibi de

illius fructibus disponere, commendare dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et cum derogatione regule de infirmis [*etc. som Nr. 4794*]. Et cum suspensione quarumcunque gratiarum expectativarum, etiam mentalium reservationum, unionum etc., etiam perpetuarum, ac citra accessus et regressus necnon de consensu coadjutorias . . . . in litteris, que etiam, si videbitur, omissa narratione resignationis huiusmodi tanquam de vacante certo modo expediri valeant. Datum Rome 16. kal. sept. anno 8.

Suppl. 1699 fol. 209 v.

Pro Nicolao Burglanensi episcopo præpositura regularis juris patronatus regis Daciæ.

Uddrag af Garampi efter Reg. Lat. Leon. X anno 8 lib. 1 fol. 173 (tabt).

4797. 17. Aug. 1520.

Torben Bille faar ny Provision paa Dekanatet i Lund og Dispensation til dermed at forene et andet ellers dermed uforeneligt Embede samt Fritagelse for at lade sig præstevie i syv Aar og for at residere.

Alias decanatu ecclesie Lundensis tunc vacante, de illo Torberno Bilde apostolica vel ordinaria fuit auctoritate sub certis modo et forma provisum, possessione per eundem subsecuta et per plures annos continuata. Cum autem dubitet provisionem et indesecuta viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicto decanatu, qui inibi dignitas forsan post pontificalem maior existit [fructus 4 mr.], providere secumque, ut una cum dicto decanatu unum et absque illis duo alia quecunque beneficia dissimilia aut simplicia similia, se alias invicem compatientia, sub singulis tribus tectis consistentia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere valeat cum clausula permutandi totiens, quotiens etc., quodque dictus orator, qui in ordine subdiaconatus constitutus existit, tam ratione dicti decanatus quam quorumcunque aliorum beneficiorum per eum pro tempore obtentorum, etiam curam animarum habentium seu alias . . . sacros, etiam presbiteratus, ordines requirentium, usque ad septennium a data presentis supplicationis computandum ad aliquem ex reliquis sacris ordinibus predictis se promoveri facere minime teneatur, sibique, quod in dicta curia vel altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, etiam, quoad vixerit, omnes fructus tam dicti decanatus quam quorumcunque

aliorum beneficiorum, que in quibusvis ecclesiis sive locis obtinet . . et in posterum obtinebit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, percipere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 16. kal. sept. anno 8.

Suppl. 1699 fol. 212 v.

4798. 19. Aug. 1520.

Kejser Carl V beder Kardinal Julius de Medicis virke for, at Jørgen Skodborg bliver anerkendt som Ærkebiskop i Lund til Trods for Kardinal Paulus de Cesis Protest og Henvisning til, at han selv har faaet pavelig Udnævnelse dertil.

Carolus divina favente clementia Romanorum rex, imperator semper augustus ac Hispaniarum utriusque Siciliae Hierusalem etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabanciae etc., comes Flandriae, Tyrolis etc., reverendissimo in Christo patri domino Julio tituli s. Laurentii in Damaso s. Romanae ecclesiae presbitero cardinali de Medicis, amico nostro carissimo, salutem cum incremento omnis boni. Reverendissime in Christo pater, amice noster carissime. Significavit nobis serenissimus rex Daniae, sororius et frater noster carissimus, qualiter, cum nuper, vacante Lundensi ecclesia metropolitana, Georgium Schotborch secretarium suum ad eam nominasset, capitulo etiam eundem postea concorditer eligente, oratoresque suos pro pallio impetrando ad beatissimum pontificem direxisset, opposuit se reverendissimus cardinalis de Cesis, pretendens antefatam ecclesiam sibi auctoritate beatissimi pontificis fuisse jamdudum reservatam. Cum igitur, sicut ex tenore litterarum prelibati regis accepimus, ipse ex antiquis usu et privilegio obtineat, ut nulla reservatio apostolica in regno suo locum habere possit, nisi nominatione ipsius regis aut electione canonica precedente, rogamus reverendissimam paternitatem vestram, ut, attenta justitia petitionis regis praefati ac etiam tam arcto affinitatis vinculo, quo idem serenissimus rex nobis conjungitur, velit omni studio et favore apud beatissimum pontificem insistere et elaborare, quo beatitudo sua nostra causa memorato electo pallium et confirmationem suam benigne impartiatur, et cardinalem de Cesis ac alios quoscunque ab indebitis oppositionibus compescere et continere velit, in quo reverendissima paternitas vestra nobis rem faciet mirifice gratam, erga eam gratia et munificentia nostra compensandam. Datum in oppido nostro Brussellis die 19. mensis aug. anno

Domini 1520, regnorum nostrorum Romani ac electionis imperii secundo, aliorum vero omnium quinto.

Yo. Charl. J. Hannart subscripsi manu propria.

Udskrift: Reverendissimo in Christo patri domino Julio s. Romanae ecclesiae tituli s. Laurentii in Damaso presbitero cardinali de Medicis, amico nostro charissimo.

Caroli Imperatoris ad Julium card. de Medicis pro Rege Daniae in causa archiepiscopatus Lundensis.

Orig. i Arch. Arcis. Arm. II caps. 1 Nr. 40.

1520. Lis super archiepiscopatu Lundensi inter cardinalem de Cesis provisum a sancta sede et Georgium Schotborch secretarium Danici regni nominatum a rege et electum a capitulo Lundensi.

Uddrag af Garampi efter Arm. II caps. 1 Nr. 42 (tabt).

4799. **25. Aug. 1520.**

Klerken Johannes Brandis fra Bremen Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Slesvig.

Nuper certis canonicatu et prebenda ecclesie Slesvicensis per obitum Johannis Coci vacantibus, s. v. orator et familiaris Johannes Brandis clericus Bremensis diocesis, causarum palatii apostolici notarius, canonicatum et prebendam predictos vigore gratie expectative sibi per s. v. concesse et processuum desuper habitorum infra tempus debitum acceptavit. Et quia dubitat acceptationem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de canonicatu et prebenda predictis [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove provisionis aut in eventum litis gratie [etc.] expediri possint. Datum Rome 8. kal. sept. anno 8.

Suppl. 1700 fol. 252 v.

4800. **9. (27.) Sept. 1520.**

Provsten i Jellingsyssel Jørgen Friis faar Kanonikat og Præbende i Viborg og Dispensation til dermed at forene to ellers dermed uforenelige Embeder.

Alias certis canonicatu et prebenda ecclesie Vibergensis tunc per liberam resignationem Nicholai Fryss[1]) vacantibus, ordinarius de canonicatu et prebenda predictis s. v. oratori Georgio etiam Fryss, dicti Nicholai fratri germano, providit. Et quia dubitat provisionem viribus non subsistere, supplicat, quatenus

---

[1]) II: Friyss

sibi de canonicatu et prebenda predictis [fructus 4 mr.] de novo providere secumque, ut una cum parrochiali ecclesia in Jellingsusel Ripensis diocesis, quam obtinet, duo et absque illis quecunque tria alia curata seu alias invicem incompatibilia ac quecunque duo alia dissimilia vel simplicia similia sub uno et eodem tecto consistentia, alias se invicem et cum incompatibilibus beneficiis predictis compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et etiam incompatibilia insimul, quoad vixerit, cum potestate permutandi quotiens etc. retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove provisionis [etc.]. Et de dispensatione predicta de tribus incompatibilibus, dummodo duo canonicatus et prebende aut due dignitates etc. sub eodem tecto consistentes non fuerint. Datum Rome 5. id. sept. anno 8[1]).

Suppl. 1702 fol. 55 v og (II) 1704 fol. 178 v.

4801. **9. Sept. 1520.**

Niels Friis faar ny Provision paa Kantoriet i Viborg og Dispensation til dermed at forene to ellers dermed uforenelige Embeder.

Nuper cantoria ecclesie Vibergensis tunc per obitum Ketilli Auonis vacante, capitulum dicte ecclesie, ad quos electio persone idonee ex antiqua hactenus observata consuetudine seu forsan privilegio aut statuto spectare dignoscitur, Nicholaum Fryss clericum dicte seu alterius diocesis vel civitatis tunc dicte ecclesie canonicum elegit, et deinde episcopus Vibergensis electionem confirmavit, institutione et possessione subsecutis. Et quia dictus orator dubitat electionem viribus non subsistere, supplicat igitur, quatenus sibi de dicta cantoria, que dignitas in dicta ecclesia non tamen maior existit [fructus 4 mr.], de novo providere secumque, ut una cum dicta cantoria duo et absque illis tria alia [*etc. som Nr. 4800, ogsaa Resolution og Dato*].

Suppl. 1702 fol. 247.

4802. **9. Sept. 1520.**

Lundekanniken Claus Pedersen faar Kantoriet i Viborg.

Supplicat Nicolaus Petri canonicus Lundensis, quatenus sibi de cantoria ecclesie Vibergensis, que inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existit, et quam Ketillus Auonis obtinebat, per obitum eiusdem Ketilli vacante [fructus 4 mr.], provi-

[1]) II: 5. kal. oct. anno 8.

dere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium et illustrium, quatenus de illo existat, videlicet, si laicorum tantum, et illud ex fundatione vel dotatione competat, pro medietate, alias in totum. Datum Rome 5. id. sept. anno 8.

Suppl. 1702 fol. 262.

4803. **14. Sept. 1520.**

Kanniken Niels Bodulfsen i Vestervig faar Provstiet sammesteds.

Cum Johannes Magni prepositus monasterii sive ecclesie Vestervicensis canonicorum regularium s. Augustini vel alterius ordinis Burglanensis diocesis preposituram monasterii vel ecclesie huiusmodi, que de jure patronatus regis Dacie forsan ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum vel alias, ac forsan dignitas conventualis existit, et quam obtinet, resignare proponat, prout resignat de presenti, supplicat Nicolaus Bothulphi canonicus monasterii seu ecclesie huiusmodi ipsum ordinem expresse professus, quatenus sibi preposituram predictam [fructus 4 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et, si videbitur, de consensu moderni regis Dacie. Et littere in forma surrogationis [etc.]. Et cum derogatione de resignantibus infirmis et infra viginti dies decedentibus, attento quod resignat absens, regularum. Datum Rome 18. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1703 fol. 62.

4804. **14. Sept. 1520.**

Præsten Jens Didriksen fra Slesvig Stift faar Sognekirkerne i Ødis og Taps.

Cum parrochialis ecclesia in Odis cum filia annexa in Tappe Slesvicensis diocesis a tanto tempore citra vacaverit et vacet ad presens, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam legitime devoluta existat, licet quidam Petrus Oberschere, qui pro clerico se gerit, illam detinuerit a longo tempore citra, prout de presenti detinet, indebite occupatam, supplicat Johannes Theoderici presbiter dicte diocesis, quatenus sibi de dicta ecclesia et annexa filia [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Et cum derogatione regule de annali possessore. Datum Rome 18. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1702 fol. 257.

4805. **14. Sept. 1520.**

Klerken Peder Eriksen fra Børglum Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Roskilde.

Nuper certis canonicatu et prebenda ecclesie Roskildensis, que de jure patronatus laicorum nobilium existunt, tunc vacantibus, patroni seu patronus Petrum Erici clericum Burglanensem ad canonicatum et prebendam predictos presentavit seu presentaverunt. Et quia dictus orator dubitat presentationem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de canonicatu et prebenda predictis [fructus 4 mr.], sive premisso sive alias quovis modo seu per liberam resignationem seu promotionem cuiusdam Auonis Bilde vacent, de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Et cum derogatione juris patronatus, quatenus laicorum ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias in totum. Datum Rome 18. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1702 fol. 256 v.

4806. **14. Sept. 1520.**

Klerken Gerardus Harssem fra Køln Stift faar Kantoriet i Viborg, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Kjeld Ovesen.

Cum, lite seu causa in Romana curia inter Gerardum Harsem clericum Coloniensis diocesis, magistri Wilhelmi de Enchenuort scriptoris et familiaris vestri familiarem et continuum commensalem, et quondam Bettillum (!) Auonis, qui tunc in humanis agens pro clerico se gerebat, super cantoria ecclesie Vibergensis in prima seu ultima instantia forsan indecisa pendente, dictus Bettillus, sicut deo placuit, diem clausit extremum, supplicat igitur dictus orator [ɔ: Gerardus], quatenus . . ., quatenus non sint alii collitigantes, litem penitus extinguentes, auditori seu judici vel commissario mandare, ut eundem oratorem in omni jure, quod dicto Ketillo tempore obitus sui in dicta cantoria quomodolibet competebat, surroget et nichilominus cantoriam predictam, que inibi dignitas non tamen maior post pontificalem existit [cuius et illi forsan annexorum fructus 4 mr.], eidem oratori conferat, dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et littere in forma surrogationis [etc.] cum oportuna derogatione regule de annali possessore. Et cum derogatione . . . juris patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, quatenus de illo existat, etiam in totum, attenta lite, cum advo-

catione cause et extinctione litis, quoad quas sola presentis supplicationis signatura sufficiat. Datum Rome 18. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1702 fol. 71.

4807. **14. Sept. 1520.**

Klerken Ditlev Smither fra Odense Stift faar Provstiet i Lund.

Cum Auo electus Arusiensis preposituram ecclesie Lundensis, que inibi dignitas maior post pontificalem et de jure patronatus regis Dacie ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, existit, ac quam dictus Auo electus infra tempus consecrationis a jure prefixum existens obtinet, resignat de presenti, supplicat Detleuus Smyter clericus Ottoniensis diocesis, decretorum doctor, quatenus sibi preposituram predictam [fructus 4 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Et littere in forma surrogationis [etc.]. Et cum derogatione de resignantibus infirmis et infra viginti dies decedentibus, attento, quod resignat absens, necnon de verisimili notitia obitus ac de non surrogando non collitigantes † regularum, attento quod non in potentiorem etc. Et de consensu moderni regis Dacie †, de quo in cancellaria per patentes litteras ipsius regis fides fieri possit, etiamsi jam sit prestitus. Datum Rome 18. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1701 fol. 282 (= 272).

4808. **14. Sept. 1520.**

Niels Styggesen (Rosenkrantz) faar ny Provision paa Provstiet i Børglum til Trods for en tidligere urigtig Indtægtsangivelse.

Nuper prepositura ecclesie Burglanensis Premonstratensis ordinis, que inibi dignitas post pontificalem maior et [de] jure patronatus regis Dacie ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, existit, per liberam resignationem Anthonii Forstenbergh vacante, s. v. illam devote creature vestre Nicolao episcopo nuper Burglanensi commendavit, prout in litteris, ad quarum executionem forsan processum extitit, et in quibus, quod fructus 4 mr. non excedebant, expressum fuit, plenius continetur. Cum autem a nonnullis asseratur fructus tempore date litterarum earundem plus valuisse et de presenti valere, licet 8 mr. non excederent, prout non excedunt, et propterea dictam creaturam illarum effectu frustrari posse, supplicat, quatenus sibi, quod littere predicte et processus forsan habiti auc-

toritate presentium valeant plenamque roboris firmitatem obtineant, perinde ac si in eisdem litteris, quod fructus non 4, sed 8 mr. similes non excedebant, expressum fuisset, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 18. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1701 fol. 260 (= 270).

4809. **24. Sept. 1520.**

Henricus Brandis faar en tidligere bevilget Supplik bevilget paa ny med en Tilføjelse.

Reformatio Henrici Brandis, cuius preinserta est sub data Rome non. nov. anno 6.

Dignetur s. v. litteras super premissa conficiendas cum expressione, quod prefatus Henricus Brandis orator non prefati magistri Johannis de Madrigal scriptoris, sed archivii Romane curie scriptor et s. v. familiaris existit, ac regularum s. v. de annali possessore et de idiomate quoad predictam ecclesiam obtinendam, quatenus opus sit, ad effectum accessus etc. derogatione sub data currenti expediri mandare. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 8. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1704 fol. 18.

4810. **24. Sept. 1520.**

Paven befaler Abbeden i Sorø samt Dekanen og Ærkedegnen i Ribe at undersøge og paadømme en Klage fra Prioren for Helligaandsklostret i Aalborg over Biskoppen i Børglum, som lagde Hindringer i Vejen for, at Klostrets Sendebud samlede ind og prædikede Aflad, og desuden krævede Afgift af Klostrets Kirker.

Abbati monasterii Sorensis Roskildensis diocesis et decano ac archidiacono ecclesie Ripensis. Querelam moderni prioris *(Danske Mag. 5. R. II, 214—16).* Datum Rome 8. kal. oct. anno 8.

Orig. med Bulle i Hampesnor i Danske Selskabs Membraner.

27. Sept. 1520.

Se Nr. 4800.

4811. **27. Sept. 1520.**

Kantoren Niels Friis i Viborg faar Dispensation til dermed at forene to ellers dermed uforenelige og to dermed forenelige Embeder.

Supplicat Nicolaus Friss cantor ecclesie Vibergensis, quatenus secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia ac quecunque duo alia dissimilia vel simplicia similia sub uno et eodem tecto consistentia, alias se invicem et cum

incompatibilibus beneficiis predictis compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et etiam incompatibilia insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi quotiens etc. retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum dispensatione predicta, dummodo duo canonicatus et prebende et totidem dignitates non existant. Datum Rome 5. kal. oct. anno 8.

Suppl. 1704 fol. 179 v.

4812. **12. Okt. 1520.**

Paven fritager Biskop Ove Bille i Aarhus i fire Aar for at besøge Kurien, skønt han egentlig var forpligtet til at besøge den hvert tredje Aar.

Avoni Byldhe electo Arusiensi. Nuper ecclesie Arusiensi *(Ny danske Mag. I, 207—08; Reg. 6752).* Datum Rome sub annulo piscatoris die 12. oct. 1520 pontificatus anno 8.

Afskrift i Barth. C, 593.

4813. **12. Okt. 1520.**

Ribekanniken Poul Andersen og Haderslevprovsten Johan Wulf faar pavelig Bekræftelse paa en Overenskomst, de havde indgaaet.

Exponitur pro parte Pauli Andree cantoris et canonici ecclesie Ripensis, Christierni regis Dacie ad s. v. nuntii, quod, vigentibus alias nonnullis controversiis et differentiis inter ipsum oratorem et Johannem Wolff prepositum ecclesie Haderslevensis et nonnullos alios, ad extinctionem differentiarum huiusmodi dicte partes quandam inierunt concordiam, per quam prepositus prefatus eidem oratori nonnullas solvit pecunias ac promisit etiam in certis terminis constitutis ultra solutas pecunias huiusmodi se soluturum 100 fl. Renenses, et casu, quo vel dictus [ɔ: -um] prepositus [ɔ: -um] vel prefatus [ɔ: -um] orator [ɔ: -em], priusquam dicti termini solutionis venissent, decedere contingeret, quondam Johannes Medinegk canonicus ecclesie Lubicensis ad huiusmodi restantium 100 fl. solutionem prefato oratori vel illius heredibus faciendam se suosque heredes et testamentarios executores obligavit, et ita dicte partes universas eorum causas, que ipsos necnon quosdam Henricum Schlotel, Johannem Trimuor, Michaelem Johannis et Anthonium van Mezen etiam respectu cuiusdam monitorii penalis per auditorem camere decreti concernunt, extinxerunt ac ad consentiendum in extinctionem huiusmodi inermes [ɔ: mediatores?] constituerunt;

et rursus prefatus prepositus eundem oratorem ab omni litis motione seu impetitione etiam pretensarum injuriarum aut impedimenti jubilei [ɔ: Johannis] prefati necnon obloquutionis facte ac alia quacunque causa inter eundem oratorem et prefatum prepositum, que coram Angelo de Arcimbordis aut aliis quibuscunque judicibus pendere quomodocunque reperiantur, omnino liberavit et absolvit; ac ab omni dampno juxta tenorem huiusmodi concordie reto[r]nare debebit; et nichilominus omnes obligationes[1]) inter oratorem et Lambertum Andree dicti oratoris fratrem germanum ac dictum prepositum quocunque loco ceptas occasione quorumcunque contractuum unacum quibuscunque literis executorialibus tam per dictum auditorem camere quam prefatum Johannem Angelum aut alios quoscunque judices decretis etiam extinxerunt. Insuper prefatus prepositus sponte promisit se certos canonicatum et prebendam, quos habet in dicta ecclesia Ripensi, resignaturum ad quamcunque dicti oratoris requisitionem in favorem per dictum oratorem nominandi seque literarum expeditioni consensurum idque ad arbitrium Laghonis Urne episcopi ecclesie Roskildensis aut Auuonis Bilde electi Arusiensis, electione alterius dictorum arbitrorum ad prefatum oratorem pertinente, cum conditione quod, priusquam alter dictorum arbitrorum de premissis arbitretur, per mensem antea dictus prepositus requiratur, qua requisitione facta alter dictorum arbitrorum absque ulteriore requisitione, judiciario processu vel ordine servato vel omisso, libere de resignatione dictorum canonicatus et prebende arbitrari possit, ita quod arbitrium huiusmodi, postquam factum extiterit, prefatus prepositus ulterius non impediat quovis quesito colore vel ingenio, nec se ab observatione premissorum absolvi faciat, idque sub pena pecuniaria per dictorum arbitrorum alterum imponenda, que omnia cum obligatione in forma camere celebrata fuerunt, prout latius in quibusdam publicis instrumentis desuper confectis continetur. Cum autem dictus orator cupiat concordiam et promissionem predictas, ut eo liberius procedatur, pro illius firmiori substantia per s. v. et sedem apostolicam confirmari, supplicant s. v. tam Paulus quam Johannes Wolf prefati, quatenus concordiam et promissionem predictas confirmare dictosque obligatos ad omnium obligationum observationem cogi posse et debere decernere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii.

[1]) obloquutiones Gz.

Et in forma gratiosa ad futuram rei memoriam. Et quod littere super premissis expediantur in forma brevis s. v., vel premissorum sola signatura sufficiat etiam in judicio. Datum Rome 4. id. oct. anno 8.

Suppl. 1706 fol. 253 v.

4814. 12. Okt. 1520.

Biskop Jens Andersen Beldenak i Odense faar indsat pavelige Dommere til at afgøre den Sag, han fører mod Mogens Gøje og Jens Holgersen (Ulfstand) om at faa tilbagebetalt de Penge, han havde maattet udrede til Kong Christiern for den Del, han havde i Forliget mellem Kong Hans og Lübeckerne.

Cum alias quondam Steno Sture in regno Svecie tyrannus, tunc in humanis agens, violenter occuparet dictum regnum, quod ad illustrissimum principem dominum Cristiernum Dacie, Norvegie et Svecie regem pertinebat, prout pertinet, ac intestina bella inter regem et tyrannum prefatos super eo, quod prefatus rex nitebatur, prout jure poterat, dictum suum regnum Svecie a tyrannide dicti Stenonis liberare, ipsum tyrannum ab ipso regno Svecie expellere ac ipsum regnum ad se recuperare, prefatusque tyrannus premissis de facto resisteret ac se legitimum gubernatorem eiusdem regni Svecie fore et in illo juste dominari debere forsan pretenderet, exorta fuissent, ipseque rex, accepto per eum, quod Steno ac eius sequaces et adherentes cum civitate sive civibus Lubicensibus et aliis universitatibus et personis et econtra [convenerant, quod] merces, arma et victualia de patria ad patriam per mare transmitterent et transveherent, et quod per hoc prefatus tyrannus in eius tyrandine (!) ac ipsius regni Svecie occupatione potens manutenebatur, pro faciliori sue intentionis implemento vellet impediri, ne tyrannus ac eius sequaces et adherentes arma, merces et alia eis ad resistentiam predictam necessaria ex alienis partibus consequi posset, rex ipse quosdam Magnum Bodhe ac Johannem Holgersen † eius consiliarios ac alios cum eis capitaneos et commilitones supra mare cum certis navibus armatis ad resistendum, ne merces et arma de civitate Lubicensi ad regnum Svecie huiusmodi aut econtra veherentur, destinavit; et cum ipsi sic destinati certas eiusdem civitatis sive rectorum civium Lubicensium naves mercibus onustas in eodem mari per vim intercepissent et ad fiscum eiusdem regis adduxissent et eidem fisco assignassent, ipsique Lubicenses non cessarent conqueri apud eundem regem super restitutione suarum navium onustarum et mercium predictarum,

pretendentes ipsum regem ad restitutionem illarum aut pretii vel valoris earundem obligatum fore de jure, prefatus rex, querelas Lubicensium huiusmodi satis moleste ferens et volens † unicuique, quod suum erat, tribui, eas et eius voluntatem huiusmodi suis consiliariis significavit. Et cum ipsi consiliarii inter se deliberassent, quod devota creatura vestra Johannes Andree episcopus Ottoniensis et nonnulli alii ex ipsis tunc expressi prefati regis in premissis consultores forent dicturi et consulturi maiestati sue, quid esset in et super illis factura, ipsique consultores eidem regi, quod summam 80,000 ducatorum pro navibus onustis etiam [ɔ: et] mercibus Lubicensibus huiusmodi prefatis Lubicensibus persolvere debuisset, consuluissent, prefatus dominus rex ex eorum consultatione et consilio dictam summam 80,000 duc. vel circa prefatis Lubicensibus premissorum occasione persolvit. Sed cum postmodum accepisset, quod in veritate dicti consultores male sibi con[su]luissent ex eo, quod restitutione navium onustarum et mercium Lubicensium huiusmodi de jure non tenebatur, et peniteret eum dictam summam ex malis consultatione et concilio (!) predictis persolvisse, prefatus Johannes Andree episcopus prefato regi dictam summam restituit sive saltem eum de illa contentavit, non sine maximo ipsius Johannis Andree dampno et interesse. Et cum prefatus Johannes Andree episcopus intendat contra Magnum et Johannem consiliarios ac capitaneos et commilitones in mare destinatos predictos, qui naves onustas et merces Lubicenses huiusmodi interceperunt et fisco regio consignarunt, ut prefertur, et contra reliquos consultores dicti regis, qui sibi, [quod] ad illarum restitutionem teneretur, etiam consuluerunt, super restitutione summe 80,000 duc. huiusmodi aut illius quantitatum eos respective concernentium prefato Johanni Andree episcopo facienda, prout juris fuerit, experiri, supplicat dictus Johannes Andree episcopus, quatenus causas, quas movet et movere intendit contra Magnum et Johannem consiliarios ac capitaneos et commilitones supra mare destinatos necnon ceteros consultores antedictos omnesque alios sua interesse putantes et in executione citationis presentium vigore decernende nominandos super summa 80,000 duc. seu quantitatibus huiusmodi illorumque restitutione eidem Johanni Andree episcopo facienda dampnisque et interesse per ipsum Johannem Andree episcopum passis et patiendis, cum omnibus suis incidentiis [etc.] alicui prelato seu probo viro in dicto regno Dacie residenti tam conjunctim quam divisim, etiam summarie,

simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura judicii, audiendas, cognoscendas, decidendas et fine debito terminandas, cum potestate dictum Magnum Cede et Johannem Holgersen omnesque capitaneos, commilitones et consultores ceterosque omnes in premissis [sua] interesse putantes et nominandos predictos totiens, quotiens opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito de non tuto accessu, citandi ac sibi et illis, quibus inhibendum fuerit, etiam sub excommunicationis maioris et aliis ecclesiasticis sententiis et censuris necnon 10,000 duc. auri de camera pro una camere apostolice et pro altera medietatibus prefato Johanni Andree episcopo aplicandorum penis, inhibendi ac eos omnes, qui tali inhibitioni contravenerint, sententias, censuras et penas predictas damnabiliter incurrisse †, prout juris fuerit, declarandi eosque et eas ac processus desuper habendos aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum ponendi et auxilium bracchii secularis invocandi ceteraque faciendi, que in premissis et circa illa fuerint quomodolibet opportuna, mandare dignemini, premissis ac Bonifacii pape VIII de una, etiam concilii generalis de duabus dietis, quibus latissime, dummodo nullus vigore presentium extra dictum regnum Dacie ad judicium evocetur, derogare placeat, et aliis constitutionibus apostolicis . . . . non obstantibus. Fiat. J. Et cum derogatione regule de insordescentibus quoad omnes eius partes, si opus sit. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa. Fiat. J. Datum Rome 4. id. oct. anno 8.

Suppl. 1707 fol. 41.

4815. **12. Okt. 1520.**

Slesvigkantoren Didrik van dem Kroghe faar indsat pavelige Dommere til at afgøre en Sag, han fører mod Arvingerne efter den tidligere Kantor Didrik Tetens, som havde bedraget Kantoriet.

Dudum[1]) quidam Theodericus St[ov]eman ecclesie Slesvicensis quondam cantor certam pecunie summam de excessibus in prepositura sua Strandt per commissarium suum Simonem Bennessen exactam et exigendam, de qua sibi rationem idem commissarius nondum reddidit neque satisfecit, in ultima sua voluntate [prefate cantorie] addidit et legavit; et cum supradicta pecunia cum registris (?) et restantibus excessibus consensu testamentariorum dicti Theoderici Stomans per quendam Theodericum Tetensen,

[1]) Gz. — Cod. Cum

eiusdem Theoderici Stomans in prefata cantoria successorem, a supradicto Simone commissario recepta et sublevata sit, ac dictum Simonem commissarium super solutione et ratione dicte pecunie quietav[er]it ac liberav[er]it, non tamen in utilitatem dicte cantorie prefatam pecuniam in anime sue maximum periculum convertit nec per suos heredes converti mandavit. Quare Theodericus van Kroge prefate ecclesie Slesvicensis modernus cantor, cantoriam prefatam augere ac eius jura exactionis, prout tenetur, defendere ac conservare cupiens, quendam Boetium Humessen, dicti Theoderici Tetensen heredem ac testamentarium, de prefata pecunia ratione per dictum Theodericum Tetensen recepta per litteras apostolicas coram decano ecclesie Lubicensis in jus vocavit; sed quia idem decanus absque aliquo ordine judiciario, non visis juribus dicti oratoris nec facto registro, in dicta causa in prima coram eo instantia pendente absolutoriam sententiam pro adversario et contra oratorem inique, injuste et nulliter promulgavit, a qua quidem pretensa sententia per procuratorem oratoris debito tempore ad sedem apostolicam legitime appellatum exstitit. Ut igitur jura dicte cantorie conserventur, pia testatorum [ɔ: -is][1]) voluntas exequatur, injustitia sententie cognoscatur, nec heredes de bonis ecclesie contra defunctorum condempnationem (?)[2]) ditentur, dignetur s. v. causas appellationum, nullitatum, iniquitatis et injustitie tam dicte pretense sententie quam totius pretensi processus desuper habiti [necnon] attentatorum et innovatorum quorumcunque una cum toto negotio principali aliquibus probis viris in partibus illis commorantibus et, si magis placet, officiali generali Slesvicensi committere audiendas, cognoscendas, decidendas fineque debito terminandas cum omnibus suis incidentiis [etc.], cum potestate citandi tam dictum Boetium adversarium quam omnes alios sua interesse putantes et in executione citationis huiusmodi decernende antiandos [ɔ: nominandos] ac inhibendi omnes (!), quibus et quotiens opus fuerit, etiam sub censuris ecclesiasticis ac pecuniaria mulcta arbitrio judicum imponenda, ne in oratoris et litis huiusmodi prejudicium aliquod attemptetur, et in eventum non paritionis censuras huiusmodi incidisse declarandi, aggravandi, [usu][1]) quorumcunque locorum ecclesiasticorum generaliter, ut fieri solet, interdicendi ceteraque faciendi, que si[bi][1]) videbuntur[3]) oportuna, premissis, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, statutis, privilegiis,

[1]) Gz. [2]) commendationem Gz. [3]) Gz. — Cod. videbitur

etiam specialem derogandi motum [ɔ: modum] requirentibus, necnon Bonifacii VIII de una ac generalis consilii (!) de duabus dietis, dummodo non ultra tres, non obstantibus. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa, attento, quod summa, de qua agitur, non excedit 200 duc. Et cum clausula, quod, si non omnes, alter procedat. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 4. id. oct. anno 8.

Suppl. 1710 fol. 153.

4816. **12. Okt. 1520.**

Kong Christierns Udsending i Rom, Klerken Poul Andersen fra Ribe Stift, faar motu proprio Kanonikater og Præbender i Aarhus, Viborg og Roskilde samt Sognekirken i Koldt i Aarhus Stift.

Motu proprio, cum Arusiensis et Vibergensis ac Roskildensis ecclesiarum canonicatus et prebende ac parrochialis ecclesia de Bolthe (!) Arusiensis diocesis, quos et quas Georgius Schodborg electus Lundensis tempore electionis de persona sua in archiepiscopum Lundensem per capitulum ecclesie Lundensis nuper facte obtinebat, prout obtinet de presenti, per electionem huiusmodi vacare sperentur, nos Paulo Andree clerico Ripensis diocesis, Cristierni Dacie regis ad nos et sedem apostolicam nuntio, singulos canonicatus et prebendas ac parrochialem ecclesiam predictos [insimul fructus 8 mr.] exnunc prout extunc et econtra conferimus. Fiat motu proprio. J. Et quatenus dictus Paulus in Arusiensi, Vibergensi et Roskildensi ecclesiis seu aliqua earum alios canonicatus et prebendas ac etiam alia incompatibilia beneficia obtineat, tunc cum oportuna dispensatione canonicatus et prebendas ac parrochialem ecclesiam predictos una cum obtentis insimul usque ad sex menses [a die][1]) habite illorum pacifice possessionis computandos obtinendi, et cum suspensione quarumcunque gratiarum [etc.]. Datum Rome 4. id. oct. anno 8.

Suppl. 1706 fol. 85 v.

4817. **15. Okt. (15. Dec.) 1520.**

Paven tilstaar fuld Aflad (plenaria remissio peccatorum) til dem, som besøger Aarhus Domkirke paa den Dag, da Ove Bille læser sin første Messe som Biskop der.

---

[1]) Gz.

Auoni Bilde electo Arusiensi. Devotionis tue probata sinceritas *(Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. II, 769 f.; Reg. 6773)*. Datum Rome 15. oct.[1]) anno 8.

L. cardinalis Sanctorum Quattuor.

Evangelista.

Arm. 39 vol. 38 fol. 12 v og (II) Barth. H fol. 544.

4818. **25. Okt. 1520.**

Københavnerkanniken Ditlev Smyther faar ny Provision paa Provstiet i Lund.

Nuper prepositura ecclesie Lundensis, que inibi dignitas post pontificalem maior existit, apud sedem apostolicam vacante, s. v. illam Detlevo Smyter canonico ecclesie b. Marie Haffnensis Roskildensis diocesis decretorum doctori per suas litteras forsan motu proprio contulit, prout in dictis litteris, ad quarum exequutionem forsan processum extitit, et in quibus, quod fructus 4 mr. non excedebant, expressum fuit, plenius continetur. Cum autem a nonnullis asseratur fructus tempore date litterarum earundem plus valuisse et de presenti valere, licet 8 mr. non excederent, prout non excedunt, et propterea dictus orator dubitet litteras predictas de subreptionis vitio notari posse tempore procedente, supplicat, quatenus sibi, quod littere predicte et processus forsan habiti per easdem a data presentium valeant, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Montis Rosuli Nepesine diocesis 8. kal. nov. anno 8.

Suppl. 1708 fol. 158 v.

4819. **25. Okt. 1520.**

Didrik Slagheck faar ny Provision paa Dekanatet i Roskilde.

Nuper decanatu ecclesie Roskildensis, qui inibi dignitas non tamen post pontificalem maior seu officium et forsan de jure patronatus regis Dacie pro tempore existentis existit, certo tunc expresso modo, forsan etiam apud sedem apostolicam, vacante, s. v. illum Theodorico Slacheck clerico Monasteriensis vel alterius diocesis, forsan etiam motu proprio, contulit, prout in ipsius s. v. litteris desuper confectis, ad quarum exequutionem forsan processum extitit, et in quibus, quod fructus 4 mr. non excedebant, expressum fuit, plenius continetur. Cum autem a nonnullis asseratur fructus tempore date litterarum plus valuisse

---

[1]) II: sub annulo piscatoris die 15. dec.

et de presenti valere, licet 8 mr. non excederent, prout non excedunt, et propterea ac etiam, quia in ipsis litteris de defectu natalium, quem dictus orator ex soluto genitus et soluta patitur, nulla extitit mentio facta, licet forsan cum eodem oratore ad illum obtinendum auctoritate apostolica sufficienter dispensatum sit, dubitet dictus orator litteras predictas de subreptionis vel obreptionis vitio notari posse tempore procedente, supplicat s. v., quatenus sibi, quod littere predicte et processus forsan habiti per easdem a data presentium valeant, concedere et, quatenus opus sit, cum illo, ut defectu huiusmodi non obstante decanatum huiusmodi recipere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Montis Rosuli Nepesine diocesis 8. kal. nov. anno 8.

Suppl. 1708 fol. 158.

4820. **27. Okt. 1520.**

Klerken Thomas Pedersen fra Slesvig Stift faar Sognekirkerne i Sønderborg og Fjelstrup.

Cum una in de Sunderborch et alia parrochiales ecclesie in de Felstorp locorum seu oppidorum Ottoniensis et Slesvicensis respective diocesium vacent ad presens et tanto tempore vacaverint, quod earum collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam legitime devoluta existat, licet quidam Petrus Anckersen canonicus ecclesie b. Marie Hadersleuensis dicte Slesvicensis diocesis, qui se gerit pro rectore earundem ecclesiarum, nullo sibi suffragante titulo, illas indebite occupatas ad certum tempus detinuerit, prout adhuc detinet, supplicat s. v. illius orator et qui Johannis Angeli de Arcimboldo notarii referendarii ac s. v. prelati domestici familiaris continuus commensalis existit, Thomas Petri clericus eiusdem Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de dictis ecclesiis [insimul fructus 8 mr.] providere secumque, ut ecclesias predictas insimul retinere, quoad vixerit, valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis et in eventum privationis in forma juris et prout de jure, gratie [etc.] expediri possint. Datum Rome 6. kal. nov. anno 8.

Suppl. 1717 fol. 193 v.

4821. **29. Okt. 1520.**

Klerken Lambert Andersen fra Ribe Stift, Sognepræst i Bjært, faar Fristen for at bekendtgøre sin Forgænger Jens Ebbesens Resignation forlænget.

Alias parrochiali ecclesia in Biertt[1]) Slesvicensis diocesis per liberam resignationem Johannis Ebonis de illa, quam tunc obtinebat, in manibus s. v. sponte factam et per vos admissam vacante, s. v. illam sic vacantem Lamberto Andree clerico Ripensis diocesis contulit et de illa etiam providit. Cum autem hactenus resignationem huiusmodi publicari non fecerit neque possessionem ipsius ecclesie petierit nec etiam infra sex menses a data dictarum collationis et provisionis juxta quandam constitutionem s. v. super hoc editam id facere commode posse speret, supplicat, quatenus sibi, ut usque ad alios sex menses a fine predictorum sex mensium computandos resignationem huiusmodi in partibus illis possessori dicte ecclesie, si quis sit, vel aliis publicare ac possessionem dicte ecclesie petere minime teneatur, [indulgere seu huiusmodi tempus ad alios sex menses proxime futuros extendere][2]) et nichilominus dictam ecclesiam non per obitum, sed resignationem Johannis huiusmodi vacasse collationemque et provisionem predictas et inde secuta quecunque valida et efficacia esse decernere[2]) dignemini, non obstante regula predicta de resignationibus publicandis infra sex menses in partibus ac petenda possessione beneficiorum resignatorum ab eis, ad quos pertinet, cui hac vice derogare placeat. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat et ubique fidem faciat in judicio et extra, et juxta illius tenorem judicari debeat, regula cancellarie disponente, quod non secundum supplicationes, sed litteras judicari debeat, non obstante, et attento quod resignans adhuc vivit. Datum Rome 4. kal. nov. anno 8.

Orig. (Kladde?) paa Papir i Münchener-Samlinger (Reg. 80 Nr. 868); ogsaa (II) i Suppl. 1709 fol. 274 v.

4822. **29. Okt. 1520.**

Paven befaler Haderslevprovsten Johan Wulf at overdrage Sognekirken i Mildsted til Hans Bentsen, som har et evigt Vikariat i Husum.

Johanni Wlff preposito ecclesie b. Marie Haderslevensis Slesvicensis diocesis. Dignum etc. Dudum siquidem omnia beneficia apud sedem apostolicam vacantia dispositioni nostre reservavimus. Cum itaque postmodum parrochialis ecclesia in Milstede[3]) Slesvicensis diocesis per liberam resignationem Johannis Knutzen[4]) de illa per Henricum Brandis clericum Bremensis diocesis

---

[1]) II: Breitt [2]) Gz. — Cod. decernere indulgere ... extendere dignemini
[3]) II: Melstede [4]) II: Buntzen og Kuntzen

archivii Romane curie scriptorem et familiarem nostrum, procuratorem suum, in manibus nostris sponte factam et per nos admissam apud sedem predictam vacet ad presens, nos, Johannem Bentze perpetuum beneficiatum in ecclesia b. Marie oppidi Husum[1]) dicte diocesis eidem parrochiali ecclesie perpetuo canonice unita, cum quo dudum, ut asserit, super defectu natalium, quem patitur de presbitero genitus et soluta, ut eo non obstante ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines promoveri et unum beneficium, etiam si curam haberet animarum, obtinere valeret, apostolica fuit auctoritate dispensatum, quique postmodum clericali caractere rite insignitus et perpetuum simplex beneficium in dicta ecclesia b. Marie, quod de jure patronatus laicorum existit, tunc vacans, canonice sibi collatum assecutus fuit illudque ex dicta dispensatione obtinet, gratioso favore prosequi volentes, discretioni etc. mandamus, quatenus parrochialem ecclesiam [cuius et annexe huiusmodi fructus 5 mr.] eidem Johanni Bentze auctoritate nostra conferas, non obstantibus Bonifacii pape VIII et aliis apostolicis constitutionibus, aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis in illis partibus speciales vel generales dicte sedis vel legatorum eius litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum . . . Datum Rome 4. kal. nov. anno 8.

Jo. A. XXXV. 9. kal. jan. anno 8. Nardinus.
Reg. Lat. 1396 fol. 286.

4823. **29. Okt. 1520.**

Paven overdrager Sognepræsten Johan Knudsen (Buntzen) i Mildsted og Husum, som opgiver disse Embeder, den fulde Indtægt som Pension og giver ham tillige Regres til Embederne.

Johanni Knutzen clerico Slesvicensis diocesis. Vite ac morum honestas [etc.]. Cum itaque hodie tu parrochialem ecclesiam in Milstede cum[2]) ecclesia b. Marie oppidi Husum illi perpetuo canonice annexa Slesvicensis diocesis, quam tunc obtinebas, per certum procuratorem tuum in manibus nostris sponte resignaveris, nosque, resignationem ipsam admittentes, parrochialem ecclesiam predictam antea dispositioni apostolice reservatam Johanni Bentze, in dicta ecclesia annexa perpetuo beneficiato, per alias nostras litteras conferri mandaverimus, nos, tibi, ne ex

---

[1]) II: Husen [2]) Gz. — Cod. in

resignatione huiusmodi nimium dispendium patiaris, de alicuius subventionis auxilio providere volentes, tibi omnia fructus et emolumenta parrochialis ecclesie et annexe huiusmodi, per te, quoad vixeris, vel alium seu alios tuo nomine vel [ɔ: ut] prius absque aliqua diminutione propria auctoritate percipienda ac in tuos usus convertenda, loco pensionis annue, ipsius Johannis Bentze ad hoc expresso accedente consensu, tenore presentium reservamus[1]), tibique, quod, dicto Johanne Bentze cedente vel decedente seu parrochialem ecclesiam huiusmodi alias quomodolibet dimittente vel mittente et illa quovis modo, etiam ex causa permutationis in manibus nostris, vacante, etiam apud sedem apostolicam, liceat tibi ad illum liberum habere regressum illiusque ac annexe huiusmodi corporalem possessionem etiam propria auctoritate libere apprehendere et ut prius retinere absque alia nova tibi desuper facienda provisione, indulgemus. Volumus autem, quod, quamdiu fructus predictos perceperis, omnia onera parrochiali ecclesie et annexe incumbentia perferre omnino tenearis. Datum Rome 4. kal. nov. anno 8.

Simili modo episcopo Casertano et Johanni Wlff preposito Haderslevensis Slesvicensis diocesis ac Francisco Dieman canonico Lubicensis ecclesiarum.

Jo. A. XXX. X. Nardinus.

Reg. Lat. 1396 fol. 288; ogsaa (II) Supplik[2]) fælles for dette og foregaaende Brev (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1709 fol. 46.

4824. **4. Nov. 1520.**

Klerken Joachim Ode fra Bremen Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Bjært i Slesvig Stift.

Alias parrochiali ecclesia in Berthe Slesvicensis diocesis tunc per liberam resignationem cuiusdam Johannis Ebbonis vacante, ordinarius de dicta ecclesia Joachim Ode clerico Bremensis diocesis providit, possessione subsecuta. Et quia dubitat provi-

---

1) II tilføjer: seu, si sibi videbitur, per dictum Johannem Benke, cuius ad id expressus accedit assensus, successoresque suos annis singulis in festo s. pasce in civitate Lubicensi dicto Johanni Kuntzen vel procuratori suo legitimo integre persolvendos, loco pensionis annue reservare ... dignemini

2) II tilføjer: Et cum derogatione regularum s. v. de infirmis resignantibus et infra viginti dies decedentibus, si opus fuerit, attento, quod resignans [est] absens, ac de publicandis resignationibus ac verisimili notitie [ɔ: -a] obitus per viam surrogationis in omni jure, etiam quoad possessionem etc., cum derogatione regule de non surrogando non collitigantes, quia non fit in potentiorem, attenta resignatione, que fit in favorem non potentioris, ac gratie [etc.]

sionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta ecclesia [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove provisionis [etc.]. Datum Palidori Portuensis diocesis pridie non. nov. anno 8.

Suppl. 1710 fol. 166.

4825. 4. Nov. 1520.

Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift faar ny Provision paa Sognekirkerne i Fjelstrup og Sønderborg.

Cum parrochiales ecclesie, una videlicet Felstorpp Slesvicensis et alia Sunderborch Ottoniensis respective diocesium, a tanto tempore citra vacaverint et vacent ad presens, quod earum collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam legitime devoluta existat, licet quidam Petrus Ankersen, qui pro clerico se gerit, illas a longo tempore citra detinuerit, prout detinet de presenti, indebite occupatas, supplicat Henricus Brandis clericus Bremensis diocesis, archivii Romane curie scriptor s. v. familiaris, quatenus sibi de dictis ecclesiis [cuiuslibet fructus 4 mr.] providere secumque, ut predictas ecclesias una cum aliis obtentis incompatibilibus ad sex menses tantum a die habite earundem respective pacifice possessionis computandos retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove provisionis [etc.] cum derogatione regularum s. v. de idiomate et de annali possessore. Datum Palidori Portuensis diocesis pridie non. nov. anno 8.

Suppl. 1710 fol. 166.

4826. 20. Nov. 1520.

Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift, som har faaet Provision paa et evigt Vikariat i Haderslev, faar forlænget Fristen for at stævne en Modstander, som har indtrængt sig i Embedet.

Alias Paulo Hinseman clerico Bremensis diocesis de perpetua sine cura vicaria ad altare s. Trinitatis in collegiata ecclesia Haderslevensi Slesvicensis diocesis situm, per obitum Andree Langemaken vacante, per s. v. proviso, cum autem dictus orator intrusum in dicta vicaria infra triennium per regulam e. s. v. de triennali possessore statutum ad judicium evocari facere posse commode minime speret dubitetque propterea suo bono jure frustrari posse, supplicat, quatenus regulam predictam

ad annum a fine dicti triennii nondum elapsi computandum prorogare ac interim dictam regulam de triennali possessore eidem oratori minime nocere nec possessoribus prodesse posse concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat et secundum eam judicetur, attenta oratoris presentia. Et cum derogatione regule de annali possessore. Datum Civitatis Vetule Viterbiensis diocesis 12. kal. dec. anno 8.

Suppl. 1714 fol. 59.

4827. **23. Nov. 1520.**

Klerken Henricus Gherkens fra Bremen Stift faar et evigt Vikariat i Flensborg.

Cum simplex sanctorum beneficium sive perpetua vicaria ad altare s. Gertrudis in ecclesia sancte eiusdem extra opidum Flensburg Slesvicensis diocesis situm, quod quidam Petrus S[e]verini assertus clericus dicte diocesis obtinet, vacare censeatur et tanto tempore vacaverit, quod illius collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, supplicat Henricus Gherkens clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi dictum beneficium seu sine cura vicariam [fructus 4 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regule de annali possessore. Et cum derogatione juris patronatus, quatenus aliquod sit, in totum, attenta devolutione, ac fundationis, si que sit et in aliquo obstet. Datum Palidori Portuensis diocesis 9. kal. dec. anno 8.

Suppl. 1721 fol. 234.

15. Dec. 1520.

Se Bulle af 15. Okt. 1520 (Nr. 4817).

4828. **21. Dec. 1520.**

Lundekanniken Claus Pedersen faar Kantoriet i Aarhus.

Supplicat Nicholaus Petri canonicus Lundensis, quatenus sibi de cantoria ecclesie Arusiensis, que inibi dignitas non tamen prima post pontificalem existit, necnon canonicatu et prebenda eiusdem ecclesie, quos doctor Martinus N. obtinebat, per obitum eiusdem Martini vacantibus [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium et illustrium, quatenus de illo existant, videlicet si laicorum tantum

et illis ex fundatione vel dotatione competat, pro medietate, alias in totum. Et littere in forma surrogationis [etc.]. Datum Rome 12. kal. jan. anno 8.

Suppl. 1715 fol. 4.

4829. **21. Dec. 1520.**

Klerken Oluf Bang fra Odense Stift faar Kantoriet i Roskilde.

Supplicat Olaus Banck clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de cantoria ecclesie Roskildensis, que inibi dignitas non tamen prima post pontificalem existit, necnon canonicatu et prebenda eiusdem ecclesie, quos Johannes Luez obtinebat, per obitum eiusdem Johannis vacantibus [insimul fructus 6 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus [*etc. som Nr. 4828*]. Datum Rome 12. kal. jan. anno 8.

Suppl. 1715 fol. 4 v.

4830. **27. Dec. 1520.**

Viborgklerken Christiern Pedersen faar Dekanatet i Vesterås.

Cum decanatus ac certi canonicatus et prebenda ecclesie Arusiensis (!) regni Svecie a tanto tempore citra vacaverint et vacent ad presens, quod eorum collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad sedem apostolicam legitime devoluta existit, licet quidam magister Petrus cancellarius quondam Stenonis olim gubernatoris Svecie, qui pro clerico se gerit, illos detinuerit a longo tempore citra, prout de presenti detinet, indebite occupatos, supplicat Cristianus Petri clericus Vibergensis, quatenus sibi de decanatu, qui dignitas in dicta ecclesia non tamen maior existit, ac canonicatu et prebenda predictis [insimul fructus 8 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove provisionis [etc.]. Et cum derogatione regularum s. v. de annali[bus] possessoribus. Datum Rome 6. kal. jan. anno 8.

Suppl. 1711 fol. 60.

4831. **1520—21.**

Kong Christierns Klageskrift til Paven over Arcimbold, som han beskylder for at have fremkaldt Oprøret og Krigen i Sverige samt det stockholmske Blodblad, af hvis Forhistorie han giver en fuldkommen fordrejet Fremstilling.

Beatissime pater. Tue non incognitum est sanctitati nos crebras ad eam dedisse litteras de rebellibus et admodum infidelibus subditis nostris Suecis, quomodo paternum et idem here-

ditarium regnum nostrum Suecie jam pridem, vel invitis nobis, vi et armis occuparunt. Unde et sanctitatis tue opportuno remedio factum est, ut iidem subditi nostri excommunicationis et interdicti vinculis innodarentur. Tandem, ut nobis maturius consuleretur hac in re, ad nos componende pacis caussa missus est Joannes Angelus Arcimboldus tue sanctitatis nunccius, qui cum in civitatem Lubecensem adventaret, mox coepit homo ille ad perniciem natus suo secum volutare[1]) animo [ac][2]) cum aliis eiusdem farine viris clanculum commentari, quonam pacto novam in hostibus nostris seditionem excitaret et victoriam alias nobis brevi adfuturam subdolo suo ingenio impediret subrueretque[3]), ubi ad eos veniendi facultas daretur. Itaque suscepte legationis munere nequiter functus ex angelo pacis factus est auctor tumultus juxta illud psal[miste] *Qui loquuntur*[4]) *pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum* etc. Posteaquam autem in regna nostra pervenisset, tum ipsum in tue sanctitatis observantia animi devotione ac fide reverenter excepimus exceptumque beneficiis et favoribus amplissimis abunde cumulavimus; cumque aliquamdiu apud nos deversaretur, vehementer expostulavit, ut nostro favore sese ad Suecos proriperet. Nos vero de hominis virulentia statutoque animi iniquissimo utcunque commonefacti ipsum presentibus plerisque regni nostri primoribus atque prelatis, curnam id ipsum a nobis tantopere efflagitaret, interrogavimus, cumque preterea seorsum satis superque monuimus, ne perperam juxta relationem nobis factam adversus nos moliretur, sed potius ad sedandam litem et refrenandam subditorum nostrorum arrogantiam rebellionemve totos nervos intenderet. Tunc stipulata manu ac fide firma pollicitus est se pro virili portione in id niti velle, ut reverendissimum dominum Gotstauum archiepiscopum Uxalensem (!), tunc diris mancipatum carceribus, in pristinam reduceret libertatem rebellesque componeret, ut nos verum eorum regem agnoscerent et assumerent, adeoque totam concertationem sedaret. Qui adveniens archiepiscopum ipsum perquam innocenter captum, insignem item ecclesie arcem Steckam nomine penitus demolitam, bona item omnia Uxalensis ecclesie iniquissime direpta, complures etiam regni nostri clericos et prelatos in vinculis detineri injuriatos bonisque spoliatos audivit, vidit et liquido scivit. Hoc tamen

---

[1]) Gz. — Cod. voluntari [2]) add. Gz. [3]) Gz. — Cod. subrogaretque
[4]) Gz. — Cod. loquitur

ex officio non redarguens, sed sua excecatus avaritia muneribusque ab Stenone Stur[e] ecclesiastice libertatis oppugnatore et regni nostri Svecie tunc contra omne[1]) jus ac phas occupatore perditissimo corruptus, [ei][2]) palam adblandiri, facta collaudare subdoloque suo ingenio in malum provehere coepit, archiepiscopum Vxalensem coram se productum innocentissimum cognitum tum comminationibus cum [ɔ: tum][2]) falsis exhortationibus, ut ab archiepiscopatu cederet, inducere satis conatus est, imo sub mortis comminatur penis. Qui cum facere rennuisset, legato connivente et assentiente in atrociores est carceres detrusus. Nebulonem item quendam, qui ipsum archiepiscopum jam vinculis ligatum clava quadam peracuta in caput, adeo ut inde ossa diripiebantur plurima, percusserat, impune absolvi precepit, atque id genus plura commisit mala contra Rhomanam ecclesiam ac tue sanctitatis mentem. Preterea inter regni incolas maiorem dissensionem et adversus nos rebellionem pertinaciamque concitavit, maiestatem item nomenque nostrum regium et nos in dicti tyranni Stenonis gratiam, [ut] exosam incolis redderet, mendaciis non est veritus commaculare; itaque effectum est ipsius legati potissimum opera, ut ipsi nostri rebelles subditi, Stenonis mendaciis contra nos in odium provocati acerrime [ɔ: -um][2]) magno odio [ɔ: tedio][2]), sudore, ingentibus expensis et sumptibus nostris expugnati, vix tandem ad obedientiam et debitam subjectionem compelli potuere. Sed et hac legati indulgentia et assensu ipsi rebelles subditi nostri contra ecclesiam acriori sevientes invidia atque ex sceleris impunitate in malum audaciores facti reverendum dominum Jacobum, seniorem archiepiscopum, qui Gostauo cessit, sanctissime vite hominem, captum ac bonis omnibus spoliatum pluribus affecerunt injuriis, reverendum item dominum Ottonem Arosiensem episcopum similiter captum in vincula conjecerunt, Arosiensem ecclesiam bonis et possessionibus spoliarunt. Parta tandem post multa proelia et hominum cede[s] e coelo victoria, omnes ii venerandi patres cum multis aliis inferioribus prelatis, clericis et nobilibus pariter captis, injuriatis et spoliatis armato nostro milite victricique manu carceribus eruti et liberati per nos ad pristinas sunt dignitates restituti. Advocavimus preterea sub victoriam regni primores omnes ac civitatis Stockholmensis consules, ut horum malorum originem verum [ɔ: -am] hauriremus comperiremusque primum detestandam in regno adversus nos

---

[1]) Gz. — Cod. esse [2]) Gz.

conspirationem, cum nobis unanimi omnium electione, vivente adhuc clare memorie genitore nostro facta, regnum, quod etiam patrie legibus nobis debetur, cesserit. Hi etenim[1]), qui contra ipsum genitorem nostrum lese maiestatis criminis penam metuebant condignam, et in [ↄ: etiam][2]) regales nostros fructus et obventiones occuparunt. Interim Jacobus senior et alter Gotstauus junior archiepiscopi nuntium idoneum plena auctoritate instructum ad nos miserunt, mirum in modum rogantes ac sub nostro [s. t.][2]) sancteque ecclesie prestito juramento obsecrantes, ut in suos oppressores, detentores atque sacrilegos et ecclesiasticarum personarum et possessionum invasores omnium nephandissimos jamque anathematis gladio percussos, perinde atque meruerunt, animadverteremus. Et, quod horrendum est magis, producte [sunt][2]) inter cognoscendum littere aliquorum prelatorum atque nobilium et civitatis Stokholmensis sigillis obsignate, quibus se post tantas exorbitationes, assentiente legato admissas, contra sancte matris ecclesie claves impie colligaverant, et [ↄ: ut][2]), si qui in posterum ob captivitatem dictorum archiepiscoporum, episcopi seu prelatorum sive ob demolitas ecclesie possessiones et bonorum direptiones litterarum apostolicarum seu censurarum contra eos apparerent executores, illos continuo trucidarent et unanimiter censuras paternaque tue sanctitatis contra hec facinora decreta a regno propalarent [ↄ: propulsarent][2]) et arcerent, nec esset privati cuiusquam, sed ipsorum omnium conjuratorum factum, quicquid contra sanctitatem tuam et Rhomanam ecclesiam in predictis ageretur, putantes malefactum male errantium multitudine prima legati sanctitatis tue conniventia illecti [ↄ: -a][2]), purgatum iri; cognitumque est colligatos ipsos et adjutores tempore interdicti tam a jure quam homine decreti clericos per regnum Svecie ad divina celebranda coegisse. Quibus coram vulgo publicatis et deductis, nos, sceleris impietatem abhorrentes, e medio decessimus, quia tunc inter cetera eorum tradimenta solita factum est, ut pulveres quidam laxandis machinis bellicis apti, qui sub camera nostra regia, in qua tunc eramus, magna copia parati essent, ad nostram internecionem accenderentur. Que res cum a nostris fortunante deo cognite essent, subito ad arma ventum est et in eos [ac] adjutores ira perciti irruerunt, ultimo supplicio auctores afficiendo, inter quos eodem animi furore in Mathiam Strangensem et Vincentium Scharensem episcopos pariter animadverterunt. Quod cum audi-

[1]) Gz. — Cod. etiam [2]) Gz.

vimus, dolore non modico afficiebamur. Sciebantque liquido eos ipsos criminis lese maiestatis adversus dictum genitorem nostrum obnoxios, ac sacrilegorum horum facinorum ac colligationum generibus implicitos noverunt, fuisseque etiam[1]) plures facinorum horum non immunes. Divagata [ɔ: -e][2]) cedes [ɔ: -is][2]) in [ɔ: tamen][2]) nos oportune admoniti ab ecclesiasticis manum prohibuissemus. Plantavit initio hanc in regno nostro adversus nos rebellionem maiorem sanctitatis tue legatus Arcimboldus, cuius caussa in multis centenis milibus florenorum sumus damnificati. Plantavit et istam sua conniventia et assensu heresim, que nisi occulto justoque dei judicio preter omnem etiam deliberationem acerbe a deo ulta fuisset, periissentque perniciosa capita, abolita fuisset in his terris omnis sancte matris ecclesie veneratio, inductus fuisset clavium ecclesie contemptus, schismaque non minus quam apud finitimos Ruthenos jamjam hic inoluisset. Miserit igitur sanctitas tua pacis angelum an potius tumultuum et seditionis concitatorem, heresium procuratorem et proditorem pessimum, sanctitatis tue esto judicium. Quod ad nos attinet, consiliis et viribus, ne talia in posterum fiant, evitabimus. Cum enim prelati atque primores regni Svecie eundem Arcimboldum archiepiscopi Gotstavi votis reluctari contrariumque esse intelligerent, conceperunt illi novam spem novumque subinde animum contra nos induxerunt, et tunc iterum seniori eorum gubernatori unanimiter adherentes acerrimos hostes sese nobis posthac exhibuerunt. Quid [ɔ: Quod] si idem Arcimboldus injunctam sibi legationem rite gessisset et sese virum bonum fidelemque prebuisset, omnia in bonum statum atque ordinem sine tanta hominum strage vel facile redegisset, unde sua maxima [ɔ: -me][2]) culpa factum est, ut tot milia hominum gladio prohdolor absumerentur. *Uden Dato.*

Paaskrift: Konig Cristierns schrifft vnd bericht am pabst, wij es vmb Sweden ergangen.

Ufuldendt Koncept i Gem. Arch. XV Nr. 15. Flere gamle Afskrifter, bl. a. i Langebeks Dipl. under 19. Marts 1519, med Bemærkningen: Hæc littera est vitiose scripta copia, in fine mutila.

4832. **7. Jan. 1521.**

Optegnelse om, at Paven udnævner Jørgen Friis til Biskop i Viborg.

Rome die lune 7. mensis jan. 1521 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta.

Referente cardinali de Flisco providit ecclesie Vibergensi in

[1]) Cod. fuissentque in plures [2]) Gz.

Dacia, vacanti per obitum Enrici episcopi Vibergensis . . ., de persona Georgii Frijs canonici ipsius ecclesie Vibergensis.

Redditus fl. 200.

Taxa fl. 33 1/3.

Arch. Cons. Acta Cancell. I, 151 og 151 v.

4833. **7. Jan. 1521.**

Paven udnævner, efter at Biskop Erik Kaas i Viborg er død, Kanniken i Viborg Magister Jørgen Friis, som er 28 Aar gammel, til Biskop sammesteds.

Georgio electo Vibergensi. Apostolatus officium *(Dipl. Vibergense, 147—48)*. Datum Rome 7. id. jan. anno 8.

Simili modo Capitulo ecclesie Vibergensis.
Clero civitatis et diocesis Vibergensis.
Populo — - — —
Universis vasallis ecclesie —
Archiepiscopo Lundensi.
Christierno Dacie regi.

Hie. XX. XX. XX. XX. XX. XX. XX. Torrella.

Orig. til det første Brev uden Bulle i Danske gejstlige Sager 33 b., fundet udenom Halds Lensregnskab 1545—46.

Reg. Lat. 1399 fol. 205 v.

4834. **7. Jan. 1521.**

Paven giver den udvalgte Biskop i Viborg Jørgen Friis Dispensation for, at han ikke har den kanoniske Alder.

Georgio Friis canonico ecclesie Vibergensis, magistro in artibus. Divina supereminens largitas [etc.]. Cum itaque nos hodie, sperantes, quod tu, qui in vigesimo octavo vel circa tue etatis anno constitutus existis, eidem ecclesie esse poteris multipliciter fructuosus, [de persona tua eidem ecclesie providerimus], tecum [super] etatis premisse defectu dispensamus. Datum Rome 7. id. jan. anno 8.

Hie. XXX. Torrella.

Reg. Lat. 1399 fol. 209 v.

4835. **7. Jan. 1521.**

Paven giver Jørgen Friis Dispensation for de Bandstraffe, han maatte være ifalden.

Georgio Friis canonico ecclesie Vibergensis. Apostolice sedis consueta clementia [etc.]. Cum itaque nos hodie [*etc. som Nr. 2972*]. Datum Rome 7. id. jan. anno 8.

Hie. XX. Torrella.

Reg. Lat. 1399 fol. 210.

4836. **7. Jan. 1521.**

Klerken Claus Pedersen Varberg fra Lunde Stift faar motu proprio Provstiet i Jellingsyssel, Kanonikater og Præbender i Viborg og Ribe, to Sognekirker i Viborg og Aarhus Stifter og endelig St. Karens Hospital i Aarhus.

Motu proprio Nicolao Petri Wardberg clerico Lundensis diocesis, † Christierni moderni regis Dacie in Romana curia negotiorum gestori seu procuratori, preposituram ruralem in Yelingsyssel Ripensis diocesis ac Vibergensis et Ripensis ecclesiarum canonicatus et prebendas necnon de N. et de C. Ottoniensis et Arusiensis diocesium parrochiales ecclesias ac, quod de jure patronatus regis Dacie ac forsan pauperum existit, hospitale s. Catherine Arusiensis diocesis, que Georgius Friis electus Vibergensis tempore provisionis per nos hodie de persona sua dicte ecclesie Vibergensi facte obtinebat, ex eo, quod nos preposituram, canonicatus et prebendas ac parrochiales ecclesias et hospitale huiusmodi per solam provisionem dumtaxat harum serie apud sedem apostolicam vacare et hospitale huiusmodi cessare decernimus, apud sedem eandem vacantes [quorumlibet † ac illis forsan annexorum fructus 4 mr.], conferimus; et si hospitale predictum pauperum fuerit, illud eidem Nicolao per eum, quoad vixerit, tenendum juxta constitutionem Clementis pape V in concilio Viennensi super hoc editam committimus, ac cum eodem Nicolao, quatenus secum sufficienter dispensatum non sit, ut parrochiales ecclesias et, quatenus incompatibilia existant, preposituram et hospitale huiusmodi recipere et insimul, quoad vixerit, retinere valeat, dispensamus. Fiat motu proprio. J. Et in forma gratiosa ad futuram rei memoriam cum clausula permutandi totiens quotiens etc. Et cum oportuna suspensione quarumcunque gratiarum [etc.]. Et si sint de jure patronatus prefati regis, tunc de illius consensu. Datum Rome 7. id. jan. anno 8.

Suppl. 1711 fol. 194 v.

4837. **26. Jan. 1521.**

Lundekanniken Claus Pedersen (Varberg) faar Kantoriet i København.

Supplicat Nicolaus Petri canonicus Lundensis, quatenus sibi de cantoria ecclesie collegiate Haffenensis Roskildensis diocesis, que inibi dignitas non tamen prima existit, [et] canonicatu et prebenda eiusdem ecclesie, quas quondam Andreas Friis obtinebat [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia

22*

pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus [*etc. som Nr. 4828*]. Datum Pali Portuensis diocesis 7. kal. febr. anno 8.

Suppl. 1716 fol. 262.

4838. **29. Jan. 1521.**

Optegnelse om, at Biskop Jørgen Friis i Viborg betaler Servispenge.

Dicta die [ɔ: 29. jan. 1521] habuit duc. similes tres [ɔ: triginta tres] sol. 6 a Georgio Friseleto (!) electo Vibergensi pro communi pape dicte ecclesie per manus de Fucaris.

Introitus et Exitus 560 fol. 100.

29. jan. 1521 Georgius electus Vibergensis solvit.

Uddrag af Garampi efter S. C. 31 fol. 62 v (tabt).

4839. **7. Febr. 1521.**

Optegnelse om, at Biskop Jørgen Friis i Viborg lover at betale Servispenge.

7. id. febr. anno 8 Georgius electus Vibergensis obtulit fl. $33^1/_3$.

Uddrag af Garampi efter S. C. 13 fol. 148 (tabt).

4840. **13. Febr. 1521.**

Haderslevkanniken Mikkel Pedersen (Hostorp) faar indsat pavelige Dommere til at paadømme en Sag, han vil rejse mod Ribekantoren Poul Andersen og andre Gejstlige, som med Magt har tvunget ham til at udlevere nogle Penge og mishandlet ham.

Exponitur pro parte Michaelis Petri canonici collegiate ecclesie oppidi Haderslevensis Slesvicensis diocesis gravi cum querela, quod, cum nuper ipse ex causa et nomine depositi summam 20 fl. Renensium vel circa, pro parte cuiusdam Pauli Andree asserti cantoris ecclesie Ripensis adversarii deponendorum occasione certorum debitorum inter eundem Paulum adversarium et quendam Johannem Lupi, alias Wulff, prepositum dicte collegiate ecclesie opidi Haderslevensis contractorum, sub certis modo et forma ad custodiendum et servandum recepisset, videlicet quod etiam prefatam summam 20 fl. nisi de expresso dictarum partium consensu et debitis prefatis per arbitros seu amicabiles compositores ad hoc eligendos liquidatis minime restitueret, deinde dictus Paulus adversarius pacti initi immemor pluribus associatis satellitibus et scurris gladiis et fustibus ac balistis extensis bene armatis depositum prefatum repetere non erubuit et oratorem ad hoc citra consensum, ut prefertur, prestitum comminatione pene corporalis vel etiam mortis cogere non for-

midavit, ad quod quidem depositum restituendum idem orator se semper fuisse et esse paratum, constito prius de dicto consensu et data sibi sufficienti quietatione pro securitate sua, iterum atque iterum affirmavit. Nichilominus dictus Paulus adversarius ac eius scurre et satellites prefati, nescitur quo spiritu nisi diabolico ducti, in ipsum oratorem patrem [ɔ: senem] decrepitum, in octuagesimo sue etatis anno vel circa constitutum, ac etiam in eius famulos manus violentas injecerunt, eundem oratorem enormi lesione affectum ac verberibus multis pulsatum ad terram prosternendo. Cum autem premissa non solum perniciosi exempli existant, sed etiam in grave opprobrium clericalis dignitatis tendere verisimiliter censeantur, oratorque atrocissimas injurias propter premissa passus extitit (!), quas ad summam 5000 fl. similium vel circa existimat, Paulus vero prefatus ac quidam Nicolaus Friis, Thomas Hyas et Marquardus Stalmester asserti clerici etiam adversarii ipsius Pauli complices et criminis socii sententiam canonis *Si quis sacrilegium* damnabiliter incurrerunt (!),[1]) propterea interest e. s. v. et sedi apostolice huiusmodi temerarios ausus et maxime, que in tam evidens opprobrium clericalis ordinis emerserunt, solita providentia repellere illisque occurrere. Verum, clementissime pater, cum prefati Paulus, Nicolaus, Thomas et Marquardus adversarii habeant maximos favores in illis partibus, ita quod orator senex decrepitus et favoribus destitutus non speret in partibus eisdem presertim coram judicibus ordinariis consequi justitie complementum, prout est paratus jurare, ideo supplicat prefatus Michael orator, quatenus aliquibus probis viris in partibus illis mandare dignemini, ut causas, quas movet movereque intendit contra dictos Paulum, Nicolaum, Thomam et Mernardum (!) adversarios omnesque alios sua interesse putantes de premissis excessibus, injuriis et interesse, sententia canonis predicta rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deducendis et illorum occasione, cum omnibus suis incidentiis [etc.], etiam cum advocatione causarum huiusmodi a quibuscunque judicibus ecclesiasticis, quatenus ille coram eisdem judicibus in illis partibus forsan pendeant indecise et instructe non sint, attento, quod fuit oratori denegata justitia coram eisdem judicibus, audiant, cognoscant et fine debito terminent et decidant cum potestate dictos Paulum, Nicolaum, Thomam et Marquardum adversarios omnesque alios supradictos

---

[1]) Gz. — Cod. incurrerunt et propterea

per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, citandi illisque et dictis judicibus ac quibusvis aliis, quibus opus fuerit, sub sententiis et censuris ecclesiasticis, etiam 1000 duc. auri de camera veri et justi ponderis, pro una ipsi camere apostolice et alia medietatibus oratori pro justo eius interesse applicandorum, penis, per simile edictum inhibendi dictosque adversarios penas, sententias et censuras predictas damnabiliter incidisse et incurrisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum apponendi ac auxilium bracchii secularis invocandi omniaque alia faciendi, que in premissis necessaria fuerint seu quomodolibet oportuna, contradictores per similes censuras et alia juris remedia compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio bracchii secularis, non obstantibus Bonifacii pape VIII de una et concilii generalis de duabus [dietis], dummodo non ultra tres, constitutionibus, privilegiis quoque et litteris etiam apostolicis, cuiuscunque tenoris existant, regno Dacie et terre Holsatie ac ipsis adversariis et quibusvis aliis concessis, quibus caveri dicitur, quod ipsi vel aliquis alius extra dicta vel certa alia loca nisi coram certis judicibus et personis ad judicium trahi et censuris innodari non possint, et nisi causa prius in prima instantia eisdem[1]) exp[osi]ta foret, quibus hac vice dumtaxat derogare placeat, etiam si illis non nisi certa formula prestita ad unguem prius observata derogari non (!) possit, etiam si de eis plena specificatio et expressa mentio de verbo ad verbum et non per clausulas generales id importantes fieri debeat, non obstantibus quibuscunque. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Campegius. Et per breve s. v., hac supplicatione introclusa. Et quod summarie, simpliciter et de plano procedatur preterquam in causa injuriarum. Concessum. L. cardinalis Campegius. Datum Rome id. febr. anno 8.

Suppl. 1716 fol. 51 (= 31).

4841. **13. Febr. 1521.**

Sognepræsten Peder Farver i Middelfart faar indsat pavelige Dommere til at paadømme en Sag, han vil rejse mod Provsten Hans Hansen i Tofte, Lensmanden Gjord Nielsen (Drefeld) paa Hindsgavl og en Del andre, som havde fængslet og udplyndret ham.

Exponitur pro parte Petri Tintoris rectoris parrochialis ecclesie oppidi Medelfardensis Ottoniensis diocesis, quod alias Johannes Johannis assertus prepositus ruralis Taffetensis, ad-

---

[1]) Gz. — Cod. in eisdem

junctis sibi Jordero Nicholai capitaneo castri Hundezgaffuell et Johanne Nicolai officiali Wentzhut [ɔ: Vends Herred] ac certo numero oppidanorum dicti oppidi, in eo violenter domum habitationis predicti Petri ingressus eundem Petrum propria temeritate de facto captivavit et captum catenis ferreis constrinxit, omnibus bonis ipsius oratoris in predam per prefatum assertum prepositum datis; et postquam eundem oratorem in propria domo ipsius oratoris per octo dies tamquam notorium malefactorem, qualis non erat, compedibus et catenis ferreis vinctum detinuisset, eundem oratorem sic vinctum et ligatum per vias publicas ad oppidum Astens deduxit, et Jorderus in domo prefati asserti prepositi vinctum[1]) et ligatum per duas noctes detinuit et deinde eundem oratorem sic ligatum ad oppidum Ffoburgense et postmodum ad oppidum Swenburgense deduci et ibidem per triginta sex noctes detineri fecit et postea ipsum oratorem sic ligatum prefecto castri eiusdem oppidi Swenburgensis, quod est episcopi Ottoniensis, ut eum carceratum detineret, exhibuit; sed ipse prefectus, cum nullam causam, quare capi et incarcerari deberet, audiret, eundem recipere recusavit. Tandem ipse, etiam interveniente Mathia Petri officiali Ottoniensi, ad curiam episcopalem Ottoniensem deductus fuit et ibidem a Vincentio fratre ordinis Minorum asserto electo Badensi [ɔ: Gardensi], qui se de regimine ecclesie et episcopatus Ottoniensis, cum episcopus Ottoniensis tunc etiam captivus detineretur, intromittebat, adjunctis sibi dicto Matthia officiali et Nicholao prefecto, in carcerem intruditur et illic in carcere per triginta quatuor septimanas miserabiliter detentus fuit, et † ipse orator, cum nullam causam contra eum haberent, dimittitur; necnon quidam Severinus, qui se gerit pro clerico, prefatum oratorem sua ecclesia de Medelfar de facto spoliavit et se in illa intrusit, fructus exinde provenientes indebite percipiendo. Supplicat igitur prefatus orator, quatenus aliquibus probis viris in partibus illis et, si placet, Ottoniensi et Ratzeburgensi episcopis mandare dignemini, ut dictos sacrilegos, qui in ipsum oratorem dei timore postposito manus injecerunt ausu sacrilego temere violentas, sententiam excommunicationis contra tales in canone generaliter promulgatam incurrendo, constito eis de injectione manuum violentarum huiusmodi, tam diu excommunicatos publice denuntie[n]t et facia[n]t ab omnibus [evitari], donec injuriam passo

---

[1]) Gz. — Cod. vinctumque

satisfecerint † competenter et absolutionis beneficium meruerint obtinent [ɔ: -re], necnon omnes, quas ipse orator super incarceratione, violentia, injuriis, spoliatione, expensis, dampnis et interesse et aliis premissis . . rebusque aliis in actis deducendis contra supradictos Johannem Johannis, Jorderum, Johannem Nicolai, Vincentium, Mathiam, Nicolaum, Severinum et alios eorum in hac parte complices in exequutione citationis nominandos movere intendit, causas cum omnibus suis incidentiis [etc.] preterquam in causa injuriarum audiant, cognoscant et fine debito terminent et decidant cum potestate citandi adversarios et alios supradictos, etiam per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, eisque et quibusvis aliis etiam sub censuris ecclesiasticis inhibendi dictosque sacrilegos, postquam injuriam passo debito satisfecerint, † a sententia canonis huiusmodi absolvendi omniaque alia faciendi in premissis oportuna, contradictores [etc.], invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio bracchii secularis, non obstantibus Bonifacii pape VIII de una et concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres, et aliis constitutionibus ac litteris apostolicis dictis adversariis vel quibusvis aliis concessis, quibuscunque [ɔ: cuiuscunque] tenoris existant, quibus forsan cavetur, quod ipsi extra certa loca et nisi coram certis judicibus et personis ad judicium trahi et censuris innodari non possint, quibus hac vice dumtaxat latissime derogare placeat, ceterisque contrariis quibuscunque. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Campegius. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa, attento, quod orator fuit spoliatus beneficio et bonis suis, et alias attenta miserabili materia. Concessum. L. cardinalis Campegius. Datum Rome id. febr. anno 8.

Suppl. 1715 fol. 117 v.

4842. **18. Febr. 1521.**

Klerken Johannes Slagheck fra Münster Stift lover at betale Annater af Kanonikat og Præbende i Utrecht.

Die 18. dicti [febr. 1521] Johannes Slacheck clericus Monasteriensis diocesis obligavit se pro annata canonicatus et prebende s. Johannis Trajectensis.

Annate 1520—21 fol. 49 (Archivio di Stato).

4843. **22. Febr. 1521.**

Conrad Wulf, evig Vikar i Slesvig, faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder og Fritagelse for at residere.

Supplicat Conradus Wulff perpetuus vicarius ad altare s. Bartholomei situm in ecclesia Slesvicensi, quatenus secum, ut una cum perpetua vicaria ad dictum altare unum et sine illis duo alia quecunque dissimilia aut similia simplicia sub uno et eodem tecto consistentia, alias se invicem compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et duos canonicatus et † duas prebendas ac totidem dignitates, personatus, administrationes vel officia ad sex menses a die illorum per eum habite pacifice possessionis computandos, quoad vixerit vero alia sub † eodem tecto consistentia beneficia huiusmodi retinere cum clausula permutandi totiens quotiens, necnon in Romana curia vel altero beneficiorum per eum obtentorum residendo aut litterarum studio [in loco], in quo illud vigeat generale, insistendo omnes fructus dicte vicarie [et] aliorum quorumcunque beneficiorum . . . ., etiam si personalem residentiam quomodolibet requirant, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, percipere valeat, quodque interim eisdem beneficiis per vicarios idoneos ad eius nutum ponendos et amovendos in divinis deserviri et [ab][1]) illis parrochianorum curam animarum exerceri ac ecclesiastica sacramenta administrari facere possit, dispensare dignemini, non obstante, si etiam primam non fecerit personalem residentiam. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 8. kal. martii anno 8.

Suppl. 1717 fol. 74 v.

4844. **27. Febr. 1521.**

Iver Juel faar ny Provision paa St. Nicolai Kirke i Varde.

Alias parrochiali ecclesia s. Nicolai oppidi de Ware Ripensis diocesis vacante, Ivaro Julo Dano ipsius ecclesie pastori ordinaria fuit auctoritate [de illa] provisum, possessione subsecuta et per aliquot annos continuata. Cum autem provisionem huiusmodi viribus non subsistere [dubitet], supplicat, quatenus sibi de dicta parrochiali ecclesia [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Malliani Portuensis diocesis 3. kal. martii anno 8.

Suppl. 1719 fol. 196 v.

4845. **2. Marts 1521.**

Gerhard Reynecke faar Sognekirken i Tønning mod at betale en Pension til Klerken Henricus Honell fra Hildesheim Stift.

---

[1]) Gz.

Cum, lite et causa in Romana curia inter Henricum Houele clericum Hildesemensis diocesis actorem ac Gerardum Reynecken de in Tonnynghen Slesvicensis diocesis parrochiali ecclesia in prima instantia indecisa pendente, Henricus Houell liti et cause huiusmodi cedit de presenti, supplicant igitur idem oratores, quatenus de [parrochiali ecclesia] in Tenningen Gerhardo Reynecken [fructus 4 mr.] providere, Henrico Houell vero pensionem annuam fl. auri in auro Renensium 3 super ecclesie in Tonningen fructibus, quorum medietatem pensio ipsa non excedit, exemptam a quibuscunque oneribus Henrico Houell, quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo per Gerardum Reynecken et successores suos annis singulis in festo nativitatis domini nostri Jesu Cristi in Romana curia integre persolvendam, cum decreto, quod in eventum, in quem pensio predicta in totum vel in partem nulla seu invalida quacunque ex causa reperiatur, nichilominus possit idem Henricus Houell Gerhardum Reynecken vigore litterarum super presentibus conficiendarum † sub censuris et aliis penis, invocato, si opus fuerit, auxilii [ɔ: -lio] bracchii secularis, cogi facere ad pensionem persolvendam, reservare, et insuper forsan, quod, comperta nullitate seu surreptione vel obreptione pensionis aut supposita illius invaliditate, aut Gerhardo in dicte pensionis [solutione], etiam † litteris minime intimatis et etiam absque aliqua requisitione, ultra tempus domini nostri Jesu Christi festivitatis predicte et duos menses inde sequentes cessante et deficiente aut plus debito differente, liceat Henrico Houell ad parrochialem ecclesiam huiusmodi vigore litterarum super presentibus conficiendarum, quas vim valide et efficacis provisionis obtinere decernere placeat, liberum habere regressum, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum advocatione cause et extinctione litis, quatenus non sint alii collitigantes, ita quod quoad hoc presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et in forma surrogationis [etc.]. Datum Rome 6. non. martii anno 8.

•Suppl. 1719 fol. 149 v.

4846. **19. Marts 1521.**

Klerken Petrus Wendt fra Camin Stift, evig Vikar i Løjt, og Klerken Bernhard Weke fra Slesvig Stift, evig Vikar i Tyrstrup, faar Tilladelse til at lade sig indvie til de højere gejstlige Grader ved Kurien.

Cum Petrus Wendt clericus Caminensis diocesis, perpetuus vicarius ecclesie parrochialis Luen ad altare s. Anne Slesvicensis

diocesis, et Bernardus Weke clericus Slesvicensis diocesis, perpetuus vicarius ecclesie parrochialis b. Marie virginis in Torstorp eiusdem diocesis, fervore devotionis accensi cupiant ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines promoveri et, postquam in illis promoti fuerint, perpetuo altissimo famulari, supplicant, quatenus, ut a quocunque catholico antistite in Romana curia residente, quem duxerint eligendum, aliquibus tribus dominicis vel aliis festivis diebus, etiam extra tempora a jure statuta, ad dictos ordines se promoveri facere et in illis sic promoti, etiam in altaris ministerio, perpetuo ministrare libere possint, antistiti illos conferendi et oratoribus huiusmodi prefatos ordines suscipiendi licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat . . . . Et examinentur per sacristam sive eius deputatum, coram quo doceant se esse arctatos et sufficienter litteratos, et promoveantur per Vincentium episcopum Ottanensem, attento quod oratores sunt in curia. Datum Rome 14. kal. aprilis anno 9.

Suppl. 1724 fol. 122 v.

4847. **20. Marts 1521.**

Optegnelse om, at Klerken Johan Knudsen fra Slesvig Stift forpligter sig til at betale Annater af Sognekirkerne i Mildsted og Husum og af sin Ret til Regres til de samme Kirker.

Dicta die [ɔ: 20. martii 1521] Henricus Brandis scriptor archivii nomine Johannis Knuzen clerici Slesvicensis diocesis obligavit se pro annata reservationis omnium fructuum parrochialium ecclesiarum in Milzstede et b. Marie oppidi de Vsen (!) illi perpetuo annexe Slesvicensis diocesis, cuius fructus exprimuntur in provisione ad 5 mr. Et reservantur Johanni sub data 4. kal. nov. anno 8.

Overstreget og i Margen: Die 6. jan. predicti solvit duc. 3, patet per cedulas.

Dicta die Henricus nomine Johannis obligavit se pro annata regressus ad dictam parrochialem ecclesiam, cuius fructus ut supra, et eidem Johanni conceditur, cedente vel decedente infrascripto Johanne Bense sub dicta data. Et promisit solvere in eventum, quod regressus sortiatur effectum, sub penis etc. Juravit.

Annate 1520—21 fol. 79 (Archivio di Stato).

4848. **20. Marts 1521.**

Klerken Johan Bentsen fra Slesvig Stift lover at betale Annater af Sognekirken i Mildsted og dens Anneks i Husum.

Dicta die [ɔ: 20. martii 1521] dictus Henricus nomine Johannis Bense clerici Slesvicensis diocesis obligavit se pro annata dicte parrochialis ecclesie [ɔ: Mildstede] et illi annexe [fructus 5 mr.], et eidem Johanni Bense providetur per resignationem dicti Johannis Knuzen sub data 4. kal. nov. anno 8. Et promisit solvere, cum primum cessabit perceptio fructuum ut supra reservatorum, sub penis etc. Juravit.

Annate 1520—21 fol. 79 (Archivio di Stato).

4849. **21. Marts 1521.**

Klerken Niels Friis fra Ribe Stift faar Kantoriet i Viborg, hvorom der havde været ført Proces mellem Klerken Gerardus Harsen fra Køln Stift og Klerken Kjeld Ovesen.

Cum alias, lite et causa in Romana curia coram certo causarum palatii apostolici auditore seu eius locum tenente aut alio judice inter Gerardum Harsom clericum Coloniensis diocesis et Betillum (!) Avonis clericum super cantoria ecclesie Vibergensis, quam quilibet eorum ad se de jure spectare asserebat, indecisa pendente, dictus Betillus fuisset vita functus, s. v. de cantoria predicta prefato Gerardo in forma surrogationis, etiam ad possessionem, aut gratie [etc.] sub certa data provideri concessit. Cum autem prefatus Gerardus concessioni gratie huiusmodi, litteris apostolicis desuper non confectis, ac omni juri sibi in dicta cantoria quomodolibet competenti necnon, si opus sit, liti et cause huiusmodi in manibus s. v. sponte cedit de presenti, supplicat Nicolaus Fryssz clericus Ripensis diocesis, quatenus sibi de cantoria predicta, que inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existit [cuius ac illi forsan annexorum fructus 4 mr.], etiam, si opus fuerit, in forma surrogationis [etc.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum advocatione cause et extinctione litis, quatenus non sint alii collitigantes, ac quod quoad hoc presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et cum derogatione regule de non surrogando non collitigantes, attento quod non in potentiorem etc. Et cum derogatione regule de annali possessore. Datum Rome 12. kal. aprilis anno 9.

Suppl. 1724 fol. 51.

4850. **22. Marts 1521.**

Paven beder Kong Christiern tilgive Arcimbold, som kun har erklæret sig skyldig i nogle uoverlagte Udtalelser i et Brev, men ikke i Forræderi mod Kongen.

Christierno Dacie, Svecie et Norvegie regi illustri. Alias ob querelas per maiestatem tuam contra Joannem Angelum Arcimboldum, notarium et referendarium ac tunc in regnis tuis commissarium nostrum, nobis factas, ut justitie debito ac maiestatis tuæ desiderio faceremus satis, eidem Joanni Angelo statim per nostras litteras mandavimus, ut super iis [se][1]) purgaturus ad nos rediret. Qui cum primum ad nos rediisset et ad pedes nostros provolutus obtulisset se juri stare paratum, et, si vera esse reperirentur, quæ maiestati tuæ per eius emulos contra ipsum falso delata fuerant, nullam veniam petiturum, sed sponte justam penam subiturum fore, nobisque humiliter supplicasset, ut sibi, cuius bona tuæ maiestatis jussu sequestrata erant, et eius frater germanus simili jussu captus detinebatur, opportune adesse dignaremur, nos, qui omnibus in justitia [presto?] sumus, audito Paulo Andrea maiestatis tuæ nuntio, congruum fore judicavimus, ut hec sicut alie regni tui cause coram Laurentio tituli Sanctorum Quattuor Coronatorum presbitero cardinali, quem alias regnorum tuorum protectorem et procuratorem tempore concilii Lateranensis constituisti, tractaretur et per eum expediretur. Qui, ipsis Paulo Andrea nuntio et Joanne Angelo pluries auditis, cum dictus Joannes Angelus coram eo jure jurando confirmasset se nihil unquam commisisse, propter quod lese maiestatis tue reus argui posset, exceptis quibusdam litteris, quas, postquam dictus frater germanus suus detentus eiusque bona, ut prefertur, arrestata fuerunt, ad nos et nonnullos s. Romane ecclesie cardinales ac alios, non malignitate vel odio aliquo, sed calore animi dumtaxat ob arrestum bonorum et fratris sui detentionem scripsisse non negabat, et nihilominus penitentia ductus veniam sibi per maiestatem tuam concedi humiliter petebat, prefatus Laurentius cardinalis certos amicabilis concordiæ articulos composuit, pro complacentia (?) tamen et ratihabitione per maiestatem tuam prestandis. Qui quidem articuli, ab eodem Laurentio cardinale in scriptis redacti et ab ipso Joanne Angelo etiam acceptati, cum justi honestique nobis visi et a nobis propterea confirmati fuerint, prout eos etiam tenore presentium confirmamus, celsitudinem

---

[1]) add. Gz.

tuam hortamur obnixeque rogamus, ut eosdem ratos et gratos habere et, que in eis continentur, executioni mandare velis. In quo celsitudo ipsa tua rem bonitate sua dignam ac ipsi deo, qui etiam pro crucifigentibus intercessit ad patrem omnium, nobisque plurimum gratam faciet. Datum Romæ sub annulo piscatoris die 22. martii 1521 pontificatus anno 9.

Euangelista.

Orig. paa Perg. med Rester af paatrykt Segl i Christian II 68, 19 (R. A.). Trykt Dipl. Norv. XVII, 1280—81 med Huller for en Del ulæselige Steder, som nu er bleven læst, efter at Rigsarkivar Secher havde behandlet Brevet med Garvesyre.

4851. 4. April 1521.

Klerken Oluf Bang fra Odense Stift faar Kanonikat og Præbende i Ribe og St. Nicolai Kirke i Varde.

Cum Ivarus Julius canonicus ecclesie cathedralis Ripensis et rector ecclesie parrochialis loci de Waardhe s. Nicolai confessoris Ripensis diocesis, in Romana curia presens, canonicatum et prebendam ac parrochialem ecclesiam predictos, quos obtinet, sponte resignat de presenti, supplicat Olaus Bangk clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda et ecclesia parrochiali [cuiuslibet fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove vel alterius utilioris provisionis [etc.] expediri possint. Datum Rome pridie non. aprilis anno 9.

Suppl. 1726 fol. 56 v.

4852. 8. April 1521.

Oluf Bang faar et andet Kanonikat og Præbende i Ribe.

Canonicatu et prebenda ecclesie cathedralis Ripensis per obitum Christofori presbiteri plebani de Lemvigh vacantibus, Olaus Bangk clericus Ottoniensis diocesis illos vigore cuiusdam reservate apostolice sibi desuper date infra tempus debitum acceptavit et de illis etiam per executores ad hoc deputatos legitime sibi provideri obtinuit, prout hec et alia in documentis desuper confectis latius continentur. Cum autem dubitet provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere expediri possint in forma † nove provisionis [etc.]. Datum Rome 6. id. aprilis anno 9.

Suppl. 1727 fol. 71.

4853. **12. April 1521.**

Klerken Ove Hunnessen fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Slesvig mod at betale Pension til Klerkene Tymme Loft og Paulus Hinseman fra Bremen Stift.

Cum, lite et causa in Romana curia inter Tymmonem Lofften clericum Bremensis diocesis actorem et Ovonem Hunnessen clericum Slesvicensis diocesis reum et conventum de quadam perpetua sine cura vicaria ad altare ss. decem millium militum situm in cathedrali ecclesia Slesvicensi rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deductis in prima instantia pendente, dictus Tymmo liti et cause huiusmodi necnon omni juri sibi in illa competenti cedit de presenti, dictum Ovonem in possessione dicte vicarie, in qua existit, pacifice dimittendo, supplicant oratores prefati, quatenus de vicaria predicta [fructus 4 mr.] eidem Ovoni providere, Tymmoni vero predicto pensionem annuam 4 fl. auri in auro Renensium ac Paulo Hinseman clerico dicte Bremensis diocesis aliorum 4 fl. similium super fructibus dicte vicarie, etiam si super illis alie pensiones annue aliis assignate sint, dummodo ille omnes medietatem dictorum fructuum non excedant, eisdem Tymmoni et Paulo, quoad vixerint, respective vel eorum legitime [ɔ: -is] procuratoribus per dictum Ovonem et successores suos annis singulis in locis et terminis in litteris exprimendis integre persolvendam, de ipsius Ovonis Hunnessen consensu reservare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et litis status exprimi possit. Et tunc in forma etiam quoad possessionem etc., gratie [etc.]. Et cum oportuna derogatione regule de non surrogando [non] collitigantes, quia non in potentiorem. Et cum suspensione quarumcunque specialium vel generalium reservationum, etiam mentalium. Datum Malliani Portuensis diocesis pridie id. aprilis anno 9.

Suppl. 1726 fol. 38 v.

4854. **17. April 1521.**

Klerken Johan Knudsen fra Slesvig Stift faar Kanonikat og Præbende i Rostock.

Supplicat Johannes Knutzen clericus Slesvicensis diocesis, decretorum doctor, quatenus sibi de certis canonicatu et prebenda in collegiata ecclesia s. Jacobi Rostoccensi Swerinensis diocesis, qui de jure patronatus ducum Magnopolensium existunt, per obitum Henrici Vanktzen vacantibus [fructus 4 mr.], de consensu dictorum principum providere dignemini. Concessum

in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma simplicis † provisionis expediri possint. Datum Pali Portuensis diocesis 15. kal. maji anno 9.

Suppl. 1726 fol. 241.

4855. **2. Maj 1521.**

Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift faar Provstiet i Mors og Han Herred og Sognekirkerne i Nors og Tved.

Supplicat Henricus Brandis clericus Bremensis diocesis, archivii Romane curie scriptor et s. v. familiaris, quatenus sibi de prepositura rurali in Morss et Hanherde et parrochiali ecclesia cum annexa Noress et Troell (!) Burglanensis diocesis, per obitum Petri Erici vacantibus [cuiuslibet fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † provisionis [etc.]. Et cum derogatione regule de idiomate. Et cum dispensatione pro dicto Henrico retinendi preposituram et ecclesiam predictas unacum aliis incompatibilibus obtentis ad sex menses tantum, quatenus secum sufficienter dispensatum non existat. Datum Malliani Portuensis diocesis 6. non. maji anno 9.

Suppl. 1727 fol. 60.

4856. **2. Maj 1521.**

Den pavelige Auditør Meronius de Vipera faar motu proprio Provstiet i Mors og Han Herred.

Motu proprio Meronnio de Vipera palatii nostri † causarum auditori, capellano nostro et prelato domestico ac familiari continuo commensali, de prepositura rurali in Hanbert et Mors Burglanensis diocesis, per obitum Petri Erici vacante [fructus 4 mr.], providemus, secumque, ut eandem preposituram cum aliis obtentis, etiam curatis seu alias qualificatis, beneficiis insimul ad sex menses a die illius habite possessionis computandos obtinere possit, quatenus indigeat, dispensamus. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regule de idiomate. Et quatenus esset (!) de jure patronatus, id exprimi possit. Et cum oportuna illius derogatione, quatenus ex fundatione vel dotatione competat, pro medietate, alioquin in totum. In forma surrogationis, nove provisionis [etc.]. Datum Malliani Portuensis diocesis 6. non. maji anno 9.

Suppl. 1729 fol. 289.

4857. **6. Maj 1521.**

Klerken Oluf Bang fra Odense Stift faar Kanonikat og Præbende i Haderslev.

Supplicat Olavus Bangk, clericus Ottoniensis diocesis, s. v. et sancte sedis apostolice accolitus capellanus, quatenus sibi de certis canonicatu et prebenda ecclesie collegiate Hadersloffuensis et quadam commenda seu simplici beneficio altaris s. Laurentii in eadem ecclesia sita Slesvicensis diocesis, per obitum Martini Erici vacantibus [cuiuslibet fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma simplicis aut nove provisionis expediri possint. Datum Rome pridie non. maji anno 9.

Suppl. 1731 fol. 65 v.

4858. **15. Maj 1521.**

Klerken Iver Juel fra Ribe Stift faar Sognekirkerne i Aasted og Selde i Viborg Stift.

Cum Nicolaus Petri Warberg clericus Lundensis diocesis, qui alias parrochiales ecclesias de Ostede ac Sielde in Saling Vibergensis diocesis invicem perpetuo unitas tunc certo modo in litteris, si videbitur, exprimendo vacantes vigore quarundam litterarum specialis reservationis sibi desuper per s. v. concessarum, prout ex illarum forma poterat, infra tempus debitum † acceptavit et seu de illis sibi provideri obtinuit, illarum possessione per eum non habita, [easdem] resignare sponte proponat, prout resignat de presenti, supplicat Ivarus Julius clericus Ripensis † diocesis, quatenus sibi parrochiales ecclesias predictas [fructus insimul 6 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum dispensatione oportuna, quatenus forsan non fuerint unite, ut prefertur, et [ɔ: ut] etiam ipsas ecclesias recipere et insimul, quoad vixerit, retinere libere possit seu, si videbitur, et [ɔ: cum] unione dictarum ecclesiarum invicem vel unius relique aut ambarum † ad eius vitam in forma gratiosa cum derogatione regule de unionibus committendis ad partes, vocatis etc. ac exprimendo valore etc. Et in forma surrogationis [etc.], [et si] dicte ecclesie vel earum aliqua de jure patronatus existat, cum illius derogatione, videlicet, si laicorum tantum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alioquin in totum. Datum Rome id. maji anno 9.

Suppl. 1733 fol. 227 v.

4859. **14. Juni 1521.**

Optegnelse om, at man i Konsistoriet har oplæst en Skrivelse fra Kong Christiern, som erklærer sig uskyldig i de to svenske Biskoppers Død.

Rome die veneris 14. junii [1521] fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta.

Proposuit sua sanctitas regem Dacie, de quo rumor natus fuerat, quod decapitari fecisset duos episcopos in regno Svecie, ad eandem sanctitatem suam scribere super provisione duarum ecclesiarum, que per obitum dictorum episcoporum interemptorum vacarant (!)[1]), et alterius ecclesie, cuius regimen episcopus pro tempore exercens[2]) in manibus sanctitatis sue cedere intendit, et fuerunt lecte littere eiusdem regis et una informatio per ipsum data nuntio, quem ad dictam sanctitatem suam destinavit, in qua continetur excusatio ipsius regis, quod minime in culpa fuerit, quod dicti archiepiscopi (!)[3]) decapitarentur.

Arch. Consist. Acta Cancell. I fol. 169. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1172 og Allen, De tre nordiske Rigers Hist. III, 2, 455. Afskrift (II) i Cod. Barber. lat. 2873 fol. 40 v og 2878 fol. 151 v.

4860. **19. Juni 1521.**

Lundekanniken Claus Pedersen Varberg faar Sognekirken i Davinde og et evigt Vikariat i Frue Kirke i Odense.

Supplicat Nicolaus Petri canonicus Lundensis, quatenus sibi de parrochiali ecclesia Dalbende cum sua annexa Ottoniensis diocesis ac altari b. Marie virginis, Calendarum nuncupato, in ecclesia eiusdem virginis b. Marie Ottoniensis civitatis, quam et quod Petrus Mathie obtinebat, per obitum eiusdem Petri vacantibus [insimul fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus [etc.]. Et littere in forma surrogationis [etc.]. Datum Rome 13. kal. julii anno 9.

Suppl. 1736 fol. 57 v.

4861. **21. Juni 1521.**

Claus Pedersen Varberg faar Kanonikat og Præbende i København og et evigt Vikariat i Roskilde.

Supplicat Nicolaus Petri canonicus Lundensis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda collegiate ecclesie Haffnensis Roskil-

---

[1]) II: vacabant [2]) II: existens [3]) II: episcopi

densis diocesis ac vicaria sive altari s. Nicolai ecclesie Roskildensis, quos et quam magister Nicolaus N. obtinebat, per obitum eiusdem magistri Nicolai vacantibus [insimul fructus 6 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus [etc.]. Et littere in forma surrogationis, etiam quoad possessionem, gratie [etc.]. Datum Rome 11. kal. julii anno 9.

Suppl. 1736 fol. 58.

4862. **22. Juni 1521.**

Præsten Mads Skeel fra Slesvig Stift, evig Vikar i Haderslev, fritages for at residere.

Supplicat Mathias Schele presbiter Slesvicensis diocesis, vicarius vicarie altaris s. Anne in collegiata ecclesia Hadersleyensi dicte Slesvicensis diocesis fundate, que de jure patronatus laicorum existit, in cuius fundatione contineri dicitur, quod vicarius eiusdem vicarie residentiam personalem ibidem facere teneatur, quatenus sibi, ut in Romana curia vel altero beneficiorum suorum residendo fructus dicte vicarie de consensu patronorum eiusdem vicarie, quottidianis distributionibus dumtaxat exceptis, quoad vixerit, percipere possit, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 10. kal. julii anno 9.

Suppl. 1734 fol. 12 v.

4863. **23. Juni 1521.**

Præsten Enevold Olufsen fra Roskilde Stift faar Lov til at læse Messe efter Romerkirkens Ritus.

Cum Ernaldus Olavi presbiter Roskildensis diocesis cupiat ad Romane ecclesie usum, ad quam gerit devotionis affectum, horas suas canonicas et officium divinum diurnum pariter et nocturnum dicere et recitare, supplicat, quatenus sibi, [ut], quoad vixerit, horas suas canonicas jure consuetudinis Romane ecclesie cum uno vel duobus sociis vel familiaribus clericis secularibus libere dicere et recitare valeat, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod orator est presens in curia, et preterquam in choro, ubi cum aliis se conformet. Datum Rome 9. kal. julii anno 9.

Suppl. 1735 fol. 147.

4864. **23. Juni 1521.**

Københavnerkanniken Hartvig Lange faar samme Tilladelse.

Cum Herdenicus Langhen canonicus ecclesie collegiate Haffnensis Roskildensis diocesis [*etc. som forrige Brev, ogsaa Resolution og Dato*].

Suppl. 1735 fol. 151.

4865. **23. Juni 1521.**

Klerken Christiern Pedersen fra Odense Stift faar Sognekirken i Lyndelse.

Cum Johannes Mule rector parrochialis ecclesie Uundlosse Ottoniensis diocesis ecclesiam predictam, quam obtinet, resignat de presenti, supplicat Cristiernus Petri clericus dicte Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de dicta parrochiali ecclesia [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus [etc.]. Datum Rome 9. kal. julii anno 9.

Suppl. 1735 fol. 151.

4866. **23. Juni 1521.**

Klerken Knud Mogensen (?) fra Odense Stift faar St. Peders Kirke i Malmo.

Cum Ottonis (!) N. canonicus Roskildensis diocesis ac rector parrochialis ecclesie bb. Petri et Pauli opidi Malinogensis Lundensis diocesis dictam parrochialem ecclesiam, quam obtinet, resignat de presenti, supplicant tam dictus Otto quam Canutus Marii clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi de dicta parrochiali ecclesia, que de antiqua et approbata consuetudine ad presentationem regis Dacie spectare dignoscitur [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus [etc.]. Datum Rome 9. kal. julii anno 9.

Suppl. 1735 fol. 151.

4867. **23. Juni 1521.**

Slesvigkantoren Didrik van Krogh faar Tilladelse til at skaffe sig Relikvier og Porfyr-Stene fra Klostret i Tre Fontane.

Cum Theodericus vam Brage (!) cantor ecclesie Slesvicensis nonnullas desideret reliquias sanctorum martirum pro sua devotione in aliquibus monasteriis aut piis locis in Urbe de illorum, qui eisdem presunt, consensu colligere collectasque extra Urbem et ad partes defferri honeste necnon in cathedrali ecclesia Slesvicensi pro divini cultus augmento ac pro populi devotione in-

ducenda collocari facere, necnon etiam cupiat aliquos lapides marmoreos aut porphirreticos pro nonnullis altaribus portatilibus extra Urbem et ad partes defferre, verum cum premissa oratori non liceant absque licentia s. v., supplicat, quatenus, [ut] reliquias huiusmodi ex ecclesia seu monasterio s. Anastasii ad Tres Fontes de licentia illius, qui preest, oratori [ɔ: orator] recipere et extra Urbem deferre necnon in dicta cathedrali ecclesia collocare, dictusque presidens illas dicto oratori dare prefatosque lapides, etiam porphireticos, ad altaria predicta recipere quoque et defferre libere possint, facultatem concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Datum Rome 9. kal. julii anno 9.

Suppl. 1734 fol. 12 v.

4868. **26. Juni 1521.**

Klerken Niels Hartvigsen fra Odense Stift, evig Vikar i en Kirke paa Als, faar Dispensation til at lade sig indvie til de højere Grader ved Kurien.

Cum Nicolaus Hartwici clericus Ottoniensis diocesis, vicarius seu capellanus ad altare s. Martini positum in parrochiali ecclesia eiusdem s. Martini in insula Alze eiusdem diocesis, cupiat ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines promoveri, supplicat, quatenus sibi, quod quibuscunque tribus diebus dominicis seu festivis, etiam extra tempora a jure statuta, a quocunque catholico antistite vel, si magis placet, ab Andrea de Jacobatiis episcopo Lucerino, e. s. v. vicario in alma Urbe generali, per quem ad quatuor minores promotus fuit, et de titulo suo huiusmodi coram eodem vicario jam docuit, diocesani loci vel cuiusvis alterius licentia minime requisita, ad sacros subdiaconatus, diaconatus et presbiteratus ordines promoveri, eidemque vicario antistiti, ut illos sibi conferre libere valeat, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et examinetur per archiepiscopum Dirachiensem, coram quo doceat de sufficienti titulo beneficii, et promoveatur per episcopum Ottanensem. Datum Rome 6. kal. julii anno 9.

Suppl. 1734 fol. 49 v.

4869. **29. Juni 1521.**

Klerken Johan Wulf faar Kanonikat og Præbende i Haderslev, Sognekirken i Vilstrup og et evigt Vikariat i Lübeck.

Supplicat Johannes Wulff clericus Slesvicensis, quatenus sibi de dictis [ɔ: certis] canonicatu et prebenda ecclesie Hadersleuensis ac parrochiali ecclesia in Wilstorpp Slesvicensis diocesis ac perpetua sine cura vicaria † in ecclesia s. Jacobi Lubicensi, per obitum Michaelis Petri vacantibus [cuiuslibet fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et [littere] in eventum litis [in forma] gratie [etc.]. Et cum dispensatione pro oratore retinendi ecclesiam cum incompatibili et prebenda sub eodem tecto cum obtentis ad sex menses tantum a die habite illarum pacifice possessionis, quatenus sufficienter dispensatum non existat. Datum Rome 3. kal. julii anno 9.

Suppl. 1734 fol. 156.

4870. 29. Juni 1521.

Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift faar Kanonikat og Præbende i Ribe, Sognekirken i Seem (?) og et evigt Vikariat i Haderslev.

Supplicat Henricus Brandis clericus Bremensis diocesis, archivii Romane curie scriptor, s. v. familiaris, quatenus sibi de certis canonicatu et prebenda ecclesie Ripensis et parrochiali ecclesia in Sner dicte diocesis ac perpetua sine cura vicaria ad altare s. Mauritii situm in ecclesia Haderslevensi Slesvicensis diocesis, per obitum Michaelis Petri vacantibus [cuiuslibet fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. [Littere] in eventum litis in forma gratie [etc.]. Et cum dispensatione pro oratore retinendi ecclesiam ad sex menses una cum obtentis incompatibilibus a die habite possessionis computandos. Datum Rome 3. kal. julii anno 9.

Suppl. 1734 fol. 151.

4871. 1. Juli 1521.

Optegnelse om, at Paven vil sende Franciskanermunken Franciscus de Potentia til Kong Christiern for at faa nærmere Oplysninger om de to svenske Biskoppers Drab.

Rome die lune 1. mensis julii 1521 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta . . . . . .

Item proposuit [sanctissimus dominus noster] cogitasse mittere fratrem Franciscum de Potentia ordinis Minorum regularis observantie ad regem Dacie, ut eum hortaretur ad purgandum se de infamia ei data, quod de maiestatis sue mandato interfecti dicantur duo episcopi in regno Svecie, et quatenus id verum

esset, eundem regem hortetur, ut pro suo et huius sancte sedis honore mittere velit oratores ad petendum cum omni humilitate veniam et penitentiam agendum tanto regi pro tali scelere convenientem, ne desperatione ductus declinaret ad scismaticos propter vicinitatem, quod non sine magna dicte sedis plaga et jactura facile adherere posset.

I Margen: De nuntio mittendo ad regem Dacie.

Arch. Cons., Acta Cancell. I fol. 171. Senere Afskrifter i Bibl. Barberini XXXVII, vol. 1 fol. 62 v, XXXVI, vol. 7 fol. 41 v, og Arm. XII vol. 122 fol. 63. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1172—73; Allen, De tre nordiske Rigers Hist. III, 2, 455.

4872. **4. Juli 1521.**

Paven giver Lundekanniken Johan Wenck Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder.

Johanni Wenck canonico Lundensi, magistro in artibus. Litterarum scientia, vite ac morum honestas [etc.]. Hinc est, quod nos, te, qui canonicatum et prebendam ecclesie Lundensis inter alia obtines, gratioso favore prosequi volentes, tecum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia beneficia recipere et retinere illaque totiens quotiens dimittere ac alia recipere et retinere valeas, dispensamus. Datum Rome 4. non. julii anno 9.

M. XXXX. de Campania.

Reg. Lat. 1403 fol. 145 v; ogsaa Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1739 fol. 174 v.

4873. **11. Juli (6. Aug.) 1521.**

Roskildekanniken Jens Andersen, Sognepræst i Tostrup og Stege, faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder.

Supplicat Johannes Andree clericus Ottoniensis diocesis et canonicus Roskildensis, quatenus secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et, quoad vixerit, retinere libere valeat cum clausula permutandi etc. totiens quotiens etc., dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quatenus dictus orator in † Toestrup nuper, parrochialem ecclesiam in dicta Roskildensi diocesi obtinens, aliam parrochialem ecclesiam in Stege dicte Roskildensis diocesis canonice sibi collatam, credens juxta commissionem desuper per eum ad Romanam curiam missam secum ad id sufficienter dispensatum fuisse, assequutus fuerit illamque una cum dicta ecclesia in

Toestrup per mensem et ultra possederit, et in Toestrup per assecutionem huiusmodi necnon in Stege ecclesie predicte per constitutionem *Execrabilis* vacaverint et vacent ad presens, tunc de oportuna nova illarum ambarum provisione, attento quod post assecutionem huiusmodi nullos inde fructus percepit. Datum Rome 5. id. julii[1]) anno 9.

Suppl. 1735 fol. 162 og (II) 1737 fol. 113 v.

4874. **12. Juli 1521.**

Optegnelse om, at Paven udnævner Didrik (Slagheck) til Ærkebiskop i Lund efter Kardinal Paulus de Cesis Resignation.

Rome die veneris 12. mensis julii 1521 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta . . . . . .

Referente cardinali de Cesis providit ecclesie Lundensi in regno Dacie vacanti per cessionem ipsius cardinalis relatoris, litteris non confectis, de persona Theodori (!) decani cum retentione beneficiorum et regressu pro cardinali cedenti.

Redditus fl. 4000.

Taxa fl. 2000.

Arch. Cons.. Acta Cancell. I, 172. Afskrifter i Bibl. Barberini XXXVII vol. 1 fol. 62 v, XXXVI vol. 12 fol. 154, og Arm. XII vol. 122 fol. 63 v.

4875. **12. Juli 1521.**

Paven udnævner Kong Christierns Sekretær, Dekanen Didrik Slagheck i Roskilde, til Ærkebiskop i Lund.

Theodorico electo Lundensi. Divina disponente clementia [etc.]. Dudum siquidem, Buxero archiepiscopo Lundensi regimini ecclesie Lundensis presidente, nos . . . provisionem ipsius ecclesie dispositioni nostre duximus ea vice specialiter et expresse reservandam. Postmodum vero, prefata ecclesia per obitum dicti Buxeri pastoris solatio destituta, nos Paulum s. Eustacchii diaconum cardinalem perpetuum administratorem in spiritualibus et temporalibus dicte ecclesie deputavimus. Cum autem dictus Paulus administrationi huiusmodi regiminis ac bonorum dicte ecclesie possessione per eundem non habita hodie in manibus nostris cesserit, nos . . . . . ad te decanum ecclesie Roskildensis, in etate legitima constitutum et clericali caractere dumtaxat insignitum ac Christierni Dacie regis secretarium, direximus oculos nostre mentis, [ac] de persona tua eidem ecclesie

[1]) II: 8. id. aug.

Lundensi providemus teque illi preficimus in archiepiscopum ..... Datum Rome 4. id. julii anno 9.

Simili modo Christierno Dacie regi.
Universis suffraganeis ecclesie Lundensis.
Capitulo ecclesie Lundensis.
Clero civitatis et diocesis Lundensis.
Populo — - — —
Universis vasallis ecclesie —

M. XXIIII. XII. XII. XII. XII. XII. XII. de Campania.
Reg. Lat. 1400 fol. 247.

4876. **12. Juli 1521.**

Paven giver Didrik Slagheck Absolution for de Kirkestraffe, han maatte være ifalden.

Theoderico Slacheck decano ecclesie Roskildensis. Apostolice sedis consueta clementia [*etc. som Nr. 3692*]. Datum Rome 4. id. julii anno 9.

M. XXIIII. de Campania.
Reg. Lat. 1400 fol. 248 v.

4877. **12. Juli 1521.**

Optegnelse om, at Didrik (Slagheck) lover at betale Servispenge.

4. id. julii anno 9 Theodoricus electus Lundensis obtulit fl. 4000.

Uddrag af Garampi efter S. C. 13 fol. 170 v (tabt).

4878. **12. Juli 1521.**

Paven befaler Biskoppen i Caserta, Dekanen i København og Officialen i Roskilde at overdrage Alexander Kinghorn, Professor i Medicin ved Universitetet, Dekanatet i Roskilde.

Episcopo Casertano et decano ecclesie Haffenensis ac officiali Roskildensi. Litterarum scientia, vite ac morum honestas [etc.]. Cum itaque decanatus ecclesie Roskildensis, qui inibi dignitas post pontificalem maior ac de jure patronatus regis Dacie pro tempore existentis ex indulto apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, existit, et quem Theodoricus electus Lundensis tempore promotionis per nos de persona sua ecclesie Lundensi tunc pastore carenti nuper facte obtinebat, ex eo, quod nos illum per promotionem huiusmodi harum serie vacare decernimus, vacet ad presens, nos Alexandro de Rigore[1]) canonico ecclesie Haffenensis, magistro in medicina, quem Cri-

---

[1]) II: Alexandro Kingore

stiernus Dacie rex, existens in pacifica possessione seu quasi juris presentandi personam idoneam ad decanatum ipsum, dum pro tempore vacet, ad dictum decanatum, per munus consecrationis eidem Theodorico impendendum aut alio quovis modo vacaturo [ɔ: -rum], nobis per suas patentes litteras presentavit, quique canonicatum et prebendam ecclesie Haffenensis inter alia obtinet, specialem gratiam facere volentes, motu proprio discretioni etc. mandamus, quatenus decanatum predictum [fructus 4 mr.], dummodo tempore date presentium non sit in ea alicui specialiter jus quesitum, eidem Alexandro conferre curetis. Datum Rome 4. id. julii anno 9.

M. XXX. 7. id. sept. de Campania.
Reg. Lat. 1403 fol. 171; ogsaa (II) Supplik[1]) (Fiat motu proprio) i Suppl. 1738 fol. 217.

4879. **13. Juli 1521.**

Paven giver Didrik Slagheck Tilladelse til at lade sig først præstevie og derefter indvie til Ærkebiskop af hvilken Biskop han ønsker.

Theoderico electo Lundensi. Cum nos pridem ecclesie Lundensi de persona tua duxerimus providendum, nos . . . tibi, qui clericali caractere dumtaxat insignitus existis, ut a quocunque malueris catholico antistite aliquibus tribus dominicis vel festivis duplicibus diebus successive, etiam extra tempora a jure statuta, ad omnes, etiam sacros et presbiteratus, ordines te promoveri facere libere necnon ab eodem vel alio catholico antistite, accitis et in hoc sibi assistentibus duobus vel tribus catholicis episcopis, munus consecrationis recipere valeas [etc.], plenam concedimus facultatem . . . . Datum Rome 3. id. julii anno 9.

M. XXXVIII. de Campania.
Reg. Lat. 1400 fol. 249.

4880. **19. Juli 1521.**

Johan Slagheck giver Sigbrit Oplysning om de Forhandlinger, der er gaaet forud for Didrik (Slagheck)s Valg, særlig med Kardinal Paulus de Cesis, m. m.

Mynen truwen denst und allent des ich int guede vermach to vorne geschreuen. Werde lieue moder, ich heb v. l. twe mael

---

[1]) Her med følgende Tilføjelser: In forma gratiosa ad futuram rei memoriam. Et cum oportuna suspensione quarumcunque gratiarum, mentalium reservationum, unionum etc. etiam perpetuarum ac sine expresso consensu dicti Theodorici electi, coadjutorias et aliarum concessionum, gratiarum et litterarum, cum decreto desuper oportuno etiam latissime extendenda.

geschreuen, dar na dat mester Harduwicus gekomen is, und dorch wat oersaken wy die confirmatie van Schaer, Strengnensis und Asloensis niet verweruen en konden etc. und want sych darna die dyngen anders verlopen syt myt dem Keyszer und den pauwes und mer om voel ander oersaeken und oeck om sunderlinge toenyegynge, die syn Hillicheit to der kon. ma. van Denmarckt hefft, des syn Hillicheit bewyses genoch gedaen hefft und en koste neit vollen bringen der Kon. Ma. begerten als van desse vorgeschreuen bisdommen om belettyngen und hynder ich v. l. latest opt lengeste gescreuen heb etc. Hefft dan noch syn Hillicheit dorch guede informatie myns gnedigen heren und cardinaels Sanctorum IV Coronatorum und myns heren praeffst Ingenwinckel die Ko. Ma. wyllen contentieren und tor willen syn als van der kerken van Lunden voer mynen lieuen broder mester Dyrick und hefft my die confirmatie gegeuen voer myne lieuen broder vors. des XII dages van desse des God und myn gnedichste her Ko. Ma. und yw L. gelauet und danck moet heben. Voert werde lieue moder had onser alderhiligste Vader die pauwes geordiniert, dat en commissarius solde reysen na der Kon. Ma. om enen process to maeken van Arcimboldis stucken und verrederien und om der bischopen wyllen, die dort syt allene dat collegium to contentieren etc. So had ich my dorch bede van mester Herduwicus und mester Nicolaus auergegeuen dar to komen und op die dynge to syene, dat sie recht gaen mochte voer des koenyncks syde. Darnae, werde lieue moder, is hyr vast und waer tydynge gekommen wo die Kon. Ma. is auergekomen myt voel und groten schepen und macht by die Keyserliker Ma., des sich heel Rome in wonder set, und men sicht noe hyr mer van eynen konynck van Denemarckt dan van eynen anderen forst naest Keyser. Ma. in kristenheit etc., so dat ich no neit wetten en kan, off die commissarius sal werden gesant off neit, als v. l. voerder van brenger desses breuis wol verstaen sal. Dan des sy off kome, wes des wil, ich heb my gans auergegeuen myn saeken in guede vrunde handen to setten und mytten bullen und myt dat pallium voer mynen broder selffst personlich dar to komen mytten ersten, so ver die Kon. Ma. weder na Denemarckt tucht, anders wil ich na syn Gnaden reysen und trecken so wijt und lanck, dat ich syn f. g. wynde.

Worde lieue moder, wy heben den cardinael de Cesis gelauet na al onser macht an die Kon. Ma. to sollicitieren, dat syn Kon. Ma. sullen scryuen und verweruen van dem keyser

enen reseruaet in dat koninckrick van Neapolis van 3000 ducaten off 2000, dar ons v. l. in helpen moet, want die cardinael hed gerne enen pensio gehad uyt der kerken van Lunden, dan wy en wolden hem neit in eynen ducaten consentiren. Nochtans hefft sich die selue cardinael ser wol geholden voer die Kon. Ma. in desser saken und anderen saeken, dar ich v. l. vorder bescheit aff seggen sal als ich by v. l. komen, dan ich no schryuen kan. Hyr myt sy v. l. God almechtich in zieligen walfart vrolich und gesunt benallen. Geschreuen myt groteer haest des XIX. dags in julio 1521. V. l. dyenre

Johannes Slacheck.

Udskrift: Der wyser, vorsichtiger und fromer vrouw Sybrecht Wyllms, wonende to Copenhaegen, myner werder lieuer moder denstlich geschreuen. Hafnie.

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. L. Dipl. Uddrag trykt i Olivarius, De vita et scriptis Pauli Eliæ, 27 ff. Reg. 6853*.

4881. **20. Juli 1521.**

Claus Pedersen skriver til Kong Christiern om Didrik Slaghecks Udnævnelse og Pavens Udsendelse af en Munk til Kongen og om de Rygter, der gaar om Kongens store Magt.

Perpetuam felicitatem cum regnorum incrementis ex humili corde dicit. Kere nadigste herre, verdis edher nade vide, at Lunde domkirke er expedieret mester Diderich Slageg til gode, som thenne brefviser Hermen edhers nade ydermer kan; dog vilde paven inthet unde edhers nade Oxlo kirke oc ei heller Schare heller oc Strengeness, at the motte blifve confirmerede oppo thenne tid; udi hvat mening thet sker, kan jeg icke vide, uden at paven hafde acht at sendt en munk til edhers nade. Men siden her kom røchte, at edhers nade var i Flanderen hos Keiserlig Maiestat, ved jeg icke, om Hans Hellighed blifver anderlis beroedt. Hver man forundrer sig, at edhers nade er kommen tid met so møgit folk; thet syes, at edhers nade hafver mer en 16000, oc the ther aldrig visthe tilforen at syæ af edhers nade, the hafve nu alle therris munde ful af edhers nades mechtighed, oc udhen tvifvel thet skal røchtes hedhen udi Twrchien indhen fo dage.

Kere nadigste herre, vilde jeg sielf hafve rest af til edhers nade hos Keiserlig Maiestat per poest at undervise edhers nade om mange erende, men jeg begerede af Fuccharen 20 ducater

af edhers nades peninge til tering oppo veien, them kunne jeg inthet fonge, thi kunne inthet komme ofverst met mester Hartwich, hvicken møget hafver ligget syug, vil jeg videre undervise edhers nade. Gud i Hemmerig befalet til evig tid om al tingest. Rome mensis julii 20. anno etc. 1521.

Eiusdem maiestatis vestre humilimus ac fidelissimus servitor Nicolaus Petri.

Udskrift: Serenissimo ac invictissimo principi et domino, domino Christierno secundo, Dacie, Svecie, Norvegie, Sclavorum Gotorumque regi potentissimo, duci Slesuicensi etc., domino suo clementissimo.

Orig. paa Papir med Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. L. Dipl. Trykt i Uddrag i Vidensk. Selsk. Skr. III, 19, 39. Reg. 6854*.

4882. 28. Juli 1521.

Paven giver Plenaraflad til dem, der besøger Lunde Domkirke den Dag, da Ærkebiskop Didrik Slagheck holder sin første Messe.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis. Dei populum spiritualibus epulis [etc.]. Cum itaque Theodoricus electus Lundensis, de cuius persona nuper nobis et fratribus nostris ob suorum exigentiam meritorum accepta ecclesie Lundensi tunc pastore carenti providimus . . . ., zelo devotionis accensus cupiat quam primum unam in predicta ecclesia missam in pontificalibus per se ipsum in cantu solemniter celebrare, nos, ut fideles Christi eo libentius devotionis causa ad dictam ecclesiam causa audiendi predictam missam confluant, quo ex hoc ibidem dono celestis gratie uberius conspexerint se refectos . . . ., omnibus utriusque sexus Christi fidelibus vere penitentibus et confessis seu confitendi propositum habentibus, qui misse in prefata ecclesia Lundensi per prefatum Theodoricum electum ad eius libitum prima vice in pontificalibus celebrande decantationi sive celebrationi seu benedictioni in illius fine per dictum Theodoricum electum solemniter impendende interfuerint, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem et absolutionem in domino elargimur, presentibus post dictam primam missam minime valituris. Datum Rome die 28. aug. 1521 anno 9.

L. cardinalis Sanctorum Quattuor.

Euangelista.

Collationata et concordat. P. Lopis.

L. X. Gent[ilis].
Arm. XXXIX vol. 38 fol. 72.

4883. **28. Juli 1521.**

Klerken Markvard Ahlefeld fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Haderslev.

Alias canonicatu et prebenda in collegiata ecclesia b. Marie virginis oppidi Haderslevensis Slesvicensis diocesis, quos Martinus Erici obtinebat, per ipsius Erici (!) obitum vacantibus, episcopus Slesvicensis Marquardo de Aleuelde clerico dicte Slesvicensis diocesis de dictis canonicatu et prebenda providit. Cum autem dubitet provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de canonicatu et prebenda huiusmodi [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere . . . per viam nove provisionis seu per viam litis . . . in forma gratie [etc.]. Datum Rome 5. kal. aug. anno 9.

Suppl. 1738 fol. 3.

4884. **Juli—Aug. 1521.**

Den pavelige Nuntius i Flandern skriver til Paven om Kong Christierns Ophold i Gent og Bryssel og omtaler Rygterne om hans Forbindelse med Luther og Melanchthon; han anbefaler Paven at tage meget Hensyn til ham som Kejserens Svoger.

Reverendissime et illustrissime domine, domine mi colendissime, humillimam commendationem. Questa scrivo solo per significar, come el di di santo Jacobo [ɔ: 25. Juli] qui in Gand nella piazza della chiesa del detto santo, che è un luoco capace de assai decene di miliaria di persone, fu fatto un sermon solenne al populo, che era stato congregato in detto luoco per uno heraldo et trombette di Cesar, et publicata da nuovo la bulla originale apostolica et lo editto de Cesar, et infine del sermon in uno alto tavolato furono abbrusciati piu di trecento libri di Luther, parte impressi qui et parte in Alta Alemagna, et questo per dar exempio a tutti populi qui et circumvicini, et furno appostati al focco assai da diverse persone. Tra li quali libri molti erano ligati excellentemente, uno presertim coperto di veluto, in la presentia non solum di tutta la corte, la qual havea compagnata Cesare et el Re di Dacia alla messa in detta chiesa, ma etiam di innumerabil populo Fiamengo et Brabantino, per esser al presente qui la dieta general di tutti questi principati et paesi et del populo de Gand senza numero o fine, che per indicio di assai di questa terra si extima che fussero ad tal sermon et

incendio piu di cinquanta millia persone; et Cesar passovi appresso et fece un bel riso et festa di tal cosa. Erano attorno il luoco del pulpito li quattro ordini mendicanti con le croce in forma di procession, li quali io havea el di avanti per auctorità apostolica ordinato, que venissero a tal atto.

Io arrivai in questa terra de Bruxelles hoggi nove giorni . . . . El Re de Dannemarck è qui, el qual perche fece mazzar li episcopi et si dice che volea haver Luther et li soi compagni, et re vera el suo ambasciator a Wormes porto seco una capsa de libri lutherani, di quali spero farli sentir de breve il fumo al naso de bona sorte, et gia habiamo parlato cum Caesar, che secundo ci promesse a Wormes lo redurà a bon esser, se si trattara costi di la sua absolutione. Supplico, che servata quadam summi juris remissione se chiudi un pocho li ochi, per che oltra che e Re e cognato di Caesar et grato a sua Maesta et e homo terribile et ha paese periculoso ad deficiendum ab obedientia ecclesiae et a fide, che non sarebbe la prima volta.

Depoi lo che fu scritto di 29 dil passato . . . . Luther se dice che à quattro giornate di qui è restato in uno castello, dove sono adunati assai gentilhomini, et remandato l'heraldo, che l'accompagnava, el qual dicesi esser aggiunto a Moguntia. Tuttavolta Luther ha retenuto la patente del salvo condotto. Hic tamen rumor est incertus, sed constantior obtinet fama, che lui se ne irà in Datia, il che havendo noi significato a Cesar ci disse che ben lo castigarà, se va là, perché el Re Daco ha scritto voler venir a veder Caesar, come èl sii giunto in Fiandra. Ma de questo disse non ne parlassemo.

Philippo Melanchton non andò in Datia (come havea scritto) perché el Saxone l'ha retenuto, accrescendoli il salario et preghiere. Dicesi chel compone contra el maestro delle sintentie, Ribaldo, che cosi bel ingegno adopre in male.

Nunziature di Germania vol. 50 fol. 162, 166, 170.

6. Aug. 1521.

Se Nr. 4873 (11. Juli 1521).

4885. **6. Aug. 1521.**

Paven giver Roskildekanniken Jens Andersen, Sognepræst i Stege, Dispensation til at forene to ellers uforenelige Embeder.

Johanni Andree canonico ecclesie Roskildensis[1]). Vite ac morum honestas [etc.]. Hinc est, quod nos te, qui canonicatum et prebendam ecclesie Roskildensis ac parrochialem ecclesiam in Stege Roskildensis diocesis inter alia obtines, gratioso favore prosequi volentes, tecum, ut una cum dicta parrochiali ecclesia unum et sine illis duo alia quecunque curata seu alias invicem incompatibilia beneficia . . . ., recipere et insimul, quoad vixeris, retinere illaque simpliciter vel ex causa permutationis totiens, quotiens tibi placuerit, dimittere ac alia recipere et retinere valeas, dispensamus. Datum Rome 8. id. aug. anno 9.

M. XXX. de Campania.

Reg. Lat. 1403 fol. 141; ogsaa (II) Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus) i Suppl. 1737 fol. 113 v.

4886. **8. Aug. 1521.**

Haderslevkanniken Hildebrand Raven faar større Kanonikat og Præbende sammesteds.

Nuper canonicatu et prebenda maioribus in ecclesia Hadersleve Slesvicensis diocesis tunc per obitum Michaelis Petri vacantibus, Hildebrandus Raveni in dicta ecclesia minoris prebende canonicus canonicatum et prebendam maiores predictos juxta antiquam et semper observatam consuetudinem dicte ecclesie optavit eique de illis provisum fuit, possessione subsecuta. Et quia dubitat optionem et provisionem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dictis canonicatu et prebenda maioribus [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Datum Rome 6. id. aug. anno 9.

Suppl. 1737 fol. 197 v.

4887. **18. Aug. 1521.**

Københavnerkanniken Hartvig Lange faar et evigt Kapellani sammesteds.

Cum perpetua cappellania cappelle b. Marie virginis in ecclesia collegiata Haffnensi Roskildensis diocesis site vacet ad presens et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, quam quidam Canutus Walkendorp assertus decanus eiusdem ecclesie Haffnensis ad presens detinet indebite occupatam, supplicat Hartvicus Langhen canonicus jam forte etiam

[1]) II tilføjer: clericus Ottoniensis diocesis

ecclesie Haffnensis, in artibus magister, quatenus sibi de eadem cappellania [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus [etc.]. Et cum derogatione regule de annali possessore. Datum Rome 15. kal. sept. anno 9.

Suppl. 1739 fol. 175.

4888. **18. Aug. 1521.**

Ærkedegnen Mads Markvardsen i Ribe faar Dispensation til at forene tre uforenelige og to forenelige Embeder, Fritagelse for at residere, Lov til at vælge Skriftefader, Rejsealter, Lov til at holde Messe efter Romerkirkens Ritus og til at nyde Smør og Mælkemad i Fastetiden, til at opnaa samme Aflad ved at besøge Kirker i hans Hjemland, som han ellers vilde opnaa ved at besøge Stationskirkerne i Rom, til at gøre Testamente og endelig til at faa Værnebrev.

Supplicat Mathias Marquardi archidiaconus Ripensis, sedis apostolice notarius, Cristierni regis Dacie secretarius necnon L. tituli Sanctorum Quattuor Coronatorum presbiteri cardinalis familiaris continuus commensalis, quatenus secum, ut quecunque tria curata seu alias etiam invicem incompatibilia secularia aut cum uno vel duobus ex eis seu absque illis unum cuiusvis ordinis regulare necnon quecunque duo alia dissimilia vel simplicia similia sub singulis tribus tectis consistentia, alias se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et secularia videlicet insimul in titulum, regulare vero beneficia huiusmodi in commendam, quoad vixerit, ita quod liceat sibi de fructibus etiam regularis beneficii disponere, alienatione etiam [ɔ: tamen] interdicta, cum clausula permutandi et commende cedendi totiens quotiens retinere libere valeat, sibique [ɔ: secumque], ut, quoad vixerit, in Romana curia vel altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio in loco, in quo illud vigeat generale, insistendo, omnes fructus quorumcunque beneficiorum suorum percipere valeat, dispensare, necnon sibi confessionale juxta formam Alexandri pape VI, alias juxta formam in quinterno camere annotatam, cum altari portatili, postquam presbiter fuerit, pro se et statione huiusmodi, cum clausula celebrandi ante diem, etiam in locis interdicto ordinaria auctoritate suppositis, concedere, quodque horas suas canonicas diurnas pariter et nocturnas ac alia divina officia solus aut cum uno vel duobus sociis secundum usum Romane ecclesie dicere et recitare nec ad alium usum desuper observandum invitus compelli possit, [quodque] quadragesimalibus et aliis anni temporibus et diebus,

quibus esus ovorum, casei et aliorum lacticiniorum est prohibitus, ovis, caseo, butiro et aliis lacticiniis de consilio utriusque medici absque conscientie scrupulo vesci libere valeat, quodque eisdem quadragesimalibus et aliis anni temporibus et diebus stationes Urbis et extra muros eius unam, duas vel plures ecclesias aut unum, duo vel tria seu plura altaria unius, duarum vel plurium ecclesiarum in civitate, oppido seu loco, ubi ipsum oratorem pro tempore morari contigerit, consistentia visitando omnes indulgentias et penarum remissiones consequatur, quas consequeretur, si eisdem diebus ecclesias Urbis et extra muros eius pro statione huiusmodi deputatas personaliter visitaret, preterea ut de quibuscunque bonis suis mobilibus et immobilibus per eum acquisitis juxta formam in eodem quinterno annotatam testari libere valeat, licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et de duobus canonicatibus et duabus prebendis aut totidem dignitatibus ad sex menses ac de tertia parrochiali ecclesia vel eius perpetua vicaria ad annum a die illorum habite pacifice possessionis. Et cum derogatione regule de idiomate, necnon conservatoria *Militantis ecclesie,* que dirigatur universis patriarchis, tribus dumtaxat archiepiscopis, episcopis aut eorum vicariis seu officialibus necnon abbatibus et canonicis cathedralium, etiam metropolitanarum, ecclesiarum aliisque personis tribus in dignitate ecclesiastica constitutis pro se contra omnes eis [ɔ: ei] inferentes injurias, etiam tam super dictis beneficiis, bonis immobilibus quam aliis etc., etiam ratione personarum et beneficiorum suorum etc. spectantibus, cum potestate citandi per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, inhibendi, etiam sub censuris etc., penas aggravandi, reaggravandi, interdictum ecclesiasticum apponendi ac brachium seculare invocandi, cum derogatione Bonifacii de una et generalis concilii de duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas, [constitutionum] latissime extendenda. Datum Rome 15. kal. sept. anno 9.

Suppl. 1741 fol. 29.

4889. **23. Aug. 1521.**

Didrik Slagheck faar Fristen for at lade sig indvie forlænget med eet Aar.

Supplicat Theodoricus electus Lundensis, quatenus, eum, qui nondum ad aliquem ex sacris ordinibus promotus existit, et de cuius persona e. s. v. nuper ecclesie Lundensi providit, specialibus favoribus prosequentes, tempus de consecrandis epi-

scopis a sacris canonibus diffinitum, infra quod ipse adhuc existit, [usque ad annum] a fine temporis huiusmodi computandum, ita quod interim munus ipsum ratione dicte ecclesie suscipere aut [ad] aliquem ex dictis sacris ordinibus se promoveri facere minime teneatur, prorogare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et de prorogatione usque ad annum ut supra computandum. Et per breve s. v., attenta materia. Datum Rome 10. kal. sept. anno 9.

Suppl. 1738 fol. 208 v.

4890. **24. Aug. 1521.**

Optegnelse om, at Paven giver Didrik Slagheck Palliet.

Die veneris 24. aug. 1521.

Concessit pallium electo Lundensi pro ecclesia metropolitana Lundensi, [et] causa commissa reverendissimo Cibo.

Bibl. Barber. XXXVII vol. 1 fol. 63 v og Arm. XII vol. 122 fol. 65.

4891. **3. Sept. 1521.**

Klerken Jakob Tetens fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Vilstrup.

Alias parrochiali ecclesia in villa Welstorp Slesvicensis diocesis per obitum Michaelis Petri vacante, Jacobus Tetens clericus Slesvicensis seu alterius diocesis eandem parrochialem ecclesiam ordinaria auctoritate sibi conferri obtinuit, possessione subsecuta. Cum autem dubitet collationem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de parrochiali ecclesia huiusmodi [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione regule s. v. de idiomate, quatenus in aliquo obstet. Et quod littere per viam nove provisionis [etc.]. Datum Rome 3. non. sept. anno 9.

Suppl. 1742 fol. 10 v.

4892. **3. Sept. 1521.**

Anton Fugger, som er Firmaets Repræsentant i Rom, fortæller sin Fader om de store Udgifter til Bekræftelsen af Didrik Slagheck som Ærkebiskop, og om de endnu større, som vil blive Følgen, hvis Kongen vil have indsat en anden i hans Sted.

Jesus Maria 1521 a di 3. sept. in Rom.

Myn underdaenich und gehoersam willich dienst beuoer. Lieuer her up v. schriuen den 24. aug. wth Ausburch volcht

antwort. Ich hebbe den brieff von K. Mayt. von Danmarken in Brug geschreuen by der post von stunden an syn K. Mayt. procurator Nicolao Petri geantwort, und wth unse factoers schriuen allen bescheyt vernomen, daer up weet, dat ik betaelt hebbe thot de expedition van dat ærtzbiscopdom von Lunden de somma van 7800 ducaten dem hern Johan Inwinkell und Johan Schlacheck, die dan sulke sacken wthgericht hebben und die bullen syn expediert und aller ding vardich, und had ick v. breven niet ontfangen, so hadde ick u. die bullen nu hyr mede gesandt, die noch in dess notarien de la camera apostolica handen sindt, von dem loest men see umb bibalia etc. Und diewyl die saeke also dubioess staet, und K. May. begert, dat men stil sal staen, in deser zaeken niet farder handlen, sonder waer die zaeke uthgericht weer. Begert syn mayt. waer mogelick weer tho erlangen, dat men in die bullen des hern Theoderico Schlacheck namen uthdoen und alles laeten staen oft oepen, so lange syn May. schryft, vor weem syn May. sullich bischopdom hebben will, und dan den naemen daerin setten, daer up hebben wii raedt geholden und bevinden, hadden wy die bullen thot unsen handen genoemen, so wier dat onmoegelick tho erlangen, dan wath eens gemaeckt, geexpediert und betaelt ysz dar van gyft men dat gelt niet weder uth. Umb sullicker saeken willen laeten wy die bullen in des notarii handen tertyt wii van K. May. und van v. antwort hyr up hebben, und will von noeden syn dat die K. May. schriift an Pauslicker Hillicheyt, voer weem syn May. sullick ertzbiscopdoem will hebben, und begeer an P. H. die wyll sulke bulle noch in yr P. H. officialis handen sind und nyet heel uthgericht, dat syn H. tho vreden syn will, dat men den naemen, die Syn Mt. hebben will, darin sette, so yss dat man umb ein verschriuen der bullen tho doen. Doch wart men dat swarlick verkrygen, darumb yss noet, dat K. May. synen oratoer und hern Johan Ingenwinkel schriuen und die saeken ernstlicken beuelen, dat sie die zaeken seluen by P. H. seer neerstich soliciteren, so twyffel ick niet, P. H. weerdat dat doen. Doch dünkt uns eth sull wall ein 6 in 800 ducaten kosten, die men verschenken moet, darmede men die saeke von stadt bring, und die saeke weer goet maek. Heer Nicolaus Petri schryft K. M. oeck hyrmede all bescheyt, die heft die bullen gesehen, dat eth also yss und expediert sindt, als hyr voor staet etc. Weet oeck von sullick vorscreuen gelt etlick 190

ducaten, die sie voer mester Dyrk uthgeuen hebben, als mester Dyrk hern Johan Ingenwinkel tho geschreuen heeft, die niet umb dat eertzbiscopdoem, sonder umb ander saeken uth geuen sindt, twelk myn schuldt niet yss, dan myn yss beuoelen all koste die expedition 7000 ducaten und noch dar enboeuen so veel, alst wulde sulde ick betaelen, als ick gedaen hebbe. Dan sye seeden myn, eth hadde geen noet. Popius Occo hadde beuell und goede verwissinge van K. Mt. oft Syn Mt. volmachtegen etc. Also hebben sye dat gehandelt verdechter wyse, under dat hoetgen, sonder weten des K. procuratoer. Hebbe ick ock also moeten laeten scheen. K. M. had oeck an P. H. niet geschreuen, dan sulke practicke hadden sie onder hem seluen gemaekt.

Die rekeninge van sullick uthgeuen des vors. geltz send ich v myt erster post hyrnae. Heb ick up dit maek niet so haestich rede mogen maeken, darin men claer vinden sall, wo und waer umb sullick gelt uthgegeuen yss. Also hebben gy den grundt deser saeken, moegen gy voert nae Antwerpen schryuen. Hyr mede syt goede beuolhen. Anthni Fugger.

Udskrift: Copia eens brieffs den der Fucker factoer utht Romen an syn hern Jacob Fucker geschreuen heft, und vort an P. Occo gesandt yss.

Samtidig Kopi paa Papir i Chr. II, 47, 12. L. Dipl. Trykt Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. II, 316—18. Reg. *10589.

4893. **3. Sept. 1521.**

Klerken Markvard Ahlefeld fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Haderslev.

Nuper canonicatu et prebenda in collegiata ecclesia opidi Haderslevensis Slesvicensis diocesis, quos Michael Petri obtinebat, per obitum illius Michaelis vacantibus, Marquardus de Aleuelde clericus dicte Slesvicensis diocesis eosdem canonicatum et prebendam ordinaria auctoritate sibi conferri et de illis per viam adoptionis juxta statuta dicte collegiate ecclesie provideri obtinuit huiusmodique collationis et provisionis vigore possessionem dictorum canonicatus et prebende assecutus extitit illosque possidet de presenti. Verum [cum] dubitet provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat igitur, quatenus sibi de canonicatu et prebenda huiusmodi [fructus 4 mr.] de novo providere

dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere per viam nove provisionis [etc.]. Datum Rome 3. non. sept. anno 9.

Suppl. 1742 fol. 10 v.

4894. 20. Sept. 1521.

Kardinal Bernardinus (Carvajal) anbefaler til Dronning Elisabeth den pavelige Nuntius, Adelsmand fra Neapel og Franciskaner, Franciscus de Potentia, som nu skal til Danmark for at undersøge Forholdet med det stockholmske Blodbad. Kardinalen minder Dronningen om, at han 15. Okt. 1508 i Mecheln konfirmerede hende, Kejser Karl V og hendes Søstre Dronningerne af Portugal og Ungarn.

Serenissime et excellentissime domine, domine Helisabett, Dacie, Gotie, Svecie et Norvegie regine, Hispaniarum infanti, domine mee observantissime. Franciscus de Potentia *(Dipl. Norv. XVII, 1282 f.; Reg. 6871).* Rome 20. sept. 1521. Eiusdem vestre serenissime regie maiestatis humillimus servitor, carissimus patrinus B. episcopus Ostiensis cardinalis.

Orig. paa Papir i Christian II. 66, 7 (R. A.).

4895. 21. Sept. 1521.

Claus Pedersen opfordrer Kongen til at udsende en Opdagelsesekspedition til Grønland og meddeler ham, at Paven har tilladt ham at ære den hellige Ejler og den hellige Haagen, skønt de ikke er kanoniserede.

Invictissimo principi Dacie, Svecie etc. regi Cristierno II domino suo clementissimo. Regnorum incrementa, victoriam et felicem quoque successum precatur et optat. Kere nadigste herre, sende jeg edhers nade it bref i Flanderen om then seilats af Danmarck til Indien oc andre til thenne dag ubekende land. Bedher jeg, edhers nade ville legghe thet po hierthe; edhers nade skal icke tro, at thet er fabel eller drømme; jeg vil bevisedt met sannighen, oc om vor herr Gud i himmerighe vil unde och gifve nadhe oc lycke thertil, thet kan gangne oc boedhe edhers nade oc Danmarcks righe til evig tid. Och om so skede, edhers nade inthet andet thermet bedrifve skulle en it nafn oc rychte, ithet edhers nade sodant først betenkt hafde oc begynt, tha skulle edhers nade ingelunde lade thet blifve til rygghe heller ugiort. Ofverst mig hobes met Guts hielp, ther skal komme udaf icke allene hedher, pryss oc ære, men stoer oc evig profyt. Nar jeg kommer sielf til stedhe, tha vil jeg thet forklare oc undhervise, so at edhers nade skal gifve mig ret oc sielf se oc openbarlig forstaa, at thet stoer edhers nade

møght bedher til gørendes en the Hispanioler, hvicke alle dage mer oc mer henthe yn imod Grønland etc. Oc uden edhers nade hafver achtung therop oc ser met til, tha kunne the met tiden gøre edhers nade oc rigerne stoer skadhe etc.

Item hafver mester Hartuicus oc jeg expedieret 2 brevia apostolica, hvicke som samme mester Hartwich fører met sig, so edhers nade mo lade holle høchtid oc ære hellig Eler oc hellig Hogen oc lade syæ messer om them, endog the ere icke canonizeret, therfore mo edhers nade lade gøre officia oc missas oc ander fest holle oc celebrere om them oc thertil lade til rede gøre oc udstaffere the stedhe oc altere, som theris legeme, corpora oc relliquie skulle ligghe, hviles oc bevares udi, met edhers nades nafn oc titel therhost skrefvet eller udgrafvet, oc hvat edhers nade vil hafve dichtet heller giort enthen vers heller andhet, thet vil [jeg] gøre edhers nadhe, thet besthe jeg kan. Ydermer skal thette mit bud undervise edhers nade efther sit memoriale, som jeg hafver gifvet hannem met om alle erende. Edhers nade Gud i himmerighe befalet til evig tid. Ex Urbe Roma 21. die sept. anno a natali cristiano 1521.

Eiusdem vestre maiestatis fattig tro tienere
Klaus Pedherson.

Orig. paa Papir i Indkomne Breve til Danske Kancelli. Trykt Danske Mag. 5. R. VI, 308 f.

4896. **27. Sept. 1521.**

Klerken Henricus Brandis fra Bremen Stift faar det overdraget til en pavelig Auditør at give ham ny Provision paa Provstiet i Aarhus, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Christoffer Nielsen (Present).

Cum, lite et causa in Romana curia coram certo vestri sacri palatii apostolici causarum auditore seu ipsius locum tenenti inter s. v. familiarem Henricum Brandis clericum Bremensis diocesis, archivii Romane curie scriptorem, actorem et quendam Cristoforum Nicolai assertum clericum adversarium intrusum de prepositura ecclesie Arusiensis, de qua alias, tunc per obitum Hermanni Flemynch vacante, eidem [Henrico] oratori apostolica fuit auctoritate provisum, rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deductis et deducendis et illorum [ɔ: -arum] occasione reum et conventum in prima pendente instantia, a nonnullis asseratur neutri jus ad dictam preposituram competere, supplicat igitur dictus orator, quatenus prefato auditori, ut, si per eventum litis huiusmodi sibi constiterit et

neutri seu nulli jus competere repererit, preposituram predictam [cuius et illi forsan annexorum fructus 4 mr.] eidem Henrico oratori conferat, committere dignemini, non obstantibus privilegiis quibuscunque, etiam contra alienigenas, ad instantiam regis forsan concessis, confectis et iteratis. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Campegius. Et quod littere in forma si neutri [etc.]. Et cum derogatione regule de idiomate necnon juris patronatus in totum, quatenus de illo existat, attenta lite. Et cum dispensatione pro prefato oratore retinendi dictam preposituram una cum aliis obtentis incompatibilibus ad sex menses tantum a die habite pacifice possessionis computandos. Datum Rome 5. kal. oct. anno 9.

Suppl. 1742 fol. 157.

4897. 18. Okt. 1521.

Kong Christierns Sendebud ved Kurien, Københavnerkanniken Hartvig Lange faar Dispensation til at forene tre ellers uforenelige og to dermed forenelige Embeder, Fritagelse for at residere samt Tilladelse til at give Absolution paa samme Maade som Biskopperne og til at gøre Testamente.

Supplicat Hartwicus Lange, canonicus ecclesie b. Marie Haffnensis Roskildensis diocesis, magister in artibus ac Christierni regis Dacie ad s. v. nuntius, quatenus secum, ut tria quecunque curata seu alias invicem incompatibilia ac quecunque duo alia dissimilia aut simplicia similia, se invicem et cum predictis incompatibilibus compatientia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, tertiam videlicet parrochialem ecclesiam vel eius perpetuam vicariam ad annum a die illius per eum adepte pacifice possessionis computandum dumtaxat, reliqua vero beneficia huiusmodi, quoad vixerit, retinere libere valeat, cum clausula permutandi totiens quotiens etc., dispensare sibique, quod in Romana curia vel altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, quoad vixerit, omnes fructus quorumcunque beneficiorum suorum libere percipere valeat, dummodo tamen onera sibi ratione beneficiorum huiusmodi incumbentia per vicarios seu cappellanos idoneos et per eundem oratorem ad eius nutum totiens quotiens etc. ponendos et amovendos supportentur, indulgere ac sibi omnes utriusque sexus personas, quarum cura sibi imminet animarum, earum confessionibus diligenter auditis, in omnibus casibus, in quibus ordinarii locorum de jure et consuetudine absolvere possunt, quotiens ad eum seu eius vicarios

et capellanos predictos confessionis causa confugerint, per se † absolvendi necnon de bonis suis undecunque, alias tamen licite, acquisitis et acquirendis testandi, disponendi et illa erogandi juxta formam testandi in quinterno camere apostolice annotatam licentiam concedere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome 15. kal. nov. anno 9.

Suppl. 1748 fol. 156.

4898. **20. (23.) Okt. 1521.**

Klerken Peder Knudsen, som er Kapellan ved St. Mortens Kirke i Næstved, faar Tilladelse til at lade sig indvie til de højere Grader ved Kurien.

Supplicat Petrus Carnuti[1]) clericus Roskildensis diocesis, perpetuus cappellanus ad altare s. Martini in ecclesia parrochiali eiusdem s. Martini in oppido Nestwedie[2]) situm eiusdem diocesis, fervore devotionis † accensus †, [quatenus], ut a quocunque catholico antistite in Romane curia residente aliquibus tribus dominicis vel festivis diebus, etiam extra tempora a jure statuta, ad omnes sacros, etiam presbiteratus, ordines se promoveri facere possit, ipsique antistiti conferendi [ac] oratori recipiendi facultatem concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod promoveatur ab episcopo Ottanensi vel ab eo in [eius] locum deputato. Et examinetur per archiepiscopum Dirachiensem vel in eius locum deputatum, coram quo doceat se esse arctatum. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod est presens in curia. Datum Rome 13. kal. nov. anno 9[3]).

Suppl. 1744 fol. 161 v og (II) fol. 96.

4899. **25.—27. Okt. 1521.**

Den pavelige Kammermester Kardinal Franciscus (de Medicis) bekendtgør, at Peder Knudsen er bleven indviet.

Universis etc. Franciscus etc. Universitati etc., quod Petrus episcopus Ottociensis (!) de mandato etc. auctoritate etc. necnon vigore supplicationis desuper signate sub data Rome etc. 10. kal. nov. anno 9 Petrum Carnuti clericum Roskildensis diocesis, perpetuum cappellanum ad altare s. Martini in ecclesia parrochiali eiusdem s. Martini opidi Estwedie eiusdem diocesis die 25. oct. ad quatuor minores et ad subdiaconatus, insuper die sequenti

---

[1]) II: Candeli [2]) II: Estwedie [3]) II: 10. kal. nov. anno 9.

ad diaconatus, postremo vero die 27. eiusdem ad presbiteratus sacros ordines promovit. In quorum etc. Datum 1521.

B. de Alexandris.

Libri formatari 1520—24 fol. 45 (Archivio di Stato).

4900. **30. Okt. 1521.**

Niels Friis faar det overdraget til en pavelig Auditør at give ham Provision paa Kantoriet i Viborg, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Claus Pedersen.

Cum, lite et causa in Romana curia coram certo auditore inter quendam Nicolaum Petri assertum adversarium actorem et Nicolaum Frijs cantorem ecclesie Vibergensis de cantoria dicte ecclesie, de qua tunc vacante eidem Nicolao ordinaria auctoritate seu apostolica fuit provisum, reum et conventum in prima pendente instantia, a nonnullis asseratur neutri seu nulli collitigantium jus ad dictam cantoriam competere, supplicat igitur Nicolaus Frijs, quatenus prefato auditori, quatenus, si per eventum litis huiusmodi sibi constiterit neutri seu nulli dictorum seu aliorum, si qui sint vel fuerint infectivatum [ɔ: in futurum], collitigantium jus ad dictam cantoriam competere, cantoriam predictam, que dignitas in dicta ecclesia non tamen maior et forsan curata et curam jurisdictionalem seu animarum [habens] existit [fructus 4 mr.], sive premisso sive alio quovis modo seu per obitum Ketilli Ovonis vacet, prefato oratori conferat, committere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma si nulli [etc.]. Datum Rome 3. kal. nov. anno 9.

Suppl. 1745 fol. 131.

4901. **30. Okt. 1521.**

Præsten Niels Jensen fra Børglum Stift faar Lov til at læse Messe efter Romerkirkens Ritus.

Supplicat Nicolaus Johannis presbiter Burglanensis diocesis, in Romana curia presens, quatenus sibi, ut horas suas canonicas, diurnas pariter et nocturnas, et officium divinum tam in locis beneficiorum ac [ɔ: quam] alias ubilibet residendo secundum usum s. Romane ecclesie una cum uno vel duobus sociis aut familiaribus secularibus †, quoad vixerit, dicere et recitare libere valeat nec ad alium usum in horarum et divinorum recitatione observandum ipse orator et alii[1]) per eum assumendi

[1]) Cod. alii se

inviti compelli possint, facultatem concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod orator est presens in curia Romana. Datum Rome 3. kal. nov. anno 9.

Suppl. 1745 fol. 178.

4902. **30. Okt. 1521.**

Klerken Johannes Brandis fra Bremen faar det overdraget til en pavelig Auditør at give ham Provision paa Kanonikat og Præbende i Slesvig, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Claus Pedersen.

Cum, lite et causa in Romana curia coram certo auditore inter quendam Nicolaum Petri assertum clericum adversarium actorem et Johannem Brandis clericum Bremensis diocesis, causarum palatii apostolici notarium, de certis canonicatu et prebenda ecclesie Slesvicensis, de quibus, tunc per obitum Johannis Coci vacantibus, eidem Johanni oratori apostolica fuit auctoritate provisum, reum et conventum in prima pendente instantia, a nonnullis asseritur (!) neutri seu nulli dictorum jus ad dictos canonicatum et prebendam competere, supplicat igitur prefatus Johannes, quatenus prefato auditori, quatenus, si per eventum litis huiusmodi sibi constiterit et neutri seu nulli dictorum et aliorum, si qui sint aut fuerint in futurum †, collitigantium jus ad dictos canonicatum et prebendam competere repererit, canonicatum et prebendam predictos [fructus 4 mr.] prefato oratori conferat, committere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma si nulli etc. Datum Rome 3. kal. nov. anno 9.

Suppl. 1745 fol. 131 v.

4903. **Før 1. Dec. 1521.**

Paven tilstaar Plenaraflad til dem, der paa purificatio Marie (2. Febr.) besøger det Alter for Jomfru Maries Lidelse (compassio b. Marie), som Hans Mikkelsen, Kong Christierns Raad, har stiftet i St. Petri Kirke i Malmø. Det oplyses, at Hans Mikkelsen har oprettet et fast Kapellani i Forbindelse med Alteret, og at der hver Dag afholdes officium compassionis b. Marie. Afladen skal ikke bortfalde i Anledning af Jubelaars- eller Peterskirkens Aflad.

Universis Christi fidelibus presentes literas inspecturis. Licet is *(Ny kirk. Saml. VI, 576—78; Reg. *10624). Uden Dato.*

Brev. indulg. anno 1520—1521 fol. 61.

HADRIAN VI

valgt 9. Jan. 1522, viet 31. Aug. 1522, død 14. Sept. 1523.

4904. 20. Dec. 1521.

Claus Pedersen sender Kongen Brevet om Lunde Stift, meddeler, at Skaras Bispestol først kan blive besat efter Pavevalget, raader til at føre Proces mod Jens Andersen Beldenak og anmoder endelig indtrængende om at faa sendt Penge til Rom, saa han kan slippe hjem.

Min ydmygelig beplichtig tro tienesthe. Kere nadigste herre, som edhers nade mig af Flanderen tilskref, at expedition oppo Lunde domkirke skulle so lenge forholles, intil edhers nade ydermere therom skrefve etc., tha hafver jeg her forindhen underviset edhers nade bode met bref oc skrifvelse oc tesligest met mit eget bud, som jeg hafver afsent. Tviler mig inthet, edhers nade er vel berettet om alle sager; jeg hafver giort, thet mig burde at gøre. Nu hafver jeg fonget edhers nades bref oppo ny, at bullerne skulle expedieres oc afskickes met thet snaresthe etc., eftherthi thet er edhers nades viliæ, hvicken som bør at go før sig i alle mode. Tha sendher jeg them edhers nade vel expedieret in meliori forma. Men oppo Schare kirke, ther kunne vi inghen framgong fo met, føren ther blifver en ny pave kest igen, tha ville vi gøre vor flith, at hun skal blifve expedieret, oc hves anden del som edhers nade udi framtiden begerendes er, hobes mig, at vi ville vel bekomme met then ny pave, hvicken ther blifver nøie giort indhen fastelagen etc. — Item som edhers nade skrifver om bispen af Fyn, hvickeledis han hafver beviset sig udi hans gamble stycker, tha roder jeg, edhers nade ladher gøre en lidhen proces therom, eftherthi at then commissarius er ther ved handen, oc met the andre processer hid upskicker. Edhers nade kan vel loflighe skiliæ han-

nem fran biscopes dommen oc fo ret ofver hannem, so at han for løn for hans gode gerninger.

Kere nadigste herre, the pennighe, som var op skicket oppo hans vegne om Strengenes kirke, them førde mesther Hartwich hiem met sig igen, endog thet var udhen myn viliæ; jeg vilde, the skulle blefvet i benken (!) til stedhe po edhers nades vegne oc behof etc. Kere nadigste herre, hafver jeg mange merkelige stycker, ther edhers nade stoer macht oppo ligger, at undervise edhers nade, ther edhers nade ville for Guts skyl unsetthe mig met so mange pennige, jeg kunne komme hiem met. Jeg hafver icke en hvid, oc stoer jeg i benken host the Florentiner skyllig for the pennige, som jeg giorde thet bud rede met til edhers nadhe. Fonger jeg icke undsetting indhen 3 monedhe, tha mo the gribe mig oc hafve mig fangen. Thi bedher jeg, edhers nade verdes for Guts skyld at ville hielpe mig, at mig icke then skam skal go udofver. Jeg lofver edhers nade, at the pennige skulle icke vere spilt alsamen. Kere nadigste herre, inghen ny tidinghe er her, udhen at Romere kirke hennes krigesfolk oc keiserens ere ennu til hobe udi Melan, oc hobes man alle dage, at the skulle fo slottet etc.

Thersom Keiserlig Maiestad trygger lidhet bedhre an ther nere udi Burgundien, tha tviler mig inthet, at kongen af Franckerige blifver snarlige met Guts hielp straffet oc castigeret etc. Hermet edhers nade Gud til evig tid befalet. Datum Rome anno domini 1521 mensis nov.[1]) XX°, sede vacante.

Eiusdem vestre maiestatis invictissime humilimus ac fidelissimus servitor

Nicolaus Petri canonicus Lundensis.

Udskrift: Serenissimo ac invictissimo principi et domino, domino Cristierno 2°, Dacie, Svecie, Norvegie, Sclauorum Gottorumque regi potentissimo, duci Slesuicensi et Holsatie etc., comiti in Oldenborg et Delmenhorsth etc., domino suo pientissimo ac clementissimo.

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. Trykt i Uddrag i Vidensk. Selsk. Skrifter III, 38 og 46 (Reg. 6919* og 6920).

---

[1]) Da Leo X døde 1. Dec., maa Brevet være senere, formodentlig 20. Dec.

4905. **22. Marts 1522.**

Claus Pedersen meddeler Kong Christiern Kejserens Sejr over Schweitzerne ved Milano, skriver om Erik Valkendorfs Ophold i Rom og beder om nærmere Instrukser og navnlig om Tilsendelsen af Penge.

Min ydmygelig beplichig tro tienesthe. Kere nadigste herre, verdes edher nade vide, at vor helligste fader paven er ennu udi Hispanien, oc i dag kom ther bref fran hannem, hves copier jeg sender edhers nade, at han vil forbide ther so lenghe, the sende 2 cardinaler til hannem met skib oc galleider, som thertil hører. Thi formoder jeg, han inthet kommendes vorder til Rom for poske etc.

Kongen af Franckerighe hafde forsamlet en stor her af the Swytzere oc andre oc gaf sig imod Melan, menendes at ville hafve taget thet ind igen, ther blefve the jagedde til rygghe, oc blefve ther slagne vel VII heller VIII tusende Swytzere, ock the besthe høvetsmen, han hafde, hves nafn jeg skrefvet hafver i thette latins bref; verdes edher nadhe at forsto them af thet bud, som jeg sendhe til edhers nadhe, han hafver kent them, thi ved han al besked ther oppo etc. Udhen tvifvel Vor Herre hielper openbarlig Keiserlig Maiestadt, thet gor hannem lyksalig i alle modhe, Gud hafve lof. Doch hafver kongen af Franckerighe ennu slottet indhe udi Melan stadt, men han kan icke lenghe hollet, ther er møget folk indhe, oc them glypper fetaliæ etc.

Item erkebispen af Trwnhiem er hid kommen, som jeg tilforen af skrefvet hafver, oc ligger han til herberges met then hvide munk, ther var provest udi Børlwm. Var jeg i tal met hannem, doch kan jeg icke ennu retteligheu forsto, hves hans mening er, heller hvat han hafver met at fare. Tyckes mig, at han vil hafve at gøre met mester Hans Mwle, electo til Oslo kirke, udi hves erendhe vi inthet skicke kunne, føren paven kommer. Kere nadigste herre, er ther noghet oppo ferdhe met samme erkebispen, edhers nade ville gifve mig thet til kenne met thet snaresthe, føren paven kommer; indhen then tidt kan han inthet gøre, om han en gerne vildhe etc.

Item Arcimboldus han kommer udi stort yndest bode met then ny pave oc so met Keiserlig Maiestad, forthi han er her udi Rom hertugens af Melan orator, oc hafver han al tid veret for keiseren oc halp møget til, at Melan blef vundet oc kom under keiserens macht, som jeg therom oc om andet tesligest, ther som macht oppo ligger, videre undervise ville Edhers

nade, Gud i Himmerighe til evig tid befalet, thersom jeg kunne komme hiem igen. Datum Rome anno a natali cristiano 1522 martii 22.

Eiusdem vestre maiestatis humilimus servitor

Nicolaus Petri canonicus Lundensis.

Udskrift omtrent som forrige Brev.

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Indkomne Breve til Danske Kancelli. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1283 f. Reg. *10647.

4906. **15. April 1522.**

Kong Christiern klager til Paven over Børglumprovsten Antonius Fürstenberg, som er flygtet til Rom.

Literæ Christ. 2. ad pontificem Romanum contra Johannem Fürstenberg, qui fugit ex prepositura Burglanensi. anno 1522. 15. april.

A. Vedels Optegnelse; her efter Ny kgl. Saml. Fol. 561, 141. Om Brevets Indhold jfr. Ny kirk. Saml. IV, 468: [Antonius Fürstenberg] impetravit citationem pape supra hos episcopos [Nicolaum Stygge et Stigonem Krumpen] et eos, qui eum captivaverant. Quare rex Christiernus anno d. 1522 petiit causam redire posse ad judices in hoc regno, dato salvo conductu ipsi doctori Antonio.

4907. **11. Maj 1522.**

Sognepræsten Johan Bentsen i Mildsted og Husum faar Fristen til at lade sig indvie til de højere Grader forlænget med to Aar.

Supplicat Johannes Bentzen, clericus Slesvicensis diocesis, rector parrochialis ecclesie in Melstede et filialis annexe in oppido Huse dicte diocesis, in subdiaconatus ordine constitutus, quatenus secum, ut tam [ratione] dicte et illi annexe [ecclesie] quam ratione aliorum † quorumcunque beneficiorum curatorum seu ex fundatione, statuto, consuetudine vel alias sacros, etiam presbiteratus, ordines requirentium usque ad biennium a fine anni sibi a jure concessi computandum ad aliquem ex reliquis sacris, etiam diaconatus et presbiteratus, ordinibus se promoveri facere minime teneatur, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere desuper per breve s. v. sub annulo piscatoris expediantur. Datum Alyaserii extra muros Cesaraugustane 5. id. maji anno 1.

Suppl. 1761 fol. 229 v.

4908. **15. Juli 1522.**

Klerken Andreas Hacken faar ny Provision paa Provstiet i Vendsyssel.

Alias prepositura rurali Wendlis Burglanensis [diocesis], que de jure patronatus episcopi Burglanensis existit, per liberam resignationem Mauritii Witte clerici Bremensis diocesis vacante, Andreas Hacken dicte vel alterius diocesis vel civitatis clericus ad dictam preposituram presentatus fuit, institutione et possessione subsecutis. Et quia dubitat presentationem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de prepositura predicta [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † vel nove provisionis [etc.]. Et cum derogatione juris patronatus [etc.]. Datum Tarracone id. julii anno 1.

Suppl. 1761 fol. 228.

4909. **16. Juli 1522.**

Viborgkantoren Niels Friis faar ny Provision paa Provstiet i Mors og Han Herred.

Alias prepositura rurali in Mors et Hanherde Burglanensis diocesis tunc per liberam resignationem Johannis Lupi clerici Slesvicensis diocesis vacante, Nicolaus Fryssz cantor Vibergensis preposituram predictam ordinaria auctoritate sibi conferri obtinuit, possessione subsecuta. Et quia dubitat collationem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de prepositura predicta [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † vel simplicis provisionis [etc.]. Et cum derogatione juris patronatus [etc.]. Datum Tarracone 17. kal. aug. anno 1.

Suppl. 1761 fol. 228 v.

4910. **1. Aug. 1522.**

Klerken Oluf Bang fra Odense Stift, Sognepræst i Tavlov og Kongsted, faar Fristen til at lade sig indvie til de hellige Grader yderligere forlænget med endnu eet Aar.

Alias cum Olavo Banck de Midelfar clerico Ottoniensis diocesis, s. v. et sancte sedis apostolice accolito cappellano necnon rectore parrochialium ecclesiarum in Taffte et Kongestedt Ripensis diocesis etc., ne ipse ratione dictarum ecclesiarum se ad sacros presbiteratus ordines promoveri facere cogeretur, ad biennium a fine termini sibi a jure statuti, fuit auctoritate apostolica dispensatum, qui quidem terminus ex legitimis causis eidem

oratori fuit subinde simili auctoritate apostolica ad aliud biennium legitime prorogatus. Et quia idem orator, qui nunc in Romana curia personaliter presens est, intendit bonis artibus et litteralibus scientiis operam dare seu inceptum studium suum in gymnasio Romano vel alibi, ubi illud vigeat generale, ulterius continuare, supplicat, quatenus ultimum biennium huiusmodi, infra quod adhuc existit, usque ad unum alium annum integrum prorogare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod presentis supplicationis sola signatura sufficiat, attento quod orator est presens in curia. Datum Tarracine [ɔ: Tarracone] kal. aug. anno 1.

Suppl. 1754 fol. 244 v.

4911. **31. Aug. 1522.**

Paven fornyer en Tilladelse for Ærkedegnen Anders Skovgaard i Viborg til med dette Embede at forene et andet Embede.

Andree Schougart archidiacono ecclesie Vibergensis. Rationi congruit etc. Dudum siquidem Leo papa X, volens te, qui canonicatum et prebendam ac, qui inibi dignitas non tamen post pontificalem maior existebat, archidiaconatum ecclesie Vibergensis inter alia obtinebas, favore prosequi gratioso, tecum, sub data videlicet 4. id. martii anno 6, ut una cum dicto archidiaconatu unum et sine illis duo alia quecunque curata seu alias invicem incompatibilia beneficia, si tibi alias canonice conferrentur . . ., recipere et insimul, quoad viveres, retinere illaque simpliciter vel ex causa permutationis, quotiens tibi placeret, dimittere ac loco dimissorum alia beneficia duo dumtaxat curata seu alias invicem incompatibilia similiter recipere et insimul, quoad viveres, retinere valeres, auctoritate apostolica dispensavit, proviso quod archidiaconatus et alia incompatibilia beneficia huiusmofii debitis propterea non fraudarentur obsequiis, et animarum cura in archidiaconatu et aliis incompatibilibus beneficiis huiusmodi, si que illis emineret (!), nullatenus negligeretur. Ne autem de dispensatione predicta pro eo, quod super illa littere ipsius predecessoris, eius superveniente obitu, confecte non fuerunt, valeat quomodolibet hesitari neque illarum frustretur [ɔ: -ris] effectu, volumus, quod presentes littere ad prebendum[1]) dispensationem ubique sufficiant. Datum Rome pridie kal. sept. anno 1.

Hie. XXXX. Torrella.
Reg. Lat. 1411 fol. 70.

---

[1]) probandum Gz.

4912. **6. Okt. 1522.**

Klerken Jens Nielsen fra Ribe Stift, 16 Aar gammel, faar ny Provision paa Sognekirken i Hof i Oslo Stift, som er ledig ved Peders Død.

Nuper parrochiali ecclesia in Heof *(Dipl. Norv. XVII, 732—34)*. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii. Datum Rome pridie non. oct. anno 1.

Suppl. 1757 fol. 10 v.

4913. **24. Dec. 1522.**

Paven overdrager Klerken Peder Bang fra Odense Stift Sognekirkerne i Tavlov og Kongsted i Ribe Stift.

Petro Bangk rectori parrochialis ecclesie de Taffle Ripensis diocesis[1]). Dudum siquidem omnia beneficia apud [sedem] apostolicam vacantia dispositioni nostre reservavimus. Cum itaque postmodum de Taffle seu Tahiel[2]) et de Kongesteda[3]) locorum Ripensis diocesis parrochiales ecclesie, quascundem [ɔ: quas quondam] Olaus Bangk ex dispensatione apostolica obtinebat, per obitum eiusdem Olai, qui apud sedem predictam diem clausit extremum, apud sedem eandem vacent ad presens, nos tibi, qui in vigesimo vel circa tue etatis anno constitutus existis, motu proprio ecclesias predictas [fructus insimul 4 mr.] conferimus. Quocirca episcopo Casertano et Ripensi et Ottoniensi officialibus motu simili mandamus, quatenus te vel procuratorem tuum tuo nomine in corporalem possessionem ecclesiarum predictarum inducant. Nos tecum, ut ecclesias ipsas vigore presentium recipere et insimul, quoad vixeris, retinere libere valeas, defectu [etatis], quem pateris in illius anno predicto constitutus, nequaquam obstante, dispensamus, proviso quod ecclesie predicte debitis propterea non fraudentur obsequiis. Datum Rome 9. kal. jan. anno 1.

Gratis de mandato pape.

Reg. Vat. 1235 fol. 45 v; ogsaa (II) Supplik (Fiat motu proprio A. Cum potestate permutandi totiens quotiens etc.) i Suppl. 1770 fol. 100 v.

4914. **13. Jan. 1523.**

Slesvigkanniken Johan Knudsen faar Dekanatet i Schwerin, mod at betale en Pension til Zutfeld Wardenberg, samt Fritagelse for at residere og Tilladelse til at forene tre ellers uforenelige Embeder.

---

[1]) II tilføjer: clerico seu scolari Ottoniensis diocesis

[2]) II: Taffuh vel Thahue [3]) II: Longestedt

Cum familiaris vester Zutpheldus Wardenberg, decanus et canonicus ecclesie Zwerinensis, decretorum doctor ac scriptor litterarum apostolicarum, decanatum et canonicatum et maiorem ac capitularem prebendam ecclesie Zwerinensis necnon curiam canonicalem et seu decanalem resignat de presenti, supplicant tam dictus orator quam etiam Johannes Kwntzen presbiter et canonicus ecclesie Slesvicensis, decretorum doctor, quatenus de decanatu, qui in dicta ecclesia Zwerinensi dignitas non tamen maior post pontificalem existit, ac canonicatu et prebenda ecclesie Zwerinensis [insimul fructus 4 mr.] una cum curia canonicali et seu decanali predicta Johanni Kuntzen providere prefatoque Johanni oratori, ut in Romana curia aut aliquo beneficiorum suorum residendo aut studio litterarum in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, quoad vixerit, omnes fructus decanatus ac canonicatus et prebende Zwerinensium predictorum et, quos obtinet, canonicatus et prebende Slesvicensium ac aliorum omnium beneficiorum, que obtinet ac imposterum obtinebit, etiam si personalem residentiam requirant, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, percipere possit, indulgere et, ne prefatus Zutpheldus ex resignatione nimium dispendium patiatur, sibi fl. Renensium aureorum justi ponderis et valoris 12 super decanatus ac canonicatus et prebende Zwerinensis necnon aliorum canonicatus et prebende Slesvicensis ecclesiarum ac unius perpetue vicarie site in ecclesia s. Spiritus oppidi Kremitze dicte Zwerinensis diocesis, quos prefatus Johannes inibi respective obtinet, fructibus etc. annuam pensionem, que, licet tertiam fructuum partem excedat, tamen medietatem non excedit, per Johannem, cuius ad id expressus accedit assensus, necnon successores suos singulis annis in festo nativitatis domini nostri Jesu Christi in oppido Rostoccensi dicte Zwerinensis diocesis sub sententiis . . . necnon privationis pena ipso facto incurrenda eidem Zutpheldo seu procuratori suo legitimo integre persolvendam, reservare, quodque, Johanne vel aliquo ex successoribus in solutione in toto vel in parte cessante vel deficiente aut cedente vel decedente seu decanatum canonicatumque et prebendam dimittente seu amittente, liceat sibi ad decanatum canonicatumque et prebendam necnon curiam canonicalem et seu decanalem liberum regressum habere, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum expressione, si opus sit, quod dictus Johannes ecclesiam b. Marie oppidi Wismariensis Ratzeburgensis diocesis obtinet et ad duo in-

compatibilia insimul ad vitam etiam auctoritate apostolica dispensatus existat, et pro eodem Johanne, quatenus indigeat, de nova dispensatione ad duo incompatibilia insimul ad vitam obtinenda necnon, ex quo est decretorum doctor, cum dispensatione ad tertium curatum seu alias incompatibile beneficium una cum aliis duobus incompatibilibus † insimul ad vitam obtinendum cum potestate permutandi etc., cum supletione defectuum tam juris quam facti, quoad quam presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Et cum suspensione quarumcunque gratiarum etc. Datum Rome id. jan. anno 1.

Suppl. 1763 fol. 249 v.

4915. **23. Jan. 1523.**

Klerken Hans Mikkelsen fra Trondhjem Stift, som var familiaris hos den afdøde Ærkebiskop Erik Valkendorf, faar motu proprio alt, hvad denne har efterladt sig, hvilket ikke beløber sig til mere end 80 Dukater; dog skal han derfor betale Ærkebiskoppens Kreditorer og Tjenere. — Arven efter Ærkebiskoppen skulde efter Reglerne ellers tilfalde Paven, da Ærkebiskoppen var dennes prelatus domesticus.

Motu proprio. Cum, sicut deo placuit, *(Dipl. Norv. XVII, 741 f.)*. Fiat motu proprio A. Et quod presentis gratie sola signatura sufficiat, attento quod est in curia. Datum Rome 10. kal. febr. anno 1.

Suppl. 1764 fol. 167 v[1]).

4916. **10. Febr. 1523.**

Johan Knudsen faar Supplikken Nr. 4914 bevilget med en Tilføjelse.

Reformatio Johannis Kunthen presbiteri et canonici ecclesie Slesvicensis, cuius ultima preinserta sub data Rome id. jan. anno 1.

Dignetur s. v. litteras super preinserta conficiendas etiam cum oportuna dispensatione pro dicto Johanne Kunthen, ut quecunque duo dissimilia aut simplicia similia sub singulis et eisdem tribus tectis consistentia beneficia, alias se invicem et cum predictis incompatibilibus compatientia, si sibi alias canonice conferantur . . ., dummodo duo canonicatus et prebende ac

[1]) Ved samme Tid en Del andre Breve baade om denne Hans Mikkelsen, som var Ærkebiskoppens prelatus domesticus et secretarius, og om Mag. Adrian Heyda, som taler om, at Ærkebiskoppen pro ecclesie sue libertate tuenda miserabile exilium, diversa terra marique pericula passus (Dipl. Norv. XVII, 736—44).

totidem dignitates etiam insimul sub eodem tecto non existant, recipere et insimul, quoad vixerit, retinere valeat, cum clausula permutandi totiens quotiens etc. ac alia etiam recipiendi etc. aliasque in omnibus, prout in eadem preinserta continetur, et attento, quod res est adhuc integra, expediri mandare. Concessum. Jo. Casertanus. Datum Rome 4. id. febr. anno 1.

Suppl. 1767 fol. 47.

4917. **13. Febr. 1523.**

Kong Christiern anbefaler til Paven sine Udsendinge Ribekantoren Poul Andersen og Provsten Hans Hansen i Assens, særlig med Hensyn til Forandringer ved St. Knuds Kirke i Odense og den hellige Birgittes Hospital i Rom.

Osculum terre ante pedes s. v., ad quam, beatissime pater, tamquam filius ad patrem longe pientissimum in necessitatibus sive pro consiliis et auxilio creberioribus (!) vestris [ɔ: nostris][1]) litteris accedere non non (!) dubitamus. Atque eo semper (dii norunt) fuerimus (!) animo, posteaquam sacrosancti apostolatus primariam apicem, divino nimirum auspicio, digna quidem conscenderit, eam tanti [facere][1]), ut in terris inter mortales nihil eque, ne dicamus[2]) magis, penderemus; neque enim modo nos aliquo spe tanta frustratum iri confidimus, verum sub vestri pontificatus gubernatione sic res vestre [ɔ: nostre][1]) atque regna, que nunc temporis tumultuaria quadam vice fortune fluctuant, divino atque vestro ductu, consilio, auxiliis pacata stabiliri atque diutine prosperari, uti jam aurea secula Christi fidelium omnes et nobis atque ipsis, ut par est, rediisse congaudeamus. Idcirco negotia quedam nostra, que ad perfectionem[3]) rei publice regnorum nostrorum in optatum finem deducta non parum facere speramus, super erectione ecclesie s. Kanuti Ottonie, et Rome super hospitali s. Birgitte, atque certis nuntiis, inobedientia, contumacia violataque fide quorundam erga nos episcoporum [et][1]) equitum auratorum a consiliis nostris regni Dacie, dilectis nobis magistro Paulo Andree cantori Ripensi et Joanni Joannis preposito Toftensi, secretariis et oratoribus nostris, e. v. s. latius referenda commisimus, quorum vel uni vel alteri vel utrisque simul fidem indubiam prestare adhibereque velis, summopere deprecamur, atque ita demum efficere, ut omnia, que juste per unum vel alterum vel utrosque predictos oratores nostros proposita fuerint, ex animi nostri sententia quam felicissime suc-

---

[1]) add. Gz. [2]) Gz. — Cod. dicemus [3]) Gz. — Cod. prefectionem

cedant; quibus si manum extremam ipsa vestra apposuerit sanctitas fierique pro voto demandaverit, paternum ea in nos affectum abunde satis cognoscetur absolvisse. Quam deus optimus maximus in annos sanctissime Romane sedis antistitem quam faustissime vivere et valere faciat, ex animo desideramus. Datum Ottonie in curia nostra apud s. Albanum 13. mensis febr. anno Christi 1523 nostro sub sigillo.

Kopi i Danske Kongers Hist. fasc. 4 (R. A.).

4918. 13. Febr. 1523.

Kong Christiern anbefaler Poul Andersen og Hans Hansen til Kardinalprotektoren Laurentius Pucci.

Christiernus [etc.] salutem et debitam reverentiam cum status, vite, regiminis successu prosperrimo. Non possumus in agendo Rome nostra negotia, reverendissime pater, vestre dominationis satis commendare exactam diligentiam, cuius solius ferme opera factum est, ut, illic quicquid negotii expediri nostro nomine voluerimus, statim ad amussim quam citissime absolutum [sit], quorum haud quaque immemores beneficiorum pro viribus studebimus aliquando et quidem cumulatissime vestre satisfacere dignitati. Sunt preterea nobis reliqua non minimi facienda negotia, que ad perfectionem[1]) rei publice regnorum nostrorum in optatum finem deducta non parum facere speramus, super erectione ecclesie s. Canuti Ottonie et super decanatu eiusdem ecclesie in favorem nuntii et oratoris nostri magistri Pauli prenominati, Rome [*etc. som Nr. 4917 til*] Dacie, queque omnia latius dilectis nobis presentium latoribus magistro Paulo Andree cantori Ripensi [ac] domino Joanni Joannis preposito Toftensi, secretariis et oratoribus nostris, vestre dignitati commisimus referenda, quorum vel uni vel alteri vel utrisque simul fidem indubiam tribuere velit et[2]) adhibere [ac] iis in[3]) nostris atque suis negotiis auxilio consilioque assistere, attentius exoramus. Proinde rem ex hoc faciet nobis eadem amplissima vestra dignitas multo gratissimam mutuis benemerendi vicissitudinibus locupletandam, quam deo optimo maximo in eternum petimus commendari. Ex oppido nostro Ottoniensi 13. die mensis febr. anno . . . . 1523 nostro sub sigillo.

Kopi i Danske Kongers Hist. fasc. 4 (R. A.).

---

[1]) Gz. — Cod. prefectionem [2]) Gz. — Cod. velitque
[3]) Gz. — Cod. adhibere in iis

4919. **13. Febr. 1523.**

Kong Christiern anbefaler Poul Andersen og Hans Hansen til en (unævnt) Person i Rom.

Christiernus [etc.] salutem et nostrum sincerum favorem. Negotia nostra nonnulla, vir integerrime, super erectione ecclesie s. Canuti Ottonie et Rome sub [ↄ: super] hospitali s. Birgitte atque certis nuntiis, inobedientia violataque fide quorundam erga nos episcoporum [et] equitum auratorum a consiliis nostris regni Dacie, queque latius dilectis nobis presentium latoribus, magistro Paulo Andree cantori Ripensi [et] domino Joanni Joannis preposito Tofftensi, secretariis et oratoribus nostris, vestre dominationi commisimus referenda, quorum vel uni vel alteri vel utrisque simul fidem indubiam tribuere velit et[1]) adhibere [et] iis in[2]) nostris atque suis negotiis auxilio consiliisque assistere, attentius exoramus. Proinde rem ex hoc fecerit nobis vestra probitas multo gratissimam mutuis benemerendi vicissitudinibus locupletandam, quam deo optimo maximo in eternum petimus commendari. Datum [*som forrige Brev*].

Kopi i Danske Kongers Hist. fasc. 4 (R. A.).

4920. **13. Febr. 1523.**

Kong Christiern anbefaler Poul Andersen til en (unævnt) Person i Rom.

Salutem et perpetuam felicitatem. Non ignorare nos [ↄ: vos] velim, vir integerrime, presentium latorem magistrum Paulum Andree cantorem Ripensem, secretarium nostrum atque oratorem, nos ad hoc sua familiaritate atque fiducia induxisse, ut eundem his nostris litteris vobis commendaremus, cui precamur, nomine nostro in causis suis, quas abunde satis ipse vobis declarabit, tum consiliis cum [ↄ: tum] auxilio assistere velitis; rem vero huiusmodi nobis tam gratam erga unum quemlibet ad nos vestro nomine transmissum favore atque gratia promereri pollicemur. Valentes vivite leti. Datum Ottonie in curia nostra 13. mensis febr. anno a natali christiano 1523 nostro sub sigillo.

Kopi i Danske Kongers Hist. fasc. 4 (R. A.).

4921. **19. Marts 1523.**

Klerken Johannes Schuldorp fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Husum.

Supplicat Johannes Schuldorpp clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria in ecclesia sive cappella opidi Husen dicte diocesis, per obitum Jacobi Brixii in

---

[1]) Gz. — Cod. velitque [2]) Gz. — Cod. adhibere in iis

jan. proxime preterito defuncti vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Datum Rome 14. kal. aprilis anno 1.

Suppl. 1778 fol. 203 v.

4922. 28. Marts 1523.

Den udvalgte Konge Frederik meddeler Paven, at Christiern II er bleven fordrevet fra Jylland paa Grund af sit vilde og store Tyranni, og at Rigets Stormænd har overdraget ham Styrelsen af denne Provins. De to Børglum-Biskopper Styge Krumpen og Niels Styggesen Rosenkrantz har nu meddelt ham, at de lider store Tab ved, at Dr. Antonius Fürstenberg fører Proces med dem i Rom om Børglum Provsti. Kongen beder da om, at denne Proces maa blive henvist til Afgørelse i den danske »Provins«, af Biskop Godske Ahlefeld eller andre Prælater, og han sender et Lejdebrev til Fürstenberg.

. . . Adriano sexto Romano pontifici maximo. Osculum terre cum filiali obedientia ante pedes s. v. Cum nuper *(Pontoppidan, Annales eccl. Dan. II, 785—86; Reg. 7210*)*. Datum in civitate nostra Wyburgensi die 28. martii anno nostre salutis nostris sub signetis.

Fredericus dei gratia electus Danorum rex, regni Norvegie heres, Sleszwicensis, Holsatie, Stormarie et Dithmertie ducatuum dux, comes in Oldenborgh et Delmenhorst[1]).

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Danske Kongers Hist. 10 b. (R. A.).

4923. 13. April 1523.

Optegnelse om, at der i Konsistoriet er oplæst et Brev fra Kong Christiern med Ros over Legaten Franciscus de Potentia.

Rome die lune 13. aprilis 1523 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta.

Fuerunt lecte littere regis Dacie ad collegium, per quas laudabat fratrem Franciscum de Potentia nuntium alias per Leonem papam X ad eum destinatum.

Arch. Cons. Acta Cancell. I fol. 212 (trykt Dipl. Norv. XVII, 1173—74). Afskrifter i Bibl. Barberini XXXVII vol. 1 fol. 70 v og Arm. XII vol. 122 fol. 81.

4924. 18. April 1523.

Klerken Jørgen Skodborg fra Ribe faar ny Provision paa Ærkedegneembedet i Aarhus og Sognekirken i Koldt i Aarhus Stift.

Alias archidiaconatu ecclesie Arusiensis, qui de jure patronatus regis Dacie ex speciali indulto apostolico existit, per obitum Martini Krabben, necnon parrochiali ecclesia in Kolt Arusiensis diocesis per liberam resignationem Johannis Lupi in

[1]) Brevet findes her i Orig. og er altsaa aldrig afgaaet til Rom.

manibus Johannis Arcimboldi, in illis partibus apostolice sedis nuntii, sponte factam et per eundem Johannem Angelum nuntium admissam vacantibus, de illis sic vacantibus [ɔ: illos sic vacantes], archidiaconatum videlicet ad presentationem Cristiani moderni regis Dacie et parrochialem predictos per [se][1]), dictum Johannem Angelum nuntium habentem [ɔ: dictus J. A. nuntius, habens] ad id, ut asserebat, ab apostolica sede per eius litteras facultatem, Georgio Scoberch clerico Ripensis diocesis contulit, possessione forsan subsecuta, ac post[ea] dictam parrochialem ecclesiam in Kelt dicto archidiaconatui ad vitam dicti Georgii oratoris univit. Cum autem Georgius dubitet provisionem et unionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus archidiaconatum, qui in dicta ecclesia Arusiensi dignitas maior post pontificalem existit [fructus 5 mr.], ac parrochialem predictam [fructus 2 mr.] Georgio conferre aut dictam parrochialem ecclesiam prefato archidiaconatui ita, quod liceat corporalem possessionem etc., unire dignemini, non obstantibus camere apostolice regulis, illa presertim, qua cavetur, quod semper in omnibus [ɔ: unionibus] commissio fieri debeat ad partes, vocatis quorum interest. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Cum clausula permutandi etc. Per viam nove provisionis etc. Datum Rome 14. kal. maji anno 1.

Suppl. 1775 fol. 75.

4925. 22. April 1523.

Klerken Jens Mikkelsen fra Roskilde Stift faar to Aars Udsættelse med at lade sig indvie til de højere Grader, Tilladelse til at læse Messe efter Romerkirkens Ritus og Fritagelse for at residere.

Supplicat Johannes Michaelis clericus Roskildensis diocesis, quatenus ei, ut quarumcunque ecclesiarum parrochialium aut aliorum beneficiorum sacros et presbiteratus ordines requirentium per ipsum obtentorum ratione ad aliquem ex sacris ordinibus infra biennium a fine anni a jure sibi prefixi computandum se promoveri facere minime teneatur, concedere dignemini, sibique, [ut] officium diurnum horasque canonicas, diurnas pariter et nocturnas, juxta ritum s. Romane ecclesie solus aut cum uno vel duobus sociis vel familiaribus dicere possit, concedere, et insuper, ut in studio litterarum, ubi illud vigeat generale, vel in altero beneficiorum manendo vel insistendo omnes fructus quorumcunque suorum beneficiorum, personalem requirentium

---

[1]) add. Gz.

residentiam, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, percipere possit, concedere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. De facultate non promovendi et de licentia dicendi officium divinum juxta usum s. Romane ecclesie, quoad quos dumtaxat presentis supplicationis sola signatura sufficiat et ubique fidem faciat, quia presens in curia, alias per breve s. v. Datum Rome 10. kal. maji anno 1.

Suppl. 1775 fol. 67 v.

4926. **27. April 1523.**

Klerken Otto Bydenitz fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Wismar.

Supplicat Otto Bydenitze clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de perpetua sine cura vicaria in ecclesia s. Georgii opidi Wysmariensis Ratzeburgensis diocesis vel Zwerinensis diocesis, per obitum Andree Criszen de mense jan. proxime preterito defuncti vacante [fructus 2 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus etc. Et littere in forma nove provisionis etc. Datum Rome 5. kal. maji anno 1.

Suppl. 1782 fol. 181 v.

4927. **29. April 1523.**

Optegnelse om, at Franciscus de Potentia i Konsistoriet har afgivet Beretning om sin Legation til Danmark.

Rome die mercurii 29. aprilis 1523 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta.

Frater Franciscus ordinis Minorum de observantia, alias a Leone papa X ad regem Dacie destinatus, introductus fuit in consistorium et retulit copiose, que per eum in Dacia et Svecia fuerint agitata, et informavit sanctissimum dominum nostrum et sacrum collegium de his, que acta fuerunt per regem et ministros suos contra tres episcopos et multos nobiles, qui fuerunt ab eis trucidati et combusti, et retulit excusationes, quas rex ad[d]ebat, que nihil valebant, sed accusabat Arcimboldum et petebat, quod sedes apostolica satisfaceret ei de damnis passis eius causa. Idcircho sanctissimus dominus noster intellecta relatione huiusmodi petiit vota dominorum, et quomodo esset procedendum tam in causa regis quam Arcimboldi, que fuerunt diversa [ɔ: -e].

Arch. Cons. Acta Cancell. I fol. 215 v. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1174; Allen, Breve og Aktstykker I, 80. Senere Afskrifter i Bibl. Barberini XXXVI vol. 12 fol. 189 v og Arm. XII vol. 122 fol. 82.

4928. **15. Maj 1523.**

Optegnelse om, at Paven i Konsistoriet har udnævnt Franciscus de Potentia til Biskop i Skara.

Rome die veneris 15. mensis maji 1523 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta . . .

Providit ecclesie Scarensi in Svecia vacanti per obitum Vincentii Scarensis episcopi de persona fratris Francisci de Potentia ordinis Minorum de observantia.

Redditus fl. —

Taxa fl. —

Bibl. Barberini XXXVI vol. 12 fol. 192 v. og (kortere) Arm. XII vol. 122 fol. 83.

4929. **1. Juni 1523.**

Jens Jensen, evig Vikar i Haderslev, faar Kanonikat og mindre Præbende sammesteds.

Cum Avon Hunnessen, canonicus collegiate ecclesie Haderlivensis minori prebenda prebendatus Slesvicensis diocesis, canonicatum et minorem prebendam predictos libere resignat de presenti, supplicat igitur Johannes Johannis, clericus dicte Slesvicensis diocesis et in prefata collegiata ecclesia perpetuus vicarius, quatenus sibi de canonicatu et minori prebenda predictis [fructus 4 mr.] providere secumque, ut vicariam obtentam huiusmodi una cum dictis canonicatu et minori prebenda in dicta ecclesia sub eodem tecto ad vitam retinere possit, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et in eventum litis in forma surrogationis [etc.]. Et cum dispensatione predicta retinendi sub eodem tecto vicariam obtentam huiusmodi una cum canonicatu et prebenda predictis ad vitam, si compatibiles, seu alias ad sex menses tantum. Et cum suspensione [etc.]. Datum Rome kal. junii anno 1.

Suppl. 1779 fol. 137 v.

4930. **7. Juni 1523.**

Kong Christiern beklager sig til Paven over, at Poul Andersen paa Vejen til Rom er bleven fængslet af Biskoppen i Ribe.

Sanctissimo domino nostro pape. Osculum terre ante pedes sanctitatis vestre. Beatissime et clementissime pater. Non possumus non inique ferre atque ex toto affectu vestre conqueri sanctitati, quemadmodum nobis sincere dilectus magister Paulus Andree, cantor Ripensis, orator noster in quibusdam arduis nostris negotiis ad ungvem informatus, quem ad pedes s. v. in

animo statuimus Romam esse destinandum, a familiaribus illustrissimi ducis Holsatie et quorundam episcoporum Jutie preventus, captus, cesus maleque habitus, summa quoque auri non contemnenda spoliatus, denique etiam in carceres durissimos ab episcopo Ripensi detrusus [sit], ubi in hunc usque diem in dies tractatus pessime detinetur contra libertates et privilegia nuntiis apostolicis et aliis etiam Romam proficiscentibus ad sacrosanctam Romani pontificis sedem munere fungentibus legationis ex optimo tum sacrorum canonum tum christiane rei publice instituto concessa. Quapropter ex intimo cordis nostri affectu petimus et supplicamus, [ut] s. v. ad rigorem juris in tam sceleratos sancte Romane ecclesie contemptores digne velit animadvertere (atque in[1]) (!) suis meritis dignam luentes penam suo exemplo alios publice pacis vitiatores et similis temeritatis homines a malo proposito deterrebunt) etiam sic efficere, ut vir bonus idem Paulus Andree carceribus absolutus cum bonorum suorum in integrum restitutione pristine reddatur libertati. Deus optimus maximus e. v. s. in felici dominici gregis custodia diu incolumem atque foelicissimum ex animo conservet, precamur[2]). Datum Brugis 7. mensis julii anno a natali Christiano sesquimillesimo vigesimo tertio nostro sub sigillo.

[3])E. s. v. devotissimus filius Kistiern

Rex Dacie[3]).

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Principi 2 fol. 88.

4931. **12. Juni 1523.**

Det svenske Rigsraad meddeler Paven, at det har modtaget hans Legat Johannes Magni, anmoder om, at Paven vil beskikke dem gode Biskopper, klager over den oprørske Ærkebiskop Gustav Trolle, som har begivet sig til Rigets Fjende Kong Christiern, og anmoder om, at Johannes Magnus maa blive sendt tilbage til Sverige for at reformere Kirken.

Sanctissimo domino nostro pape. Excepimus superioribus diebus *(Gustaf den Förstes Reg. I, 88 f.)* anno 1523 12. die junii sub communi omnium nostrorum sigillo.

S. v. deditissimi filii consilium et senatores regnorum Svecie et Gothie tam ecclesiastici quam seculares.

Efter Fredenheims Afskrift. — I en Række senere Breve til Paven føres ligeledes Klage over Kong Christiern og Gustav Trolle, saaledes 10. Sept. (ibd. S. 129), 12. Sept. (ibd. S. 132), 14. Sept. (ibd. S. 139), 1. Okt. (ibd. S. 143), 4. Okt. (ibd. S. 146), 2. Nov. (ibd. S. 172). I disse Breve anmoder Kong Gustav og Rigs-

---

[1]) ita Gz. [2]) conservet, ex animo precamur Gz. [3]–[3]) Egenhændigt.

raadet om, at Paven vil stadfæste de nyvalgte Biskopper, og erklærer, at de aldrig vil finde sig i, at Gustav Trolle kommer tilbage, eller at Udlændingen Franciscus de Potentia bliver Biskop i Skara.

4932. **17. Juni 1523.**

Paven anbefaler »Hertugerne i Holsten« at tage sig af Gustav Trolle, saa han kan komme tilbage til sit Ærkesæde.

Nobilibus viris ducibus Holsacie. Salutem et apostolicam benedictionem. Credimus nobilitati vestre esse notissimum, [quod][1]) dudum, quod egre referimus, quondam Steno Stwr, tunc regni Svecie gubernator, non nisi maligno spiritu ductus, ausu sacrilego ecclesiam Vpsalensem feudo Stecklen nuncupato ad illam legitime pertinente de facto spoliasset et Gostauum archiepiscopum Vpsalensem, libertatem ecclesiasticam et jura ecclesie sue, prout tenebatur, tueri et defendere volentem, in arce dicte ecclesie, Almersteck nuncupata, diutius obsessum et tandem captum deputatis custodibus detinere ac carceribus mancipare presumpsisset, quinimo diversos insidiatores, qui ipsum archiepiscopum modo diverso perderent, et quorum unus in eum insiliens ipsum malleo in capite nullo premisso verbo adeo graviter percussit, ut ipsi capiti septem ossa poenitus evulsa fuerint, disposuisset et tam eidem archiepiscopo quam eius genitori et aliis suis, quos non minori injuria afflictos in carceribus detinebat, graves molestias ac gravia damna diversimode intulisset; et deinde cum dictus Steno vita functus fuisset, et prefatus archiepiscopus, a nonnullis primoribus regni Svecie, qui sese regi Dacie donaverant, requisitus, ad regnum Dacie gratia sedande tunc orte seditionis se contulisset, et Christiernus Dacie rex eum invitum inibi per certum tempus retinuisset, interim Gostauus Erickson dicti regni Svecie modernus gubernator cum nonnullis, ut nobis relatum est, omnes reditus ipsius archiepiscopi abstulit ac curiam suam Vpsalensem direptis omnibus bonis suis igne devastavit, ipseque archiepiscopus, tot contumeliis, injuriis atque damnis afflictus, extra dicta regna exulans, timore dicti Gostaui et complicum suorum ad regnum Svecie et ecclesiam suam redire non audet. Nos ipsius archiepiscopi statui merito compatientes et tam sibi quam ecclesie sue desuper, prout tenemur, providere cupientes, ad [vos], qui cum prefato Gostauo et aliis nobilibus et incolis dicti regni Svecie confederationem habetis, duximus super hoc scribendum, nobilitatem vestram hortantes

---

[1]) add. Gz.

in domino et paterna charitate requirentes monentesque, quatenus prefatum Gos[tauum] archiepiscopum ob apostolice sedis reverentiam pio affectu et benigno desiderio sic sincere recommissum suscipiatis ac ei favoribus benivolis efficaciter assistatis et auxilia oportuna prebeatis, quod idem Gostauus archiepiscopus ad ecclesiam suam Vpsalensem et oves suas gubernandas a deo sibi commissas tute et libere redire et in illa residere ac illius fructus pacifice percipere commissumque sibi pastorale officium debite exercere possit. Nihil enim vobis dignius, nihil nobis gratius, nihil deo acceptius facere potestis, vosque nos et hanc sanctam sedem in rebus vestris liberales (quantum cum deo licebit) sperare merito poteritis. Datum Rome sub annulo piscatoris die 17. junii 1523 pontificatus anno 1.

Euangelista.

Orig. paa Perg. med Spor af paatrykt Segl i Christian II, 68 Nr. 24 (R. A.).

4933. 28. Juni 1523.

Henrik VIII af England anbefaler Johan Weze til Pavens Velvilje.

Beatissime pater. Post humillimam commendationem et devotissima pedum oscula beatorum. Ex serenissimo domino Christierno rege Daciæ [Sveciæ et Norvegiæ], confederato nostro carissimo, nuper intelleximus, quanto studio ac fide . . . Joannes Weze electus Lundensis episcopus sibi adversus suorum subditorum perfidiam et defectionem semper constantissime adfuerit, quantoque opere variis officiis sit optime de sua regia maiestate meritus. Quo nomine fit, ut præter singulares animi dotes, quas eidem electo inesse percepimus, summa nostra dilectione eum prose[quendum] atque [amplectendum ideo maxime putemus, quia dictus] rex [ex] facili ad sua regna redire strenue operante industria [eius se posse sperat, si archiepiscopalem dignitatem propediem fuerit adeptus. Itaque a s. v. nihil pro me] in presentia petiturus, eam impense rogamus, ut nostra dictique regis [causa], cui [perinde] ac proprio fratri ex animo [dediti sumus, prefato Johanni Weze electo Lundensi digne]tur hac in re benignam et liberalem se prestare, adeo ut summam gratiam nostra commendatione consequutum se fuisse perspiciat. Ac ideo presertim v. s. vehementissime oramus, ut eiusdem regis negotiis omnibus adesse atque favere velit, [quia periculum] est, ne, si [detronizandi expellen]dique reges ex subditorum populorumque dumtaxat libitu consuetudo mala semel invaluerit, prin[cipum omnium maiestas ac dignitas summum accipiat detrimentum].

Eum igitur, veluti fratrem nostrum carissimum, vestre beatitudini etiam atque etiam commendamus. Que foelicissime [semper vigeat atque] valeat. Ex regia nostra Grembic die 28. junii 1523.

E. v. s. devotissimus atque observantissimus filius dei gratia rex Angliæ et Franciæ, [fidei] defensor ac dominus Hiberniæ.

Henricus.

Orig. i Arch. Arcis [Engelsborg] Arm. 4 Caps. 2 Nr. 5. Næsten ulæseligt; Suppleringen skyldes Professor Gertz, men er naturligvis ikke paa alle Punkter lige sikker.

4934. **29. Juni 1523.**

Elisabet Misenens fra Slesvig Stift faar indsat Dommere »in partibus« til at paadømme en Sag, hun vil rejse mod Henricus Quand og Bartoldus, der som Dommere i Rostock uden Grund har kastet hende i Fængsel og mishandlet hende.

Exponitur pro parte Elizabet Misenens Slesvicensis diocesis, quod, licet ipsa nunquam aliquid perpetraverit aut commiserit, propter quod ut malefica duci et trahi ac carceribus mancipari meruerit, nichilominus quidam Henricus Quand et Bartoldus, pro judicibus oppidi Rostoc Swerinensis diocesis se gerentes, dictam oratricem, eius demeritis id minime exigentibus, non confessam nec convictam per stratas seu vias publicas dicti oppidi de mense aug. primo et deinde de mense sept. anni 1520 proxime preteriti tamquam maleficam violentari, duci et trahi fecerunt ac demum ipsam carceribus, ubi malefactores pena capitali plectendi detineri consueverunt, manciparunt et ibidem carceratam per certos dies manicis ferreis ligatam atrociter detineri fecerunt, in maximam ipsius oratricis ignominiam et injuriam, quas quidem injurias idem (!) oratrix ad animum revocavit ac illas ad 1000 duc. auri de camera estimavit, quas penas perdere[1]) vellet, si tantum in bonis temporalibus haberet, quam huiusmodi ignominia notari ac injurias huiusmodi pati; ipsamque oratricem coegerunt ad jurandum et se obligandum ac fidejussores dandum, prout juravit et se obligavit ac fidejussores dedit, de non prosequendo aut agendo super molestiis, carcerationibus et injuriis huiusmodi sub certa pena, etiam pecuniaria, forsan expressa. [Quapropter] supplicat [s. v.], quatenus dignetur causas, quas movet movereque intendit contra dictum Henricum et Bertoldum omnesque eorum complices et adherentes ac sua communiter vel divisim interesse putantes super[2]) antedictis

---

[1]) pendere Gz. [2]) Gz. — Cod. et super

violentiis, carcerationibus et injuriis rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deducendis et illarum occasione, aliquibus probis viris in partibus illis commorantibus committere audiendas, cognoscendas, decidendas fineque debito terminandas, ... cum potestate antedictos Henricum et Bertoldum adversarios omnesque alios supradictos et in exequtione citationis presentium vigore decernende nominandos, etiam per edictum publicum, constito summarie et extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi eisque et aliis, quibus videbitur, sub simili edicto ac sub excommunicationis maioris ac aliis sententiis ecclesiasticis ac pecuniariis penis arbitrio judicum moderandis inhibendi, necnon juramenta [ac] promissiones antedicte oratrici ac ipsius fidejussoribus per eos prestita per se vel alium, prout juris fuerit, relaxandi, necnon contravenientes inhibitioni huiusmodi sententias, censuras et penas antedictas incidisse et incurrisse declarandi illasque aggravandi, reaggravandi, interdictum ponendi et auxilium bracchii secularis invocandi, litteras desuper necessarias et oportunas suo sub sigillo decernendi † ac alia faciendi, que in premissis necessaria fuerint seu quomodolibet [oportuna], constitutionibus apostolicis, privilegiis quoque [et] indultis a sede apostolica imperatoribus aut regibus incolis dicti oppidi quomodolibet concessis de non trahendo eos ad alia [judicia] quam dicti oppidi et extra illud necnon Bonifacii pape VIII de una et generalis concilii de duabus dietis, dummodo non ultra tres, [constitutionibus] ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Campegius. Et per breve s. v. hac supplicatione introclusa vel extensa. Datum Rome 3. kal. julii anno 1.

Suppl. 1782 fol. 6 v.

4935. **20. Juli 1523.**

Ærkehertug Ferdinand anbefaler Johan Weze til Paven.

Sanctissime ac beatissime in Christo pater et domine mi collendissime. Post humillima beatorum pedum oscula et debitam commendationem. Cum impresentiarum ad s. v. harum exhibitor, reverendus Joannes Betze electus Lundensis, orator serenissimi Dacie et Norvegie regis, sororii et fratris mei charissimi, inter cetera ad s. v. et istam apostolicam sedem pro confirmatione et ratificatione eiusdem sue ecclesie impetranda se conferat, et ego intuitu predicti serenissimi regis et egregiarum virtutum et bonorum morum suorum cupiam favore et auxilio

meo apud s. v. ei opitulari et adsistere, ipsum e. s. v. reverenter commendandum duxi. Dignetur predicti regis et mei intuitu adeo solita clementia et benignitate sua amplecti et fovere, ut sentiat has meas sibi fructum attulisse, in quem quicquid s. v. humanitatis et favoris contulerit, in virum se dignum et, qui[1]) et s. Romane ecclesie non inutile membrum erit, collocabit, quod omni filiali meo officio et studio erga eam promereri studebo, cui me enixius commendo, quam deus omnipotens ad multos annos sue sancte ecclesie incolumem et prosperam conservare dignetur. Datum in oppido nostro Insprugk die 20. mensis julii a. d. 1523.

E. s. v. humilis et obsequens filius
Ferdinandus p. Hisp. archidux Austrie.

Udskrift: . . . . Adriano VI s. Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino meo collendissimo.

Afskrift af P. A. Munch efter Orig. paa Perg. i Vat. Ark.

4936. **21. Juli 1523.**

Ærkehertug Ferdinand anmoder Paven om ved de strængeste Midler at tvinge Biskopperne og Gejstligheden i Danmark og Norge til at høre op med deres Oprør mod Christiern II, hvis Fordrivelse især skyldes Gejstligheden. Brevets Overbringer, den udvalgte Ærkebiskop Johan Weze, skal give Paven nærmere Oplysninger.

. . . . . . Post humillima beatorum pedum oscula . . . Non vereor ad aures s. v. devenisse *(Dipl. Norv. V, 749—50; Reg. *10962).* Datum in oppido nostro Inspruck die 21. mensis julii a. d. 1523.

E. s. v. humilis et obsequens filius
Ferdinandus p. Hisp. archidux Austrie.

Udskrift som forrige Brev.

Afskrift af Marini efter Orig. paa Perg. i Vat. Ark.

4937. **29. Juli 1523.**

Kong Christiern fortæller Paven om sin Fordrivelse, og at han forgæves har søgt Hjælp i Udlandet; han forsikrer om sin egen Uskyldighed og paastaar, at hans Farbroder Hertugen af Holsten har anstiftet Oprøret mod ham. Kongen anmoder derfor om, at Paven vil sende Kommissærer til Danmark for at undersøge Sagen og hindre Biskopperne og Raadet i at krone Hertugen til Konge, førend Undersøgelsen har fundet Sted.

Post humillimam subjectionem devota pedum oscula . . . . Jampridem satis notum putamus *(Dipl. Norv. XVII, 1174—76).*

---

[1]) Gz. — Cod. cui

Datum Colonie Agrippine Ubiorum a. d. 1523 die 29. julii sub nostro sigillo.

E. s. v. obedientissimus filius
Kristiern rex Dacie, Svecie, Norvegie etc.

Orig. paa Papir med Spor af paatrykt Segl i Principi 2 fol. 103. Brevet er af Garampi urigtig anført under Datoen 29. Juli 1525 og har Citatet Arch. Arcis Arm. XI caps. VI Nr. 6 pag. 4.

4938. **15. Aug. 1523.**

Kapitlet i Upsala skriver til Paven om Ærkebispestolens sørgelige Historie efter Valget af Gustav Trolle 1515 og retter haarde Bebrejdelser mod ham og Christiern II.

Devota pedum oscula beatorum. Quamvis jam tota ecclesia cristiana *(Martin, Gustave Vasa, 503—05)*. Apud Upsaliam anno Cristi 1523 15. die mensis aug. capitulari nostro sub sigillo solito et consueto.

S. v. devotissimi servitores atque oratores humilimi
prepositus et capitulum Upsalense.

Arch. Arcis Arm. IX caps. 2 Nr. 30.

4939. **25. Aug. 1523.**

Klerken Henrik Holk fra Odense Stift, som kun er 18 Aar gammel, faar ny Provision paa Sognekirkerne i Ulkebøl og Sønderborg samt Fritagelse for at residere og lade sig præstevie i syv Aar.

Alias parrochiali ecclesia Vlkebul et illi annexa Sunderborch Ottoniensis diocesis, que de jure patronatus regis Dacie et ducis Holsatie tamquam ducum Slesvicensium existit [ɔ: -stunt], tunc vacantibus, tunc rex et dux patroni Henricum Holck clericum dicte diocesis, de nobili genere procreatum, in decimo octavo sue etatis anno constitutum, presentarunt. Et quia dubitat presentationem huiusmodi certis de causis viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de ecclesia et illi annexa predictis [fructus 4 mr.] de novo providere secumque, ut ecclesiam predictam cum illi annexa exnunc in titulum recipere et retinere libere valeat, dispensare sibique, ut in Romana curia seu in altero beneficiorum per eum pro tempore obtentorum residendo aut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo omnes fructus dicte ecclesie et illi annexe ac quorumcunque aliorum beneficiorum, etiam personalem residentiam requirentium, distributionibus quotidianis dumtaxat exceptis, percipere possit, ac quod tam ratione dicte ecclesie quam quorumcunque aliorum beneficiorum, etiam sacros et presbiteratus ordines re-

quirentium, ad septennium a fine anni a jure concessi computandum ad aliquem ex sacris ordinibus, etiam subdiaconatus, diaconatus vel presbiteratus, se promoveri facere minime teneatur, indulgere dignemini, non obstante defectu etatis premisso. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma † nove provisionis [etc.]. Et cum indulto percipiendi fructus in absentia et non residendi seu promovendi, dummodo infra primum biennium dicti septennii sit subdiaconus, nisi ut supra, ita quod littere quoad indultum de non promovendo †, si oratori videbitur, expediri possint † ad biennium dumtaxat per breve s. v. Datum Rome 8. kal. sept. anno 1.

Suppl. 1786 fol. 88.

4940. **1. Sept. 1523—1526.**

Den udvalgte Ærkebiskop Aage Sparre gør Rede for sine Udgifter for at opnaa pavelig Bekræftelse paa Valget.

Thesse eptherscrefne guld oc pendinge hafver jeg Aage Sparre udlagt paa Lunde stekts vegne, paa thet at mester Jøergen Skottborge oc mester Johan Veess skulle icke trenge ther ind met vold oc magt fro thet koer, som jeg vor retteligen udkoret thil etc.

Primo anno domini 1533 [ɔ: 1523] sancti Egidii abbatis dag [ɔ: 1. sept.] sende jeg up til Rom met mester Niels Kortssen erchedegen oc met mester Per Hanssen canic sex hunderet oc tiuge renske gylden metregnendis the 30 ducater, som mester Niels tog utaf the Fucker, ther hand drog neer fraa Rom, oc the 300 marc danske, jeg gaf hannem, epther at hand vor hiem kommen.

Item sende jeg up til Rom thil forscrefne mester Niels, siden at mester Per Hanssen vor hiem dragen fro hannem, 100 renske gylden, som Joannes Brandis indlagde udi then lubiske bank po mine vegne.

Item gaf jeg ocsaa Jøergen Rommere 40 renske gylden for the riisser, hand vor udi Rom fore meg.

Item lonte jeg the Fuckers budt Johan van Linden 50 gylden, hand lagde ud thil uld po theris vegne udi Helsingøer.

Item sende jeg thil banken udi Lubeck met Mickel Espkelssen 500 renske gylden, som hannem blifve (!) frotagne po veigen mellom Oldenborg oc Niienstadt.

Ithem sende jeg anden gang thil Rom forscrefne mester Per Hanssen, oc fulde hannem Anders vicarius udi Lund, oc fik jeg

26*

hannem met seg samme thid 120 renske gylden, the 40 at there po veigen up oc tilbage igen, tiuge at there udi Rom oc tiuge thil kleder oc 40 thil thennem, som skulle rettæ mine ærinde ther, foruden hest oc kleder, som jeg fek hannem met segh.

Ithem fek jeg hannem oc met sig 15 renske gylden at forhverfve meg nogle brefve met ibidem.

Ithem paa samme reisse fek hand och met seg fem thusinde ducater de cammera, hvelke hand anamede af the Fucker udi Aausborge oc somme af Henrick Skeping oc Hans Helmecke borgere udi Lubeck.

Item gaf jeg oc the Fuckers thiennere Hieronimo 18 renske gylden fore et thusinde gylden, som hand forskref mig thil Rom.

Item gaf jeg samme Peder Hanssen 40 marc danske, ther hand kom hiem fro Rom samme reiise.

Item gaf jeg oc forscrefne her Anders, som vor met hannem udi Rom, 20 gylden.

Summa er 8500, 350, 23 [ɔ: 8873] renske gylden oc 40 marc, regnendis the fem thusinde ducater fore 7500 renske gylden, epther som Popius udi Aausborger regner.

Ithem gaf jeg hugborne førerste kongelig maiestæt vor kere nadigste herre konning Frederick try thusinde gylden fore thet bref, jeg fek af hans naade, lyendis at mester Jørgen Skottborger eller nogen hvo som helst skulle ingen magt hafve at indtrenge seg met vold udi Lunde stecth.

Item ther utofver lonte jeg hans naade udi Rosskylde et thusind marc danske, hvelke jeg siden gaf hans naade.

Item gaf jeg hans naades canceler tiuge renske gylden fore the brefve, som hand scref fore meg thil Rom.

Item 100 renske gylden gaf jeg then tydske canceler.

Item 400 renske gylden gaf jeg her Mogens Gøyæ.

Item gaf jeg doctori Reffving [ɔ: Ditlev Reventlow] en hest so goid som 50 gylden udi guldt etc.

Summa er 3500, 400, 10 [ɔ: 3910] gylden.

Summa summarum thilsammen er 12500, 350, 33 [ɔ: 12883] renske gylden, regnendis the fem thusinde ducather fore 7500 renske gylden, som forskrefvet staar, oc en rensk gylden fore 3 mark danske hvide etc.

Halvanden Side ubeskrevet.

Item it thusinde ducather regnendis 2 ducater fore 3 gylden, the gøere 1500 gylden.

Item 5 thusinde ducather so regnendis the gøere 7500 gylden.

Item it thusinde ducather, regnendis 3 ducather fore 4 renske gylden, thet gøer et thusinde 32 renske gylden, oc tha er ther een ducat øfver. — Item fem thusinde ducater so regnendis gøer 6500, 150, 16 [ɔ: 6666] renske gylden, oc tha er ther 2 ducather regnet fore 2 gylden.

Paaskrift af Mogens Gyldenstjerne: Nogene summer er udragen af di reisser, mester Agi har lat giøre thil Rom.

Privatarkiver Aage Jepsen Sparre (R. A.).

4941. 1. Sept. 1523—2. Febr. 1526.

Ærkedegnen Niels Kortsen i Lund gør Rede for sine Udgifter til en Rejse til Rom for at skaffe Aage Sparre pavelig Bekræftelse.

Percepta 1523.

Primo 20 marcas in albis et klippinge a reverendissimo patre domino electo magistro Achone Jacobi 1. sept.

Item 340 renske gylden eodem die, ex quibus posui ad banchum Lubicensem 278 renske gylden, et quia multi inter illos non essent justi ponderis, addidi 1 rensk gylden, pro quibus recepi Rome 188 ducatos de camera et duos equos, unum nigrum et alterum rubeum.

Item 9 ducatos de camera pro nigro equo Rome 7. dec.

Item 14 ducatos de camera pro rubeo equo Rome 17. eiusdem mensis.

1524.

Item 30 ducatos de camera ultima sept. pro dispensatione domini Auonis Brathe.

1525.

Item 63 ducatos de camera prima mensis maji recepi ex Lubecca per dominum Johannem Brandis michi missos.

Item 10 ducatos et 7 julios computando 10 julios pro ducato 3. nov. pro dispensatione domini Absolonis Brathe.

Item 30 ducatos de camera a bancho Fuegerorum die 3. dec., pro quibus dedi talem cautionem:

Ego Nicholaus Conradi archidiaconus Lundensis fateor me recepisse a dominis Jacobo Fueger et nepotibus mercatoribus Romanam curiam sequentibus ducatos auri in auro de camera 30 vigore unius commissionis Nuremberge facte die 9. oct. anno 1525 ad instantiam reverendissimi patris domini Achonis Jacobi electi Lundensis, quos restituere debet ad predictos mercatores Nuremberge ad eorum requisitionem, et in eventum, quod non

restituerit predictos 30 ducatos dominus meus prenominatus reverendissimus, ego Nicholaus qui supra promitto hac manu mea propria restituere modo supradicto. In cuius fidem hanc quitantiam primam manu mea scriptam et subscriptam feci Rome die 3. dec. anno predicto.

Ita est. Ego Nicholaus ut supra manu mea testor.

Similem feci quitantiam secundam et etiam tertiam.

Item accepi tria cambia successive Rome anno 1525.

Primum die Appollinaris martiris de 700 et 16 ducatis.

Secundum 3. die nov. de 2100 ducatis.

Tertium die beate Catherine virginis de 300 ducatis.

Que prescripta tria cambia salva et integra sine diminutione aliqua consignavi domino meo reverendissimo electo magistro Achoni in camera sua propria curie archiepiscopalis Lundensis dominica quadragesime 1526.

Summa summarum perceptarum:

344 ducatos de camera, 61 renske gylden, 4½ julios ac 20 marcas danske penninge et tria cambia prescripta.

En Side ubeskrevet.

Erogata 1523.

Primo quicquid supererat michi conscendenti navem in Geetzør ex 20 marcis in albis et klippinghe, tradidi famulo meo Johanni, ut rediens restitueret domino electo, reditus sui sumptibus deductis.

Item 4 renske gylden domino Johanni Brandis pro litteris electionis mittendis de Lubecca ad curiam Romanam per banchum die 16. sept.

Item 44 renske gylden consumpsimus ego et magister Petrus de Geetzør ad curiam Romanam, quam intravimus vigilia omnium sanctorum.

Pro equis Rome.

Item 7½ ducatos computando 10 julios pro ducato pro sumptibus duorum equorum in quinque septimanis hospiti Auree teste 5. dec.

Item 4½ julios pro calceis novis ferreis amborum equorum eodem tempore.

Item 5 julios pro reparatione selle et certis aliis requisitis ad eandem traditis cum equo rubeo ex consuetudine curie die 17. dec.

Item 16 julios pro sumptibus duorum dierum nigri equi et 13 dierum rubei equi hospiti Auree teste 23 dec.

Pro negocio electionis.

Item 15 ducatos de camera domino Johanni Baptiste Senensi advocato consistoriali pro resolutione materie electionis ac informationibus pape et multis cardinalibus diversis temporibus factis usque ad 18. diem dec.

Item 3 julios cuidam copiste pro copia jurium electionis traditorum eidem advocato.

Item 2 ducatos de camera, quos dominus Henricus Brandis dedit pro informatione summe ordinarie expeditionis ecclesie Lundensis vigilia epyphanie 1524.

Item 10 ducatos de camera domino Henrico Brandis procuratori electionis reverendissimi patris domini Achonis pro laboribus factis die 5. mensis marcii.

Pro magistro Petro Johannis.

Item 5 renske gylden pro toga et birecto 16. nov. 1523.

Item 5 julios medico et apothecario pro cura magistri Petri infirmantis vigilia epyphanie 1524.

Item 3 ducatos computando 10 julios pro ducato pro diploide, caligis, una camisia et uno pari calceorum 27. marcii.

Item 4 julios duabus vigiliis nativitatis 1523 et 1524 pro oblationibus.

Item $12^1/_2$ julios pro sex aliis paribus calceorum, quos habuit usque ad recessum suum.

Item $7^1/_2$ ducatos computando 10 julios pro ducato pro expensis $7^1/_2$ septimanarum a vigilia omnium sanctorum usque ad 23. dec. anno 1523 exclusive, dando 10 julios qualibet septimana hospiti Auree teste.

Item 54 ducatos de camera pro 54 septimanis, dando unum ducatum de camera pro expensis cuiuslibet septimane domino Johanni Borger a die mercurii 23. dec. anni 1523 inclusive usque ad diem mercurii tertiam jan. exclusive anni 1525.

Item 5 julios ad festum trium regum 1524.

Item 8 julios ad festum beati Nicolai eodem anno.

Item 10 ducatos de camera magistro Petro pro sumptibus itineris ad Daciam die 3. jan. 1525.

Pro domino Auone Brathe.

Item 1 julium nuntio, qui michi portavit litteras cum pecunia ultima sept. 1524.

Item 22 ducatos de camera ex commissione domini datarii domino Bertrando substituto eiusdem pro compositione die mercurii 5. oct.

Item 6 ducatos de camera domino Johanni Cordellis sollicitatori penitentiarie pro duabus bullis dispensationis die 8. oct.

Item 12 quatrinos pro duabus capsulis plumbeis sigillorum eodem die.

Item 2 julios pro regestratione earundem bullarum in archivio, que sunt regestrate in secundo libro secretorum eodem die.

Item 3 ducatos de camera sigillifero penitentiarie pro bulla matrimonii contracti domini Auonis, quod prius narrabatur contrahendum, die 4. non. junii 1525.

Item 6 quatrinos pro capsula plumbea eiusdem bulle.

Pro Petro Bongh.

Item 4 ducatos de camera pro dispensatione predicti Petri et Johanne de Osbij 4. non. junii.

Pro Nicholao Jacobi.

Item 2 ducatos de camera pro dispensatione predicti Nicholai et Gertrudis relicte Odardi eodem die.

Item 3 julios Martino portanti predictas tres dispensationes domino reverendissimo electo eodem tempore.

Pro domino Mauricio Jacobi.

Item 2 ducatos de camera et 5 julios sigillifero penitentiarie pro dispensatione sua 2. nov. 1525.

Item 1 julium famulo eiusdem.

Item 12 quatrinos pro duabus capsulis plumbeis sigillorum.

Pro domino Absolone Brathe.

Item 15 ducatos de camera ex commissione domini datarii domino Bertrando substituto eiusdem 6. nov.

Item 3 ducatos de camera et 17½ julios sigillifero penitentiarie 8. eiusdem mensis.

Item 1 julium famulo eiusdem.

Item 6 quatrinos pro capsula plumbea eiusdem bulle.

Pro Georgio Jude.

Item duos renske gylden domino Johanni Borger pro expensis duarum septimanarum a 13. julii ad 27. eiusdem mensis, qua recessit.

Item 1 rensk gylden dedi eidem recedenti eadem die de Urbe ad Daciam.

Item 4½ julios et 4 quatrinos pro duabus caligis 2. nov.

Item 8 quatrinos pro ligaminibus eodem die.

Item 5 renske gylden domino Johanni Borger pro expensis 5 septimanarum a 29. oct. usque ad 3. dec. inclusive.

Item 1 rensk gylden pro una camisia et tribus paribus calceorum emptorum in itinere de Urbe ad patriam.

Erogata pro me.

Primo 6 renske gylden medico cirurgico et apothecario pro curatione mea a constipatione et certis passionibus inde provenientibus vigilia epyphanie 1524.

Item 3½ ducatos, 10 julios pro ducato computando, medico cirurgico et apothecario pro curatione a scabie et pruritia in marcio eiusdem anni.

Item 2 ducatos pro medicinis et medico pro purgatione in mense maji eiusdem anni, 10 julios pro ducato.

Item 7½ ducatos, 10 julios pro ducato, hospiti Auree Teste pro tot septimanis a vigilia omnium sanctorum ad 23. dec.

Item ½ ducatum de camera tribus famulis et duabus ancillis pro bibalibus eodem die exeundo hospitium.

Item 15½ julios pro sumptibus extraordinarie per me et magistrum Petrum in eodem hospitio in predictis septimanis factis eodem die.

Item 100 oc 1½ ducatos de camera domino Johanni Borger pro expensis tot septimanarum a 23. dec. anno 1523 inclusive usque ad 4. diem dec. anno 1525 exclusive.

Item 2 julios uni famulo domini Johannis Borger vigilia nativitatis 1523.

Item 4 julios duobus famulis eiusdem vigilia natiyititatis 1524.

Item unum ducatum de camera pro valete, quando recessi.

Item unum ducatum de camera duobus famulis eiusdem pro bibalibus die recessus mei.

Item 10 julios pro me ad festum Trium regum anno 1524.

Item 10 julios pro me ad festum b. Nicolai eodem anno.

Item 5 julios uni famulo domini Henrici Brandis et duobus famulis domini Johannis Baptiste advocati pro jocalibus vigilia nativitatis 1523.

Item 6 ducatos, 10 julios pro ducato computando, et 3 julios cum gabella pro uno equo 1. die dec. 1525.

Item 3 julios et 4 quatrinos pro feno et avena ad usum eiusdem equi.

Item 2 julios et 4 quatrinos pro novis calceis ferreis eiusdem equi eodem tempore.

Item 4 ducatos largos pro augmento permutationis predicti equi cum altero, quia gravissime claudicabat in Ptuus (?) vigilia nativitatis.

Item 2 renske gylden pro equo, quem pro proxime prescripto habui in Bruxella [Bruchsal] Sueuie octava innocentium, quem ultimum titulo donationis tradidi Maguncie die trium regum domino Borcardo notario Rote restituturus pro eodem equo, quicquid domino meo reverendissimo electo placuerit. Eundem enim ibidem vendidissem, si invenissem emptorem, qui obtulisset mihi pro eodem 4 renske gylden.

Item 24 ducatos de camera, $6^1/_2$ julios et 24 danske skillenge pro sumptibus meis et Georgii de Urbe Romana, unde recessimus die b. Barbare 1525, usque ad Malmogiam, quo pervenimus in crastino b. Dorothee virginis anno 1526.

Summa summarum erogatarum 330 ducatos de camera, 70 renske gylden, 8 julios, 26 quatrinos, $21^1/_2$ mark danske et tria cambia.

Restant 9 renske gylden, 24 quatrinos, et quicquid placuerit reverendissimo patri domino electo pro equo, quem dimisi Maguncie.

Regnskabsbog paa 16 Sider (deraf Nr. 4, 15 og 16 ubeskrevne) paa Papir i Privatarkiver, Aage Jepsen Sparre (R. A.). Sammenregningerne paa de enkelte Sider er udeladte.

CLEMENS VII

valgt 19. Nov. 1523, viet 26. Nov. 1523, død 25. Sept. 1534.

4942. **23. Sept. 1523.**

Johan Weze fortæller Christiern II om Forholdene i Rom. Han var bleven fanget af Kardinal de Cesis, men medens Hadrian VI laa paa det Yderste, blev han løsladt mod at stille Kaution paa 4000 Dukater. Paven døde 14. Sept., og der kan intet foretages, før en ny er valgt; naar det er sket, vil han protestere mod den Behandling, som er overgaaet ham, og forlange 20,000 Dukater i Erstatning. Kardinal de Cesis har skaffet sig Regres til Lunde Ærkestol; alle Landets Bispedømmer skal bortgives i Rom, ligesom det i Skara, som er givet til Franciscus de Potentia. Jørgen Skodborg har ført lange Forhandlinger med Kardinalen og budt ham en Pension paa 600 Dukater aarlig; Weze vil ikke tilbyde dette og er meget bange for Kardinalen. Weze har i det hele alle imod sig, særlig Franciscus de Potentia er hans Uven. Han haaber, at Kardinal Julius de Medicis skal blive Pave; det vil være meget heldigt, da Nicolaus Schönberg, Ærkebiskop i Capua, er Wezes gode Ven og har en høj Stjerne hos Kardinalen.

Durchluchtichste, groetmechtichster koeninck . . . Ich heb v. ko. Mat. lestmael tekennen gegeuen *(Allen, Breve og Aktstykker I, 78—81; Reg. *11017).* Gescreuen tot Roem den 23ten dach in sept. anno etc. 24.

E. v. s. maiestatis fidele mancipium
Johannes Weze electus Lundensis.

Orig. paa Papir i Münch. Saml. Nr. 645 (Stockholm).

4943. **17. Okt. 1523.**

Johan Weze giver Christiern II's Kansler Claus Pedersen Underretning om Forholdene i Rom. Kardinalerne er ildesindede mod Kongen, da de er paavirkede af Franciscus de Potentia, Jørgen Skodborg og Zutfeld Wardenberg samt af Arcimbold. Særlig farlig er Jørgen Skodborg, som forhandler med Biskopperne i Danmark; han og Arcimbold affatter »Breve og Artikler« mod Christiern II og fremstiller deri alle hans onde Handlinger. — Kongen og Dronningen bør skrive til Hertug Ludovicus de Cordua Sesse, Kejserens Orator i Rom, og bede ham tage sig af deres Sager; ogsaa Kejseren bør skrive til Her-

tugen. Regres til de danske og norske Bispestole bør ikke taales. Johan Weze fortæller videre om Jørgen Skodborgs Intriger og om den udvalgte Ærkebiskop i Trondhjem Oluf Engelbrechtsen, som han anser for fjendtlig sindet. Han er meget mistrøstig, men haaber dog paa Hertugen af Sesse. 1. Okt. begyndte Konklavet, men der er stor Uenighed mellem Kardinalerne. Han beder om Anbefalingsskrivelser fra Kongen, Dronningen, Ærkehertuginde Margrete, Ærkehertug Ferdinand og Kejseren. Han meddeler Claus Pedersen, at denne har vundet to Processer om et Præbende i Slesvig, og fortæller, at Gustav Trolles Troskab er meget tvivlsom.

Venerabili et egregio viro domino Nicolao Petri, canonico Lundensi, serenissimi regis Dacie cancellario dignissimo, fratri suo charissimo . . . . Scripsi d. v., postquam Urbem intravi *(Allen, Breve og Aktstykker I, 93—98; Reg. *11037).* Ex Urbe 17. oct. 1523.

Orig. paa Papir med Segl i Münch. Saml. Nr. 646 (Kristiania).

4944. **21. Okt. 1523.**

Kong Christiern II klager til Paven over, at Kardinal de Cesis har fængslet hans Udsending, den udvalgte Ærkebiskop Johan Weze, fordi han vil have Ærkesædets Indkomster fra Tiden efter Didrik Slaghecks Død (Kardinalen anslaar Indtægterne til 4000 Dukater aarlig). Kongen erklærer, at Fængslingen er et grovt Brud paa det Hensyn, der skyldes kongelige Gesandter, og klager over, at Ærkesædets Indtægter i de sidste fire Aar er meget formindskede paa Grund af Kardinalernes Begærlighed. Han anmoder derfor om, at Johan Weze maa blive løsladt og stadfæstet som Ærkebiskop.

Sanctissimo domino nostro pape . . . . Intelleximus non sine summa admiratione *(Handl. rör. Skand. hist. XXI, Tillæg II—IV; Reg. *11047).* Datum in civitate Brandeburgensi 21. oct. anno domini 1523 sub nostro sigillo.

E. s. v. devotus et deditissimus filius
Cristiern.

Orig. paa Papir i Münch. Saml. Nr. 329 (Stockholm).

4945. **21. Okt. 1523.**

Dronning Elisabet beder Paven sørge for, at Johan Weze løslades af Fangenskabet og faar Stadfæstelse som Ærkebiskop i Lund.

Osculum terre ante pedes s. v. . . . Accepimus ex litteris, quas transmisit ad nos reverendissimus in Christo pater et dominus Johannes Weze electus postulatusque in Lundensem metropolitanam ecclesiam, sibi non exiguam ignominiam illatam esse a reverendissimo cardinali de Cesis seque in carceres publicos conjectum, cum tamen oratorem ageret ad v. s. Quod nobis profecto triste audire fuit, tum ob veterem benevolentiam, qua nos illum complexi sumus, tum ob exempli novitatem, quod veremur, ne non parum detracturum sit christiane pietati, quam

a reverendissimis cardinalibus magis conservari quam infringi debere putabamus. Certe causam non audivimus, que digna sit, ut ea infamia conspurcaretur et regius orator et ad s. v. a nobis transmissus. Quod si tam contempte sunt illi res nostre, quod audimus illum jactare solitum, tamen miseratione potius quam vilipensione aut exprobratione fortunam nostram prosequi debuerat; sed videbit Christus deus hanc nobis calamitatem ludibrio esse convertetque, ut speramus, in melius, vestraque sanctitas, quod confidimus, nobis in hoc negotio defutura non est. Interea ab eadem humiliter petimus, ut predictum dominum Joannem Weze liberare dignetur et sua confirmatione in Lundensem ecclesiam donare, factura nobis eo munere rem longe gratissimam, quam promereri studebimus pro virium nostrarum qualitate. Datum in civitate Brandeburgensi anno 1523 21. die mensis oct. sub nostro sigillo.

[1])E. s. v. devotissima filia Elysabet.[1])

Udskrift: Sanctissimo domino nostro pape.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Principi II fol. 105.

4946. **29. Okt. 1523.**

Kurfyrst Joachim af Brandenburg beder Paven sørge for, at Johan Weze løslades af Fangenskabet.

Post devota beatorum pedum oscula obsequia paratissima et filialem obedientiam. Sanctissime pater, domine clementissime. Satis turbato animo michi retulit serenissimus et inclitissimus princeps dominus Cristiernus Dacie, Svecie, Norvegie etc. rex etc. quendam consiliarium suum et ad pontificem maximum pie recordationis v. s. antecessorem legatum et oratorem missum nuper ab reverendissimo cardinale de Cesis seviter inhumaniterque nimis captum et incarceratum fuisse ibique adhuc vinculis crudeliter contineri. Quod quidem horrendum factinus [ɔ: facinus] et contra sue serenitatis oratorem pacis leges ruptas ipse rex animo vertens, tamquam regiam maiestatem haud parum ex eo ignominia affectam sibi non immerito persuadens, commovens [ɔ: commovit] quoque eius violentie et injurie condolentem, quo favore et precibus apud v. s. pro dicti captivi oratoris et archipresulis liberatione assistere vellem; quod quidem non absurdum nec inconveniens existimo, sue regie celsitudini in eo prodesse cupiens, etsi meritis meis v. s. incognitus

---

[1—1]) Egenhændigt.

eapropter forte parum apud eandem auctoritate pollere videor. Pro mea tamen in v. s. confidentia ipsam vehementer rogo atque obsecro, ut nulla interposita mora reverendissimo dicto cardinali de Cesis quam strictissime mandare efficereque dignetur, quatenus dictum dominum electum in Lundensem ecclesiam et oratorem regium pro serenissimi domini regis decore sine omni gravamine liberare, et, si quid cause vel querele contra eundem habere pretendit, id jure experiri velit. Ea re michi gratius fieri nequit; faciet[1]) profecto etiam officium sua sanctitate [dignissimum][2]) laudatissimo[3]) et serenissimo regi numquam obliviscendi [ɔ: -dum] omnique[4]) opera et studio erga v. s., quam in evum superstitem cupio remerendum, cui me et omnia mea plurimum quoque commendo. Date ex castro meo Coloniensi 29. die mensis oct. anno domini etc. 23.

E. s. v. obediens filius Joachimus marchio Brandeburgensis, sacri Romani imperii archicamerarius princepsque elector, Stettinensis, Pommeranie etc. dux etc. manu propria subscripsit.

Udskrift: Sanctissimo in Christo patri et domino, domino et sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino meo clementissimo.

Orig. paa Papir i Principi II fol. 107.

4947. 30. Okt. 1523.

Den tyske Ordens Stormester Albrecht af Brandenburg beder Paven sørge for, at Johan Weze bliver løsladt af sit Fangenskab.

Humilem ad pedes comendationem paratissimam, obsequendi voluntatem, debitam reverentiam et obedientiam affero. Sanctissime pater et domine clementissime. Serenissimus et illustrissimus princeps dominus Cristiernus Dacie, Svecie, Norvegie, Gottorum et Wandalorum rex, Holsatie, Sleswigie etc. dux, dominus et affinis meus observantissimus, dolenter michi recensuit consiliarium et oratorem suum reverendum in Cristo patrem dominum Johannem electum ad metropolitanam ecclesiam Lundensem, quem apud sanctissimum dominum Adrianum etc. pontificem maximum v. s. felicis recordationis predecessorem legationis causa habuit, ab reverendissimo cardinale de Cesis contumeliose captum et in Urbe arctissimis vinculis et carceribus detineri. Admiratione ductus cum eundem[5]) sue regie [maiestatis] secreta-

[1]) Gz. — Cod. ne quid faciat [2]) add. Gz. [3]) Gz. — Cod. laudatissimum
[4]) Gz. — Cod. omni [5]) Gz. — Cod. ad mirationem ductus. Cum autem

rium, oratorem et electum summa integritate, virtute et prudentia preditum cognovit, qua de re violenta manu contra illum, qui legatorum solito et infracto apud omnes federe utique illesus functo sue commissionis munere remeare debuisset, grassatum sit, sue regie celsitudini eiusdem captivitatis et invasionis dedecus, uti ad regiam personam refertur, graviter impurgandum[1]) abhorret atque veretur, me[2]) idcirco rogitans quo regie sue serenitati pro dicti captivi oratoris sui redemptione intercessione mea prodessem. Ipse igitur considerans regium honorem ex sui oratoris illata vi haud modice lesis [ɔ: lesum], v. s. quoque id factum displicere non dubito, imo ad antefati regis arigendam magnificentiam priorem[3]) v. s. humilime ac obnixissime[4]) rogo, quatenus dignetur quantociens mandare [et] apud reverendissimum dominum cardinalem de Cesis etiam efficere, quo orator ille regius carceribus eximatur necnon sine quoquo gravamine liberari et immunis ad patriam redire possit. In eo v. s. faciet rem sue sanctitati condignam, serenissimo regi Dacie et mihi gratissimam, omni obsequiorum studio erga v. s., quam deus optimus maximus felicissime incolumem assidue conservet, pro viribus promerendam. Date ex Colonia cis Spream die 30. mensis oct. anno etc. 23 etc.

E. s. v. obedientissimus filius Albertus ordinis Teutonicorum b. virginis magister generalis etc., marchio Brandeburgensis etc.

Udskrift som forrige Brev.

Orig. paa Papir i Principi II fol. 108.

4948. **19. Nov. 1523.**

Johan Weze meddeler Kong Christiern, at Klokken 9 Formiddag er Kardinal Julius de Medicis bleven valgt til Pave og har kaldt sig Clemens VII. Han er vel sindet mod Kongen og Kejseren, og disse samt »Fru Margrete« bør snarest muligt skrive til ham. Ligeledes maa der skrives til Ærkebiskoppen af Capua. Han beklager sig over, at Kongen aldrig besvarer hans Breve.

Durchluchtichster, groetmechtichster koeninck . . . . Hueden ontrynt negen vren *(Allen, Breve og Aktstykker I, 117—19; Reg. *11071).* Geschreuen ylende tho Roem vp sunte Elisabeth dach anno etc. 24.

E. v. s. maiestatis fidele mancipium
Johannes Weze electus Lundensis.

Orig. med Segl i Münch. Saml. Nr. 648 (Kristiania).

---

[1]) imputandum Gz. [2]) Gz. — Cod. ne [3]) Gz. — Cod. primorem
[4]) Gz. — Cod. objugissime

4949. 1. Dec. 1523.

Provsten i Ribe Claus Gjordsen faar Dispensation til med Provstiet at forene to ellers dermed uforenelige samt to dermed forenelige Embeder og Fritagelse for at residere.

Supplicat Nicolaus Bortzen prepositus ecclesie Ripensis, magister in artibus, de nobili genere procreatus, quatenus secum, ut una cum prepositura dicte ecclesie Ripensis, quam inibi obtinet, et que etiam dignitas et forsan post pontificalem maior et personatus etiam curatus forsan ibidem existit, quecunque duo et absque eadem prepositura quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia necnon quecunque duo alia dissimilia aut simplicia similia sub singulis et eisdem quattuor tectis consistentia, alias invicem et cum predictis incompatibilibus compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, etiam cum clausula permutandi totiens quotiens etc. retinere libere valeat, [dispensare] necnon eidem oratori, ut, quoad vixerit, in Romana curia vel altero beneficiorum suorum [residendo] fructus, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, libere percipere valeat, indulgere † dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum dispensatione ad duo alia una cum prepositura predicta et absque illa ad tria incompatibilia ad vitam, dummodo non sint plures quam due parrochiales etc. Et de tertia parrochiali ecclesia ad annum a die habite pacifice possessionis computandum tantum, et de duobus sub singulis et eisdem † tribus tectis ut supra etiam ad vitam, dummodo insimul duo canonicatus et prebende aut totidem dignitates non existant. Et [an] dictus orator sit . . Federici ducis Holtsatie in regem Dacie electi cancellarius aut secretarius seu alias qualificatus, maior et verior specificatio fieri possit. Datum Rome kal. dec. anno 1.

Suppl. 1789 fol. 61.

4950. 3. Dec. 1523.

Klerken Thomas Nielsen fra Slesvig Stift faar Sognekirken i Fjelstrup, hvorom han har ført Proces ved Kurien.

Lite et causa in Romana curia coram certo palatii apostolici causarum auditore sive eius locum tenente aut in ipsius locum surrogato inter Thomam Nicolai clericum Slesvicensis diocesis et quendam Petrum Anckersen assertum clericum adversarium intrusum de parrochiali ecclesia ville Felstorpp dicte diocesis rebusque aliis etc. in prima vertente instantia et in ea

ad alios paucos actus, citra tamen ipsius conclusionem, processo, idem Petrus adversarius dictam parrochialem ecclesiam lite huiusmodi pendente extra Romanam curiam in manibus ordinarii loci resignavit. Supplicat igitur dictus Thomas Nicolai, quatenus eundem oratorem in omni jure, si quod eidem Petro adversario in dicta parrochiali ecclesia quomodolibet competebat, etiam quoad possessionem, surrogare et nichilominus de parrochiali ecclesia predicta, que, ut a nonnullis asseritur, de jure patronatus laicorum existit [fructus 4 mr.], eidem oratori in forma surrogationis [etc.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et quatenus dicta parrochialis ecclesia de jure patronatus laicorum, etiam nobilium, forsan extiterit, tunc cum oportuna dicti juris patronatus [derogatione] in totum, attenta lite. Et quatenus causa huiusmodi fuisset commissa, litteris non confectis, et ad quos actus processum fuerit, illud latissime in litteris exprimi possit. Datum Rome 3. non. dec. anno 1.

Suppl. 1801 fol. 167.

4951. **5. Dec. 1523.**

Klerken Knud Henriksen (Gyldenstjerne) faar ny Provision paa Provstiet i Viborg.

Alias prepositura ecclesie Vibergensis, que de jure patronatus regis Dacie et dignitas post pontificalem maior in eadem existit, tunc vacante, ...[1]) Henrici clericus dicte seu alterius diocesis ad preposituram predictam presentatus fuit, institutione et possessione forsan subsecutis. Et quia dubitat presentationem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de eadem [fructus 4 mr.] de novo providere dignemini. Concessum in presentia pape. L. cardinalis Campegius. Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Datum Rome non. dec. anno 1.

Suppl. 1789 fol. 12 v.

4952. **9. Dec. 1523.**

Optegnelse om, at Konsistoriet den Dag har nedsat en Kommission til Afgørelse af, om Kong Christierns Sendebud skulde have Audiens som de andre kongelige Sendebud, og at Oluf Engelbrechtsen udnævnes til Ærkebiskop i Trondhjem »i Danmark« og faar Lov at beholde Dekanatet sammesteds.

Rome die mercurii 9. dec. fuit consistorium et expedita fuerunt infrascripta.

---

[1]) Navnet mangler i Cod.

In causa reformationis capitulorum conclavis et, si orator regis Dacie, qui est expulsus e regno, debebat admitti in capella inter oratores regum una cum aliis oratoribus, ex quo rex suus est expulsus e regno, deputavit sanctissimus dominus noster . . cardinales de Monte Sanctorum et de Cesis.

. . . .

Referente reverendissimo Dertusensi[1]) providit ecclesie Nidrosiensi in Dacia vacanti per obitum Henrici[2]) in Romana curia defuncti de persona Olaui Enigelberti ipsius ecclesie decani cum retentione decanatus, donec assecutus fu[er]it[3]) possessionem ipsius ecclesie.

Redditus fl.

Taxa fl. 800.

Arm. XII vol. 122 fol. 90 og 90 v samt (II) for det sidste Punkts Vedkommende i Bibl. Barberini XXXVI vol. 2 fol. 3[4]).

4953. **14. Dec. 1523.**

Lübeckerkanniken Franciscus Dyman faar Lov til at forene Besiddelsen af Sognekirken i Elsfleth i Bremen Stift med sit Kanonikat.

Si parrochialis ecclesia s. Margarete in Elverfftete Bremensis diocesis, quam Franciscus Dyman canonicus ecclesie Lubicensis obtinet, et que de jure patronatus regis Dacie et principis sive ducis Holtzatie alternative existit, canonicatui et prebende cathedralis ecclesie Lubicensis, quos prefatus orator etiam obtinet, quamdiu illos obtinet dumtaxat, uniretur, ex hoc profecto ipsius Francisci commoditati plurimum consuleretur. Supplicat igitur, quatenus parrochialem ecclesiam predictam [fructus 4 mr.] dictis canonicatui et prebende, quamdiu dictus orator illos obtinuerit, unire . . . . dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 19. kal. jan. anno 1.

Suppl. 1790 fol. 209.

4954. **8. Jan. 1524.**

Paven udnævner Kardinal Laurentius Campegius til legatus de latere for Tyskland, Bøhmen, Ungarn, Polen, Danmark, Sverige og Norge.

Omtalt hos Pastor, Gesch. d. Päpste IV, 2, 397. — Udnævnelsesbullen er af 11. Jan. 1524.

---

[1]) II: domino Berchusensi [2]) II: Erici [3]) II: fuerit

[4]) 14. Dec. Konsistorium, hvor Oluf Engelbrechtsen fik Palliet (ibd. fol. 91 v og (II) fol. 6). Trykt Dipl. Norv. XVII, 755—56.

4955. **Efter 13. Jan. 1524.**

Adrian Heyda meddeler Ærkebiskop Oluf Engelbrechtsen Nyheder fra Rom, deriblandt, at der er afgaaet en Stafet samme Dag til Kongen af Danmark, og at Ærkedegnen (Niels Kortsen) i Lund har sluttet en Aftale med en Kardinal.

Gratiosissime presul. Quod post confectum negotium *(Dipl. Norv. VII, 568 f.; Reg. *11126). Uden Dato.*

Orig. paa Papir i Münch. Saml. Nr. 431 b. (Kristiania).

4956. **22. Jan. 1524.**

Biskop Anders Mus i Oslo faar indsat pavelige Dommere in partibus til at paadømme den Sag, han vil rejse mod Præsten Hans Mule. Denne har for tre Aar siden, efter at Anders havde været Biskop i 15 Aar, med Magt tvunget ham til at resignere, og skønt Anders appellerede til Paven, bemægtiget sig Bispestolen, kun ladet Anders beholde 1/3 af Indtægterne og tvunget ham til at forlade Stiftet og gaa i Landflygtighed. Dommerne skal undersøge Sagen, straffe Hans Mule og genindsætte Anders Mus i Embedet.

Exponitur s. v. pro parte Andree *(Dipl. Norv. XVII, 760—62).* Fiat. J. Et per breve s. v. etiam hac supplicatione introclusa attenta materia, et dummodo ultra tres dietas nemo trahatur. Datum Rome 11. kal. febr. anno 1.

Suppl. 1793 fol. 118.

4957. **27. Jan. 1524.**

Dronning Elisabeth skriver til Paven om Johan Wezes Fangenskab og haaber, at han skal blive udfriet. Kejser Karl har lovet at skaffe Kongen hans Lande tilbage, og hun haaber, at Paven vil anstrenge sig for det samme.

Sanctissimo domino pape Clementi VII . . . . Non dubitamus, quin v. s. *(Dipl. Norv. IX, 482; Reg. *11132).* Datum Berlini die 27. mensis jan. anno domini 1524 sub nostro sigillo.

E. v. s. devota filia Elysabet regina Dacie, Svecie, nata Hyspaniarum, Sicilie etc., ducissa Slesvici, Burgundie etc., comitissa in Oldenborg etc.

Cornelius Scepperus vicecancellarius.

Marinis Afskrift efter Arm. XI caps. I Nr. 206.

4958. **27. Jan. 1524.**

Kong Christiern klager over Kardinal de Cesis og meddeler Paven, at Kejseren vil yde ham Hjælp til at komme tilbage til Danmark.

Sanctissimo domino nostro pape Clementi VII etc. Osculum terre ante pedes s. v. Beatissime pater. Conquesti sumus alias copiose pariter et sufficienter, quam injuriam nobis intulerat

reverendissimus cardinalis de Cesis violato jure gentium, quod semper inviolatum fuit apud omneis mortaleis, impeditisque negotiis nostris, quominus apud sanctam sedem apostolicam procederent. Modo cum existimemus v. s. pie in causa nostra annisam fuisse, supervacaneum ducimus hanc crambeum [ɔ: -em] repetere, orantes semper, ut v. s. causam nostram commendatam habeat, uti in ea confidimus, neu committere velit, ut officio a sacra Cesarea maiestate vinci dicatur, que omnia, que ad reductionem nostram essent necessaria, habunde promisit. Id si v. s. effecerit, certe numquam desistemus id ipsum erga v. s. promereri, quam deus conservet diu foeliciter. Datum Berlini die 27. mensis jan. anno domini 1524 sub nostro sigillo.

E. v. s. devotus filius Kistiernus, Dacie, Svecie, Norvegie, Gothorum, Sclauorum Vandalorumque rex, dux Sleswici etc. comes etc. Cornelius Scepperus.

Afskrift af P. A. Munch efter Orig. paa Papir i Vatikanerarkivet (uden nærmere Angivelse).

4959. **20. Febr. 1524.**

Kong Christiern udsender et Stridsskrift mod sine Fjenders Bagvaskelser og forklarer, hvorfor han ikke har svaret dem før. Han erklærer, at hans Ulykke særlig skyldes Lübeckerne, som tidligere havde forjaget Kong Erik af Pommern og ligeledes været Fjender af Kong Hans. Stridsskriftet er stilet til Pave Clemens VII, Kejser Karl V og alle andre Fyrster.

Beatissimo patri domino Clementi VII, sacratissimo Cæsari domino Karolo etc. atque omnibus regibus et principibus totius reipublicæ Christianæ . . . . . . Christiernus . . . . . Vetus querela *(Chr. II Responsio contra Lubicenses A II; Reg. 7399).* Ex Berlinio ad Spreuiam 20. die febr. anno domini 1524, exilii nostri anno secundo.

4960. **20. Febr. 1524.**

Claus Gjordsen faar ny Provision paa Ærkedegneembedet i Aarhus og Tilladelse til dermed at forene et ellers dermed uforeneligt Embede.

Cum archidiaconatus ecclesie Arusiensis, qui inibi dignitas post pontificalem maior existit, et quem Georgius N. ad metropolitanam ecclesiam Lundensem assumptus ante assumptionem huiusmodi obtinere solebat, per eandem assumptionem seu alias vacare dinoscatur, supplicat Nicolaus Gortzen clericus Ripensis vel alterius diocesis, que exprimi poterit, magister in artibus et illustrissimi domini Frederici in regem Dacie electi et ducis Holtsatie etc. cancellarius etc., ex persona eiusdem regis, ad

quem et pro tempore Dacie regem ex indulto apostolico aut alias jus presentandi seu patronatus ad dictum archidiaconatum spectat, quatenus sibi, qui etiam de nobili genere procreatus existit, ad presentationem et de expresso consensu dicti regis de huiusmodi archidiaconatu [cuius ac illi forsan annexorum fructus 8 mr.] providere secumque, ut huiusmodi archidiaconatum, si illum assequatur, una cum quocunque alio jam obtento et in litteris exprimendo vel in posterum obtinendo beneficio aut cum altero eorum unum vel sine illis quecunque duo alia curata seu alias invicem incompatibilia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., insimul, quoad vixerit, retinere et habere seu recipere cum clausula permutandi etc. totiens quotiens etc. libere possit, dispensare dignemini. Fiat. J. Datum Rome 11. kal. martii anno 1.

Suppl. 1797 fol. 126 v.

4961. **28. Febr. 1524.**

Paven skriver til Kardinal Laurentius Campegius, at Kong Christiern II er flygtet fra sit Land, som var i Oprør. Kejser Karl ønsker, at Kongen skal genindsættes i sit Rige, og der skal derfor 10. April holdes et Møde i Hamburg, hvor Udsendinge fra Kejseren, Kongen af England og mange andre vil være til Stede. Paven paabyder da Kardinalen, at han enten selv skal rejse til Hamburg eller sende en anden i sit Sted og arbejde for Udsoning.

Cardinali Campegio legato. Credimus circumspectioni tue notum esse *(Allen, Breve og Aktstykker I, 161—62; Reg. *11164)*. Datum Rome die 28. febr. 1524 anno 1.

Samtidig Afskrift paa Papir i Münch. Saml. Nr. 866 (Kristiania).

4962. **6. Marts 1524.**

Ærkedegnen Jørgen Skodborg i Aarhus faar Dispensation til at forene tre ellers uforenelige Embeder og lade Ærkedegneembedets Indtægter opkræve gennem Stedfortrædere.

Supplicat Georgius Schotborch archidiaconus Arosiensis (!), qui alias, postquam in archiepiscopum Lundensem per capitulum ecclesie Lundensis canonice electus fuerat et eandem ecclesiam per biennium administraverat, cum alienationi certorum bonorum ipsius ecclesie seu illius mense archiepiscopalis tunc Dacie etc. regi faciende consentire noluisset, per ipsum regem violenter et opprobriose dejectus ac bonis et rebus suis spoliatus et multis calamitatibus affectus existit, quatenus, sibi, qui Pauli tituli s. Eustacchii diaconi cardinalis familiaris continuus commensalis existit, de alicuius subventionis auxilio providentes,

secum, ut quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum potestate permutandi quotiens etc. retinere etc. necnon, cum in regno Dacie libere degere posse non speret, procuratores extra capitulum, qui bona archidiaconatus dicte ecclesie Arosiensis ac canonicatuum et prebendarum aliorumque beneficiorum per eum obtentorum et obtinendorum administrent et illorum fructus levent necnon onera eis incumbentia perferri faciant, deputare ac omnes fructus etc. predictorum et quorumcunque aliorum beneficiorum obtentorum, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, percipere libere valeat, quodque prebendas etiam maiores ac residentias bonorum communium mensalium et alia quecunque ecclesiarum, quarum canonicus existit et pro tempore erit, illorum occurrente vacatione, etiam in absentia sua per procuratorem suum legitimum optare et omnibus aliis ab eisdem ecclesiis absentibus non tamen antiquioribus in optione huiusmodi preferri ac pro presente quoad optionem huiusmodi ab omnibus haberi debeat, dispensare sibique plenam et liberam facultatem concedere dignemini. Fiat. J. Et cum dispensatione predicta de tribus incompatibilibus ad vitam aut cum uno vel duobus ex eis seu sine illis unum cum cura vel sine cura cuiusvis, etiam Cluniacensis, Cisterciensis vel Grandimontensis, ordinis regulare, ... in commendam ad vitam [recipiendi][1]), ita quod liceat de fructibus etc., cum clausula commende cedendi totiens etc. ac derogatione privilegiorum dictis et aliis ordinibus concessorum latissime extendenda et etiam de oportuna dispensatione, ut idem orator quecunque duo dissimilia aut simplicia similia sub singulis et eisdem tribus tectis consistentia, alias tamen se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia, ... cum clausula permutandi totiens quotiens etc. et de speciali ac duabus parrochialibus etiam ad vitam et de tertia parrochiali ad biennium post pacificam possessionem computandum et cum indulto, quod fructus in absentia percipere possit ad vitam in Romana curia vel altero beneficiorum suorum residendo aut litterarum studio generali insistendo et alias, durante periculo seu impedimento dumtaxat, ita quod quoad huiusmodi indultum littere per † s. v. expediri possint. Datum Rome pridie non. martii anno 1.

Suppl. 1799 fol. 76.

[1]) add. Gz.

4963. **13. Marts 1524.**

Johannes Colardi meddeler Kansleren Claus Pedersen Efterretninger fra Rom. Johan Weze blev løsladt nogle faa Dage før Pave Hadrians Død efter Opfordring af Kardinal Wilhelmus Enckenuoirt; senere flygtede han fra Rom; han vil ikke faa Ærkesædet i Lund, hvis Kong Christiern ikke faar sit Rige tilbage. Ærkedegnen i Lund arbejder sammen med Henricus Brandis for Aage Sparre hos Kardinalerne Laurentius Pucci og Paulus de Cesis. Jørgen Skodborg har været syg og tvivler om, at han bliver Ærkebiskop; han er nu rejst hjem. Det siges, at alle Danske ønsker at faa Kong Christiern tilbage; der er stor Misfornøjelse og Uorden i Landet. Alle tyske Fyrster holder med Kongen, særlig Ærkehertug Ferdinand. Kardinal Campegius, som nu er rejst til Rigsdagen i Nürnberg, er Kongens Ven.

Nicolao Petri, cancellario regis Dacie apud illustrissimam dominam Margaritam, fautori suo in primis colendo etc. . . . . Litteras tuas *(Allen, Breve og Aktstykker I, 166—70; Reg. *11179).* Ex Urbe . . . 13. martii 1524.

Tuus humilis amicus et servitor
Johannes Colardi.

Orig. paa Papir med Segl i Münch. Saml. Nr. 869 (Kristiania).

4964. **22. Marts 1524.**

Zutfeld Wardenberg meddeler Ærkebiskop Oluf Engelbrechtsen Nyheder fra Rom. Han har ekspederet Bullerne om Ærkebispestolen i Trondhjem 9. Januar og sender nu en Dispensation for Henrik Nielsen. Ligeledes er han ved at faa ekspederet en Bulle om Tilladelse til at vælge Dekanen i Trondhjem. Johan Weze flygtede fra Rom sidste Jul, og ingen ved, hvor han nu færdes; man fortæller, at han er rejst til Christiern II i Nürnberg og har skullet fortælle ham, at Oluf Engelbrechtsen var rejst fra Rom. Biskop Anders Mus har sendt en offentlig Erklæring (instrumentum), hvor han tager sin Afsigelse af Oslo Bispestol tilbage; Kurien har anerkendt Erklæringen, og han er altsaa endnu lovlig Biskop. Kardinal Campegius er rejst til Nürnberg med mange lærde Mænd for at tale mod Lutheranerne. Han meddeler ham i øvrigt politiske Nyheder.

. . . . Olauo Engelberti archiepiscopo Nidrosiensi domino suo semper observandissimo, in eius absentia ad manus honorabilis viri magistri Henrici Nicolai canonici ecclesie Nidrosiensis vel utroque absente ad manus decani et capituli dicte ecclesie. . . . Cupio scire paternitatem vestram *(Dipl. Norv. VII, 575—79; Reg. *11191).* Ex Urbe 22. martii 1524.

Eiusdem paternitatis vestre servitor et filius
Zutpheldus scriptor apostolicus manu propria.

Orig. paa Papir i Münch. Saml. Nr. 1238 (Kristiania).

4965. **31. Marts 1524.**

Ærkehertug Ferdinand anbefaler indtrængende Paven at give Johan Weze Bekræftelse som Ærkebiskop i Lund.

Sanctissime ac beatissime pater et domine clementissime. Post beatos pedes deosculatos humilem commendationem. Serenissima domina Elisabet, regina Dacie, soror mea colendissima, coram mihi exposuit tam serenissimi conthoralis sui quam proprio etiam nomine, quantum importet pro instaurandis rebus suis atque liberorum suorum, ut postulatus ad ecclesiam Lundensem de benignitate s. v. apostolica auctoritate confirmetur, sicut illa latius ex sacre Cesaree et catholice maiestatis oratore illustrissimo duce Suessano affine nostro charissimo ac honorabili magistro Petro de Salamanca consiliario et sollicitatore nostro intelliget. Et quoniam prefati serenissimi rex et regina Dacie, si unquam, nunc quam maxime sunt omni favore opeque adjuvandi et in hac etiam causa, que meo judicio non est iniqua, idcirco beatitudinem vestram omni filiali studio rogo, ut tam intuitu precum prefate serenissime sororis mee quam etiam ipsius Cesaree maiestatis ac nostri contemplatione causam prefatam ad dictorum oratoris et sollicitatoris requisitionem ita accipere cordi dignetur, ut ex singulari gratia et beneficentia votivam postulatus archiepiscopus obtineat confirmationem. In quo s. v. omnium quoque votis nostris satisfaciet, quibus omni debito officio et filiali studio respondere studebimus. Datum Noremberge die ultima mensis martii anno domini 1524.

E. s. v. humilis et obsequens filius
Ferdinandus archidux Austrie princeps Hispanie.
Ja. Spiegelen.

Udskrift: Sanctissimo ac beatissimo in Christo patri et domino, domino Clementi VII, sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino meo clementissimo.

Afskrift af P. A. Munch (R. A.) efter Orig. i Vat. Ark.

4966. **1. April 1524.**

Paven udvider Kardinal Laurentius Campegius's Fuldmagt som Legatus de latere til foruden Tyskland m. m. ogsaa at omfatte Danmark, Sverige og Norge, saa han i disse Lande kan lade sig repræsentere af andre.

Extensio legationis reverendissimi Campegii. Cum circumspectionem tuam *(Dipl. Norv. XVII, 1180—81)*. Datum 1. aprilis 1524 anno 1.

Clementis VII Brevia Minuta tom. 8 Nr. 137.

4967. **2. April 1524.**

Kejser Karl V's Sendebud Johannes Hannart takker Paven for et Brev, hvori denne havde givet Campegius Ordre til enten selv eller ved en anden at give Møde paa Forligsmødet i Hamburg; ogsaa Dronning Elisabeth takker for Brevet. Han haaber, at Pavens Velvilje vil bidrage meget til, at Kong Christiern bliver genindsat.

. . . . Accepi istis diebus breve *(Dipl. Norv. XVII, 1181—82)*. Ex Nuremberga altera die mensis aprilis anno 1524.
Eiusdem beatitudinis vestre humil[l]imus et obedientissimus servus
Johannes Hannart Cesaree Maiestatis orator in Imperio.

Udskrift: . . . . Clementi VII, sancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino meo clementissimo.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Principi 2 fol. 182.

4968. **4. (15.) April 1524.**

Den udvalgte Ærkebiskop i Lund Jørgen Skodborg faar bevilget, at han maa indtage den første Plads blandt Lundekirkens Kanniker.

Reformatio Georgii Schotborch archidiaconi ecclesie Arosiensis, cuius preinserta sub data Rome pridie non. martii anno 1.

Cum dictus Georgius in archiepiscopum Lundensem per capitulum prefate ecclesie Lundensis electus fuerit, ut prefertur, ac propterea decens existat, quod aliquo speciali honore inibi potiatur, dignetur s. v. eidem Georgio electo, ut in dicta ecclesia Lundensi, in cuius archiepiscopum electus fuit, primum locum in choro et primam vocem in capitulo ac alia jura et preeminentiam immediate post prelatos et ante alios canonicos eiusdem ecclesie de consensu capituli seu maioris partis eorum habere libere valeat, concedere ac litteras desuper quoad contenta in huiusmodi reformatione necnon quoad indultum constituendi procuratores extra capitulum ac † relaxationem juramenti huiusmodi dumtaxat per breve s. v., alias juxta preinserte supplicationis tenorem expediri mandare cum clausulis preinsertis et alias oportunis. Concessum. P. Albanus. Datum Rome pridie non. aprilis anno 1[1]).

Suppl. 1801 fol. 191 og (II) 1804 fol. 23.

4969. **4. April 1524.**

Ribedekanen Gunde Lange faar Kantoriet, Kanonikat og Præbende i Viborg, Sognekirken i Selde og Provstiet i Mors og Hanherred.

---

[1]) II: Fiat. J. Datum Rome 17. kal. maji anno 1.

Cum cantoria ac canonicatus et prebenda ecclesie Vibergensis necnon parrochialis ecclesia ville Zeelte cum annexa ac prepositura ruralis in Morss et Hanherret Vibergensis et Burglanensis diocesium certo modo vacent ad presens et tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio juxta Lateranensis statuta concilii est ad sedem apostolicam legitime devoluta, licet quidam Nicolaus Frijs, qui se gerit pro clerico, cantoriam ac canonicatum et prebendam necnon parrochialem cum annexa et prepositurам ruralem huiusmodi per certum tempus detinuerit et detineat ad presens indebite occupatos, supplicat Guido Langus decanus ecclesie Ripensis, de nobili genere ex utroque parente procreatus, quatenus sibi de cantoria, que inibi dignitas non tamen maior post pontificalem existit, necnon canonicatu et prebenda ac parrochiali cum annexa et prepositura predictis [insimul fructus 20 mr.] providere secumque, ut cantoriam ac canonicatum et prebendam ac parrochialem cum annexa necnon prepositurам predictos recipere et insimul, quoad vixerit, retinere libere valeat, dispensare dignemini, non obstante regula s. v. de annali possessore. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum derogatione constitutionis de una et duabus nec tamen tribus dietis. Datum Rome pridie non. aprilis anno 1.

Suppl. 1804 fol. 163.

4970. **4. April 1524.**

Klerken Jakob Smidt fra Slesvig Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Sottrup.

Alias parrochiali ecclesia ville Satterap Slesvicensis diocesis, que de jure patronatus regis Dacie et ducis Slesvicensis alternative existit, per liberam resignationem quondam Mathie Dorheyde in manibus ordinarii collatoris etiam de consensu dictorum patronorum sponte factam et admissam vacante, idem collator ad illam Jacobum Smydt clericum dicte diocesis de simili consensu eorundem patronorum instituit, possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet dictus Jacobus institutionem viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi parrochialem ecclesiam predictam [fructus 4 mr.] conferre[1]) dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome pridie non. aprilis anno 1.

Suppl. 1804 fol. 166 v.

---

[1]) Cod. providere

4971. **5. April 1524.**

Kardinal Laurentius Campegius beder Paven udnævne Johan Weze til Ærkebiskop i Lund.

Beatissime pater. Post sanctorum pedum oscula. Serenissimus princeps Ferdinandus mirum in modum cupit, ut quidam Johannes Wetze electus sive postulatus ad ecclesiam Lundensem metropolitanam in regno Dacie a s. v. confirmetur. Arbitratur enim, si ab ea impetratur, rebus serenissimæ reginæ Daciæ sororis suæ instaurandis id maximo adjumento fore, ac propterea summis precibus præfata regina cum serenissimo rege suo id ipsum a principe contendunt. Qui quamquam hac ipsa de causa ad s. v. scribat atque cum illustrissimo duce Suessano agat, ut apud eandem rem hanc sedulo et diligenter curet, voluit tamen, ut ego quoque litteris meis negotium hoc s. v. commendarem, id quod principi nobilissimo et de me optime merito minime negandum censui. Quapropter summis votis s. v. humillime supplico, ut mea quoque causa negotium hoc commendatum habere velit, citra tamen reverendissimi domini mei de Cesis offensam, cui audio in predicta ecclesia jus aliquod competere. Eius enim commodis et dignitati non minus ac propriis operam dare et servire mihi maxime equum est; erit autem uberrimus commendationis huius mee fructus, ita s. v. eam suscepisse, ut serenissimus hic princeps intelligat in eius obsequiis me nec tepidum nec tardum esse; et felicissime valeat s. v., cuius sanctissimis pedibus me humillime commendo. Ex Nuremberga 5. aprilis 1524.

E. s. v. humillimus servus
L. cardinalis Campegius.

Orig. paa Papir i Principi 2 fol. 189.

4972. **7. April 1524.**

Johan Friis faar bevilget en tidligere Supplik (som nu ikke haves), skønt han nu oplyser, at han er uægte født[1]).

Reformatio Johannis Friis, cuius preinserta est sub data Rome 7. kal. sept. anno 1 [ɔ: Adriani].

Quia per inadvertentiam formantis preinsertam supplicationem, quod dictus Johannes in eadem preinserta nominatus defectum natalium de soluto genitus et soluta pateretur, omissum fuit, dignetur igitur s. v. litteras super preinserta conficiendas

---

[1]) Denne Johan Friis er utvivlsomt ikke den bekendte, senere Kansler.

cum expressione, quod defectum natalium huiusmodi de soluto genitus et soluta patitur, et alias juxta preinserte tenorem † expediri mandare, non obstantibus omnibus contrariis, que in eadem s. v. voluit non obstare. Concessum. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 7. id. aprilis anno 1.

Suppl. 1802 fol. 156 v.

4973. **8. April 1524.**

Klerken Laurens Boje, som har et evigt Vikariat i Haderslev, faar ny Provision paa et andet Vikariat sammesteds.

Nuper commenda sive perpetua sine cura vicaria ad altare ss. Petri et Pauli ac Andree et Jacobi apostolorum in collegiata ecclesia Haderslevensi Slesvicensis diocesis sita et per Michaelem Petri, dum vixit, eiusdem ecclesie canonicum noviter fundata et dotata vacante, que de jure patronatus Laurentii Boye clerici dicte diocesis existit, qui in eadem ecclesia aliud beneficium simplex possidet, ordinarius collator illam eidem oratori propter suam paupertatem contulit et etiam providit de eadem, possessione forsan subsecuta; ipse orator [cumque] dubitet collationem et provisionem predictas viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta commenda sive vicaria [fructus 2 mr.] de novo providere necnon, [ut] huiusmodi vicariam sive commendam cum alio simplici beneficio predicto in eadem ecclesia et sub eodem tecto ipsius vita durante libere retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et in forma nove provisionis. Et cum opportuna dispensatione de obtinendo dictas duas vicarias, vita ipsius oratoris durante, si compatibilia sunt, alias ad annum tantum. Datum Rome 6. id. aprilis anno 1.

Suppl. 1804 fol. 137 v.

4974. **10. April 1524.**

Kejser Karls Orator Johannes Hannart beder Paven udnævne Johan Weze til Ærkebiskop i Lund.

Beatissime pater et domine, domine mi colendissime humillimas commendationes. Serenissimus Dacie rex valde afficitur reverendissimo domino Johanni Wetze ob singularem hominis doctrinam, morum honestatem et obsequia serenitati sue prestita. Itaque vacante metropolitana ecclesia Lundensi in regno suo Dacie curavit intercessione [sua][1]) et ad preces suas (ut mihi

[1]) add. Gz.

relatum est) illum huic ecclesie preficere. Decanus igitur, archidiaconus, canonici et capitulum, cupientes non modo serenissimi regis sui laudabili desiderio satisfacere, sed etiam ecclesiam suam digno archiepiscopo ornare, unanimis suffragiis postularunt predictum reverendissimum dominum Joannem Wetze, quem, subsequenti intronisatione et pacifica citra omnem contradictionem possessione per integrum anni spatium, serenissimus rex predictus in arduis suis regnique sui negotiis ad felicis recordationis Hadrianum pontificem maximum oratorem isthuc destinavit. Verum quum ad Urbem venisset, instante reverendissimo cardinale de Cesis, nulla habita ratione serenissimi regis predicti, contra jus gentium, quod sacrosanctam legatis atque nuntiis etiam apud infideles immunitatem constituit, per plateas publicas a militibus justitie ductus in carcerem conjectus fuit, pretextu regressus ad dictam ecclesiam, de quo ipsi postulato nihil prorsus antea constiterat, neque eius rei causa unquam in jus vocatus, etiam si cardinalis ille preter pectorale jus ad dictam ecclesiam aliud pretendere non possit, illud in scrinio pectoris per Leonem X reservatum, preter tamen consensum serenissimi regis predicti ac contra ipsius regni consuetudinem, que in tanta re non erat negligenda, quemadmodum cumulatius beatitudo vestra ex reverendissimo domino Petro de Salamanca serenissimi principis Ferdinandi consiliario et sollicitatori [ɔ: -re] intelligere poterit. Et quum me non lateat, quam ægre ferant serenissimus rex predictus et hec natio inprimis sub umbra reservationis pectoralis velut novi inventi ac (ut iniquiores isti sedi aiunt) aucupii sacerdoti[or]um nummorumque antiquas, legittimas et canonicas intercipi electiones, postulationes et provisiones maxime maiorum ecclesiarum prelaturarumque, ad cuiuscunque etiam fiant instantiam ac contemplationem, ipseque serenissimus rex apud plerosque sacri imperii principes, affines et cognatos hanc indignitatem illate cuiusdam gravis injurie nomine reponat, hortante serenissima regina conthoralis [ɔ: -li] sue [ɔ: sua] beatitudini vestre has presentes scribere volui rogareque, ut pro singulari benignitate et equitate sua perpendere dignetur non solum reverendissimum regem predictum opus habere viro, qui dicte ecclesie presit, qualis hic est, suarum partium sectator integer, propter provinciam Scanie, que serenitatis sue Suecis rebellibus finitima est, sed etiam hac tempestate maxime ex re beatitudinis vestre fore omnem calumniandi ansam auferre, quum jam satis ipsa sedes gravata sit multitudinis nunquam non grave sentientis

odio. Harum rerum intuitu beatitudo vestra exemplo predecessoris sui, qui similes reservationes et regressus citra patronorum consensum revocasse dicitur, dignabitur predictum postulatum Lundensem archiepiscopum confirmare, factura hac in re serenissimis regi predicto, conthorali sue ac principi Ferdinando rem gratissimam. Deus optimus maximus beatitudinem vestram diu incolumem huic sancte sedi preesse concedat. Ex Nurimberga die 10. aprilis 1524.

Beatitudinis vestre [1])humillimus ac obedientissimus servus Johannes Hannart Cesaree maiestatis in Imperio orator[1]).

Udskrift som Nr. 4965.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Principi. 2 fol. 196.

4975. **10. April 1524.**

Christiern II's Stridsskrift mod Hertug Frederik af Holsten (Frederik I), hvori han fortæller om alle de Rænker, som denne har spundet mod ham, og beskylder ham for at være Hovedgrunden til hans Ulykke. Stridsskriftet er stilet til Paven, Kejseren, Kongen af England, Ærkehertug Ferdinand og alle andre gejstlige og verdslige Myndigheder. Det er affattet af Cornelius Scepperus.

Beatissimo patri domino Clementi VII, sacratissimo Cesari domino Karolo V, domino Henrico Angliæ Franciæque regi illustrissimo, domino Ferdinando archiduci etc., omnibus denique regibus et principibus reipublicæ Christianæ, tam spiritualibus quam secularibus dominis, fratribus, sororiis, consanguineis, amicis, confederatis Christiernus II [etc.] *(Scepperi defensio Christierni II contra Fridericum ducem, A II; Reg. 7415).* Datum Aldinburgi Lybonotriæ die mensis aprilis 10 anno . . 1524, exilii nostri anno 2.

4976. **11. April 1524.**

Dronning Elisabeth skriver til Paven, at hun og Kongen havde arbejdet meget paa, at Johan Weze maatte blive stadfæstet som Ærkebiskop i Lund, men Forhandlingerne blev afbrudte ved Hadrian VI's Død. Da Weze kort Tid efter havde begivet sig til Rom baade i Kongens og eget Ærinde, blev han efter Kardinal de Cesis Tilskyndelse kastet i Fængsel, da Kardinalen paaberaabte sig en vis Regres til Ærkesædet; Dronningen er bedrøvet over, at denne fortræffelige Mand, som har fulgt hende i Landflygtighed, skal behandles saa ilde. Hun erklærer, at pavelige Regresser og Reservationer ikke gælder i Tyskland eller de nordiske Riger paa Grund af Konkordaterne og andre Privilegier, og advarer Paven mod paa dette Tidspunkt at irritere Kristenheden af intetsigende Grunde. Hun anmoder derfor Paven om at ville stadfæste Johan Weze som Ærkebiskop særlig fordi Kongen behøver en tro Mand overfor de svenske Naboer.

[1] [1]) Egenhændigt.

. . . . Clementi VII . . pontifici maximo, domino nostro clementissimo Elisabet . . regina Dacie, Norvegie et Svecie etc. et de genere archiducissa Austrie, ducissa Burgundie, Brabantie etc. . . . Existimamus non latere s..v. *(Ny kirkehist. Saml. VI, 578—80; Reg. *11227).* Datum Norembergæ die 11. mensis aprilis anno domini 1524.

E. s. v. devota filia [1]) Elysabet regyna etc.

Tressaynt pere, je vous suplye humblement quyl vous playse moy acorder ste preunnye requeste[1]).

Udskrift som Nr. 4965.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Principi 2 fol. 199.

4977. Efter 11. April 1524.

En unævnt (Skriver?) refererer for Paven Nr. 4976. Han bemærker til dets Indhold, at Dronningen ligesom Kongen retter stadige Angreb paa Pavestolen. Danmark har ikke noget Konkordat, og Kapitlerne har ikke Ret til at vælge Biskopper, men Pavestolen kan frit udnævne dem. Derfor havde Leo X Lov til først at reservere Ærkebispestolen, senere, da Didrik Slagheck blev udnævnt, give Kardinalen Regres dertil. Hvis Danmark vil slutte sig til det tyske Konkordat, kan det godt komme til det. Dog henstiller han til Paven, at han skal bevæge Kardinalen til at træde tilbage for Dronningens Kandidat, mest af Hensyn til Dronningen, Ærkehertug Ferdinand og Johannes Hannart, hvis Vrede ellers er farlig, og ligeledes til Kardinal Campegius.

Pater sancte. Legi litteras regine Dacie *(Dipl. Norv. XVII, 1179 f.). Uden Underskrift og Dato.*

Principi 9 fol. 345.

15. April 1524.

Supplik se Nr. 4968.

4978. 25. April 1524.

Lundekanniken Christiern Pedersen, som har indført, at Domkirkens Klokker ringer ved Middagstid, faar bevilget 10 Aars Aflad til dem, der paa den Tid besøger Kirken og beder Fadervor og Ave Marie.

Alias Cristiernus Petri canonicus Lundensis pie considerans, qualiter sit efficax delictorum expiatrix et ad avertendum fideles a peccando proficua frequens memoria passionis domini nostri Jesu Christi, tam zelo Christi fidelium quam ingenti quem ad huiusmodi passionem devotionis gerit affectu impulsus quendam pulsum cuiusdam campane ecclesie Lundensis hora meridiei perpetuo instituit, ut Christi fideles audientes sonum pulsus sive campane huiusmodi dicta hora orationem dominicam et

---

[1—1]) Egenhændigt.

salutationem angelicam in memoriam dicte dominice passionis devote orando dicant. Ut autem fideles huiusmodi ad tam piam memoriam et opus eo libentius et promptius iniciantur, quo ex hoc dono celestis gratie uberius conspexerint se refectos, supplicat, quatenus Christi fideles ad prefatam adeo salutarem memoriam invitantes universis Christi fidelibus vere penitentibus et tempore ab ecclesia statuto confessis seu propositum habentibus confitendi, si qui ad pulsum campane huiusmodi orationem dominicam et salutationem angelicam in memoriam dominice passionis huiusmodi recitaverint, quotiens id fecerint, decem annos et totidem quadragenas ac in maioribus anni solemnitatibus annos et plenas[1]) huiusmodi duplicatos de injunctis eis penitentiis relaxare dignemini. Fiat. J. Et de indulgentia decem annorum et totidem quadragenarum ut supra in litteris ad perpetuam rei memoriam, si videbitur, expediendis latissime extendenda. Et de indulgentia quadraginta dierum littere expediantur. Datum Rome 7. kal. maji anno 1.

Suppl. 1803 fol. 300.

4979. **25. April 1524.**

Sognepræsten Johan Bentzen i Mildsted og Husum faar Fristen for at lade sig indvie til de gejstlige Grader forlænget med yderligere to Aar.

Alias cum Johanne Bentzen rectore parrochialis ecclesie in Milstede et filie illi annexe oppidi Husem Slesvicensis diocesis, ut ratione dicte ecclesie et ei annexe ac quorumcunque aliorum beneficiorum curatorum, sacros, etiam presbiteratus, ordines requirentium, per ipsum tunc et pro tempore obtentorum et obtinendorum, usque ad biennium a fine anni sibi a jure concessi computandum ad aliquem ex sacris, etiam subdiaconatus, diaconatus et presbiteratus, ordinibus se promoveri facere minime teneretur, apostolica fuit auctoritate dispensatum, prout in litteris apostolicis in forma brevis plenius continetur. Et cum finis dicti biennii de proximo instare noscatur, ac orator prefatus non speret infra illud ad aliquem ex sacris ordinibus commode promoveri posse, supplicat, quatenus biennium ultimo prorogatum predictum ad aliud biennium a fine ipsius ultimo prorogati biennii computandum de novo extendere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et quatenus post annum a jure concessum non unum, sed duo biennia suc-

[1]) — quadragenas (?)

cessive prorogata † ad non sumendum aliquem ex dictis ordinibus † existant, extunc cum simili dispensatione et indulto ad aliud biennium a fine secundi prorogati biennii computandum, dummodo tamen infra illud existat. Et quod littere desuper in forma brevis s. v. sub annulo piscatoris expediri possint. Datum Rome 7. kal. maji anno 1.

Suppl. 1803 fol. 254.

4980. **27. April 1524.**

Optegnelse om, at Paven udnævner Petrus Magni til Biskop i Vesterås, efter at Biskop Otto var druknet paa Flugten for Christiern II.

Rome die mercurii 27. aprilis 1524 fuit consistorium.

Referente reverendissimo domino Sanctorum Quattuor providit ecclesie Arosiensi in Svecia, vacanti per obitum Ottonis olim episcopi Arosiensis, qui in mari una cum multis canonicis submersus est fugiens iram Chisterni regis Dacie, de persona Petri Magni ordinis s. Salvatoris et s. Brigite, in decretis licentiati et in presbiteratus ordine constituti, per venerabiles viros capitulum Arosiense in episcopum postulati.

Redditus fl. 500.

Taxa fl. 250.

Arch. Cons. Acta Canc. II, 23. Afskrifter i Arm. XII vol. 122 fol. 95, i Bibl. Barberini XXXVI vol. 2 fol. 36 v og XXXVII vol. 1 fol. 71, det sidste Sted med Datoen 24. April 1523.

4981. **29. Maj 1524.**

Præsten Peder Sluter fra Slesvig Stift, som har mistet det yderste Led paa sin venstre Pegefinger, faar Dispensation til dog at fungere som Præst.

Supplicat Petrus Sluter presbiter Slesvicensis diocesis, quatenus secum, qui ex magno devotionis fervore desiderat in sacris ordinibus, etiam in altaris ministerio, ministrare, super defectu unius juncture sive articuli digiti indicis manus sue sinistre, quem pro eo, quod [se][1]) scolaris aggressor in dicto digito mutilavit, patitur, ex quo impedimentum non prestatur in divinorum celebratione nec scandalum in populo oriri verisimiliter non [ɔ: posse][1]) speretur, ut eo non obstante in sacris ordinibus huiusmodi, etiam in altaris ministerio, ministrare libere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et per breve s. v. Et committatur ordinario. Datum Rome 4. kal. junii anno 1.

Suppl. 1808 fol. 91 v.

---

[1]) Gz.

4982. **30. Maj 1524.**

Klerken Frantz Pommerinck fra Slesvig Stift faar et evigt Vikariat i Slesvig.

Cum Ove Hunnsen in ecclesia Slesvicensi ad altare ss. decem millium martirum vicarius sive beneficiatus perpetuus quandam perpetuam sine cura vicariam sive simplex beneficium, quam seu quod in dicta ecclesia obtinet, in manibus s. v. libere resignat de presenti, supplicat Franciscus Pameremuck clericus Slesvicensis diocesis, quatenus sibi de dicta vicaria [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et quod exprimi possit, si dicta vicaria sit [de] jure patronatus, et tunc, si personarum spiritualium aut clericorum vel eorum et laicorum mixtim, cum illius derogatione in totum, alias, si laicorum tantum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, et si laicorum tantum, non autem ex fundatione vel dotatione, similiter in totum pro hac vice. Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus [etc.]. Datum Rome 3. kal. junii anno 1.

Suppl. 1808 fol. 111 v.

4983. **15. Juli 1524.**

Zutfeld Wardenberg faar ny Provision paa et »beneficium simplex« i Rostock.

Alias quodam perpetuo simplici beneficio in ecclesia s. Crucis oppidi Rostockensis Zwerinensis diocesis tunc per liberam resignationem sive cessionem Jacobi Lesten clerici Roskildensis diocesis in manibus Julii pape II sponte factam et . . admissam vacante, devoto oratori et familiari vestro Zutpheldo Wardenberg presbitero dicte Zwerinensis diocesis auctoritate apostolica de illo tunc provisum extitit. Supplicat igitur dictus orator, quatenus sibi de dicto beneficio [fructus 2 mr.] de novo providere dignemini. Fiat. J. Datum Rome id. julii anno 1.

Suppl. 1813 fol. 284.

4984. **6. Aug. 1524.**

Zutfeld Wardenberg skriver til Ærkebiskop Oluf Engelbrechtsen om forskellige norske og svenske gejstlige Anliggender. Kong Christiern har anmodet Paven om at gøre Johan Weze til Ærkebiskop i Lund. Ærkedegnen (Niels Kortsen) fra Lund er i Rom og arbejder for sin Herre, der har sluttet Aftale med Kardinal de Cesis. . . . Der er Forhandlinger i Gang om at kanonisere en islandsk Biskop: Zutfeld har talt om denne Sag med Kardinal Laurentius Pucci, som svarede, at Paven foreløbig ikke vilde kanonisere nogen. Imidlertid kunde

Ærkebiskoppen faa Lov til at lade holde en særlig Messe for vedkommende Biskop, men i saa Fald maatte han, Kongen og Statholderen paa Island (prefectus Islandie) sende Breve om denne Sag til Rom og helst berette om nogle Mirakler samt sende Penge.

.... Olauo Engelberti .... archiepiscopo Nidrosiensi in regno Norvegie, domino meo semper observando .... Maximo me gaudio affecerunt bine littere *(Allen, Breve og Aktstykker I, 270—74; Reg.*11326).* Ex Urbe 6. aug. 1524.

E. p. v. reverendissime filius et servitor Zutpheldus Wardenberg prothonotarius et scriptor apostolicus manu propria.

Orig. paa Papir i Münch. Saml. Nr. 1239 (Kristiania).

4985. **11. Aug. 1524.**

Klerken Johan Barnekow fra Roskilde Stift faar ny Provision paa Sognekirken i Cirkow.

Alias parrochiali ecclesia in Cickow Roskildensis diocesis per Nicolai Antonii de mense martii proxime preteriti defuncti obitum vacante, Johannes Barnekow clericus eiusdem diocesis auctoritate ordinaria de illa provisus fuit. Cum autem dubitet premissa viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta ecclesia [fructus 6 mr.] etiam in forma nove provisionis [etc.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 3. id. aug. anno 1.

Suppl. 1815 fol. 60 v.

4986. **29. Aug. 1524.**

Margrethe af Østrig skriver til Paven og anbefaler ham at bekræfte Johan Weze som Ærkebiskop i Lund.

Beatissime pater, post humillimam v. s. observationem usque ad pedum oscula beatorum. Electus [ɔ: -o] nuper canonice in archiepiscopum ecclesie Lundensis dominus [ɔ: -o] Joannes [ɔ: -ne] de Vueze et eius possessione ultra annum pacifice habita, reverendissimus cardinalis de Cesis pretextu regressus, quem ad dictam ecclesiam pretendit, eiusdem electi a s. v. obtinendam confirmationem impedivit; et quanquam regressus huiusmodi vel reservationes mentales vel pectorales Vuandalicis Germanieque florentissimis ecclesiis ullo unquam tempore nec admissi nec auditi fuerint, dictus tamen cardinalis huiusmodi regressum citra scitum voluntatemque serenissimi Dacie regis, cum metropolitanarum ecclesiarum tum principum Germanie constitutionibus privilegiisque contraveniens, sinistra eius informatione a predecessore

s. v. impetravit. Et quoniam ipse serenissimus rex summopere desiderat dicte ecclesie (hostibus suis Suecis finitime) aliquem iis virtutibus preditum prefici, cui regni sui onus et suas fortunas tuto aliquando committere audeat, s. v. rogamus, ut Cesaree maiestatis, serenissimi regis ac nostri intuitu desiderioque dictum electum in archiepiscopum Lundensem litteris ac expeditionibus necessariis confirmare et stabilire dignetur aut saltem Aghonis cuiusdam in dicta ecclesia irregulariter nullo justo titulo intrusi, donec Cesarea maiestas de Danico tumultu aliter disposuerit, suspendatur ac differatur confirmatio, in quo rem ecclesiastico maxime consentaneam decori, regi regnoque suo necessariam, Cesaree maiestati nobisque gratissimam egerit e. s. v., quam deus optimus maximus diu tueatur incolumem. Bruxelle 4. kal. sept. 1524.

E. s. v. obsequentissima filia Margareta archiducissa Austrie, ducissa et comitissa Burgundie, regens etc.

Udskrift: Sanctissimo domino nostro.

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Arm. XI caps. 1 Nr. 125; derefter Afskrift af P. A. Munch.

4987. 20. Sept. 1524.

Subdiakonen Peder Jensen fra Lunde Stift faar et evigt Vikariat i Lund.

Supplicat Petrus Johannis subdiaconus Lundensis diocesis in vigesimo secundo vel circa sue etatis anno constitutus, quatenus sibi de perpetua vicaria ad altare s. Erasmi situm in ecclesia Lundensi, per obitum Haquini Olaui de junii mense defuncti vacante [fructus 2 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum derogatione juris patronatus clericorum vel laicorum aut mixtim et, si laicorum tantum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alias, seu si litigiosa vel devoluta, in totum. Et littere per viam surrogationis [etc.]. Datum Rome 12. kal. oct. anno 1.

Suppl. 1821 fol. 13.

4988. 5. Okt. 1524.

Optegnelse om, at Bullen om Besættelsen af Lunde Ærkestol skal udstedes uden Betaling til det pavelige Kammer og Kardinalkollegiet.

Rome die mercurii 5. oct. 1524 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta.

Reverendissimus dominus cardinalis de Cesis fecit verbum de litteris expediendis super provisione et confirmatione fiendis

ecclesiæ Lundensi in Dacia, petendo expediri sine solutione jurium collegii cameræ apostolicæ et officialium ex[1]) eo, quia litteræ nuper expeditæ pro jam defuncto archiepiscopo non devenerant ad manus eius morte preventi nec in illis commodum aliquod reportavit, et etiam ex aliis causis rationabilibus publicis et privatis; et fuit conclusum, quod gratia fieret attentis premissis.

Arch. Consist. Acta Cancell. II, 41. Afskrifter i Bibl. Barberini XXXVII vol. 1 fol. 75 v og Arm. XII vol. 122 fol. 103.

4989. 10. Okt. 1524.

Johannes Hanemester, evig Vikar i Stralsund, faar et evigt Vikariat i Rambin mod at betale Indehaveren Johannes Krysowe en Pension.

Cum Johannes Krysowe perpetuus vicarius ad altare omnipotentis dei et b. Marie et s. Catherine virginum situm in parrochiali ecclesia ville Rambyn Roskildensis diocesis vicariam perpetuam sine cura, quam ad dictum altare in prefata ecclesia obtinet, libere resignat de presenti, supplicant tam dictus Johannes Krysove quam etiam Johannes Hanemester presbiter perpetuus vicarius sive beneficiatus ad altare s. Ursule in parrochiali ecclesia b. Marie Sundensi Zwerinensis diocesis, decretorum baccalaureus, quatenus de dicta vicaria in parrochiali ecclesia ville Rambyn [fructus 4 mr.] dicto Johanni Hanemester providere, et, ne dictus Johannes Krys[o]we ex resignatione predicta nimium dispendium patiatur, sibi pensionem annuam 8 fl. Rhenensium in moneta currenti illius patrie de tam dicte vicarie resignate sive simplicis beneficii s. Catherine in Rambyn quam etiam unius alterius vicarie ad dictum altare s. Ursule in dicta ecclesia s. Nicolai (!) Sundensi predicte Zwerinensis diocesis, quod seu quam idem magister Johannes Hanemester ibidem pacifice obtinet, fructibus, quorum medietatem pensio ipsa non excedit, eidem Johanni Kosowe (!), quoad vixerit, vel eius procuratori legitimo per prefatum Johannem Hanemester et suos in vicariis predictis respective successores annis singulis in festo nativitatis domini nostri Jesu Christi in dicto oppido Sundis integre persolvendam de ipsius Johannis Hanemester expresso consensu reservare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus, attento quod resignans est absens. Et si dicta vi-

[1]) Gz. — Cod. et

caria resignata sit de jure patronatus, tunc, † si laicorum et ex fundatione vel dotatione, cum illius derogatione pro medietate, alias in totum. Datum Rome 6. id. oct. anno 1.

Suppl. 1821 fol. 271.

4990. **10. Okt. 1524.**

Jakob Gere, Sognepræst i Nykøbing og Højby i Roskilde Stift, faar Tilladelse til dermed at forene et andet ellers dermed uforeneligt og to dermed forenelige Embeder samt Fritagelse for at residere.

Supplicat Jacobus Gere rector parrochialis ecclesie in Rybu Roskildensis diocesis, quatenus secum, ut una cum dicta parrochiali ecclesia ac eius filiali in Nikoburgr nuncupata ei perpetuo annexa dicte diocesis unum aliud et sine illis quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia necnon quecunque duo alia dissimilia aut simplicia similia sub singulis et eisdem tribus tectis consistentia, alias invicem et cum predictis incompatibilibus compatientia beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, cum clausula permutandi et alia recipiendi etc. totiens quotiens etc. retinere libere valeat, dispensare necnon eidem oratori, ut, quoad vixerit, in Romana curia vel aliquo beneficiorum suorum residendo seu litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale, insistendo, fructus etc. parrochialis in Rybu ac filialis sue ecclesiarum necnon quorumcunque aliorum beneficiorum, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, libere percipere valeat, indulgere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et de dispensatione prepetita . . . ., dummodo non sint duo canonicatus et totidem prebende vel due dignitates sub eodem tecto, ad vitam. Datum Rome 6. id. oct. anno 1.

Suppl. 1821 fol. 172 v.

4991. **14. Okt. 1524.**

Kong Frederiks Sekretær, Lundekanniken Claus Urne faar Provstiet i Lund mod at betale Indehaveren, Ditlev Smither, en Pension.

Cum Dethlevus Smyter metropolitane ecclesie Lundensis prepositus, decretorum doctor, preposituram eiusdem ecclesie, quam inibi pacifice obtinet, libere resignat de presenti, supplicant tam dictus Detlevus orator quam etiam Nicolaus Vene dicte ecclesie Lundensis canonicus et Frederici regis Dacie et Norvegie secretarius, quatenus huiusmodi preposituram, que in dicta ecclesia dignitas maior post pontificalem et de jure presentandi dicti domini Frederici et pro tempore existentis Dacie regis ex-

istit [fructus 4 mr.], dicto Nicolao de consensu prefati regis conferre et pensionem annuam 30 duc. auri in auro de camera seu monete equivalentis valoris illarum partium super prepositure predicte necnon canonicatus et prebende dicte ecclesie Lundensis, quos idem Nicolaus inibi pacifice obtinet, fructibus, quorum medietatem pensio predicta non excedit, eidem Dethlevo, quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo per prefatum Nicolaum Vene, cui [ɔ: qui] in hoc expresse consensit, et eius in prepositura ac canonicatu et prebenda predictis respective successores annis singulis in quolibet festo paschalis resurrectionis domini in oppido Haffnensi Roskildensis diocesis integre persolvendam reservare, quodque, Nicolao aut aliquo ex successoribus predictis in solutione pensionis huiusmodi aut alicuius partis illius in loco et termino predictis quomodolibet cessante, liceat dicto Dethlevo eo ipso ad preposituram ac canonicatum et prebendam predictos liberum habere regressum, concedere dignemini. Fiat. J. Et cum confirmatione apostolica ac suppletione defectuum . . . ., quoad quas confirmationem et suppletionem sola signatura presentium sufficiat. Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus [etc.]. Datum Rome pridie id. oct. anno 1.

Suppl. 1823 fol. 37 v.

4992. 24. Marts (3. April) 1525.

Haderslevprovsten Johan Wulf faar et evigt Vikariat i Haderslev og Tilladelse til dermed at forene to dermed forenelige Embeder mod at give Klerken Paulus Hinseman fra Bremen Stift en Pension af Vikariatet.

Cum lite et causa in Romana curia coram Jacobo Symoneta causarum palatii apostolici auditore inter Johannem Wulff prepositum in Hadersleve Slesvicensis diocesis et Paulum Hintzeman clericum Bremensis diocesis super quadam perpetua sine cura vicaria ad altare b. Magdalene et s. Jacobi apostoli situm in capella, Staken vulgariter nuncupata, in collegiata ecclesia s. Marie Haderslovensis dicte Slesvicensis diocesis, et de qua alias, per obitum Mathie Nicolai forsan in mense apostolico defuncti vel alias vacante, dicto Johanni oratori provisum extitit possessione subsecuta, in prima instantia indecisa pendente et forsan ad nonnullos actus in eadem, citra tamen cause conclusionem, processo, dictus Paulus liti et cause ac omni juri in huiusmodi vicaria cedere prefatumque Johannem oratorem in possessione dicte vicarie, in qua existit, pacificum dimittere

sponte proponat, prout exnunc cedit et dimittit, supplicant igitur oratores predicti, quatenus dictum Johannem in omni jure, quod prefato Paulo in dicta vicaria competebat, surrogare et nichilominus eandem vicariam [fructus 4 mr.] in titulum sibi conferre [1])et nichilominus cum eodem Johanne, ut prepositurам et vicariam huiusmodi et una cum illis quecunque duo dissimilia aut simplicia similia sub singulis quibusvis et eisdem tribus tectis quarumcunque trium cathedralium consistentia beneficia, alias se invicem compatientia, si sibi alias canonice conferantur . . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere libere possit, cum clausula permutandi totiens quotiens etc. et alia[2]) etc. recipiendi dispensare[1]) et, ne dictus Paulus ex cessione huiusmodi nimium dispendium patiatur, sibi pensionem annuam 4 fl. Rhenensium super fructibus dicte vicarie, quorum tertiam partem ipsa pensio non excedit, ei, quoad vixerit, per prefatum Johannem, cuius ad id expressus accedit assensus, et suos in dicta vicaria successores annis singulis in quomodolibet termino nativitatis s. Johannis Baptiste in civitate Lubicensi sub sententiis in talibus apponi solitis integre solvendam cum regressu ad dictam vicariam in eventum non solutionis huiusmodi pensionis loco et termino prefatis aut illius invalidationis, diminutionis aut reductionis seu alterius impedimenti reservare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 3. non. aprilis[3]) anno 2.

Suppl. 1839 fol. 95 v og (II) 1840 fol. 264.

4993. 3. April 1525.

Klerken Niels Jensen fra Odense Stift faar Sognekirken i Toreby (paa Lolland).

Cum parrochialis ecclesia Turbi, in Lolandia nuncupata, Ottoniensis diocesis, que de jure patronatus regis Dacie existit, vacet ad presens et tanto tempore vacaverit, quod eius collatio juxta Lateranensis statuta [concilii] est ad sedem apostolicam legitime devoluta, supplicat igitur Nicolaus Joannis clericus dicte Ottoniensis vel alterius diocesis, quatenus sibi parrochialem predictam [fructus 8 mr.], sive premisso sive alio quovis modo sive per inabilitatem cuiusdam Nicolai Corcilli aut ex eo, quod ipse illam cum alio curato seu incompatibili per annum et ultra detinuit, vacantem providere [ɔ: conferre] dignemini. Concessum

---

[1—1]) Fattes i II. [2]) Cod. alias [3]) II: 9. kal. aprilis

in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum derogatione regule de annali possessore quoad primam partem ac constitutione [ɔ: -nis] Bonifacii de una et duabus dietis, non tamen tribus. Et cum surrogatione oportuna in omni jure, quod dictus [ɔ: -to] Nicolaus [ɔ: -o] Corcelli quomodolibet competebat, etiam quoad possessionem . . . in forma surrogationis. Et quatenus dicta parrochialis de jure patronatus regis Dacie predicti fuerit, et tunc cum oportuna illius derogatione etiam in totum, attenta devolutione. Datum Rome 3. non. aprilis anno 2.

Suppl. 1842 fol. 81 v.

4994. **8. April 1525.**

Ærkehertug Ferdinand anbefaler Paven at give Johan Weze Bekræftelse som Ærkebiskop i Lund.

Sanctissime ac beatissime pater, domine clementissime, post beatos pedes deosculatos humilem commendationem. Cum alias s. v. litteris meis reverenter rogaverim, quod illa reverendum Joannem Wecze, serenissimorum Dacie regis et regine fratris sororii et sororis meorum charissimorum consiliarium, electum archiepiscopum ecclesie Lundensis in predicto regno Dacie, in confirmationem [acciperet][1]) et presulem illius ecclesie clementer approbaret et laudaret, e. s. v. denuo significandum duxi eiusmodi negotium predictis serenissimis regi et regine et pariter mihi et suis filiis et liberis plurimum importare propter varias causas et rationes, quas omnes recensere longissimum esset. Et quia in predicto regno Dacie et archiepiscopatu ab inimicis et rebellibus suarum serenitatum alii in dicta ecclesia, ut pro certo admonitus sum, sunt electi, qui exilio et spoliationi regnorum et patriarum suarum non minimam causam prebuerunt, et hoc pro restitutione suarum serenitatum et liberorum non parvo prejudicio et dispendio futurum esset, ut s. v. pro solita sua prudentia facile colligere potest, idcirco, cum mihi firma spes et fiducia sit maioris officii, pietatis et amoris s. v. erga predictos regem et reginam et me, rursum hoc oneris assumere volui et denuo ad s. v. scribere, rogans maiori quo possum studio et affectu, quod s. v. predictorum regis et regine ac mei intuitu predicto electo archiepiscopo Joanni Wecze pre omnibus aliis confirmationem super ecclesia predicta sine ulteriori mora concedere dignetur eumque in illa approbare et ratificare, ut moris est, et reliquos

---

[1]) add. Gz.

suis serenitatibus adversantibus et contrariis ad eundem archiepiscopatum electos nullo modo admittere seu confirmare, habito per paternam clementiam suam respectu de magna huius negotii importantia et momento ac causis superius annotatis, quod equidem, si aliter eveniret, non posset non esse cum suis serenitatibus tum liberis in eorum restitutionem et alias multis rationibus gravissimum simul et pernitiosissimum. Ad quod igitur preveniendum e. s. v. se suis serenitatibus et mihi in hoc gratiosam et benivolam exhibere non gravetur, quod erga e. s. v. omni filiali officio et animi propentione promereri studebo, cui me humiliter enixius semper commendo, et deus omnipotens eam sue sancte Romane ecclesie diu felicem et incolumem conservet. Datum in oppido Insprugk die 8. mensis aprilis a. d. 1525.

E. s. v. humilis et obsequens filius

Ferdinandus archidux Austrie.

Udskrift: Sanctissimo ac beatissimo in Christo patri et domino, domino Clementi VII, s. Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino meo clementissimo.

Orig. paa Perg. uden Segl i Arm. XI caps. 1 Nr. 106 (Vat. Ark.), her efter P. A. Munchs Afskrift.

4995. 18. April 1525.

Den 18. April fra Segeberg skref Kong Friderich for Mester Jørgen Skodborg til Paven, hvorledis Mester Jørgen vaar fortrengt fra Lunde Stift af Kong Christiern, oc Mester Aage Sparre at hafve sig der indtrengdt, begierendis, at Paven vilde hannom samtycke. Nu vaar Georgio imod, at den Cardinal af Essens (!) titulo reservationis hafde der Ius til. Men Kongen skref, den Kirke vaar saa forarmit for Kong Christens Skyld, hun formaatte intet, hand vilde anderledis forsørge den Cardinal.

Uddrag af Hvitfeld (Kvart VIII, 90 = Fol. 1275); Reg. *11514.

4996. 5. Juni 1525.

Viborgkanniken Niels Friis faar Provstiet i Mors og Hanherred.

Cum Johannes Wulff presbiter Slesvicensis vel alterius diocesis omni juri in prepositura, in Mars et Hanherde nuncupata, Burglanensis diocesis, etiam vigore regressus, ingressus seu accessus sui a sede apostolica sibi concessi, [sibi] competenti et hoc in favorem Nicolai Fryes canonici ecclesie Vibergensis huiusmodi

prepositure possessoris et non alius[1]) aliter cedere ac eundem Nicolaum in possessione dicte prepositure pacificum dimittere proponat, prout cedit ac pacifice dimittit de presenti, supplicat dictus Nicolaus, quatenus sibi preposituram predictam [fructus 12 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et si dicto cedenti alias annua pensio 30 fl. Rhenensium super fructibus dicte prepositure et seu aliorum beneficiorum auctoritate apostolica ad eius vitam reservata existat, eius ac dicti ingressus litterarumque desuper confectarum tenores hic habeantur pro expressis. Et quod premissorum, et si in Hanherde sit membrum annexum perpetuo vel ad tempus ad in Mars prepositoram vel econtra, et si sit prepositura ruralis vel non, et an de jure patronatus existat, cum illius derogatione, videlicet si laicorum, etiam ducum, comitum, marchionum et aliorum principum aut nobilium, tantum et ex fundatione vel dotatione, pro medietate, alioquin in totum, et cuius diocesis sit Johannes cedens an Slesvicensis vel Bremensis aut alterius, maior specificatio fieri possit in litteris. Datum Rome non. junii anno 2.

Suppl. 1847 fol. 76 v.

4997. **5. Juni 1525.**

Johan Wulf faar en Pension af Provstiet i Mors og Hanherred.

Cum Johannes Wulff prepositus ecclesie b. Marie in Hadersleve Slesvicensis diocesis prepositoram ruralem in Mars et Hanherde Burglanensis diocesis, quam ipse quondam Petro Erici resignaverat, et de qua eidem Petro tunc provisum fuerat, et super cuius fructibus de consensu eiusdem Petri pensio annua 30 fl. Rhenensium auri in auro justi ponderis et valoris in loco et terminis tunc expressis per Petrum predictum suosque in eadem successores ipsi Johanni oratori ad eius vitam persolvenda, etiam cum regressu [et] accessu ad eandem prepositoram per cessum aut decessum dicti Petri et nonnullos alios tunc expressos eventus, apostolica auctoritate reservata extiterat, dicto regressu etc. per obitum ipsius Petri Erici effectum sortito de novo resignaverit [ac] omni juri etiam vigore dicti regressus in eadem prepositura quomodolibet competenti cesserit et hoc in favorem Nicolai Frys canonici ecclesie Vibergensis dicte prepositure in Mars et Hanherde possessoris, eundem Nicolaum in illius possessione pacificum dimitten[do],. supplicat igitur dictus

[1]) Gz. — Cod. alias

Johannes, quatenus sibi nichilominus huiusmodi pensionem 30 fl. auri in auro Renensium justi ponderis et valoris liberam et exemptam a quibuscumque oneribus super dicte prepositure illique forsan annexorum fructibus necnon decimis, emolumentis et administrationibus jurisdictionis eiusdem, quorum medietatem dicta pensio non excedit, eidem Johanni, quoad vixerit, vel procuratori suo per dictum Nicolaum, cuius ad hoc expressus accedit assensus, ac suos successores annis singulis in quolibet[1]) sive divino resurrectionis domini nostri Jesu Christi termino sive festo huiusmodi de anno 1522 alias preterito inchoando ac in oppido Haderslevensi Slesvicensis diocesis seu terminis et locis aliis in litteris exprimendis ac sub sententiis, censuris et penis in cancellaria ac camera apostolica seu alias in similibus apponi solitis integre persolvendam, cum regressu in eventum non solutionis loco et termino † predictis aut cassationis, annichilationis, diminutionis, retardationis vel reductionis pensionis huiusmodi seu cuiusvis alterius impedimenti desuper oratori prestandi, reservare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome non. junii anno 2.

Suppl. 1847 fol. 77.

4998. **17. Juni 1525.**

Klerken Carolus Benoest fra Cambrai Stift faar ny Provision paa Kanonikat og Præbende i Lund.

Vacantibus canonicatu et prebenda ecclesie Lundensis, quos Nicolaus Petri obtinebat, per obitum eiusdem Nicolai, fuit de illis Carolo Benoest clerico Cameracensis diocesis per dicte ecclesie Lundensis electum provisum, possessione forsan subsecuta; sed quia orator timet provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat prefatus Carolus, quatenus sibi de canonicatu et prebenda predictis [fructus 4 mr.] † in forma valide † et efficacis etiam nove provisionis, gratie [etc.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et quod liceat oratori fateri nullum jus sibi competere et litteras etiam infectivas exprimere. Datum Rome 15. kal. julii anno 2.

Suppl. 1849 fol. 66.

4999. **17. Juni 1525.**

Den udvalgte Ærkebiskop i Lund Johan Weze faar Kanonikat og Præbende samt Kantoriet i Slesvig.

---

[1]) Gz. — Cod. quolibet festo

Cum Mathias Wildenroid omni juri sibi in canonicatu et prebenda necnon cantoria ecclesie Slesvicensis quomodolibet competenti in manibus s. v. cedit de presenti, supplicat Johannes Weze electus Lundensis, quatenus sibi de canonicatu et prebenda [ɔ: sibi canonicatum et prebendam] [fructus 4 mr.], ac que forsan dignitas non tamen maior post pontificalem existit, cantoriam predictam [fructus 4 mr.], sive per obitum quondam Petri seu Nicolai N. vacent, etiam in forma gratie [etc.], valide provisionis seu commende, ita quod una cum dicto episcopatu etc. et de fructibus etc., alienatione etc., disponere etc., in forma gratiosa conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et quatenus lis, cum derogatione regule de surrogando collitigantes, attento quod non in potentiorem. Datum Rome 15. kal. julii anno 2.

Suppl. 1849 fol. 66.

5000. **28. Juni 1525.**

Klerken Johannes Hinseman fra Bremen Stift faar Kanonikat og Præbende i Haderslev.

Alias de canonicatu et prebenda in collegiata ecclesia Haderslevensi Slesvicensis diocesis, quos quondam Ovo Hunnenszen obtinebat, certo modo vacantibus, quem s. v. dignetur haberi pro expresso, Johanni Hinsemeyn clerico Bremensis diocesis fuit ordinaria auctoritate provisum, possessione forsan subsecuta. Cum autem dubitet provisionem huiusmodi viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi canonicatum et prebendam predictos [fructus 4 mr.] providere [ɔ: conferre] dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et de provisione pro Johanne in forma gratie [etc.], etiam per viam nove provisionis, surrogationis [etc.]. Datum Rome 4. kal. julii anno 2.

Suppl. 1852 fol. 208.

5001. **30. Juni 1525.**

Klerken Thomas Nielsen fra Slesvig Stift faar efter Lundekanniken Claus Pedersen (Varberg)s Død tildelt den Ret, han havde haft til Kantoriet i Viborg og Kanonikat og Præbende i Slesvig.

Litibus et causis in Romana curia inter quondam Nicolaum Petri canonicum Lundensem, dum vixit, actorem et quosdam Nicolaum Friss et Johannem Brandis assertos clericos et adversarios intrusos reos et conventos de cantoria ac canonicatu et prebenda Vibergensis et Slesvicensis ecclesiarum, per obitum

Ketilli Anonis et Johannis Cok vacantibus, rebusque aliis in actis causarum huiusmodi latius deductis in prima seu verioribus instantiis indecisis pendentibus et in eisdem ad nonnullos actus judiciales, citra tamen ipsarum causarum conclusionem, processo, dictus quondam Nicolaus Petri, litibus et causis huiusmodi sic indecisis pendentibus, certa die mensis maji proxime preteriti diem vite sue clausit extremum, sicque jus dicto Nicolao Petri ad huiusmodi beneficia competens vacare videtur, prout vacat ad presens. Et ne alicui alteri in huiusmodi cantoria ac canonicatu et prebenda vitiosus detur ingressus, et desit, qui huiusmodi lites et causas tueatur, supplicat Thomas Nicolai clericus Slesvicensis diocesis, quatenus ipsum in omni jure, quod dicto Nicolao Petri competebat, in eisdem statu et terminis, quibus reperitur, surrogare et nichilominus cantoriam ac canonicatum et prebendam predictos [quorum fructus videlicet cantorie 6 mr. ac canonicatus et prebende 4 mr.] eidem oratori in forma surrogationis, etiam quoad jus dicti Nicolai, etiam quoad possessionem, gratie [etc.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome pridie kal. julii anno 2.

Suppl. 1853 fol. 112.

5002. **13. Juli 1525.**

Munken Poul Olufsen i Vestervig Kloster faar Provstiet sammesteds.

Cum Nicolaus Bodolphi prepositus monasterii s. Theotgari, alias Westervorigh, Burglanensis diocesis ordinis s. Augustini canonicorum regularium prepposituram dicti monasterii, que de jure patronatus regis Dacie ex privilegio apostolico aut alias existit, et quam obtinet, in manibus s. v. resignat de presenti, supplicat Paulus Olaui canonicus dicti monasterii ordinem ipsum expresse professus, quatenus sibi de prepositura predicta, que inibi dignitas forsan conventualis existit [fructus 4 mr.], providere dignemini, non obstantibus constitutionibus, quibus ac etiam juri patronatus huiusmodi, si dicta prepositura de illo existat, derogare placeat. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum derogatione regule de infirmis resignantibus et infra viginti dies decedentibus, attento quod resignans est absens, ac juris patronatus huiusmodi, quia ex privilegio et † de consensu regis . . ., cum suspensione quarumcunque gratiarum. Datum Rome 3. id. julii anno 2.

Suppl. 1852 fol. 235 v.

5003. **18. Juli 1525.**

Klerken Jakob Tetens fra Slesvig Stift faar Dispensation til at forene to Embeder.

Supplicat Jacobus Tetenssen clericus Slesvicensis diocesis, quatenus secum, ut quecunque duo beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere [et] retinere, quoad vixerit, valeat cum clausula permutandi et resignandi etc. totiens quotiens etc. ac loco etc. dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 15. kal. aug. anno 2.

Suppl. 1852 fol. 114.

5004. **29. Aug. 1525.**

Slesvigkanniken Kjeld Nielsen faar Dispensation til at forene to ellers uforenelige og to dermed forenelige Embeder.

Supplicat Ketillus Nicolai canonicus Slesvicensis, quatenus secum, ut quecunque duo curata seu alias invicem incompatibilia secularia ac cum altero ex eis seu sine illis unum cuiusvis ordinis regulare beneficia necnon quecunque alia dissimilia vel simplicia similia sub uno et eodem tecto consistentia, se invicem et cum dictis incompatibilibus compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, secularia videlicet in titulum, regulare vero beneficia huiusmodi in commendam, quoad vixerit, cum clausula permutandi et commende cedendi totiens quotiens, ita quod de fructibus disponere, alienatione etc. interdicta, retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 4. kal sept. anno 2.

Suppl. 1858 fol. 234.

5005. **10. Sept. 1525.**

Klerken Johannes Brandis fra Bremen Stift faar Kanonikat og Præbende i Slesvig, hvorom han havde ført Proces ved Kurien med Claus Pedsrsen (Varberg).

Lite et causa coram certo causarum palatii apostolici auditore inter Johannem Brandis clericum Bremensis diocesis, eiusdem vestri sacri palatii causarum notarium et familiarem, reum et possessorem et quendam Nicolaum Petri assertum clericum de canonicatu et prebenda ecclesie Slesvicensis rebusque aliis in actis cause huiusmodi latius expressis in prima seu secunda pendente instantia liteque huiusmodi indecisa pendente, prefatus Nicolaus Petri de mense maji proxime preteriti diem clausit

extremum. Et ne ipsi oratori novus surrogetur adversarius, supplicat, quatenus litem ipsam, quatenus alii collitigantes non fuerint, penitus extinguentes ipsumque oratorem in omni jure, si quod eidem Nicolao Petri competebat, surrogantes, de dictis canonicatu et prebenda [fructus 4 mr.] eidem oratori providere per viam surrogationis [etc.] dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum extinctione litis, et quoad illam presentis supplicationis sola signatura sufficiat. Datum Rome 4. id. sept. anno 2.

Suppl. 1858 fol. 145.

5006. **18. Sept. 1525.**

Paven befaler Biskoppen i Roskilde at overdrage Provstiet i Lund til Lundekanniken Claus Urne.

Episcopo Roskildensi. Dignum etc. Sufficienter etc. Cum itaque prepositura ecclesie Lundensis, que inibi dignitas maior post pontificalem et de jure patronatus regis Dacie pro tempore existentis ex speciali privilegio sedis predicte, cui hactenus non est derogatum, existit, per liberam resignationem Detlevi Smyter de illa, quam tunc obtinebat, per magistrum Zutpheldum Wardenberg, scriptorem et familiarem nostrum, procuratorem suum ad hoc ab eo specialiter constitutum, in manibus nostris sponte factam et per nos admissam vacet ad presens, nos Nicolaum Urne canonicum Lundensem, qui de nobili et militari genere procreatus et Federici moderni regis Dacie secretarius existit ac canonicatum et prebendam dicte ecclesie inter alia obtinet, et quem idem rex, patronus existens in pacifica possessione vel quasi juris patronatus huiusmodi et presentandi personam idoneam ad dictam preposituram, dum pro tempore vacat, per eius patentes litteras eius sigillo impendente sigillatas nobis presentavit, peramplius honorare volentes, fraternitati etc. mandamus, quatenus preposituram predictam [fructus 4 mr.[1])] eidem Nicolao auctoritate nostra conferas. Datum Rome 14. kal. oct. anno 2.

Hie. XXX. 6. kal. oct, anno 2. Torella.

Reg. Lat. 1475 fol. 254; ogsaa (II) Supplik (Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertsnus) i Suppl. 1859 fol. 169[2]).

---

[1]) II: cuius et illi forsan annexorum fructus 4 mr.

[2]) Her med Tilføjelsen: Et si dicta prepositura de jure patronatus seu presentandi Dacie regis existit, aut idem rex nominandi vel petendi aut aliud jus habeat in eadem ex fundatione vel indulto apostolico vel alias, et prefatus rex super provisione dicti oratoris per suas litteras consensum prestitit seu eun-

5007. **22. Sept. 1525.**

Klerken Henricus Gerkens fra Bremen Stift faar det overdraget til »probi viri in partibus« at overdrage ham en Sognekirke i Nørre Halland.

Cum Nicolaus Georgii rector parrochialis ecclesie Norhallandie Lundensis diocesis suorum salutis, status et honoris immemor deique timore postposito, excommunicationis sententia ex eo, quod alias manus violentas in clericum seu presbiterum in litteris exprimendum injecit, a canone lata innodatus, nulla per eum super hoc canonica absolutione obtenta, missas et alia divina officia celebrare et in illis se immiscere non expaverit ac propterea dicta ecclesia, quam obtinet, reddiderit se indignum illaque merito privandus veniat, supplicat Henricus Gerkens clericus Bremensis diocesis, quatenus aliquibus probis viris in partibus illis, ut accusatione et inscriptione in forma juris procedentibus de premissis apostolica auctoritate se diligenter informent et, si ita esse reppererint, prefatum Nicolaum dicta ecclesia sententialiter privent et, si privationem huiusmodi fecerint, ecclesiam predictam [cuius et illi forsan annexorum fructus 4 mr.] eidem Henrico oratori dicta auctoritate conferant, committere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et cum derogatione regule de idiomate ac constitutionis de una et duabus, non tamen tribus dietis. Datum Rome 10. kal. oct. anno 2.

Suppl. 1860 fol. 219.

5008. **22. Sept. 1525.**

Klerken Henricus Ptuktus fra Bremen Stift faar Budolphi Kirke (i Aalborg?) i Viborg Stift og Sognekirken i Aggersborg.

Cum parrochialis ecclesia s. Butholphi Vibergensis diocesis ex eo, quod Casparus Johannis illam obtinens parrochialem ecclesiam in Aggersborgh Burglanensis diocesis tunc vacantem canonice sibi collatam existit assecutus, ac dicta ecclesia in Aggersborgh ex eo, quod prefatus Casparus ecclesias predictas insimul per mensem et ultra, nulla per eum super hoc dispensatione obtenta, etiam post et contra constitutionem *Execrabilis* detinuit, † vacent ad presens, licet dictus Casparus ecclesias ipsas per certum tempus detinuerit, prout detinet, indebite occupatas,

---

dem oratorem s. v. nominavit, illorum tenores hic habeantur pro expressis. Et cum derogatione regule camere s. v. de infirmis resignantibus et decedentibus infra 20 dies, attento quod resignans est absens.

supplicat Henricus Ptuktus clericus Bremensis diocesis, quatenus sibi de ecclesiis predictis cum suis annexis [cuiuslibet fructus et illis respective annexorum 4 mr.] providere secumque, ut ecclesias ipsas recipere et insimul, quoad vixerit, retinere valeat, dispensare dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 10. kal. oct. anno 2.

Suppl. 1860 fol. 185.

5009. **3. Okt. 1525.**

Zutfeld Wardenberg faar Kanonikat og Præbende i Ratzeburg og evige Vikariater i Wismar og Rostock, hvorom han tidligere havde ført Proces med Klerken Balthasar Smidt fra Slesvig Stift.

Alias magister Zutpheldus Wardenberg presbiter Zwerinensis diocesis, litterarum apostolicarum scriptor, postquam certos canonicatum et prebendam (!) ecclesie Ratzeburgensis, quos quondam Albertus Make, et quoddam simplex perpetuum beneficium ad certum altare, situm in parrochiali ecclesia b. Marie virginis opidi Wismariensis Ratzeburgensis diocesis, quod quondam Eggerdus Bakouw inibi respective antea obtinere solebant, de quibus dicto oratori canonice provisum extiterat, contra quendam Baltazarem Smydt clericum Slesvicensis diocesis in sacro Rote auditorio litigando super illis sententiam diffinitivam ac etiam judicatam ac executoriales reportasset, et successive intervenientibus nonnullis bonis viris ipse orator cum dicto Baltazare concordando in manibus Leonis pape X canonicatum et prebendam ac beneficium huiusmodi in favorem dicti Baltazaris libere resignavit, eundem etiam Baltazarem in possessione eorundem, in qua existebat, pacificum dimittendo, de canonicatu et prebenda ac beneficio predictis eidem Baltazari provisum fuit, reservata per eundem possessorem[1]) dicto oratori ad eius vitam annua pensione 16 fl. auri in auro Renensium justi ponderis et valoris super canonicatus et prebende ac beneficii predictorum ac unius alterius ad altare pistorum situm in b. Marie Rostockensi ac reliqui in s. Georgii dicti oppidi Wismariensis Zwerinensis et dicte Ratzeburgensis diocesium parrochialibus ecclesiis perpetuorum beneficiorum per ipsum Baltazarem inibi obtentorum fructibus singulis annis per eundem Balthasarem, cuius ad hoc tamen expressus accessit assensus, et successores suos quolibet festo epiphanie domini in civitate Lubicensi integre persolvenda

[1]) Gz. — Cod. predecessorem

una cum accessu, regressu et ingressu ad canonicatum et prebendam necnon beneficia huiusmodi in non solutionis huiusmodi in loco et termino predictis ac nonnullos alios tunc expressos eventus. Et licet dictum [ɔ: dictus] Baltazar, qui personaliter et per se ipsum consenserat in premissa, et cui etiam littere apostolice super premissis expedite [et] personaliter intimate faciant [ɔ: fuerunt], debuisset tempore et loco predictis solvisse oratori prefatam pensionem, tamen per plures terminos elapsos illam solvere cessavit, censuras incurrendo et locum dicto ingressui pro oratore faciendo. Recurrit igitur ad pedes s. v. dictus orator supplicando, quatenus sibi canonicatum et prebendam ac beneficia predicta [insimul fructus 8 mr.] conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et in forma surrogationis [etc.]. Datum Rome 5. non. oct. anno 2.

Suppl. 1861 fol. 257 v.

5010. **6. Okt. 1525.**

Lundeprovsten Claus Urne faar Dispensation til med Provstiet at forene to ellers dermed uforenelige og to andre dermed forenelige Embeder samt Fritagelse for at residere.

Supplicat Nicolaus Urne prepositus metropolitane ecclesie Lundensis, Frederici regis Dacie etc. secretarius, de nobili ac militari genere procreatus, quatenus secum, ut una cum dicta prepositura, que in dicta ecclesia dignitas maior post pontificalem, etiam curata et forsan jurisdictionalis existit, quecunque duo alia et absque illa quecunque tria curata seu alias invicem incompatibilia necnon quecunque duo alia dissimilia aut simplicia similia sub singulis et eisdem tribus tectis consistentia, alias adinvicem et cum predictis incompatibilibus compatientia, beneficia, si sibi alias canonice conferantur . . ., recipere et insimul, quoad vixerit, retinere cum clausula permutandi etc. totiens quotiens valeat, [dispensare][1]) necnon eidem oratori, ut in Romana curia vel in aliquo beneficiorum suorum ubicunque constitutorum residendo sive litterarum studio, ubi illud vigeat generale, insistendo fructus quorumcunque beneficiorum, que obtinet et in posterum obtinebit, quotidianis dumtaxat distributionibus exceptis percipere possit, concedere dignemini, non obstante quod ipse orator in dictis ecclesiis seu beneficiis aut locis primam non fecerit residentiam personalem. Fiat. J. Dummodo duo ca-

---

[1]) Gz.

nonicatus et totidem prebende ac totidem dignitates insimul sub uno et eodem tecto non sint. Et quatenus fuerint duo canonicatus et totidem prebende ac due dignitates etc., tunc ad sex menses dumtaxat a die habite pacifice possessionis utriusque. Datum Rome pridie non. oct. anno 2.

Suppl. 1861 fol. 252.

5011. **13. Okt. 1525.**

Klerken Caspar Hoyer fra Schwerin Stift faar et evigt Vikariat i Rostock.

Supplicat Casparus Hoyer clericus Zwerinensis diocesis, magistri Zutpheldi Wardenberg litterarum apostolicarum scriptoris ex sorore nepos, quatenus sibi de quodam simplici perpetuo beneficio, alias commenda nuncupato, sito ad certum altare in parrochiali ecclesia s. N. oppidi Rostokcensis Zwerinensis diocesis, per Baltazaris Smydt obitum vacante [fructus 4 mr.], providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Datum Rome 3. id. oct. anno 2.

Suppl. 1862 fol. 190 v.

5012. **29. Nov. 1525.**

Optegnelse om, at Paven udnævner Roskildekanniken Jørgen Skodborg til Ærkebiskop i Lund.

Rome die mercurii 29. nov. 1525 fuit consistorium, et expedita fuerunt infrascripta.

Referente reverendissimo cardinali de Cesis providit ecclesie Lundensi metropolitane in regno Dacie vacanti per cessionem prefati . . cardinalis relatoris de persona Georgii Scothberg canonici Roskildensis cum retentione dicti canonicatus et aliorum beneficiorum suorum, reservata pensione 500 duc. auri cum facultate illam transferendi et cum reservatione regressus per cessum vel decessum dicti Georgii pro cardinali cedente.

Redditus fl. . . .

Taxa fl. 4000.

Arch. Consist. Acta Cancell. II, 85 v. Afskrift i Cod. Barber. lat. 2868 fol. 95 v.

5013. **29. Nov. 1525.**

Paven besætter Lunde Ærkebispestol med Præsten Jørgen Skodborg fra Ribe Stift. Ærkesædet var ledigt ved Didrik Slaghecks Død og ved, at Kardinal Paulus de Cesis har givet Afkald paa Stiftet, som han ikke havde været i Besiddelse af.

Georgio Sectbirch [ɔ: Scotborch] electo Lundensi. Apostolatus officium *(Ny kirkehist. Saml. VI, 580—81; Reg. *11663).* Datum Rome 3. kal. dec. anno 3.

Simili modo Frederico Dacie regi.

Capitulo Lundensi.

Reg. Vat. 1439 fol. 86.

5014. **[29. Nov. 1525.]**

Paven giver den udvalgte Ærkebiskop Jørgen Skodborg i Lund Tilladelse til at lade sig indvie af en Biskop med Hjælp af 2 eller 3 andre Biskopper.

Georgio electo Lundensi. Cum nos pridem [*etc. som Nr. 985*]. Datum Rome anno etc. millesimo quingentesimo vigesimo [quinto] pontificatus nostri anno [3].

Clem. VII secr. ann. 1—3 T. 202 fol. 107 (efter P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm).

5015. **[29. Nov. 1525.]**

Paven befaler Biskopperne i Roskilde og Aarhus at give Jørgen Skodborg Palliet og modtage hans Embedsed.

Roskildensi et Arusiensi episcopis. Cum pallium, insigne videlicet plenitudinis pontificalis officii, ex parte Georgii Schotborch in archiepiscopum Lundensem electi per Joachim Venstede clericum Bremensis diocesis nuntium suum fuerit a nobis cum ea, qua decuit, instantia postulatum, nos, ipsius precibus annuentes, pallium ipsum de corpore b. Petri sumptum per vos vel alterum vestrum assignandum eidem secundum formam, quam vobis sub bulla nostra mittimus introclusam, per Thomam Nicolai clericum Slesvicensis diocesis duximus destinandum. Quocirca fraternitati vestre mandamus, quatenus vos vel alter vestrum pallium ipsum juxta premissam formam sibi assignare curetis et ab ipso nostro et Romane ecclesie nomine sub forma, quam vobis sub eadem bulla dirigimus, fidelitatis debite solitum recipiatis seu alter vestrum recipiat juramentum. Formam autem juramenti, quod Georgius electus, tunc archiepiscopus, prestabit, nobis de verbo ad verbum per eius patentes litteras suo sigillo signatas per proprium nuntium quantocius destinare curetis. Datum Rome anno etc. millesimo quingentesimo vigesimo [quinto] pontificatus nostri anno [3].

Clem. VII secr. ann. 1—3. T. 202 fol. 108 v (efter P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm).

5016. **[29. Nov. 1525.]**

Paven meddeler Jørgen Skodborg, at han har befalet Biskopperne i Roskilde og Aarhus at overdrage ham Palliet.

Georgio Schotborch in archiepiscopum Lundensem electo. Cum nuper pallium, insigne [*etc. mutatis mutandis som forrige Brev*]. Datum Rome anno etc. millesimo quingentesimo vigesimo [quinto] pontificatus nostri anno [3].

Clem. VII secr. ann. 1—3. T. 202 fol. 109 v (efter P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm).

5017. **29. Nov. 1525.**

Paven tilstaar motu proprio Kardinal Paulus (de Cesis) en Pension af Ærkesædet i Lund og befaler Biskopperne i Caserta og Castellamare at sørge for, at den udbetales ham.

Paulo s. Eustacchii cardinali diacono cardinali. Ad personam tuam [etc.]. Cum hodie tu, qui ecclesiam Lundensem in Dacia consistentem ex concessione et dispensatione apostolica in administrationem tunc obtinebas, administrationi huiusmodi in manibus nostris sponte cesseris, nosque prefate ecclesie Lundensi de persona Georgii Scoteberg electi Lundensis duxerimus providendum, nos tibi motu proprio pensionem annuam ab omni onere et quavis exactione impositis et imponendis immunem et exemptam 500 duc. auri de camera super mense archiepiscopalis Lundensis fructibus, tibi, quoad vixeris, vel procuratori tuo per dictum Georgium electum et successores suos, pro una videlicet in b. Johannis Baptiste et alia medietatibus pensionis eiusdem in domini Jesu Christi nativitatum festivitatibus, annis singulis in alma Urbe Roma integre persolvendam, tenore presentium reservamus, decernentes Gregorium (!) et successores prefatos ad integram solutionem ipsius pensionis fore efficaciter obligatos, et volentes, quod illi ex Georgio et successoribus prefatis, qui in dictis festivitatibus vel saltem infra triginta dies illarum singulas immediate sequentes pensionem predictam non persolverit cum effectu, lapsis diebus eisdem ingressus ecclesie interdictus existat, a quo, donec tibi vel eidem procuratori tuo integre satisfactum fuerit, preterquam in mortis articulo constitutus relaxationis beneficium nequeat obtinere, si vero per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes sub huiusmodi interdicto animo, quod absit, permanserit indurato, extunc effluxis mensibus ipsis a regimine dicte ecclesie Lundensis sus-

pensus existat eo ipso; ac tibi, ut quicunque loci ordinarius seu canonicus metropolitane vel alterius cathedralis ecclesie seu persona in dignitate ecclesiastica constituta pensionem predictam in toto vel in parte de tuo expresso consensu cassare et extinguere ac aliam similem pensionem annuam super fructibus mense archiepiscopalis huiusmodi uni vel pluribus aliis personis ecclesiasticis per te nominandis, etiam quecunque beneficia obtinentibus vel expectantibus, similiter eis, quoad vixerint, vel eorum procuratoribus legitimis per Georgium electum et successores prefatos annis singulis in terminis et loco ac sub censuris predictis integre persolvendam dicta apostolica [ɔ: auctoritate] reservare libere valeat, quodque, Georgio electo aut aliquo ex successoribus prefatis in solutione dicte pensionis deficiente aut illam ad minorem summam reduci procurante seu ac etiam dicto Georgio electo cedente vel decedente seu prefate ecclesie Lundensi preesse desinente, liceat tibi ad eandem ecclesiam Lundensem libere habere regressum et illam, quoad vixeris, retinere, indulgemus. Quocirca Casertano et Castellimaris episcopis motu simili mandamus, quatenus faciant auctoritate nostra pensionem predictam tibi, quoad vixeris, vel procuratori tuo prefato integre persolvi ac te facultate juris regrediendi gaudere, et nichilominus quemlibet ex Georgio electo et successoribus prefatis, quem huiusmodi interdicti et suspensionis sententias eis incurrisse constiterit, interdictum et suspensum publice nuntient, donec tibi fuerit integre satisfactum. Datum Rome 3. kal. dec. anno 3.

Reg. Vat. 1382 fol. 136.

5018. 29. Nov. 1525.

Klerken Joachim Venstede fra Bremen Stift faar motu proprio Kanonikater og Præbender i Aarhus, Roskilde og Viborg.

Motu proprio etc. Joachino Venscede clerico Bremensis diocesis, familiari continuo commensali nostro ac Alberti tituli s. Petri ad Vincula presbiteri cardinalis, Maguntini in Romana curia causarum solicitatori, Arusiensis, Roskildensis ac Vibergensis ecclesiarum canonicatus et prebendas [cuiuslibet fructus 4 mr.], quos Georgius Schotborch electus Lundensis tempore prefectionis per nos de persona sua dicte ecclesie Lundensi hodie seu nuper facte obtinebat, ex eo, quod nos illos per provisionem

et prefectionem huiusmodi harum serie vacare decernimus, vacantes, conferimus. Fiat. J. Datum Rome 3. kal. dec. anno 3.

Suppl. 1869 fol. 155 v.

5019. **8. Dec. 1525.**

Paven beklager sig til Hertugerne Frederik og Christian af Holsten og Slesvig over de sørgelige Krige og det forkastelige lutherske Kætteri, som breder sig stærkt og har ødelagt mange Domkirker og Klostre, ligesom Biskopper, Præster, Munke og Nonner er bleven jaget bort. Paven er bestemt paa at ville udrydde Lutheranerne og har med Glæde hørt, at Ærkebiskop Christophorus (af Braunschweig) i Bremen har dræbt en stor Mængde af dem og vil fortsætte med Forfølgelsen. Da Paven ikke selv har Penge til at hjælpe Ærkebiskoppen, opfordrer han Hertugerne, som selv forfølger Lutheranerne med Ild og Sværd, til at hjælpe Ærkebiskoppen paa alle Maader, for at ikke den lutheranske Pest skal brede sig fra Bremen til deres egne Lande.

Nobilibus viris Friderico et Christiano Holzatiæ et Slesvicensi ducibus. Persuasum habemus *(Raynaldus, Annales eccl. XII, 516—17; Reg. 7595*).* Datum Romæ die 8. dec. 1525 pontificatus anno 3.

Arm. 39 vol. 55 fol. 57 v.

5020. **17. Jan. 1526.**

Paven anbefaler til Kong Christiern sin Kommissær Johannes Heytmers, som er udsendt for at opsøge og faa til Laans originale Haandskrifter af gode Bøger, som kunde være egnede til Trykning; særlig anmoder han om at maatte laane de Værker af Apostelen Paulus, som er i Ruinen af Taarnet paa Kallundborg.

Christierno Dacie, Svecie, Norvegie et Gothie regi. Inter infinitas curas *(Dipl. Norv. VI, 736—37; Reg. *11734).* Datum Rome die 17. jan. 1526 pontificatus anno 3.

Brevia Clc. VII an. 1526 fol. 54 ep. 27.

5021. **31. Jan. 1526.**

Cardinalen titulo s. Eustachii skref oc for Mester Jørgen [Skodborg] til Kong Friderich. Hand glædde sig, Gud hafve begafvit Danmark met saadan en Konge, hand vaar, oc at saadan en Bisp, som Skodborg vaar, hvilket det ene kom af hans Forsichtighed, det andit vaar af Gud. Hand hafde nu afstandit hans jus reservationis, oc Skodborge vaar derofver confirmerit, begierendis, hand maa annamis. Hand som den ringiste iblant Cardinalerne tilbiuder Kongen sin villige Tienniste. Actum Romæ ultima jan. 1526.

Uddrag af Hvitfeld Kvartudg. VIII, 123 = Fol. 1290. Reg. *11744.

5022. **31. Jan. 1526.**

Optegnelse om, at Paven giver Jørgen Skodborg Palliet.

Rome die ultima jan. 1526 fuit consistorium etc.

Concessit pallium[1]) Lundense[1]) domino Georgio electo Lundensi pro ecclesia metropolitana Lundensi, et causa fuit commissa reverendissimo[1]) domino cardinali[1]) Cibo.

Bibl. Barberini XXXVII vol. 1 fol. 88 og (II) i Arm. 12 vol. 122 fol. 126 v.

5023. **3. Maj 1526.**

Tvänne Clementz Papæ Septimi i Rom till Konung Fredrich insende och skrefne Copii, innehållande, det Georgius Schotborgs (!) skulle antages till Archiebiscop, och Age Jepson, som sig hade inträngt, Stifftet mista. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 3ª Maji Pontificatus eius Anno 3tio.

Skaanebrevsfortegnelsen, Lunde Domkapitels Breve Nr. 177.

5024. **1. Aug. 1526.**

Zutfeld Wardenberg faar Kanonikat og Præbende samt Kantoriet i Haderslev og Sognekirkerne i Vejstrup og Heils.

Supplicat magister Zutpheldus Wardenberg presbiter Zwerinensis diocesis, litterarum apostolicarum scriptor et familiaris vester, quatenus sibi canonicatum et prebendam ac cantoriam collegiate ecclesie Hadersleve et parrochialem ecclesiam in Wessdrupp Slesvicensis diocesis, per Nicolai Petri de mense maji proximi [ɔ: -e] preteriti defuncti obitum vacantes [fructus 4 mr.], conferre dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Bap. Casertanus. Et si dicta parrochialis habet sibi filialem in Hergelsze annexam perpetuo vel ad tempus, [et] an dicta cantoria dignitas non principalis aut personatus vel officium curatum vel electivum [sit], hic habeantur pro expressis, in forma surrogationis [etc.] et, si videbitur, cum unione dicte parrochialis ecclesie ad prefatos canonicatum et prebendam ad vitam oratoris dumtaxat. Datum Rome kal. aug. anno 3.

Suppl. 1896 fol. 162 v.

5025. **31. Aug. 1526.**

Zutfeld Wardenberg faar Dekanatet i Roskilde.

Cum decanatus ecclesie Roskildensis in regno Dacie, qui de jure patronatus regis Dacie [esse] asseritur, et ad quem pro tempore presentatus infra quatuor menses aut certum aliud

---

1—1) Fattes i II.

tempus in litteris exprimendum novam provisionem a sede apostolica habere et jura camere apostolice propterea debita persolvere tenetur, ex eo, quod quidam Andreas Hacke pro clerico se gerens ad illum per tunc Dacie regem vel alium illius patronum forsan laicum presentatus et forsan institutus infra dictum tempus novam provisionem non habuit et jura predicta non persolvit, aut alias certo modo vacaverit et yacet ad presens, supplicat magister Zutpheldus Wardenberg clericus Zwerinensis diocesis, litterarum apostolicarum scriptor, quatenus sibi decanatum predictum, qui inibi dignitas forsan post pontificalem maior existit [fructus 8 mr.], conferre dignemini. Fiat. J. Et de provisione dicti decanatus cum oportuna dispensatione ad illum una cum uno vel duobus † ad vitam, cum pluribus vero aliis curatis seu alias incompatibilibus beneficiis per eum pro tempore obtentis ad annum a die illius per eum habite pacifice possessionis computandum [retinendum][1]) et in forma surrogationis [etc.]. Et quod, an dictus Andreas ad dictum decanatum simoniace presentatus fuerit, et tunc nominum et cognominum illorum [a] quibus et locus ubi ac modus per quem dicta simonia commissa fuit, et quod heresin Luterianam profiteri publice non erubuerint, et tunc de privatione seu declaratione in forma juris, et an dictus decanatus de jure patronatus sive presentandi dicti regis Dacie aut illorum [ɔ: aliorum][1]) nobilium etiam comitum, marchionum, ducum et aliorum principum existat, cum illius derogatione in totum, attenta † devolutione, maior et verior specificatio fieri possit in litteris. Datum Rome pridie kal. sept. anno 3.

Suppl. 1897 fol. 256.

5026. **[1526.]**

Copia af Konung Fredrichs Breef till Påven, att han ville confirmera Hr. Achonis Electionem till Archiepiscopatum Lundensem, sine Dato.

Skaanebrevsfortegnelsen Acta Privata Nr. 783.

5027. **1526?**

Copia af ett Breef till Påven, uthan Underskrifft och Dato, ang. den lutheriske Sectan, som uti Danmark och Skåne sig begynner inrota, hvilken doch menige Cleriiyt [ɔ: Cléreciet] och Ryksens Rådh sig sammansatt och svurit att villia uthrota.

Skaanebrevsfortegnelsen Acta Privata Nr. 784.

---

[1]) Gz.

5028. **26. Febr. 1529.**

Optegnelse om, at man i Kardinalmødet den Dag har forhandlet om Forhold i Danmark og Sverige.

Die veneris 26. febr. 1529 fuit congregatio generalis . . cardinalium in palatio apostolico, sanctissimo domino nostro absente ob eius infirmitatem.

Fuerunt lecta certa capitula regnorum Dacie et Svecie, et negotium fuit remissum reverendissimo cardinali de Monte, ut cogitaret de remedio.

Misc. Arm. II vol. 47 fol. 110.

5029. **10. Dec. 1529.**

Optegnelse om, at Konsistoriet har forhandlet om Besættelsen af Bispestolen i Roskilde.

Die veneris 10. dec. 1529 fuit consistorium Bononiæ.

Item Laurentius tituli ss. Quattuor cardinalis[1]) petiit a sanctissimo domino nostro, si placeret sanctitati sue, quod in primo consistorio proponeret provisionem ecclesie Roskildensis in favorem persone, pro qua scribit rex expulsus a regno, attento quod rex occupans regnum est scismaticus, et fuit prorogatum negotium ad proximum consistorium ad melius deliberandum.

Arch. Consist. Acta Camere III, 7 og (II) Acta Cancell. II, 159.

5030. **25. Maj 1530.**

Kardinal Laurentius Campegius skriver fra Innsbruck til Giacomo Salviati i Rom bl. a., at Kongen af Danmark er der sammen med Kejseren og har ønsket at skrifte sine Synder, da han atter vil være Katolik. Kardinalen har anmodet Paven om at give ham et Breve, som skal tillade ham at give Kongen Absolution.

Al Signor Jacomo Salviati . . . . Il Re di Dacia è qui *(Dipl. Norv. XVII, 1184).* Da Inspruch il 25 di maggio 1530. Uti filius deditissimus. L. cardinalis Campegius.

Principi 10 fol. 58.

5031. **29. Maj 1530.**

Kardinal Campegius giver Giacomo Salviati videre Oplysninger om Kong Christiern. Denne har med megen Rørelse skriftet sine Synder for Giovanni Fabri, og Kardinalen anmoder Paven om at stille sig imødekommende, baade for Kejser Karls Skyld, og fordi det kan bidrage til at føre den rette Tro tilbage i de nordiske Lande; deres nuværende Besiddere er Tyranner og fortabte

---

[1]) II: Laurentius episcopus Prenestinus cardinalis ss. Quattuor

Kættere. Kejseren ønsker, at der skal skrives pavelige Brever til nogle Biskopper, som vil rejse Oprør i Sverige, og til de nordiske Folk.

. . . Alli 27 recevetti la Sua *(Dipl. Norv. XVII, 1185—89).* Da Inspruch alli 29. di maggio 1530.

Orig. i Arm. XI caps. 7 Nr. 25 S. 3. Kopi i Principi 10 fol. 61, 63.

5032. **3. Juni 1530.**

Optegnelse om, at Konsistoriet har forhandlet om Absolutionen til Kong Christiern efter hans Overgang til den katolske Kirke.

Rome die veneris 3. junii [1530] fuit consistorium secretum in palatio apostolico et loco consueto.

Sanctissimus dominus noster proposuit litteras . . legati Germanie, videlicet cardinalis Campegii, quas legit . . cardinalis de Cesis sub datum in Inspruch 25. maji 1530 super remissione regis Dacie, qui, sequutus hactenus sectam Lutheranam, nunc habuit recursum medio Caesaris ad . . legatum supradictum et penituit de heresi et petiit absolvi ab omnibus male commissis, et fuit remissa deliberatio huius negotii ad proximum[1]) consistorium, ut maturius fieri possit.

Varia politicorum 46 (= Misc. Arm. II vol. 47) fol. 116. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1189.

5033. **3. Juni 1530.**

Paven roser Kejseren, fordi han har faaet Kong Christiern til atter at blive Katolik.

Clementis litteræ 3. junii die exaratæ, quibus eiusdem Caroli [ɔ: Cæsaris] virtutem laudibus in coelum effert, quod primo in Germaniam ingressu Lutheranæ hæresis tenebras discutere coepisset Danumque regem, cuius exempla innumeri alii secuturi sperabantur, in salutis viam reduxisset.

Uddrag af Raynaldus (Ann. eccl. XIII, 145).

5034. **8. Juni 1530.**

Optegnelse om, at Konsistorium efter Oplæsningen af et Brev fra Kardinal Campegius har vedtaget, at der skal sendes en Anbefalingsskrivelse for Kong Christiern til Kongen i Sverige og Ærkebiskoppen i Upsala og en Bemyndigelse til Campegius om at give Kong Christiern Absolution.

Romæ 8. junii 1530 die mercurii fuit consistorium secretum in palatio apostolico in aula, in qua fieri solet temporibus æstivis, ubi fuerunt tractata et expedita, videlicet:

---

[1]) Gz. — Cod. primum

Fuerunt lectæ per reverendissimum dominum Cesis litteræ . . legati Germaniæ cardinalis de Campegio, quibus dat notitiam sanctissimo domino nostro regem Daciæ confessum sua peccata maxima contritione et penitentia. Et cum maxima instantia reverendissimus dominus predictus et etiam Maiestas Cæsarea eorum litteris sollicitant responsum a sanctitate[1]) Sua de absolutione dicti regis necnon expostulant brevia directa regi Svecie et primati archiepiscopo Utulensi (!) in Svecia in favorem dicti regis de quatuor brevium tenore. Item reverendissimus dominus misit minutas, quæ fuerunt lectæ, et ordinatum fuit, quod expediantur.

Fuerunt etiam litteræ lectæ et cum juramento et promissione dicti regis, quibus ostendit se recedere a Lutheranis et adherere omnino fidei Christianæ et voluntati et lighæ cum Cæsare et rege Ungariæ.

Fuit conclusum quantum ad absolutionem regis, quod remittatur ad . . legatum, quod, habito consilio cum Cæsare exequatur[2]) consilium Cæsaris, mittendo plura brevia ipsi legato diversorum tenorum super hac re, ut possit ostendere, quod magis expediens erit auctoritati sedis apostolicæ, cum consilio Cæsaris.

Varia Politicorum 46 (= Misc. Arm. II, 47) fol. 116. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1189—90.

5035. **14. Juni 1530.**

Giacomo Salviati skriver til Kardinal Laurentius Campegius, at Konsistorium var blevet enigt om, at Kong Christiern godt kunde optages i Kirkens Skød igen, da han vilde afsværge sit Kætteri. Men kedeligt var det med hans andre Synder, særlig at han havde indbudt 7 Biskopper til sit Bord og derefter brændt dem levende, og Kongen maatte derfor underkaste sig en særlig Bod. Egentlig burde han komme til Rom, men da det var ubekvemt for Øjeblikket, vilde Paven i Stedet paalægge ham blot at komme til Rom i Løbet af tre Aar og give Gaver til Hospitaler o. lign. Kardinalen kunde nu give ham Absolution, paa hvilken Maade han selv ønskede. De andre Brever, som Kardinalen har anmodet om, skal han faa, naar Kongen har faaet Absolution.

Reverendissimo Campegio 14. junii 1530, stando in Germania Dissi a v. s. *(Dipl. Norv. XVII, 1190—92).*

Kopi i Arm. VIII, ord. 1, lit. C, Nr. 3, fol. 39—42.

5036. **14. Juni 1530.**

Paven skriver til Kardinal Campegius, at han har hørt, at Kong Christiern tidligere havde indbudt nogle svenske Biskopper og brændt dem levende og

---

[1]) Gz. — Cod. Maiestate [2]) Gz. — Cod. exequutus

derpaa var bleven aabenlys Lutheraner, men at han nu havde lovet Kejser Karl, Ærkehertug Ferdinand og Ærkehertuginden af Østrig, at han vilde blive Katolik og føre sine Lande tilbage til den rette Tro. Kejserens Anbefaling og Kardinalens Meddelelse om Kongens oprigtige Anger bevægede Paven og Kardinalerne til at behandle ham mildt, saa at han ikke skulde blive nødt til at komme til Rom og bede om Tilgivelse. — Paven befaler altsaa Kardinalen, at han i en Domkirke i Kejserens Nærværelse skal lade holde højtidelig Messe og derefter optage Kongen i Kirkens Skød; til Straf for, at han har brændt Biskopperne, skal han love i Løbet af 6 Maaneder at komme til Rom, og hvis han bliver Herre over Sverige, skal han bygge et Hospital og sikre det 2000 Dukater i aarlig Indtægt. Paven betoner, at det kun er for Kejserens Skyld, at han er saa velvillig.

Cardinali Campegio. Cum ex literis circumspectionis tuæ *(Raynaldus, Ann. eccl. XIII, 145—46; Reg. 7978).* Datum Romæ in die 14. junii 1530 pontificatus anno 7.

Brevia 1530 fol. 192.

5037. 26. Juni 1530.

Kardinal Campegius giver Giacomo Salviati videre Oplysninger om, hvorledes det gaar med Kong Christierns Absolution; Kejseren stoler ikke meget paa Kongen og tror ikke, at han faar Held til at erobre sine Riger tilbage.

. . . . Delle cose del Re di Dacia *(Dipl. Norv. XVII, 1192).* Augusta alli 26. di giugno 1530.

Principi 10 fol. 77.

5038. 5. Juli 1530.

Kardinal Laurentius Campegius omtaler i et Brev til Giacomo Salviati Johan Weze, som han ønsker anbefalet til Paven.

. . . Saravvi etiamdio con questa una istruttione del povero arcivescovo Londensi, il quale teme non sia fatto contra di lui qualche cosa. L'ho però certificato che non dubiti per parermi persona da bene et molto indebitamente tribulata. Però molto lo raccommando a Nostro Signore . . . Di Augusta alli 5. di luglio 1530.

Principi 10 fol. 87.

5039. 29. Juli 1530.

Kardinal Campegius skriver til Giacomo Salviati om Kong Christierns Absolution og melder fremdeles, at Kejseren ikke stoler meget paa ham[1]).

---

[1]) Kong Christierns Absolution omtales ogsaa i Breve fra Kardinalen til Salviati af 20. Aug. og 13. Sept. 1530 samt fra Salviati til Campegius af 9. Sept. 1530 (Dipl. Norv. 8. Sept.). I Brevene nævnes ogsaa »Biskoppen af Lund« ɔ: Johan Weze.

Principi 11 fol. 7, 10 fol. 113—17, 388 v. Trykt Dipl. Norv. XVII, 1196—98.

Al Signor Jacomo Salviati . . . . Quella istessa sera *(Dipl. Norv. XVII, 1192—96).* Da Augusta alli 29. di luglio 1530.

Uti filius dilectissimus L. cardinalis Campeggius.

Arm. XI caps. VII fasc. 20, 7 fol. 6 ff. og Principi 10 fol. 96.

5040. **23. Sept. 1530.**

Kardinal Laurentius Campegius skriver til Giacomo Salviati og anbefaler i Stedet for Johan Weze en anden Biskop (!) i Lund (Jørgen Skodborg) til Pavens Velvilje.

Circa il memoriale che gli mandai di quello episcopo di Dacia, v. s. dice bene, che per quello gli era sottoscritto, non s'era fatto altro, et etiamdio il medesimo re di Dacia mi mandò a dire, che non si espedissi. Mi ricordo haver etiam scritto in fauor di un altro episcopo pur Lundensi espulso, et lo replicò volentieri per pietà che lui mi pare un buono et dotto prelato, et havendo havuto la confirmatione da Nostro Signore et sacro collegio penso bene che non si farà cosa in contrario, pur, come ho detto, per pietà et povertà sua di nuovo lo raccommando. Augusta alli 23 di settembre del 1530.

L. cardinalis Campegius.

Principi 10 fol. 120 v og 11 fol. 10 v. Trykt uden Dato i Dipl. Norv. XVII, 1200.

5041. **13. Okt. 1530.**

Capitolo skriver fra Rom til Kardinal Campegius om Formen for Kong Christierns Absolution, som stadig volder Tvivlraadighed hos Paven og Kardinalerne.

. . . . Se con la facoltà *(Dipl. Norv. XVII, 1198).* Alli 13. di ottobre 1530.

Principi 10 fol. 397.

5042. **13. Okt. 1530.**

Hertug Georg af Sachsen skriver til Paven og anbefaler ham den designerede Ærkebiskop i Lund Johan Weze som en lærd og katolsk Mand.

. . . Clementi VII s. Romanæ ecclesiæ pontifici maximo, domino meo clementissimo. Post pedum beatorum oscula. Perspicuum est s. v. *(Ny kirkehist. Saml. VI, 581—82; Reg. *12898).* Datum Augustæ Vindelicorum 13. oct. anno 1530.

[1])S. v. humilis Georgius dux Saxoniæ[1]).

Orig. i Principi 6 fol. 142.

[1—1]) Egenhændigt.

5043. **14. Okt. 1530.**

Kardinal Campegius giver Giacomo Salviati Underretning om, hvorledes det gaar med Kong Christierns Absolution.

. . . . Circa la cosa del Re di Dacia *(Dipl. Norv. XVII, 1198)*. Augustæ 14. oct. 1530.

Uti filius deditissimus L. cardinalis Campegius.

Principi 11 fol. 30 v[1]).

5044. **16. Okt. 1530.**

Kardinal Eberardus (van der Mark) af Liège anbefaler Johan Weze til Paven.

Beatissime pater. Post pedum oscula beatorum. Cum ad s. v. profiscicatur Joannes de Weze electus archiepiscopus Lundensis, amicus noster singularis, tametsi ita commendatum a Cæsarea Maiestate sciamus, ut neutiquam mea egeat commendatione, tamen, quia veritati testimonium perhibere nos convenit, nolui s. v. latere hunc virum in primis esse dignum, cui provideatur, quique maiores assequatur dignitates. Nam quanta fide, integritate, morum probitate dexteritateque vixerit, cum plures alii tum ego imprimis testari possum. Proinde humillime a s. v. peto eandemque supplex oro, hunc sibi commendatum habere et votorum compotem, huc ad nos brevi ut redeat, permittere dignetur. Erit enim illius presentia rei publicæ Christianæ tum conatibus nostrum omnium cum primis utilis et necessaria, neque dubito, quin et s. v. perspecta illius qualitate sit nostrum omnium expectationem in eo promovendo supergressura. Cui me meaque omnia ut devotissimum filium humillime commendo eidemque me totum dedico devoveoque et diu nobis pastorem superesse ardentissimis votis exopto. Datum Augustæ Vindelicorum die 16. mensis oct. anno domini 1530.

E. s. v. humillima et devotissima creatura

[2])E[berardus] cardinalis Leodiensis[2]).

Orig. paa Papir i Principi 6 fol. 147.

5045. **16. Okt. 1530.**

Hertug Heinrich af Braunschweig-Lüneburg anbefaler Johan Weze, som nu skal rejse til Rom, til Paven paa Grund af hans Dygtighed og de Tjenester, som han har gjort Kong Christiern, Kejseren og Hertugen selv.

[1]) Samme Sag omtales i Brev fra Campegius til Salviati af 25. Okt. (Principi 11 fol. 35—37; trykt Dipl. Norv. XVII, 1198—1200).

[2 - 2]) Egenhændigt.

[Clementi pape VII] . . . Tametsi s. v. importunis meis litteris *(Rørdam, Monumenta 2. R. II, 386—88)*. Datum Augustæ Vindelicorum die 16. mensis oct. anno domini 1530.

E. s. v. devotissimus filius

[1])Henricus dux Brunswici et Lunenborgi etc.[1]).

Orig. paa Papir i Principi 6 fol. 148. P. A. Munch angiver Principi 7 fol. 142.

5046. **17. Okt. 1530.**

Kurfyrst Joachim af Brandenburg anbefaler af lignende Grunde Johan Weze til Paven.

[Clementi papæ VII] . . . Cum intellexissem *(Rørdam, Monumenta 2. R. II, 388—89)*. Datum Augustæ Vindelicorum 17. mensis oct. anno domini 1530.

E. s. v. devotus filius

Joachimus marchio Brandeburgensis, princeps elector, Stettinensis, Pomeraniæ etc. dux etc. manu propria subscripsi.

Orig. paa Papir i Principi 6 fol. 149. P. A. Munch angiver Principi 7 fol. 149.

5047. **[Okt. 1530.]**

Kardinalen af Mainz og Magdeburg, Albrecht (af Brandenburg) anbefaler Johan Weze til Paven.

Post pedum oscula beatorum. Quum Joannes de Weze electus archiepiscopus Lundensis, amicus mihi sincere dilectus, jampridem proventibus ecclesiæ suæ spoliatus esset ob insignem fidem servatam illustrissimo domino Christierno regi Danorum et illustrissimæ eius quondam conjugi reginæ et jamdiu meliora tempora expectans ita se gesserit, ut apud omnes catholicos imperii principes cum primis sit gratiosus dignusque judicetur meliore fortuna, ego miseratus illius exilium diuturnum calamitatemque, ut saltem in aliquo provideretur, consensum illi præstiti ad 200 duc. annuorum provisionem, accedente reservatione sive mandato de providendo a s. v., quam ad preces Cæsareæ Maiestatis non ambigo s. v. eidem concessuram. Et quamquam maiora testimonia fidei, probitatis et integritatis suæ habeat, nolui tamen meum etiam illi deesse, iterum humillime s. v. rogans, eundem ut sibi commendatissimum habere dignetur et tam in hac reservatione quam aliis in negotiis voti compotem redire quam primum faciat. In quo haud dubie s. v. non mihi

---

[1—1]) Egenhændigt.

modo, sed omnibus Germaniæ principibus catholicis, qui summo illum amore prosequuntur, gratificabitur, qui omnes id mecum humillime a s. v. petunt, cuique se humillime commendant. Datum ....[1])

E. s. v. humillima creatura
[2])Albertus cardinalis[2]).

Orig. paa Papir i Principi 6 fol. 158.

5048. **18. Nov. 1530.**

En unævnt skriver til Kardinal Campegius om Pavens Velvilje for Johan Weze.

Reverendissimo Campegio 18. nov. 1530.

Giunse qua avanthieri .... Perche solo l'altra sera si hebbe la di Vestra Signoria reverendissima et dall' hora in qua l'occupationi di Nostro Signore sono state tali che non s'è possuto pensar alle cose particulari, non li rispondo della raccommendatione, che la fa dello eletto Lundensi, ma posso ben resolutamente dirli che con un cenno che ce si a della volontá di Sua Maestá, Vestra Signoria Reverendissima può tener per certo, che dal canto di Nostro Signore si fará volentieri ogni cosa et massime essendosi anche l'intercessione di Monsignore di Granvela, alla virtù del quale Nostro Signore è affettionatissimo ....

Arch. Arcis Arm. XI caps. VII Nr. 26 fol. 7.

5049. **Før 1. Dec. 1530.**

Kejserens Sekretær N. Perrenot beder en højere Gejstlig virke for, at Johan Weze udnævnes til Biskop i Roskilde.

Reverendissime domine. Cæsarea Maiestas valde commendatam habet personam Joannis de Weze electi Lundensis et plurimum desiderat, ut promoveatur ad ecclesiam Roskildensem. Supplico reverendissime dominationi vestre, ut velit in eius commendationem scribere, ut non obstante impedimento procurato per nonnullos indebite et preter voluntatem Cesaris contraque ipsius Johannis electi merita negotium expediatur, quod erit Cæsareæ Maiestati gratissimum, cuius opera intendit uti pro sua singulari fidelitate et legalitate.

Eiusdem reverendissime dominationis humillimus servitor
N. Perrenot.

Kladde med flere Rettelser i Principi 11 efter Fol. 38.

---

[1]) Resten mangler, skønt Brevet er vel bevaret. [2—2]) Egenhændigt.

5050. **1. Dec. 1530.**

Paven, som har i Sinde at udnævne den udvalgte Ærkebiskop Johan Weze i Lund til Biskop i Roskilde, tillader ham af Hensyn til Kejser Karl, at, naar han har faaet Besiddelsen af Roskilde Bispestol og er bleven indviet, maa han alligevel beholde Ærkesædet i Lund.

Joanni Weze. Exigentibus meritis tuæ devotionis *(Ny kirke-hist. Saml. VI, 582—84; Reg. *12913).* Datum Romæ die 1. dec. 1530 anno 8.[1])

5051. **5. Dec. 1530.**

Optegnelse om, at Paven i Konsistoriet udnævner Johan Weze til Biskop i Roskilde.

Romæ die 5. dec. 1530 fuit consistorium secretum, in quo ad relationem reverendissimi domini[2]) ss. Quatuor ecclesiæ Roskildensi in Dacia provisum fuit[3]) de persona Joannis Vese ad instantiam regis sororii Cæsaris, qui nunc exulat, cum retentione omnium et singulorum.

Arch. Cons. Acta Canc. II, 176 v og (II) Acta Canc. III, 51.

5. dec. 1530. Johannis Vise fit episcopus Roskildensis.

Uddrag af Garampi efter Cons. 108 fol. 210 v (tabt).

5052. **5. Dec. 1530.**

Paven udnævner Johan Weze til Biskop i Roskilde.

Johanni de Wezen electo Roskildensi. Apostolatus officium [etc.]. Dudum siquidem, Lagone episcopo Roskildensi regimini ecclesie Roskildensis presidente, nos . . . provisionem eiusdem ecclesie dispositioni nostre duximus ea vice specialiter reservandam . . . Postmodum vero, prefata ecclesia per obitum eiusdem Lagonis episcopi pastoris solatio destituta, nos . . . . ad te clericum Traiectensis diocesis, clericali caractere dumtaxat insignitum, et pro quo Carolus Romanorum imperator semper Augustus nobis super hoc per suas literas humiliter supplicavit, direximus oculos nostre mentis, [ac] de persona tua prefate ecclesie providemus. Datum Rome non. dec. anno 8.

---

[1]) I Munchs Afskrifter opgives som Findested 664, pag. 1049.

[2]) II: referente reverendissimo domino

[3]) II: in provincia Londonensi (!) vacanti per obitum ultimi episcopi de persona Johannis Knel [ɔ: Weze] Trajectensis diocesis

Simili modo Capitulo ecclesie Roskildensis.
Clero civitatis et diocesis Roskildensis.
Populo — - — —
Universis vassallis ecclesie —
Archiepiscopo Lundensi.
Cristierno Dacie regi.

Alex. XXXX. XX. XX. XX. XX. XX. XX. de Lecamis.
Reg. Lat. 1543 fol. 168.

5053. **5. Dec. 1530.**

Paven giver Biskop Johan Weze i Roskilde Absolution for de Kirkestraffe, han maatte være ifaldet.

Johanni de Weze clerico Traiectensi. Apostolice sedis consueta clementia [etc.]. Cum itaque nos hodie ecclesie Roskildensi . . . de persona tua providimus [*etc. som Nr. 2972*]. Datum Rome non. dec. anno 8.

Alex. XX. de Lecamis.
Reg. Lat. 1543 fol. 170.

5054. **20. Dec. 1530.**

Kardinal Campegius beder Salviati anbefale Johan Weze (og Jørgen Skodborg) til Paven.

Circa le raccommandationi, ch'io gli feci dello eletto Lundensi, Vestra Signoria haverá con questo un suo memoriale, qual mi ha fatto dare subito ch'io giunsi qui; lui si parti verso Roma di Augusta. Vestra Signoria vederá per la detta instruttione che Sua Maestá raccommenda il prefato quanto allo episcopato Roskildense, perché lui dice, che quanto all' archiepiscopato Lundense pro nunc non petit confirmari. Par che habbi mente altra volta dimandare la confirmatione circa che è da advertire che gli è uno altro eletto e confirmato da Nostro Signore e Sacro Collegio, et qui solvit jura omnia cameræ, in favor del qual alias de Inspruch ne scrissi, benche mi renda certo che non bisogni ricordare questo che se il prefato ricerchera confirmatione di sua elettione, non si po se non commetterla de jure et per che questo confirmato ha fatto grave spesa et è per questi disturbi d'el regno gia 11 anni exule, mi ha certo commosso a compassione. Colonia Agrippina alli 20 di decembre in crepusculo diei 1530.

L. cardinalis Campegius.

Orig. i Principi 11 fol. 50 v.

5055. **2. Jan. 1531.**

Paven giver den udvalgte Biskop Johan Weze i Roskilde et Aars Forlængelse af Fristen for at lade sig indvie til de højere Grader.

Joanni electo Roskildensi. Meritis tuæ devotionis inducimur, ut te specialibus favoribus et gratiis prosequamur. Cum itaque, sicut nobis nuper exponi fecisti, tu, de cuius persona nuper ecclesiæ Roskildensi tunc certo modo pastoris solatio destitutæ . . . providimus . . . ., et qui clericali charactere dumtaxat insignitus existis, ex certis causis non speres infra tempora a jure statuta ad sacros ordines promoveri et munus consecrationis, ad cuius susceptionem ratione dictæ ecclesiæ teneris, suscipere commode posse, nos . . . tecum, ut ad annum proxime futurum ad sacros ordines seu eorum aliquem promoveri et munus consecrationis huiusmodi suscipere ac interim rochetum deferre minime tenearis . . . .., tenore præsentium dispensamus tibique pariter indulgemus. Datum Romæ die 2. jan. 1531 anno 8.

P. A. Munchs Afskrift efter Clementis VII Brevia an. 1531 Nr. 3 (R. A.).

5056. **5. Febr. 1531.**

Paven giver »De Danskes Prins« Hans, hans Søstre Dorothea og Christine samt 12 andre, som de selv maa vælge, Lov til at vælge Skriftefader, som, saa ofte de ønsker det, kan give dem Absolution for almindelige Forseelser samt een Gang i Livet og i Dødsøjeblikket for de Tilfælde, som ellers er forbeholdt Pavestolen, tillade dem at ombytte visse fromme Løfter med andre og at have Rejsealter, hvor de maa lade holde Messe selv under Interdikt og før Daggry; for Gudstjenesten, som afholdes ved disse Altre, tilsiger Paven dem samme Aflad, som ellers opnaas ved Besøg af visse Altre i Rom. Endvidere maa de modtage Nadveren af hvem de vil, og lade sig begrave i indviet Jord selv under Interdikt. Ved Gudstjeneste hjemme maa de faa samme Aflad, som om de havde besøgt Pilgrimskirkerne i Rom. Desuden maa de spise Æg, Mælkemad o. lign. i Fastetiden samt een Gang om Aaret besøge Nonneklostre. Hvis de begaar store Synder i Tillid til Brevet, skal det være ugyldigt, og de maa ikke for ofte holde Messe før Daggry.

Johanni principi Danorum et Dorotheæ ac Christinæ eius sororibus ac duodecim aliis utriusque sexus per eos nominandis. Sincere devotionis affectus *(Dipl. Norv. XVII, 766—69).* Datum Rome die 5. febr. 1531 anno 8.

Brevia 51 Nr. 883.

5057. **29. Aug. 1531.**

Paven skriver til Biskoppen i Danmark (ɔ: Johan Weze) og udtaler sin Glæde over den Yndest, han nyder hos Kejseren.

Episcopo Dacie. Letamur authoritatem et gratiam tuam apud serenissimum Cæsarem quottidie crescere, cum dona vir-

tutis et doctrine tibi a deo concessa ad eiusdem dei honorem fidemque catholicam tuendam pientissime dirigas, de quo fraternitatem tuam et commendamus in domino et, ut pergas, hortamur. Parata nam erunt tibi a deo primum omnipotenti, tum deinde a nobis quoque et eodem Cesare digna premia tue inclite pietatis, quemadmodum hæc plenius, ut nostram erga te paternam voluntatem, referet tibi Hieronimus Aleander archiepiscopus Brundusinus prelatus domesticus et nuntius noster, cui te et fidem in referendis habere et tuam gratiam atque consilium in cunctis, que tecum communicaverit, ei amanter exhibere optamus idque recipiemus a te gratissimum. Datum Rome 29. aug. 1531 anno 8.

Arm. 64 vol. 14 fol. 23.

5058. **29. Sept. 1531.**

Kardinal Laurentius Campegius fortæller Giacomo Salviati bl. a., at Kong Christiern har været i Geldern og Friesland og har hvervet nogle Folk til at erobre sine Riger tilbage; nu er han draget ind i Holland, hvor hans Folk begaar forskellige Voldsomheder; Kejseren har sendt Statholderen i Friesland afsted for at bringe Orden til Veje.

All Ill. Signore come patre honorando, il Signor Jacomo Saluiati etc. Per l'ultime mie *(Dipl. Norv. XVII, 1201—04).* Di Brusselle alli 29. di settembre del 1531.

Uti filius obediens [1])L. cardinalis Campegius[1]).

Orig. paa Papir med paatrykt Segl i Arm. VIII ord. 1 vol. III fol. 73[2]).

5059. **5. Febr. 1532.**

Paven forlænger Fristen for Johan Weze til at lade sig indvie til de højere Grader med endnu eet Aar.

Joanni electo Roskildensi. Alias postquam de persona tua ecclesie Roskildensi tunc certo modo pastoris solatio destitute per quasdam nostras sub plumbo expeditas litteras provideramus, cum non sperares intra tempus a sacris canonibus constitutum ad sacros ordines te promoveri facere et munus consecrationis suscipere posse, tecum, ut usque ad unum annum tunc proxime futurum ad dictos sacros ordines seu eorum aliquem te promoveri facere et munus consecrationis huiusmodi

---

[1—1]) Egenhændigt.

[2]) Kong Christiern omtales ogsaa i et Brev fra Campegius til Salviati af 14. Nov. 1531 (Dipl. Norv. XVII, 1204—05 i Principi 11 fol. 97 v).

suscipere et interim rocchettum deferre minime tenereris, per quasdam alias nostras in forma brevis litteras dispensavimus. Cum autem, sicut nuper exponi nobis fecisti, annus tibi concessus lapsus existat, tuque, qui in tua civitate et diocesi Roskildensi tute manere non potes, et propterea curiam Caroli Romanorum imperatoris semper Augusti sequeris, supradictos sacros ordines, sicut tenebaris, non susceperis nec ad presens suscipere [posse][1]) commode speres, nos .... tenore presentium annum predictum ad alium annum a fine dicti primi anni computandum, ita quod anno tibi per presentes concesso huiusmodi durante ad aliquem ex sacris ordinibus predictis te promoveri facere et munus consecrationis huiusmodi suscipere ac interim rocchettum deferre minime tenearis, prorogamus et, quatenus opus sit, tecum de novo dispensamus. Datum Rome die 5. febr. 1532 anno 10 (ɔ: 9).

Brevia 52 pag. 190 Nr. 71 (Afskrift fra 17. Aarh.).

5060. **25. Marts 1532.**

Kardinal Campegius skriver til Giacomo Salviati om sine Forhandlinger med Ærkebiskoppen i Køln, hvorunder »Ærkebiskoppen af Lund« (Jørgen Skodborg?) optræder paa Kølnerkapitlets Vegne.

Sinch'io era in Brusselles, l'archivescovo Lundensi di Dacia fuor usciti (!) con alcuni prelati di Colonia mandarono uno frate ad me per tentare, se si poteva pigliar qualch' accordo con l'archivescovo Coloniensi, perché vedevano le cose di quella provincia andar male, et dubitano di peggio. Io li dimostrai che tutto il male procedeva dal arcivescovo, qual desistendo ab inceptis poteva dar quiete alla sua diocesi, et de pretensis se saria pensato qualche remedio, et quando pensano che il detto frate havesse qualche commissione dal arcivescovo, lo trovai una cana busa. Però li parlai al quanto sopra mano con prudenzia però et lo lassai andar. Quando fui in Colonia, il detto frate et Lundensis et dei altri vennero ad me proponendo la medesima propositione et in effetto volevano che tutte le cose fatte per l'arcivescovo s'approbassero et che de certo potesse far il medesimo sino al concilio aut che per la dieta di Germania si determinasse. Io videndo cosi inhonesta proposta non poté far quin aliquantulum excanduerim, poi gli conclusi che mettessero in scritto quello volevano ch'io le responderei. Dissero volerlo far, poi ritornarono ad me dicendo che non havendo commissione del' arcivescovo non gli pareva poter metter alcuna cosa

[1]) Gz.

in scritto, et cosi nihil actum est. Mi dissero, che forse gli agenti del Coloniensis in questa dieta per nome suo mi parlariano. Li promissi ascoltarli benigne et ch' accostandosi alle cose convenienti io procurarei ogni bene appresso Nostro Signore; per quello che mi fu accennato vorria un indulto come quello del Maguntinus et che starent acta per eum hactenus. Se altro intendero, ne daro avviso. Ratisbona alli 25. di marzo 1532.

Principi 10 fol. 149 v.

5061. **11. Maj 1532.**

Kardinal Campegius skriver til Giacomo Salviati, at Lübeck og Hamburg har sendt 8000 Mand Fodfolk til Hjælp for den nye Konge i Danmark eller Holsten mod Kong Christiern. Denne er i Norge med 2000 Soldater, Resten af de 6000, som han sejlede ud med; de andre var druknede eller døde af Sygdom. Alle vigtige Fæstninger tilhører den nye Konge, og Kong Christiern vil formodentlig omkomme sammen med sine Soldater, som er Resterne af dem, der angreb Rom (1527).

. . . . Qui s ha noticia *(Dipl. Norv. XVII, 1205—06).* Di Ratisbona alle 11. di maggio del 1532.

Vester filius obediens L. cardinalis Campegius.

Principi 10 fol. 157.

5062. **20. Maj 1532.**

Kardinal Paulus de Cesis giver sit Samtykke til Udnævnelsen af Aage Jepsen (Sparre) til Ærkebiskop i Lund med en eventuel Koadjutor uden selv at forlange nogen Pension af Embedet; desuden lover han at skaffe de nødvendige Breve herom udfærdigede paa sin Bekostning.

Paulus s. Eustacchii diaconus cardinalis, de Cesis nuncupatus, promittimus tenore presentium procurare, quod absque ulla pensionis reservatione ecclesiæ Lundensi de persona Acconis Jacobi per resignationem vel autenticam privationem cuiusdam Georgii Scothorg (!), salvo tamen semper, quod nobis regrediendi, ingrediendi seu accedendi ad dictam ecclesiam jus qualecunque competit, cum absolutione a censuris contra ipsum Acconem ac capitulum dictæ ecclesiæ quomodolibet latis simpliciter et ad effectum ac retentione omnium beneficiorum ecclesiasticorum per dictum Acconem quomodolibet obtentorum, providebitur, quodque nullus alius per postulationes, intrusiones aut quascunque alias stipulationes, pacta, regios sive alios favores in ecclesiam prefatam Lundensem se intrudens post ipsum Acconem apostolica confirmabitur auctoritate, nec[non] litteras omnes apostolicas et bullas provisioni, absolutioni et retentioni huiusmodi neces-

sarias, pal[lio] dumtaxat excepto, opera et impensis nostris expedire easque sic expeditas infrascripto Quirino tradere et omni (?) deputationi coadjutoris ad dictam ecclesiam per ipsum Acconem petendi [ɔ: -de] consentire, conditionibus et pactis, quæ sanctissimo domino nostro nob[isque] videbuntur honesta, quibusque cum huiusmodi deputando coadjutore convenire tunc poterimus, ita tamen, quod omnibus, ut prefertur, expeditis ac litteris traditis realiter persolvantur et cum effectu absque ulla contradictione vel dilatione reverendissimo domino nostro domino cardinali de Monte vel nobis 4000 duc. auri in auro de camera juxta cuiusdam syngraphæ per Quirinum Haller nomine Fucarorum Augustensium sub data diei 16. Maji 1532 desuper conscriptæ tenorem; atque casu, quo ante provisionem huiusmodi in consistorio fiendam nobis legitime constiterit dictum Acconem rebus interim concessisse humanis, prefatis pactis, obligationibus, conventibus et solutionibus neutrum nostrum teneri volumus, sin vero post predictam expeditionem mortuus fuerit, predicta omnia pacta, conventa ac facta ita rata erunt, velut nulla essent morte preventa. In quorum fidem presens cedula predicti reverendissimi domini nostri, nostra ac domini Petri Seber ipsius domini Acconis procuratoris manibus subscripta ac sigillis impressa fuit. Datum Romæ anno 1532 die 20. maji pontificatus anno 9.

[1])A. Portuensis cardinalis de Monte.
P. car. s. Eustacchii.
Petrus Seber procurator ac nuncius etc.[1])

Orig. paa Papir med tre paatrykte Segl i Lunds Landsarkiv (skænket 1902 af Pastor C. Bergö).

5063. **22. Juli 1532.**

Paven skriver til Kong Christiern, at han har hørt af sin Kapellan Johannes Heytmers, at Kongen vil overlade ham de egenhændige Skrifter af St. Paulus og andre gamle Codices, som findes i Danmark og Holsten og særlig paa Kallundborg Slot. Han sender derfor atter Johannes Heytmers til Kongen og beder ham om at overlade Bøgerne til Heytmers.

Christierno Dacie, Svecie, Norvegie et Gothie regi. Accepimus a Joanne Heytmers *(Dipl. Norv. VI, 756—57; Reg. *13318)*. Datum Rome die 22. julii 1532 pontificatus anno 9.

Arm. 39 vol. 52 pag. 1503 Nr. 545.

[1—1]) Egenhændige Underskrifter.

5064. **22. Juli 1532.**

Paven skriver et Brev af samme Indhold til Kong Frederik.

Aliud simile pro Frederico, qui est electus et coronatus rex in possessione regni Dacie, in eventum quo prior Christiernus, qui se pretendit habere epistolas Pauli et libros antiquos et . . . .[1]*, regnum non recuperaverit et possederit.*

Findested som forrige Brev.

5065. **27. Juli 1532.**

Provsten i Lund Claus Urne, Ærkedegnen Niels Kortsen, Kantoren Adser Pedersen og de øvrige 14 Kanniker i Lund meddeler Paven, at den nævnte Dag mødte den udvalgte Ærkebiskop Magister Aage Sparre i Kapitelhuset og nedlagde sit Embede paa Grund af Alder og Svagelighed. Han anbefalede i Stedet Dekanen i Lund, Magister Torben Bille, overførte al sin Ret i Følge Valget til ham og meddelte, at Kong Frederik havde givet sit Samtykke; hvis Paven ansaa Aage Sparre for at have opnaaet pavelig Stadfæstelse, anmodede han om, at Torben Bille maatte blive hans Koadjutor med Ret til at succedere ham. Kapitlet anmoder da enstemmigt Paven om, at Torben Bille maatte blive anerkendt enten som Ærkebiskop eller Koadjutor, særlig i disse haarde Tider, hvor den danske Kirke er smittet med luthersk Kætteri.

. . . Clementi . . pape VII, sancte Romane ecclesie summo pontifici, Nicolaus Vrne prepositus, Nicolaus Conradi archidiaconus, Atzerus Petri cantor totumque capitulum sancte ecclesie Lundensis . . . . V. s. notum facimus *(Rørdam, Monumenta 2. R. II, 389—93).* Acta sunt hec Lundis anno, mense et die quibus supra [ɔ: 1532 die vero Saturni 27. mensis julii].

To Orig. paa Perg. med egenhændige Underskrifter og Segl i Danske gejstlige Sager Nr. 46 b og c (R. A.); Brevene er altsaa næppe afsendt.

5066. **27. Juli 1532.**

Den udvalgte Ærkebiskop Torben Bille udvælger Konsistorialadvokaten Johannes Baptista de Senis, den pavelige Skriver Johannes Borger og Lundekanniken Peder Sebber til sine Befuldmægtigede i Rom til at virke for, at han faar Pavestolens Udnævnelse enten til Ærkebiskop eller Koadjutor for Aage Sparre samt til at træffe Aftale med Kardinal Paulus de Cesis om Pension og med det pavelige Kammer om Servispenge. Aage Sparre skal som Pension beholde Jurisdiktionen over Frosteherred (dog ikke over de Bønder, som hører til Ærkebiskopsgaardene i Lund og Flyinge (Fliginge), Styrelsen af Nonneklostrene i Lund og Bosø (Bosie) samt Fogediet Hæglinge; ogsaa derpaa skal Prokuratorerne søge at skaffe Stadfæstelse, videre skal de skaffe Aage Sparre Regres til Embedet, om Torben Bille skulde dø for ham, faa den Tid, som kræves til Bispevielsen, forlænget med 3—4 Maaneder og skaffe Torben Bille Fritagelse fra at besøge Kurien, da Rejsen fra Danmark er lang og farlig.

---

[1]) Hul i Cod.

In nomine domini Amen. Noverint universi *(Rørdam, Monumenta 2. R. II, 393—98)*. Acta fuerunt hec Lundis anno, indictione, die, loco, mense et pontificatu, quibus supra [ɔ: anno 1532, indictione 5, die vero Saturni 27. mensis julii in domo capitulari ecclesie metropolitane Lundensis, pontificatus anno 9.

Orig. paa Perg. i Danske gejstlige Sager Nr. 46 e (R. A.).

5067. **8. Aug. 1532.**

Den pavelige Nuntius i Tyskland meddeler Pavens Sekretær, at Kejseren er rejst fra Regensburg for at se til sin Nevø Prins Hans af Danmark, der er syg.

Molto reverendo Signore fratello honorabile . . . Sua Maesta Cesarea *(Dipl. Norv. XVII, 1284)*. Ratisbonæ die 8. aug. 1532.

Nunziatura di Germania 51 fol. 212 v.

5068. **8. Okt. 1532.**

Kardinal Paulus de Cesis lover at betale Annater af en Pension af Ærkesædet i Lund.

[1532] Dicta die [ɔ: 8. oct.] idem [ɔ: Thomas de Fanis clericus Pistoriensis] dicto nomine [ɔ: Pauli s. Eustacchii diaconi cardinalis de Cesis] pro annata pensionis annue 500 duc. auri de camera super fructibus mense archiepiscopalis ecclesie Lundensis in Dacia ex causa cessionis ac regressus ad dictam ecclesiam per cessum vel decessum Georgii Scoleberg sub data Rome 3. kal. dec. anno 3 [se obligavit], et promisit more cardinalium referente domino Verisio.

Annate 1532—33 fol. 119 v (Archivio di Stato).

5069. **10. Nov. 1532.**

Aage Sparre skriver til Kardinal Paulus de Cesis, at han fra Magister Peder Sebber, sin Befuldmægtigede i Rom, har hørt, at Kardinalen og han er bleven enige om Ærkesædet i Lund ved Hjælp af Kardinal Antonius Maria de Monte St. Savini. Han beder om, at Aftalen maa blive overført paa Torben Bille, og at Kardinalen vil virke for, at denne bliver Ærkebiskop eller Koadjutor, af Hensyn til Aage Sparres Alder og Svagelighed og disse haarde Tider, som er smittede af det lutherske Kætteri.

. . . . Paulo s. Eustachii s. Romane ecclesie diacono cardinali, de Cesis vulgo dicto, domino nostro colendissimo . . Salutem prosperosque ad beatitudinem successus. Literis magistri Petri Sebber *(Rørdam, Monumenta 2. R. II, 398—400)*. Ex ædibus Lundanis pridie divi Martini episcopi anno salutis humane 1532 utriusque nostrum sub signetis.

Acho Sparre dei gratia archielectus Lundensis.

Koncept i Danske gejstlige Sager Nr. 46 d (R. A.).

5070. **24. Jan. 1533.**

Optegnelse om, at Konsistoriet har bestemt, at de Penge, der er betalt for Johan Wezes Udnævnelse til Biskop i Roskilde, skal betales tilbage.

Bononiæ die [Veneris] 24. jan. [1533] fuit consistorium secretum, in quo . . . . petente reverendissimo s. Eustacchii[1]) restitutionem pecuniarum solutarum pro expeditione ecclesiarum Roschillenentium (!)[2]) in Dacia ex eo, quia provisus non potuerat habere possessionem, fuit mandatum camerario[3]) super eo intendere.

Arm. XII vol. 122 fol. 205 og (II) Arch. Consist. Acta Camer. III, 52.

5071. **17. Febr. 1533.**

Paven befaler motu proprio Ærkebiskoppen i Palermo, Biskoppen i Castellamare og Officialen i Mainz at overdrage Johan Weze Beneficier til en aarlig Indtægt af 1000 rhinske Gylden i Mainz, Køln og Trier Stifter.

Archiepiscopo Panormitano et episcopo Castellimaris ac officiali Maguntino et eorum cuilibet. Cupientes Joanni de Wize electo Roskildensi, qui, ut accepimus, Caroli Romanorum imperatoris semper Augusti consiliarius eique plurimum gratus et acceptus existit, ut statum suum juxta pontificalis dignitatis exigentiam decentius tenere valeat, de alicuius subventionis auxilio providere, motu proprio et ex certa scientia discretioni vestræ mandamus, quatenus . . . . unum, duo, tria, quattuor et tot beneficia cum cura et sine cura in Maguntina, Coloniensi ac Treverensi civitatibus et diocesibus consistentia et ad collationem [etc.] Maguntini, Coloniensis ac Treverensis archiepiscoporum necnon quorumcunque abbatum, capitulorum, canonicorum et aliorum collatorum et collatricum sæcularium et regularium in eisdem civitatibus et diocesibus aut alibi consistentium pertinentia [omnium insimul fructus 1000 fl. Renensium], ... etiamsi dispositioni apostolicæ specialiter vel ex illorum vacatione in mensibus, in quibus beneficiorum dispositio per constitutionem nostram desuper editam nobis reservata existit, aut alias ex quavis causa . . . . forent generaliter reservata, vacantia ad presens aut [quam] primum per cessum (præterquam in manibus nostris) vel decessum seu quamvis aliam dimissionem illa obtinentium, quoad reservata in quibusvis, quoad alia vero non reservata beneficia huiusmodi in dictis mensibus nobis, ut prefertur, reservatis, etiam illorum commenda cessante, si com-

---

[1]) II: de Cesis [2]) II: ecclesie Roscaldensi [3]) II: camerariis

mendata, aut unione dissoluta, si unita fuerint, vacatura, quæ præfatus Johannes electus per se vel procuratorem suum . . . . infra unius mensis spatium, postquam illorum vacatio sibi innotuerit, duxerit acceptanda, eidem Johanni electo per eum, quoad vixerit, una cum ecclesia Roskildensi, cui preesse dignoscitur, ac omnibus monasteriis et beneficiis, quæ obtinet et imposterum obtinebit, ac quibusvis pensionibus annuis super quibusvis fructibus sibi reservatis, quas percipit et percipiet in futurum, ... etiam postquam munus consecrationis susceperit, tenenda, ita quod liceat sibi, debitis et consuetis ipsorum beneficiorum supportatis oneribus, de residuis illorum fructibus disponere et ordinare, sicuti illa in titulum pro tempore obtinentes de illis disponere potuerunt, alienatione tamen quorumcunque bonorum immobilium et pretiosorum mobilium sibi penitus interdicta, dummodo quoad beneficia, etiam, ut prefertur, qualificata, ad collationem [etc.] Alberti tituli s. Petri ad Vincula presbiteri cardinalis ratione ecclesiæ Maguntinæ, cui ex concessione apostolica preest, et cui indultum omnia beneficia huiusmodi comprehen[den]di[1]) concessimus, expressus accedat assensus, auctoritate nostra commendare curetis . . . . . . Volumus autem, quod commendanda beneficia huiusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, et animarum cura in eis nullatenus negligatur . . . ., ac quod dictus Johannes electus infra sex menses a die factæ commendæ beneficiorum huiusmodi novam commendam super dictis beneficiis acceptandis generaliter reservatis, quorum singulorum valor annuus 24 duc. auri de camera excedet, a sede prædicta impetrare et literas desuper in totum expedire ac jura cameræ apostolicæ propterea debita persolvere teneatur, alioquin lapsis dictis sex mensibus beneficia huiusmodi vacare et presentes nullius roboris vel momenti existere censeantur eo ipso. Datum in civitate nostra Bononiensi die 17. febr. 1533 anno 10.

Arm. 39 vol. 53 pag. 1581 Nr. 499.

Pro Jòhanne Vezze electo archiepiscopo (!) Roskildensi ad summam 1000 duc. in Maguntina; Trajectensi, Coloniensi, Monasteriensi diocesibus sive eiusdem [nomine][1]) archiepiscopo Panormtiano et Leodiensi.

Notits fra Registret til Brevia 50 Nr. 1199, et Nummer, som ikke mere eksisterer; det drejer sig formodentlig om det samme Brev.

---

[1]) Gz.

5072. **7. Marts 1533.**

Paven anmoder Hertug Philip af Pommern om at lade Johan Weze, som han af Hensyn til Kejser Karl har udnævnt til Biskop i Roskilde, nyde Roskilde Bispestols Indtægter af Rügen, der hører til Hertugens Lande.

Nobili viro Philippo duci Pomeranie. Cum nos *(H. Knudsen, Joachim Rønnow, 188—89; Reg. 8177).* Datum in civitate nostra Bononie sub annulo piscatoris die 7. martii 1533 pontificatus anno 10.

Afskrift i L. Dipl. efter Orig. paa Perg. i Arkivet i Stettin (Fasc. 52 Nr. 17). — En lidt afvigende Afskrift af P. A. Munch efter Brevia 1533 Nr. 116 (R. A.).

5073. **7. Marts 1533.**

Optegnelse om, at Paven skriver et lignende Brev til Hertugerne Georg og Barnim af Pommern.

Pro Johanne electo Roskildensi. Hortatorium ducibus Domeraniæ (!), ut faverent eidem in assequendis fructibus possessionum ad ecclesiam Roskildensem pertinentium in eorum dominio existentium. Nobilibus viris Georgio et Benino (!).

Optegnelse i Registret til Brevia 50 Nr. 1181.

5074. **8. Marts 1533.**

Paven giver Johan Weze et Aars Forlængelse af Fristen til at blive indviet til Biskop i Roskilde.

Johanni electo Roskildensi. Cum alias, postquam nos ecclesie Roskildensi tunc pastoris solatio destitute de persona tua providimus, tecum, ut ad annum extunc computandum munus consecrationis, ad cuius susceptionem ratione ipsius ecclesie tenebaris, minime suscipere tenereris, dispensaverimus, deinde annum predictum ad alium annum a fine ipsius primi anni computandum extenderimus, cumque adhuc, quemadmodum nobis nuper exponi fecisti, plane non speres tu [ↄ: te] predicte ecclesie possessionem seu administrationem infra ultimo dictum annum, cuius finis de proximo instare dignoscitur, adipisci posse atque ideo consecrationis munus deferri [ↄ: differri] ulterius cupias propterea que nobis supplicari feceris, ut tempus prorogatum huiusmodi ad aliud tempus prorogare dignaremur, nos . . . . terminum ultimodicti anni, infra quem adhuc existis, ad alium annum a fine ipsius ultimodicti anni computandum, quo du-

rante tempore munus consecrationis predictum suscipere minime tenearis, tenore presentium extendimus. Datum Bononie etc. die 8. martii 1533 anno 10.

Arm. 39 vol. 53 pag. 421 Nr. 132.

5075. **13. Juli 1533.**

Det danske Rigsraad giver Paven en Fremstilling af Lunde Ærkestifts Skæbne efter Ærkebiskop Birgers Død. Aage Jepsen Sparre var bleven kanonisk valgt, men Kong Christiern havde fortrængt ham og i hans Sted indtrængt først Jørgen Skodborg, dernæst den fremmede Forbryder (nephandissimus) Didrik Slagheck, som blev brændt, endelig en anden fremmed Mand Johan Weze (Vetz), som flygtede sammen med Kongen og medtog Kirkens Klenodier. Aage Sparre havde siden styret Kirken, men kunde ikke opnaa pavelig Stadfæstelse paa Grund af Kardinal de Cesis, saa at Kirken endnu i det 14de Aar efter Birgers Død ikke har nogen Hyrde til at værge den mod Kætteriet. Aage Sparre har da trukket sig tilbage, og i hans Sted er Dekanen Torben Bille lovlig bleven valgt. Rigsraadet beder da Paven om at stadfæste Valget og give ham Palliet uden Hensyn til pavelige Reservationer, »som ikke passer i disse meget fjerne Egne«; det anbefaler endelig Torben Bille i varme Ord.

Sanctissimo patri domino Clementi sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino nostro clementissimo. Post devota pedum oscula . . . . . Anno post Christum natum 1519 *(Hist. Tidsskr. 4. R. III, 501—04; Reg. *13524).* Ex Haffnia anno domini millesimo quingentesimo decimo tertio [ɔ: 1533] 13. mensis julii nostris sub signetis.

E. v. s. devoti filii et oratores, regni Dacie consiliarii, Iuarus Ripensis, Sticho Krumpen Burglanensis, Auo Bilde Arusiensis, Georgius Viburgensis episcopi, Joachim electus Roskildensis, Henricus abbas Sorensis, Eschillus prior in Antuorskow, Ticho Krabbe marschalcus, Predbiørn Podbusk, Joannes Bilde, Petrus Lycke, Mathias Bølyæ, Auo Lunge, Olauus Rosenkranss, Otto Krumpen, Joannes Oxe, Johannes Vrne, Joannes Biørn, Andreas Bilde, Absolon Brade, Nicolaus Lunge, Canutus Bilde, Holgerus Wlffstand, Trugotus Wlffstand, Nicholaus Podebusch, Nicholaus Bilde, equites aurati, Nicolaus Arnfeld, Ericus Krummedige, Nicholaus Broch, Canutus Gyldhenstierne, armigeri.

Orig. paa Perg., forseglet og bestemt til Afsendelse (men ikke afsendt) i Danske gejstlige Sager Nr. 46 f (R. A.), nu meget ødelagt. Trykt efter en Afskrift af Bartholin, taget efter dette Eksemplar, da det var helt, eller maaske efter et andet? Navneformerne er forskellige i mange Smaating, og Orig. har det urigtige Aar 1513, Afskriften 1533.

5076. **31. Juli 1533.**

Ærkehertug Ferdinand anbefaler Paven efter hans Gesandters Forestillinger og Kejserens Ønske at hjælpe Johan Weze til at komme i Besiddelse af Ærkestiftet i Lund.

Beatissime pater et domine reverendissime. Post humilem comendationem filialis observantie nostre continuum incrementum. Commisimus honorabilibus [viris] Wolfgango Prantner et Gabrieli Sanches, nostris apud beatitudinem vestram oratori et agenti, quedam illi referenda, sicut ab eis vel eorum altero coram intelligere dignabitur. Que cum ex mente et voluntate nostra veniant et reverendum Johannem electum archiepiscopum Lundensem Cesareum apud nos oratorem concernant, eandem ideo s. v. magnopere rogamus, ut ipsis oratori et agenti nostris non tantum in iis plenam adhibere fidem, verum etiam eundem electum et Maiestatis Cesaree ac nostri simul et equitatis omnis intuitu ita commendatum, adjutum et promotum habere dignetur, ut favore et officio s. v. mediantibus, confirmatione s. v. superinde obtenta, eundem archiepiscopatum quiete jam tandem, possidere et retinere valeat, quod erga e. s. v. omni filiali affectione et obsequio promerebimur, que feliciter valeat. Datum in civitate nostra Vienna die ultima mensis julii anno domini 1533, regnorum nostrorum Romani tertio, aliorum vero septimo.

[1])E. s. v. humilis et obsequens filius
Ferdinandus[1]).

Udskrift: Beatissimo in Christo patri et domino, domino Clementi VII divina providentia sacrosancte Romane et universalis ecclesie summo pontifici, domino nostro reverendissimo.

Afskrift af P. A. Munch efter Orig. paa Perg. med paatrykt Segl i Arm. XI caps. 1 Nr. 92.

5077. **22. Aug. 1533.**

Torben Bille faar en Notarialerklæring om, at han har protesteret højtidelig mod, at pavelige Reservationer skal være gyldige for Lunde Ærkestol.

In nomine domini Amen. Anno a nativitate eiusdem 1533 indictione 6 die vero veneris 22. mensis aug. in domo capitulari ecclesie metropolitane Lundensis pontificatus . . . . anno 10 in mei notarii publici testiumque infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum presentia constitutus . . . Torbernus Bilde electus ad ecclesiam metropolitanam Lundensem principalis

---

[1]—[1]) Egenhændigt.

principaliter pro se ipso, citra tamen quorumcunque procuratorum suorum quomodolibet hactenus per eum constitutorum revocationem, habens et tenens suis in manibus quandam protestationis, provocationis et appellationis papiri schedulam animo et intentione protestandi, provocandi et appellandi apostolosque petendi, dicens, narrans, protestans, provocans et appellans certis et legitimis de causis in eadem schedula contentis et comprehensis ad sanctissimum dominum nostrum dominum Clementem papam VII melius informandum seu ad futurum generale concilium legitime in loco tuto congregatum provocavit, appellavit, protestatus est et apostolos petiit ac alia fecit, prout in dicta appellationis scedula plenius continetur, cuius tenor sequitur et est talis:

Quamquam jam dudum reverendissimo patri domino Achoni Sparre etc. venerabilique Lundensi capitulo contra pretensam quandam Lundensis ecclesie reservationem adversusque monitoria, processus, censuras omniaque alia, que inde sequuta sunt seu sequi quomodolibet poterint, gravamina per interpositas appellationes et legitimas protestationes satis consultum existat, ut in instrumentis desuper factis plenius continetur, ut ad eas repetandas (!) seu innovandas necessitas urgeat nulla, ego tamen Torbernus Bilde in archiepiscopum Lundensem electus, ne me ab obedientia s. Romane et universalis ecclesie retrahere quoquomodo videri possim, ad superhabundantem cautelam protestor in hiis scriptis, quod contra unam sanctam catholicam ecclesiam sancteque apostolice sedis auctoritatem et sanctissimi domini nostri pape bene consulti potestatem intendo dicere nichil, paratus corrigere, si quid erroris li[n]gue lapsu admissum fuerit. Hac protestatione premissa a sanctissimo domino nostro papa domino Clementi VII non bene consulto et a prefate Lundensis ecclesie pretensa reservatione, monitoriis, processibus, censuris aliisque omnibus, que inde secuta sunt vel sequi quomodolibet poterint, gravaminibus provoco et appello ad eundem . . . . Clementem papam VII melius informandum seu ad futurum generale concilium et apostolos peto instanter, instantius et instantissime saltem a vobis, domine notarie, testimoniales, protestans nichilominus, quod per hanc appellationem meam a prioribus protestationibus et appellationibus per venerabile Lundense capitulum (cuius membrum me fore indubitatum est) interpositis nequaquam recedere intendo, omni preterea alio

juris beneficio michi semper salvo, cum potestate addendi, diminuendi, mutandi, corrigendi et in melius reformandi.

Qua quidem appellationis scedula coram me et testibus infrascriptis interposita protestatus fuit et protestabatur expresse se per se vel procuratorem non posse eum accedere, a quo extitit appellatum, tum propter viarum discrimina tum alia plurima pericula sibi eminentia (!), ideoque petiit sibi a me notario publico debita cum instantia apostolos tales, quales sibi a jure deberentur, dari atque concedi; cui quidem petenti dedi apostolos tales, quales sibi debentur, vel saltem testimoniales presertim instrumento publico extunc exarandos. Super quibus omnibus petiit a me notario publico infrascripto unum vel plura confici atque fieri publicum vel publica instrumentum vel instrumenta. Acta sunt hec Lundis sub anno, indictione, die, mense et pontificatu quibus supra, presentibus ibidem honorabilibus viris dominis Johanne Riis et Andrea Johannis ecclesie metropolitane Lundensis vicariis perpetuis testibus ad premissa vocatis pariter et requisitis.

Et quia ego Stephanus Dringenberch clericus Lundensis diocesis, sacra auctoritate apostolica notarius publicus, premissis protestationi, provocationi et appellationi omnibusque aliis, dum sic, ut premittitur, per prefatum reverendissimum patrem dominum Torbernum Bilde electum fierent et agerentur, unacum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia sic fieri vidi et audivi ac in notam sumpsi, proinde hoc presens publicum instrumentum manu mea propria scriptum exinde confeci, subscripsi, publicavi et in hanc publicam formam redegi signoque, nomine et cognomine meis solitis et consuetis signavi in fidem, robur et testimonium omnium premissorum rogatus pariter et requisitus.

To Eksemplarer med Notarialmærke paa Perg. i R. A. (Danske gejstlige Sager 46 g og h).

5078. **1. Sept. 1533.**

De danske Biskopper skriver til Kardinalkollegiet og beder det indtrængende tilskynde Paven til at stadfæste Valget af Joachim Rønnow til Biskop i Roskilde; Biskopperne har tillige skrevet til Paven. Man maa frygte for, at mange Kirker i Verden vil falde fra Paven paa Grund af uheldige Reservationer og Bortgivelser af Embeder, hvis der ikke kommer en Ændring, og Kardinalerne bør derfor fjerne denne offentlige Skandale med Reservationerne, som allerede har stødt mange bort fra den romerske Kirke, og sørge for, at ikke det Onde, som nu breder sig i den katolske Kirke, skal lægges Kardinalerne til Last.

Reverendissimis in Christo patribus, clarissimis viris ac dominis Urbis Rhome cardinalibus, fratribus ac fautoribus nostris semper charissimis. Clarissimo cetui reverendissimorum dominorum cardinalium Urbis Rhome humiles servi Jesu Christi episcopi regni Danie salutem ac spiritus sancti consilium in agendis . . . Quando divina providentia . . . factum est *(H. Knudsen, Joachim Rønnow, 157—59; Reg. 8207).* Datum Roschildie 1. sept. anno ab orbe redempto 1533.

Orig. paa Papir med Spor af 7 Segl i Arnemagn. Dipl. 64, 20. Altsaa næppe afsendt.

5079. **11. Febr. 1534.**

Paven giver Johan Weze et Aars Udsættelse med at modtage Bispevielsen.

Notits efter Lib. 48 min. brev. Nr. 63.

5080. **29. April 1534.**

Optegnelse om, at Paven udnævner Ribekantoren Oluf Munk til Koadjutor for Biskop Iver Munk i Ribe.

Die mercurii 29. aprilis 1534 . . . .

Datus coadjutor cum futura successione moderno episcopo Ripensi Odanus cantor dicte ecclesie, quod sanctissimus fecit, ne per obitum moderni episcopi ad manus Lutheranorum ecclesia deveniret, prout narratur in instrumento predicte coadjutorie.

Arm. XII vol. 122 fol. 213 v.

29. aprilis 1534 Odanus fit coadjutor Inaci episcopi Ripensis.

Uddrag af Garampi efter Cons. 108 fol. 242 v.

5081. **4. Maj 1534.**

Optegnelse om, at Paven i Konsistoriet har udnævnt Oluf Munk til Koadjutor for Biskop Iver Munk i Ribe og eftergivet ham de skyldige Afgifter.

Romæ die lunæ 4. maji 1534 fuit consistorium secretum in loco consueto, in quo fuerunt tractata et expedita hæc infrascripta, videlicet:

Referente reverendissimo domino meo cardinali Dertusensi[1]), sanctissimus dominus noster ad supplicationem Iuari[2]) episcopi Ripensis in regno Dacie sexagenarii et ultra ac diversis infirmitatibus gravati, consideratione etiam settæ Lutheranæ, ne forte in ipsorum Lutheranorum manus deveniret ecclesia ipsa Ri-

---

[1]) II: Derthusensi [2]) III: Iuaci

pensis, de consilio reverendissimorum dominorum meorum cardinalium deputavit et concessit ei perpetuum et irrevocabilem coadjutorem cum futura successione per cessum vel decessum dicti Iuari Olavum canonicum et cantorem dictæ ecclesiæ Ripensis, magistrum in artibus, cum retentione beneficiorum et pensionum[1]).

Deinde sanctissimus dominus noster ac reverendissimi domini mei attenta Lutherana peste atque aliis oneribus remiserunt dicto Olavio coadjutori omnia jura cameræ et sacri collegii.

Varia Politicorum 46 fol. 140 v. Mere kortfattet i Arch. Cons. (II) Acta Camere III fol. 69 og (III) Acta Cancell. III fol. 107.

---

[1]) Derefter fortsætter III: quod enim sanctitas sua fecit ex eo, ne dicta ecclesia per obitum moderni episcopi ad manus Lutheranorum deveniret, prout in instrumento petitionis coadjutoris narratur.

PAULUS III

valgt 13. Okt. 1534, viet 1. Nov. 1534, død 10. Nov. 1549.

5082. **3. Nov. 1534.**

Paven stadfæster Pave Clemens VII's Udnævnelse af Oluf Munk til Koadjutor i Ribe Stift. Blandt Følgebrevene er det ene rettet til Christian III.

Olauo Munck canonico Ripensi. Equum reputamus etc. Rationi congruum [etc.]. Dudum siquidem, cum Ivarus episcopus Ripensis, considerans se jam tunc septuagenarium et senio confectum ac diversis infirmitatibus gravatum existere et non sperans propter ea ac pestiferam heresim Lutheranam partes illas invadentem regimini ecclesie Ripensis, cui etiam tunc preerat, et quam 34 annis juxta datam sibi a domino intelligentiam utiliter et laudabiliter rexerat, extunc de cetero, prout expediret, et absque illius detrimento intendere ac diversa et gravia sibi ratione ipsius ecclesie et heresi predicta causante incumbentia onera perferre per se ipsum commode posse ac cupiens sibi de idoneo coadjutore, qui ecclesiam ipsam ac illius jura et bona defendere dicteque nepharie heresi Lutherane, prout ipse Ivarus episcopus eatenus restiterat, resistere posse[t], provideri, habito super eo cum tunc consiliariis regni Dacie, in quo dicta ecclesia consistebat, tam spiritualibus quam temporalibus, maturo consilio, te etiam tunc ipsius ecclesie Ripensis canonicum et cantorem, in artibus magistrum, de nobili genere ex utroque parente procreatum et in minoribus ordinibus dumtaxat ac etate legitima constitutum et ad premissa aptum et idoneum, in suum, quoad viveret, coadjutorem regiminis dicte ecclesie ac eo cedente vel decedente immediatum in eadem ecclesia successorem sub sedis apostolice beneplacito nominasset, Clemens papa VII, cupiens salubri statui et felici successui dicte ecclesie consulere

et, ne ecclesia ipsa in spiritualibus et temporalibus detrimentum sustineret, providere . . . ., habita super hiis cum fratribus suis, de quorum numero tunc eramus, deliberatione matura, te prefato Ivaro episcopo coadjutorem in regimine ecclesie predicte, quamdiu ipse Ivarus ipsi preesset, in eisdem spiritualibus et temporalibus cum plena, libera et omnimoda potestate omnia, que ad huiusmodi coadjutoris officium de jure vel consuetudine aut alias quomodolibet pertinebant, faciendi . . . . et exequendi, ipsius Ivari episcopi ad id expresso accedente consensu, sub data videlicet 4. non. maji pontificatus sui anno 11 deputavit, et nichilominus, eodem Ivaro episcopo cedente vel decedente seu ecclesie predicte alias quomodolibet preesse desinente et illa quovismodo vacante, etiam apud sedem predictam, extunc prout ex ea die et econtra de persona tua eidem ecclesie, etiam si tempore vacationis huiusmodi dictum coadjutoris officium exercere non incepisses, nec litere desuper conficiende capitulo dicte ecclesie intimate fuissent, providit teque illi in episcopum prefecit et pastorem ac de eadem persona tua ipsi ecclesie provisum . . . fore decrevit . . . . Voluit autem ipse predecessor, quod ab alienatione qualibet bonorum immobilium et pretiosorum mobilium mense episcopalis Ripensis penitus abstineres, quodque de gestis per te ratione officii coadjutorie huiusmodi juxta tenorem constitutionis Bonifacii pape VIII super eo edite, que incipit *Pastoralis*, rationem reddere tenereris. Ne autem de constitutione, provisione et voluntate predictis pro eo, quod super illis dicti Clementis predecessoris eius superveniente obitu litere confecte non fuerunt, valeat quomodolibet hesitari, tuque illarum frustreris effectu, volentes, quod constitutio . . . . dicti Clementis huiusmodi perinde a dicta die 4. non. maji suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Clementis [confecte fuissent littere], tibique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur, discretioni tue mandamus, quatenus impositum tibi a domino onus regiminis dicte ecclesie prompta devotione suscipiens curam predictam etiam durante huiusmodi coadjutoris officio sic exercere studeas . . . ., quod ecclesia ipsa gubernatori provido . . . . gaudeat se commissam. Datum Rome 3. non. nov. anno 1.

Simili modo Populo civitatis et diocesis Ripensis.
Capitulo ecclesie - — —
Clero civitatis - — —
Christierno Dacie regi.

Gratie divine premium [etc.]. Dudum siquidem [etc.]. Cum autem sit virtutis opus dei ministros benigno favore prosequi ac eos verbis et operibus pro regis eterni gloria venerari, maiestatem tuam regiam rogamus, quatenus eundem Olanum coadjutorem et futurum electum Ripensem ac prefatam ecclesiam sue cure commissam habens pro nostra et dicte sedis reverentia propensius commendatos in ampliandis et conservandis eiusdem ecclesie juribus ipsos benigni favoris auxilio prosequaris . . .

Simili modo Universis vassallis ecclesie Ripensis.

Archiepiscopo Lundensi.

XXV. X. X. X. X. X. X.

Reg. Vat. 1704 fol. 223, 225 v—29 v.

5083. **3. Nov. 1534.**

Paven giver Koadjutoren Oluf Munk i Ribe Tilladelse til at lade sig præstevie og dernæst bispevie af en anden Biskop.

Olano Munck canonico Ripensi. Dudum Clemens papa VII te Ivano episcopo Ripensi coadjutorem . . . . deputavit ac eodem Ivaro cedente vel decedente . . . . de persona tua eidem ecclesie providit . . . . Nos igitur . . . tibi, qui in minoribus ordinibus dumtaxat consistis, ut in huiusmodi vacationis et prefectionis eventum, a quocunque malueris antistite, . . . tribus diebus dominicis aut festivis duplicibus, etiam extra tempora a jure statuta, ad subdiaconatus et diaconatus ac presbiteratus ordines successive promoveri necnon ab eodem vel alio catholico antistite accitis et in hoc sibi assistentibus duobus vel tribus catholicis episcopis munus constitutionis [ɔ: consecrationis] recipere valeas, ac eidem antistiti, ut te ad omnes ordines, ut prefertur, promovere necnon recepto prius per eum a te nostro et Romane ecclesie nomine fidelitatis debite solito juramento . . . . munus predictum impendere auctoritate nostra libere tibi possit, plenam et liberam concedimus earundem presentium tenore facultatem. Volumus autem, quod, si, non recepto a te per ipsum episcopum dicto juramento, idem episcopus munus ipsum tibi impendere et tu illud suscipere presumpseritis, idem episcopus a pontificalis officii exercitio et tam ipse quam tu ab administratione tam spiritualium quam temporalium ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso. Datum Rome 3. non. nov. anno 1.

XV.

Reg. Vat. 1704 fol. 224.

5084. **3. Nov. 1534.**

Paven giver Koadjutoren i Ribe Oluf Munk Dispensation til i eet Aar at beholde Kanonikat og Præbende samt Kantoriet sammesteds.

Olano Munck canonico Ripensi. Rationi congruit [etc.]. Dudum siquidem [*etc. som Nr. 5082 til* providit]. Per eundem predecessorem accepto, quod in tempore constitutionis ac prefectionis earundem canonicatum et prebendam ac cantoriam dicte ecclesie obtinebas, idem predecessor, volens tibi, ut statum tuum juxta pontificalis dignitatis exigentiam decentius tenere valeres, de alicuius subventionis auxilio providere, motu proprio tecum, ut etiam, postquam in vim provisionis post cessum vel decessum dicti Ivari episcopi pacificam possessionem seu quasi regiminis dicte ecclesie ac illius bonorum seu maioris partis assecutus fores ac munus consecrationis suscepisses, unacum dicta ecclesia canonicatum et prebendam necnon, que inibi dignitas non tamen maior post pontificalem existebat, cantoriam predictos [fructus insimul 4 mr.], etiam si ad cantoriam huiusmodi consuevisset quis per electionem assumi, eique cura etiam jurisdictionalis immineret animarum, ut prius ad annum dumtaxat retinere libere valeres, sub data videlicet 4. non. maji pontificatus sui anno 11 dispensavit. Voluit autem dictus predecessor . . . ., quod tu infra annum predictum eosdem canonicatum et prebendam ac cantoriam predictam dimittere omnino tenereris, alioquin illos lapso dicto anno vacare decrevit eo ipso. Ne autem de dispensatione et voluntate predictis pro eo, quod super illis dicti predecessoris eius superveniente obitu litere confecte non fuerunt, valeat quomodolibet hesitari, volumus, quod presentes litere ad probandum plene dispensationem et voluntatem predecessoris huiusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Datum Rome 3. non. nov. anno 1.

XV.
Reg. Vat. 1704 fol. 226 v.

5085. **3. Nov. 1534.**

Paven giver Koadjutoren Oluf Munk i Ribe Absolution for de Bandstraffe, han maatte være ifaldet.

Olano Munck canonico Ripensi, magistro in artibus. Rationi congruit [etc.]. Dudum siquidem Clemens papa VII [*etc. som Nr. 5083 til* providit]. Idem predecessor . . . ., ne provisio et prefectio huiusmodi, si forsan aliquibus sententiis et censuris

ecclesiasticis ligatus esses, valerent invalide reputari, providere volens teque a quibusvis excommunicationis etc., si quibus quomodolibet innodatus existebas, ad hoc dumtaxat, ut provisio predicta ac singule litere apostolice desuper conficiende suum sortirentur effectum, dicta die 4. non. maji absolvit. Ne autem [*etc. som Nr. 5083 til* hesitari], volumus, quod absolutio predicta perinde a dicta die 4. non. maji suum sortiatur effectum, ac si super illis ipsius predecessoris litere sub eiusdem diei data confecte fuissent, quodque presentes litere ad probandum plene absolutionem eandem ubique sufficiant nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Datum Rome 3. non. nov. anno 1.

X.

Fuerunt omnes expedite, prout jacent, de mandato electi Termulensis sanctissimi domini nostri pape datarii . . . .

Reg. Vat. 1704 fol. 230.

5086. 10. Sept. 1536.

Paven forkynder Ærkebiskoppen i Lund og hans Suffraganbisper og andre, at der den 23. Maj skal aabnes et almindeligt Koncilium i Mantua.

Archiepiscopo Lundensi in Dacia. Quamvis oecumenicum universale ac generale concilium de cardinalium consilio in civitate Mantuae celebrandum et in die 21. [ɔ: 23.] mensis maji proxime futuri incohandum indixerimus et publicaverimus ac huiusmodi indictionem jam ad notitiam fraternitatis tuae devenisse credamus, publicationemque indictionis Romae factam sufficere sciamus, tamen id etiam tuae fraternitati significandum ac exempla litterarum tibi pro te et suffraganeis tuis et abbatibus ac aliis ecclesiarum prelatis etiam exemptis in tua et eorundem suffraganeorum tuorum diocesibus existentibus una cum brevibus ad ipsos tuos suffraganeos nostris mittenda duximus per te illis omnibus mittenda et distribuenda, ut pleniore rei notitia per vos habita omnia in dictis litteris contenta te et illos concernentia cum dei nomine effectualiter adimpleantur. Fidem vero huius nostrae significationis per nos tibi et illis per te factae ad nos postea destinare curabis. Datum Romae die 10. sept. [1536].

Simile archiepiscopo Upsalensi in Svecia.

— Nidrosiensi in Norvegia.

Arm. 41 vol. 3 fol. 72 (Nr. 78).

5087. **10. Sept. 1536.**

Paven opfordrer Kongen af Danmark til enten personlig eller ved Gesandter at give Møde paa det almindelige Koncilium i Mantua.

Regi Dacie. Licet, quemadmodum serenitati tuae jam innotuisse arbitramur, oecumenicum universale et generale concilium de cardinalium consensu indixerimus et publicaverimus in civitate Mantuae celebrandum et in die 23. maji proxime futuri incohandum ipsamque indictionem et publicationem Romae factam sufficere sciamus, tamen, cum illa non contenti particulariter per omnia christianitatis regna et provincias et presertim per universam Germaniam dictam indictionem significari faceremus, id ipsum etiam particulariter tuae maiestati ac prelatis tui regni significandum et exempla bullarum ipsius indictionis mittenda duximus, quo certiorem ac pleniorem rei notitiam tua maiestas una cum ipsis prelatis habere possit. Hortamur igitur serenitatem tuam in domino, ut tu ipse pro tua bonitate, quod mallemus, aut saltem per solennes oratores tuos congruo tempore eidem concilio in dicta civitate Mantuae interesse, utque prelati tui regni personaliter intersint, efficere velis juxta ipsius bullae indictionis continentiam, sicut pro certo habemus tuam serenitatem pro boni principis officio esse facturum. Datum Rome die 10. sept. 1536 anno 2[1]).

Arm. 41 vol. 3 fol. 73 (Nr. 79). Trykt efter en anden Kilde hos Raynaldus, Ann. eccl. XIII, 429—30; Reg. 8370. Conc. Tridentinum IV, 41.

5088. **10. Sept. 1536.**

Paven opfordrer Biskoppen i Ribe og Abbederne i hans Stift til at give Møde paa Konciliet i Mantua (23. Maj 1537).

Episcopo Ripensi. Etsi arbitramur *(Ny kirkehist. Saml, VI, 118—19; Reg. *14865).* Datum Romæ sub annulo piscatoris die 10. sept. 1536 pontificatus anno 2.

Orig. paa Perg. i Geheimearchivet (efter Rørdams Citat 1872). For Tiden ikke muligt at finde.

I en pavelig Instruks af samme Dato for Nuntien Petrus Vorstius, Biskop i Acqui (Conc. Trident. IV, 35), siges følgende om de nordiske Riger:

Quantum vero ad regna Daciæ, Sveciæ, Norvegiæ attinet, cum illa omnia in dominiis temporalibus sint confusa et non solum hæretica labe magna in parte contaminata, verum etiam intestinis bellis plurimum vexata, operæ pretium esset brevia et bullarum authenticarum copias ad archiepiscopos et epi-

---

[1]) Simile regi Svecie. I Margen: Sunt facta duo brevia pro quolibet rege.

scopos illarum partium cum suis litteris et debita commissione mittere, ut illi omnia in eis regionibus exequantur, quemadmodum ipse nuntius in Germania executus fuerit, vel, si in Daciam et prædictas alias regiones accedere potuisset, fuerat executurus.

Ad reges autem prædictarum provinciarum Daciæ et Sveciæ etc. non nisi pro re et utilitate huius sancti operis et bono ecclesiæ Dei et sedis apostolicæ ac habito maturo consilio cum aliquibus prælatis prudentibus et huic sanctæ sedi bene affectis atque etiam intellecto jam antea judicio . . cardinalis Leodiensis, quando apud eum diverterat, brevia et bullæ copias ad eos directe mittat.

TILLÆG.

5089. **1316—78.**

Danske Stiftsnavne med danske Former af et romersk Provinciale fra Avignontidens tidligere Afsnit.

Incipit provinciale Romane curie.

In regno Dacie:

Archiepiscopus Lundensis, Svecie primas, hos habet suffraganeos.

Roschildensis. Roschile.

Othonensis vel finiendo Othensi.

Sleuuicensis. Slesuic in vulgari.

Ripensis. Ripe.

Reualiensis. Refle.

Viburgensis. Vinburg.

Arusiensis. Arus.

Burglanensis vel Burgalensis Vendelsule.

Bibl. Vat. Nr. 1960.

5090. **20. Aug. 1317.**

Kong Erik Menveds Prokurator Vilhelm Craak appellerer i Kongens Navn til Kurien imod Ærkebiskop Esger (Juul), som uberettiget har bandlyst Kongen, og tager Biskopperne Peder i Viborg, Niels i Børglum og Jens (Hee) i Ribe til Vidner.

In nomine domini Amen. Ego Guilielmus Craak *(Script. rer. Dan. VI, 539; Reg. 1835).* [1317. 13. kal. sept.]

5091. **[1317.]**

Kong Eriks Prokurator appellerer i Kongens Navn til Kurien imod Ærkebiskop Esger Juul, som har brudt Aftalerne med Kongen og paa Hammershus samlet mange af Kongens Fjender, selv nogle af hans Faders Mordere; han tager Biskop Oluf i Roskilde og dennes Kapitel til Vidner.

In nomine domini Amen. Ego . . .[1]) talis procurator *(Script. rer. Dan. VI, 537—38; Reg. 1839). Udateret.*

5092. **[1317.]**

Prokuratorerne for Domkapitlet i Lund samt for alle Stiftets Prælater, Klostre og Kirker klager til Pavestolen over, at Ærkebiskop Esger (Juul) har brudt Forliget med Kong Erik og paa Hammershus lagt Raad op med Kongens Fjender; desuden har han tynget dem med Skatter og forbudt dem at betale Ledingspenge. I denne Anledning appellerer de til Pavestolen imod en eventuel Bandlysning og tager Biskop Oluf i Roskilde og hans Kapitel til Vidner.

In nomine domini Amen. Nos tales procuratores *(Script. rer. Dan. VI, 539—40; Reg. 1841). Udateret.*

5093. **[1317.]**

Kapitlet i Lund klager til Pave Johannes XXII over, at Ærkebiskop Esger (Juul) uden dets Samtykke har afhændet Lunde Domkirkes Ejendom Hervastat (Herrestad) Herred med dets 11 Sogne og falskelig beseglet Brevet derom med Kapitlets Segl; endvidere har han pantsat Bornholm for at betale 6000 Mark Sølv, som han skyldte Kongen; han har forladt Danmark og begivet sig til Kong Eriks aabenlyse Fjender, har plaget Stiftets Gejstlighed med svære Skattepaalæg, mod Betaling tilladt Præsterne at have Friller, fængslet en Kannik og konfiskeret hans Ejendele. Da Danmark en Gang var i Fare, har han paa Kongens Vegne krævet en Sjettedel af Lunde Stifts Gejstligheds Indtægter, men derefter beholdt Pengene selv, og den Korstogstiende, som var paalagt efter Ordre fra Pave Clemens V, har han selv beholdt.

Sanctissimo in Christo patri domino Johanni . . Romane ac universalis ecclesie summo pontifici . . capitulum ecclesie Lundensis. Devota pedum oscula beatorum. Urgente dura necessitate *(Script. rer. Dan. VI, 541—42; Reg. 1843). Udateret.*

5094. **1317—18.**

Kong Erik klager til Pave Johannes XXII over Ærkebiskop Esger (Juul). Han har altid begunstiget ham og hjulpet ham til at blive Biskop i Aarhus og senere Ærkebiskop, ligesom han har givet hans Slægtninge Len og Slotte. Men Esger har lønnet ham med Utak og rejst Folket til Oprør mod Kongen, som dog slog Oprørerne, henrettede nogle og landsforviste andre. Ærkebiskoppen sluttede Forlig og lovede at betale en Bøde; en Del af denne betalte han dog ikke, men sluttede atter Forbund med Rigets Fjender og Erik Klippings Mordere og hjemsøgte Danmark med Ild og Sværd. Kongen har tidligere appelleret til Pavestolen mod en eventuel Bandlysning og appellerer nu paany, da han virkelig er bleven bandlyst.

---

[1]) Hul i Cod.

. . . . Johanni . . Romane et universalis ecclesie summo pontifici . . . Ericus Danorum Slavorumque rex, dux Estonie . . . . S. v. non sine necessitate urgente *(Script. rer. Dan. VI, 543—45; Reg. 1844). Udateret.*

5095. **4. Sept. 1320.**

Pave Johannes XXII anmoder Kong Magnus Eriksen (Smek) i Norge om at tillade Johanniterordenen atter at vende tilbage til Landet og give den Erstatning for, hvad Kongens Bedstefader Haakon V berøvede den, da han fordrev Prioren og Brødrene fra Norge; han havde egentlig ønsket at tilbytte sig Ordenens Ejendomme i Norge mod sine egne Godser i Danmark og havde udvirket et Brev fra Generalmagisteren Fulco de Villareto til Prioren i Provinsen Dacia, men denne vilde ikke gaa ind paa Mageskiftet og blev derfor jaget bort. Ærkebiskopperne i Lund og Upsala og Abbeden i Esrom indsættes til Brevets Eksekutorer (jfr. I, Nr. 66).

Regi Norvegie. Quanto maiora de manu domini dona *(Dipl. Norv. VI, 106—07; Reg. *1287).* Datum Auinione 2. non. sept. anno 4.

Reg. comm. Joh. XXII an. IV fol. 547 ep. 1403.

5096. **25. Juli 1321.**

Pave Johannes XXII underretter alle Prælater om de urigtige Meninger, som Dr. theol. Johannes de Polliaco har udspredt med Hensyn til Skriftemaalet, og som han nu i Pavens Nærværelse har afsvoret.

Patriarchis, archiepiscopis, episcopis et electis, ad quos presentes littere pervenerint. Vas electionis *(Dipl. Svec. III, 518—20).* Datum Auinione 8. kal. aug. anno 5.

Indtaget i et Brev fra Ærkebiskop Esger Juul i Lund af 5. Jan. 1324 (Dipl. Svec. III, 632; Rep. 1339).

5097. **1321—22.**

Upsalakanniken Nicolaus Sigvasti, tidligere Kollektor af Peterspengene i Sverige og Danmark, sender Pave Johannes XXII en længere Redegørelse for kirkelige Forhold i Sverige og Forslag om Reformer. I Brevet nævnes undertiden danske Forhold, saaledes Peterspengenes Størrelse og Opkrævningsmaade i Danmark. Nicolaus ansøger Paven om, at Dominikanerne, som ofte rejser rundt i øde Egne, hvor det er svært at skaffe Føde, maa faa Dispensation fra Fastereglerne, samt om at der maa beskikkes en særlig Poenitentiar for de nordiske Folk, da deres Sprog er meget fjernt fra det tyske.

Supplicat s. v. in primis Nicolaus Sigvasti *(Dipl. Svec. III, 530—37; Reg. *1317).*

Fredenheims Afskrift fra Vat. Arkiv.

5098. **2. Jan. 1325.**

Kong Christoffer II skriver til Kardinalkollegiet og udtrykker sin Sorg over den Strid, som raser mellem Pave Johannes XXII og den romerske Konge Ludvig (af Bayern). Han anmoder derfor Kollegiet om, at det vil anvende sin Indflydelse overfor Paven, saa at han indrømmer Kongen, hvad der er hans Ret; Christoffer holder med Kong Ludvig, fordi dennes Søn er gift med Christoffers Datter.

.... Sacro cardinalium coetui et collegio honorando Christophorus .. Danorum rex .. Cum omnimoda, qua potest, reverentia *(Pontanus, Rer. Dan. hist., 436; Reg. 1964).* Scriptum crastino circumcisionis domini.

5099. **12. Jan. 1325.**

Optegnelse om, at Pave Johannes XII tilsender Ærkebiskoppen i Lund Procesakterne imod den romerske Konge Ludvig (af Bayern).

Die 12. mensis jan. [1325] fuerunt missi processus contra Ludovicum Bauarie archiepiscopo Lundensi per quendam nomine Laurentium Ozee, et pro expensis suis dedimus et muneravimus sibi 2 sol. tur. gross. cum o rotunda.

Introitus et Exitus 58 fol. 177 v.

5100. **11. Juli 1326.**

Paven giver Grev Gerhard (Gert) af Holsten og Sofie af Werle Dispensation til at indgaa Ægteskab, skønt de var beslægtede i fjerde Grad.

Dispensatio super consanguinitate quarti gradus inter nobilem virum Gerardum comitem Holsatie et nobilem mulierem Zophiam natam quondam nobilis viri Nicolai de Werle, qui matrimonium dudum inierant. Auinione 5. id. julii anno 10 [Johannis XXII].

Uddrag af P. A. Munch efter Johann. XXII Commun. anno X part. 2 fol. 487; ep. 2811.

5101. **15. Juli 1329.**

Pave Johannes XXII giver Grev Johan (den Milde) af Holsten og Grevinde Mitislava af Wittenburg Ægteskabsdispensation, skønt de er beslægtede i 4de Grad.

Nobili viro Johanni comiti Holtzatie et nobili mulieri Mitislaue nate quondam Nicolai comitis de Wittenborch eius uxori Lubicensis diocesis. Intenta salutis operibus apostolice sedis circumspecta benignitas indulta sibi desuper plenitudine potestatis utitur, prout consideratis conditione temporum et exigentia personarum utilius conspicit expedire. Sane oblata nobis ex parte vestra petitio continebat, quod vos dudum, ignari, quod

aliquod inter vos esset obstaculum, quod matrimonium impediret in facie ecclesie, secundum morem patrie matrimonium adinvicem solempniter contraxistis sicque simul ut conjuges habitantes filium genuistis. Postmodum vero ad vestram deducto notitiam, quod quarto consanguinitatis gradu invicem estis conjuncti, timetis in dicto matrimonio absque dispensatione dicte sedis propter scrupulum conscientie commanere. Quare pro parte vestra nobis extitit supplicatum, ut, cum impedimentum huiusmodi sit occultum, et, si divortium inter vos fieret, time[re]tur, quod inter vestros consanguineos et amicos plurima seditiones et scandala orirentur, providere vobis super hoc de oportune dispensationis beneficio dignaremur. Nos igitur, ... huiusmodi scandalis et periculis obviare ac animarum saluti paterna solicitudine in hac parte consulere intendentes, . . . vobiscum, ut predicto impedimento, quod ex dicta consanguinitate provenit, aliquatenus non obstante possitis in huiusmodi matrimonio licite permanere, dispensamus, prolem susceptam et suscipiendam ex vobis legittimam nuntiantes. Datum Auinione id. julii anno 13.

P. A. Munchs Afskrift efter Joh. XXII Comm. anno 13 tom. 4 fol. 186 ep. 3305.

5102 (= 189). **15. Juni 1330.**

Paven udnævner Jens Nyborg til Biskop i Roskilde.

Johanni de Nyborgh electo Roskildensi. Superni dispositione consilii, per quod in regno mundi ordinationem universa suscipiunt, in supreme dignitatis specula quamquam immerite constituti, ad universas orbis ecclesias intuitum apostolice considerationis extendimus et de illarum statu prospero cogitamus, opem et operam, quantum nobis ex alto conceditur, impendentes, ut ecclesiarum ipsarum regimina, cum eas contingerit suorum pastorum gubernatione destitui, personis committantur providis, virtutum titulis insignitis, sub quarum umbra et tutela felicibus eedem ecclesie spiritualiter et temporaliter coadjuvante domino refloreant gratis eventibus et successibus prosperis colletentur. Olim siquidem, Johanne episcopo Roskildensi ecclesie Roskildensis regimini presidente, nos . . . . provisionem eiusdem ecclesie, cum eam ubicunque vacare contingeret, dispositioni nostre ac dicte sedis duximus specialiter reservandam. Postmodum vero, dicta ecclesia per obitum ipsius Johannis episcopi . . . . pastoris solatio destituta, nos, ... post deliberationem,

quam de preficiendo ecclesie prefate virum talem, per quem possit circumspecte regi ad [ɔ: ac] dirigi et etiam defensari, cum fratribus nostris habuimus diligentem, demum ad te ordinis fratrum Predicatorum professorem, penitentiarium nostrum, litterarum scientia [etc.], prout familiari experientia novimus, insignitum, direximus oculos nostre mentis. Quibus omnibus pensatis de persona tua eidem ecclesie Roskildensi providemus teque illi preficimus in episcopum et pastorem . . . . firma spe fiduciaque conceptis, quod, dextera domini tibi assistente propicia, prelibata ecclesia sub fructuosi regiminis tui cura votiva honoris et comodi suscipiat incrementa . . . . . Datum Auinione 17. kal. julii anno 14.

In eodem modo Capitulo ecclesie Roskildensis.
Clero civitatis et diocesis Roskildensis.
Populo — - — —
Archiepiscopo Lundensi.

Reg. Vat. 95 ep. 709.

5103. **22. Sept. 1330.**

Kong Christoffer II klager til Pavestolen over Dominikanermunken Tyge Klerk, som har ladet sig udnævne til Biskop i Børglum, derpaa gjort sig skyldig i en lang Række Forbrydelser, og som Kongen derfor har ladet fængsle.

In nomine domini Amen. Christophorus dei gratia Danorum Slavorumque rex omnibus regni sui fidelibus ac specialiter placitum generale Vibergense in Jucia visitantibus. Communitatis vestre notitie insinuare compellimur *(Script. rer. Dan. VI, 545—51; Reg. 2078*; Rep. 1591).* Actum anno domini 1330 in die bb. martirum Mauricii et sociorum eius in placito generali Vibergensi.

Orig. paa Perg. i Danmark 1 (R. A.).

5104. **25. Maj 1331.**

Paven befaler Lübeckerkanniken Henricus de Lutre at sørge for, at Dalum Kloster, som var berøvet sine Ejendomme, faar dem tilbage.

Johannes XXII papa Auinione 8. kal. junii [1331] scribit Henrico de Lutre canonico Lubecensi, ut bona restitui curet adempta monasterio Dalumensi et priori ordinis Benedictini, addita excommunicationis poena.

Uddrag af Hamsfort i Script. rer. Dan. I, 301; Rep. 1615.

5105. **7. Juni 1331.**

Optegnelse om, at Biskop Hellembert de Visbeke i Slesvig lover at betale Servispenge.

Eisdem anno [1331], indictione, pontificatu, die [7. mensis junii], loco [in hospitio Petri tituli s. Praxedis cardinalis] et testibus presentibus consuetis Hellembertus episcopus Slesvicensis promisit per Nicolaum archidiaconum in Witha et canonicum Slesvicensem procuratorem suum pro suo communi servitio 1000 fl. et quinque servitia familiaribus, medietatem solvere in proximo festo resurrectionis et aliam in festo b. Michaelis proxime sequturo. Alioquin infra quinque menses etc. Et juravit ut in forma.

Oblig. 6 fol. 104 v.

10. Juni 1331.

Nr. 210. Dette Brev henføres (i Ny kirkehist. Saml. IV, 206; Reg. *1549) til 10. Jan. 1331.

5106. 28. Sept. 1331.

Optegnelse om, at Biskop Jens Nyborg i Roskilde betaler Resten af sine Servispenge.

Eodem die [28. sept. 1331] recepti sunt a Johanne episcopo Roskildensi solvente per manus magistrorum Heremingi Tuconis et Nerii Vitalis procuratorum suorum pro complemento sui communis servitii cameram contingentis 250 fl. auri.

Introitus et Exitus 565 fol. 14 v. Jfr. I, Nr. 218.

5107. 27. Juli 1332.

Ved en Retssag, der er ført in palatio apostolico i Avignon om en Sognekirke i Aquila, nævnes blandt Retsvidnerne ogsaa venerabilis et discretus vir dominus Willelmus de Crak de Dacia domini pape capellanus.

Orig. paa Perg. i Instr. Miscell. Arch. Vat.

5108. 18. Dec. 1336.

Pave Benedikt XII giver for Tyskland, England, Ungarn, Bøhmen, Polen, Norge, Danmark, Skotland og Sverige faste Regler for, hvor meget Ærkebiskopper og Biskopper kunde kræve under deres Visitatsrejser, og hvor stort et Følge de maatte have med sig.

Ad perpetuam rei memoriam. Vas electionis *(Mansi, Conciliorum collectio XXV, 987—92; Reg. 2143).* Datum Avinione 15. kal. jan. anno 2.

5109. 3. Juni 1341.

Paven befaler Biskoppen i Aarhus at hjælpe Nonnerne i Dalum Kloster til at faa deres Ejendomme tilbage.

Benedictus XII papa mandat 3. non. junii [1341] episcopo Arhusio litteris Auenione scriptis, ut abbatissæ et monasterio Da-

lumensi opem ferat contra eos, qui bona monasterii ex contractu ad vitæ tempus vel definitum possidebant, eaque illis adempta curet restitui monasterio, addita anathematis poena et sublata provocatione. Petrus de Winilis diploma hoc monasterio impetravit.

Uddrag af Hamsfort i Script. rer. Dan. I, 304; Rep. 1929.

5110. **22. Juli 1342.**

Pave Clemens VI befaler Ærkebiskoppen i Lund at give Præstesønnen Svend Olufsen Dispensation for uægte Fodsel og Tilladelse til at lade sig indvie til Klerk.

Archiepiscopo Lundensi. Constitutus etc. [ɔ: in presentia nostra] Sweno Olaui clericus tue diocesis nobis humiliter supplicavit, ut cum ipso super defectu natalium, quem patitur de presbitero genitus et soluta, et etiam super eo, quod tacito[1]) defectu huiusmodi et sine ordinarii sui licentia, alias tamen rite, se fecit clericali caractere insigniri, [dispensare dignaremur ita], quod defectu aliisque predictis nequaquam obstantibus possit dicto caractere uti et ad omnes etc. ut supra. Datum ut supra [Auinione 11. kal. aug. anno 1].

Clement. VI comm. an. 1 p. 5 fol. 200.
P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm.

5111. **21. Nov. 1342.**

Biskop Hellembert de Visbeke i Slesvig ansøger Paven om paa Grund af Sygdom at maatte opgive Bispestolen og faa en Pension af Embedet.

Sanctissimo in Christo patri ac domino suo, domino Clementi, divina disponente gratia sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, Helembertus dei et apostolice sedis gratia Slesvicensis ecclesie episcopus, suus humilis et devotus orator. [Post] devota pedum oscula beatorum, clementie s. v. statum meum et ecclesie mee exponens, nuper per litteras meas apertas sigillo meo pendenti de mandato meo sigillatas intimavi, me incurabili morbo apoplexie adeo graviter fore percussum, quod pastorale officium exercere nequeo per me ipsum et alia onera ecclesie mee non sufficio su . . care[2]). Etiam scripsi, quomodo castra et alia bona ad mensam meam episcopalem pertinentia non solum per tirannos laicos publice occupantur, sed et per canonicos ecclesie mee occulte distrahuntur ex odio iniquo, quo dicti canonici me et ecclesiam ipsam, propter eo [ɔ: propterea] quod per sedem apostolicam nulli unquam de epi-

---

[1]) Cod. tacito de [2]) ɔ: supportare Gz.

scopatu Slesvicensi nisi mihi provisum fuerat, gravissime prosequuntur in terrorem aliorum, ut nemo de cetero ex provisione apostolica se de ipsa ecclesia intromittat, studentes plenitudinem potestatis apostolice tali iniquitate coartare. Hiis igitur ex causis etiam alias per s. v. honorabilem virum magistrum Hinricum de Warendorpe canonicum ecclesie Lubicensis coadjutorem et futurum successorem mihi dari petivi. Nunc autem ecclesie mee dampnis et destructionibus celeriori et saniori remedio cupiens subveniri, humiliter supplico per presentes, ut s. v. licentiam cedendi episcopatui meo et ecclesie mee Slesvicensi michi generose dignetur impertiri, et nichilominus ad talem cedendi licentiam postulandum facio et constituo per presentes honorabiles viros dominum Fredericum Odilie Butcensem canonicum Bremensis diocesis ac Gherardum dictum Starkowe clericum meum Roskildensis diocesis et quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis, sed, quod unus eorum inceperit, alter persequi valeat et finire, procuratores meos et nuntios speciales, et, optenta licentia cedendi, ad resignandum et renuntiandum pure et libere in manus s. v. vel illius seu illorum, cui vel quibus hoc s. v. duxerit committendum, ecclesie mee et episcopatui meo Slesvicensi antedicto, et resignatione[1]) seu renuntiatione facta ad supplicandum s. v., quatinus mihi certos reditus in et de dicto episcopatu Slesvicensi solita v. s. et sedis apostolice benignitate ad sustentationem meam reservare et assignare dignemini, ne in episcopalis ministerii seu ordinis vituperium et mei corporis graviter infirmi exterminium in rebus temporalibus oporteat me pati defectum, et ad faciendum omnia, que circa premissa . . . sunt necessaria vel etiam oportuna, etiam si mandatum exigatur speciale, promittens me perpetuis temporibus ratum, gratum et firmum habiturum, quidquid dicti procuratores mei vel alter eorum fecerit in premissis et quolibet premissorum, que omnia s. v. sub sigillo meo de mandato meo presentibus appenso duxi intimanda. Et ad maiorem premissorum evidentiam ea feci in presentia publici notarii et testium subscriptorum ad premissa specialiter vocatorum, requirens ipsum notarium, ut cum inscriptione ipsorum testium premissa omnia conscriberet et redigeret in formam publici instrumenti, volens, quod, si sigillum ipsum sumpi, frangi vel obscurari[2]) seu in dubium venire contigerit, quod nihilominus

[1]) Gz. — Cod. reservatione [2]) Gz. — Cod. obsignari

sub solo signo infrascripti notarii huius instrumentum publicum plenam optineat roboris firmitatem. Actum et datum in civitate Lubicensi in domo, quam inhabito pro presenti, anno domini 1342, indictione 11. [ɔ: 10.], mensis nov. die 21, hora quasi tertia, pontificatus s. v. anno 1, presentibus honorabilibus et discretis viris magistro Ditmaro Sculop thesaurario ecclesie Zwerinensis, Hermanno Mornewech consule et Hinrico Mor cive dicte civitatis Lubicensis, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Reymarus dictus de Lenghede clericus Hildensemensis diocesis publicus auctoritate imperiali notarius procuratorum constitutioni, promissioni, mandato de appendendo sigillum presentibus et aliis omnibus predictis una cum suprascriptis testibus presens interfui et de mandato dicti domini episcopi Slesvicensis ea conscripsi et publicavi et in hanc publicam formam redegi et meo signo solito signavi in premissorum evidentiam ampliorem anno, indictione, mense, die, hora, pontificatu et loco supradictis.

Afskrift i L. Dipl. af Prof. Gebhardi 1770 »ex archivo mon. s. Michael. Luneburg«.

5112. **24. Juli 1343.**

Pave Clemens VI tillader efter Ansogning af Kong Magnus Smek Dominikanerne i Provinsen Dacia paa Kongens Bekostning at oprette et Kloster i Stockholm.

Priori provinciali et fratribus ordinis Predicatorum provincie Dacie. Ex dono celestis gratie illud ordini vestro et vobis donum inesse percipimus, quod ubique locorum, in quibus degitis, fideles doctrina verbi pariter et exempli ad salutis gratiam evocatis. Quapropter est et esse debet nobis et apostolice sedi cura solicita, loca vestra per orbem terrarum longe lateque diffundere, ut, quanto ipsa diffusius prorogamus, tanto amplius, prout in omnium gratiarum largitate [ɔ: -tore] confidimus, maiorem semper operum vestrorum oderem [ɔ: odorem] ad edificationem Christi fidelium sentiamus. Sane petitio Magni Svecie et Norvegie regis nobis nuper exhibita continebat, quod ipse, gerens ad ordinem vestrum specialis devotionis affectum, pro sue et progenitorum suorum animarum salute in villa Stokholmensi Vpsalensis diocesis locum unum seu conventum ad opus, usum et nomen vestri ordinis fundare et in eo capellam et oratoria, cimiterium ac domos cum aliis necessariis officinis de bonis suis construere desiderat et proponit. Quare pro parte ipsius regis nobis extitit humiliter

supplicatum, ut eidem faciendi premissa vobisque recipiendi locum prefatum cum capella et oratoriis, cimiterio ac domibus et offici[n]is predictis licentiam auctoritate apostolica concedere dignaremur. Nos igitur, qui dictum ordinem velut ortum irriguum plantatum in domo domini affectione paterna diligimus et desideramus ex corde, quod ubique terrarum eius palmites extendantur, ipsius regis ac vestris supplicationibus inclinati, dicto regi faciendi premissa et vobis recipiendi et tenendi locum predictum cum capella et oratoriis, cimiterio ac domibus et offici[n]is memoratis, dummodo in eadem villa duodecim fratres dicti ordinis pro tempore commorantes honeste atque congrue valeant sustentare [ɔ: -ri], Bonifacii pape VIII, qua inhibetur, ne fratres ordinum mendicantium in aliqua civitate, castro, villa vel loco quocunque ad habitandum domos vel loca quecunque recipere de novo presumant absque sedis apostolice licentia speciali, faciente plenam et expressam de inhibitione huiusmodi mentionem, et qualibet alia constitutione contraria nequaquam obstantibus, jure parrochialis ecclesie et cuiuslibet alterius in omnibus semper salvo, plenam et liberam auctoritate predicta tenore presentium licentiam elargimur. Nulli ergo [etc.]. Datum apud Villam novam Auinionensis diocesis 9. kal. aug. anno 2.

Clement. VI Commun. anno 2 lib. 3 fol. 208. (P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm.)

5113. **13. Jan. 1344.**

Kong Valdemar faar bevilget, at hans Skriftefader maa give ham Plenaraflad i Dødsøjeblikket.

Supplicat Waldemarus Danorum Sclauorumque rex . . . ., quatenus, quod confessor suus possit sibi semel in mortis articulo remissionem plenariam peccatorum suorum omnium impertiri, auctoritate apostolica concedere dignemini gratiose. Fiat. P. Et quod transeat sine alia lectione. Fiat. P. Datum Auinione id. jan. anno 2.

Suppl. Clem. VI an. 2 p. 1 fol. 123.

5114 (= 335). **28. Nov. 1345.**

Pave Clemens VI giver Aflad til dem, der paa bestemte Dage besøger det Kapel i Lunde Domkirke, som er grundlagt af Ridderen Jakob Jonsen (Galen) til Markie.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis. Licet is [etc.]. Cupientes igitur, ut capella s. Jacobi apostoli et b. Katherine virginis et martiris, quam nobilis vir Jacobus Jo-

hannis de Markoghe, miles Lundensis diocesis, in ecclesia Lundensi fundasse dicitur et dotasse, congruis honoribus frequentetur, ut Christi fideles eo libentius causa devotionis ad capellam confluant supradictam, quo ibidem uberius dono celestis gratie conspexerint se refectos, . . . omnibus vere penitentibus et confessis, qui in singulis nativitatis Domini, circumcisionis, epiphanie, pasche, ascensionis, pentecostes et trinitatis necnon et in quinque principalibus b. Marie virginis ac ss. Johannis Baptiste et Laurentii martiris ac eorundem Jacobi et Katherine et solemnitatis Omnium Sanctorum festivitatibus ibidem devote divina audierint, 100 dies de injunctis eis penitentiis, singulis videlicet festivitatum ipsarum diebus, quibus capellam ipsam visitaverint et divina ibidem audierint, ut prefertur, relaxamus. Datum Avinione 4. kal. dec. anno 4.

Reg. Vat. 172 fol. 215 v; ep. 579.

5115. 30. Juli 1346.

Pave Clemens VI giver Meynrik Morneweth et Kanonikat i Slesvig og Ventebrev paa et større Præbende.

Meynrico dicto Morneweth canonico Slesvicensi. Meritis tue probitatis, super quibus apud nos fidedigno testimonio commendaris, inducimur, ut personam tuam apostolice provisionis gratia prosequamur. Volentes itaque tibi gratiam facere specialem, canonicatum ecclesie Slesvicensis, in qua maiores et minores prebende esse dicuntur, tibi conferimus et de illo etiam providemus, prebendam vero unam de dictis maioribus, si qua in dicta ecclesia vacat ad presens, vel proxime vacaturam, quam tu per te vel procuratorem tuum ad hoc legitime constitutum infra unius mensis spatium, postquam tibi vel eidem procuratori de illius vacatione constiterit, duxeris acceptandam, conferendam tibi post acceptationem huiusmodi donationi apostolice reservamus. Datum Avinione 3. kal. aug. anno 5.

In eodem modo episcopo Raseburgensi et preposito Lubicensis ac cancellario Beluacensis ecclesiarum.

Reg. Avin. Clem. VI tom. 32 fol. 127. Jfr. I, Nr. 338.

5116. 24. Juni 1347.

Kong Valdemar Atterdag skriver til Pave Clemens VI og Kardinalkollegiet, at, da hans Broder Otto var gaaet ind i Marieriddernes Orden, havde Kongen givet ham Hertugdømmet Estland med som Medgift og for sine Synders Skyld; desuden havde Kongen faaet 19,000 Mark Sølv i Betaling af Ridderne.

Sanctissimo in Christo patri ac domino, domino Clementi . . . Romane ac universalis ecclesie summo pontifici sacroque dominorum cardinalium collegio Woldemarus . . Danorum Sclavorumque rex . . . . Sciat s. v. *(Bunge, Liv-, Esth- und Curländisches Urkundenbuch II, 430 f.; Reg. 2299).* Datum et actum in Hafenis in die b. Johannis Baptiste anno domini 1347.

Indtaget i den pavelige Stadfæstelsesbulle af 8. Febr. 1348 (A. p. D. I, Nr. 351), som findes i Arkivet i Königsberg.

5117. **6. Marts 1348.**

Pave Clemens VI udnævner Guillelmus de Pereto, Kannik paa Majorka, til Nuntius og Indsamler af Tyrkertienden i Danmark, Sverige og Norge. Tienden var paalagt for et Tidsrum af 3 Aar.

Guillelmo de Pereto canonico Maioricensi, in Dacie, Svecie ac Norvegie regnis necnon et in Lundensi, Vpsalensi ac Nidrosiensi civitatibus et diocesibus atque provinciis apostolice sedis nuntio. Diris persecutionibus *(Dipl. Norv. XVII, 819—21).* Datum Auinione 2. non. martii anno 6. *De curia.*

Orig. paa Perg. med Bulle i Arm. C fasc. 14 Nr. 51.

5118. **7. Marts 1348.**

Pave Clemens VI udnævner Guillelmus de Pereto til Indsamler af Peterspengene i Norden.

Guillelmo [*etc. som forrige Brev*]. Cum te *(Dipl. Norv. XVII, 817—18).* Datum Avinione non. martii anno 6.

Originalkopi paa Perg. i Instrumenta miscellanea Caps. 206.

5119. **19. Maj 1348.**

Klerken Oluf Eriksen (?) fra Roskilde Stift faar Ventebrev paa et Embede i samme Stift.

Supplicant s. v. pauperes Alemanni infrascripti . . . . Olauo clerici (!) clerico Roskildensis diocesis *(Dipl. Svec. VI, 32 f.).* Fiat. R. Datum Auinione 14. kal. junii anno 7.

Suppl. Clem. VI anno 6—7 fol. 35.

21. Juni 1348.

Nr. 355. Dette Brev anføres i Bull. Franc. VI, 215 med Datoen 25. Juni 1348.

5120. **18. Juli 1348.**

Klerken Anders »Enari« fra Lunde Stift faar Ventebrev paa et Embede i Roskilde Stift, Klerken Henneke Tidikkesen (Tidechini) paa eet i Skara Stift, skønt han ikke har de lavere Grader, Klerken David Jensen fra Odense Stift paa eet i Viborg Stift.

Supplicat s. v. Andreas Enari *(Dipl. Svec. VI, 47)*. Fiat. R. . . .

Supplicat Hennichinus Tidechini *(Dipl. Svec. VI, 47)*. Fiat, si habet tonsuram, alias non.

Supplicat Dauid Johannis clericus Ottoniensis diocesis, quatenus sibi consimilem gratiam facientes ad collationem etc. episcopi Vibergensis etc. ut supra. Fiat. R. Datum Auinione 15. kal. aug. anno 7.

Suppl. Clem. VI anno 7 p. 1 fol. 165.

8. Nov. 1348.

Nr. 358. Den tilsvarende Supplik er trykt i Dipl. Svec. VI, 66.

5121. 22. Maj 1349.

Klerken fra Linköping Stift, Magister Simon Odstani faar Ventebrev paa Kanonikat og Præbende i Lund, skønt han forud har et Kapellani i Linköping.

Supplicant omnes magistri nationis Anglicane universitatis Parisiensis, quatenus . . . . . . magistro Symoni Odstani, clerico Lincopensis diocesis, alias in theologia scolari, de canonicatu sub exspectatione prebende primo vacature in ecclesia Skarensi, non obstante capellania, quam in ecclesia Lincopensi obtinet, de qua annuatim proveniunt absenti 6 fl. Turonenses, [dignemini providere]. Concessum de canonicatu sub expectatione prebende in ecclesia Lundensi[1]). Datum Auinione 11. kal. junii anno 8.

Suppl. Clem. VI anno 8 p. 2 fol. 215. Trykt Dipl. Svec. VI, 103.

5122. 22. Maj 1349.

Klerken fra Lunde Stift, Magister Jonas Nielsen faar Kanonikat og større Præbende i Lübeck, skønt han i Forvejen har Kanonikater og Præbender i Lund og Roskilde.

Supplicant omnes magistri nationis Anglicane universitatis Parisiensis, quatenus . . . . . magistro Jone Nicholai *(Dipl. Svec. VI, 103)*. Concessum. Datum Auinione 11. kal. junii anno 8.

Suppl. Clem. VI anno 8 p. 2 fol. 215 v.

5123. 23. Maj 1349.

Klerken Thyrbernus Gullonis fra Linköping Stift faar Ventebrev paa et Embede i Lunde Stift.

---

[1]) Den dertil svarende Bulle er trykt i I, Nr. 367.

Supplicat Thyrbernus Gullonis *(Dipl. Svec. VI, 105)*. Fiat. R. Datum Auinione 10. kal. junii anno 8.

Suppl. Clem. VI anno 8 p. 2 fol. 10 v.

5124. 5. Aug. 1350.

Broder Sigfrid fra Linköping, Poenitentiar for Provinsen Dacia, faar bevilget forskellige Ansogninger for svenske Gejstlige.

Supplicat frater Sigfrigdus *(Dipl. Svec. VI, 211)*. Fiat. R. Datum Auinione non. aug. anno 9.

Suppl. Clem. VI anno 9 fol. 83 v.

5125. 23. Maj 1351.

Pave Clemens VI udnævner Biskop Didrik (Kagelwit) i Sarepta til Biskop i Slesvig.

Theoderico episcopo Slesvicensi. Quam sit onusta periculis, quam plena dispendiis, quantaque pericula secum trahat diutina ecclesiarum vacatio, solicite considerationis indagine perscrutantes, libenter operarias manus apponimus et studium efficax impartimur, ut viduatis ecclesiis, prout tempus et qualitas exigunt, et locorum utilitas persuadet, nunc per debite provisionis officium, quandoque vero per ministerium translationis accommode pastores preficiantur idonei et ministri providi deputentur, quorum eedem ecclesie fulte presidiis et favoribus communite votivis et prosperis dante domino proficiant incrementis. Dudum siquidem Henrico episcopo Slesvicensi regimini Slesvicensis ecclesie presidente, nos . . . . provisionem ipsius ecclesie ea vice dispositioni nostre duximus specialiter reservandam. Postmodum vero prefata ecclesia per obitum eiusdem Henrici, qui nuper diem clausit extremum, pastoris solatio destituta, nos . . . . . . demum ad te, tunc Sareptensem episcopum, consideratis grandium virtutum meritis, quibus personam tuam divina gratia multipliciter insignivit, direximus oculos nostre mentis. Intendentes itaque tam eidem Slesvicensi ecclesie quam gregi dominico eiusdem salubriter et utiliter providere, te a vinculo, quo tenebaris ipsi Saraptensi ecclesie, cui tunc preeras, absolventes, te ad prefatam Slesvicensem ecclesiam transferimus teque illi preficimus in episcopum et pastorem . . . . Quocirca fraternitati tue mandamus, quatenus ad prefatam Slesvicensem ecclesiam cum gratia nostre benedictionis accedens eius solicitam curam geras, gregem dominicum in illa tibi commissum doctrina verbi

et operis informando. Datum apud Villam novam Avinionensis diocesis 10. kal. junii anno 10.

In eodem modo Capitulo ecclesie Slesvicensis.
Clero civitatis et diocesis Slesvicensis.
Populo — - — —
Universis vassallis ecclesie —
Archiepiscopo Lundensi.
Woldemaro Dacie regi.

Reg. Vat. 207 fol. 27.

5126. **29. Maj 1351.**

Lundekanniken Niels Akselsen faar Provstiet i Lund.

Significat Nicolaus Absolonis canonicus ecclesie Lundensis, quod Andreas Nese olim rector parrochialis ecclesie in Medelby Lundensis diocesis post ecclesie prefate obtentum preposituram Lundensis ecclesie canonice assecutus preposituram et ecclesiam memoratas post et contra constitutionem Johannis pape XXII super pluritate beneficiorum editam, que incipit *Execrabilis,* simul ultra quam per annum dispensatione non obtenta detinuit occupatas. Quare supplicat dictus Nicolaus, quatenus de prefata prepositura secundum premissa vacante, cum de ea post detentionem huiusmodi nulli fuerit ab apostolica sede provisum, ad cuius sedis dispositionem prepositura et cetera beneficia simili modo vacantia secundum eiusdem constitutionis tenorem reservata noscuntur, etiam si eadem prepositura alias reservata existat . . ., sibi dignemini providere . . . Fiat. R. Et quod transeat sine alia lectione. Fiat. R. Datum apud Villam novam Avinionensis diocesis 4. kal. junii anno 10.

Clem. VI suppl. anno 10 fol. 17 v. (P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm.)

5127. **15. Okt. 1351.**

Klerken Clemens Akselsen fra Roskilde Stift faar Kanonikat i København og Ventebrev paa et Præbende sammesteds.

Rotulus pauperum clericorum. Dignemini pauperibus clericis infrascriptis collationes infrascriptas assignare . . . . .

Item Clementi Absolonis clerico Roskildensis diocesis de canonicatu sub expectatione prebende collegiate et parrochialis ecclesie b. Marie Haffnensis dicte diocesis. Fiat pro omnibns suprapositis et concurrentibus, et illis, qui non habent colla-

tiones, assignentur collationes in cancellaria. R. Sine lectione. R. Datum apud Villam novam Avinionensis diocesis id. oct. anno 10.

Suppl. 21 fol. 1.

5128. 2. Marts 1352.

Pave Clemens VI befaler Biskoppen i Spoleto, den udvalgte Biskop Johannes i Naumburg og Ærkedegnen i Belme (?) i Prag at bandlyse Kapitlet i Slesvig og særlig Kanniken Niels Brun, som det havde valgt til Biskop, skønt Paven havde udnævnt Didrik (Kagelwit) til Biskop.

Episcopo Spoletano et Johanni electo Nuemburgensi ac archidiacono Belmensi in ecclesia Pragensi. Romanus pontifex, datus a Domino super omnes ecclesias speculator, providere debet attentius, quod pastores ad custodiam gregis deputati adversus presumptiones nefarias tali presidio muniantur, quod commissam eis custodiam libere ac salubriter valeant exercere. Dudum Henrico episcopo Slesvicensi [*etc. som Nr. 5119 til* reservandam]. Et deinde prefata ecclesia per obitum dicti Henrici pastoris solatio destituta, nos . . . ., Theodoricum Slesvicensem, tunc Saraptensem, episcopum a vinculo, quo eidem Sareptensi ecclesie tenebatur, absolventes, ipsum ad prefatam Slesvicensem ecclesiam sic vacantem transtulimus . . . ., prout in nostris inde confectis tam eidem Theoderico super provisione sua huiusmodi quam decano et capitulo ac vasallis eiusdem ecclesie necnon clero et populo civitatis et diocesis Slesvicensis super receptione ipsius episcopi et reverentia et obedientia debitis exhibendis eidem directis plenius continetur. Cum autem postmodum, sicut exhibita nobis pro parte dicti Theodorici episcopi petitio continebat, licet ipse procuratores suos ad hoc ab eo specialiter constitutos pro adipiscendo possessionem administrationis bonorum ipsius ecclesie ad episcopum ipsum spectantium ad ecclesiam ipsam cum prefatis literis destinarit et prefatas literas in eadem ecclesia per dictos procuratores suos fecerit solenniter publicari, tamen Nicolaus Brun de Dacia eiusdem ecclesie canonicus in dicta ecclesia per prepositum, decanum dictosque capitulum eiusdem ecclesie contra reservationem predictam temere et de facto intrusus, dictique prepositus, decanus et capitulum, ad quorum notitiam nostras litteras et alia supradicta non est dubium pervenisse, laicorum suffulti potentia dictis literis nostris parere contumaciter contempnentes procuratores ipsius episcopi ad possessionem predictam admittere nequiter recusarunt ac impediverunt, prout impediunt, et fecerunt, prout faciunt, quo-

minus huiusmodi nostra provisio suam sortita fuerit et sortiatur effectum, et quominus ipse huiusmodi possessionem administrationis bonorum et jurium suorum episcopatus et mense episcopalis Slesvicensis [recipere] et fructus percipere valeat ex eisdem et [ɔ: in] animarum suarum periculum, apostolice sedis et ecclesiastice discipline contemptum, predicti Theoderici prejudicium et scandalum plurimorum, quare pro parte dicti Theodorici fuit nobis supplicatum, ut providere sibi super hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos igitur cupientes, quod huiusmodi nostra provisio suum sortiatur effectum, discretioni vestre mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios, eidem Theodorico episcopo super hiis efficacis defensionis presidio assistentes, Nicolaum intrusum, prepositum, decanum et capitulum supradictos, ut ab impedimentis predictis desistant, et tam eos quam clerum, populum et vassallos predictos, ut ipse Nicolaus et alii canonici eiusdem ecclesie et clerus eidem episcopo tanquam patri et pastori animarum suarum humiliter intendentes ac exhibentes obedientiam et reverentiam debitam et devotam eius salubria monita et mandata devote suscipiant et efficaciter adimpleant, ac populo [ɔ: -um] et vassallis [ɔ: -os] predictis [ɔ: -os], ut eum devote suscipiant et honorificentia debita prosequantur, iidemque vassalli ei fidelitatem solitam necnon consueta servitia et jura ipsi episcopo ab eis debita integre exhibere procurent ipsumque vel procuratores suos eius nomine ad corporalem possessionem episcopatus [ac][1]) administrationis bonorum et jurium predictorum libere et pacifice recipiant et admittant ac de bonis et juribus supradictis eidem episcopo debitis integraliter respondeant, monere et efficaciter inducere studeatis, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Datum Avinione 6. non. martii anno 10.

Reg. Vat. 211 fol. 265 v; ep. 1455.

5129. **2. April 1352.**

Pave Clemens VI befaler Greverne Ludovicus og Fredericus af Ottingen at tilbagegive nogle Penge, de havde røvet fra Biskop Didrik af Slesvig.

Nobilibus viris Ludovico et Frederico comitibus de Ochinghe fratribus. Cum pridem Theodericus episcopus Slesvicensis ad curiam Romanam accedens 16 mr. auri ad pondus Pragense

---

[1]) Gz.

ad nostram cameram pertinentes ad cameram defferret eandem, quidam familiares ministri tui (!), tuum (!) nomen et titulum pretendentes, eundem episcopum huiusmodi quantitate auri et nonnullis etiam rebus suis ausu nephario spoliarunt, graves sententias atque penas spirituales et temporales contra talia presumentes auctoritate apostolica promulgatas dampnabiliter incurrendo. Quocirca nobilitatem vestram hortamur attente rogantes, quatenus huiusmodi quantitatem auri memorato episcopo vel eius procuratori seu nuntio presentes vobis literas deferenti restitui cum integritate ac sine diminutione aliqua pro nostri et apostolice sedis reverentia faciatis, ita quod nos devotionem vestram merito commendare possimus et contra spoliatores huiusmodi necnon complices, auxiliatores et fautores eorum remedium aliud adhibere nos, qui hoc dissimulare, prout nec intendimus nec possumus urgente conscientia, non cogamur. Datum Avinione 4. non. aprilis anno 10.

Reg. Vat. 244 N; ep. 130.

5130. **18. Febr. 1353.**

Pave Innocens VI udnævner Biskop Didrik (Kagelwit) i Slesvig til Biskop i Minden.

X X X X X X X
X X X X X X X

Theoderico episcopo Mindensi. Romani pontificis [etc.]. Nuper siquidem ecclesia Mindensi per obitum Gerardi episcopi Mindensis pastoris solatio destituta, nos, vacatione huiusmodi fidedignis relatibus intellecta, ... provisionem ipsius ecclesie dispositioni nostre ea vice duximus specialiter reservandam et deinde . . . . . ad te tunc Slesvicensem episcopum nostrum animum duximus dirigendum . . . . [Quare] te a vinculo, quo tenebaris eidem Slesvicensi ecclesie, cui tunc preeras, absolventes, te ad dictam Mindensem ecclesiam transferimus teque illi preficimus in episcopum et pastorem. Datum Avinione 12. kal. martii anno 1.

In eodem modo Capitulo ecclesie Mindensis.
Clero civitatis et diocesis Mindensis.
Populo — - — —
Universis vassallis ecclesie —
Archiepiscopo Coloniensi.
Carolo regi Romanorum.

Reg. Aven. 122 fol. 28.

5131. **4. Okt. 1355.**

Ridderen Peder Laurenssen (Panter), Kong Valdemars Sendebud ved Kurien, faar bevilget, at Johannes Thoys maa faa Kanonikat paa Osel og Ventebrev paa et større Præbende og Dignitet sammesteds, skønt han i Forvejen har et Kapel i Odenpe i Dorpat Stift, samt Aflad for Dominikanerklostret i Vejle, som var grundlagt af hans Fader.

Supplicat Petrus Laurentii *(Ny kirkehist. Saml. IV, 587—88; Reg. *2252)*. Fiat. G. Datum Auinione 4. non. oct. anno 3.

Om Bullen for Klostret i Vejle jfr. I, Nr. 449.

5132. **13. Okt. 1355.**

Thorgillus Johannis, Koadjutor i Strengnäs, faar bevilget, at Klerken Laurens Jakobsen fra Roskilde Stift faar Ventebrev paa et Beneficium i Vesterås Stift.

Supplicat Thirgillus Johannis coadjutor episcopi ecclesie Streginensis, quatenus . . . . . Laurentio Jacobi clerico Roskildensis diocesis, nullum beneficium assecuto, de aliquo beneficio cum cura vel sine cura vacante vel vacaturo spectante ad collationem etc. episcopi Arosiensis dignemini providere. Fiat. G. Et quod transeat sine alia lectione. Fiat. G. Committatur examen episcopo Streginensi. Fiat. G. Datum Avinione 3. id. oct. anno 3.

Innocentii VI Suppl. anno 3 pars 3 fol. 240. (P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm.)

5133. **9. Dec. 1355.**

Pave Innocens VI giver Biskop Niels Jonsen i Odense Lov til at vælge en Skriftefader, som kan give ham Absolution i hans Dødsstund.

Nicolao episcopo Ottoniensi. Provenit etc. Datum Avinione 5. id. dec. anno 3.

Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 548. Jfr. I, Nr. 459.

5134. **9. Dec. 1355.**

Pave Innocens VI giver Biskop Niels Jonsen i Odense Tilladelse til i 5 Aar at lade vanhelligede Kirker og Kirkegaarde indvie paany af en anden.

Nicolao episcopo Ottoniensi. Tue devotionis precibus benignum impertientes assensum, libenter ea tibi concedimus gratiose, que tue quietis commoda respicere dinoscuntur. Cum itaque, sicut pro parte tua fuit propositum coram nobis, sepe contingat ecclesias et cimiteria tuarum civitatum et diocesis per effusionem sangvinis vel seminis violari, que non potes reconciliare commode per te ipsum, presertim quia in diocesi tua

Ottoniensi, ut asseritur, sunt multe insule, quas tu gravis et senex existens commode visitare non potes, nobis supplicasti, ut providere tibi super hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos itaque, quod ecclesias et cimiteria supradicta per aliquem sacerdotem idoneum reconciliare valeas, quotiens sit oportunum, aqua prius per te vel alium antistitem, ut moris est, benedicta, tibi concedimus facultatem. In hoc autem constitutioni, qua id precipitur per episcopos tantum fieri, nullum volumus imposterum prejudicium generari, presentibus post quinquennium minime valituris. Datum Avinione 5. id. dec. anno 3.

Reg. Avin. Innoc. VI tom. 9 fol. ? ; ogsaa Supplik (Fiat ad quinquennium. G.) i Suppl. 26 fol. 286, trykt i Ny kirkehist. Saml. IV, 588.

9. Dec. 1355.

Nr. 460. Et kort Uddrag af den dertil svarende Bulle findes i Bull. Franc. VI. 293 f.

20. Febr. (?) 1356.

Nr. 469. Brevet er dateret 2. kal. martii ɔ: 28. Febr. 1356.

5135. 18. Maj 1356.

Pave Innocens VI giver den pavelige Kapellan, Kanniken i Lübeck Henrik Biskop Tilladelse til at paalægge og hæve Interdikt i Kongerigerne Sverige, Norge og Skaane.

Henrico Biscop canonico Lubicensi, nostro et sedis apostolice capellano. Discretioni tue, de qua fidem in maioribus comprobatam in domino gerimus pleniorem, ut Svecie, Norvegie et Scanie regna certis ex causis per nos tibi vive vocis oraculo explicatis, quando tibi videbitur expedire, super quo tuam conscientiam oneramus, supponere simpliciter vel ad tempus auctoritate nostra valeas per te vel alios generali ecclesiastico interdicto illudque tollere et etiam ammovere [ɔ: amovere], non obstantibus Bonifacii pape VIII constitutionibus et aliis quibuscunque contrariis, plenam et liberam tenore presentium concedimus facultatem. Datum apud Villam novam Avinionensis diocesis 15. kal. junii anno 4.

Innocentii VI cod. chart T. 24 (an. 4) fol. 490. (Efter P. A. Munchs Afskrifter i Riksarkivet i Stockholm.)

5136. 22. Juni 1356.

Den pavelige Kammermester, Biskop Stephanus (Aldobrandi) i Toulouse giver Biskop Niels (Brun) i Slesvig Kvittering for Betalingen af en Del af Servispengene til det pavelige Kammer og Udsættelse med Betalingen af Resten.

Universis presentes litteras inspecturis Stephanus archiepiscopus Tholosanus, domini nostri pape camerarius. Ad universitatis vestre notitiam tenore presentium deducimus, quod Nicolaus episcopus Slesvicensis pro parte partis communis servitii Henrici antecessoris sui . . . . 16 fl. auri necnon et pro parte partis quattuor servitiorum familiaribus et officialibus . . . pape 2 fl. 10 sol. monete Auinionensis, clericis camere supradicte pro dictis familiaribus et officialibus recipientibus, per manus Nicolai de Verda canonici predicte ecclesie die date presentium solvi fecit, de quibus sic solutis ipsum episcopum, ecclesiam et successores suos ac eorum bona absolvimus tenore presentium. Verum intellecta mole gravaminum pro parte ipsius episcopi coram nobis exposita, que ipsum ad solvendum complementum etc. familiaribus et officialibus pape, ad que solvenda dudum sub certis penis et sententiis ac termino nondum elapso se sponte obligavit, reddebant et adhuc reddunt verisimiliter impotentem, auctoritate nobis in hac parte commissa usque ad festum nativitatis Domini proxime venturum terminum sibi duximus prorogandum . . . . Insuper ipsum episcopum a suspensionis, excommunicationis et interdicti sententiis ac reatu perjurii et aliis penis, quod et quas incurrit propter solutionem premissorum non factam in termino sibi prefixo auctoritate, qua fungimur in hac parte, duximus absolvendum, secum super irregularitate, si quam contraxerit interea se miscendo in divinis vel alias, non tamen in contemptum clavium, eadem auctoritate dispensantes. In quorum testimonium presentes litteras fieri fecimus et sigilli camerariatus nostri appensione muniri. Datum Auinione die 22. mensis junii anno 1356 indictione 9 pontificatus anno 4.

Innoc. VI liber quitt. et prorogationum fol. 98 (442) v. Trykt i Ny kirkehist. Saml. IV, 590—91; Reg. *2276.

5137. **10. Maj 1357.**

Pave Innocens VI befaler Biskoppen i Lübeck, Provsten i Slesvig og Sakristanen i Avignon at overdrage Sognekirken i Lundenberg i Slesvig Stift til Klerken Godfridus v. d. Nyghenmolen fra Minden Stift.

Gratis pro deo.

Episcopo Lubicensi, preposito Slesvicensis et sacriste Avinionensis ecclesiarum. Probitatis et virtutum merita, super quibus apud nos Godfridus van der Nyghenmolen clericus Mindensis diocesis fidedigno commendatur testimonio, nos inducunt, ut sibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum siquidem Clemens papa VI omnes parrochiales ecclesias ceteraque beneficia

tunc apud sedem apostolicam vacantia et imposterum vacatura dispositioni sue duxit reservanda. Postmodum vero parrochiali ecclesia s. Georgii in Lundenberch Slesvicensis diocesis, quam Henricus episcopus Slesvicensis tempore promotionis per ipsum predecessorem de persona eiusdem ad ecclesiam Slesvicensem obtinebat, per huiusmodi promotionem et consecrationis munus, de mandato ipsius predecessoris apud sedem predictam dicto predecessore vivente impensum eidem, apud sedem predictam vacante, ac deinde dicto predecessore, nondum per eum de dicta ecclesia disposito, viam universe carnis ingresso, nos . . . . omnes parrochiales ecclesias ceteraque beneficia tunc apud sedem predictam vacantia et imposterum vacatura dispositioni nostre duximus etiam reservanda. Cum itaque dicta parrochialis ecclesia, sicut accepimus, adhuc vacare noscatur, discretioni vestre mandamus, quatenus . . . . . dictam parrochialem ecclesiam, si, ut premittitur, vacat, et tempore date presentium non sit in ea alicui specialiter jus quesitum, eidem Godfrido auctoritate nostra conferre curetis. Datum apud Pontemsorgem Avinionensis diocesis 6. id. maji anno 5.

Reg. Avin. Innoc. VI tom. 16 fol. 202. Suppliken (i Suppl. 27 fol. 117) er trykt I, Nr. 497.

5138. **25. Juni 1358.**

Skatmesteren Gerhardus i Riga erkender at have modtaget en Supplik fra Klerken i Roskilde Johannes Kneberch om Provstiet i Stettin.

Gerhardus thesaurarius ecclesie Rigensis recepit de manu Eblonis, clerici camere apostolice, quandam supplicationem signatam sub data Auinione 4. kal. junii anno 6 super provisione facta Johanni Kneberch clerico Roskildensis diocesis de prepositura ecclesie b. Marie virginis in Stetin Caminensis diocesis, quam supplicationem dictus G. promisit restituere dicto Ebloni infra 15 dies [sub] pena 100 mr. arg.

Collect. 8 fol. 179. Trykt: Kirsch, Die päpstl. Annaten, 182. Jfr. I, Nr. 506.

5139. **23. Juli 1360.**

Optegnelse om, at Biskop Niels Brun i Slesvig betaler en Del af sine Servispenge til det pavelige Kammer.

Eadem die [ɔ: die 23. julii anno 1360] recepti fuerunt a Nicolao episcopo Slesvicensi pro parte partis communis servitii Enrici antepredecessoris sui solvente per manus Magni Nycholai et Johannis Michaelis canonicorum Ripensium 42 fl.

Introitus et Exitus 293 fol. 16 v. Jfr. I, Nr. 522.

5140. **15. Marts 1361.**

Provsten i Lund Niels Jakobsen, Dekanen Henrik Bockholt, Ærkedegnen Jens Stigsen, Kantoren Jens Ryning og 12 navngivne Kanniker meddeler Pave Innocens VI, at efter at Ærkebiskop Jakob Nielsen (Kyrning) var død 23. Jan. og begravet i Lund 18. Febr., havde de 14. Marts holdt Kapitel for at vælge en ny Ærkebiskop. Ved Valget faldt alle Stemmer paa Kanniken Niels Jonsen (Bild), og Kapitlet bad da Paven om at stadfæste Valget og give den udvalgte Ærkebiskop Indvielsen og Palliet.

In nomine domini Amen. Sanctissimo in Christo patri, domino suo, domino Innocentio, ... Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, Nicolaus Jacobi prepositus, Henricus Bocholt decanus, Johannes Stigoti archidiaconus, Johannes Ryning cantor et capitulum sancte Lundensis ecclesie . . . . Cum propter vacationem diuturnam *(Kirkehist. Saml. 4. R. IV, 211—15).* [Datum Lundis 15. die martii 1361.]

Afskrift i Lundebogen, 258.

5141. **16. Juli 1361.**

Lundekantoren Peder Budolfsen lover at betale Annater til det pavelige Kammer.

Anno 1361 die 16. mensis julii, cum dominus noster papa providisset nuper Petro Rotulphi canonico Lundensi in Datia de cantoria eiusdem ecclesie Lundensis, tunc vacante per mortem Renequini de Ayneson . . ., hinc est, quod Magnus Nicholaus canonicus Ripensis procurator Petri predicti, ut dixit, et suo proprio nomine composuit pro parte fructuum dicte cantorie non taxate ad decimam, facta informatione ad valorem, et reperto per testes, quod fructus eiusdem in toto suo valore non excedunt annis singulis valorem 24 fl. auri. Composuit ad 12 fl. auri de pondere camere, quos promisit solvere hinc ad festum resurexionis domini proxime venturum, et, si reperiatur, quod plus valet, promisit solvere illud plus. Actum in thesauraria presentibus Johanne Machowang canonico Curiensi ac Jacobo Jermer canonico Lundensi in Dacia . . .

Annate 387 fol. 84 v.

5142. **11. Aug. 1361.**

Diakonen Niels Pedersen fra Roskilde Stift faar Kanonikat og Præbende i Upsala.

Supplicat Nicolaus Petri diaconus Roskildensis diocesis, qui cum quondam Johanne Guilaberti camere apostolice collectore per quatuor annos vel quasi in partibus Dacie, Svecie et Nor-

vegie sub maximis periculis et laboribus in officio tabellionatus fideliter steterat et servierat, quatenus sibi de canonicatu et prebenda, Tyerp vulgariter nuncupata, in ecclesia Vpsalensi, vacante per obitum eiusdem Johannis in curia s. v. defuncti, etiam si quomodolibet aliter fuerit reservatum, . . dignemini providere. Fiat. G. Sine alia lectione. Fiat. G. Datum Avinione 3. id. aug. anno 9.

Innocentii VI Suppl. anno 9 pars 1 fol. 152 v. (Efter P. A. Munchs Afskrifter i Riksarkivet i Stockholm.)

5143. **18. Marts 1362.**

Pave Innocens VI udnævner Guido de Cruce til pavelig Nuntius i Norden. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 29 fol. 322 (iflg. Notits i Dipl. Norv. VI, 297).

5144. **31. Juli 1362.**

Pave Innocens VI giver Ridderen Herman v. Vitzen fra Roskilde Stift Lov til at vælge en Skriftefader, som kan give ham Absolution i Dødsøjeblikket.

Indultum pro nobili viro Hermanno Wizen milite Roskildensis diocesis, ut confessor, quem ipse duxerit eligendum, possit ei semel tantum in mortis articulo plenam remissionem et absolutionem omnium peccatorum suorum concedere.

Nobili viro Hermanno Wizen militi Roskildensis diocesis. Provenit etc. Datum Avinione 2. kal. aug. anno 10.

Reg. Avin. Innoc. VI an. 29 fol. 536.

16. Dec. 1362.

Nr. 546. Brevet hører til Urban V's Pontifikat.

5145. **14. Marts 1364.**

Lundeærkebiskoppen Niels Jonsen (Bild) faar bevilget, at han maa faa fuld Syndsforladelse (plena remissio peccatorum) i Dødsøjeblikket, desuden Tilladelse til at lade Kirkegaarde, som var besmittede, indvie paa ny af en Præst i Løbet af 3 Aar og til at give Dispensation til 40 Personer, som havde læst Messe under Interdikt; endelig maa han tillade 20 uægte fødte at lade sig indvie til alle de gejstlige Grader m. m.

Supplicat Nicolaus archiepiscopus Lundensis de Dacia et primas Svecie, quod, cum subditi sui propter locorum distantiam pro singulis suis negotiis necessariis ad curiam Romanam commode venire non possint, quatenus (!) sibi gratias dignemini facere infrascriptas.

Primo supplicat, quatenus sibi concedere dignemini plenam remissionem omnium peccatorum suorum in mortis articulo ut in forma. Fiat. B.

Item, quatenus sibi concedere dignemini, quod ecclesias et cimiteria suarum civitatis et diocesis quomodocunque polluta possit facere reconciliari per simplicem sacerdotem. Fiat ad triennium. B.

Item, quod ipse cum quadraginta personis super irregularitate, quam [contraxerunt, quod] ex negligentia vel ignorantia juris aut alias compulsi celebraverint coram excommunicatis vel in locis ecclesiastico suppositis interdicto, non tamen in contemptum etc., dispensare possit, dignemini sibi concedere ut in forma. Fiat. B.

Item, quod cum viginti personis de soluto et soluta et aliis decem personis de presbitero vel diacono et soluta vel etiam conjugata parentibus genitis, quod huiusmodi defectu natalium non obstante possint ad omnes ordines promoveri et unum beneficium ecclesiasticum, etiam si curam habeat animarum, habere valeat, possit dispensare, dignemini sibi concedere gratiose ut in forma. Fiat. B.

Item, quod possit absolvere omnes illos, qui sententiam excommunicationis incurrerunt ex distractione et spoliatione bonorum ecclesie Lundensis, dummodo emendare voluerint et mandatis stare ecclesie, sibi dignemini concedere. Fiat. B.

Item, quod possit absolvere predecessorem suum ultimo defunctum a quibuscunque sententiis canonis vel hominis, si quas incurrit, dum agebat in humanis. Fiat, si signa poenitentie apparuerint in morte. B. Sine alia lectione. Fiat. B. Datum Avinione pridie id. martii anno 2.

Urbani V Suppl. anno 2 pars 2 fol. 37. (P. A. Munchs Afskrifter i Riksarkivet i Stockholm.)

5146. **20. Marts 1364.**

Biskop Gotscalcus (Falkdal) i Linköping faar Ærkebiskoppen i Lund og Biskopperne i Lübeck og Roskilde indsat til Værneherrer for sig.

Supplicat devota creatura vestra Gotscalcus episcopus Lincopensis, quatenus sibi gratias dignemini facere infrascriptas.

. . . Item . . quatenus super provisione de episcopatu Lincopensi per s. v. de ipso facta executores dignemini deputare, videlicet archiepiscopum Lundensem et Lubicensem et Roskildensem episcopos, ac ipsis mandare, ut contra impedientes ipsum in assecutione pacifice possessionis dicti episcopatus et contradictores et rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione remota auc-

toritate apostolica procedant, prout fuerit oportunum . . . . Sine lectione. Fiat. B. Datum Avinione 13. kal. aprilis anno 2.

Urbani V Suppl. anno 2 pars 2 fol. 51 v. (P. A. Munchs Afskrifter i Riksarkivet i Stockholm.)

5147. **27. Febr. 1365.**

Johannes de Blandiaco, Kardinalpresbyter af St. Marcus, slutter Forlig mellem Johan Helle, Sognepræst i Borby i Slesvig Stift, og forskellige Gejstlige og Verdslige fra Holsten, som havde fængslet og udplyndret ham paa Vejen til Rom. Sagen, der var bleven ført for den pavelige Kommissær, Biskop Bertrandus (de Cosnac) af Comminges, bliver hævet, Johan Helle faar 200 Guldfloriner i Erstatning af Provsten i Eutin Gottfried v. Morum, og Johan Helles Forvisning fra Byen Lübeck skal ophæves.

In nomine domini Amen. Cum dudum *(Urkundenbuch d. Stadt. Lübeck III, 542—47; Reg. *2553).* [Datum Auinione in hospitio habitationis ipsius cardinalis anno 1365, indictione 3, die jovis 27. mensis febr., pontificatus Urbani pape V anno 3.]

Orig. i Stadsarkivet i Lübeck.

5148. **1. Marts 1365.**

Kardinal Johannes de Blandiaco ophæver den Bandlysning, som Biskop Bertrandus (de Cosnac) af Comminges har udtalt over de gejstlige og verdslige Personer, som havde forfulgt og fængslet Johan Helle.

Johannes tituli s. Marci presbiter cardinalis, commissarius ad infrascripta per dominum nostrum papam specialiter deputatus, ... episcopo Lubicensi necnon universis, ad quos presentes littere seu presens publicum instrumentum pervenerit. Noveritis *(Urkundenbuch d. Stadt Lübeck III, 548—50; Reg. *2554).* Datum et actum Auinione in hospitio habitationis nostre anno . . . . 1365, indictione 3, die 1. mensis martii, pontificatus . . . . anno 3.

Orig. i Stadsarkivet i Lübeck.

5149. **21. Juli 1366.**

Grev Henrik af Holsten faar Tilladelse til at besøge det hellige Land[1]).

Supplicat Henricus comes Holtzacie, quatenus sibi licentiam visitandi sanctum sepulcrum dominicum et alia loca sancta ultramarina cum suis familiaribus et aliis secum ire volentibus dignemini indulgere ut in forma. Fiat. B. Datum Avinione 12. kal. aug. anno 4.

Suppl. 43 fol. 256 v.

---

[1]) Samme Dag faar Grev Henrik bevilget Rejsealter.

5150. **10. Okt. 1366.**

Kardinal Johannes (de Blandiaco) opfordrer Dekanen i Lübeck Johannes Clendenst og Kanniken Johannes Blücher til at undersøge de Klager, som Johan Helle paany har rejst ved Kurien mod Raadet i Lübeck, og træffe Afgørelse i Sagen. Hvis Parterne ikke vil rette sig efter Kendelsen, skal Dommerne sende Indberetning til Kardinalen. I Brevet er indtaget udaterede Suppliker fra Johan Helle og Raadet i Lübeck.

In nomine Domini Amen. Dudum . . . Urbano pape V . . . exposito *(Urkundenbuch d. Stadt Lübeck III, 631—40; Reg. *2615)*. Datum et actum Auinione in hospitio habitationis[1]) nostre anno 1366, indictione 4, die sabbati 10. mensis oct., pontificatus anno 4.

Orig. i Stadsarkivet i Lübeck.

5151. **18. Jan. 1367.**

Pave Urban V giver Mogens Jensen i Børglum Bekræftelse paa hans Valg til Biskop.

Magno episcopo Burglanensi. Apostolatus officium [etc.]. Sane petitio pro parte tua nuper nobis exhibita continebat, quod, olim Burglanensi ecclesia per obitum Andree Burglanensis episcopi vacante, capitulum dicte ecclesie, pro celebranda electione futuri Burglanensis episcopi, vocatis omnibus, qui eidem electioni voluerunt, debuerunt et potuerunt commode interesse, die ad eligendum prefixa convenientes in unum, te tunc canonicum Roskildensem in presbiteratus ordine constitutum in Burglanensem episcopum concorditer elegerunt, tuque huiusmodi [electioni] ad dictorum capituli instantiam prestans assensum obtinuisti eam per bone memorie Petrum archiepiscopum Lundensem loci metropolitanum auctoritate metropolitica confirmari tibique munus consecrationis impendi alias canonice, nisi apostolice reservationes obstarent, ac regimini eiusdem ecclesie extunc in spiritualibus et temporalibus prefuisti. Cum autem tu dubites, quod provisio eiusdem ecclesie Burglanensis tempore electionis et confirmationis predictarum foret dispositioni apostolice reservata, pro parte tua fuit nobis supplicatum, ut providere tibi super hiis dignaremur. Nos itaque, premissa omnia necnon grandium dona virtutum, quibus personam tuam [altissimus] insignivit, benignius attendentes ac tuo et ipsius ecclesie statui cupientes tam salubriter quam favorabiliter providere, volumus et tibi concedimus, quod electio, confirmatio et muneris impensio supradicte et omnia per te in regimine predicto alias

[1]) Gz. — Cod. hospitationis

tamen rite gesta perinde valeant et plenam obtineant roboris firmitatem, ac si de provisione ipsius ecclesie nulla reservatio facta foret. Datum Avinione 15. kal. febr. anno 5.

Reg. Vat. 232 fol. 348 ep. 3.

5152. **12. Marts 1368.**

Raadet i Lübeck beklager sig til Pave Urban V over de Forurettelser, som Kong Valdemar har tilføjet Staden Lübeck og de andre Søstæder til Trods for den sluttede Fred, og beder om Pavens Beskyttelse.

Sanctissimo in Christo patri ac domino, domino Vrbano, sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino suo gratiosissimo, humi[l]limi devotissimique proconsules, consules, cives ac universitas civitatis Lubicensis inferioris Almanie . . . . devotissima pedum oscula beatorum . . . . Ad aurium vestrarum *(Urkundenbuch d. Stadt Lübeck III, 693—95; Reg. *2663).* Datum anno domini 1368 die b. Gregorii pape nostre universitatis maiori sub sigillo.

Afskrift i Lübecks Brevkopibog fol. 1 v.

28. Maj 1369.

Nr. 662. Brevet er ikke dateret 5. id. junii, men 5. kal. junii.
Orig. paa Perg. i Ribe Stiftskiste, Supplement 30.

5153. **17.—29. Juli 1369.**

Optegnelse om, at Biskop Oluf i Aarhus fritages for at betale Servispenge.

[Die . . .][1]) julii anno, loco, indictione, pontificatu [ɔ: 1369, indictione 7, pontificatus Urbani V anno 7 in thesauraria Montisflasconis coram Arnaldo archiepiscopo Auxitano domini nostri pape camerario infrascriptas obligationes recipiente nomine camere apostolice et sacri collegii cardinalium . . . . .] Olanus episcopus Arusiensis in provincia Lundensi [in regno D]acie fuit pro eo, quia dicta ecclesia non reperiebatur taxata [in libris came]re apostolice nec collegii, a presentatione sui communis servitii [hac vice dum]taxat liberatus.

Oblig. 36 fol. 188 v.

5154. **30. Okt. 1369.**

Kardinalkollegiets Kammermester giver Børglumbiskoppen Jens (Mikkelsen) Kvittering for Betaling af Servispenge til Kollegiet.

Nos Guilelmus tituli s. Stephani in Celiomonte presbiter cardinalis, sacri collegii Romane ecclesie cardinalium camerarius,

---

[1]) Mellem 17. og 29. Juli.

recognoscimus, quod Johannes episcopus Burglanensis pro parte partis sui communis servitii, in quo prefato collegio tenebatur, 10 fl. auri per manus magistri Petri Nicholai clerici diocesis Ripensis nobis solvi fecit, de quibus eum ecclesiamque suam quitamus. Verum intellecta mole gravaminum pro parte episcopi coram nobis expositum, que ipsum ad solvendum illas pecuniarum quantitates, quas collegio ac familiaribus et officialibus cardinalium sub certis penis ac termino jam diu elapso solvere tenebatur, reddunt impotentem, auctoritate nobis commissa usque ad festum b. Marie Magdalene proximum terminum sibi duximus prorogandum . . . . Datum Rome 1369 die 30. mensis oct. indictione 7, pontificatus anno 7.

Orig. paa Perg. i Aalborg 19 (R. A.). Trykt Rep. 2878.

5155. **9. Febr. 1370.**

Optegnelse om, at Biskop Jens (Mikkelsen) i Ribe lover at betale Servispenge.

Eisdem anno [ɔ: 1370], indictione et pontificatu, die 9. mensis febr. in thesauraria apostolica Rome coram A[rnaldo] archiepiscopo Auxitano domini nostri pape camerario . . . . Johannes episcopus Ripensis promisit solvere camere apostolice et collegio pro suo communi servitio per Nicholaum Croc procuratorem suum ad hoc legitime constitutum 120 fl. auri camere et quinque servitia consueta, solvendo medietatem in festo b. Andree apostoli et aliam medietatem in simili festo anno revoluto. Alioquin etc. Juravit etc.

Oblig. 36 fol. 201 v. Jfr. I, Nr. 671.

5156. **21. Febr. 1370.**

Optegnelse om, at Biskop Svend i Børglum lover at betale Servispenge.

Eisdem anno [ɔ: 1370], indictione et pontificatu, die 21. mensis febr. in thesauraria apostolica Rome apud s. Petrum coram Arnaldo archiepiscopo Auxitano camerarioque domini nostri pape . . . . Sweno episcopus Burglanensis in provincia Lundensi promisit solvere camere apostolice et collegio pro suo communi servitio per Nicholaum Grech canonicum Ripensem procuratorem suum ad hoc legitime constitutum 66 fl. auri camere et duas partes unius fl. et quinque servitia consueta, solvendo medietatem in festo nativitatis Domini proxime venturo et aliam medietatem in festo Omnium Sanctorum anno revoluto. Alioquin etc. et juravit etc.

Oblig. 36 fol. 203.

Die 21. febr. [1370] Sweno episcopus Burglanensis promisit pro suo communi servitio 66 fl. et duas partes unius et 5 servitia consueta. 17 cardinales.

Item recognovit pro communi servitio Johannis predecessoris sui collegio 23 fl. et tertium unius fl. et unum servitium integrum, cuius predecessoris obligatio facta fuit die 4. oct. de anno 65, solvendo medietatem [*etc. som ovenfor til* sanctorum] extunc sequturis. Alioquin etc. 16 cardinales.

Oblig. 35 fol. 135 v.

5157. **8. April 1370.**

Pave Urban V overdrager Anselmus Lange Kanonikat og Præbende i Lübeck, ledige ved, at Biskop Henrik i Slesvig har resigneret dem.

Anselmo Lange canonico Lubicensi. Laudabilia probitatis merita [etc.]. Cum itaque canonicatus et prebenda ecclesie Lubicensis, quos Henricus episcopus Slesvicensis tempore promotionis per nos facte de ipso ad ecclesiam Slesvicensem obtinebat, per huiusmodi promotionem et munus consecrationis apud sedem apostolicam de mandato nostro impensum eidem, apud sedem apostolicam vacare noscantur ad presens, canonicatum et prebendam huiusmodi tibi conferimus et de eisdem etiam providemus.

In eodem modo decano Hamburgensi Bremensis diocesis et Bono de Canalis Tridentine ac Lippoldo de Sternberg Hildesemensis ecclesiarum canonicis.

Reg. Avin. Urb. V tom. 23 fol. 127 v.

5158. **7. Maj 1371.**

Pave Gregor XI befaler sin Nuntius, Biskop Henrik i Slesvig at overtage Dødsboet efter Biskop Magnus (ɔ: Poul) i Aarhus.

Henrico episcopo Slesvicensi apostolice sedis nuntio. Dudum Urbanus papa V ante obitum Magni (!) episcopi Arusiensis omnia bona [*etc. ganske som I, Nr. 686,* Brevet om Biskop Magnus i Ribe]. Datum Avinione non. maji anno 1.

Similiter fuit scriptum et sub eadem data eidem episcopo Slesvicensi super reservatione bonorum quondam Henninghi episcopi Aboensis.

Reg. Vat. 274 fol. 34 v.

5159. **18. Juli 1371.**

Pave Gregor XI skriver til Kansleren i Paris om Franciskaneren Johannes (Hans) Gudensberg, som er den øverste Lektor i det teologiske Fakultet ved Ordensuniversitetet i Erfurt, har prædiket meget hyppigt i Paris, givet

Kommentarer til Aristoteles' filosofiske Skrifter og holdt Forelæsninger over Bibelen, og befaler derfor Kansleren, at han skal tillade Hans Gudensberg at læse over »libri sententiarum« nu til Vinter og give ham de Privilegier, som ellers tilkommer de Franciskanere, som holder Forelæsninger i Paris. Endvidere skal han efter disse Forelæsninger give ham Magistergraden og Jus docendi.

Cancellario ecclesie Parisiensis. Viri sacre lectionis studio dediti *(Uddrag i Bull. Francisc. VI, 458).* Datum apud Villam novam Avinionensis diocesis 15. kal. aug. anno 1.

Reg. Avin. 173 fol. 427 ep. 609.

5160. **1371—72.**

Fortegnelse over en Del delvis tabte Breve vedrørende Biskop Henrik i Slesvigs Udnævnelse til pavelig Nuntius og Kollektor i Norden. (Kun Registret findes.)

Qualiter Henricus episcopus Slesvicensis factus est collector in regnis Dacie, Svecie et Norvegie — fol. 6 v. Ex fideli [etc.][1]).

Mandatur eidem Henrico, quod levet et exigat decimas per Urbanum papam V in dictis regnis impositas — fol. 3. Dudum felicis recordationis, [etc.][1]).

Datur potestas dicto episcopo procedendi contra omnes ipsum seu succollectores suos in eorum officiis impedientes. — fol. 3. Cum te [etc.][1]).

Reservatio bonorum bone memorie Magni [ɔ: Pauli] episcopi Arusiensis — fol. 3 v. Dudum [etc.][1]).

Reservatio bonorum bone memorie Henninghi episcopi Aboensis — fol. 3 v.

Reservatio bonorum Magni bone memorie episcopi Ripensis. — fol. 3 v.

Datur potestas Johanni Mauberti apostolice sedis nuntio recipiendi pecunias a collectoribus in regnis Ungarie et Dacie deputatis. — fol. 4 v.

Mandatur factoribus de Guardis in loco de Brugis commorantibus, quatenus petant et exigant pecunias per dictum Johannem Mauberti receptas a collectoribus regnorum predictorum.

Instrum. Miscell. 1371 fol. 44. Jfr. I, Nr. 684—88.

5161. **1372?**

Pave Gregor XI giver Biskop Henrik i Slesvig, pavelig Nuntius i Norden, Tilladelse til at give 6 Præstesønner Dispensation til at lade sig præstevie.

---

[1]) Indledningsformlerne findes kun for de 4 første.

H. episcopo N. apostolice sedis nuntio. Cum te ad regna Dacie, Svecie et Norvegie *(Dipl. Norv. XVII, 841—42). Uden Dato.*

Armarium 53 vol. 13 fol. 51.

5162. 24. April 1374.

Optegnelse om, at Biskop Theodericus (Beyer de Boppard) i Metz betaler en Del af sine Servispenge til det pavelige Kammer gennem Hans Gudensberg[1]).

Die 24. mensis predicti [ɔ: aprilis 1374] recepti fuerunt a Henrico [ɔ: Theodorico] episcopo Metensi in deductionem 1300 fl. auri ponderis camere apostolice, in et pro quibus composuit magister Johannes de Gudensberg ut procurator dicti episcopi et pro ipso cum camera predicta, ratione subcidii (!) loco decime prefato episcopo impositi pro oneribus dicte camere supportandis, dicto procuratore assignante manualiter pro prefato episcopo et nomine eiusdem, 300 fl. camere.

Collect. 339 fol. 24 v. Trykt: Kirsch, Die päpstl. Kollektorien in Deutschland während d. 14. Jahrh., 409.

5163. 25. Jan. 1375.

Pave Gregor XI udnævner Franciskaneren, Magister Hans Gudensberg til Biskop i Slesvig.

X X X X X
X X X X X

Johanni de Gudensberg electo Slesvicensi. Inter solicitudines varias [*etc. som Nr. 536*]. Dudum siquidem, ecclesia Slesvicensi ex eo pastoris solatio destituta, quod nos nuper, Henricum Osiliensem, tunc Slesvicensem, episcopum apud sedem apostolicam constitutum a vinculo, quo ipse Slesvicensi ecclesie, cui tunc preerat, tenebatur, absolventes, eum ad ecclesiam Osiliensem tunc vacantem duximus transferendum, preficiendo eundem eidem Osiliensi ecclesie in episcopum et pastorem, nos, attendentes, quod nullus preter nos hac vice de ordinatione ipsius ecclesie Slesvicensis se intromittere potuit neque potest pro eo, quod nos diu ante vacationem huiusmodi dicte Slesvicensis ecclesie provisiones cathedralium ecclesiarum omnium tunc apud dictam sedem quocunque modo vacantium et imposterum vacaturarum dispositioni nostre reservavimus . . . . ., demum ad te

---

[1]) 8. Juli og 23. Dec. 1374 betaler Biskoppen i Metz ligeledes Afdrag paa sin Gæld til det pavelige Kammer gennem Magister Johannes de Gudemberg (Gutensberg) — Kirsch, Kollektorien, 410—11.

ordinis fratrum Minorum professorem, in sacra pagina magistrum et in sacerdotio constitutum, religionis zelo conspicuum, ... direximus oculos nostre mentis, [ac] de persona tua eidem Slesvicensi ecclesie providemus teque illi preficimus in episcopum et pastorem .... Datum Avinione 8. kal. febr. anno 5.

In eodem modo Capitulo ecclesie Slesvicensis.
Clero civitatis et diocesis Slesvicensis.
Populo — - — —
Archiepiscopo Lundensi.

Reg. Aven. 197 fol. 436 v.

16. Febr. 1375.

Nr. 726—27. Fuldstændige Afskrifter af begge Breve findes i P. A. Munchs svenske Afskrifter efter Gregor XI cod. chart. tom. XXV fol. 7 og fol. 44.

16. April 1375.

Nr. 735. Den tilsvarende Kvittering findes i Oblig. 42 fol. 11 og er trykt i Dipl. Norv. XVII, 124.

5164. 5. Juli 1375.

Biskop Jens (Mikkelsen) i Ribe betaler Resten af sine Servispenge til Kardinalkollegiet.

Nos Guilelmus tituli s. Stephani in Celiomonte presbiter cardinalis, sacri collegii cardinalium camerarius, recognoscimus, quod Johannes episcopus Ripensis pro complemento sui communis servitii, in quo prefato collegio tenebatur, 32 fl. auri, item pro complemento servitii familie cardinalium 3 fl. 14 sol. 10 den. monete Auinionensis per manus Nicholai Petri cantoris Slesvicensis et Eskilli Fedderi canonici dicte ecclesie nobis tempore debito solvi fecit, de quibus sic solutis episcopum et ecclesiam suam collegii nomine quitamus. Datum Auinione die 5. mensis julii 1375 pontificatus anno 5.

Orig. paa Perg. i Ribe Stiftskistes Breve (R. A.). Trykt Rep. 3063.

5165. 13. Nov. 1375.

Pave Gregor XI befaler Ærkebiskoppen i Lund Niels Jonsen (Bild) og Biskoppen i Odense Valdemar (Podebusk) at undersøge Paalideligheden af de Fortællinger, der er i Omløb om Birgittas Mirakler.

Nicholao archiepiscopo Lundensi et Waldemaro episcopo Ottoniensi. Sepe a multis accepimus, quod quondam nobilis mulier Birgitta, relicta nobilis viri Ulphonis de Ulfase militis diocesis Lincopensis, ducens vitam suam omnibus exemplarem et creatori omnium signanter acceptam, viam universe carnis

ingressa, pro suis operibus migravit ad dominum. Ipsius corpus sepultum in monasterio Wadstenensi diocesis Lincopensis existit, ubi post eius de vita presente obitum ad eius devote servitutis obsequium se ipsam totaliter deputarat. Multa in testimonium beatitudinis eius signa suis fidelibus [dominus][1]) dignatur ostendere, que non decet latere sub modio, sed veluti super candelabrum posita dei ecclesie nota fieri. Quocirca fraternitati vestre, de qua in his et aliis plenam in domino fiduciam optinemus, mandamus, quatenus de omnibus quibuscunque, que ad illius gloriam per mirabilium actorem ostensa feruntur, cum integra eorum substantia et oportunis circumstantiis per testes fidedignos cum debita juramenti prestatione vos informare et totum, quicquid inde vos invenire contigerit, nobis [sub][1]) sigillis vestris referre curetis. Datum Avinione id. nov. anno 5.

Indført i et Brev fra Generalkonfessoren i Vadstena, dateret 1376 dominice quasimodogeniti (ɔ: 20. April) til Ærkebiskop Birger i Upsala, dette afskrevet i Vadstenas røde Bog Nr. 32. Örnhielms Bullarium I, 1321. — Findes ogsaa i Upsala Univ. bibl. Cod. C 172 fol. 47 og Cod. C 46 fol. 127 v.

5166. **22. Dec. 1375.**

Biskop Theodericus (Beyer de Boppard) i Metz betaler en Del af sine Servispenge til det pavelige Kammer gennem Hans Gudensberg.

Die 22. mensis dec. [1375] recepti fuerunt a Theodorico episcopo Metensi pro et de pecuniis decimarum pro mensa sua episcopali per sedem apostolicam impositarum eidem, pro complemento 1400 fl. ponderis camere apostolice, in et pro quibus magister Johannes de Gutensberg, procurator suus, nomine ipsius episcopi et pro ipso ratione premissorum cum dicta camera apostolica composuit, prout in instrumento per Jacobum de Solagiis notarium dicte camere super hiis recepto latius continetur, solvente per manus predicti magistri Johannis procuratoris sui 400 fl. de camera.

Collect. 342 upag. Trykt: Kirsch, Die päpstl. Kollektorien, 415.

30. Sept. 1376.

Nr. 750. Den tilsvarende Kvittering findes i Oblig. 42 fol. 92 v og er trykt i Dipl. Norv. XVII, 124 f.

5167. **13. Marts 1377.**

Pave Gregor XI udnævner de 3 nordiske Ærkebiskopper til Værneherrer for Skara Stift.

---

[1]) add. Gz.

Lundensi ac Vpsalensi ac Nidrosiensi archiepiscopis. Ad reprimendas insolentias transgressorum et transgressiones [*som Nr. 1537*]. Sane lamentabilis querela multorum nostrum frequenter turbavit auditum, amarificavit et mentem, quod nonnulli iniquitatis filii, a quorum oculis dei timor abcessit, in civitate et diocesi Scarensibus pretextu guerrarum, quibus eedem civitas et diocesis dicuntur multipliciter fatigari, et alias temere clericos et ecclesiasticas personas seculares et regulares, etiam in dignitate constitutas, civitatis et diocesis predictarum bellicis actibus se minime immiscentes non absque injectione manuum violenta capere, detinere, carceribus mancipare [etc.]. Datum Rome 3. id. martii anno 7.

Gregorii XI cod. chart. T. 29 (anno 7) fol. 52. (Efter P. A. Munchs Afskrifter i Riksarkivet i Stockholm.)

5168. **19. Aug. 1383.**

Pave Urban VI udnævner Biskop Lambertus (de Brunn) i Bamberg til Nuntius og Kollektor i Tyskland, Bøhmen, Danmark, Sverige og Norge, særlig for at opkræve den Tyvendedels Skat, som er paalignet alle gejstlige Indtægter.

Lamberto episcopo Bambergensi, in Alamannie, Boemie, Dacie, Svecie et Norvegie regnis et partibus apostolice sedis nuntio. Romani pontificis providentia circumspecta *(Dipl. Norv. XVII, 857—59).* Datum apud Vallemontonem Signiensis diocesis 14. kal. sept. anno 6. *De curia.*

Arm. 33 vol. 12 fol. 39 f.

5169. **30. Okt. 1389.**

Dronning Margrete ansøger Pave Urban VI om at kanonisere Birgitta.

Vrbano . . . . sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici et . . . . sacrosancto cardinalium collegio humilis et devota filia Margareta dei et sancte sedis gratia regnorum Dacie, Svecie et Norvegie regina cum omni humilitate et reverentia oscula pedum beatorum. Magna multitudo dulcedinis dei, quam absconderat timentibus et diligentibus se, electorum suorum vitam omnium virtutum decore velut quibusdam primis et purissimis fructibus insignitam cum gloriosa fertilitate diffundit in orbem ipsosque electos miraculis et signorum prodigiis ad laudem et gloriam nominis sui inter homines tamquam stellas micantes celebres efficit et ostendit meritis gloriosos[1]), ut te-

---

[1]) Gz. — Cod. gloriosis

nebris vitiorum obfuscati non videntes videant caritatisque divine calore succensi electorum suorum exemplo gustare queant, quam dulcis est deus. Sane, sicut ad beatitudinis vestre notitiam non ambigo pervenisse, in regno meo Svecie modernis temporibus surrexit velut lucerna lucens in templo venerabilis domina Birghitta ex nobiliori prosapia gentis mee oriunda, que spreta felicitate terrena mundaneque glorie fastigiis et divitiis retrojectis se ipsam sacrificium acceptabile Christo dedicavit, vacans assidue operibus caritatis, orationibus, vigiliis, jejuniis, elemosinis et disciplinis divinis nocturnis temporibus et diurnis tam in regno meo quam Rome et aliis locis sacris, in quibus peregrinari propter ipsius omnipotentis amorem elegit, adeo quod tamquam sydus prefulgidum sanctitatis sue radios ubique diffudit; quapropter in sponsam ab ipso Christo desponsari meruit et ipsius gratissimis colloquiis refoveri, divinorum judiciorum et consiliorum revelatrix effecta, nunc autem de mundo translata quasi luminare conspicuum et splendore glorie et multorum coruscatione signorum effulget, propter quod ad monasterium in Watzstenum Lincopensis diocesis, ubi gloriosum eius corpus repositum est, de diversis nationibus et linguis magna gentium multitudo concurrit, laudantes et glorificantes deum in miraculis et prodigiis, que cotidie per eam operari dignatur. Quorum miraculorum grata virtute succensa totiusque regni desiderio et clamore continuo provocata, sanctitatis vestre provoluta genibus humiliter supplico, quatenus ad laudem et gloriam nominis Christi fideliumque consolationem eandem venerabilem et gloriosam dominam Birghittam cathalogo sanctorum ascribere et solempniter canonizare dignemini et precipere pro sancta a fidelibus coli et digna veneratione laudari. Supplicantis itaque filie vestre pia petitio, clementissime pater, sanctitatis vestre memorie gratanter inhereat ipsamque suavitate beata sollicitet ad eiusdem canonizationis vota complenda, ut fideles tanta gratulatione divina letati acceptabilia deo cum jubilo gratiarum vota persolvant. Presentes vero litteras non clausas, sed patentes esse decrevi, cum per diversas terras transire debeant et varia sint viarum pericula, ne, si eas aperiri contingeret, sigillum frangeretur. Datum Sudercopie anno 1389 penultima die mensis oct.

Overskrift: Littere supplicatiorie specialiter domine regine pro canonizatione b. Birghitte.

Samtidig eller lidt senere Kopi i Upsala Univ. bibl. C, 2 fol. 61. — Fol. 64 findes en tilsvarende Ansøgning fra Biskopperne og de verdslige Raader.

26. Jan. 1391.

Nr. 813. Den i dette Brev nævnte Johannes Rotschylt er iflg. et Pavebrev af 27. Maj 1401 (Bull. Franc. VII, 131) Franciskanermunk fra Klostret i Speyer og har altsaa ikke noget med Roskilde at gøre.

21. Marts 1399.

Nr. 928. Brevet er rettet til Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis.

5170. 5. Juli [1408].

Pave Gregor XII indkalder et almindeligt Koncilium for at faa Skismaet hævet.

Supremis aspirantes affectibus ad extirpationem lugubris schismatis ac nunc diuturni, quod nuper circa hanc rem decreverimus per modum generalis concilii exequendum, copiam indictionis et convocationis huiusmodi concilii in celebritate futura pentechostes in Aquilegiensi provincia seu exarchatu Ravennatensi domino autore celebrandi per nos nuper editarum presentibus duximus inserendam, ut tua serenitas mentem nostram circa huiusmodi materiam domino acceptissimam et christianitati saluberrimam possit agnoscere ferventissimam et intentam, exhortantes, ut hanc determinationem nostram prelatis ecclesiarum, monasteriorum, civitatum ac terrarum et locorum ac nobilibus et universitatibus principalibus regni tui placeat ad eorum notitiam celeriter nunc intimare illosque et alios ad veniendum inducere pro conclusione saluberrima tanti boni. Tenor autem dicte indictionis sequitur et est talis:

Ad futuram rei memoriam. Cum tanta mentis nostre intentio sit Christianorum ecclesiam integraliter reunire, palpato per experientiam rei magistram, quod per viam renuntiationis obstante iniquorum malitia id efficere huc usque nequi[vi]mus[1]), quam[2]) pure et sincere optulimus et in eandem perseveranter perstitimus et adhuc persistere non desistimus secundum formam et intentionem nostri voti et juramenti, nescientes divini secreta consilii sepenumero per effectum demonstrantes [ɔ: -is][1]), quod varie [ɔ: vane][1]) sunt cogitationes humane, ad viam juribus et antiquis consuetudinibus approbatam nos convertimus. Generale concilium, quod omnes vias ad unionem includit, nullam penitus excludendo, quodque solius Romani pontificis esse dinoscitur, sine cuius auctoritate factum non concilium, sed conventiculum seu

---

[1]) Gz. [2]) Gz. — Cod. quod

conciliabulum dicitur et diffinitur nullum existere, ad festum pentechostes immediate subsequentis celebrandum et in patriarchatu Aquilegiensi seu exarchatu Ravennatensi divino auxilio invocato de fratrum nostrorum consilio tenore presentium indicimus et etiam convocamus . . ., mandantes universis patriarchis, archiepiscopis et episcopis ac electis et aliis ecclesiarum prelatis ac reliquis in prelaturis et dignitatibus constitutis, qui solent ex dignitatibus aut prelaturis eorum in huiusmodi generalibus conciliis interesse, quatenus ad id se personaliter in eisdem loco et tempore transferant, tempore debito scituri locum, quem ex eis duxerimus eligendum, quem quidem locum nunc expresse determinare et denuntiare nequimus propter varias circumstantias, quibus locus talis unitatis et pacis debet merito circumcingi. Et quoniam pestiferum hoc schisma tolli verisimiliter non speratur neque dari integritas unionis populo Christiano cum effectu sine dominorum temporalium voluntate, quorum honor et status tangitur, . . . imperatorem Romanorum et alios reges et nobiles viros, duces, principes ceterosque potentatus necnon communitatum et universitatum regimina principalia requirimus, monemus et exhortamur in domino, quatenus ad id consilium personaliter veniant aut aliquos viros solempnes, doctos et deum timentes transmittant, ut fiat domino adjuvante pax et unitas eodem in populo Christiano. Datum Rome 3. non. julii.

»Vadstena Papirskopibog« pag. 41, derefter i Örnhielms Bullarium II.

5171. **30. Maj 1416.**

Kong Erik ansøger den kommende Pave om Bekræftelse af Birgittinerordenens Regel og beder ham tage Vadstena Kloster under sin Beskyttelse.

Cum omnimoda reverentia devotissima pedum oscula beatorum. Ad aures s. v. non ambigo pervenisse de fama sanctitatis cuiusdam b. Birgitte in regno meo Svecie de nobiliori gentis mee prosapia oriunde, que spreta felicitate terrena mundaneque glorie fastigiis et divitiis retrojectis se ipsam in holocaustum domino per labores penitentie et opera pietatis jugiter immolavit, contemplationi celestium semper vacans, [ac] magnis gratiis, miraculis atque signis et quasi innumeris celestibus visionibus multipliciter meruit illustrari; unde inter ceteras revelationes divinitus sibi factas recepit immediate a Christo, ut pie creditur, quandam regulam seu formam vivendi cuiusdam nove religionis in dicto regno meo Svecie dudum institute in monasterio de Watzsteno juxta magnificentiam progenitorum meorum atque meam

nobiliter constructo et dotato, in quo reliquie sacri corporis eius collocate congrua devotione revereantur. Quam quidem regulam felicis recordationis Gregorius papa XI et Urbanus VI . . . post examinationem debitam de consilio et assensu sacri collegii cardinalium sub nomine constitutionum b. Birgitte rite et canonice approbarunt, statuentes easdem constitutiones una cum regula s. Augustini in dicto monasterio de Vatzsteno et omnibus aliis locis eiusdem ordinis perpetuo observandas. Nichilominus dicta b. Birgitta, dum adhuc ageret in humanis, semper asserebat sibi in spiritu fuisse promissum dictas constitutiones sub nomine regule s. Salvatoris ab ecclesia debere utique confirmari. Quamobrem ad genua s. v. humiliter et reverenter provolutus affectuose peto et efflagito, quatenus ad Christiane religionis augmentum et singularem venerationem dignissime matris Christi, cui dictus ordo existit dedicatus, dignemini cum sacro vestro collegio predictas constitutiones in regulam transferre et sub vocabulo s. Salvatoris confirmare, facientes in hoc mihi et fidelibus populis meorum regnorum non modicam consolationem et complacentiam singularem. Insuper dignetur s. v. contemplatione precum mearum humilium monasterium s. B. de Watzsteno supradictum ac alia loca eiusdem ordinis una cum personis suis habere recommissa et a quibusvis perturbationibus paternaliter defensata. S. v. conservet altissimus in sua gratia semper salvam et incolumem ad ecclesie sue sancte regimen et honorem. Scriptum in castro meo Calundeborgensi in regno meo Dacie anno 1416 penultima die mensis maji meo sub secreto.

Afskrift i C 63 fol. 9 (Upsala Univ. bibl.). — I samme Bind findes en Del andre Ansøgninger fra Kong Erik i samme Anledning, til Natio Gallicana paa Konstanzer-Konciliet (3. Juni 1417, fol. 4), til Kardinalerne (udat., fol. 4 v), til Kardinal Oddo Colonna, senere Martin V (3. Juni 1417, fol. 5), til den kommende Pave (udat. (1418?), fol. 6).

5172. **3. Febr. [1417].**

Ærkebiskop Peder (Kruse) i Lund ansøger den kommende Pave om at tage Vadstena og Maribo Klostre under sin Beskyttelse.

Recommendationem meam humillimam cum devota filiali submissione premissa ad [ɔ: ac][1]) pedum oscula beatorum. Quamquam ad religiosorum [omnium][1]) commoda mea fue[r]at intentio promovenda, illorum tamen precipue loca, in quibus divina affluente gratia continuata sanctimonie accrementa vigere perspicio[2]),

---

[1]) Gz. [2]) Gz. — Cod. prospicio

et ubi deus omnipotens b. Birgitte venerandas reliquias contineri disposuit, per quas ipse gloriosis[1]) suis faciens prodigia gratiam sanitatum in utroque homine misericorditer elargiri non desinit populo adventanti, in suis libertatibus et gratiarum indulgentiis posse proficere[2]) cupio toto zelo. Quapropter s. v. preces offerens humillimas supplico genibus provolutis [ɔ: -us][3]), quatenus contemplatione dei monasterium bb. Marie virginis et Birgitte in Watzsteno, quod sanctitatis vestre predecessores attenta ipsius novelle religionis plantula, quam dei filius plantasse creditur ad gloriam sanctissime sue matris, in benedictionibus decorantes gratiarum beneficiis irrigarunt, s. v. paterne pietate [ɔ: -is][3]) amplexibus recommendat[um][3]) dignetur suscipere et sub singularis protectionis pallio confovere; necnon locum in Skemminge mee provincie, ubi divina disponente gratia monasterium dicti ordinis Ericus Svecie, Dacie et Norvegie rex fundari statuit et dotari, gratiis et indulgentiis spiritualibus, prout negotium procuravit supplicando devota humilitate, dignetur s. v. misericorditer insigniri [ɔ: -re][3]) sibi confirmationis robur deo et gloriose Marie virgini totique celesti curie ad gloriam et honorem auctoritate apostolica tribuendo. Sanctitatem vestram conservet altissimus semper salvam. Scriptum Hafnis die b. Blasii martiris meo sub secreto.

S. v. filius P[etrus] dei gratia archiepiscopus Lundensis humiliter et devote.

Afskrift i C 63 fol. 8 v (Upsala Univ. bibl.).

5173. **Foraaret 1418?**

Kong Erik ansøger Pave Martin V om Bekræftelse paa Oprettelsen af Birgittinerklostret i Maribo og dets Privilegier.

Exponitur pro parte Erici Dacie Svecie et Norvegie etc. regis, quod zelo dei accensus, ordinarii loci ac religiosorum abbatisse et confessoris generalis ac utriusque conventus monasteriorum sanctarum Marie virginis et Birgitte in Vazsteno ordinis s. Augustini s. Salvatoris nuncupati Lincopensis [diocesis][3]) assensu adhuc [ɔ: ad hoc][3]) accedente, quendam locum in Skæmminge Ottoniensis diocesis in regno suo Dacie atque dominio unacum ecclesia parrochiali eiusdem loci ad presentationem dicti regis spectanti necnon domibus, curiis, ortis, agris, pratis, piscaturis, colonis ac redditibus pro fundatione et constructione

---

[1]) Gz. — Cod. gloriosus [2]) Gz. — Cod. prospicere [3]) Gz.

quorundam monasteriorum ordinis predicti donavit ipsaque monasteria, unum videlicet pro abbatissa et sororibus et aliud pro confessore generali et fratribus, contigua, sed separata et omnino divisa secundum morem et consuetudinem aliorum monasteriorum dicti ordinis, in loco prefato Skæmminge erigi et construi fecit, voluitque ipsa Marienbo in posterum ab omnibus nuncupari. Ut autem tanto ferventiori devotiorique zelo caritatis Christi fideles ad monasteria predicta se conferant liberiusque et quietius sub regulari habitu domino famulentur, quo privilegiis . . . . apostolice sedis se conspexerint communitos, pro parte ipsius regis supplicatur, quatenus fundationem et constructionem ac omnia inde secuta ratificare atque ex certa scientia confirmare necnon omnia privilegia . . . . predicto ordini sive monasteriis et locis ac personis dicti ordinis quacunque auctoritate concessa dictis monasteriis in Marienbo ac personis, que sunt in eodem [ɔ: eisdem] vel pro tempore erunt, concedere dignemini . . . . *Udateret.*

Afskrift i C 43 fol. 4 v (Upsala Univ. bibl.). Brevet svarer ret nøje til Nr. 1248.

5174. 6. Sept. 1419.

Pave Martin V beklager sig til Kong Erik af Pommern over de upassende Udtryk i et nylig fra ham til Pavestolen indløbet Brev, hvilket han dog ikke antager kan hidrøre fra Kongen selv. Han sender ham derfor en Afskrift af Brevet, for at han kan se, hvilke Sekretærer han har betroet sine Forretningers Udførelse.

Erico regi Dacie. Licet nostrorum gestorum conscii nostraque contenti conscientia prolationes dicentium ut eis libere[1]) honesto silentio contempnere soleamus, nunc tamen arguimur contra justitiam egisse, quod omnino a veritate alienum est, et tantam diffamationis calumpniam tacite preterire non possumus. Sane cum legimus litteras tue serenitatis nomine nuper ad nos directas, plenas inhonestate ac verbis minime regali dignitati convenientibus, nullo modo ex eiusdem tue serenitatis mente tam impudicam verborum congeriem tamque inconsideratas et inconsultas sententias emanasse credere valemus. In hiis siquidem nonnulla scripta sunt ab omni reverentia et devotione erga nos et sedem apostolicam remota; que quamvis detestabilia sint atque singulari supplicio punienda, ea omnia, primum in Domino confisi, deinde in conscientia nostra, contempnimus et pro

[1]) ɔ: eis libet (?)

nichilo reputamus. Verum quia, ut (!) credimus, huiusmodi litterarum notitiam celerius ad nos pervenisse quam ad tuam celsitudinem, cum, veluti diximus, ex mente tue serenitatis derivatas esse minime putemus, harum literarum copiam de verbo ad verbum presentibus interclusam tibi destinandam duximus, ut intelligas, quales secretarios habes, quibus negotia tua exequenda committis. Ceterum incedentes per vestigia humilitatis, quemadmodum proprius filius dei unicus, dum in terra esset, sua predicatione sanctissima ac suis actionibus nos docuit, et memoratarum literarum injustam contumeliam negligentes tueque celsitudini gratificare volentes, super hiis, que a nobis petis, tantum tibi concedendum esse duximus, quantum honestas et recta ratio persuasit. Datum Florentie 8. id. sept. [1419].

Afskrift i Biskop Magnus Nicolai's Kopibog i Svenske Rigsarkiv fol. 1 v, derefter i L. Dipl. Trykt Dipl. Norv. XVIII, 45 f.

5175. 16. April 1425.

Kardinal Antonius (Pancerinus) stævner i Egenskab af pavelig Dommer og Kommissær Kong Erik eller hans Befuldmægtigede til at give Møde for ham i Anledning af Processen mellem Kongen og de slesvigske Hertuger og Kejser Sigismunds Dom til Fordel for Kongen.

Mandat . . . . Antonius tituli s. Susanne s. Romane ecclesie cardinalis presbiter, Aquilegiensis vulgariter nuncupatus, judex et commissarius a domino nostro papa cause et partibus infrascriptis . . . deputatus, citari et citat Ericum regem Dacie *(Script. rer. Dan. VII, 443—44; Reg. 3448).* Datum Rome in domibus dicte nostre residentie die 16. mensis aprilis sub anno 1425, indictione 3 pontificatus Martini pape V anno 8.

5176. 24. April 1425.

Kardinal Antonius (Pancerinus) stævner paany Kong Erik og hans Prokuratorer i Anledning af samme Sag.

Mandat . . . . Antonius [*etc. som Nr. 5158*] Ericum regem Dacie *(Script. rer. Dan. VII, 448; Reg. 3449).* Datum Rome in ecclesia b. Marie Rotunde die 24. mensis aprilis anno 1425, indictione 3, pontificatus Martini pape V anno 8.

27. Sept. 1425.

Nr. 1487. Dette Brev findes ogsaa i Vatikanets Arkiv (Littere Martini V to. 8 pag. 230).

5177. **23. Juli 1427.**

Pave Martin V tillader Birgittinerordenens Generalkonfessorer at henlægge Generalkapitlet til Vadstena.

De Watzsteno Lincopensis diocesis, de Londiniis, de Valencia, de Janua et de Paradiso prope Florentiam ordinis s. Augustini s. Salvatoris nuncupati monasteriorum confessoribus generalibus et conventibus secundum constitutiones et instituta regularia s. Brigide viventibus. Etsi pro cunctorum Christi fidelium, super quibus curam pastoralis officii nobis quamquam immeritis ex alto commissi gerere obligamur, statu prospere et feliciter dirigendo sollicitudinem teneamur impendere, [ad] illos tamen potissime, qui sub religionis observantia mundanis abjectis illecebris per contemplationis spiritum cum Maria optima parte fruuntur ac de talentis sibi creditis bonam et fidelem domino student reddere rationem, sic cogimur paternas curas extendere, quod eorum status sub bono et provido regimine conservari possit feliciter et augeri, ipsi quoque in sue sincere devotionis proposito in tranquillitate quietius valeant altissimo famulari. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, quod, licet vestra religio, que divina superlargiente gratia dietim in orbe terrarum diffunditur, augetur et crescit, in ecclesia divina novella sit plantatio, ac plerique reges, principes, communitates et alii Christi fideles accensi zelo singularis devotionis, quam ad religionem gerunt eandem, nonnulla monasteria, ecclesias et alia loca regularia in honorem et ob reverentiam dicte sancte, que celesti lumine, ut pie creditur, illustrata dignatione altissimi diversis quotidie in orbe coruscat miraculis magistraque et institutrix extitit observantie, quam profitemini, regularis, in suis regnis, terris et dominiis de bonis sibi a deo collatis fundaveri[n]t, construxeri[n]t et dedicaveri[n]t, quia tamen, humani generis hostis causante versutia, ab aliquibus citra temporibus que[dam][1]) inter religionis predicte professores non sine gravibus dispendiis et jacturis dissensiones resurrexerint et scandala, vos pro illis sedandis ac cuiusvis contentionis et dissensionis materiis propterea etiam exortis ex toto tollendis et submovendis ac pro conservando et augendo felici statu religionis eiusdem summopere affectatis, ut in oppido de Watzsteno Lincopensis diocesis in regno Svecie constituto, Erici regis Dacie, Svecie et Norvegie, de cuius claro sanguine atque progenie dicta sancta,

---

[1]) Gz.

ut accepimus, traxit originem, ad hoc etiam desiderio concurrentibus pariter et assensu, generale capitulum vestri ordinis et religionis concedente domino celebretur, [ac] pro parte vestra nobis fuit supplicatum, ut vobis .... super hiis oportune providere dignaremur. Nos igitur, attendentes, quot quantaque [ɔ: quantosque] generalium capitulorum religionum quorumlibet celebratio pro earum directione felici statuque salubri fructus afferat et commoda, volentes quoque propterea in premissis juxta officii nostri debitum vobis oportune provisionis nostre ministerium favorabiliter impertiri, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis hac vice dumtaxat generale capitulum religionis et ordinis predictorum, temporibus et terminis per nostram discretionem super hoc statuendis, declarandis et prorogandis, in opido predicto indicendi, publicandi, tenendi et celebrandi et ad illud quoscunque eiusdem ordinis confessores, professores et fratres, qui ad huiusmodi capitulum utiles fuerint et idonei, de quibus vobis videbitur, convocandi et requirendi necnon unum ex professoribus eisdem, qui capitulo predicto presideat, .. deputandi, in illoque religionem predictam et sub illa degentes personas, cuiuscunque status existant, in omnibus eorum membris atque partibus, etiam circa modum et normam vivendi, obedientiam quoque, superioritatem et subjectionem et alia, que reformationis et correctionis officiis noveritis indigere dicteque religionis regularia et primeva concernunt quomodolibet instituta, reformandi, corrigendi et emendandi, obscuritates et dubia regule dicte religionis declarandi, interpretandi et stabiliendi, declarationem quoque, interpretationem et stabilimenta huiusmodi faciendi inviolabiliter observari ac contradictores, rebelles et inobedientes quoscunque, etiam per privationem officiorum suorum et amotionem ab eisdem, per censuram ecclesiasticam et alia juris remedia compescendi ... aliaque in dicto capitulo faciendi ...., que pro felici statu et incremento vestre religionis cognoveritis profutura, plenam tenore presentium concedimus facultatem. Datum Rome apud ss. Apostolos 10. kal. aug. anno 10.

Peringskölds Bullarium »ex ms. chart. Wasten. fol. 273«.

5178 (= 1539). **13. Marts 1428.**

Paven befaler Ærkebiskoppen i Upsala at give Skolaren Nicolaus Ricardi fra Upsala Stift Dispensation til, skønt han i Kong Eriks Tjeneste har deltaget i hans Krige, at lade sig indvie til alle de højere Grader.

Archiepiscopo Upsalensi. Humilibus supplicum votis [etc.]. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte Nicolai Ricardi scolaris tue diocesis petitio continebat, quod olim ipse, tunc Erici Dacie, Svecie et Norvegie regis servitiis insistens, bellicis actibus ac armorum exercitiis, in quibus homicidia, membrorum mutilationes laicalium personarum diverseque rapine ac etiam sacrorum locorum incendia perpetrata et commissa fuere, interfuit, etiam sagittas cum balistis contra inimicos emittendo; nullum tamen propria manu aut eisdem sagittis interfecit seu mutilavit aut, quod huiusmodi incendia fierent, operam prestitit quoquomodo. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, ipse Nicolaus ex magno devotionis fervore ad omnes, etiam sacros, ordines promoveri et in illis altissimo perpetuo famulari desideret, pro parte dicti Nicolai nobis fuit supplicatum, ut super premissis sibi providere dignaremur. Nos igitur . . . . fraternitati tue mandamus, quatinus, si est ita et id sine scandalo fieri poterit, ... cum eodem Nicolao, ut ad omnes predictos ordines promoveri et in illis ministrare libere valeat, auctoritate nostra dispenses omnemque aboleas inhabilitatis et infamie maculam sive notam per eum premissorum occasione contractam. Datum Rome apud ss. Apostolos 3. id. martii anno 11.

Optaget i et Eksekutionsbrev af 12. Dec. 1428 fra Ærkebiskop Johannes Haquini i Upsala. Örnhielms Bullarium II.

5179. 8. Jan. 1430.

Munke og Nonner i Vadstena, Paradiso og Maribo ansøger Pave Martin V om pavelig Bekræftelse paa Birgittinerordenens Regel.

Vestre sanctitatis pedibus humiliter provoluti ex intima cordis devotione ardentissimum mentis nostre affectum eidem sanctitati vestre insinuando proponimus, qualiter gloriosus et misericors deus, qui olim patribus et prophetis multipharie locutus est, diebus istis novissimis in filio suo unigenito, cuius vicem geritis in terris, locutus est etiam nobis per sponsam suam sanctissimam dominam Birgittam de regno Svecie oriundam, matrem videlicet et patronam ordinis nostri, dans sibi per celestem revelationem et supernam inspirationem formam regule nostre, ad cuius observantiam ex institutione apostolica et ex mandato speciali sanctitatis vestre obligamur secundum formam professionis regularis in ipso mandato nobis expresse traditam, quam etiam per modum constitutionum, non autem

per modum regule eadem sanctitas vestra approbavit et confirmavit. Cum igitur in quadam revelatione celesti a Christo eidem beate Birgitte matri nostre facta expresse continetur, quod ipse Christus ante tempora secularia providit et predisposuit ipsam regulam a suo vicario generali, sacrosancte Romane ecclesie antistite, debere simpliciter confirmari, et quia lex divinitus est, ut infima per media reducantur ad summa, vos autem estis, quem ipse deus judex vivorum et mortuorum mediatorem et arbitrum medium constituit inter ecclesiam suam militantem et triumphantem, cui etiam tradidit claves regni celestis et orbis in tantum, ut, quidquid ligandum vel solvendum fuerit in celo et in terra, vestre sanctitatis arbitrio famuletur, igitur flexis genibus cordis nostri ad[1]) deum et patrem domini nostri Jesu Christi, a quo omnis paternitas in celo et in terra et precipue dignissima paternitas et paterna dignitas vestre sanctitatis nominatur, ipsum devotissime et ex intimo cordis affectu obsecramus et postulamus, ut det vobis secundum divitias glorie sue virtutem prosperam eius Christi inhabitare[2]) per inspirantem gratiam suam in interiori homine cordis vestri, quatenus ipsam prefatam regulam sancti Salvatoris, quam ipsemet approbavit et confirmavit, ex voluntate beneplaciti sui cum assistentia et complacentia totius ecclesie triumphantis, quam etiam hec sancta sedes apostolica dudum confirmaverat per modum constitutionum, jam per modum regule simpliciter absolute et per se approbare et confirmare dignetur vestra sanctitas gratiosa ad laudem et gloriam domini nostri Jesu Christi, ad honorem et exaltationem ordinis nostri, ad gaudium et letitiam et ad profectum et salutem animarum totius ecclesie militantis. Hoc est devotissima affectio mentis nostre in nobis precordialiter accensa, hoc instantissima supplicatio sincere devotionis, quam ex intimis visceribus cordis nostri flexo poplite provoluti et prostrati ad pedes beatitudinis vestre humiliter et incessanter intra gremium exauditionis vestre petimus dignanter admitti, insuper et celeri atque felici effectui mancipari secundum ordinationem predispositam et providentiam altissimi dei, qui vestram paternam beatitudinem in utriusque hominis prosperitate victuram ad incrementum et exaltationem ecclesie sue sancte conservet feliciter et longeve. Scriptum anno 1430 octava die mensis jan. nostris sub sigillis.

---

[1]) ante Gz. [2]) Gz. — Cod. prosperum eius Christum habitare

Abbatisse et confessores generales necnon et persone conventuales utriusque sexus monasteriorum sanctarum Marie et Birgitte in Watzsteno Lincopensis, de Paradiso prope Florentiam et in Mariebo Ottoniensis diocesium, vestre sanctitatis humillimi et devotissimi oratores.

Afskrift i C 3 fol. 23 (Upsala Univ. bibl.).

5180. **1431?**

Pave Eugen IV, som havde opløst Baselerkonciliet, tilbagekalder Opløsningen. (Registrant over et nu tabt Brev.)

Instrumentum super dissolutione concilii Basiliensis et eiusdem dissolutionis revocatione et in pristinum statum restitutione et confirmatione.

Uddrag af Lucoppidan i Ny kgl. Saml. Fol. 561, 99.

5181. **1432?**

Biskoppen og Kapitlet i Roskilde appellerer til Baselerkonciliet angaaende Striden mellem Oluf Daa og Jens Mortensen om Provstiet i Roskilde.

Instrumentum appellationis ad concilium Basiliense, quo episcopus et capitulum Roskildenses appellaverunt in causa vertente inter Olaum Daa et Johannem Martini litigantes super prepositura.

Uddrag af Lucoppidan i Ny kgl. Saml. Fol. 561, 99.

3. Juli 1434.

Nr. 1728. Dette Brev, som i Dipl. Norv. VI var trykt efter en Afskrift, er i Dipl. Norv. XVIII, 56 trykt efter Orig. paa Perg. i det svenske Rigsarkiv og har Datoen 2. mensis julii.

5182. **10. Juni 1435.**

Slesvigkanniken Bernardus Wineke faar ny Provision paa Provstiet i Barvidsyssel.

Alias vacante prepositura rurali in Bariszisel in ecclesia cathedrali Slesvicensi, que non est dignitas in eadem, per obitum eiusdem ultimi et immediati possessoris, Bernardus Wineke eiusdem ecclesie canonicus illius prepositure ruralis possessionem auctoritate ordinaria est assecutus. Dubitat tamen huiusmodi assecutionem viribus non subsistere; quare supplicat, quatenus sibi de eadem prepositura [fructus 3 mr.] dignemini providere, non obstante perpetua vicaria in Buxtehude Bremensis diocesis [fructus 2 mr.], [quam etiam obtinet]. Concessum in presentia pape. C. Cerviensis. Datum Florentie 4. id. junii anno 5.

Suppl. 300 fol. 91.

5183. **1. Okt. 1438.**

Baselerkonciliet opfordrer Riddere, Væbnere og andre Adelige i de 3 nordiske Riger til at vise Nicolaus Ragvaldi, som Upsaladomkapitlet havde valgt til Ærkebiskop, Lydighed som saadan.

Sacrosancta generalis synodus Basiliensis in Spiritu sancto legittime congregata, universalem ecclesiam representans, dilectis ecclesie filiis nobilibus, marscallo, dapifero necnon universis militibus, militaribus et aliis nobilibus regnorum Svecie, Dacie et Norvegie. Sane pridem, ecclesia Upsalensi per obitum Olavi archiepiscopi . . . . pastoris solatio destituta, Olavus archidiaconus et capitulum eiusdem ecclesie, vocatis omnibus, qui voluerunt, potuerunt et debuerunt electioni futuri pastoris commode interesse, ut moris est, convenientes in unum ac a jure statutis temporibus necnon forma decreti nostri in his observatis unanimiter deliberarunt in electionis huiusmodi negotio per viam scrutinii fore procedendum, necnon, dilectis ecclesie filiis archidiacono predicto et Jacobo Nicolai et Egardo Conradi canonicis eiusdem ecclesie, qui, ut moris est, singulorum vota inquirerent eaque fideliter in scriptis redacta publicarent, assumptis, iidem archidiaconus et canonici nostri [ɔ: vestri] onus assumptionis exequentes compererunt[1]), quod tam ipsi quam alii jus eligendi habentes in Nicolaum episcopum Wexionensem concorditer vota sua direxerunt, postulantes ipsum episcopum unanimiter et concorditer in eorum [et] ecclesie prefate archiepiscopum et pastorem, ipseque episcopus presentato sibi postulationis huiusmodi decreto postulationem ipsam ordinationi nostre duxit submittendam. Nos postulationis huiusmodi negotium nobis desuper expositum et illius decretum nobis etiam per nuntios prefati capituli presentatum dilectissimis filiis ecclesie Ludouico tituli s. Cecilie Arelatensi, officium cancellarie nostre regenti, et Dominico tituli ss. Johannis et Pauli Terraconensi vulgariter nuncupatis, s. Romane ecclesie presbiteris cardinalibus, necnon Amedeo Lugdunensi et Nicolao Panormitano archiepiscopis apud nos constitutis ad finem nobis desuper referendi commisimus examinandum diligenter; demum, nobis solerti et diligenti examinatione per dictos cardinales et archiepiscopos prehabita ac nobis super hoc in congregatione nostra generali fideli relatione per organum prefati archiepiscopi Panormitani facta, postulationem ipsam comperimus de persona ipsius episcopi ad dictam ecclesiam minus

---

[1]) Gz. — Cod. comparuerunt

canonice quoad juris positivi solennitates fore celebratam. Nos nihilominus, advertentes, quod ipsa postulatio canonica fuit jure naturali inspecto, utpote unanimi consensu habentium eligere seu postulare celebrata, necnon ad ipsum episcopum, qui congregationi nostre incorporatus existit et aliquamdiu nobiscum in vinea domini sollicitos impendit labores, consideratis grandium suarum virtutum meritis, quibus personam suam dominus eorum largitor multipliciter insignivit, et de quo fidedigna testimonia nobis etiam perhibebantur, et quod [is, qui][1]) regimini ecclesie Vexionensis hactenus laudabiliter prefuit, prefatam Upsaliensem ecclesiam sciret et posset authore domino salubriter regere et feliciter gubernare, nostre considerationis dirigentes intuitum ac intendentes, quod de persona sua tam ipsi ecclesie Upsalensi quam gregi dominico salubriter provideretur, postulationem huiusmodi, cum dispositio ecclesiarum cathedralium et aliarum propter suspensionem Eugenii pape IV ab administratione papatus in spiritualibus et temporalibus ex certis et justis causis per nos factam ad nos devoluta existat, duximus admittendam atque per alias litteras nostras admisimus, supplentes nihilominus omnes defectus, si qui intervenerunt in eadem; ac ipsum a vinculo, quo ipsi ecclesie Vexionensi, [cui] preerat, tenebatur, authoritate universalis ecclesie absolventes prefate ecclesie Upsalensi prefecimus in archiepiscopum et pastorem et ad eandem ipsum transtulimus et sibi transeundi licentiam tribuimus, curam et administrationem eius[dem] Upsalensis ecclesie sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, sperantes indubie, quod dirigente domino actus suos ipsa ecclesia Upsalensis per sue circumspectionis fructuosum studium regeretur utiliter et prospere dirigeretur et grata in eisdem spiritualibus et temporalibus susciperet incrementa. Quocirca universitatem vestram . . . rogamus et exhortamur attente, quatenus eundem postulatum et prefatam ecclesiam Upsalensem sue cure commissam habentes [ɔ: habeatis] pro universalis ecclesie, quam representavimus, reverentia accuratius recommendatos, ut per vestri favoris assistentiam in commisso sibi pastoralis cure officio possit deo authore melius prosperari, vosque proinde eterne vite premium et eiusdem universalis ecclesie benivolentiam mereamini consequi longevam. Datum Basilee kal. oct. anno 1438.

Örnhielms Bull. II.

---

[1]) Gz.

5184. **20. Okt. 1445.**

Baselerkonciliet anbefaler to Udsendinge til Kong Christoffer, Kanniken Nicolaus Amici fra Cambrai og Johannes de Rene, Provst i Oldenzaal, til Ærkebiskoppen i Upsala Nicolaus Ragvaldi.

Nicolao archiepiscopo Vpsalensi sacrosancta generalis synodus Basiliensis in Spiritu sancto legittime congregata, universa[le]m ecclesiam representans. Quamquam longo tempore multam exhibuerimus sollicitudinem pro conservanda auctoritate universalis ecclesie ac fide catholica, ut tanti labores, qui in conciliis Constanciensi et hoc Basiliensi habiti sunt, felici et salutari fine clauderentur ad honorem dei, salutem animarum, edificationem et pacem ecclesie universe, vanasque adversitates immiserit inimicus humani generis, ne tam desiderata rerum votiva conclusio adhuc haberi posset, non tamen propterea frangimur animis aut a prosecutione negotii tam necessarii et publice salutis cessamus; sed, prospicientes futuram illam dietam, in quam omnes principes ecclesiasticos et seculares nationis Germanice vocatos intelligimus, premittere duximus ad Cristoforum regem Dacie et alios principes ac prelatos eiusdem nationis Nicolaum Amici canonicum Cameracensem, universitatis studii Parisiensis apud nos ambasiatorem, sacre theologie confessorem [ɔ: professorem], et Johannem de Rene prepositum ecclesie Aldensalensis, decretorum doctorem, de intentione huius sancte synodi instructos; quos benigne audire et dicendis per eos fidem creditivam adhibere velit devotio tua atque ita se ad bonum catholice fidei et universe ecclesie efficaciter prosequendum, quemadmodum confidimus, reddere paratam atque [ɔ: adque][1]) hoc ipsum prefati regis serenitatem excitare, sic[ut][1]) semper devotionem tuam ad auctoritatem ecclesie, fidem catholicam et hanc sanctam synodum plurimum affectavisse[2]), intelleximus, ut grandia premia exinde consequi mereatur a domino et in populo christiano benedictionem obtineat sempiternam. Datum Basilee 13. kal. nov. anno 1445.

Afskrift i C. 610 fol. 177 v (Upsala Univ. bibl.).

5185. **5. Aug. 1447.**

Pave Nicolaus V bekendtgør, at der skal eftergives enhver, som skænker Helligaandsklostret i Rom en Gylden, den Bod, der var ham paalagt, og at dette ogsaa skal gælde for allerede afdøde, naar der betales en Gylden.

Universis Christi fidelibus. Licet universis indigentibus aperire teneamur viscera caritatis, illis tamen specialius et habun-

---

[1]) Gz. [2]) Gz. — Cod. affectamus

dantius quodam modo liberalitatis debemus gratiam exhibere, qui, cum sint pauperes spiritu, sponte subeunt onera paupertatis, ut pauperibus possint copiosius subvenire. Cum igitur magister et fratres hospitalis nostri s. Spiritus in Saxia de Urbe pro alendis infirmis pauperibus ac infantibus expositis totis viribus elaborant, et ad hoc exequendum sue facultates minime suppetunt, nisi Christi fidelium elemosinis adjuventur, monemus universitatem vestram in domino, quatenus co[operatores][1]) sitis operum pietatis cum apostolo sentiente, quoniam, qui parce seminat, parce et metet, et, qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus etiam metet vitam eternam. Nos enim . . . . omnibus utriusque sexus, qui de bonis sibi a deo collatis unum flor. auri papalem vel pretium equivalens aut secundum facultates suas, prout preceptori, fratribus, nuntiis, procuratoribus seu commissariis videbitur et placebit, dicto hospitali contulerint pro substentatione pauperum infirmorum et expositorum infantium in dicto hospitali degentium, dummodo de peccatis suis corde contriti fuerint ac ore confessi, omnem penitentiam pro peccatis suis sibi injunctam in mortis articulo relaxamus, atque[2]), si forte aliquis eorum predictam quantitatem dicto hospitali contulerit pro animabus patris et matris seu aliorum defunctorum, qui in sinceritate fidei et unitate s. Romane ecclesie ac obedientia nostra et successorum nostrorum, [cum][1]) contritione atque confessione integra, si tempus affuerit et possibilitas confitendi, ab hac vita migraverint, nos omnibus huiusmodi in Christo decedentibus, de misericordia dei confidentes, de qua magis ac magis confidimus in celis, quam nos ipsius auctoritate relaxamus in terris, omnem penam, quam post lucem huius seculi pro purgandis peccatis pati mererentur, auctoritate presentium relaxamus pariter et dimittimus. Datum Viterbii non. aug. anno 1.

Indtaget i et Brev af 22. Jan. 1516 fra Helligaandsordenens Stormester Alexander de Neronibus (Danske Selskabs Membraner).

5186. 3. Sept. 1458—15. Aug. 1464.

Pave Pius II giver St. Knuds Kloster i Odense Værnebrev.

Pius papa II dat monasterio conservationes privilegiorum nostrorum [ɔ: monasterii s. Kanuti Ottoniensis].

Rep. IV S. 43 efter Hamsfort. Maaske = A. p. D. Nr. 2164 (5. Juni 1459).

---

[1]) Gz. [2]) Gz. — Cod. quodque

5187. **3. Sept. 1458—15. Aug. 1464.**

Pave Pius II giver Ribekapitlet Ret til at besætte Dekanembedet, hver Gang det er ledigt.

Confirmatio Pii pape super electione novi decani, quoties decanatus [Ripensis] vacaverit.

Ældste Archivreg. V, 429. Maaske = A. p. D. Nr. 2251 (13. Maj 1462).

3. Juni 1462.

Nr. 2255. Orig. til dette Brev fandtes i Ribe Kapitels Arkiv. Se Ældste Archivreg. V, 430.

5188. **8. Juni 1462.**

Kong Christiern ansøger om Aflad til dem, der paa Marie Bebudelsesdag besøger det Kapel, som Kongen har stiftet til Ære for den hellige Trefoldighed, Jesu Christi Lidelse og Jomfru Marie ved Roskilde Domkirke og bestemt til Brug for det Broderskab, som han, Dronningen og mange Adelige er Medlemmer af, og i hvilket Kapel han og Kongefamilien har valgt Leiersted[1]).

Olim Cristiernus rex Dacie quandam fraternitatem propriis [ɔ: pro piis][2]) exercendis operibus sub vocabulo s. Trinitatis, passionis domini nostri Jesu Christi et b. Marie, de qua quidem fraternitate ipse et regina Dacie eius conthoralis necnon militi [ɔ: multi] principes et nobiles ac ipsius regis consiliarii existunt, de novo instituit et pro fraternitate huiusmodi quandam capellam in honore s. Trinitatis, passionis domini nostri Jesu Christi et b. Marie huiusmodi, in qua singulis diebus una cantetur et alie legantur misse et alia divina officia diebus singulis perpetuis futuris temporibus celebrentur, prope ecclesiam Roskildensem edificari fecit illamque pro presbiteris missas huiusmodi perpetuo celebraturis dotavit competenter, necnon ipse et regina predicta et eorum filii pro se et posteris suis in dicta capella ipsorum elegerunt sepulturam. Supplicat igitur idem rex, quatenus omnibus Christi fidelibus vere penitentibus et confessis, qui capellam predictam in festivitate visitationis b. Marie et per illius octavas annuatim devote visitaverint et pro illius structurarum, edificiorum ac paramentorum ecclesiasticorum conservatione manus porrexerint adjutrices, tertiam partem plenarie remissionis omnium peccatorum suorum, ipsis in sinceritate fidei ac unitate s. Romane ecclesie ac obedientia et devotione s. v. vel successorum e. s. v. Romanorum pontificum canonice intrantium persistentibus, quodque principes et nobiles et ipsius regis consi-

---

[1]) Ansøgningen er betydelig mere omfattende end den tilsvarende Bevilling (Nr. 2256). [2]) Gz.

liarii, fratres prefate fraternitatis, cum reverentia et honore debitis altare habeant portatile, super quo sine alieni juris prejudicio in locis ad hoc congruentibus et honestis, necnon, si forsan ad loca ecclesiastica supposita interdicto eos declinare contigerit, in illis, januis clausis, excommunicatis et interdictis exclusis, non pulsatis campanis et submissa voce, in ipsorum et suorum familiarium domesticorum presentia per proprium vel alium sacerdotem idoneum, dummodo ipsi causam non dederint interdicto, nec eius occasione id illis specialiter interdici contigerit, missas et alia divina officia celebrari facere licite valeant, indulgere dignemini, necnon ipsis Christi fidelibus, ut prefertur, penitentibus et confessis, cum regem, eius conthoralem seu eorum filios predictos ab hac luce migrare contigerit, alicuius illorum in dicta capella seu aliis ecclesiasticis exsequiis interessentibus centum dies et totidem quadragenas de injunctis eis penitentiis relaxare dignemini. Fiat, quod habeantur viginti annos in una die. E. Et quod possit durare in perpetuum. Datum Viterbii 6. id. junii anno 4.

Suppl. 545 fol. 209.

5189 (= 2257). **12. Juni 1462.**

Supplik (motu proprio) til Bullen Nr. 2257[1]).

Cum, sicut accepimus, post diuturnas et varias contentiones et lites, que inter clerum, prelatos, capitula et monasteria tam Saxonie quam aliarum certarum nationis Alemannie partium ac olim proconsules et consules opidi Luneburgensis Verdensis diocesis eorumque adherentes super redditibus clero, [prelatis],[2]) capitulo [ɔ: -is][2]) et monasteriis prefatis de salina dicti opidi debitis et ipsorum occasione tam in Romana curia quam in partibus illis divisim et conjunctim agitate fuerint [ɔ: -runt], et varia scandala, damna ecclesiarum, dissensiones, incarcerationes et homicidia inde suborta, tandem maior pars cleri et prelatorum predictorum, beneficiorum et monasteriorum suorum indempnitati sueque saluti prospicere quam antiquis contentionibus novas contentiones addere preeligentes, partim cum eisdem olim proconsulibus et consulibus eisque adherentibus antedictis super redditibus et aliis premissis ad evitandum pejora pericula ac ecclesiarum suarum perpetuam destructionem ante aliquot annos concordarunt, partim vero eorum longe depost litem continuantes, videlicet capitulum

---

[1]) Begyndelsen, som her meddeles er meget forskellig fra Bullens endelige Form. [2]) Gz.

[ɔ: -la] Lubicensis et Utinensis Lubicensis diocesis ecclesiarum ac abbas et conventus monasterii in Dobberan Cisterciensis ordinis Zwerinensis diocesis, una cum prefata parte adversa in Cristiernum Dacie, Svecie, Norvegie, Slauorum et Goctorum regem, ducem Slesvicensem, Holtzacie etc. comitem, qui omnem laborem pro premissis sedandis et componendis libenter tamquam catholicus princeps, si id apostolice sedi libeat, obtulit, necnon in modernos Lubicensem, Slesvicensem et Zwerinensem episcopos ac prepositum Bremensem, litterarum apostolicarum correctorem et refferendarium nostrum, sponte pro sua et ecclesiarum contendentium utilitate compromiserunt, ipseque rex compromissi huiusmodi vigore capitula et canonicos Lubicenses et Vtinenses ac abbatem et conventum prefatos ad possessionem ac perceptionem bonorum suorum, quibus totaliter per multos annos caruerunt et spoliati extiterant, per suam ordinationem quasi per modum interlocutorie restitui mandavit, et non solum ipsos compromittentes, sed omnes alios huiusmodi compromissum seu ordinationem regis amplecti seu ad id accedere volentes cum expressa jurium cuiuslibet partium reservatione similiter restitui mandavit, prout ipsis illa fuerunt vigore sententie interlocutorie huiusmodi restituta, reservatis sibi differentiis restantibus occasione huiusmodi cause exortis, videlicet quoad retardata[m solutionem][1]) spoliata [ɔ: -orum][1]) ac spoliatos prelatos, incarceratos et relegatos seu expulsos de novo consulatu et homicidia et cetera mala occasione huiusmodi cause exorta, usque ad nostrum et dicte sedis apostolice beneplacitum et approbationem. Et cum idem rex dubitet [*etc. omtrent som III, 331 L. 15 f. n.—335 til*] Datum Viterbii pridie id. junii anno 4.

R. f. de Tergesto Ag. Anchon de mandato pape.
Suppl. 545 fol. 161.

5190. **16. Sept. 1464—26. Juli 1471.**

Pave Paulus II bekræfter Roskilde Domkirkes Privilegier.

Confirmatio Pauli II generalis super omnibus privilegiis, immunitatibus et libertatibus ecclesiæ et capitulo Roskildensibus concessis.

Uddrag af Lucoppidan i Ny kgl. Saml. Fol. 561 fol. 97.

5191. **1. April 1465.**

Pave Paulus II befaler Kannikerne Jakob Ulfsson i Upsala og Johan Jensen (Quitzow) og Jakob Pedersen i Roskilde at give Marcus Olavi, Præst fra Åbo Stift, Ventebrev paa et Embede i Åbo Stift[2]).

[1]) Gz. [2]) Jfr. om Formlen Nr. 2327.

Jacobo Ulfonis Vpsalensis et Johanni Johannis ac Jacobo Petri Roskildensis canonicis ecclesiarum. Marci Olaui pauperis presbiteri Aboensis diocesis apud sedem apostolicam constituti etc. si cum cura, 20, si vero sine cura, 15 mr. secundum taxationem decime, si taxatum fuerit etc., ad collationem vel provisionem episcopi Aboensis pertinente, si quod in civitate Aboensi vel dicta diocesi vacat ad presens etc. Datum ut supra [ɔ: Rome] kal. aprilis anno 1.

Pauli II in forma pauperum fol. 194 v. (Efter P. A. Munchs Afskrifter i Riksarkivet i Stockholm.)

5192. **1465.**

Ærkebiskop Tuve (Nielsen Juul) anmoder Kardinal Franciscus (Gonzaga) om at opgive sine Fordringer paa Provstiet i Lund til Fordel for Jens (Bing).

Tuvo [archiepiscopus Lundensis] Francisco de Mantua cardinali anno 1465 scribens inter alia significavit, oportere, ut, quisquis præpositus esset, idem etiam adesset ecclesiæ, quod præpositus responsalis est . . . pro bonis capituli et ecclesiæ coram principibus et nobilibus. Tum reditus prælaturæ istius non excedere summam 40 aureorum Rhenensium. Cederet igitur dicto Johanni.

Uddrag i Magnus Matthiæ, Series episc. Lund., 189—90.

1. Dec. 1471.

Nr. 2459. Datoen er ifølge Hamsfort (Kall 8vo. 668) 4. kal. dec. anno 1, altsaa 28. Nov. 1471.

31. Dec. 1471.

Nr. 2462. En gammel, vistnok samtidig Afskrift paa Papir findes i Byen Rendsborgs i Slesvig Statsarkiv deponerede Akter Nr. 29, dog med Datoen pridie id. jan. anno 1 = 12. Jan. 1472.

1. Febr. 1474.

Nr. 2511. Brevet findes ogsaa i Transsumpt i et Brev af 12. Juli 1474 fra Marinus de Fregeno til Sognepræsten, Guardianen for Franciskanerne og Raadet i Kiel, hvori han opfordrer disse til at udbetale Pengene til hans Udsending Anthonius Benedicti de Fregeno (Byen Kiels Pergamentsbreve Nr. 237).

18. April 1474.

Nr. 2561. Uddrag heraf efter tabt Orig. af Lucoppidan i Ny kgl. Saml. Fol. 561, 98.

5193 (= 2568). **18. April 1474.**

Pave Sixtus IV tilstaar den afgaaede Slesvigbiskop Claus (Wulf) en Pension af Embedet.

Nicolao in universali ecclesia olim Slesvicensi episcopo. Personam tuam [etc.]. Cum itaque hodie tu regimini ecclesie Slesvicensis, cui tunc preeras, per certum substitutum procuratorem tum a quodam procuratore tuo ad hoc a te specialiter constituto in manibus nostris sponte cesseris, nosque cessionem huiusmodi admittentes de persona Helrici clerici [ɔ: electi] Slesvicensis duxerimus providendum, nos, ut statum tuum juxta pontificalis dignitatis exigentiam decentius tenere valeas, et, ne ex cessione huiusmodi nimium dispendium patiaris, de alicuius subventionis auxilio providere . . volentes, pensionem annuam 200 fl. Renensium super fructibus mense episcopalis Slesvicensis, per eundem electum, cuius ad id expressus accedit assensus, vel successores suos, quoad vixeris, [tibi] vel procuratori tuo pro una videlicet in Omnium Sanctorum et alia huiusmodi medietatibus in ss. Philippi et Jacobi apostolorum festivitatibus integre annis singulis persolvendam, tenore presentium reservandam constituimus et etiam assignamus, decernentes electum et successores predictos ad solutionem pensionis eiusdem juxta reservationis predicte tenorem . . . . fore efficaciter obligatos et volentes, quod cuilibet ex electo et successoribus predictis, qui in festivitatibus eisdem vel saltem infra triginta dies singulas festivitates easdem immediate sequentes pensionem ipsam tunc debitam tibi non persolverit cum effectu, lapsis diebus eisdem ingressus ecclesiarum sit penitus interdictus, si vero sub huiusmodi interdicto per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes animo, quod absit, permanserit indurato, extunc mensibus lapsis eisdem a regimine ecclesie predicte tam in spiritualibus quam temporalibus eo ipso sit suspensus . . .

[Simili modo] Urbinatensi et Lubecensi episcopis ac decano ecclesie b. Marie Hamburgensis Bremensis diocesis. Datum Rome 14. kal. maji anno 3.

Indtaget i et Eksekutionsbrev, udstedt 29. April 1474 i Rom af Biskop Johannes (de Melinis) i Urbino, pavelig Referendar, dette atter afskrevet i Ulrik Petersens Samlinger XI. Uddrag trykt i Nr. 2568.

5194. 1481.

Pave Sixtus IV giver Nonnerne i Bosø Kloster og deres Skriftefædre Aflad.

[26. Juli 1496] Hannis episcopi Lundensis confirmerade vidisse angående, dhet Bosiø closternunnor och prädijke brödrena wara af papa Sixto gifwen aflatz bulle. Dat. 1481.

Excerpta diplomatica, Indulgentzbreef Nr. 33 og lignende i Skaanebrevsfortegnelsen, Bosø kloster, Nr. 193.

5195. **15. Juni 1483.**

Optegnelse om, at Pave Sixtus IV udnævner Dominikaneren, Lektor Jakob Blaa til Biskop i Gardar efter Anders Mus.

Hodie .... Sixtus papa IV in suo consistorio secreto, ut moris est, ad relationem .... Johannis Baptiste tituli s. Cecilie presbiteri cardinalis Melfitensis ecclesie Gadensi per obitum Andree Mwss ultimi episcopi extra Romanam curiam, per eum possessione non habita, nuper defuncti pastore destitute de persona .... Jacobi Blaa, ordinem fratrum Predicatorum expresse professi ac in sacra theologia in regno Dacie lectoris, providit ipsumque eidem ecclesie Gadensi prefecit in episcopum et pastorem .... In quorum fidem presentem cedulam fieri et manu propria subscriptam soliti nostri parvi sigilli impressione communiri fecimus. Datum Rome die 15. mensis junii 1483 pontificatus anno 12.

R[odericus] vicecancellarius.

Cod. Vat. lat. 3478 fol. 114 v. Trykt Dipl. Norv. XVII, 606 f.

22. Aug. 1484.

Nr. 2910. Dette Brev er kun et Uddrag af Celse efter et Afladsbrev for Abbedissen i Skokloster af Bartholomeus de Camerino, udstedt i Stockholm. (Örnhielms Bullarium II.)

5196. **11. Febr. 1485.**

Pave Innocens VIII meddeler Ærkebiskop Jakob (Ulfsson), at han i dette Øjeblik ikke kan imodekomme Kongens Ønske om at faa Birgittas Datter Katarina erklæret for Helgen, men formaner ham til at faa Kongen til at gaa i Kamp mod Russerne.

Jacobo episcopo (!) Vpsalensi. Accepimus literas tuas et aliorum super canonizatione b. Catharine nate s. Brigide, de Svecia, quam et regia maiestas et prelati regnorum Dacie, Svecie et Norvegie fieri cuperent. Satisfaceremus libenter tam pio desiderio regis ipsius et aliorum, nisi nos respectus alterius nuper facte canonizationis de s. Leopoldo teneret. Nam cum res hec magni sit momenti, non nisi rarissime fieri consuevit. Aliter tantum misterium, quantum illud est, vilesceret. Preterea variis in his nostri pontificatus primordiis curis et negotiis impedimur. Unde fit, ut pronunc commode intendere huiusmodi canonizationi non valeamus. Tempore procedente et data meliori occasione studebimus, quantum cum deo licebit, prefato regi et nationibus istis satisfacere. Interim hortaberis nostro nomine regiam maiestatem et alios, ut consilium per eos initum de pugnando contra

Ruthenos et infideles pro dei gloria et Christifidelium defensione magno animo prosequantur. Nam et ab ipso deo premium poterunt expectare et magnam apud omnes commendationem. Preterea etiam nobis et aliis meliorem dabit occasionem ad complacendum ei de canonizatione ipsa. Hanc nostram bonam dispositionem et paternam admonitionem poteris et ipsi regi et ceteris notam facere. Datum Rome die 11. febr. 1485 pontificatus nostri anno 1.

Brevia 1484—85 fol. 122. (P. A. Munchs Afskrift i Riksarkivet i Stockholm.)

12. Juni 1485.

Nr. 2936—37. Brevene findes ogsaa i Transsumpt af Biskop Helrik v. d. Wisch i Slesvig af 10. Febr. 1487, udstedt efter Opfordring af Hertug Frederik. (Staden Kiels Pergamentsbreve Nr. 349.)

16. Juni 1485.

Nr. 2943. Orig. paa Perg. med Bulle i Silkesnor og Takstbetegnelsen LXXXX i Staden Kiels Pergamentsbreve Nr. 328.

5197. 5. Sept. 1485.

Pave Innocens VIII befaler Biskop Wilhelmus (de Reichenau) i Eichstätt at sammenkalde Udsendinge fra Birgittinerklostrene (bl. a. fra Maribo) til et Kapitel i Klostret Gnadenberg i Bayern for at tilvejebringe Ensartethed i Birgittinerreglerne og give det dèr vedtagne Bekræftelse i Formen ad perpetuam rei memoriam.

Episcopo Eystetensi. Sincere devotionis affectus, quem nobilis vir Georgius comes Palatinus Reni, inferioris superiorisque Bavarie dux, ad nos et Romanam ecclesiam gerere comprobatur, non indigne meretur, ut vota sua, presertim religionis et divini cultus decus et augmentum concernentia, exauditionis gratia favorabiliter admittamus. Sane pro parte prefati ducis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipse zelo devotionis accensus precipue erga s. Birgittam, quam speciali devotione prosequitur, supra [ɔ: cupiat] terrena in celestia de bonis sibi a deo collatis felici commercio commutare [ac] aliqua monasteria tam monachorum quam monialium ad honorem Dei et salvatoris nostri Jesu Christi et b. virginis Marie et prefate s. Birgitte fundare ac sufficienter dotare ipsaque monasteria secundum regulam et vivendi formam per ipsam s. Birgittam traditam et ordinatam conformare et ordinare . . . . Verum quia monasteria prefati ordinis ab ipsius ducis patria valde remota existunt et per diversas mundi partes sunt admodum pauca et multum inter se

distantia, cum ex eis quedam sunt in Italia, quedam in Alemannia, quedam in Dacia, quedam in Svecia et quedam in Anglia, et jam longo tempore non fuerint invicem in suis capitibus congregata, et propterea unumquodque illorum monasteriorum pro more regionum et patrie ac diversitate privilegiorum a sede apostolica vel alias generaliter impetratorum preter aut contra regule ipsius s. Birgitte formam in pluribus diversitatem ac tam in institutis et ceremoniis quam etiam in modo vivendi habere dinoscitur, huiusmodi diversitate confusus ignorat ipse dux, quid potissimum in hac forma et ordinatione et ratione vivendi in predictis erigendis monasteriis eligere debeat, [ac] nobis supplicari fecit, ut super his plurium et diversorum monasteriorum illorumque monachorum vota requirendo oportune providere dignaremur. Nos igitur, cupientes, ut divini cultus honor ac decus et augmentum ubique vigeat, ac regule et ordinationes juxta sanctorum patrum decreta, quantum fieri potest, serventur, per tue fraternitatis auxilium, considerantes tui favoris suffragium in hoc fore plurimum oportunum, duximus specialiter providendum, ut in monasterio Montisgratie in Bavaria predicti ordinis tue diocesis omnibus monasteriis huiusmodi satis commode certum diem ad dietam seu congregationem monachorum totius ordinis celebrandam auctoritate nostra indicas, et notifices singulis monasteriis eorumque superioribus, abbatibus seu prioribus, quocunque nomine nuncupentur, prefati ordinis, presertim in regno Svecie monasterio Watstein et extra muros Florentinos Paradiso nuncupato in Italia, Gion in Anglia, Mariabog in Dacia, Mariesilva in Alemannia omnibusque quibuscunque aliis prefati ordinis monasteriis, ut ipsi unum saltem pro quolibet monasterio ex doctioribus et devotioribus monachis et in huiusmodi regulis et ordinationibus dicti ordinis instructioribus, qui a toto conventu ipsorum monasteriorum tam monachorum quam monialium commissionem et plenum mandatum auctenticum habeat et possit omnia, que idem conventus congregatus ex vi regule et ordinis predicti et alias de merito posset, cum uno socio ad dictam diem seu dietam ad monasterium Montisgratie predictum in Bavaria prefate tue diocesis transmittant; et[1]) quod singula monasteria illorumque superiores prefatos pro huiusmodi celebranda congregatione et dieta in virtute sancte obedientie et per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, eadem auctoritate nostra compellere

[1]) Gz. — Cod. in

possis, ut per quemlibet ipsorum monachorum[1]) de regularibus eorum institutis et statutis et consuetudinibus convenientes in unum tractare et ad invicem se concordare, [quomodo][2]) secundum regulam ac intentionem ipsius s. Birgitte in unam eandemque vivendi formam et modum tam in substantialibus dicte regule quam in ceremonialibus quibuslibet ab omnibus monasteriis et toto ordine predicto de cetero in perpetuum observandis sub penis et censuris eorum arbitratu infligendis et imponendis se conformare possint [et][2]) constitutiones et ordinationes predicti ordinis monachos et moniales perpetuis futuris temporibus valituras et irrefragibiliter observandas [observaturos][2]) seu observaturas statuere velint[3]), tenore presentium plenam et liberam tibi concedimus facultatem, non obstantibus clausura et silentii voto per quemlibet monachorum predictorum in professione regule emisso . . . . . Volumus autem, quod, postquam statuta, constitutiones et ordinationes per dictos monachos in dieta et congregatione huiusmodi concorditer et rite facte et celebrate fuerint, illas et, prout illas concernunt, omnia in eorum scripturis contenta ad perpetuam rei memoriam eadem auctoritate nostra confirmes tuique scripti patrocinio communias. Datum Rome non. sept. anno 1.

Optaget i Eksekutionsbrev fra Biskop Wilhelmus (de Reichenau) i Eichstätt af 24. Sept. 1486. — Örnhielms Bullarium II.

10. Maj 1488.

Nr. 3104. Dette Brev fandtes i Odense Kapitels Arkiv efter Hamsforts Uddrag (Rep. IV S. 43):

Innocentius papa VIII recitat bullam expulsionis monachorum per Sixtum IV factam ad instantiam Christierni regis Dacie et post illius reprobationem revocat et instituit ad longum in pristinum statum.

5198. 30. Marts 1493.

Pave Alexander VI befaler efter Ansøgning fra Observanternes Vikarer alle Ærkebiskopper og Biskopper, i hvis Stæder og Bispedommer der lever Franciskanerobservanter, samt andre Prælater sammesteds at beskytte dem og i Kirkerne lade oplæse hans egne og hans Forgængeres Breve, som sætter Vikarer til deres Styrere i Stedet for Ministre, hvilket under Bands Straf ikke maa bebrejdes dem som noget, der skulde berøve dem Ret til at anses for virkelige Franciskanere.

Archiepiscopis et episcopis, in quorum civitatibus et diocesibus ultra montes consistentibus domus fratrum Minorum,

---

[1]) Gz. — Cod. monasteriorum [2]) Gz. [3]) Gz. — Cod. valeant

de observantia nuncupatorum, sub generalis et provincialium vicariorum obedientia consistentium sunt site, et aliis ecclesiarum illarum partium prelatis. Regularem vitam professis *(Dipl. Norv. IX, 381—85).* Datum Rome 3. kal. aprilis anno 1.

[Afskrift i Nic. Jordanis Kopibog og derefter i] Barth. D, 126—31.

5199. **18. Maj 1494.**

Pave Alexander VI stadfæster Dorothea v. Hesten, Benedikt Ahlefelds Enkes, Gave af et Hus i Haderslev (i den østlige Del i Nærheden af Dominikanernes Kirkegaard) til Oprettelsen af et Nonnekloster af St. Franciscus' tredje Orden »de poenitentia«; Klostret er stadfæstet af Biskop Eggert Durkop, og Nonnerne er indførte og ansøger sammen med Dorothea.

Ad futuram rei memoriam. His, quæ pro personarum *(Wadding, Annales Minorum XV, 516).* Datum Rome 15. kal. junii anno 2.

Ex lib. 62 fol. 85. Den tilsvarende Supplik trykt som Nr. 3415.

5200. **1494.**

Kong Hans og Hertug Frederik erklærer, at, skønt de i Forening med Kapitlet i Slesvig har Ret til at udnævne Biskoppen der, vil de denne Gang lade den af Paven udnævnte Eggert Durkop faa Embedet.

Rex Daniæ Johannes et dux Slesvicensis ad Alexandrum VI literas dederunt, quibus significarunt nominationem personæ idoneæ ad ecclesiam Slesvicensem, quo tempore vacat, esse suam nec non . . capituli dictæ ecclesiæ, ad quos etiam electio futuri episcopi de jure vel antiqua consuetudine aut privilegio apostolico spectare dicatur, ideoque se injuria affectos, ut quibus inconsultis et insciis episcopus in demortui locum suffectus sit et a pontifice provisione designatus; sed quod Eggerdus ex auditoribus causarum sacri palatii esset, [1])principes acquieverunt, ut qui pontifici adversari vix auderent[1]) . . . . . Facta hæc sunt anno domini 1494.

Uddrag af Poul Cypræus (Gl. kgl. Saml. 1047 fol. 179 og (II) J. A. Cypræus, Annales episc. Slesvic., 395 f.).

5. Juni 1496.

Nr. 3533. Samtidig Afskrift af dette Brev findes i Reinbeck Nr. 65 (Statsarkivet i Slesvig). Jfr. Nr. 66 og Nr. 67 (Breve fra Abbederne til Hertug Frederik med nærmere Oplysninger om Reformen af Reinbeck Kloster, daterede 1496 (?) og 11. Febr. 1497).

[1—1]) II: et a pontifice summopere commendatus, ei hac in parte refragari noluerunt, sed placide acquieverunt eiusque voluntati ac imperio morem gesserunt.

5201 (= 3536). 22. Juni 1496.

Pave Alexander VI befaler Ærkebiskoppen i Upsala og Biskoppen i Åbo at give dem, der fra Sverige og Livland gør Tog mod de kætterske Russere, Plenaraflad.

Archiepiscopo Upsalensi et episcopo Aboensi. Ex relatione Hemminghi Gadh prepositi ecclesie Lincopensis, familiaris et cubicularii nostri et totius regni Svecie apud sedem apostolicam oratoris, accepimus, quod anno proximo immediate elapso circa festum s. Andree apostoli et pluribus aliis vicibus Rutheni scismatici, Christi nominis inimici, cum sexaginta milibus hominum magnam partem Aboensis diocesis in regno Svecie constitute incendiis, blasphemationibus nominis Christi et eius sanctorum, cedibus, rapinis, matronarum ac virginum illarum partium violationibus, stupris et deflorationibus ac homicidiis quamplurimum devastarunt, multa milia Christianorum occidendo et servituti perpetue subjiciendo, adeo quod vix in partibus illis reperiatur, qui contra eosdem scismaticos pugnare aut se defendere velit aut possit, et, nisi de celeri et oportuno remedio provideatur, tota diocesis Aboensis et demum regnum Svecie et Norvegie cum terra Livonie ac civitatibus stagnalibus et provinciis ei adjacentibus per dictos scismaticos subjugatur. Eapropter nobis supplicari fecerunt humiliter Steno Sture dicti regni Svecie vicerex et gubernator ac eiusdem[1]) regni predicti archiepiscopus, episcopi, consiliarii, qui cum quinquaginta milibus hominum hodierna die contra dictos scismaticos castra metati sunt, quatinus, illis, qui in fine terrarum populi Christianorum et confinibus dictorum scismaticorum continua bella gerendo consistunt, more pii patris compatientes, omnibus utriusque sexus Christi fidelibus in dicto regno et terra Livonie pro tempore existentibus et quibusvis aliis, qui contra dictos scismaticos ad eos compescendos et debellandos ire et pro Christi nomine contra illos bellare voluerint, ac quibus premissa facientibus in die conflictus decedere contigerit, vere penitentibus et confessis, plenariam omnium suorum peccatorum, de quibus corde contriti ac ore confessi [fuerint][2]), absolutionem et remissionem, necnon senio confectis aut alio quovis impedimento legitimo impeditis et ibidem ire minime valentibus, qui ad premissa manus porrexerint adjutrices, armatos stipendiando aut alias quovis modo subveniendo, similem peccatorum remissionem semel in vita et in

[1]) Gz. — Cod. eius et [2]) Gz.

mortis articulo indulgere dignaremur. Nos igitur, attendentes requisitionem huiusmodi fore justam ac volentes, quantum cum deo possumus, scandalis huiusmodi celeriter obviare, fraternitatibus vestris mandamus, quatenus fidelibus ipsis in conflictibus et bellis huiusmodi decedentibus plenariam omnium peccatorum suorum remissionem necnon ad premissa manus porrigentibus adjutrices, ut prefertur, similem peccatorum remissionem semel in vita et in mortis articulo auctoritate apostolica impendatis ac effectum presentium in partibus illis patentibus vestris literis debite publicetis et impendi ac publicari faciatis, super quibus omnibus vobis et eorum cuilibet plenariam et omnimodam potestatem, licentiam et facultatem tenore presentium concedimus. Datum Rome 10. kal. julii anno 4.

Afskrift i Barth. D, 851 »ex transsumpto veteri in cancellaria«. Trykt, fordi Teksten i flere Henseender er afvigende fra Nr. 3536, der stammer fra Vatikanerarkivet.

5202. **16. Marts 1499.**

Pave Alexander VI tillader Ærkebiskoppen i Upsala og Biskopperne i Linköping, Skara og Åbo at lade de jordiske Levninger af Bisperne Nicolaus i Linköping, Brynjulphus i Skara og Hemming i Åbo samt Nonnen Ingridis fra Skeninge Kloster flytte til et mere passende Sted, indtil de kan blive kanoniserede.

Archiepiscopo Upsalensi, Lincopensi, Scarensi et Aboensi episcopis. Supplicatum fuit nobis per Hemmingum Gad prepositum Lincopensem, cubicularium nostrum et viceregis ac regni Svecie apud nos et sedem apostolicam oratorem[1]) constitutum, [quatenus], ut corpora seu ossa Nicolai Lincopensis, Brynolphi Scarensis et Hemmingi Aboensis episcoporum ac Ingridis sanctimonialis monasterii Skæningensis ordinis s. Dominici Lincopensis diocesis, quorum anime beate, ut pie istic creditur, in conspectu divine maiestatis accepte sunt[2]), magnusque est populi regnorum Svecie, Dacie et Norvegie concursus et devotio et veneratio continua vigere asseritur erga dictorum corpora et ossa ob laudabilis[3]) et sancte eorum vite et meritorum opinione[m] et miraculorum ut dicitur corruscatione[m], in eisdem ecclesiis, quibus prefuerunt, minus decenter pro eorum dignitate habita, ex sepulturis, in quibus jacent, in alium honestiorem et honorabiliorem locum in prefatis ecclesiis decentius transferri et honorari possint, licentiam . . . concedere dignaremur. Nos igitur . . . dignitate epi-

---

[1]) Cod. se apud oratorium [2]) Gz. — Cod. acceptemus [3]) Gz. — Cod. laudes

scopali ac aliis premissis attentis corpora Nicolai, Brynolphi et Hemmingi episcoporum ac Ingridis sanctimonialis prefatorum ex locis seu sepulturis, in quibus humata jacent, libere exhumandi et in locum decentiorem in Lincopensi, Scarensi et Aboensi ac monasterii prefati ecclesiis respective cum ceremoniis et solempnibus debitis et consuetis transferendi et ornatius, ut vobis videbitur, collocandi, presentibus aliis devotis et honestis utriusque sexus personis illorum populorum Svecie, Dacie, Norvegie de eadem lingua existentibus, et [ut] ex permissione apostolica, ut decet, pietate et reverentia sine scrupulo conscientie aut labe idolatrie omni solempnitate honorentur, donec ad canonizationem ipsam, ut in animo nobis est, cum juris solempnibus perveniet[ur][1]), plenariam ac liberam faciendi[2]) conjunctim a duobus vel VIII [ɔ: tribus] vestrum, alias legitim[e][3]), una cum publicatione miraculorum dictorum beatorum, tenore presentium concedimus facultatem . . . Datum Rome die 16. mensis martii 1499 anno 7.

Peringskölds Bullarium »ex apogr. ant.«.

5203. **1502.**

Raymundi præsbyteri i Rom formanungs skrift til alle closternunnerna [i Bosø] insändt, dhet dhe medh sine idkeliga gudfruchtighets öfningar skulle Gudh dhen högste blidka, at Turckens onde upsåth icke motte hafa framgång. Datum 1502.

Excerpta diplomatica, indulgentz bref Nr. 43 (Riksarkivet i Stockholm).

5204. **c. 1513.**

En svensk Gejstlig i Rom skriver til Biskop Johannes de Villalva i Elne om Besættelsen af Linköping Bispestol og foreslaar, at der skal betales en Pension af Embedet til Kardinal Jacobus (Serra), mod at Kapitlet faar Lov at vælge en af sin Midte, dog ikke Hemming Gad.

Reverendo patri et domino, domino Johanni de Wilalno[4]), electo ad ecclesiam Ellenensem meritissimo, ad manus proprias. Reverende pater domine Johannes. Ante aliquot dies presentari feci reverendissimo domino cardinali quandam cedulam super nostro negotio Lincopiensi per manus domini militis, in qua expressimus summam et supremam voluntatem nostram, omnibus circumstantiis meliori modo pensatis, quam dubito venisse ad manus . . cardinalis, ex quo nulla responsa meruimus. Nescio,

---

[1]) Gz. [2]) Gz. — Cod. facultatem [3]) Hul i Cod. [4]) Johannes de Villalva var Biskop i Elne (Elnensis) fra 19. Marts 1513 til 10. Sept. 1515.

quid debeat esse in causa, nisi quod isti illusores et deceptores, qui . . cardinalem cum maximo suo dispendio per falsas suas promissiones et frustratorias dilationes hucusque tenuerunt suspensum, jam etiam conentur disturbare negotium. In veritate scio, quod rex Dacie non intendit nec desiderat impedire istam concordiam fiendam in favorem alicuius boni viri de capitulo nostro, nec sua interest de provisione ecclesie Lincopiensis, nec curat plus quam de aliis ecclesiis in Svecia, quarum plures jam a sex aut septem annis citra sunt provise, de quibus non consuevit se intromittere nisi ad effectum, ut ille Hiningus Gad, qui per sua consilia semper fuit obnoxius regi et multum demeruit apud eum, excluderetur et non sentiret inde commodum. Sed sunt alii officiales regis, et forsan quidam jam fuit in curia Romana, qui ambitiose querunt dilationem ad fortunam suam, si eis aut alicui eorum accidere potest; sin autem, residebit dampnum, ubi prius consuevit, in parte reverendissimi domini cardinalis, qui jam dudum potuit et adhuc potest fructus capere de pensione currente. Ego, qui scio valorem ecclesie et [ɔ: ut][1]) nullus alius hic in Romana curia existens, testor Deum, quod . . cardinalis, si haberet pensionem, nunquam potuisset tantum colligere deductis omnibus necessariis, quantum nos obtulimus pro pensione annua in Romana curia sine omni dubio recipienda, et hoc specialiter in eum finem, ut ecclesia non veniret ad manus alicuius extra capitulum, cuius mores et consuetudines et clero et populo essent contrarii. Et forsan inveniuntur, qui large promitterent etiam scienter ultra vires ecclesie, ut essent sui voti compotes; tamen non habent animum integre neque forsan in aliqua parte respondendi aut aliquid tradendi. Item dominus Henningus Gad summe desiderat istam dilationem, quam modo facimus, et negotii nostri interruptionem, ut adhuc semel posset tenere ecclesiam etiam per aliquot annos inantea, sicut hactenus juvantibus suis complicibus. Et nihilo magis tendit ad veram concordiam propter suam inhabilitatem et infinitos creditores et excommunicationem, sed simulatam pretendit, ut diutius, quam[2]) potest, staret in pensione. Nec credo, quod ille fiet pensionarius . . cardinalis, qui suis proventibus semper capacior fuit, et nunquam sufficerent fructus quantumcunque largi etc. Item pecuniam promissam in cedula pro fructibus male levatis dabimus in promptis, sicut prius scripsimus,

---

[1]) Gz. [2]) quantum Gz.

pro pensione et eius cautione inter banchum, infallibiliterque[1]) prestabitur ante literarum extraxionem et promptam pensionis solutionem suis temporibus et terminis. Et tunc incipit currere pensio statim a tempore concordie, cuius dispendium jam diu sensit et de presenti sentit, stante ista dilatione. Precor, reverende pater, intuitu dei et anime vestre perpetui meriti: consulatur utilitati domini reverendissimi [cardinalis], ut dignaretur exaudire nos, qui in sinceritate et veritate sine omni dolo et fraude negotium aperte suum agimus, tam pro sua utilitate quam pro nostra necessitate; et, deo auxiliante cum filii sui[2]) charitate, sue reverendissime paternitati integerrime respondebimus. Videat reverentia vestra, quod jam a 4 mensibus citra, ante quos ego cepi tractare negotium, dominus reverendissimus passus est damna in 100 ducatis propter non currentem pensionem; et equalia[3]) damna futura dilatio illatura est et ad hoc periculum pensionis nunquam constituende propter bella, que statim, postquam treuge fuerunt expirate, suscitabuntur enormius quam unquam propter novum gubernatorem sive regem, qui est electus in partibus nostris contra regem Dacie etc.

Afskrift i Gl. kgl. Saml. 2545 4to.

5205. **1537—38.**

Pfalzgrev Frederik eller en af hans nærmeste Omgivelser giver Paven en Fremstilling af Forholdene i Norden. Han fortæller om Københavns Erobring, Fængslingen af Biskopperne, den norske Ærkebiskops Flugt, Pfalzgrevens frugtesløse Anstrengelser, Kong Christierns Fangenskab, Christian III's Slægtskab og Forbund med Hertugen af Preussen og de øvrige politiske Forhold i Norden. Pfalzgreven anmoder Paven om at støtte ham med et Laan paa 150,000 Dukater.

Cum sacratissima Cesarea et Catholica Maiestas *(Dipl. Norv. XVII, 1207—14). Udateret.*

Arm. 64 Nr. 5 fol. 52.

5206. **c. 1540.**

Ærkebiskop Johannes Magni i Upsala fremsætter for Paven et Forslag om, at han skal udnævnes til legatus de latere i Sverige, Danmark og Norge samt i Provinsen Riga med forskellige Rettigheder for at sikre den katolske Tros Genindførelse i de nordiske Lande.

De rebus fidei. Ad restituendum collapsam fidem *(Dipl. Norv. XVII, 1216—18). Udateret.*

Arm. 32 vol. 34 fol. 7.

---

[1]) Gz. — Cod. infallibiliter qui [2]) Gz. — Cod. filia sua
[3]) Gz. — Cod. etc. qualia

5207. **c. 1540.**

Pave Paulus III reserverer for Biskop Johan Weze af Roskilde Pensioner fra Tarazona og Mainz Stifter.

Pro Johanne Roskildensi electo pensiones Tirasonensis et Maguntina.

Uddrag af Garampi efter Reg. Lat. Paulus III anno 5 lib. 14 fol. 153 og lib. 16 fol. 300.

5208. **[24. Okt. 1549.]**

Pave Paulus III stadfæster den Overenskomst, som er bleven truffet mellem det pavelige Kammer og Arvingerne efter Johan Weze, Ærkebiskop i Lund og Biskop i Konstanz.

Nuper, ut accepimus, Guido Ascanius cardinalis camerarius et Joannes episcopus Tropiensis thesaurarius generalis nostri nostro et cameræ apostolicæ nomine ex una et Balthasar Olgiatus mercator Comensis Rome residens nomine heredum Joannis a Vesa, archiepiscopi Lundensis et episcopi Constantiensis ecclesiarum invicem unitarum, [partibus ex altera] ad obviandum litibus, que inter heredes et cameram prefatos oriri poterant, super bonis et hereditate et seu pretensis spoliis dicti quondam Johannis archiepiscopi ad quedam pacta . . devenerunt, per que inter alia dicti camerarius et thesaurarius, ut dicti heredes commodius se sustentare et nonnulla debita et legata etiam ad pias causas, quibus hereditas, bona et spolia huiusmodi gravata esse[nt], solvere possent, cesserunt eisdem heredibus omnia jura et actiones eidem camere super hereditate et bonis seu spoliis huiusmodi, in quibuscunque locis et rebus consisterent, et presertim super pensionibus dicto quondam Joanni super quorumcunque beneficiorum et signanter Canariensis, Palentinæ et Terraconensis mensarum episcopalium respective fructibus reservatis et usque ad diem obitus sui decursis et non solutis, prefatus vero Balthasar nomine quo supra ex causa cessionis huiusmodi scuta 400 auri in auro eidem camere, aut quibus ipsa vel prefatus camerarius aut collector noster generalis in regnis Hispaniarum ordinaret, ad omne eiusdem camere seu camerarii aut collectoris prefatorum mandatum hic Rome solvere promisit, ita tamen, quod scuta 300 auri similia alias per collectores dictorum regnorum ex bonis predictis tanquam spoliis eidem camere debitis percepta remanere deberent eidem camere et ab huiusmodi cessione semper exclusa censerentur, si quid vero aliud ex hereditate et bonis seu spoliis prefatis per eandem cameram aut pro ea agentes perceptum repe-

riretur, id omne eisdem heredibus, satisfacto eidem camere de expensis, si que per eam vel eius ministros desuper facte essent, ac deductis juribus debitis eisdem collectoribus, restitui et signari deberet, fueruntque per eosdem camerarium et thesaurarium sublata quecunque sequestra super hereditate et spoliis predictis per quoscunque collectores sive agentes dicte camere apposita; et aliter convenerunt et pacti sunt, prout [in] instrumento publico desuper manu Hieronimi de Tarano dicte camere notarii sub die 10. mensis julii proxime elapsi confecto plenius dicitur contineri. Nos igitur, attendentes premissa rationabiliter inita et conventa fuisse et ex eis utriusque ipsarum partium commoditatibus et utilitati consuli, illaque de mandato et commissione nostris processisse attestantes ac propterea ea omnia acceptantes et rata habentes necnon securitati contrahentium cum dicta camera oportune providere volentes . . . . . ., motu proprio et ex certa nostra scientia pacta, conventiones et transactionem huiusmodi ac omnia in dicto instrumento contenta et inde secuta quecunque confirmamus et approbamus . . . . . Volumus autem presentium solam signaturam sufficere et ubique in judicio et extra plenam fidem facere; seu, si eisdem heredibus vel Balthasari videbitur, litere etiam per breve ac cum predicti instrumenti de verbo ad verbum insertione . . . expediri possint. Placet et ita motu proprio confirmamus. A.

Arm. 41 vol. 46 fol. 355; Nr. 568. Det nærmest foregaaende Brev er dateret 24. Okt. 1549 og indeholder en pavelig Stadfæstelse af Overenskomsten mellem Johan Wezes Arvinger og Kammeret. — 14. Juli 1550 giver den pavelige Kammermester Kvittering for Modtagelsen af de i Brevet omtalte 400 Scudi (Arm. 29 vol. 161 fol. 210).

5209. 1549.

Pave Julius III tildeler Jørgen Skodborg Kanonikat og Præbende i Køln.

1549. Georgius archiepiscopus Lundensis commendatur [de] canonicatu s. Gereonis Coloniensis.

Uddrag af Garampi efter To. 4 bull. Jul. III fol. 147.

REGISTER.[1])

[1]) Heri er ikke medtaget Ordet Danmark og — undtagen for Tillægets Vedkommende (hvor de er trykte med fede Typer) — de regerende Pavers Navne. Kardinalerne og enkelte Kurialer, hvis Slægtsnavne ikke findes i Teksten, er anførte under Fornavnet. S. betyder Sogn, H. Herred, Hgd. Herregaard.

BEGYNDELSESFORMLER.

FINDESTEDER
TIL BREVE I ACTA PONT. DAN. I,

som stammer fra Vatikanerarkivet (dog ikke de finansielle Sager, hvis Findested Dr. Moltesen allerede tidligere havde opgivet).

1-2. 5. Sept. 1316. Reg. Vat. 63 fol. 344 v ep. 38 de curia.
3-4. 26. Okt. 1316. Fredenheim (Joh. XXII Reg. an. 1 pars 2 ep. 1000).
5-6. 8. Dec. 1316. Reg. Vat. 63 fol. 380 ep. 182 b og a.
7-8. 3. Febr. 1317. Reg. Vat. 63 fol. 356 ep. 99. (Det er i Virkeligheden kun eet Brev.)
9. 3. Febr. 1317. Reg. Vat. 63 fol. 356 ep. 96.
(I Dipl. Norv. VI, som anføres ved Numrene 1-2, 5-9, er kun de norske Breve trykte med Henvisning til de enslydende danske.)
11. 27. Juni 1317. Reg. Vat. 63 fol. 412 ep. 384.
12. 1. Juli 1317. ibd. fol. 398 ep. 320 de curia.
13-14. — — ibd. fol. 413 v ep. 398 og fol. 413 ep. 395.
15. 11. Juli 1327. Collect. 350 fol. 68.
16. 21. Juli 1317. Reg. Vat. 66 fol. 343 ep. 4228 og Reg. Avin. Joh. XXII tom. 6 fol. 586.
17. 27. Marts 1318. Joh. XXII Reg. an. 2 pars 2 fol. 216 v ep. 1649.
18. 26. April 1318 eller 1319. Joh. XXII Comm. an. 3 fol. 486-87 ep. 1552 med Aaret 1319. (En Afskrift i Bartholin H, 968 har Aaret 1318.)
19. 9. Juni 1319. Reg. Vat. 69 fol. 234 ep. 741.
21. 10. Juni 1319. ibd. fol. 233 v ep. 740.
22. 11. Juni 1319. ibd. fol. 233 ep. 739.
23-26. 13. Juni 1319. Joh. XXII Comm. an. 3 ep. 808, 808 a og b, 826.
29-30. 1. Juli 1319. Joh. XXII Comm. an. 3 fol. 253 ep. 803 og 804.
31. 4. Juli 1319. ibd. fol. 415 ep. 1325.
32. 12. Juli 1319. ibd. ep. 839.
37-38. 8. Jan. 1320. Reg. Vat. 70 fol. 10 v litt. 33-34.
39. 23. Febr. 1320. ibd. fol. 288 ep. 589.
40. 12. Marts 1320. ibd. fol. 461 ep. 1097.
41. 21. Marts 1320. ibd. fol. 290 ep. 597.

42. 21. Marts 1320. Reg. Vat. 70 fol. 310 v.
43. — — ibd. fol. 309 ep. 655.
44-45. 3. April 1320. ibd fol. 309 og 310 v.
46-47. — — ibd. fol. 310 ep. 656 og fol. 309 ep. 654.
48. 8. April 1320. ibd. fol. 308.
49-50. — — ibd. fol. 314 ep. 670 og fol. 313 v ep. 667.
52. 28. Maj 1320. ibd. fol. 393 f. ep. 907.
54. 24. Juli 1320. ibd. fol. 548 ep. 1308.
55-57. — — ibd. fol. 547 v ep. 1405, 1406, 1407.
58. — — ibd. fol. 547 ep. 1304.
59. 28. Aug. 1320. ibd. fol. 535.
60. 1. Sept. 1320. ibd. fol. 44.
61. 2. Sept. 1320. ibd. fol. 43 v lit. 132.
62. 4. Sept. 1320. ibd. fol. 43 v lit. 131.
63. — — ibd. fol. 44.
64. — — ibd. fol. 44 lit. 133.
65-66. — — ibd. fol. 545 ep. 1402 og fol. 547 ep. 1403.
67. 5. Sept. 1320. Reg. Vat. 71 fol. 2 ep. 4.
68. 11. Sept. 1320. ibd. fol. 2 ep. 5.
69. 27. Sept. 1320. ibd. fol. 3 ep. 11.
70-72. 28. Sept. 1320. ibd. fol. 122 ep. 166, fol. 115 ep. 141 og 142.
75-78. 13. Nov. 1320. ibd. fol. 113 ep. 136, fol. 22 ep. 74, 76 og 72.
79. 21. Nov. 1320. ibd. fol. 115 ep. 135.
80. 27. Nov. 1320. ibd. fol. 33 ep. 93.
81. 21. Dec. 1320. Collect. 350 fol. 52.
85. 31. Jan. 1322. Joh. XXII Secr. anno 6 Nr. 277.
86. 19. Marts 1322. Joh. XXII Comm. an. 6 fol. 271 ep. 765.
88. 18. April 1322. ibd. fol. 272 ep. 766.
90. 18. Maj 1322. Collect. 350 fol. 52.
91. 1. Okt. 1322. Reg. Vat. 74 fol. 72 ep. 162.
92-96. — — Reg. Avin. Joh. XXII tom. 17 fol. 44-44 v.
97. 1. Nov. 1322. ibd. fol. 400.
98-99. 1322-23. Reg. Vat. 111 fol. 257 ep. 1070 og 1071.
106. 3. Maj 1323. Collect. 350 fol. 52.
107-108. 14. Juni 1323. Reg. Vat. 111 fol. 259 ep. 1080 og 1081.
109. 2. Aug. 1323—28. Febr. 1326. Introitus et Exitus 23 fol. 43.
111. 4. Nov. 1323. Introitus et Exitus 42 fol. 10 v.
112. — — Introitus et Exitus 58 fol. 1 v.
115. 31. Maj 1324. Reg. Vat. 112, anden Halvdel fol. 68.
116-117. 9. Juni 1324. Joh. XXII Comm. an. 8 pars 2 fol. 110 ep. 1348 og fol. 111 ep. 1350.
122. 9. Okt. 1325. Reg. Vat. 80 fol. 113 ep. 297.
124. 19. Nov. 1325. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 23 fol. 199.
126-129. 10. Dec. 1325. Reg. Vat. 80 fol. 104 ep. 273, fol. 229 ep. 625, fol. 232 ep. 634 og fol. 203 ep. 558.
130. 18. Dec. 1325. ibd. fol. 141 ep. 372.
131-133. 9. Jan. 1326. Reg. Vat. 80 fol. 203 ep. 556 og 557 og fol. 201 ep. 551.

134. 23. Jan. 1326. Reg. Vat. 113 pag. 252.
136. 15. Marts 1326. ibd. pag. 254.
137-138. 9. Juni 1326. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 24 fol. 94 og 94 v.
139. 11. Juli 1326. ibd. fol. 595 ep. 2806.
140. 21. Aug. 1326. Joh. XXII Comm. an. 10 pars 1 fol. 354 ep. 2448.
141. 3. Sept. 1326. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 27 fol. 190.
142. 2. Dec. 1326. Joh. XXII Comm. an. 11 pars 1 fol. 212 v ep. 519.
143. — — Reg. Avin. Joh. XXII tom. 25 fol. 399.
145. 28. Dec. 1326. Joh. XXII Comm. an. 11 pars 1 fol. 212 v ep. 518.
146. 23. Jan. 1327. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 25 fol. 452.
147. 7. Febr. 1327. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 26 fol. 14.
148. — — Reg. Avin. Joh. XXII tom. 25 fol. 604 ep. 1051.
149. — — Reg. Avin. Joh. XXII tom. 26 fol. 5.
150. 12. Juni 1327. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 257 fol. 80.
151. 16. Sept. 1327. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 28 fol. 453.
153. 10. Nov. 1327. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 30 fol. 442.
154. 2. Dec. 1327. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 28 fol. 522.
156. 28. Dec. 1327. Fredenheim efter Joh. XXII Reg. litt. an. 12 pars 1 ep. 632.
157. 13. Jan. 1328. Joh. XXII Comm. an. 12 pars 1 fol. 304 v ep. 852.
158-159. 12. Febr. 1328. Joh. XXII Comm. an. 12 pars 3 fol. 128 v ep. 2376 og 2377.
161. 31. Aug. 1328. Joh. XXII Comm. an. 12 pars 4 fol. 53 ep. 3140-41.
162-163. 22. Sept. 1328. Joh. XXII Comm. an. 13 pars 1 fol. 41 v ep. 99 og 100.
164. 22. Sept. 1328. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 31 fol. 36.
165. 23. Dec. 1328. Joh. XXII Comm. an. 13 pars 2 fol. 79 ep. 1217.
166. 9 Febr. 1329. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 33 fol. 49.
167. 27. Febr. 1329. Reg. Vat. 92 fol. 164 ep. 3252 og Reg. Avin. Joh. XXII tom. 33 fol. 297.
168. 2. Juni 1329. Joh. XXII Comm. an. 13 pars 3 fol. 9 ep. 2021.
169-172. 5. Aug. 1329. Reg. Vat. 115 første Halvdel pag. 89.
173. — — ibd. pag. 99.
174. 11. Aug. 1329. ibd. pag. 90.
175. 25. Aug. 1329. ibd. pag. 76.
176-179. 15. Okt. 1329. Reg. Vat. 115 anden Halvdel pag. 159 og 127.
180. — — Joh. XXII Secr. tom. 7 an. 14 fol. 331 v ep. 1743.
181. 7. Nov. 1329. Reg. Vat. 115 anden Halvdel pag. 32.
182. 10. Nov. 1329. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 35 fol. 430.
183. 13. Nov. 1329. Joh. XXII Secr. tom. 7 an. 14 fol. 364 ep. 1903.
184. 22. Nov. 1329. Introitus et Exitus 98 fol. 86.
186. 25. Nov. 1329. Reg. Vat. 115 anden Halvdel pag. 127.
187. 5. Dec. 1329. ibd. pag. 160.
188. 19. Dec. 1329. Joh. XXII Comm. an. 14 pars 1 ep. 533.
193-198. 2. Aug. 1330. Reg. Vat. 115 anden Halvdel pag. 134-35 og (Nr. 198) 170.
200. 17. Aug. 1330. Joh. XXII Comm. an. 14 pars 3 ep. 3287.

201-202. 11. Sept. 1330. Reg. Vat. 116 pag. 147.
203. 24. Nov. 1330. Introitus et Exitus 108 fol. 74.
204. 18. Dec. 1330. Joh. XXII Comm. an. 15 pars 2 fol. 342.
205-206. 10. Marts 1331. Reg. Avin. Joh. XXII 36 fol. 420 og 452.
209. 2. Maj 1331. Joh. XXII Comm. an. 16 pars 3 ep. 1515.
210. 10. Juni 1331. Joh. XXII Comm. an. 15 pars 1 ep. 41.
211. 19. Juni 1331. Joh. XXII Secr. tom. 8 ep. 326 fol. 59 v.
212. 29. Juni 1331. Reg. Vat. 116 pag. 79.
213. 21. Juli 1331. Joh. XXII Comm. an. 15 pars 3 ep. 1485.
214. 5. Aug. 1331. Joh. XXII Secr. tom. 8 fol. 98 v ep. 330.
215. 1. Sept. 1331. Reg. Vat. 103 ep. 1483.
216. 20. Sept. 1331. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 39 fol. 61.
217. — — Reg. Avin. Joh. XXII tom. 40 fol. 446.
219. 21. Nov. 1331. ibd. fol. 658 og Joh. XXII Comm. an. 16 pars 3 ep. 788.
220. 8. Febr. 1332. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 73 fol. 419.
221. — — Joh. XXII Secr. an. 15-16 fol. 290 ep. 1364.
222. — — Joh. XXII Secr. an. 16 ep. 1364.
223. 1. April 1332. Introitus et Exitus 42 fol. 56.
224. 1. Maj 1332. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 40 fol. 404; jfr. Reg. Vat. 103 ep. 1547.
225. 18. Maj 1332. Reg. Vat. 101 ep. 996 og Reg. Avin. Joh. XXII tom. 39 fol. 495.
226-227. 18. Maj 1332. Joh. XXII Comm. an. 16 pars 2 ep. 1038 a og b.
228. — — Reg. Avin. Joh. XXII tom. 41 fol. 105.
229-230. — — Joh. XXII Comm. an. 16 pars 2 ep. 1039 og 1050.
231. 16. Juni 1332. Joh. XXII Comm. an. 16 pars 3 ep. 1577.
232. — — Joh. XXII Comm. an. 16 pars 2 ep. 1318.
233. — — Reg. Vat. 102 ep. 1413 og Reg. Avin. Joh. XXII tom. 39 fol. 676.
234. 8. Aug. 1332. Joh. XXII Comm. an. 16 pars 3 ep. 298.
238. 28. Maj 1333. Joh. XXII Secr. an. 17 ep. 618.
239. 9. Juni 1333. Reg. Avin. 73 fol. 467 v.
240-243. 26. Juli 1333. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 43 fol. 123 v, 128 v, 127, 134 v.
248. 13. Sept. 1334. Reg. Avin. Joh. XXII tom. 46 fol. 202.
249. — — Joh. XXII Comm. an. 18 pars 1 ep. 20.
253. 9. Jan. 1335. Bened. XII Comm. an. 1 pars 1 ep. 1. (Brevet til Ærkebiskoppen i Lund er affattet i Lighed med det i Dipl. Norv. VI trykte Brev til Ærkebiskoppen i Trondhjem.)
254. 20. Febr. 1335. Reg. Vat. 119 ep. 1151.
255-256. — — Reg. Vat. 120 ep. 752.
257. 20. Maj 1335. Reg. Vat. 130 fol. 46 v ep. 283.
258. 12. Nov. 1335. Bened. XII Reg. an. 1 pars 1 ep. 880.
260. 27. Febr. 1336. Reg. Vat. 122 ep. 3.
262. 15. Marts 1336. Reg. Vat. 121 ep. 655 og Reg. Avin. Bened. XII tom. 2 fol. 404.

263. 15. Marts 1336. Reg. Avin. Bened. XII tom. 3 fol. 360 v og Reg. Vat. 122 ep. 346 fol. 477.
264-265. 15. Marts 1336. Reg. Vat. ep. 346 fol. 477.
267. 26. Marts 1336. Reg. Vat. 121 ep. 84.
269. 26. Juni 1336. Reg. Avin. Bened. XII tom. 3 fol. 396.
270. 21. Juli 1336. Reg. Vat. 121 ep. 353 og Reg. Avin. Bened. XII tom. 2 fol. 199.
271. 21. Juli 1336. Reg. Avin. Bened. XII tom. 2 fol. 199 v.
272. 19. Aug. 1336. Reg. Vat. 122 ep. 199 og Reg. Avin. Bened. XII tom. 3 fol. 209.
273. 19. Aug. 1336. Reg. Vat. 122 ep. 401 og Reg. Avin. Bened. XII tom. 3 fol. 386.
274. 21. Juni 1387. Bened. XII Comm. an. 3 pars 1 ep. 306.
275. 28. Juli 1337. Bened. XII Comm. an. 3 pars 2 ep. 547.
276-277. 13. Nov. 1337. Reg. Vat. 124 ufolieret.
278. 13. Jan. 1338. Bened. XII Comm. an. 3 pars 2 ep. ult.
280. 1. Sept. 1338. Fredenheim efter Bened. XII Reg. Litt. de Curia an. 4 pars 1 ep. 355.
281. 8. Dec. 1338. Bened. XII Comm. an. 4 pars 1 ep. 157 Nr. 66.
282. 23. Jan. 1339. Bened. XII Secr. tom. 5 fol. 31.
283. 27. April 1339. Reg. Vat. 127 ep. 447.
284. 30. Juni 1339. Bened. XII Comm. an. 5 ep. 488.
288. 14. Nov. 1341. Reg. Vat. 129 litt. comm. ep. 429 og Reg. Avin. Bened. XII tom. 8 fol. 206.
289. 29. Maj 1342. Reg. Avin. Clem. VI tom. 6 fol. 206.
291-293. 22. Juli 1342. Reg. Vat. 214 fol. 236, 260 og 271.
294. 7. Nov. 1342. Reg. Avin. Clem. VI tom. 8 fol. 403.
295. 13. Jan. 1343. Reg. Avin. Clem. VI tom. 6 fol. 374.
296. 4. April 1343. Reg. Avin. Clem. VI tom. 7 fol. 354.
297-298. 21. April 1343. Reg. Avin. Clem. VI tom. 6 fol. 159 og 162.
300. 7. Juni 1343. Reg. Avin. Clem. VI tom. 16 fol. 109.
301. — — Reg. beneficiorum collectorum per Clementem VI, 1342, 1344 = Coll. 281, ufolieret.
302. 12. Sept. 1343. Reg. Avin. Clem. VI tom. 16 fol. 42 v.
303. — — Reg. Avin. Clem. VI tom. 20 fol. 189.
304. 20. Sept. 1343. Coll. 281 ufol.
305. 30. Sept. 1343. Clem. VI Comm. an. 2 lib. 1 fol. 8 ep. 35.
306. Sept.-Dec. 1343. Coll. 281 ufol.
307. 1. Dec. 1343. Clem. VI Comm. an. 2 lib. 1 fol. 18 ep. 109.
308. 16. Dec. 1343. Coll. 281 ufol.
309-310. 13. Jan. 1344. Reg. Avin. Clem. VI tom. 21 fol. 151. Tilsvarende Supplik (Fiat. P.) i Clem. VI Suppl. an. 2 pars 1 fol. 123.
311-312. 13. Jan. 1344. Clem. VI Suppl. an. 2 pars 1 fol. 124 v og 128.
313. 22. Jan. 1344. Reg. Avin. Clem. VI tom 19 fol. 262.
314. 6. Febr. 1344. Clem. VI Comm. an. 2 lib. 5 fol. 239 v ep. 148.
315. 12. Febr. 1344. Reg. Avin. Clem. VI tom. 18 fol. 69.
316. 7. Marts 1344. Reg. Vat. 215 fol. 228.

319. 24. Juni 1344. Coll. 281, ufol.
320. 29. Sept. 1344. Reg. Avin. Clem. VI tom. 22 fol. 484. Ogsaa Supplik (Fiat. R.) i Clem. VI Suppl. an. 3 pars 2 fol. 11.
323. 16. Marts 1345. Reg. Avin. Clem. VI tom. 26 fol. 517 og Clem. VI Comm. an. 3 fol. 266 ep. 65.
324. 19. Maj 1345. Clem. VI Suppl. an. 4 pars 2 fol. 12 v.
326. 31. Juli 1345. Clem. VI Comm. an. 4 lib. 4 pars 2 fol. 174 v ep. 445.
327. 15. Aug. 1345. ibd. fol. 163 v ep. 394.
328. 19. Aug. 1345. ibd. ep. 395.
329. 20. Sept. 1345. Clem. VI Comm. an. 4 lib. 2 fol. 96 ep. 220.
332. 5. Nov. 1345. Clem. VI Suppl. an. 4 pars 1 fol. 94.
333-334. 28. Nov. 1345. Clem. VI Comm. an. 4 lib. 4 pars 2 fol. 214 v ep. 573 og 574.
336. 12. Dec. 1345. Clem. VI Comm. an. 4 lib. 3 fol. 142. (I Dipl. Norv. er trykt det tilsvarende Brev til Ærkebiskoppen i Trondhjem.)
337. 13. Juni 1346. Beneficia collata 290, ufol.
338. 30. Juli 1346. Clem. VI Suppl. an. 5 pars 2 [ɔ: 1] fol. 116.
339. 7. Aug. 1346. Clem. VI Suppl. an. 5 pars 2 [ɔ: 1] fol. 138 v.
340. 1346-47. Benef. coll. 290 fol. 1 v.
342. 2. April 1347. Reg. Avin. Clem. VI tom. 37 fol. 139.
344. 8. Sept. 1347. Clem. VI Suppl. an. 6 pars 2 fol. 64-65.
345. — — Reg. Avin. Clem. VI tom. 43 fol. 165.
346. — — Reg. Avin. Clem. VI tom. 40 fol. 487.
347. 11. Sept. 1347. Clem. VI Suppl. an. 6 pars 2 fol. 83.
348. — — Clem. VI Comm. an. 6 lib. 2 fol. 257 ep. 770.
349-350. 13. Sept. 1347. Clem. VI Secr. an. 6 ep. 331 og 332. (I Dipl. Norv. er trykt et tilsvarende Brev til Biskoppen i Linköping.)
351. 8. Febr. 1348. Reg. Avin. Clem. VI tom. 43 fol. 352.
352-353. 28. April 1348. Clem. VI Secr. an. 6 ep. 3369 og 3371.
354. 25. Maj 1348. Clem. VI Suppl. an. 7 pars 1 fol. 101.
355. 21. Juni 1348. Reg. Avin. Clem. VI tom. 46 fol. 184.
356. 25. Okt. 1348. Reg. Avin. Clem. VI tom. 45 fol. 117.
358. 8. Nov. 1348. Reg. Avin. Clem. VI tom. 49 fol. 581.
359. 1. Dec. 1348. Reg. Vat. 142 ep. 388.
360-363. 5. Dec 1348. ibd. ep. 389, 390, 377, 380. (I Dipl. Norv. VII, som citeres ved de sidste to Breve, er trykt de tilsvarende Breve til Ærkebiskoppen i Trondhjem og Kong Magnus Smek.)
364. 31. Dec. 1348. Reg. Avin. Clem. VI tom. 45 fol. 435.
365. 26. Jan. 1349. Clem. VI Comm. an. 7 lib. 5 pars 2 fol. 93 ep. 288.
366. 1. Marts 1349. Clem. VI Secr. an. 7 fol. 162 ep. 787.
367. 22. Maj 1349. Reg. Avin. Clem. VI tom. 55 fol. 467.
368. 23. Maj 1349. Suppl. 19 fol. 10 v.
369. 25. Maj 1349. Suppl. 19 fol. 15.
371. 22. Juni 1349. Clem. VI Suppl. an. 9 fol. 82 v.
372. 18. Aug. 1349. Reg. Avin. Clem. VI tom. 60 fol. 553.
373. 1. Okt. 1349. Efter en Papirscodex i Vat. Arch., mærket C 1811.
374. 11. Nov. 1349. Reg. Avin. Clem. VI tom. 51 fol. 359.

375. 1349. Benef. coll. Coll. 286 fol. 122.
376. 2. Maj 1350. Reg. Avin. Clem. VI tom. 53 fol. 161.
377. — — Reg. Avin. Clem. VI tom. 55 fol. 175. (Supplik for disse to Numre (Fiat. R.) findes i Clem. VI Suppl. an. 8 pars 1 fol. 54 og er trykt i Ny kirkehist. Saml. IV, 571.)
378. 18. Maj 1350. Reg. Avin. Clem. VI tom. 55 fol. 219. (Tilsvarende Supplik (Fiat. R.) findes i Suppl. 18 fol. 81 v.)
379. 18. Maj 1350. Clem. VI Suppl. an. 8 pars 1 fol. 82 v.
384. 14. Marts 1351. Clem. VI Comm. an. 9 lib. 3 pars 2 fol. 199 ep. 910.
386. 20. Juni 1351. Reg. Avin. Clem. VI tom. 63 fol. 163 v.
387. 11. Juli 1351. Reg. Avin. Clem. VI tom. 61 fol. 106.
388. 6. Aug. 1351. Clem. VI Secr. an. 10 fol. 37 og Reg. Vat. 244 N. ep. 238.
389-390. 8. Aug. 1351. Clem. VI Secr. an. 10 fol. 37 v og Reg. Vat. 244 N. ep. 245.
391. 26. Aug. 1351. Reg. Avin. Clem. VI tom. 62 fol. 365.
393. 15. Okt. 1351. Reg. Avin. Clem. VI tom. 62 fol. 323. (Tilsvarende Supplik (Fiat. R.) i Suppl. 21 fol. 1.
394-395. 15. Okt. 1351. Reg. Avin. Clem. VI tom. 64 fol. 363 og 364.
396. 20. Okt. 1351. Clem. VI Suppl. an. 10 pars 1 fol. 162.
398. 15. Jan. 1352. Reg. Avin. Clem. VI tom. 64 fol. 418.
399. 25. Marts 1352. ibd. fol. 408.
400. 23. April 1352. Clem. VI Suppl. an. 10 lib. 2 fol. 27 (?).
401. 4. Juli 1352. Reg. Avin. Clem. VI tom. 65 fol. 476.
402. 17. Juli 1352. Clem. VI Suppl. an. 11 fol. 70.
403. 21. Okt. 1352. ibd. fol. 140.
406. 18. Jan. 1353. Collect. 352 fol. 2.
407. 18. Jan. 1353. Reg. Vat. 244 fol. 277 v.
408. 26. Jan. 1353. Collect. 352 fol. 4.
409. 21. Febr. 1353. Introitus et Exitus 270 fol. 4 og 271 fol. 105 v.
410. 10. Nov. 1353. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 2 fol. 150.
411. 1. Juli 1354. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 6 fol. 169. Ogsaa Supplik (Fiat. G.) i Suppl. 25 fol. 170.
412. 1. Juli 1354. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 7 fol. 494 v. Ogsaa Supplik (Fiat. G.) i Suppl. 25 fol. 170 v.
413. 2. Juli 1354. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 6 fol. 71 v.
414-416. 15. Okt. 1354. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 8 fol. 630.
418. 23. Aug. 1355. Reg. Vat. 242 fol. 165.
419. 7. Sept. 1355. Suppl. 26 fol. 206.
420. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 394 v.
421. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 10 fol. 497.
422. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 56 (?).
423-424. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 10 fol. 494 v.
425. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 525.
426-427. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 9 fol. 531 v og 527. (De til 426 og 427 svarende Suppliker findes i Suppl. 26 fol. 209 og er trykte i Ny kirkehist. Saml. IV, 584-85.)

428. 7. Sept. 1355. Suppl. 26 fol. 206.
429. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 9 fol. 526.
430-439. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 548 ff.
440. — — ibd. fol. 392.
441. 16. Sept. 1355. Suppl. 26 fol. 211.
442. — — Reg. Vat. 244 E ep. 268.
443. 17. Sept. 1355. Suppl. 26 fol. 211.
444. 21. Sept. 1355. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 10 fol. 486.
445. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 9 fol. 526.
446. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 325. (Suppliker svarende til 444-46 (Fiat. G.) findes i Suppl. 26 fol. 216 v og er trykte i Ny kirkehist. Saml. IV, 586-87.)
447. 21. Sept. 1355. Suppl. 26 fol. 216 v.
449. 4. Okt. 1355. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 10 fol. 498.
450. 5. Okt. 1355. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 9 fol. 96.
451. 16. Okt. 1355. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 9 fol. 501.
452. 18. Okt. 1355. Suppl. 26 fol. 237.
453. 22. Okt. 1355. Reg. Avin. 131 fol. 119.
454. 31. Okt. 1355. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 325.
456. 21. Nov. 1355. Reg. Vat. 242 fol. 177.
457-458. 28. Nov. 1355. ibd. fol. 178.
459-460. 9. Dec. 1355. Suppl. 26 fol. 286.
461. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 11 fol. 329.
462. 21. Dec. 1355. Marinis Afskrift efter Innoc. VI an. 4 ep. 415, Reg. Vat. 237 fol. 259.
463. 21. Dec. 1355. Reg. Vat. 237 fol. 260.
466. 22. Jan. 1356. Collect. 352 fol. 16.
467-468. 23. Jan. 1356. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 12 fol. 439 og 439 v.
469. 20. Febr. 1356. Suppl. 27 fol. 58 v.
470. 25. Febr. 1356. Reg. Vat. 238 fol. 134 og 242 fol. 201.
471. — — Innoc. VI archetyp. epist. an. 4 b. ep. 574.
472. Er samme Brev som 470.
473. 25. Febr. 1356. Reg. Vat. 244 F ep. 67.
474-475. — — Reg. Vat. 242 fol. 195. (Det er i Virkeligheden samme Brev.)
476-478. 25. Febr. 1356. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 12 fol. 439 v.
479. 13. Marts 1356. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 14 fol. 350 v.
480. 21. Marts 1356. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 12 fol. 104.
481. 2. April 1356. Collect. 352 fol. 11.
482. 22. Maj 1356. Archetyp. epist. Innoc. VI an. 4 ep. 515.
483. 15. Juni 1356. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 12 fol. 482.
485. 7. Juli 1356. ibd. fol. 439 v.
487. 12. Sept. 1356. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 14 fol. 349 v.
488. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 13 fol. 356 v.
489-490. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 13 fol. 351. (Nr. 489 er fuldstændig trykt i Ny kirkehist. Saml. IV, 592.)
491. 3. Okt. 1356. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 13 fol. 280.

492. 28. Jan. 1357. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 16 fol. 26.
493-494. 20. Marts 1357. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 17 fol. 512-13. Tilsvarende Suppliker (Fiat. G.) i Suppl. 27 fol. 78.
497. 10. Maj 1357. Suppl. 27 fol. 117.
499. 13. Juni 1357. Suppl. 27 fol. 153.
500. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 16 fol. 111 v.
502. 31. Aug. 1357. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 17 fol. 547. Ogsaa Supplik (Fiat. G.) i Suppl. 27 fol. 219.
504-505. 15. Maj 1358. Reg. Vat. 243 fol. 137 v og 138.
506. 29. Maj 1358. Suppl. 29 fol. 162 v.
507. 4. Sept. 1358. ibd. fol. 260 v.
508. 1358. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 18 fol. 54.
509. 18. April 1359. Reg. Vat. 241 fol. 19.
510. 10. Juli 1359. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 21 fol. 636.
511. 8. Sept. 1359. Reg. Vat. 241 fol. 128.
513. 18. Maj 1360. Innoc. VI an. 8 tom. 22 fol. 42.
514. — — Innoc. VI Secr. an. 8 fol. 27.
515-518. 19. Maj 1360. Reg. Vat. 241 fol. 29, 30, 21, 28.
519. 21. Maj 1360. ibd. fol. 32.
520. 17. Juni 1360. Innoc. VI Suppl. an. 8 fol. 127.
521. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 22 fol. 275.
524. 13. Sept. 1360. Reg. Vat. 244 K ep. 265 og 241 fol. 63.
525. 22. Okt. 1360. Suppl. 31 fol. 325 v.
526. 20. April 1361. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 25 fol. 565 v.
527-528. 28. April 1361. ibd. fol. 414.
529. 5. Juni 1361. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 26 fol. 532.
533. 25. Sept. 1361. Innoc. VI Suppl. an. 9 pars 2 fol. 234 v.
534. 23. Okt. 1361. ibd. fol. 248-250.
535. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 25 fol. 460.
536. 25. Okt. 1361. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 27 fol. 222.
538. 31. Dec. 1361. Innoc. VI Suppl. an. 9 pars 2 fol. 310.
539. — — Reg. Avin. Innoc. VI tom. 28 fol. 212.
541-542. 8. Maj 1362. ibd. fol. 525 og 521 v.
543. 11. Maj 1362. Archetyp. epist. an. 10 Nr. 164.
544. 18. Maj 1362. Reg. Avin. Innoc. VI tom. 28 fol. 113.
545. Aug. 1362. Introitus et Exitus 296 fol. 61, 63 v.
546. 16. Dec. 1362. Reg. Avin. Urb. V tom. 6 fol. 301.
548. 7. Nov. 1362. Reg. Vat. 245 fol. 9. (Det i Dipl. Norv. trykte Brev er rettet til Kong Haakon i Norge.)
549. 8. Nov. 1362. Reg. Avin. Urb. V tom. 3 fol. 589.
550. — — Reg. Avin. Urb. V tom. 4 fol. 675.
551-552. 19. Dec. 1362. Reg. Avin. Urb. V tom. 3 fol. 134 og 85.
553. 26. Jan. 1363. Reg. Avin. Urb. V tom. 2 fol. 88.
554. 3. Marts 1363. Suppl. 36 fol. 92.
555. 9. Juni 1363. Reg. Avin. Urb. V tom. 2 fol. 231. Ogsaa Supplik i en »Rotufus presentatus per Nicolaum Tusculanum episcopum cardinalem« med Vedtegningen Fiat. B. i Suppl. 37 fol. 101.

556. 10. Juni 1363. Suppl. 37 fol. 141.
557. 27. Juni 1363. Urb. V Secr. an. 1 fol. 200. (I Dipl. Norv. er trykt Brevet til Kong Haakon i Norge.)
558. 20. Juli 1363. Reg. Avin. Urb. V an. 1 tom. 6 fol. 494.
559. 22. Juli 1363. Suppl. 37 fol. 220.
560. 6. Aug. 1363. Suppl. 38 fol. 16.
561. — — Reg. Avin. Urb. V tom. 2 fol. 526.
563. 22. Aug. 1363. Reg. Avin. Urb. V tom. 3 fol. 540. Ogsaa Supplik (Fiat. B.) i Suppl. 38 fol. 181.
564. 25. Aug. 1363. Suppl. 38 fol. 55.
565-566. 9. Sept. 1363. Optaget i Vidisse af 22. Marts 1364 i Vat. Ark.
567. 13. Sept. 1363. Urb. V Secr. an. 1 fol. 253-54.
568-569. 23. Sept. 1363. ibd. fol. 253.
570. 4. Okt. 1363. Urb. V Reg. bull. de curia an. 2 fol. 67.
571. 14. Nov. 1363. Reg. Vat. 251 fol. 5. Ogsaa Supplik (Fiat. B.) i Suppl. 39 fol. 29 v.
572. 22. Dec. 1363. Urb. V Secr. tom. 2 pag. 42.
573. 25. Dec. 1363. Reg. Vat. 246 fol. 54.
575. 7. Jan. 1364. Reg. Vat. 251 fol. 18.
576. 14. Jan. 1364. Suppl. 39 fol. 158.
577-578. 5. Marts 1364. Suppl. 40 fol. 21-22 og 19 v.
579. 7. Marts 1364. ibd. fol. 20.
580. — — Reg. Vat. 251 fol. 212. Tilsvarende Supplik (Fiat. B.) i Suppl. 40 fol. 20.
581. 7. Marts 1364. Reg. Vat. 251 fol. 211. Tilsvarende Supplik (Fiat. B.) i Suppl. 40 fol. 20.
582. 7. Marts 1364. Reg. Vat. 251 fol. 212. Supplik (hvori Kongen havde anmodet om at faa beskikket Ærkebiskoppen i Lund til dette Hverv) i Suppl. 40 fol. 20.
583-584. 7. Marts 1364. Reg. Vat. 251 fol. 212. Supplik, svarende til disse to Buller (Dentur judices et commissarii extra regnum cum potestate in forma B.) i Suppl. 40 fol. 20.
585. 7. Marts 1364. Reg. Vat. 251 fol. 211 og 219.
586. — — Reg. Vat. 251 fol. 211. Ogsaa Supplik (Fiat de una. B.) i Suppl. 40 fol. 20. De Brevuddrag, som er trykte i Ny kirk. Saml. V, 858 f., er ikke Uddrag af Suppliker, men af Buller i Urb. V de curia an. 1, 2, 3. Div. form. an. 2 ep. 17-24.
587. 8. Marts 1364. Reg. Avin. Urb. V tom. 9 fol. 503.
588. 9. Marts 1364. Reg. Avin. Urb. V tom. 9 fol. 383 v. Ogsaa Supplik (Fiat. B.) i Suppl. 40 fol. 28.
589. 9. Marts 1364. Suppl. 40 fol. 30-33.
591. — — Reg. Vat. 251 fol. 211.
592. 12. Marts 1364. Suppl. 40 fol. 36.
593. — — Reg. Vat. 251 fol. 390?
594-595. 14. Marts 1364. Reg. Vat. 251 fol. 391.
597. 22. Marts 1364. Suppl. 40 fol. 58.
598. 25. Marts 1364. ibd. fol. 61.

599. 1. April 1364. Reg. Vat. 246 fol. 164 v.
600. 11. Maj 1364. Reg. Vat. 244 N. ep. 164 og 246 fol. 183.
601. 15. Maj 1364. Suppl. 40 fol. 171.
603. 6. Juni 1364. ibd. fol. 211 v.
604. 24. Juni 1364. Reg. Avin. Urb. V tom. 9 fol. 390.
606. 28. Aug. 1364. Reg. Vat. 246 fol. 304-06.
607. 24. Sept. 1364. ibd. fol. 340-42. (I Dipl. Norv. er trykt de tilsvarende Breve til Ærkebiskoppen i Trondhjem.)
608. 7. Okt. 1364. Reg. Avin. Urb. V tom. 7 fol. 129 v.
610-611. 6. Nov. 1364. Reg. Vat. 247 fol. 170 og 170 v.
612. 21. Jan. 1365. Reg. Avin. Urb. VI tom. 10 fol. 173.
613. 23. Juli 1365. Reg. Vat. 247 fol. 132 og 244 E. ep. 158.
614. 25. Juli 1365. Suppl. 41 fol. 159.
615. 2. Aug. 1365. Reg. Avin. Urb. V tom. 10 fol. 169.
616. 12. Aug. 1365. Suppl. 41 fol. 183.
617-618. — — ibd. fol. 182.
619-620. 16. Sept. 1365. ibd. fol. 214 v.
621. 18. Sept. 1365. ibd. fol. 217.
622-623. 19. Sept. 1365. Reg. Avin. Urb. V tom. 10 fol. 112 og 108.
624. 27. Sept. 1365. Reg. Vat. 247 fol. 155.
625. 29. Sept. 1365. Reg. Vat. 244 E. ep. 172 og 247 fol. 159.
627. 22. Nov. 1365. Urb. V Secr. an. 4 fol. 10.
629. 26. Maj 1366. Reg. Avin. Urb. V tom. 13 fol. 497. Ogsaa Supplik (Fiat ad triennium. B.) i Urb. V Suppl. an. 4 pars 1 uden Sidetal; trykt Ny kirkehist. Saml. V, 862.
630. 6. Aug. 1366. Suppl. 43 fol. 278.
631. 20. Okt. 1366. ibd. fol. 328 v.
634. 29. Jan. 1367. Reg. Avin. Urb. V tom. 16 fol. 481.
635. 22. Marts 1367. ibd. fol. 331.
636. 2. Juli 1367. ibd. fol. 343.
638-640. 22. Aug. 1367. Reg. Avin. Urb. V tom. 15 fol. 509.
641. — — ibd. fol. 503.
642-645. — — ibd. fol. 510.
646. 15. Sept. 1367. ibd. fol. 99.
649. 17. Sept. 1367. ibd. fol. 510.
650. 22. Sept. 1367. Reg. Avin. Urb. V tom. 16 fol. 499.
652. 13. Nov. 1367. Reg. Avin. Urb. V tom. 19 fol. 475.
653. 21. Nov. 1367. ibd. fol. 204.
655. 1. April 1368. ibd. fol. 257 v.
658. 1. Sept. 1368. Reg. Vat. 249 fol. 168 v.
663. 25. Juni 1369. Reg. Avin. Urb. V tom. 21 fol. 167.
664. 21. Juli 1369. Reg. Avin. Urb. V tom. 20 fol. 163.
666. 7. Nov. 1369. Reg. Avin. Urb. V tom. 23 fol. 20.
667. 9. Dec. 1369. ibd. fol. 90 v.
668. 14. Jan. 1370. Reg. Avin. Urb. V tom. 22 fol. 70.
669. 30. Jan. 1370. ibd. fol. 355.
670. — — Reg. Avin. Urb. V tom. 23 fol. 24.

672. 1. Marts 1370. ibd. fol. 35.
674. 14. Maj 1370. ibd. fol. 272.
675. 6. Juli 1370. Reg. Vat. 260 fol. 131.
679. 25. Jan. 1371. Reg. Avin. Greg. XI tom. 8 fol. 275 v.
680. 8. Marts 1371. Greg. XI Bull. camer. an. 1 fol. 33.
681. 11. Marts 1371. Reg. Avin. Greg. XI tom. 6 fol. 161.
682. 18. April 1371. Reg. Avin. Greg. XI tom. 4 fol. 391.
683. 23. April 1371. Reg. Avin. Greg. XI tom. 2 fol. 304 v.
685. 7. Maj 1371. Greg. XI Secr. de curia an. 1 fol. 182.
686. — — Reg. Vat. 263 fol. 174 v.
687-688. — — Reg. Vat. 274 fol. 34, 36.
689. 2. Sept. 1371. ibd. fol. 169.
690. 11. Sept. 1371. ibd. fol. 125 v.
691. 27. Nov. 1371. Greg. XI Secr. de curia an. 1 fol. 309.
692. 7. Dec. 1371. Reg. Avin. Greg. XI tom. 10 fol. 381 v.
693. 10. Dec. 1371. Reg. Vat. 274 fol. 211 v.
694. 8. Febr. 1372. ibd. fol. 213 v.
695. 13. Febr. 1372. Greg. XI Secr. an. 2 fol. 122.
696. 29. Marts 1372. Reg. Vat. 264 fol. 105.
697. — — Reg. Vat. 275 fol. 37 v og 264 fol. 106.
698. 15. April 1372. Reg. Vat. 264 fol. 20 v.
699. 28. April 1372. Reg. Vat. 275 fol. 56 v.
700. 6. Maj 1372. Reg. Avin. Greg. XI tom. 11 fol. 459-63.
703. 15. Maj 1372. Reg. Avin. Greg. XI tom. 13 fol. 304.
704. 23. Maj 1372. Reg. Vat. 264 fol. 126.
705-706. 25. Maj 1372. Reg. Vat. 268 fol. 144 v, 145.
707. 29. Maj 1372. Greg. XI Secr. de curia an. 2 fol. 128
709. 5. Juni 1372. Reg. Vat. 275 fol. 49 v.
710. 20. Aug. 1372. ibd. fol. 132.
711. 2. Sept. 1372. Greg. XI Bull. Cameral. an. 2 fol. 87.
712. — — Reg. Vat. 264 fol. 143.
713. 8. Febr. 1373. Reg. Vat. 276 fol. 18 v.
714. 10. Febr. 1373. Reg. Vat. 265 fol. 204 og 276 fol. 27.
715. 12. Febr. 1373. Reg. Vat. 272 fol. 177.
716. 28. Juni 1373. Reg. Vat. 244 D. ep. 48 og 269 fol. 60.
717. 23. Aug. 1373. Reg. Vat. 276 fol. 161.
718. — — ? ibd. fol. 157 v.
722. 12. Dec. 1374. Oblig. 40 fol. 267. Tilsvarende Notits i Introitus et Exitus 340.
723. 17. Dec. 1374. Reg. Avin. Greg. XI tom. 22 fol. 57 v.
725. 14. Jan. 1375. Reg. Avin. Greg. XI tom. 23 fol. 336 v.
729-730. 14. Marts 1375. ibd. fol. 573 v og 38 v.
738. 9. Aug. 1375. Reg. Avin. Greg. XI tom. 24 fol. 20.
739. 23. Aug. 1375. Reg. Vat. 271 fol. 235 v.
740. 27. Aug. 1375. Reg. Avin. Greg. XI tom. 20 fol. 540 v.
741. 2. Sept. 1375. Greg. XI Secr. de curia an. 5 fol. 83.
742. — — Reg. Avin. Greg. XI tom. 24 fol. 477 v.

744. 22. Okt. 1375. Reg. Avin. Greg. XI tom. 26 fol. 53.
745. 10. Nov. 1375. Reg. Avin. Greg. XI tom. 24 fol. 519.
746. — — Reg. Avin. Greg. XI tom. 25 fol. 237 v.
747. 19. Jan. 1376. Reg. Avin. Greg. XI tom. 28 fol. 466.
752. 10. April 1377. Reg. Avin. Greg. XI tom. 29 fol. 67 v.
755. 7. Juli 1377. Reg. Avin. Greg. XI tom. 30 fol. 189 v.
757. 9. Sept. 1377. Reg. Avin. Greg. XI tom. 31 fol. 219.
758. 10. Sept. 1377. Reg. Avin. Greg. XI tom. 29 fol. 387.
759. 4. Dec. 1377. Reg. Avin. Greg. XI tom. 31 fol. 540.

BERIGTIGELSER OG TILFØJELSER
TIL ACTA PONTIFICUM DANICA

AF

PROFESSOR DR. REIMER HANSEN, BAD OLDESLOE.

I.

Aorno (Nr. 563) er næppe Amrum, snarere Horne = Langenhorn; Kirken der betaler 1463 kun halvt Cathedraticum og var formodentlig et Kapel, som hørte til det forsvundne Ovekenbull = Efkebüll. Man kan ikke tænke paa Arnum, Hovedby i Højrup Sogn, da dette laa i Ribe Stift.

Bernardus de Zwernighen (Nr. 250, 272) hedder paa et Segl, som endnu ikke er offentliggiort (i Museum für Kunst und Gewerbe i Hamburg), Bernardus de Swenighe.

Berna (Nr. 340) = Berne ved Elsflet (Bremen Stift); mangler i Registret.

Buswilte Sogn, Strassburg Stift (Nr. 589, S. 266), er sikkert Bischweiler.

Femern (Imbria) og Provsten Hermannus (Nr. 147) mangler i Registret.

Om Biskop *Hellembert* maa bemærkes, at hans Tilnavn *de Visbeke* bliver bekræftet ved Seglet; hans Familievaaben viser tydeligt tre Fisk. Hos Henry Petersen, Danske gejstlige Sigiller Nr. 967, har Tegneren urigtigt gjort Fiskene til Pilespidser.

Under *Johannes Brecling* (Nr. 340) læs i Registret »Sognepræst i Berne ved Elsflet« i Stedet for »Kannik i Bremen«.

I Stedet for *Johannes Heentigii* (Ærkedegn i Slesvig, Nr. 387) maa sikkert læses *Huitingii* eller *Huidingii;* efter registrum capituli Slesvicensis (Quellensamml. d. Ges. für schl.-holst. Gesch. VI, 62 og 79) var Johannes Wydingh Ærkedegn i Slesvig c. 1350.

I Stedet for *Stabenhaghen* (Nr. 139) læs Slabbenhaghen, det gamle Navn paa Dänischenhagen i Dänischwold.

Unckilch, Konstanz Stift (Nr. 589, S. 266) er maaske Unterkirch ved Villingen. Unc er vist læst galt i Stedet for Unt'.

II.

Baad (Nr. 1215 og 1240). Forandringen af det overleverede Boot til Baad er uberettiget. Navnet Bot, Both forekommer i 15. Aarh. oftere i Sydslesvig. Ogsaa en Borger Tymme Boet i Lübeck findes i Lübeck. Urkundenbuch 19. Nov. 1464. Tymo Bot og hans Moder Flor Bot forekommer i Registrum capituli Slesvicensis (Quellensamml. VI, 109). Navnet Bot betyder næppe Baad, men kommer af det gamle Navn Boto, Bodo.

Babyn (Nr. 1002; ogsaa i VI, Nr. 4361). Den nu sædvanlige Form Bobbin burde have været anvendt, for at Læseren hurtigt kan finde, hvad der forekommer om Rügen i Bindet. Paa samme Maade burde man for andre Steder paa Rügen skrive *Rappin* i Stedet for Reppin og *Zudar* i Stedet for Suder.

Darzow i Stiftet Ratzeburg (Nr. 801) er Byen Dassow i det nuværende Fyrstendømme Ratzeburg.

Ejdersted. Johannes Avonis (Ovens) (= Jens Ovesen Jernskæg) har sikkert været Provst i Ejdersted, ikke i Slesvig. Han kaldes i Nr. 965 prepositus ecclesie Slesvicensis, men den Gang (1400) var Henricus vom See Provst for det store Provsti, i det mindste fra 1389 til 1421, da han blev Biskop. Som Johannes Avonis' Eftermand nævnes i Nr. 965 Johannes Stramynth, i 1409 forekommer en prepositus Johannes, i 1472 omtales Provsten i Ejdersted Johannes Stranning som død. Følgelig er Stramynth og Stranning den samme Person og Provst i Ejdersted. I Seidelins Dipl. Flensborgense I, 81 hedder han Hans Straningh.

Hastede (Nr. 1433 f.) er muligvis ikke Nørre Haksted; ogsaa Hatsted nord for Husum kaldes Hastede (Quellensamml. VI, 185 f.). Haksted kaldes *Haxstede* i Nr. 4701 (Bind VI).

Horne (Nr. 1078) i Slesvig Stift er Langenhorn, hvor der er en St. Laurentii Kirke, ikke Horne i Ribe Stift.

Jacobus Frederici (Nr. 1247), Fedder Jacobi (Nr. 1271 og 1295) og Fredericus Jacobi (Nr. 1408 f.) er samme Person.

Kampen (Nr. 1115) ligger i Slesvig, ikke i Bremen Stift; rigtigt i Teksten, men urigtigt i Registret.

Under *Scutker* i Registret læs Santeke, ikke Sauteke.

Segeberg er glemt i Registret (Tymmo de Segeberg Nr. 822).

Senete. Reymarus Senete, Raynerius Senete, Reynckinus Severe er næppe = Reymar Sehested, men derimod den Regner (Reymar) Senece, som bliver Kannik i Slesvig 9. Marts 1364 (Nr. 588) og den Gang var 26 Aar gammel. Senece = Sønksen, Sønniksen. Skatmesteren Raymarus Senece dør før 14. Jan. 1399 (se Nr. 925). — En Reymar de Sehested var derimod Skatmester c. 1350.

III.

Assa (Nr. 1927) i Bremen Stift er Assel ved Stade.

Boderbok (Nr. 2427), ecclesia sive capella s. Andree er næppe Brodersby, hvis Helgen ikke kendes, men snarere Vonsbæk (tidligere Wodensbek), som i Nr. 3264 kaldes Wedenzbeke. I Vonsbæk var der en Andreaskirke.

Brandes, Henrik, Kannik i Slesvig (Nr. 2201) og *Brant,* Henrik, Sognepræst i Husum (Nr. 2242) er sikkert den samme Person.

Conradus de Kiil og Conradus Conradi (Cord Cordes) er sikkert samme Mand. Se Begyndelserne til Nr. 1810 og 1812.

Hansune (Nr. 2321) og *Hausim* (Nr. 2563, 4. Bind) er ikke Hohenstein, men det nærliggende Hansühn ved Oldenburg i Holsten.

Hemma i Bremen Stift (Nr. 1745) er Hemme i Ditmarsken.

Isemarn i Mainz Stift (Nr. 2394) er maaske et Geismar i Hessen eller Eichsfeld.

Lemmertzen i Speyer Stift (Nr. 2419) er sandsynligvis Leimersheim syd for Speyer.

Nyestat »i Slesvig Stift« (Nr. 2198) er vel Neustadt i Lübeck Stift. I Reglen er Stiftsnavnene ganske vist rigtige, men i det samme Brev er der en anden Fejl, da terra Ymbrie (Femern) regnes til Lübeck Stift i Steden for til Odense. I Nr. 1812 anføres Flemhude som hørende til Slesvig Stift i Stedet for Bremen Stift (Registret anfører Flemhude under Lübeck Stift).

Prenslau (Nr. 2272), læs Prenzlau.

Schmelben oppidum i Camin Stift (Nr. 2272) er Byen Schivelbein i Bagpommern.

Sedorp (Nr. 2231; ikke i Registret): der bestemmes et pre-

benda in Sedorp for Lektoratet i Slesvig. Sedorp er Sørup i Angel, men efter Quellensamml. VI, 74 og 124 skal der i Stedet for Sedorp læses Stedorp = Sterup i Angel.

IV.

I Stedet for *Arnsbeck* i Regesten til Nr. 2668 og *Ahrensböeck* i Registret læs Ahrensbök.

Benedictus (Bent), Kannik i Slesvig (Nr. 3076), er den samme som Benedictus Toppensem i Nr. 3160 eller rigtigere Toppsen, som han hedder i Nr. 1911 som clericus i Slesvig Stift. Navnet Topsen forekommer c. 1463 i Tetenbüll (Quellensamml. VI, 255), formodentlig forkortet af Topissen = Tobiesen.

Bleck (Nr. 3142) er sikkert med Urette forandret til Blæk. Blæk svarer til det nedertyske Black, medens Bleck snarere svarer til det højtyske bleich (bleg).

Calve i Regesten til Nr. 2542 og i Registret, læs Kalbe an der Saale.

Under *Didrik Engelbertsen* (Registret) læs 2498 i Stedet for 2490.

Der mangler i Registret Henvisningen *Erherde* se Kær Herred (Nr. 3076).

Hegelo og *Wedzdat* (Nr. 3251) er ikke Halk og Vedsted, men Heils og Vejstrup, som havde samme Sognepræst. Ældre Former Hegels, Hegheltse og Wesdorp, Wisænthorp. Jfr. Nr. 4415. — Det er i øvrigt mærkeligt, at Kirkerne i Nr. 3251 kaldes St. Nicolai; Kirken i Heils kaldes ellers Petri et Pauli. Kirken i Halk gælder for en Nikolajkirke, men kaldes i Nr. 3754 for St. Jakobskirke.

[*Hinzadoth,* Anna (Nr. 3072), betyder sikkert Anna Hinzes-(Henriks)-datter (Oluf Kolsrud).]

Krempe se Neustadt.

Legel (Nr. 3076) er maaske ikke Ladelund, men Medel = Medelby.

Morsum (Nr. 2656) er ikke Morsum paa Sild (Sylt), men Morsum paa Nordstrand, gaaet under 1634. Her var en St. Laurentiikirke, ny opbygget af Laurentius Leve.

Ved *Mynecker* i Registret maa tilføjes: jfr. Nurwes.

Der maa indsættes *Neustadt* (Nr. 3188). Den i dette Nummer omtalte By Krempe i Lübeck Stift er ikke Krempe i Elbmarsken,

Bremen Stift, men Nigen-Krempe = Neustadt i Lübeck Stift. Pastoratet i Krempe stod under Magistratens Patronat, medens det i Neustadt var de jure patronatus dominorum Holsatie.

I Nr. 2740 forekommer Navnene *Veden* og *Oldenbburden*, det er ikke Wedel og Oldenburg, men, som det fremgaar af Teksten, det samme Sted (de *dicta* parrochiali), nemlig *Wöhrden* i Ditmarsken, tidligere Worden eller Oldenworden; w og bb kan som bekendt let forveksles, da de skrives næsten ens. Følgelig maa i Registret under Oldenburg Nr. 2740 stryges, medens Wedel helt maa udgaa og Wöhrden sættes ind. Under Wettringe, Jacobus de, maa der skrives »Sognepræst i Wöhrden«.

Schare, Gerardus (Nr. 2552), Kannik i Slesvig, læs Kannik i Schwerin.

I Stedet for *Sehimer* (Nr. 2657) maa man læse Schriver (jfr. Jensen, Kirchl. Statistik des Herzogtums Schleswig, 599).

Snaw eller Strow, Henricus (Nr. 2854 f.) er identisk med Hinricus Sarouw (Nr. 3007). Sarow er et meget udbredt Navn (jfr. Registret til Quellensamml. VI, 432).

V.

Aldelfrehaj (Nr. 3482) er maaske Altenbruch ved Cuxhaven.

I Steden for *Babbin* i Regesten til Nr. 3609 maa der sættes Bobbin.

Bardis (Nr. 3573) er vel Barth i Forpommern.

Butzow (Nr. 3839), læs Bützow.

Ceci, Johannes (Nr. 3324), er vel = Coci, i Registret under Koch, Johannes.

Darzow oppidum (Nr. 3704, 3914 f., 3949) er Dassow i Ratzeburg Stift.

Dingelstede = Dingelstedt i Halberstadt Stift, ikke i Bremen Stift; i Nr. 4157 har Skriveren stillet Bremensis og Halberstadensis forkert.

Grynnis (Nr. 3573) er vel Grimmen i Forpommern.

Horner, Remoldus (Nr. 3875), tilføj: jfr. Honet og Korner. Korner synes at være det rigtige Navn, derfor maa der ogsaa ved Korner tilføjes: jfr. Honet og Horner. I 6. Bind hedder han Horner.

Tarlemepenkenen i Nr. 4009 er sikkert *Landkirchen* paa Femern, forskrevet for »tor Lantkerken«.

Losten, Tymmo de (Nr. 4151). I Breve fra Itzehoe hedder han Lofte (jfr. Reimer Hansen, Gesch. der Stadt Itzehoe, 45) og er opkaldt efter Stedet Loft ved Itzehoe. I 6. Bind Nr. 4603, 4655, 4853 er han rigtigt skrevet med f.

Merckdorff (Nr. 3411) er Merkendorf ved Gunzenhausen i Eichstädt Stift.

Parsow, Passow, Peter Person, Pertzeult. Den rigtige Form er Parsow, jfr. Nr. 3272 og Quellensamml. VI, 172 Anm. 4, 174, 189.

Peyna læs Peine (Nr. 3423—26).

Under *Platen,* Sebastianus de, tilføj i Registret Nr. 3640.

Sancquardi (Nr. 3878), den rigtige Form er Dankquardi (jfr. Nr. 4353).

Santze (Nr. 4196, 4260; det nu brugelige Navn Sanitz staar i Regesten og burde ligeledes staa i Registret.

Sikow (Nr. 4146) er Giekau ved Selenter See.

Stenneberch i Ratzeburg Stift (Nr. 4260) er ikke Sternberg i Schwerin Stift, men Schönberg øst for Lübeck.

Struck, Tymme, og (urigtigt skrevet) Strenck, Tymme, i Nr. 3794 og 4039 er samme Person.

Sunnibo (Nr. 3458) er maaske forskrevet for Funibo; som Præst fra Odense Stift stammede han vel fra Fyen.

Treptow (Nr. 3591), tilføj: i Forpommern.

Trittan (Nr. 3550) læs Trittau.

I Nr. 3421 læs: jfr. 3212 i Stedet for 3312.

VI.

Bon, Laurens (Nr. 4386, jfr. 4409). Skal sikkert være Boii (ɔ: Bojesen).

Brekling (Nr. 4440), forældet Form; hellere Breklum.

Cirkow (Nr. 4985) læs Zirkow.

Forde (eller Sorde) i Ribe Stift (Nr. 4413). Er ikke Før, som helt hørte til Slesvig Stift, men Foel, som tidligere hed Forle.

Heiligenstedt (Nr. 4364, 4370, 4401, 4478) læs Heiligenstedten.

Herspoll (Nr. 4661). Maaske forskrevet for Horsbøl, men der fandtes ogsaa et Hersbøl Sogn paa Nordstrand, gaaet under 1634.

Insemensis (Nr. 4583). Er ganske rigtig Husum; jfr. Nr. 4921.

Johannes Knutzen (Nr. 4666). Af de forskellige Former (Kunthen 4916, Kuntzen 4220 f., Buntzen 4822) bør som rigtig foretrækkes Kuntze, ikke Knutzen.

Kremitze (Nr. 4914, S. 387) læs Kriuitze, nu Crivitz.

Kyk (Nr. 4645, S. 206 L. 2 f. n.) læs Kyle (ɔ: Kiel).

S. Margarete in Elverfftete (Nr. 4953) er ikke Elsflet i Storhertugdømmet Oldenburg, men St. Margareten i Wilster Marsk. Det gamle Navn paa denne Kirkeby var Elredesflet, og dette maa læses i Stedet for Elverfftete. Patroner for Kirken var rex Dacie et princeps sive dux Holsatie, og dette vilde have været umuligt ved Elsflet.

Pameremuck (Nr. 4982) skal læses Pamereninck (ɔ: Pomeraneren).

Sagarde (Nr. 4611) læs Sagard.

Stendurpp i Ribe Stift (Nr. 4684) er rimeligvis Nørre Stenderup ved Eltang; det er dog ikke tidligere kendt, at dèr fandtes en Kirke.

Wustrono (Nr. 4645, S. 206 L. 1 f. n.) er vel Wustrow (ved Lüneburg).

Zunder (Nr. 4484), maaske Sønderho paa Fanø? [snarere Tunder ɔ: Tønder, hvorved dog opstaar den Vanskelighed, at Tønder havde to Sognekirker. Udg. Anm.].

I Anledning af forskellige Indvendinger, som Professor Reimer Hansen har rejst mod den Maade, hvorpaa vi i Overskrifterne har oversat Personernes Fornavne, skal vi bemærke følgende: I Reglen har vi gengivet det latinske Johannes med Jens, Nicolaus med Niels, Magnus med Mogens, Ketillus med Kjeld. For de Personer, som syntes at være af tysk Slægt, har vi dog brugt Formerne Hans eller Johan og Claus, ligeledes naturligvis ved de Personer, hvis danske Navne i Forvejen var kendte (f. Eks. i 6. Bind Hans Hansen og Claus Pedersen Varberg). Maaske vi ogsaa for Sydslesvigerne burde have brugt Formerne Magnus og Ketel. At denne Oversættelsesmaade undertiden bliver vilkaarlig og kan føre til Fejl, er klart.

TRYKFEJL OG RETTELSER.

Nr. 4346. anno 9 læs anno 1.
- 4402 (og 4422). Hartvig Linge læs Lange.
- 4415 (og 4679). Vilstrup læs Vejstrup.
- 4482. Kanonikat og Præbende i Slesvig læs evigt Vikariat i Slesvig.
- 4588. Bartholomæus Wulf læs Conradus Wulf.
- 4818. Smyther læs Smither.
- 4824. Joachim Ode hedder ellers Joachim Ade.
- 4931. Johannes Magnus læs Magni.
- 4979. Bentzen læs Bentsen.
- 5099. Johannes XII læs XXII.
- 5100, 5102, 5104. Paven læs Pave Johannes XXII.
- 5109. Paven læs Pave Benedikt XII.
- 5111. Paven læs Pave Clemens VI.
- 5128, L. 7. 5119 læs 5125.
- 5136. Biskop Stephanus læs Ærkebiskop.

anica.
013

Moltesen, L. - Acta Pontificum Danica.

v. 6

PONTIFICAL INSTITUTE
OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK
TORONTO 5, CANADA

29013.